

Başkâtib-zâde Râgıb Bey Muhtasar Mecmû'ası

CİLT I

(İNCELEME-METİN-SÖZLÜK)

Kayseri Büyükşehir Belediyesi
Kültür Yayınları 160

Kitap Adı Başkâtib-zâde Râgıb Bey Muhtasar Mecmû'ası Cilt -I

Hazırlayanlar Prof. Dr. Atabey KILIÇ | Şeyda GÖLLÜ | Nur SÜYRÜĞE [İNCE]

Birinci Baskı Nisan 2020

ISBN TAKIM NO 978-605-9117-45-6

ISBN 978-605-9117-46-3

Yayın Koordinatörü Salih ÖZGÖNCÜ

Yayın Yürütme Kurulu Erkan KÜP

Mustafa ERDOĞDU

Maide GÜZELOĞLU

Tasarım Ahmet Deniz DOĞAN

Kapak Ali SARAÇOĞLU

Yapım BİLGE TASARIM ATÖLYESİ
Barbaros Mahallesi Oymak Caddesi
Sümer Hukuk Plaza A Blok [8] Kat: 10/55
Kocasinan KAYSERİ
T.: +90 352 221 16 16
www.bilgegrafik.com

Baskı ve Cilt Orka Matbaacılık, İncelik Mah. Çırağan Sk.
No: 4 Melikgazi / KAYSERİ / info@orkamatbaa.com
T.: +90 352 322 17 00

Adres Kayseri Büyükşehir Belediyesi
Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı
T. +90 352 220 70 90

Bu kitap KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'nin bir kültür hizmetidir.
Eserin tüm hakları saklıdır. Yazılar ve görsel malzemeler izin alınmadan kullanılamaz.

Başkâtib-zâde Râgıb Bey Muhtasar Mecmû'ası

CİLT I

[İNCELEME-METİN-SÖZLÜK]

HAZIRLAYANLAR
PROF. DR. ATABEY KILIÇ
ŞEYDA GÖLLÜ
NUR SÜYRÜĞE (İNCE)

Takdim

Sevgili kitapseverler!

Hayal etmenin ve özgürlüğün kaynağı, başarının sırrı, geçmiş deneyimlerin bilgisi ve hakikat arayışı okumaktan geçmektedir. Okumak ve kitap gönülden gönüle yoldur.

Okumakla aralanır perdeler, açılır ufuklar, aydınlanır karanlıklar, çözülür sırlar, anlaşılır insanlar. Okumak, bizi cehaletin karanlığından bilgeliliğin felahına çıkarır. Yepyeni ufukları bize açan kitaplarla kültürel mirasımızı ve başka dünyaları okuruz. Her bir kitap yolculuğu ile zamanımızı ve dilimizi en doğru şekilde kullanıp hayattan ve zamandan kazanmış oluruz.

Kitap, tarihi bağlamda bir hafıza, kültürel anlamda bir geleneğin tevarüsü, sanatsal bakımdan insanlığa bırakılan mirasın geleceğe taşınması, medeniyet açısından ise zamanı ve mekânı belirleme unsurudur. Kitabı ve eseri olanlar insanlık tarihini yazarlar.

İlk çağlarda dahi taşlara, mağaralara yazan insanın amacı kendini ifade etmek ve iz bırakmaktır. Gerek tahtalara, ağaçlara, derilere yazılı olsun gerekse iki kapak arasında sahifelere yazılsın kitap, kültürel bir mirastır, toplumun hafızasıdır.

İlk emre muhatap olan insan, okur Yaratan Rabbi'nin adı ile kâinatı, kendini, Rabbini ve kitabı. Bu yönüyle kitap vahiydir, hakikattir, dünya ve ahiret mutluluğunun rehberidir.

“Eğitimi önemsiyoruz çünkü cehaletin düşmanıyız.” sloganıyla hareket ettiğimiz güzel şehrimizde ulaşım, yol, su gibi ihtiyaçları şehircilik anlayışıyla görüp giderdiğimiz gibi, sosyal ve kültürel ihtiyaçları da dikkate almaktayız. Kitapları ve kitap yuvaları olan kütüphanelerimizi hemşehrilerimize sunma gayreti göstermekteyiz. Kayseri Büyükşehir Belediyesi olarak, siz kitapseverleri kitaplarla buluşturmak için elimizden geleni

yapıyoruz. Gerek basılı, gerek e-kitaplar ile hayal etmeniz ve hayallerinizi gerçekleştir-
meniz için kütüphanelerimize bekliyoruz.

Tarihsel ve coğrafi anlamda medeniyetlerin beşiği olan Kayseri’de tarihimizi, geleneği-
mizi, kültürümüzü ve sanatımızı yansıtan eserleri yayımlayarak halkımıza ulaştırma
kaygısı taşıyoruz. Biliyoruz ki yayımladığımız eserler geleceğe bıraktığımız mirasımız,
hoş bir sedamızdır. Açtığımız her bir kütüphane ve kültür merkezi, yayımladığımız her
dergi ve kitap, memleketimize olan saygı ve sevgimizin somut bir göstergesidir. Akif’in
dediği gibi: “Okuyorsa ahali, yapılamayacak ne var”...

Hayal eden, merak eden, araştıran ve okuyan neslimiz gelecek adına ümit vaat etmek-
tedir. Kütüphanelerimizin raflarında okurlarıyla buluşmayı bekleyen her bir kitap bu
anlayışla hareket eden hemşehrilerimizi beklemektedir. Unutmayalım ki bir insanın
hayatta kendisine yapabileceği en büyük iyilik; iyi bir okur olmaktır.

Bir kütüphanenin rafında, bir kitabın sayfalarında, bir yazının satırlarında gönüllerimizin
buluşması dileğiyle...

DR. MEMDUH BÜYÜKKILIÇ
KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI

BAŞKÂTİB-ZÂDE RÂGİB BEY
MUHTASAR MECMÛ'ASI - CİLT I

İçindekiler

TABLO VE GRAFİK LİSTESİ	viii
ÖN SÖZ	ix
KISALTMALAR	xiii
GİRİŞ	15
Mecmû'a Nedir? Mecmû'a Üzerine Yapılan Çalışmalar Nelerdir?	15
I. RÂGİB BEY VE MUHTASAR MECMÛ'ASI	21
1. Başkâtîb-zâde Râgîb Bey'in Hayatı, Edebî Şahsiyeti ve Eserleri	21
2. Râgîb Bey Muhtasar Mecmû'ası	24
2.1. Nüsha Tavsifi	24
2.2. Muhtevâsı	27
2.3. Nazım Şekilleri ve Vezinleri	48
Nazım Şekilleri:	48
Vezinler:	50
2.4. Mecmû'ada Adı Geçen Mecmû'alar ve Diğer Kaynak Eserler	51
2.5. Mecmû'ada Yer Alan Gazellerin Matla' ve Makta' beyitleri	53
2.6. Dil ve Üslûp Özellikleri	66
II. METİN	73
1. Metin Neşrinde Takip Edilen Yol	73
2. Transkripsiyon Alfabesi	76
3. Transkripsiyonlu Metin	77
III. SÖZLÜK	447
IV. DİZİN	523
V. BİBLİYOGRAFYA	551
VI. EKLER	575

TABLO VE GRAFİK LİSTESİ

Tablo 1: Mecmû'ada bulunan şâirler ve bu şâirlere âit şiirlerin sayısı.....	41
Tablo 2: Mecmû'ada bulunan yüzyılları belli şâirler.....	46
Tablo 3: Mecmû'ada bulunan nazım şekilleri ve nazım birimleri	48
Tablo 4: Mecmû'ada kullanılan aruz kalıpları.....	50
Tablo 5: Mecmû'ada kullanılan hece ölçüleri	51
Tablo 6: Mecmû'ada yer alan gazellerin matla' ve makta' beyitleri	54
Grafik 1: Mecmû'ada bulunan şâirlerin yüzyıllara göre dağılımı	48
Grafik 2: Mecmû'ada bulunan nazım şekillerinin dağılımı.....	49
Grafik 3: Mecmû'ada bulunan diğer nazım birimlerinin dağılımı	50

ÖN SÖZ

Mecmû'alar, geleneksel kültürün önemli kaynakları olarak geçmiş ile gelecek arasında bir bilgi aktarımını da sağlayan çok kıymetli eserlerdir. Arapça bir kelime olan “mecmû'a”, geleneğimizde, “toplanmış, derlenmiş, bir konuda kaleme alınmış bilgileri bir araya getiren kitap, eser” anlamıyla kullanılmaktadır.

Elinizde bulunan bu kitap, Kayserimizin önemli âilelerinden, soyları meşhûr Mesnevî şârihi Ankaravî İsmâil Rusûhî'ye dayanan Başkâtib-zâdeler âilesinden Râgıb Bey'in (1889-1950) derlediği dört mecmû'adan ikincisidir. 2010 yılında, Râgıb Bey'in muhterem oğullarından Ahmet Emin Güven Beyefendi'nin, başka kitaplarla beraber şahsıma teslim ettiği bu eser, birinci mecmû'anın muhtasarı, yani bir nevi özeti şeklindedir. Kayseri tarihi, kültürü ve edebiyatıyla ilgili kıymetli bilgilerin manzum-mensur karışık bir şekilde verildiğini söyleyebileceğimiz bu değerli eser, esâsen Klâsik Türk Edebiyatı geleneğinde örneklerini neredeyse hiç göremediğimiz “tezkirevî/tezkire şeklinde mecmû'a” adını verebileceğimiz bir usûlde kaleme alınmıştır.

Mecmû'anın telif süreciyle ilgili Ahmet Emin Güven, Kayseri'de Yazma Mecmû'alar isimli kitabında şu bilgileri vermiştir: “Mecmû'alarından ikincisini, liseyi bitirdiği zamanlarında “Usûl-i Kitâbet” öğrenmek maksadıyla, stajyer olarak devam ettiği merhum Ahmed Nazif Efendi'nin Mir'ât-ı Kayseriyye ve Meşâhir-i Kayseriyye adlı eserindeki Kayseri yöresel kültür değerlerinde vâki eksiklikleri tamamlamak kasdiyle meydana getirmiştir. Bilhassa biyografileri hakkında ulaştığı bilgileri, çoklarına kaynak vererek bir kısmını da kendi bilgisine dayanarak, bu mecmûada vermiştir.”¹ 25-26 Temmuz 2017'de İzmir Bozyaka'da gerçekleştirdiğimiz görüşmede Ahmet Emin Güven'in aktarmış olduğu bilgiye göre de, Râgıb Bey, bu mecmû'ayı “Esâretten çıkıp memleketine döndükten sonra not etmiştir,” yani, askerliğinin son terhisinden (1942) vefâtına kadar (1950) geçen yıllarda ve özellikle vefâtına yakın süreçte derlemiştir. Babasından yâdigâr kalan mecmû'anın kendilerine geçiş hikâyesini sorduğumuzda Ahmet Emin Bey şu cevabı vermiştir: “Edebî yazılarda bunlar gereksiz şüphelerdir. Ben babamın oğluyum. Babamın evde kitapları, yazıları vardı. Kardeşlerim meraklı değildi, biri generallik yolunda, birisi hâriciyyeci... Bu benim zevkimdi. Bundan zevk aldığım için bunları ben aldım, hepsi bendedir. Dört kardeşten en büyükleri ortaokuldan sonra babamın hastalığı nedeniyle muhtelif işlerde çalışmaya başladı. Onun küçüğü Ahmet Emin (göbek adı: Yıldırım) Güven'dir. Lise hayatımda (Kayseri Lisesi)

¹ GÜVEN, Ahmet Emin, Kayseri'de Yazma Mecmualar (ve muhtevalarından seçmeler), Kayseri Yakın Tarihinden Kültürel Araştırmalar VII, Erciyes Üniversitesi Yayınları No: 125, Kayseri 2001, XLII-XLV. s

eski yazıya edebiyat hocam İzzet Bey'in, hevesimin devamını ve öğrenebileceğimi söylemesi üzerine merak saldım. Üçüncü oğlu Tarık Celâl Güven'dir. Mülkiyyeyi bitirip hâriciyyeci olmuştur. Almanya'da ve birkaç devlette bu görevi ifâ etmiştir. Dördüncü, en küçük oğlu Said Nadir Güven'dir. Askerî okulları tercih etmiş, general rütbesinde görev yapmış ve tuğgeneralken emekli olmuştur." Bu görüşme sırasında bu mecmû'anın birinci cildi ve Kayseri sofrasının²/soy ağacının içerisinde bulunduğu bir müstakil cilt de Ahmet Emin Güven tarafından şahsıma teslim edilmiştir.

Müstakil bir Kayseri mecmû'ası hüviyeti taşıyan eserin içerisinde, Kayserili ya da Kayseri'de yaşamış önemli şahsiyetlerin doğum/ölüm tarih ve bilgileri, unvân ve lâkapları, yaşadıkları dönem, meslekleri, hangi zümreye âit oldukları, akrabalık ilişkileri ve soy köklerine dâir şecereleri ile yine Kayserili şâirlerin ya da İstanbul'un hatırlı şâirlerinin seçme şiirleri gibi mühim olduğunu düşündüğümüz bilgiler yer almaktadır.

Hazırlanan bu çalışma için, 2017 yılı Eylül ayında nezâretimizde tamamlanan yüksek lisans tezleri yeniden gözden geçirilmiş ve birleştirilmiştir.³ Bu kitap, Giriş, Râğib Bey ve Mecmû'ası, Metin, Sözlük, Dizin, Bibliyografya, Tıpkıbasım ve Sonuç bölümlerinden oluşmaktadır. Giriş bölümünde mecmû'anın tanımlarından ve Klâsik Türk Edebiyatı sahasında mecmû'alara dâir yapılan önemli çalışmalardan bahsedilmiş ve tasniflerine yer verilmiştir. Kullandığımız kaynaklardan yapılan alıntılar, "Bu kadar yıpratıcı bir ömrün müsaade ettiği zamanlarını da o, çok sevdiği ilim ve irfan yolunda ve Kayseri tarihi ve kültürü üzerinde çalışmalar yaparak geçirmiş ve çalışmalarını da üç ayrı mecmua ile bir dosya muhteviyatı oluşturacak kadar yazılı perakende evrakta toplamıştır." örneğinde olduğu gibi, italik olarak verilmiş ve ayrıca bunlar dipnotlarla da desteklenmiştir. Kaynaklar gösterilirken, birkaç kez alıntı yapılacaksa eğer, ilmî usûle uyulmak sûretiyle, ilk kez geçtiğinde eserin tam künyesi, daha sonrakilerde de kısaltılarak sadece yazarı, eser adı ve sayfa numarası verilmiştir. (ilk kez geçtiğinde eserin tam künyesi, GÜVEN, Ahmet Emin, Zillî Zâde Hacı Emin Efendi, Kayseri Yakın Tarihinden Kültürel Araştırmalar I, Erciyes Üniversitesi, Yay., Kayseri 1994. Daha sonrakilerde, GÜVEN, Ahmet Emin, Zillî Zâde Hacı Emin Efendi, 20. s. örneğinde olduğu gibi.) Alıntı yapılan kaynak eserlerdeki yazım veya imlâya müdâhale edilmemiş, bunlar aynen aktarılmıştır.

Birinci bölümde, Başkâtib-zâde Râğib Bey'in hayatı, edebî şahsiyeti ve bilinen eserleri ile ilgili oğlu Ahmet Emin Güven'in Kayseri'de Yazma Mecmualar isimli çalışmasında verilen bilgiler aynen aktarılmıştır. Bu bilgilerden sonra, Râğib Bey Muhtasar Mecmû'ası'nın nüsha tavsifi

² "Sofra" adlandırması Mehmet Çayırdağ'a aittir. ÇAYIRDAĞ, Mehmet, "Şeyh İbrahim Tennûri'nin Evlâdına Ait Şecere (Sofra) Bulundu" Kayseri Tarihi Araştırmaları, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Yay., Kayseri 2001, 271-272. s.

³ GÖLLÜ, Şeyda, Ahmet Emin Güven Husûsî Kütüphânesi'nde Bulunan Râğib Bey Mecmû'ası (1a-88a), Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Atabey Kılıç) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2017, SÜYRÜĞE, Nur, Ahmet Emin Güven Husûsî Kütüphânesi'nde Bulunan Râğib Bey Mecmû'ası (88b-143a), Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Atabey Kılıç) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2017.

yapılmış, “Muhtevâsı” başlığı altında, mensur ve manzum bölümlerle ilgili bilgiler verilmiştir. Bu kısımda ayrıca şiirleri bulunan şâirlerin ve şiirlerinin sayısı sıralanmaya, kullanılan vezinler ve nazım şekilleri, mecmû’ada adı geçen kaynak eserler ve mecmû’anın dil ve üslûp özellikleri ile ilgili bilgiler gösterilmeye çalışılmıştır. Mecmû’ada Râgıb Bey, noktalama işâreti olarak (.), (,), (.), (...), (:), (;), (“ “), (?) ve (=) işâretlerini kullanmıştır. Metin yeni harflere aktarılırken okuyuculara kolaylık sağlaması amacıyla, bunlara sadece Konya’dan, Nigde’ye, Yûsuf’dan, n’ola, nic’olur örneklerinde olduğu gibi özel isimlerden ve vokalin vokale vaslı durumundan sonra kesme işâreti (’) eklenmiştir. Yer yer Kayseri dil/ağız özelliklerini de gösteren Râgıb Bey’in dil ve imlâ özelliklerindeki tutumu “Dil ve Üslûp Özellikleri” başlığı altında, örneklerle gösterilmiştir.

İkinci bölümde, transkripsiyonlu metnin oluşturulmasında takip edilen ilmî usûl izah edilmiş, Mecmû’a metni de burada verilmiştir. Metin oluşturulurken Râgıb Bey’in mecmû’a içerisindeki tasarruflarına aynen uyulmaya çalışılmış, yanlış yazıp üzerini çizdiği, ancak okunabilen ya da mahlası belirtmek için altını çizdiği kelimeler, aynen üzeri ya da altı çizili bir biçimde metinde verilmiştir. Sağa dayalı ya da ortali yazılan başlıklar, metin içerisinde de aynen gösterilmeye çalışılmıştır. Mecmû’a içerisindeki hicrî tarihler milâdî tarihlere çevrilerek ayrıca dipnotlarda verilmiştir. Ahmet Emin Güven tarafından mecmû’a üzerine sonradan ilâve edilen, metin içerisine dâhil ettiğimiz ibâreler dipnotlarda tırnak içerisinde italik harflerle gösterilmiştir. Metin içerisindeki Arapça ve Farsça ibâreler italik gösterilmiş ve bunların tercümeleri dipnotlarda verilmiştir. Mecmû’ada bulunan meşhur şiirler divânlarda, antolojilerde ve diğer kaynak eserlerde taranmış, bulunanlar ve buralardaki farklı kullanımlar aparatta mutlakâ gösterilmiştir. Râgıb Bey’in yanlış veya eksik istinsahından ya da şâirden kaynaklanan vezin kusurları, mümkün mertebe tamir edilmiş, edilemeyenlerse dipnotta “Vezin aksamaktadır” ibâresi ile gösterilmiştir. Mecmû’ada 89a’da bir isim, 99a’da iki kelime ve 127a’da bir sayı eklenebilecek kadar boşluklar bırakılmıştır. Bunlar metin içerisinde (...) ile gösterilmiş ve dipnotta da “Burada bir boşluk bırakılmıştır.” şeklinde belirtilmiştir. 112b’de yedi, 143a’da da iki müstehcen kelime bulunmaktadır. İstihcânî hâvi bu kelimeler, edeben tam verilmemiş, a(...)dur, s(...)mek örneklerinde olduğu gibi ilk harf veya hecesi ile son harf veya hecesi yazılmış, ortasına da (...) eklenmiş, dipnotta da “Burada müstehcen bir kelime yer almaktadır.” ifadesi kullanılmıştır. Mecmû’a içerisinde yer alan Sivas, Burusa ve Germir gibi yer isimleri kısa şekli ile alınmıştır, fakat bu yer isimleri Sivâsî, Burûsevî, Germîrî gibi mensûbiyet eki aldıkları zaman uzun okunmuştur. Mecmû’ada, 4b, 6b, 7a, 8b, 9b, 13b, 14b, 15b, 16b, 17b, 18b, 20b, 21b, 22b, 23b, 25b, 26b, 29b, 30b, 32b, 33b, 34b, 35b, 36b, 37b, 38b, 39b, 40a-40b, 41a-41b, 44b, 45b, 48a, 48b, 49a, 53b, 54b, 55b, 57b, 58b, 59b, 60b, 61b, 62a, 64b, 65b, 66b, 67b, 68b, 71a, 72b, 73a-73b, 74b, 75a, 76a, 80b, 88a, 89b, 90b, 91b, 92a, 102a, 102b, 103a, 138b, 139b, 140b, 141b, 142b varakları, tamamen boş bırakılmıştır.

Sözlük ve Dizin bölümü oluşturulurken kelimeler, 5a/11 şeklinde, bulundukları varak numarası ve satır numaraları ile birlikte verilmiştir. Râgıb Bey, tasarruf etmek amacıyla bazı varaklarda şiirleri sütunlar hâlinde yazmış, bazen bir sayfayı 3’e, 4’e bölmüştür. Metinde bu tür satır/sütun

numaraları 22a/16b, 100a/2c şeklinde gösterilmiştir. Sözlük ve dizinde “Belîğ Efendi, 98b/2a, 106b/1a” örneğinde olduğu gibi kelime, varak numarası/satır numarası usûlü takip edilmiştir. Dizin’de özel isimler, eser isimleri ve yer isimleri birlikte alınmıştır. Sözlük’te kelimeler verilirken metin içindeki anlamı esas alınmıştır.

Bibliyografya kısmında; “GÜVEN, Ahmet Emin, Zillî Zâde Hacı Emin Efendi, Erciyes Üniversitesi, Yay., Kayseri 1994.” örneğinde olduğu gibi, soy isim, isim, eser adı/makale adı/tez adı, yayınevi/danışman, basıldığı yer, basıldığı tarih sıralaması dikkate alınmıştır.

Tıpkıbasım bölümünde, metin fotoğraflarının üzerine okuyuculara kolaylık sağlaması bakımından varak numaraları ve satır numaraları eklenmiştir.

Sonuç kısmında, yapılan çalışmalar, incelemeler ve Ahmet Emin Güven ile yapılan görüşmelerden elde edilen bilgiler özetlenmiştir. Ekler’de ise Râgıb Bey’in Ahmet Emin Güven’in arşivinden alınan fotoğrafları, Asrî Mezarlık’ta bulunan kabrinin fotoğrafları ve İzmir Bozyaka’da gerçekleştirdiğimiz görüşmede çekilen fotoğraflar bulunmaktadır.

Öncelikle, Kayserimizin kültür, tarih, edebiyat ve sanatı için çok kıymetli bir kaynak olan Râgıb Bey Muhtasar Mecmû’ası’nın yayımlanmasını sağlayan Büyükşehir Belediye Başkanımız Dr. Memduh Büyükkılıç’a, çalışma süresince telefon görüşmeleri ve mektuplarıyla, bizlerden yardımlarını esirgemeyerek her zaman yanımızda olan, babası ile ilgili her türlü önemli bilgi ve belgeyi bizimle paylaşan, -eserin basımını âhir ömründe görebilmek için sabırla bekleyen, neredeyse her hafta yaptığı mutat aramalarıyla gelişmeleri takip eden- muhterem büyüğümüz, Kayserimizin mühim kültür insanlarından Sayın Ahmet Emin Güven Beyefendi’ye, eserin basımında samimî gayretleriyle yanımızda olan kıymetli dostlarımız Mehmet Akgül Bey’e, Ahmet Uğur Keşoğlu Beyefendi’ye, Ali Söğüt Bey’e ve son olarak, bu değerli eserin ortaya çıkmasında neredeyse bir yıldan fazladır emek veren sevgili öğrencilerim Şeyda Göllü ve Nur Süyriğe’ye teşekkürü, şehrim ve şahsım adına bir borç bilirim.

PROF. DR. ATABEY KILIÇ

Kayseri, Aralık 2017

KISALTMALAR

Ar.	: Arabî
b.g.	: Bunun gibi
bk.	: Bakınız
C	: Cilt
doğ.	: Doğum târihi
Far.	: Fârsî
g.	: Gazel
H	: Hicrî târih
M	: Milâdî târih
No.	: Numara
öl.	: Ölüm târihi
s.	: Sayfa
S	: Sayı
Tür.	: Türkî
vb.	: Ve benzeri
vs.	: Ve sâire
Yun.	: Yunânî
yy.	: Yüzyıl

BAŞKÂTİB-ZÂDE RÂGİB BEY
MUHTASAR MECMÛ'ASI - CİLT I

GİRİŞ

Mecmû'a Nedir? Mecmû'a Üzerine Yapılan Çalışmalar Nelerdir?

Kelime mânâsı olarak “mecmû'a, kelimesi Arapça cem' kökünden gelmektedir. Kelimenin anlamı ise toplanılmış bir araya getirilmiş anlamına gelen mecmû' kelimesinin müennesidir.”¹ “Mecmûanın yanı sıra mecâmî', mecma', câmi' gibi aynı kökten türemiş kelimelerle yalnız Osmanlı Türkçesi'nde cüzdan, defter ve cerîde isimleri de aynı mânada kullanılmıştır. Ancak bu isimlerden herhangi birini taşımadığı halde mecmua özelliğine sahip pek çok eser bulunmaktadır.”²

“Kültürel ve edebî anlamda ise ‘mecmûalar, genelde bir veya daha fazla yazar yahut şaire ait çeşitli şekil ve hacimlerdeki dinî, din dışı nesir ya da şiirlerden oluşan kitaplardır.’ Bununla beraber mecmûa kavramı ‘başlangıçta, birçok bakımdan benzediği cönk gibi ayetler, hadisler, fetvalar, dualar, hutbeler, şiirler, ilahîler, şarkılar, mektuplar, lugaz ve mu'ammalarla ilaç tariflerinin ve faydalı bilgilerin, notların, tarihî belge ve kayıtların derlendiği not defteri hâlinde ortaya çıkmış, zamanla gelişip düzenli bir tertip ve şekle kavuşarak türlerine göre bazı farklılıklar gösteren bir kitap veya te'lif çeşidi özelliği kazanmıştır.’ Halk edebiyatında karşılığı cönk olarak geçse de mecmûalar gerek tertip amaçları ve gerekse imlâ ve kaydedilen metnin sağlamlığı açısından cönklerden ayrılır. Mecmûalar, Köprülü'nün tarifiyle, medfun ve meçhul birer hazînedir.”³

“Mecmualar sadece edebiyat sahasında çalışan araştırmacıların değil, tarih, ilahiyat, sosyoloji, felsefe, coğrafya hatta tıp alanında çalışan araştırmacıların da yararlanması gereken eserlerdendir.”⁴

Mecmû'alar konu bakımından, şekil bakımından ve tür bakımından çeşitli şekillerde tasnif edilmişlerdir. Ağâh Sırrı Levend, *Türk Edebiyatı Tarihi* adlı eserinde mecmû'aları muhtevâ bakımından şu şekilde sınıflandırmıştır:

- a. Nazîreler mecmû'aları,
- b. Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmû'aları,
- c. Türlü konulardaki risâlelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmû'alar,

¹ KUT, Günay, “Mecmua”, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, Dergâh Yay. İstanbul 1986, 6. C, 170-174. s.

² UZUN, Mustafa, “Mecmua” *TDV İslam Ansiklopedisi*, 2003, 28. C, 265-268. s.

³ KILIÇ, Atabey, “Mecmû'a Tasnifine Dâir”, *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII: Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*. (Hazırlayan: Hatice Aynur vd.), İstanbul: Turkuaz, 2012, 75-96. s.

⁴ AYDEMİR, Yaşar, “Biyografi Kaynağı Olarak Mecmualar”, Prof. Dr. Mustafa İsen Adına Uluslararası Klasik Türk Edebiyatında Biyografi Sempozyumu Bildirileri Kitabı, AKM Yay., Ankara 2011, 88. s.

d. Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmû'alar,

e. Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmû'alar.”⁵

Agâh Sırrı Levend'in tasnifi bu alanda yapılan ilk tasnif olarak adlandırılmaktadır. Bir diğer tasnif Günay Kut'a âittir:

“a. Nazire mecmûaları

b. Seçme şiir mecmûaları, (mecmûa-i eş'âr, mecmûa-i devâvîn)

c. Aynı konuyla ilgili eserlerin bir araya gelmesiyle oluşan mecmualar, (mecmûa-i edviye, mecmûa-i ed'îye, mecmûa-i tevârih, mecmûa-i mu'ammeyât, mecmûa-i münşe'ât, mecmûa-tü'r-resâ'il gibi)

d. Karışık mecmûalar, (Bu tür mecmûalar nazım-nesir karışık olabileceği gibi değişik dillerde de yazılmış olabilirler.)

e. Tanınmış kişiler ya da derleyeni belli kişilerce oluşturulan mecmûalar.”⁶

Yeni mecmû'aların gün yüzüne çıkması, yeni tasniflerin yapılması zarûretini ortaya çıkarmıştır. Böylece yapılan tasnifler daha da genişlemiş, daha kapsamlı hâle gelmiştir. Bu kapsamlı tasniflerden ilki Atabey Kılıç'a âittir:

“1. Cilt ve tertip hususiyetleri bakımından

1.1. Cönkler

1.2. Mecmû'alar

1.2.1. Tertip durumuna göre mecmû'alar

1.2.1.1. Mürettep mecmû'alar

1.2.1.2. Mürettep olmayan mecmû'alar

1.2.2. Mürettep durumuna göre mecmû'alar

1.2.2.1. Mürettibi bilinen mecmû'alar

1.2.2.2. Mürettibi bilinmeyen mecmû'alar

1.2.3. Aynı zümreye mensup şahsiyetlerin eserlerinin toplandığı mecmû'alar

⁵ LEVEND, Agâh Sırrı, “Türk Edebiyatı Tarihi”, Türk Tarih Kurumu Basımevi, I. Cilt, Ankara 1998 166-167. s.

⁶ KUT, Günay, “Mecmua”, 170. s.

2. Şekil bakımından

2.1 Manzûm metinler mecmû'aları

- 2.1.1. Kasîde mecmû'aları
- 2.1.2. Gazel mecmû'aları
- 2.1.3. Nazîre mecmû'aları
- 2.1.4. Mu'ammâ mecmû'aları
- 2.1.5. Manzûm lugât mecmû'aları
- 2.1.6. İlâhî mecmû'aları
- 2.1.7. Şehrengiz mecmû'aları
- 2.1.8. Na't mecmû'aları
- 2.1.9. Hilye mecmû'aları
- 2.1.10. Mi'râciye mecmû'aları
- 2.1.11. Matla mecmû'aları
- 2.1.12. Mersiye mecmû'aları
- 2.1.13. Çeşitli mesnevîlerden seçkileri barındıran mecmû'alar
- 2.1.14. Güfte mecmû'aları
- 2.1.15. Müstezâd mecmû'aları
- 2.1.16. Târih mecmû'aları
- 2.1.17. Musammat mecmû'aları
- 2.1.18. Kıt'a ve rubâ'î mecmû'aları
- 2.1.19. Dîvân mecmû'aları

2.2 Mensur metinler mecmû'aları

- 2.2.1. Lugaz mecmû'aları
- 2.2.2. Fetva mecmû'aları
- 2.2.3. Tefsîr mecmû'aları
- 2.2.4. Şerh mecmû'aları
- 2.2.5. Sakk mecmû'aları
- 2.2.6. Mekân tasvirlerini içeren mecmû'alar

2.2.7. Münşe'ât mecmû'aları

2.2.7.1. Derleme münşe'ât mecmû'aları

2.2.7.2. Tek şahsa âit inşa örneklerinden oluşan münşe'ât mecmû'aları

2.3. Karışık manzum ve mensur eserler mecmû'aları

2.3.1. Fevâyid mecmû'aları

2.3.2. Farklı türleri barındıran mecmû'alar

3. Dil bakımından

3.1. Arapça mecmû'alar

3.2. Farsça mecmû'alar

3.3. Türkçe mecmû'alar

3.4. Çok dilli mecmû'alar

4. Muhteva bakımından

4.1. Din

4.2. Tasavvuf

4.3. İlm-i nücûm / fal ve remil

4.4. Hikâye / latife

4.5. Hezel ve hiciv

4.6. Edviye

4.7. Mûsikî

4.8. Hat ve kitâbet

5. Şahısların tertip ettiği veya şahıslar için tertip edilen mecmû'alar⁷

Son dönemde yapılan kapsamlı tasniflerden bir diğeri de Mehmet Gürbüz'e âittir:

“a) Şiirlerin şekil özelliklerine göre oluşturulan şiir mecmû'aları (gazel mecmû'aları, kasîde mecmû'aları, müstezâd mecmû'aları, matla mecmû'aları, beyit mecmû'aları, mısra mecmû'aları, farklı nazım şekilleriyle yazılmış şiirlerden oluşan mecmû'alar),

⁷ KILIÇ, Atabey, “Mecmû'a Tasnifine Dâir”, 75-96. s.

b) Şiirlerin konularına göre oluşturulan (tematik) şiir mecmû'aları, (târih mecmû'aları, na't mecmû'aları, mu'ammâ mecmû'aları, medhiye mecmû'aları, lugaz mecmû'aları, şehrengiz mecmû'aları ve farklı nazım şekilleriyle yazılmış şiirlerden oluşan mecmû'alar),

c) Nazîre mecmû'aları,

ç) Şâirlerin aidiyeti/mensubiyeti esasına göre hazırlanan mecmû'alar, bir mensubiyet ilişkisi gözetmeksizin belirli şâirlerin dîvânlarını/şiirlerini bir araya getirmeyi amaçlayan mecmû'alar.⁸

Râgıb Bey Muhtasar Mecmû'ası'nda da Dâvûd-ı Kayşerî Hazretleri, Şeyh Hamîd-i Kayşerî Hazretleri (Somuncu Baba), Es-seyyid Zeyne'l-Âbidîn Hazretleri, Seyyid-i Sırdan Seyyid Bürhâneddîn Hazretleri, Şeyh İbrâhîm-i Tennûrî Hazretleri, Necme'd-dîn-i 'Îmâd Hazretleri, Şu İçmez Efendi Hazretleri, Gözibüyük-zâde İbrâhîm Efendi Hazretleri, Akşehirli Hâfız El-hâc 'Osmân Efendi, Hacı Torun Efendi Hazretleri, Müftî Zıllî-zâde Hacı Muhammed Efendi, Hacı Sa'îd Efendi Hazretleri, Eynihânî-zâde Muhammed Âlim Efendi gibi Kayserili âlim, şeyh ve şâirlerin biyografik bilgileri yer almaktadır. Biyografik özellik gösteren mecmû'alardaki bilgileri Yaşar Aydemir şu şekilde tasnif etmektedir:

“1. Şairin bizzat hayatı hakkında verilen veya aktarılan bilgiler,

2. Daha önce tezkirelerde adına rastlanmadığı hâlde ilk defa mecmualarda ismi geçen şair ya da yazarlar,

3. Başka kaynaklarda bulamadığımız yeni türler, eserler, şiirler,

4. Şairlerin birbirleriyle olan özel ilişkilerine dair bilgi ve belgeler,

5. Nazirelerle şairler arasında kurulan ilişkiler ve şairin edebî kişiliğinin oluşumuna ait ipuçları.”⁹

Râgıb Bey Muhtasar Mecmû'ası, bu tasnifler içerisinde mürettibi bilinen, manzum mensur karışık eser özelliği gösteren, şâirlerin bizzat hayatı hakkında bilgi veren ve böylelikle de biyografik bilgiler içermesi bakımından tezkire özelliği gösteren mecmûa'lar içerisine alınabilir.

⁸ GÜRBÜZ, Mehmet, “Şiir Mecmû'aları Üzerine Bir Tasnif Denemesi”, (Haz. Hatice Aynur vd.), Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Turkuaz Yayınları, İstanbul 2012, 99-113. s.

⁹ AYDEMİR, Yaşar, “Biyografi Kaynağı Olarak Mecmualar”, Prof. Dr. Mustafa İsen Adına Uluslararası Klasik Türk Edebiyatında Biyografi Sempozyumu Bildirileri Kitabı, AKM Yay., Ankara 2011, 87-100. s.

BAŞKÂTİB-ZÂDE RÂGİB BEY
MUHTASAR MECMÛ'ASI - CİLT I

I. RÂGİB BEY VE MUHTASAR MECMÛ'ASI

1. Başkâtib-zâde Râgıb Bey'in Hayatı, Edebî Şahsiyeti ve Eserleri

Başkâtib-zâde Râgıb Bey'in eğitim, savaş ve tutsaklık yıllarını anlattığı “*Târih-i Hayâtım*” isimli bir eseri bulunmaktadır.¹⁰ Bu eser oğlu Ahmet Emin Güven tarafından “*Yaşam öyküm*” adı ile Latin harflerine aktarıldıktan sonra sadeleştirilerek yayınlanmıştır.¹¹ Bu eserde Râgıb Bey eğitim, savaş ve tutsaklık anılarını kendi kaleminden aktarmıştır. Râgıb Bey'in hayatı ile ilgili bilgilerin verildiği bir başka bölüm de Ahmet Emin Güven tarafından kaleme alınan *Kayseri'de Yazma Mecmûalar* isimli çalışmada bulunmaktadır. Ahmet Emin Güven bu eserde babasının hayatını ve kaleme aldığı eserleri “*Râgıb Güven “Başkâtîpzâde”nin Mecmuası*” başlığı altında şu şekilde anlatmaktadır:

“Râgıb Bey, 21 Aralık 1889 tarihinde Kayseri’de doğmuştur. Babası Mahkeme-i Şer’iyye ikinci kâtibi ve ataları Emin Efendizâdeler olarak anılan aileden Rıf’at Efendi’dir. Annesi, meşhur müftü Hacı Enver Efendi’nin kızı Sâdiye Hanım’dır. İlk bilgileri aile muhitinden aldıktan sonra Pîşekarzâde Hacı Mustafâ Efendi’nin yönettiği mahalle mektebine devam etmiş, daha sonra da sırası ile 1897’de “Ahmed Paşa” ilkokulunu, 1901’de “Kayseri Rüşdiyesi” (ortaokul) ve 1907’de “Kayseri İdadisi” (lise)’ni iyi ve pek iyi derecelerle bitirip diploma almıştır. 1910 yılına kadar aile büyükleri yanında ticaret işleri ile uğraşmış, bu arada öğrenme ve bilgi edinme tutkusunu tatmin etme olanakları aramaktan da geri kalmamıştır. Arâbî ve Fârisî öğrenimi için dayıları Mehmed Said (Şâir Kâmî) ve Hâlid Tapkan Hocaefendilere, dînî ve felsefî bilgiler için dedesi Müftü Hacı Enver Efendi’ye devam etmiştir. “Yazışma usûlleri” öğrenmek için de altı ay kadar “Meclis-i İdare Başkâtibi” Ahmed Nazîf Efendi’ye devam etmiştir. Bu yaşamının son bir yılını da Kayseri “Hâtuniyye” medresesinde hücre-nişîn“ (yatılı) talebe olarak geçirmiştir. 1911 yılında dedesi Hacı Enver Efendi’nin teşvikleri ile yüksek tahsil için İstanbul’a gitmiştir. (Aralık 1910).

İstanbul, İrgat Pazarı’nda “Kara Mustafa Paşa”, Direklerarası’nda “Kuyucu Murad Paşa”, Bayâzî’t de “Râbî-i Süleymâniye” medreselerinde üç yıl zamanın ileri gelen hocalarından muhtelif dersler okumuş, Mayıs 1913 tarihinde “Medresetü’l-Kuzât” giriş imtihanını kazanarak buraya devama başlamıştır. Olağanüstü bir başarı ile birinci sınıfı geçip, ikinci sınıfa devam ettiği sıralarda,

¹⁰ Başkâtîpzâde Ragıp Bey, *Tarih-i Hayatım, Tahsil-Harp-Esaret-Kurtuluş Anıları*, Kebikeç Yayınları, Ankara 1996.

¹¹ Daha detaylı bilgi için bk. GÜVEN, Ahmet Emin, *Yaşam Öyküm (Kayserili, Başkâtîpzade Teğmen Ragıp Bey’in Eğitim-Savaş-Tutsaklık-Kurtuluş Anıları)*, II. C, Baskı, Dizayn Ofset, Ankara 2003.

Birinci Dünya Savaşı'nın patlak vermesiyle 13/26 Ağustos 1330/1914 tarih ve 1737 numaralı 9. Kolordu Emirnâmesi ile askere çağırılmıştır. Bundan sonraki askerlik hayatı şöyledir:

28 Şubat 1915'e kadar İstanbul kışlalarında ihtiyat zabıt namzeti "Yedek subay adayı" talim, terbiyesi ve 4849 sicil no. ile mezuniyetle mülâzım-ı sâni namzedi "asteğmen adayı" olarak Kafkas Cephesi'ne İstanbul'dan hareket.

26 Nisan 1915, Erzurum'a ulaşım ve 10. Kolordu, 32. Fırka, 94. Alay, 2. Tabura tayin.

30 Nisan 1915, Kıtaya ve fiilen harbe iştiraki ve Rus ordusu ile çarpışmalar.

8 Temmuz 1915, Ruslara esareti Makaryef ve Sibiryâ Grasnüyarsk'ta esaret hayatı.

17 Haziran 1920, Sibiryâ'dan Türkistan'a müteveccihan hareket ve 29 Ağustos 1920'ye kadar Taşkent'te kalış.

5 Kasım 1920, Afganistan'da Kâbil'e muvasalatı ve Kâbil'de Afgan ordusunu teşkilatlandırma hizmeti.

29 Ekim 1922, Kâbil'den yurda dönüş için ayrılış.

19 Aralık 1922, İstanbul'a muvasalatı ve iki aylık izinle Kayseri'ye gidişi.

27 Mart 1923, İstiklal Harbi'ne iştiraki ile Garb Cephesi'ne iltihakı. 30 Temmuz 1923 terhisi.

14 Mart 1925, Kürt isyanına celbi, Karacadağ-Mirbadin-Kamerseki çarpışmaları. 18 Haziran 1925 terhisi.

19 Ekim 1934, Deneme Seferberliğine celbi.

27 Eylül 1941, İkinci Dünya Savaşı, Kayseri Hava Haber Verme komutan v.ne celbi. 30.6.1942 terhisi.

İstiklal Madalyası ve Afgan Liyakat Nişanı sahibidir.

Râgıb Bey, 1923 yılı Ağustos'unda, Kayseri'nin Kale mahallesi'nden Nazif Beyzâdelerden Ahmed Bey'in "Sûriye cebhesinde şehid" kızı Behiyye Sâfûre Hanım'la evlenmiş, bu evliliklerinden dört oğul evladı sahibi olmuştur. Ömrünün kalan kısmını çocuklarının yetiştirilmesi ve geçim kaygısı ile geçirmiş bulunan Râgıb Bey, muhasebecilik mesleğinde de uzman bir kişi idi. Bazı devlet kuruluşlarında ve özel sektörde muhasebe müdürlükleri, kısa bir müddet de serbest ticaret yapmış, bu nedenlerle Sivas, Diyarbakır, Burdur, Ankara, Niğde, İstanbul vs. illerimizde bulunmuştur. Hiçbir vaktini dahi boşa harcamamış, tutulduğu ve dört yıl kadar çektiği menhûs bir hastalıktan fırsat bulduğu zamanlarında bile Kayseri'nin tarihî ve kültürel yapısı üzerinde araştırmalar yapmış, kendi hayat hikâyesi ile birlikte bunları kaleme almaya çalışmıştır. Hastalığı bu çalışmaları mükemmel olarak tamamlamasına mani olmuş ise de, tuttuğu notlar, verdiği kısa bilgiler, gösterdiği kaynaklar, gerek kendi hayat hikâyesini, gerekse Kayseri'nin kültür yapısı üzerinde bir kısım derlemeler yapıp yayımlamamda en büyük ve sahih olan temeli teşkil etmişlerdir.

Râgıb Bey, büyük bir bilgi birikimine sahip ve tahsil hayatında öğrendiği Arapça, Farsça ve Fransızca'yı, esaret hayatında öğrendiği Almanca, Macarca ve Rusça ile Türkçe'nin Çağatay, Tatar, Kırgız lehçelerini konuşup yazacak derecede bilen bir kimse idi. Zaten pek zeki bir yaratılışa sahip olan Râgıb Bey, pek mükemmel genel kültürü ile memleketinde sık sık bilgisine ve tecrübesine müracaat edilen, "Râgıp Ağa" lakabıyla temayüz etmiş saygın simalardan biri idi. Yıllarca biriktirip meydana getirdiği kütüphanesinden "türlü nedenlerle zayı olanlar haricinde" kalanlar, tarafından 12.9.1956 tarih ve 127 No. ile Milli Kütüphane'ye bağışlanmıştır.

Bu nitelikleri ile edebiyatta da söz sahibi olabilecek bir bilgi birikimine sahip idi. Konuşmalarını, mektuplarını, öğütlerini, düşüncelerini hep manzum olarak ifade etmeye çalışırdı. Memleket ileri gelenlerinin çağrıldığı bir toplantıda, yakınlarınca "Râgıp Ağa" hitabıyla büyük ilgi gösterilmesi, o toplantıda bulunan lise edebiyat öğretmeni Nazlı (zannedirim Nazlı Gasparlı) Hanım'ın dikkatini çekmiş ve sebebini bizzat kendisinden sorduğunda oracıkta:

Ne hâris-i câh u gınâ ne Râgıb-ı medh ü senâyız

Hâce-i ilm ü hünere üstadlanır ammâ ki ağâyız

Cevabını almış ve bunu büyük bir zevk ile ertesi gündeki edebiyat dersimizde bizlere aktarmıştı. Ne yazık ki, sonradan tashih edilmek üzere hep irticâlen söyleyip yazdığı mühimce bir miktar olan bu parçalardan birini dahi tashih edemedi 29 Ekim 1950 tarihinde vefat etmiş ve "Seyyid Burhaneddin" kabristanındaki aile mezarlığında toprağa verilmiştir.

Bu kadar yıpratıcı bir ömrün müsaade ettiği zamanlarını da o, çok sevdiği ilim ve irfan yolunda ve Kayseri tarihi ve kültürü üzerinde çalışmalar yaparak geçirmiş ve çalışmalarını da üç ayrı mecmua ile bir dosya muhteviyatı oluşturacak kadar yazılı perakende evrakta toplamıştır.

Mecmualarından ilkinin kısa Kayseri tarihine, han, hamam, mescit, medrese ve eski yapıları ile kendi hayatını (çocukluğu, öğrenimi, İstanbul yüksek tahsil dönemi, askerlik, harp, esaret anıları vs.), ailesini ve yakınları olan şairleri tanıtmaya hasretmiştir. Şair Hüsni, Hakkî, Enver, Kâmi, Emîn, Rüşdî b.g. biyografilerine ve eserlerinden örneklere ve tuttuğu ışıla araştırmalarını yönlendiren özelliğine bu mecmua yoluyla ulaştım¹² Bu mecmû'a 25-26 Temmuz 2017 tarihlerinde gerçekleştirdiğimiz İzmir ziyâretimizde Ahmet Emin Güven tarafından Prof. Dr. Atabey Kılıç'a teslim edilmiştir.

"İkincisini, liseyi bitirdiği zamanlarında "Usûl-i Kitâbet" öğrenmek maksadıyla, stajyer olarak devam ettiği merhum Ahmed Nazif Efendi'nin Mir'ât-ı Kayseriyye ve Meşâhir-i Kayseriyye adlı eserindeki Kayseri yöresel kültür değerlerinde vâki eksiklikleri tamamlamak kasdiyle meydana getirmiştir. Bilhassa biyografileri hakkında ulaştığı bilgileri, çocuklarına kaynak vererek bir

¹² GÜVEN, Ahmet Emin, Kayseri'de Yazma Mecmualar, XLII-XLV. s.

kısmını da kendi bilgisine dayanarak, bu mecmûada vermiştir.”¹³ Burada bahsedilen ise çalışmış olduğumuz muhtasar mecmû’adır. 2010 yılında Ahmet Emin Güven tarafından Prof. Dr. Atabey Kılıç’a teslim edilmiştir. Şu anda Prof. Dr. Atabey Kılıç husûsî kütüphanesinde bulunmaktadır.

“Üçüncüsünü tamamen Kayserili olan ailelerin şecerelerine (soyağacı) ayırmış, Şeyh İbrâhim-i Tennûrî’den (XV. yy. başları) itibaren kendi zamanına (1949-50) kadar, Şeyh İbrâhim Tennûrî soyundan gelen dağılımı ve diğerlerini, Vakıfnâmeler, siciller, resmî kayıtlar, özel mecmualar vs.ye dayanarak tesbit etmiş, çok az da olsa yanlarında kısa bilgiler vermiştir.”¹⁴ Bu mecmû’a da 25-26 Temmuz 2017 tarihlerinde gerçekleştirdiğimiz İzmir ziyâretimizde Ahmet Emin Güven tarafından Prof. Dr. Atabey Kılıç’a teslim edilmiştir.

Râgıb Bey’e âit bir mecmû’a daha bulunmaktadır. İçerisinde özellikle Eminefendi-zâdeler ailesine dâir bilgilerin ve mektup örneklerinin yer aldığı mecmû’a, 15 Ekim 2017 tarihli İzmir ziyâretimizde Ahmet Emin Güven tarafından Prof. Dr. Atabey Kılıç’a teslim edilmiş, eserin görüntüleri alınıp tavsifi yapıldıktan sonra kendilerine iâde edilmiştir.

Bunların dışında kalan perâkende malumatı hâvî evrâkı ise Ahmet Emin Güven’in “Kendisine ait olanlarla başkalarına ait toplama belgeleri ise, bazılarını önemine binaen I. ve II. Cilt mecmualarındaki ilgili yerlerine yapıştırmış, diğerlerini birkaç zarf içerisinde muhafaza etmiştir. İçlerinde “Vânî”nin Hac menzillerini anlatan manzumesinin 14 beyitlik Arapça takdim bölümü gibi, çok önemli olanlar vardır.”¹⁵ ifâdelerinden de anlaşılacağı üzere ayrıca muhafaza etmiştir.

Râgıb Bey’in kabri Asrî Mezarlık olarak da bilinen Kayseri Şehir Mezarlığı’nda birinci kapıda, ikinci adada yer almaktadır.

2. Râgıb Bey Muhtasar Mecmû’ası

2.1. Nüsha Tavsifi

Yer: Prof. Dr. Atabey KILIÇ Husûsî Kütüphanesi.

Adı: Râgıb Bey Muhtasar Mecmû’ası.

Te’lif tarihi veya istinsah tarihi: 1942-1950?

Varak Sayısı: 143

Ölçü: 14x20,5-14x20,5 cm

Satır Sayısı: Muhtelif, (2-24 arası, çoğunlukla 15-20 satır arası)

Yazı: Rik’a, ta’lik, nesih karışımı özel bir el yazısı.

¹³ GÜVEN, Ahmet Emin *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, XLV. s.

¹⁴ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, XLV. s.

¹⁵ GÜVEN, Ahmet Emin *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, XLV. s.

Kâğıt ve Cilt: Siyah, ince mukavva bir cilt içerisinde açık krem, çizgili kâğıt.

Baş: [1a] (1) *İc'al celîseke mecmû'an te'âlî'uhû*
*Fetestefîdu mine'l-edebi ve'l-hikemi*¹⁶

(2) *Ve etimmuke mecâlisi aqvâmi te'hâdetuhum*
*Feteksibu'l-etemmi min sem'î ve min kilemi*¹⁷

(3) Mecdü'd-dîn Efendi Hâzretleri (4) Selçukî Türk hükûmetinün inkırâzıyla 'Osmanlı Türk hükûmetinün teşekkül itdiği bir hengâm-ı (5) tezebzübde Kayserî'de neşr-i 'ulûm ile meşgûl fuhûlîn-i 'ulemâdan Kayseriyyeli Mecdü'd-dîn Efendi birçok (6) zevât-ı 'âlî-kadre icâzet virerek müşârün bi'l-benân olmuştur. Raḥmetullâhi 'aleyhim ecma'in. (7) Ecille-yi telâmizinden Muḥsin-i Kayserî «'Abdu'l-Muḥsin Efendi» şâyân-ı tezkârdur.

Sonu: [143a] (15a) Bendesi gelse kapuya efendi uyuyor dirler:

(16a) Elinde olsa hediye gel içeri buyur dirler:

(15b) *Ḳadr-i zer zerger şinâsed ḳadr-i gevher gevheri*¹⁸

(16b) *Ḳadr-i gül bülbül şinâsed ḳadr-i 'anber 'anberi*¹⁹

Râgib Bey Muhtasar Mecmû'ası'nın nüsha tavsifi ayrıca Kayseri Ansiklopedisi'nin 4. cildinde Atabey Kılıç tarafından şu şekilde verilmiştir:²⁰

“Şirazesi dağılmış, sırt kısmı olmayan siyah, ince mukavva bir cilt içerisinde açık krem, çizgili, kalınca kâğıda yazılı, 14 x 20,5-14 x 20,5 cm ebadında toplam 143 varaktır. Mecmû'anın 4b, 6b, 7a, 8b, 9b, 13b, 14b, 15b, 16b, 17b, 18b, 20b, 21b, 22b, 23b, 25b, 26b, 29b, 30b, 32b, 33b, 34b, 35b, 36b, 37b, 38b, 39b, 40a-40b, 41a-41b, 44b, 45b, 48a-48b, 49a, 53b, 54b, 55b,

¹⁶ “Arkadaşını iyi seç ki, tüm konularda senin yanında olsun.”

¹⁷ “Kötü insanlarla arkadaşlık kurma.”

¹⁸ “Altının kıymetini sarraf bilir, cevherin kıymetini mücevherci bilir.”

¹⁹ “Gülün kıymetini bülbül bilir, amberin (miskin) kıymetini amberci bilir.”

²⁰ KILIÇ, Atabey, “Mecmua-i Eş'arlar (Şiir Mecmuaları)”, Kayseri Ansiklopedisi, Büyükşehir Belediyesi, 4. C, Kayseri 2015, 344-347. s.

57b, 58b, 59b, 60b, 61b, 62a, 64b, 65b, 66b, 67b, 68b, 71a, 72b, 73a-73b, 74b, 75a, 76a, 80b, 88a, 89b, 90b, 91b, 92a, 102a, 102a, 102b, 103a, 138b, 140b, 141b, 142b varakları boştur. Varak numaraları günümüz rakamlarıyla yazılmış, diğer kısımlarda ise genellikle rik'a hattı, deftere sonradan eklenen bazı muhtelif kâğıtlarda da ta'lik ve nesih hatlar kullanılmıştır. Mecmû'anın varak numarası verilmeyen ilk iki sayfası ve 1a'nın yarısında fihrist yer almaktadır. Bu fihristte 100 isim bulunmaktadır. Fihrist şöyle başlar:

Fihrist

Esâmî-yi Meşâhir

Mecdüddîn Efendi Hazretleri

‘Abdülmuhsin Efendi Hazretleri

Dâvûd-ı Kayserî Hazretleri

Şeyh Hâmid-i Kayserî Hazretleri

Sultân Cemâlüddin ve Ak Baba

Seyyid Burhânüddîn Hazretleri

Seyyid Zeynel ‘Âbidîn Hazretleri

Şeyh İbrâhîm-i Tennûrî Hazretleri

Necmüddîn-i ‘Îmâd

Şeyh Tâcüddîn İbrâhîm

Halil Paşa

Dilâver Paşa

Küçük Hasan Paşa

‘Ali Tennûrî Efendi

Muhammed Remzî Efendi

Sâdık Baba Hazretleri...

Fihristte yer alan bu isimlerin temel özelliği ya Kayserili olmaları ya da Kayseri’de bulunmuş veya yaşamış olmalarıdır. Bu isimler içerisinde âlim, müftü, şeyh, müderris, hoca, paşa gibi muhtelif sınıflardan insanlar yer almaktadır. Mecmû’ada zaten bu kişilerin hayatlarını, eserlerini varsa manzumelerinden örnekleri içermektedir. Bu özelliğiyle mecmû’a biyografik bir eser hüviyeti

*taşımaktadır. Şahıslar tanıtılırken, öncelikle nereli olduğu, Kayseri'ye sonradan geldiyse nereden geldiği, Kayserili ise hangi aileden olduğu, ne zaman doğduğu, kimlerden ilim tahsil ettiği, mesleği ve hangi vazifelerde bulunduğu, ölüm tarihi ve yeri, biliniyorsa kabrinin nerede olduğu gibi ana hatlarıyla bilgi verilir. Akabinde eğer tanıtılan ismin şâirlik yönü varsa şiirlerinden bazı örnekler sunulur. Mecmû'ada yer alan bu şiirlerin büyük çoğunluğu aruzla yazılmıştır.'*²¹

2.2. Muhtevâsı

Râgıb Bey Muhtasar Mecmû'ası toplam 143 varaktan oluşmaktadır. Mecmû'anın genel olarak muhtevâsı değerlendirildiğinde tezkire özelliği gösteren, biyografik bilgiler içeren ve aynı zamanda biyografisi verilen şahsiyetlerin ya da meşhur şâirlerin şiirlerinin de yer aldığı bir mecmû'a olduğu ortaya çıkmaktadır.

Başkâtib-zâde Râgıb Bey tarafından derlenmiş olan mecmû'anın fihrist bölümünde toplam 114 isim bulunmaktadır. Bu isimler şunlardır:

Mecdü'd-dîn Efendi Hazretleri
‘Abdu’l-Muhsin Efendi Hazretleri
Dâvûd-ı Kayserî Hazretleri
Şeyh Hamîd-i Kayserî Hazretleri
Sultân Cemâle’-d-dîn ve Aşk Baba
Seyyid Bürhâne’-d-dîn Hazretleri
Es-seyyid Zeyne’l-‘Âbidîn Hazretleri
Şeyh İbrâhîm-i Tennûrî Hazretleri
Necme’-d-dîn-i ‘İmâd Hazretleri
Hacı Bulâm İbni Veliyyü’-d-dîn Hazretleri
Şeyh Tâce’-d-dîn-i İbrâhîm Hazretleri
Halîl Paşa Hazretleri
Dilâver Paşa Hazretleri

²¹ KILIÇ, Atabey, “Mecmua-i Eş’ârlar (Şiir Mecmuaları)”, 344-347. s.

Küçük Hasan Paşa Hazretleri

‘Alî Nişârî Efendi Hazretleri

Mehmed Remzî Efendi Hazretleri

‘Abdu’r-Rahmân Hilmî Bin ‘Alî Nişârî Efendi Hazretleri

Şadık Baba Hazretleri

‘Alî Ferdî Efendi Hazretleri

Muhammed Belîğ Efendi Hazretleri

Faḫihü’l-Hâc Muḫammed Efendi Hazretleri

Şâbit ‘Alâ’a’-d-dîn Efendi Hazretleri

Vânî Efendi Hazretleri

Hacı Halîl Efendi Hazretleri

Şadr-ı Esbak Muḫammed Paşa Hazretleri

Halîl-i Germîrî Hazretleri

Şehîd Müftî Hacı Halîl Efendi Hazretleri

Şu İçmez Efendi Hazretleri

Batṭâl Haṭîbî «Hasan Efendi» Hazretleri

Müdekkik ‘Alî Efendi Hazretleri

Re’îsü’l-Küttâb Râşid Efendi Hazretleri

Hacı Vahdî Efendi Hazretleri

Gözibüyük-zâde İbrâhîm Efendi Hazretleri

Gözibüyük-zâde Şâbit Efendi Hazretleri

Bağceci-zâde Muḫammed Efendi Hazretleri

Akşehirli Hâfız ‘Osmân Efendi

Muṣṭafâ Hâzım Efendiler

Hişarcıklı-zâde Muṣṭafâ Efendi Hazretleri

Hişarcıklı-zâde Sâlim Efendi

Nâ’îl Efendi

Büyük Hüseyin Efendi Hazretleri

Şādık Efendi Hāzretleri
Gönci-zāde Kāsım Efendi Hāzretleri
Feyzī Efendi-zāde Hilmī Efendi Hāzretleri
Hacı ‘Abdullāh Efendi Hāzretleri
Hacı Torun Efendi Hāzretleri
Harpuṭlı ‘Ömer Efendi Hāzretleri
Müderris-zāde ‘Ālim Efendi Hāzretleri
Müderris-zāde Ra’ūf Efendi
Dāmād Halīl Efendi Hāzretleri
Hişārcıklı-zāde Nā’il Efendi Hāzretleri
Divrikli Muḥammed Emīn Efendi Hāzretleri
Hāfız Ağa-zāde Hacı Dervīş Efendi Hāzretleri
Kara Seyyid Efendi Hāzretleri
Hacı Zekerıyyā Efendi Hāzretleri
Küçük Hacı Hāfız Efendi Hāzretleri
Muḥaddis-zāde Muştafā Efendi Hāzretleri
Muḥaddis-zāde ‘Ālim Efendi
Muḥaddis-zāde Hacı Vahdī Efendi Hāzretleri
Hacı Niyāzī Efendi Hāzretleri
Eynihānī-zāde ‘Ālim Efendi Hāzretleri
Zıllī-zāde Muḥammed Efendi Hāzretleri
Zıllī-zāde Hacı Emīn Efendi Hāzretleri
Şarı ‘Abdullāh Efendi-zāde Hacı Hilmī Efendi
Şarı ‘Abdullāh Efendi
Muḥammed ‘İlmī
‘Ādil Efendi
Hacı Enver Efendi
Sa‘īd Efendi

Külâhçı-zâde Maḥmūd Fā'îk Efendi

Fâtıma Hanim (Külâhçı-zâde Maḥmūd Fā'îk Efendi Zevcesi)

Hacı Sa'îd Efendi Ḥazretleri

Şarı Ḥâfız Efendi-zâde Aḥmed Behîstî Efendi

Keşşâf 'Ömer Efendi

Köse Ḥalîl-zâde Hacı 'Alî Efendi

Tîmürçin-zâde Süleymân Efendi

Yahyâlı-zâde Hacı Muştafâ Efendi Ḥazretleri

Kara Hacı Ḥasan Efendi Ḥazretleri

Ṭarsuslı 'Osmân Efendi Ḥazretleri

Ağırnaslı Mes'ûd Efendi Ḥazretleri

Kara Aḥmed-zâde Ḥazretleri

Çömlek Oğlu Aḥmed Efendi Ḥazretleri

Şaçmacı-zâde Süleymân Efendi Ḥazretleri

Necîb-zâde Aḥmed Lebîb Efendi

Zamantılı Ḥasan Efendi Ḥazretleri

Ṭarakçı-zâde Hacı 'Alî Efendi Ḥazretleri

Es-seyyid 'Abdullâh Ḥüsnî Efendi Ḥazretleri

Kermelikli Ya'qûb Efendi Ḥazretleri

Mürîd-zâde 'Alî Efendi Ḥazretleri

Kara Kimseli Hacı Efendi Ḥazretleri

Kızıklı Hacı Kâsım Efendi Ḥazretleri

Keçeci-zâde Muştafâ Efendi Ḥazretleri

Keçeci-zâde Muḥarrem Efendi Ḥazretleri

Cânbâz-zâde Hacı Bekr Efendi Ḥazretleri

Emrullâh Efendi-zâde 'Ârif Efendi Ḥazretleri

'Ârif Efendi-zâde Emrullâh Efendi Ḥazretleri

İç İlli 'Abdullâh Efendi Ḥazretleri

Ƙara Mercān-zāde Muḥarrem Efendi Ḥazretleri
Ḥurdacı-zāde Ḥacı Şādık Efendi Ḥazretleri
Kilimli Ağa-zāde Ḥacı Bekr Efendi Ḥazretleri
Miyās-zāde Ḥacı Zekerıyyā Efendi Ḥazretleri
Göcükli Bekr Efendi
Ƙara Monla Ḥazretleri
Ḥamurcılı-zāde ‘Oṣmān Efendi Ḥazretleri
Lüleci-zāde Ḥacı Zühdī Efendi Ḥazretleri
Lüleci-zāde Ḥacı Muştafā Efendi Ḥazretleri
Gölgeci-zāde Ḥacı ‘Alī Efendi Ḥazretleri
Miyās Oğlu Ḥacı ‘Alī Efendi Ḥazretleri
Miyās Oğlu Nūḥ Muḥammed Efendi Ḥazretleri
Balṭacı Oğlu ‘Alī Efendi Ḥazretleri
Balṭa[cı] Ḥacı Nūḥ Efendi Ḥazretleri
Yahyā Ḥalīl Efendi Ḥazretleri
Merkez-zāde Şükrī Efendi Ḥazretleri
Merkez-zāde Nürī Efendi

Fihristte adı geçen, mecmû’a içerisinde de biyografisi verilen isimler ise bulundukları varak numaraları ile birlikte şu şekildedir:

Mecdü’d-dīn Efendi Ḥazretleri, 1ab
Dāvūd-ı Ƙayşerī [Şerefü’d-dīn-i Dāvūd İbn Maḥmūd], 1b-2b
‘Abdu’l-Muḥsin Efendi «Muḥsin-i Ƙayşerī» Ḥazretleri, 2a
Şeyḥ Ḥāmid-i Ƙayşerī «Şeyḥ Ḥāmid İbni Mūsā El-Ƙayşerī», 3ab
Sulṭān Cemāle’d-dīn, 4a
Aḳ Baba, 4a
Seyyid-i Sırdān Seyyid Bürhāne’d-dīn Ḥazretleri, 5a-6a
Ḥacı Bayrām-ı Velī, 7b

Es-seyyid Zeyne'l-Ābidīn El-Ķayşerānī Ḥazretleri, 8a-9a

Şeyḫ İbrāhīm-i Tennūrī Ḥazretleri, 10a-11b

Şeyḫ Ak Şemse'd-dīn Ḥazretleri, 10b

Necme'd-dīn-i Āmād Ḥazretleri, 13a

Ḥacı Bulām İbn Veliyü'd-dīn Ḥazretleri, 14a

Şeyḫ Tāce'd-dīn-i İbrāhīm Ḥazretleri, 15a

Ḥalīl Paşa: Şadr-ı Esbak, 16a

Dilāver Paşa, 17a

Küçük Ḥasan Paşa, 18a

Ḥvāce Ālī Nişārī Efendi Ḥazretleri, 19a-22a

Ḥvāce Muḥammed Remzī-yi ᶒayşerī, 23a

Ābdu'r-Raḥmān Ḥilmī Efendi Bin Ālī Nişārī Efendi «Belig Efendi, 24ab

Şādık Baba, 25a

Ālī Ferdī Efendi, 26a

Bekr Bin Ālī Ferdī-yi ᶒayşerī, 26a

Es-seyyid Muḥammed Bin Nişārī Efendi «Fāzıl Efendi», 27ab

Fakīḫ El-ḥāc Muḥammed Efendi Ḥazretleri, 28a

Rıfķı Muştāfā Efendi «Şeyḫ Ḥüsrev-zāde», 28b

Şābit Ālā'a'd-dīn Efendi, 29a

Vānī Efendi, 30a

Ḥacı Ḥalīl Efendi, 31a

Şadr-ı Esbak Muḥammed Paşa, 32a

Ḥalīl-i Germīrī Ḥazretleri, 33a-34a

Şehīd Müftī Ḥacı Ḥalīl Efendi, 35a

Şu İçmez Efendi, 36a

Baṭṭāl Ḥaṭībī, 37a

Müdekkık Ālī Efendi, 38a

Re'isü'l-Küttāb Rāşid Efendi, 39a

- Hacı Vahdî «Şâlih Efendi» «El-Hâc Şâlih Efendi» Vahdî-zâde, 42ab
Gözübüyük-zâde İbrâhîm Efendi, 43ab
Gözübüyük-zâde Sâbit Efendi, 44a
Bağçeci-zâde Muhammed Efendi, 45a
Akşehirli Hâfız El-hâc 'Osmân Efendi, 46a-47a
Akşehirli El-hâc 'Osmân Efendi, 47b
Hişârcıklı-zâde Muştafâ Efendi, 50ab
Hişârcıklı-zâde Muhammed Sâlim Efendi, 50b-51a
Hişârcıklı-zâde Mes'ûd Efendi, 51b
Büyük Hüseyin Efendi, 52a-52b
Şâdık Efendi, 53a-55a
Gönci-zâde Kâsım Efendi, 56a-57a
Feyzî Efendi-zâde Hilmî Efendi, 58a-59a
Hacı 'Abdullâh Efendi, 61a
El-hâc Torun Efendi Muhammed Şâlih Efendi Bin İbrâhîm Efendi, 63a-64a
Müderriş-zâde Muhammed 'Âlim Efendi, 66a
Müderriş-zâde Muhammed Ra'ûf Efendi, 67a
Dâmâd Halîl Efendi, 68a
Hişârcıklı-zâde Muhammed Nâ'il Efendi, 69ab
Divrikli Muhammed Emîn Efendi, 70ab
Evliyâ-zâde İsmâ'îl Hakkî Efendi, 71b
Bahâ'ü'd-dîn-zâde Muhyî'd-dîn Muhammed Efendi, 71b
Hâfız Ağa-zâde Hacı Dervîş Efendi, 72a
Küçük Hacı Hâfız Efendi, 74a
Söylemez-zâde 'Abdü'l-Hâlim Efendi, 76b
Sâbit Muhammed Efendi, 77a
Eynihânî-zâde Muhammed 'Âlim Efendi «Müftî, 79a
Müftî Zıllî-zâde Hacı Muhammed Efendi, 80a

Şarı ‘Abdullâh Efendi-zâdeler, 81a

Es-seyyid Muḥammed ‘İlmî Efendi, 81a-82a

El-ḥâc Ḥilmî Efendi, 82a

Eş-şeyḥ El-ḥâc Maḥmûd Fâ’îḳ Efendi Ḥazretleri, 83a-84a

Fâtıma Hanım (Külâhcı-zâde Maḥmûd Fâ’îḳ Efendi Zevcesi), 84a

Eş-şeyḥ El-ḥâc Es-seyyid Sa’îd Efendi, 84b-87b

Keşşâf ‘Ömer Efendi, 87a

Müftî Ağırnaslı Aḥmed Mes’ûd Efendi, 89a-90a

Necîb-zâde Es-seyyid Aḥmed Lebîb Efendi, 93a

Mecmû’ada Kayseri’de yaşamış veya Kayseri’ye sonradan gelen âlimlerin, müderrislerin, şeyhlerin, müftülerin, nereli olduğu, kimlerden öğrenim/tahsil gördüğü, nerede müderrislik ve müftülük yaptığı, hangi isimlerle şöhret sahibi olduğu, Kayseri’ye olan katkıları, hangi âileye mensup olduğu, hangi tarihte doğduğu ve vefât ettiği, nereye defn edildiği, kabrinin nerede olduğu, çoğunlukla aruzla yazılmış şiirlerine dâir bilgiler bulunmaktadır. Çalışma, bu yönüyle bir nevi tezkire hüviyetine bürünen bir mecmû’a olarak da karşımıza çıkmaktadır. *Arap ve Fars edebiyatının öncülüğünde gelişmiş olan tezkire türü, Türk edebiyatında Heşt Behişt ile 1538 yılında ilk örneğini verdikten sonra, 1950’li yıllara kadar kesintisiz devam etmiş, üstelik de hem sayı hem de kalite bakımından bu özelliği ile örnek aldığı Arap ve Fars edebiyatının da bu haliyle önünde yer almıştır.*²² Bu bilgiler ışığında söz konusu olan çalışmamız 20. yüzyıl tezkireleri arasında dâhil edilebilir.

Mecmû’ada biyografisi verilen şahıslar hakkında kısaca şu bilgiler verilebilir:

1. **Mecdü’-d-dîn Efendi Ḥazretleri:** Kayserili’dir. İlim ve fazîlette parmakla gösterilen seçkin kişilerdendir.

2. **Dāvūd-ı Kayserî [Şerefü’-d-dîn-i Dāvūd İbn Maḥmûd]:** Kayserili’dir. Hak ve hakikat ilminde meleke kazanmış âlimlerdendir.

3. **‘Abdu’l-Muḥsin Efendi «Muḥsin-i Kayserî» Ḥazretleri:** Sultân Orhan Gâzî meşâhîrindendir. Saygı değer âlimlerdendir.

²² İSEN, Mustafa, *Şehî Bey Tezkiresi “Heşt Behişt”*, Akçağ Basım Yayınevi, 1. Baskı, Ankara 1998, 5. s.

4. **Şeyh Hâmid-i Kayserî «Şeyh Hâmid İbnî Mūsâ El-Kayserî»:** Kayserili'dir. Bursa'da ekmek satmak sûretiyle "Somuncu Baba" tabîri ile meşhûrdur. Kabri şerîfleri Aksaray'dadır.

5. **Sultân Cemâle'd-dîn:** Büyük şeyhlerden/velîlerden olup, Tahmîs Önü Gömleksiz Çeşme yanında tekyesi vardır.

6. **Ak Baba:** Tahmîs Önü câdde ortasında kabri olup, Sultân Murâd ile bir mâcerâsı olup, Sultân Murâd tarafından şehîd edildiği anlatılır.

7. **Seyyid-i Sırdân Seyyid Bürhâne'd-dîn Hazretleri:** Hüseyinî seyyidlerinden ve Tirmizî'dendir. Mevlânâ Bahâ'ü'd-dîn'in öğrencilerindendir. Düşüncelerinden dolayı şereflenen, Horasan ve Tirmizî'de "Seyyid-i Sırdân" lakabıyla meşhûrdur. Kabri Seyyid Burhâneddîn mezâristanındadır.

8. **Hacı Bayrâm-ı Velî:** Asıl ismi Numan'dır. Ankara'nın Solfasıl "Zül-fazl" köyünde doğmuştur. Bayrâmiyye tarîkatının kurucusudur.

9. **Es-seyyid Zeyne'l-Âbidîn El-Kayserânî Hazretleri:** Fâtîmatü'z-Zehrâ Hazretlerine şerefli soyları ulaşıp, önce "Medenî" mahlasını kullanırdı. Kayseri'ye yerleştikten sonra «Kayserânî» mahlasını almıştır. Zât-ı şerîfleri fazîlet, irfân ve hüner sâhibi, olgun ve noksansız bir seyyid-i dâhîdir. Yıldırım Bâyezîd Han zamânında "817" hicrî tarihinde âhirete göçmüştür.

10. **Şeyh İbrâhîm-i Tennûrî Hazretleri:** Aslen Sivaslı Sarrâf-zâde Hüseyin oğlu olup, annesi Amasyalı'dır. Konya'da Mevlânâ Sarı Ya'kûb Hazretlerinden ilim tahsil almıştır. Huvand Medresesi müderrisi olmuş ise de Şâfi'î mezheb olduğundan medreseyi terketmiştir. Kayseri'de vefât etmiştir.

11. **Şeyh Ak Şemse'd-dîn Hazretleri:** Anadolu'nun Taraklı kasabasında medfûndur. Eş-şeyh İbrâhîm-i Tennûrî Hazretleri'nin şeyhidir.

12. **Necme'd-dîn-i 'İmâd Hazretleri:** Halvetiyye şeyhidir. Serçe Önünde Hüseyin Bey Hamâm'ı karşısında medfûndur.

13. **Hacı Bulâm İbn Velîyü'd-dîn Hazretleri:** Tekye Önü civârında ve Eyüp Aga isimli yerde medfûn olup, Mevleviyye şeyhlerindendir.

14. **Şeyh Tâce'd-dîn-i İbrâhîm Hazretleri:** Kâdiriyye şeyhlerinden olup, H 943/M 1537 tarihinde vefât etmiştir.

15. **Halîl Paşa: Şadr-ı Esbak:** Beylerbeyi Şehîd Muhammed Paşa'nın birâderi olup, H 1033/M 1624 senesi devlet adamlarındandır.

16. **Dilâver Paşa:** Şeyh İbrâhîm-i Tennûrî Hazretleri'nin torunu Kâzî Sâlih Efendi'nin damadıdır. Beylerbeyi rütbesiyle ünlenerak Kayseri'ye vergi tahsildârı olarak tayin olmuştur.

17. **Küçük Hasan Paşa:** Onuncu asrın devlet adamlarından olup, Lala Paşa Mahallesi zenginlerinden olan İbrâhîm Ağa'nın oğludur. Hasan Paşa Kayseri'de "Şeh-zâdeler" şöhretiyle ünlü olmuştur.

18. **Hâce 'Alî Nişârî Efendi Hazretleri:** Koca Nisârî ünvânıyla bilinen “Muhyî-yi Kayseri” olan Alî Nisârî Efendi Şeyhu's-Sırrî Abdullah Efendi'nin soyundandır. Aksaraylı'dır. Meşhûr Ak Hasan Efendi'den tahsil almıştır.

19. **Hâce Muhammed Remzî-yi Kayserî:** Kayserili'dir. Alî Nisârî Efendi'den icâzet almıştır ve kırk sene ara vermeden Kayseri'de ilimle uğraşmıştır. Seyyid Burhâneddîn Hazretleri türbesi civârında medfûndur.

20. **'Abdu'r-Rahmân Hilmî Efendi Bin 'Alî Nişârî Efendi (Belîğ Efendi):** Koca Nisârî Efendi'nin oğludur. Muhammed Remzî Efendi'nin talebesidir.

21. **Şâdık Baba:** “Âşık-ı Hakikî Baba Sâdıkî” adıyla bilenen Sâdık Baba, şâir-i şîrîn bir edîb-i kâmilidir. Çifte Önü ilerisinde Emîrlar kabristânında ve Hacı Seyyid Muhammed Ağa merhûmun kabirlerinin batı tarafında medfûndur.

22. **'Alî Ferdî Efendi:** Şöhretli âlim ve fâzıllardandır. Uzun müddet tadrîs-i ulûm ile meşgul olmuştur. Hüseyiniye isimli güzel bir hâşiyesi vardır. Kayseri müftülüğü görevinde bulunurken H 1127/M 1715 tarihinde vefât etmiştir. Kayseri hükûmet dâiresi civârında medfûndur.

23. **Bekr Bin 'Alî Ferdî-yi Kayserî:** Alî Nisârî Efendi'nin oğlu olup, tahsilini tamamlarken müşârûn bi'l-benân olmuştur.

24. **Es-seyyid Muhammed Bin Nişârî Efendi «Fâzıl Efendi»:** Alî Nisârî Efendi'nin oğludur. Henüz 29 yaşında iken vefât etmiştir. Zamânında Fâzıl Efendi nâmıyla şöhret bulmuştur.

25. **Fakîh El-hâc Muhammed Efendi Hazretleri:** On birinci asır hicrî ulemâsından olup, ulûm-ı diniyye ve fıkhiyye ile meşhûrdur.

26. **Rıfkî Muştâfâ Efendi «Şeyh Hüsrev-zâde»:** Kayseri fâzıllarından olup, Alî Nisârî Efendi'nin talebelerindendir. Bir dönem Kayseri müftülüğü görevinde bulunmuştur. Kayseri'de H 1140/M 1728 tarihlerinde vefât etmiştir.

27. **Şâbit 'Alâ'a'd-dîn Efendi:** On birinci asır âlim ve şâirlerindendir. Diyârbakır kadılığında iken H 1129/M 1717 tarihinde vefât etmiştir.

28. **Vânî Efendi:** On birinci asır âlim ve tanınmış şâirlerindendir.

29. **Hacı Halîl Efendi:** Hayrat sâhibi olup, Matbah-ı Âmire emînidir. Halk arasında “On iki kardeşler” nâmıyla bilinir.

30. **Şadr-ı Esbak Muhammed Paşa:** Kayseri Erkilet köyü tüccârından Hacı Ali Ağa'nın oğludur.

31. **Halîl-i Germîrî Hazretleri:** Kayseri'nin Germir köyündendir. Âlim ve fâzıllardan olup, Alî Nisârî Efendi'nin talebelerindendir. Seyyid Burhâneddîn türbesinin güneybatısında medfûndur.

32. **Şehîd Müftî Hacı Halîl Efendi:** Hisârcıklı-zâde Müftü Mustafa Efendi'nin oğludur.

33. **Şu İçmez Efendi:** İsm-i şerîfleri Mustafa İbn Muhammed Efendi'dir. Su İçmez lakabıyla meşhûr olup, Kayseri'nin âlim ve fâzıllarındandır.

34. **Baṭṭāl Hâṭibî:** Kayseri âlimlerinden olup, Hasan Efendi nâmıyla meşhûrdur. Hasinli Câmi-i Şerîfi yanında sıbyân mektebi yanında medfûndur.

35. **Müdekkkık 'Alî Efendi:** On birinci asır fâzıllarından olup, "İnce Boyun" lakabıyla bilinir.

36. **Re'îsü'l-Küttâb Râşid Efendi:** Hayrat sâhibi olan saygı değer âlimlerdendir. Kayseri Câmi-i Kebîr yanında yeniden inşâ ettirmiş olduğu kütüphânede hâfız kütüplüğü yapmıştır.

37. **Hacı Vahdî «Şâlih Efendi» «El-Hâc Şâlih Efendi» Vahdî-zâde:** Zühd ü takvâ sâhibi meşhûr kimselerden olup, H 1245/M 1830 tarihlerinde vefât etmiştir.

38. **Gözübüyük-zâde İbrâhîm Efendi:** Fâzilet, ilim ve rütbe itibâriyle meşhûr olan âlimlerdendir. Kayseri'de H 1160/M 1748 tarihlerinde vefât etmiştir.

39. **Gözübüyük-zâde Sâbit Efendi:** Gözübüyük-zâde İbrâhîm Efendi'nin oğludur. Kayseri'nin ileri gelen âlim ve fâzıllardan olup, yüce fetvâ makâmına üç defa nâil olmuştur.

40. **Bağçeci-zâde Muhammed Efendi:** Meşhûr âlimlerden olup, ilk defa Râşid Efendi hâfız kütüplüğü ile kadri ululanmıştır.

41. **Akşehirli Hâfız El-hâc 'Osmân Efendi:** Ali Nisârî Efendi'den sonra "Muhyî-yi Ulûm" ünvanına erişip, halk arasında büyük bir şöhret sâhibi olmuştur.

42. **Akşehirli El-hâc 'Osmân Efendi:** Akşehir âlimlerinden Mustafa Efendi'nin oğlu olup, Kayseri'ye gelerek meşhûr olmuştur.

43. **Hişârcıklı-zâde Muştafâ Efendi:** Müftü Hüseyin El-Ensârî lakabıyla bilinen Şeyh Muhammed Efendi'nin neslindendir. Uzun müddet tedrîs-i ulûm ile meşgûl olmuştur.

44. **Hişârcıklı-zâde Muhammed Sâlim Efendi:** Hişârcıklı-zâde Mustafa Efendi'nin neslinden olup, on beş seneden fazla fetvâ makâmında yer almıştır.

45. **Hişârcıklı-zâde Mes'ûd Efendi:** Vilâyetlerde müftülükle ün kazanmış Mustafa Efendi'nin soyundan olup, çeşitli devlet memûriyetlerinde bulunmuş edîb ve şâirlerdendir.

46. **Büyük Hüseyin Efendi:** Kayseri'nin Hamurcu köyü civârından "Ören Şar" Vîrân Şehir isimli köyünde dünyâya gelmiştir. Kayseri'de tahsilini tamamlayarak ahz-ı icâzetle meşhûr olmuştur. Kurşunlu Câmi-i Şerîf türbesinin minâre dibinde medfûndur.

47. **Şâdık Efendi:** Kayseri Hasbek mahallesinde Deli Ali Câmi-i Şerîf imâmı ümmetinin sâlihlerinden Muhammed Efendi'nin muhterem oğludur. Sâdık Efendi, küçük yaşta iken yetim kalmıştır. Kayseri'de elli seneden fazla neşr-i ulûm ile meşgûl olup, 84 yaşından vefât etmiştir.

48. Gönci-zâde Kâsım Efendi: Aslen Kayserili'dir. Kâsım-ı Allâme ünvânıyla şöhreti cihâna yayılmıştır. Gönci-zâde Muhammed Mahmûd Efendi'nin soyundan olup, H 1175/M 1762 tarihinde vefât etmiştir. Kabri Huvând Câmi'-i Şerîfin iç kısmındadır.

49. Feyzî Efendi-zâde Hilmî Efendi: H 1225/M 1811 tarihinde dünyâya gelip, Müderris-zâde Âlim Efendi'den tahsil almıştır. H 1270/M 1854 tarihinde Huvând Câmi'-i Şerîfinde başı secde de iken vefât etmiştir.

50. Hacı 'Abdullâh Efendi: Sungur'un Gözü Kızıl köyünde Muhammed Ağa'nın oğludur. H 1207/M 1793 tarihinde dünyâya gelip, İstanbul'a giderek orada tahsilini tamamlamıştır. H 1280/M 1864 tarihinde vefât etmiştir. Kabri Kurşunlu Câmi'-i Şerîfi civârında defn edilmiştir.

51. El-hâc Torun Efendi «Mehmed Şâlih Efendi» Bin İbrâhîm Efendi: Kayseri eşrâfından Çukurlu-zâde Mehmed Ağa'nın oğludur. H 1214/M 1800 tarihinde dünyâya gelmiştir. Torun Efendi lakabıyla meşhûrdur. H 1302/M 1885 tarihinde vefât etmiştir. Kabri Huvând Câmi'-i Şerîfi yanında Huvând Hatun Türbesi arasında defn edilmiştir.

52. Müderris-zâde Mehmed 'Âlim Efendi: Sülâlece ulemâ-zâde olup, Mu'id-zâde Mehmed Efendi'nin soyundandır. Kâsım Efendi'den tahsil alarak ahz-ı icâzette başarılı olmuştur. H 1299/M. 1882 tarihinde birdenbire vefât etmiştir.

53. Müderris-zâde Mehmed Ra'ûf Efendi: Müderris-zâde Âlim Efendi'nin oğludur. Meşhûr âlimlerden olup, H 1322/M 1905 tarihinde vefât etmiştir.

54. Dâmâd Halîl Efendi: H 1237/M 1822 tarihinde Adana'nın Çeçeli kazasının Somunlu köyünde dünyâya gelmiştir. Tarsus ve Konya'da tahsilini tamamlayarak Kayseri'ye gelmiştir. Bir müddet Aziziye "Pınarbaşı" kazası kadı vekilliğinde bulunmuştur. H 1304/M 1887 tarihinde vefât etmiştir.

55. Hişârcıklı-zâde Muhammed Nâ'il Efendi: Sülâlece ulemâ ve müftî-zâde olup, Sâlim Efendi'nin oğludur. H 1240/M 1825 tarihinde dünyâya gelmiştir. Tahsilini tamamladıktan sonra Kayseri müftüsü olarak kadri ve şerefi yüceltilmiştir. H 1303/M 1886 tarihinde vefât etmiştir. Kabri Şeyh İbrâhîm-i Tennûrî Câmi-i Şerîfi civârındadır.

56. Divrikli Muhammed Emîn Efendi: Divrikli Hâfız Mustafa Efendi'nin oğlu olup, Kayseri'de H 1237/M 1822 tarihinde dünyâya gelmiştir. Hacı Torun Efendi'den tahsil almıştır. Câmi-i Kebîr mihrâbı önünde uzun müddet tedris-i ulûm ile meşgûl olarak binlerce fâzıla icâzet vermiştir. H 1323/M 1906 tarihinde vefât etmiştir. Kabri Huvând Câmi-i Şerîfi yanındadır.

57. Evliyâ-zâde İsmâ'îl Hâkkî Efendi: Aslen Kütahyalı olup, Kayseri'de (H 1282/M 1866) medfûndur.

58. Bahâ'ü'd-dîn-zâde Muhyi'd-dîn Muhammed Efendi: Bayrâmiyye şeyhlerinden olup, ulûm-ı resmiyyeyi Mevlânâ Kesteli'den tahsil almıştır. Kayseri'de H 951/M 1545 tarihinde vefât etmiştir.

59. **Hâfız Ağa-zâde Hacı Derviş Efendi:** Şeyh Muhammed Efendi'nin soyundan olup, H 1247/M 1832 tarihinde dünyâya gelmiştir. Avanoslu Hacı Zekeriyyâ Efendi'den tahsil almıştır.

60. **Küçük Hacı Hâfız Efendi:** Kayseri'nin "Elmalı" "İlbaşı" köyündendir.

61. **Söylemez-zâde 'Abdül-Ḥalîm Efendi:** Kayserili'dir. İkinci Sultân Mustafa devrinin âlimlerindendir.

62. **Şâbit Muhammed Efendi:** Asrımız âlimlerinden olup, Kayserili'dir. H 1311/M 1894 tarihinde Kurşunlu Câmi-i Şerîf türbesinde medfûndur.

63. **Eynihânî-zâde Muhammed 'Âlim Efendi «Müftî»:** Kayseri'nin Cafer Beğ Mahallesi'nde bulunan Eynihân-zâde Muhammed Efendi'nin neslindendir. Hacı Abdullah Efendi'nin talebelerindendir. Uzun müddet tadrîs ile meşgûl olduktan sonra Melikgâzî Medresesi müderrisi olmuştur. Kendi mahallesine yakın olan Ermeniler, kendisinden izin almadıkça çan çalamazlarmış.

64. **Müftî Zıllî-zâde Hacı Muhammed Efendi:** Zıllî-zâde Hacı Emîn Efendi'nin neslindendir. Sarı Abdullah Efendi ile Es-seyyid Muhammed İlmî Efendi Hazretleri'nin talebelerindendir.

65. **Şarı 'Abdullâh Efendi-zâdeler:** Bu isim birinci cildin 105. sâhifesinde de yer aldığı için buraya tekrâr alınmamıştır.

66. **Es-seyyid Muhammed 'İlmî Efendi:** Sarı Abdullâh Efendi bin İsmâ'îl Efendi Ankaravî Hazretleri'nin neslindendir. Akşehirli Müftî Osmân Efendi'den ahz-ı icâzetle meşhûr olmuştur. Kabri Seyyid Burhâneddîn Hazretleri türbesi civârındadır.

67. **El-hâc Ḥilmî Efendi:** Sarı Abdullâh Efendi'nin torunu Şâkir Efendi'nin soyundandır. Kayseri Çifteler Medresesi'nin müderrisliğini yapmıştır. Demirayak nâmıyla bilinir. İstanbul'da tramvay altında şehîden vefât etmiştir.

68. **Eş-şeyh El-hâc Maḥmûd Fâ'îk Efendi Hazretleri:** Kayseri'nin Tutak Mahallesi sâkinlerindendir. Ulemâ-yı kirâm ve ecille-yi meşâyıh-ı izâmındandır.

69. **Fâtıma Hanım:** Evliyâ'ullâh ve hittane-yi kirâmdan Eş-şeyh El-hâc Maḥmûd Fâik Efendi'nin zevcesidir. Kayseri Câmi-i Kebîr mahallesinden Başkâtib-zâde sülâlesindendir.

70. **Eş-şeyh El-hâc Es-seyyid Sa'îd Efendi:** Ebî Bekr Ağa'nın soyundandır. Gözibüyük-zâde İbrâhîm Efendi'nin talebelerindendir.

71. **Keşşâf 'Ömer Efendi:** Hacı Ömer Efendi'nin oğludur. Âlim ve fâzıl kişilerdendir.

72. **Müftî Ağırnaslı Aḥmed Mes'ûd Efendi:** Kayseri'nin üç saat kadar doğusunda Ağırnas köyünde H. 1234/M. 1819 tarihinde doğmuştur. H 1285/M 1869 tarihinde Kayseri müftülüğüne tayin edilmiştir. Eş-şeyh Kızıklı Hacı Kâsım Efendi İbn Ahmed Efendi'nin meşhûr öğrencilerindendir.

73. **Necîb-zâde Es-seyyid Aḥmed Lebîb Efendi:** H 1180-1190/M 1767-1777 seneleri arasında birkaç defâ Karahisar kazâsı kadılığında bulunmuştur.

Mecmû'ada biyografik bilgilerin yanında, şecerele, önemli mensur metinler ve şiirlerin nerede yazıldığına, kim tarafından yazıldığına dâir kısa notlar da yer almaktadır:

Önemli şahsiyetlerin akrabalık ilişkilerine ve soy köklerine dâir verilen şecerele şu şekildedir: 47b'de Akşehirli 'Osmân Efendi H'âce, 49b'de Hışarcıklı-zâde, 56b'de Gönci-zâde Kâsım Efendi, 60b'de Sungurlı Mehmed Ağa, 62b'de Yahyâ Çelebi, 77b'de Şeyh Süleymân Efendi, 78b'de Eynihânî-zâde, 79b'de Zıllî-zâdeler (Hacı Emin Efendi), 82b'de Müftî Şeyh Oğlu Muhammed Ağa.

78a'da Mevlevî Dergâh-ı Meşîhatı hakkında bir tahrîrât bulunmaktadır.

89a'da Muhammed İbn Ebübekr El-Halebî El-Çayşerî El-Hışârî'nin 1157 târihinde yazılmış Fevâ'idü'l-Hışârîyye fî Şerhi Mefâtîhi'd-Dürriyye Fi'l-Emsileti'l-Fârsiyye isimli eserinin nerede olduğuna dâir bilgi verilmektedir.

95a'da Hüsnî Es-seyyid 'Abdullâh Efendi'nin tercüme-yi hâllerinden bir bölüm yer almaktadır.

95b'de Hüsnî Es-seyyid 'Abdullâh Efendi'nin kendi kaleminden bir bölüm yer almaktadır.

98b'de başlayan menkabenin Mekke-yi Mükerreme Kâzısı Hafîd Muhammed Efendi Hazretleri'nin vâlidelerinin babası Nişârî 'Alî Efendi'nin menkabesi olduğuna dâir kısa bir bilgi yer almaktadır.

111b ve 112a varaklarında kahvenin hükmü ile ilgili verilmiş bir fetvâ örneği yer almaktadır. Manzum olarak sorulan soruya manzum olarak cevap verilmektedir. Fetvânın kim tarafından verildiğine dâir mecmû'ada bir bilgi bulunmamaktadır. Muhittin Eliaçık'ın "*Osmanlıda Manzum Fetvâlar ve Edebî Değerleri*" isimli makâlesinde bu fetvânın kısa bir bölümü yer almaktadır. Eliaçık'a göre bu fetvâ Bostanzâde Mehmed Efendi'ye âittir.²³

120a'da 'Abdû'l-'aziz Han tarafından Sultan V. Murad'a gönderilen tebriknâmenin sûreti bulunmaktadır.

137b, 138a, 139a, 140a ve 141a'da Kayseri'de görev yapmış müftülerin tayin târihlerinin bulunduğu bir salnâme yer almaktadır.

142a'da ebced hesâbında bulunan sekiz kelime ve Arapça ibârelele yer almaktadır.

Mecmû'anın, 4b, 6b, 7a, 8b, 9b, 13b, 14b, 15b, 16b, 17b, 18b, 20b, 21b, 22b, 23b, 25b, 26b, 29b, 30b, 32b, 33b, 34b, 35b, 36b, 37b, 38b, 39b, 40a-40b, 41a-41b, 44b, 45b, 48a, 48b, 49a, 53b, 54b, 55b, 57b, 58b, 59b, 60b, 61b, 62a, 64b, 65b, 66b, 67b, 68b, 71a, 72b, 73a-73b, 74b, 75a, 76a, 80b, 88a, 89b, 90b, 91b, 92a, 102a, 102b, 103a, 138b, 139b, 140b, 141b, 142b varakları boş bırakılmıştır.

²³ ELİAÇIK, Muhittin, "*Osmanlıda Manzum Fetvâlar ve Edebî Değerleri*", Turkish Studies, International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/1 Winter 2012, Turkey, 41-56 p.

Mecmû'a, bir kısmıyla tezkire niteliği taşımakta iken özellikle son kısımlarına doğru bakıldığında bir antoloji özelliği de göstermektedir. Bu bölümde Kayserili şâirlerin yanı sıra tanınmış/meşhur Dîvân şâirlerinin de şiirleri yer almaktadır. Bu şiirler, Râgıb Bey'in kendi şiir zevkine göre özellikle seçerek bir araya getirdiği seçme şiirlerdir. Mecmû'a içerisinde ayrıca Kayseri'nin târihine ışıktutabilecek târih manzûmeleri bulunmaktadır. 109a'da Sultan Hamamı'nın tâmiri, 107b'de Kayseri'de bir hapishânenin yapılışı, 108a'da Kayseri Vâli Konağı'nın yapılışı gibi tarihlere yer verilmektedir.

Mecmû'ada bulunan şâirlerin ve şiirlerinin sayılarının tablosu şu şekildedir²⁴:

Tablo 1: Mecmû'ada bulunan şâirler ve bu şâirlere âit şiirlerin sayısı

Şâir Adı	Şiir sayısı
Ahmed Remzî Akyürek	1 (5b)
Şeyh İbrâhîm-i Tennûrî Hazretleri	1 (11b)
‘Âşık-ı Hâkîkî Baba Şâdîkî	2 (22a, 27a)
Hâce Muhammed Remzî-yi Kayserî	1 (23a)
Gözibüyük-zâde İbrâhîm Efendi	1 (43a)
‘Ömer Fevzî Efendi	1 (63b)
Muhammed Şâlih Efendi (Torun Efendi)	1 (63b)
Re’îsü’l-Küttâb Râşid Efendi	1 (39a)
Vânî Efendi	3 (30a)
Fehmî	1 (42b)

²⁴ Tabloda şâirlerin isimleri mecmû'adaki sıralamaya göre belirlenmiştir.

Şâir Adı	Şiir sayısı
Hacı Zühdî Efendi H̱vâce	1 (91a)
Necîb-zâde Es-seyyid Aḥmed Lebîb Efendi (öl. H 1190/M 1776)	7 (93a-94b)
Es-seyyid ‘Abdullâh Ḥüsni Efendi (öl. H 1190/M 1776)	8 (95a-97b)
Hâkim	1 (96a)
Nürî	1 (97b)
Nişârî-zâde Belîğ Efendi (öl. H 1138/M 1725)	13 (98a, 109b)
Nişârî ‘Alî Efendi (öl. H 1110/M 1698)	3 (98b-100b)
Hîşârcıklı-zâde Mes‘ûd Efendi (öl. H 1290/M 1873)	14 (101a, 101b, 112b, 113a, 113b, 114a, 114b, 115a)
Hicâzî	1 (101a)
Vehbî (Vehbiyyü'l-Ḳayşeriyye) (öl. H 1150/M 1737 ?)	19 (103b, 120b, 132a, 132b-134b)
Nâbî (öl. H 1124/M 1712)	4 (103b, 116a, 117b)
Necîb	1 (103b)
Cânibî	1 (104a)
‘Azmi Efendi	2 (104a)

Şâir Adı	Şiir sayısı
Sultân Hamîd İbn Sultân Ahmed Han Gâzî	2 (104b, 105a)
Fethî (öl. H 1236/M 1821 ?)	2 (104b)
‘Azizî	1 (105a)
Nedîm (öl. H 1143/M 1730)	2 (105a, 117b)
Remzî	1 (105a)
Hasîb Efendi (öl. H 1190/M 1776)	1 (105b)
‘Âlim	1 (105b)
Zuhûrî	1 (106a)
Meşâmî	1 (106a)
Es‘ad	1 (106a)
‘Âlî	1 (106b)
Yaḥyâ (Dukagin-zâde) (öl. H 990/M 1582)	1 (106b)
Nesîmî	1 (106b)
Hişârcıklı-zâde Müftî Nâ‘il Efendi (öl. H 1303/M 1885)	20 (107a-108a, 108b-109a)
Ḥilmî Muhammed Paşa	1 (108a)
Ḥaḳḳî Efendi öl. (H 1283/M 1822-23 ?)	1 (108b)

Şâir Adı	Şiir sayısı
Muhammed Bâhir	1 (109a)
‘İzzet (öl. H 1327/M 1909 ?)	1 (109b)
Râşid	1 (110a)
Perdâ’î	1 (110a)
Kâtibî	1 (110b)
Nâşûh Hoca	1 (110b)
‘Abdî	1 (111a)
İmâmî	1 (111a)
Şemsî Paşa	1 (111a)
Hüsni Efendi-zâde Es-seyyid Muhammed Emîn Efendi	1 (112a)
Refîk	2 (112b, 113a)
Kânî (öl. H 1206/M 1791)	2 (116a, 135a)
Nef’î (öl. H 1044/M 1635)	3 (116a, 119b, 132a)
Rûhî (Bağdatlı) (öl. H 1014/M 1605-1606)	1 (116b)
Pertev (Pertev Paşa) (öl. H 1253/M 1837)	1 (116b)
Fîtnat (Hazînedar-zâde) (öl. H 1327/M 1909)	1 (116b)

Şâir Adı	Şiir sayısı
Fehîm (Fehîm-i Kadîm) (öl. H 1057/M 1647)	4 (117a, 118a)
Şeyhî (Kayserili Şeyh İbrahim Efendi) (öl. H 1303/M 1886)	1 (117b)
‘Aynî	1 (118a)
Râsih (Balıkesirli Râsih Ahmed Bey) (öl. H 1144/M 1731)	1 (118b)
Dertli (Âşık) (öl. H 1261/M 1845)	1 (118b)
Rızâ	3 (118b-119a, 132a)
Şıdkî (öl. H 1290/M 1873)	1 (119a)
Hengâmî	1 (119b)
Necmî	1 (119b)
Zihnî	1 (119b)
Zıllî-zâde Hacı Emîn Efendi (öl. H 1323/M 1905)	65 (120b-131b, 137a)
Kerîmî	3 (125b, 137a)
Râgıb Paşa (Koca Râgıb Paşa) (öl. H 1176/M 1763)	3 (127a, 135a)
Vâşîf (Enderunlu Vâşîf) (öl. H 1240/M 1824-25)	4 (130b, 134b, 135b-136a)
Hâşırcı-zâde	1 (132a)

Şâir Adı	Şiir sayısı
Sâmî	1 (135a)
Sürûrî	2 (135b)
Hilmî-yi Trabzonî (Hilmî, Mehmed Emîn) (öl. H 1302/M 1884)	4 (136a-136b)
Mahlassız şiirler	88
Toplam: 74	Toplam: 333

Sıralanan şâirler içerisinde 37 şâirin hangi yüzyıllarda yaşadığına, nereli olduklarına dâir bilgilere ve şiirlerine ulaşılmıştır. Ancak geri kalan 37 şâirin şiirlerine ulaşılsa da biyografilerine dâir net bilgiler elde edilememiştir. Mecmû'ada bulunan yüzyılları belli şâirlerin tablosu şu şekildedir:

Tablo 2: Mecmû'ada bulunan yüzyılları belli şâirler

Yüzyıl	Şâirler	Şâir Sayısı	Şiir Sayısı
XV. Yüzyıl	Şeyh İbrâhîm-i Tennûrî Hâzretleri (öl. H 887/M 1482)	1	1
XVI. Yüzyıl	Yahyâ (Dukagin-zâde) (öl. H 990/M 1582)	1	1
XVII. Yüzyıl	Nişârî 'Alî Efendi (öl. H 1110/M 1698), Nefî (ö. H.1044/M.1635), Rûhî (Bağdatlı) (öl. H 1014/M 1605-1606), Fehîm (Fehîm-i Kadîm) (öl. H 1057/M 1647)	4	13

Yüzyıl	Şâirler	Şâir Sayısı	Şiir Sayısı
XVIII. Yüzyıl	‘Abdu’r-Raḥmān Ḥilmî Bin ‘Alî Nişārî Efendi (Belîğ) (öl. H 1137/M 1725) ‘Âşık-ı Ḥaḳîkî Baba Şādîkî (öl. H 1135/M 1722), Muḥammed Remzî Efendi (öl. H 1131/M 1719), Necîb-zâde Es-seyyid Aḥmed Lebîb Efendi (öl. H 1190/M 1776), Es-seyyid ‘Abdullāh Ḥüsnî Efendi (öl. H 1190/M 1776), Nişārî-zâde Belîğ Efendi (öl. H 1138/M 1725), Vehbî (Vehbiyyü’l-Ḳayseriyye) (öl. H 1150/M 1737 ?), Re’îsü’l-Küttāb Rāşid Efendi (öl. H 1212/M 1798), Nābî (öl. H 1124/M 1712), Nedîm (öl. H 1143/M 1730), Ḥasîb Efendi (öl. H 1190/M 1776), Kānî (öl. H 1206/M 1791), Rāşih (Balıkesirli Rāsih Ahmed Bey) (öl. H 1144/M 1731), Râgîb Paşa (Koca Râgîb Paşa) (öl. H 1176/M 1763),	14	64
XIX. Yüzyıl	Ḥişârcıklı-zâde Mes‘ûd Efendi (öl. H 1290/M 1873) Gözibüyük-zâde İbrāhîm Efendi (öl. H 1253/M 1838), Aḥmed Remzî Akyürek (öl. H 1289/M 1872), Meḥmed Şālîḥ Efendi (El-ḥâc Ṭorun Efendi (öl. H 1302/M 1884), Vānî Efendi (öl. H 1202/M 1787) Fethî (öl. H 1236/M 1821 ?) Ḥişârcıklı-zâde Müftî Nā’îl Efendi (öl. H 1303/M 1885) Ḥaḳḳî Efendi (öl. H 1283/M 1822-23 ?) Pertev (Pertev Paşa) (öl. H 1253/M 1837) Dertli (Âşık) (öl. H 1261/M 1845) Şıdkî (öl. H 1290/M 1873) Şeyḥî (Kayserili Şeyh İbrahim Efendi) (öl. H 1303/M 1886) Vâşîf (Enderunlu Vâsîf) (öl. H 1240/M 1824-25) Ḥilmî-yi Ṭrabzonî (Ḥilmî, Mehmed Emîn) (öl. H 1302/M 1884)	14	53
XX. Yüzyıl	‘İzzet (öl. H 1327/M 1909 ?) Fiṭnat (Hazînedar-zâde) (öl. H 1327/M 1909) Zıllî-zâde Ḥacı Emîn Efendi (öl. H 1323/M 1905)	3	67

Mecmû’ada bulunan şâirlerin yüzyıllara göre dağılımının grafiği şu şekildedir:²⁵

²⁵ Mahlası belli olan şâirler esas alınmıştır.

Grafik 1: Mecmû'ada bulunan şâirlerin yüzyıllara göre dağılımı

2.3. Nazım Şekilleri ve Vezinleri

Nazım Şekilleri:

Mecmû'ada bulunan şiirler içerisinde gazel, mesnevî, tahmis, müstezad, kıt'a, târih, müfred gibi nazım şekilleri görülmektedir. Mecmû'ada bulunan nazım şekilleri ve bu nazım şekillerinin sayılarının tablosu şu şekildedir:

Tablo 3: Mecmû'ada bulunan nazım şekilleri ve nazım birimleri

Nazım Şekli/Birimi	Adedi
Gazel	142
Kasîde	1
Mesnevî	6
Müstezad	6
Tahmis	3
Kıt'a	19

Nazım Şekli/Birimi	Adedi
Târih başlığı altında bulunan şiir sayısı	68
Murabba'	5
Müseddes	2
Matla'	31
Müfred	29
Manzum fetvâ	1
Koşma	2
Mısrâ	3
Belirlenemeyen	16
	Toplam: 333

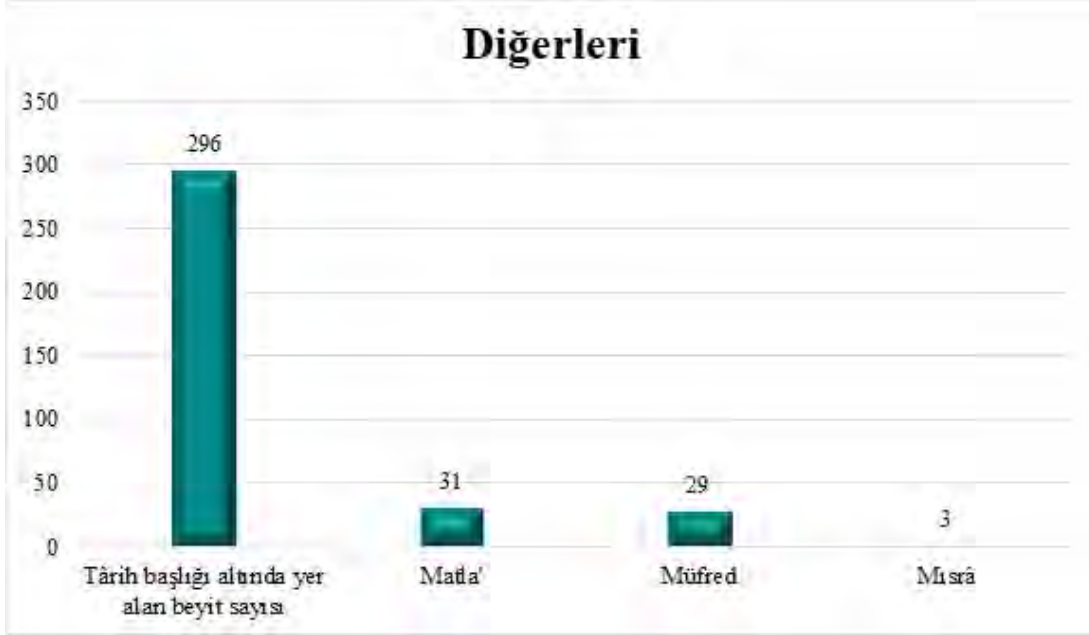
Mecmû'ada bulunan nazım şekillerinin grafikleri şu şekildedir:

Grafik 2: Mecmû'ada bulunan nazım şekillerinin dağılımı

Yukarıdaki nazım şekillerinin dışında saydığımız diğer nazım birimleri şu şekildedir:

Grafik 3: Mecmû'ada bulunan diğer nazım birimlerinin dağılımı

Vezinler:

Mecmû'ada çoğunlukla aruz vezni kullanılmıştır. Ancak hece ile yazılmış şiirler de bulunmaktadır.

Tablo 4: Mecmû'ada kullanılan aruz kalıpları

Aruz kalıpları	Şiir sayısı
Fâilâtün/fâilâtün/fâilâtün/fâilün	104
Mefâilün/mefâilün/mefâilün/mefâilün	77
Mef'ûlü/fâilâtü/mefâilü/fâilün	5
Feilâtün/feilâtün/feilâtün/feilün	5
Feilâtün(fâilâtün)/feilâtün/feilâtün/feilün(fa'lün)	48
Mef'ûlü/fâilâtün/mef'ûlü/fâilâtün	1
Mefâilün/mefâilün/feülün	9
Feilâtün(fâilâtün)/feilâtün/feilün(fa'lün)	4
Feilâtün(Fâilâtün)/mefâilün/feilün(fa'lün)	5
Fâilâtün/fâilâtün/fâilün	6
Mef'ûlü/mefâilü/mefâilü/feülün	40
Aruz kalıpları	Şiir sayısı
Mef'ûlü/feülün	5

Aruz kalıpları	Şiir sayısı
Müstef'ilün/müstef'ilün/müstef'ilün/müstef'ilün	1
Mefâilün/feilâtün/mefâilün/feilün(fa'lün)	2
Mef'ûlü/mefâilün/mef'ûlü/mefâilün	2
Feilâtün/feilâtün/feilün	3
Tespit edilemeyen vezinler	13
Toplam: 17	Toplam: 330

Tablo 5: Mecmû'ada kullanılan hece ölçüleri

Hece Ölçüleri	Şiir Sayısı
11'li hece ölçüsü	1
15'li hece ölçüsü	1
16'lı hece ölçüsü	1
Toplam: 3	Toplam: 3

Mecmû'ada toplam 333 şiir yer almaktadır. Bu şiirlerin 330'u aruz vezni ile yazılmıştır. Kalan 3 şiir de hece ölçüsü ile kaleme alınmıştır.

2.4. Mecmû'ada Adı Geçen Mecmû'alar ve Diğer Kaynak Eserler

Mecmû'ada verilen bilgilerin büyük çoğunluğu kaynak gösterilerek alıntılanan bilgilerdir. Râgıb Bey, Ahmet Emin Güven'in de aktardığı gibi *“bilhassa biyografileri hakkında ulaştığı bilgileri, çoklarına kaynak vererek bir kısmını da kendi bilgisine dayanarak, bu mecmûada vermiştir.”*²⁶ Mecmû'ada biyografik bilgilere dâir alıntı yapılan ilk kaynak eser 1b, 11b, 19b, 23a, 26a, 28b, 34a, 36a, 57a, 64a, 71b, 76b, 77a, 83b ve 90a'da zikredilen *“Meşâhîr-i 'Osmâniyye”* isimli eserdir. Bu eserin *Bursalı Mehmet Tâhir'e âit olduğunu* Râgıb Bey, 26a'da *“Meḥmed Ṭâhir Burûsevî'nün Meşâhîr-i 'Osmâniyyesi'nden şaḥîfe 259”* ibâresi ile, 64a'da *“Meḥmed Ṭâhir Burûsevî: Meşâhîr-i 'Osmâniyye'den”*, 77a'da *“Burûsevî Meḥmed Ṭâhir: Meşâhîr-i 'Osmâniyye şaḥîfe 265”* ibâresi ile belirtmiştir. Biyografik bilgilere dâir alıntı yapılan diğer kaynak eserler ise *Meşâhîr-i Evliyâ*, *Şemse'd-dîn Sâmi Kâmûs-ı A'lâm*, *Aḥmed Miṭḥâd Mufasssal Tarih-i Kurûn-ı Cedîde* ve *Naẓîf Beg Kayseri Meşhurları*'dır. Biyografik bilgilerin dışında Râgıb Bey çeşitli mecmû'alarda bulunan şiirleri de alıntılanmıştır. Aldığı şiirleri hangi mecmû'adan aktarıyorsa o mecmû'anın isminin

²⁶ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, XLV. s.

başlığı altında sıralamıştır. Şiirlerin aktarıldığı kaynak mecmû'aların isimleri aynen şu şekilde mecmû'ada geçmektedir:

30a, 109b ve 110a'da “Şeyh El-hâc Sa'îd Efendi kıddise sırruhu'l-'azîzün mecmû'asından naklendür, Mecmû'a-yı Şeyh El-hâc Sa'îd Efendi Kıddise Sırruhu'l-'Azîzden Yazılmışdır, Mecmû'a-yı Şeyh El-hâc Sa'îd Efendiden yazılmışdır”

35a'da “Hişârcıklı-zâde müftî Muştafâ Efendi'nün maḥdûm-ı fazîlet-me'âbları merḥûm u maḡfûr Mes'ûd Efendi'nün mecmû'a-yı ber-güzîdelerinden 'aynen iktibâs idilen fıkra-yı mu'teber ber-vech-i zîrdür.”

50b'de “Gazel-i Ebû'l-ma'âlim Taḥmîs-i Mes'ûd-ı Bîsûd Dâder-i Kihter-i Mûmâ İleyh (Mes'ûd Efendi Merḥûmuñ Kendi Mecmû'asından 'Aynen)”

96b'de “Ḥüsni Es-seyyid 'Abdullâh Efendi Mecmû'a-yı Üdebâ vü Fuḡalâdan Naklen”,

97b'de “Dedelerim Merḥûmuñ Gülşen-i Tevhîd Nâm Kitâbınuñ Şoñ Şahîfesinde Muḡarrer Târîḡler”,

103b'de “Es-seyyid Muḡammed El-Kayşerî Mecmû'a-yı Münîfeden naklen”

104b, 105a, 105b ve 106a'da “Mecmû'a-yı Üdebâdan”

106a'da “Mecmû'a-yı Üdebâdan Naklen «Necîb-zâde Aḡmed Lebîb, Ḥüsni Efendi, Belîḡ Efendi, Aḡmed 'Âkif Efendi, Aḡmed Fâtîḡ Efendi Mecmû'a-yı müşterekelerinden»”

69b, 107a, 107b, 109a ve 113a'da “Merḥûm Nâ'il Efendi'nün mecmû'asından 'aynen nakl idilmişdür, Müftî Nâ'il Efendi Merḥûm Mecmû'alarından, Müftî Nâ'il Efendi Merḥûm Mecmû'a-yı Münîfelerinden, Hişârcıklı-zâde Müftî Nâ'il Efendi Mecmû'a-yı Münîfelerinden, Müftî Nâ'il Efendi Mecmû'asından”

112b'de “Hişârcıklı-zâde Mes'ûd Efendi Mecmû'a-yı Eş'ârından 'aynen yazılmışdır”

75b ve 120a'da “Zıllî-zâde merḥûm müftî Ḥacı Muḡammed Efendi maḥdûmı Ḥacı Emîn Efendi merḥûm u maḡfûruñ inşâd eylemiş olduğu târîḡ-i ra'nâdur.. Kendi mecmû'asından istinsâḡ idilmişdür, Zıllî-zâde merḥûm u maḡfûr Ḥacı Emîn Efendi Dayımızıñ Mecmû'alarından Münteḡabât”

Yukarıda sıralanan mecmû'alar içerisinde sadece Hisarcıklı-zâde Nâil Efendi Mecmû'ası, Zıllî-zâde Hacı Emin Efendi Mecmû'ası ve Şeyh El-hâc Sa'îd Efendi hakkında kesin bilgilerle ulaşılmıştır. Bu bilgiler Ahmet Emin Güven tarafından Kayseri'de Yazma Mecmualar isimli çalışmada verilmektedir.

Hisarcıklı-zâde Nâil Efendi Mecmû'ası, “normal boyutlu, beyaz çizgisiz sahifeli defter şeklindedir. Şair daha 16 yaşında iken okunaklı fakat pek düzgün olmayan elyazısı ile yazmaya başlamış ve vefatına kadar devam etmiştir. (H 1303) Pek değerli olan bu belge sonradan iyi

*muhafaza edilememiş, çok yerleri karalanmış ve bazı sayfeleri yırtılmıştır. Halen torunu Sâlim Müftüoğlu'ndadır. (Mecmua incelememden geçmiştir.)*²⁷

Zillî-zâde Hacı Emin Efendi ve Mecmû'ası hakkında şu bilgiler verilmektedir:

“Kaptan-ı Deryâ Kayserili Ahmed Paşa'nın mühürdarı (Sır katibi-özel kalem müdürü)dır. Şairdir. Kendi elyazması mecmuası vardır ve şimdilik şahsi kütüphanemdedir. Mustafa Hilmî Paşa'nın kısa biyografisine ve iki gazeline bu mecmua vasıtasıyla ulaşabildim. Tarafımdan latin harflerine çevrilmiş ve Erciyes Üniversitesi rektörlüğünce yayınlanmıştır (1994).

Mecmua; Sünbülzâde Vehbî'den 84, Fuzûlî'den 22, Râgıp Paşa'dan 19, Vâsîf'dan 36, Fehîm'den 16, Hilmî-i Trabzonî'den 13, Sürûrî'den 9, Nedîm'den 5, Rızâ'dan 5, Nef'î'den 4, Kânî'den 2, Sâmî'den 2, Şeyhî “Gavremzâde”den 2, Rûhî'den 2, Fitnat'tan 2, Sıtkî'den 2, Dertlî'den 2, Nâbî'den 2, Hilmî-i Kayserî'den 2, Râsîh'den 1, Gâlib “Şeyh”ten 1, Âlim'den 1, Pertev'den 1, Kerîmî'den 1, Necmî'den 1, Hengâmî'den 1, Zihnî'den 1, Emrah'tan 1, Nûrî'den 1, Pertev'den 1, Âsım-İsmet'ten ? 1, Gafûrî'den 1, Neş'et'ten 1 gazel ihtiva etmekle, tam anlamıyla bir “Mecmua-i Eş'âr"dır. Bu şairlerden Hilmî, Şeyhî ve Âlim'in Kayserili oldukları kuşkusuzdur. Ancak Rızâ, Sıtkî, Kerîmî, Necmî, Hengâmî, Zihnî, Nûrî ve Âsım'ın, acaba bu mahlasları kullanmış Kayserili şairler midir? diye -ki büyük bir olasılıkla öyledir- iyi araştırılması gerekmektedir.”²⁸

Şeyh El-hâc Sa'id Efendi'nin ise mecmû'ası ile ilgili bir bilgi verilmeyip, kendisi ve divançesi hakkında bilgi verilmektedir: “Müftü Hacı Enver Efendi'nin büyük oğludur. (...) Önceleri “KAMî” mahlası ile şiirler yazan Sa'id Efendi, Kayseri yöresinde bu mahlasla şiir yazan bazıların türeyip kendi şiirlerinin bu şairler elinde dolaşmasından rahatsızlık duyarak, SA'İD mahlasını kullanır olmuştur. Divançesi bulabildiğim kadariyle tarafımdan hazırlanıp Kayseri Büyükşehir Belediyesi tarafından Kültür yayınları meyanında yayınlanmıştır. Farsça yazdığı şiirleri ile “Kamî” mahlası ile yazdıklarının tamamı kayıptır. Şairin doğum ve ölüm tarihleri, hem yeğeni merhum Ragıp Güven Mecmuası'nda ve hem de küçük kardeşi merhum M. Sırrı Tapkan'ın evrak-ı perişanında sarahaten kayıtlı olduğu gibi, ayrıca daha evvel biyografisi verilen Nakşibendi şeyhi Said Efendi'nin torunu ve kendi cediti Adil Efendi Hoca'nın damadı Eşref Efendi tarafından yazılan doğum tarihi de böyledir.”²⁹ (doğ. H 1277)³⁰

2.5. Mecmû'ada Yer Alan Gazellerin Matla' ve Makta' beyitleri

Mecmû'ada yer alan matla' ve makta' beyiti belli olan gazellerin sistematik tablosu şu şekildedir:

²⁷ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, XXV. s.

²⁸ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, XXVI. s.

²⁹ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 179-180. s.

³⁰ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 182. s.

Tablo 6: Mecmû'ada yer alan gazellerin matla' ve makta' beyitleri

No	Var. Nu.	Mahlas	Matla' Beyiti/Makta' Beyiti	Nazım Şekli/ Birimi	Vezin	Başlık
1.	24a	Belîğ	Hâtır-ı 'âlemde meyl-i nâm-ı nîgû kalmamış Sedd olup bâb-ı mürüvvet bir du'â-gû kalmamış/ 'İzz ü câh-ı nâ-be-hengâm-ı sipihre ey Belîğ Pây-ı ikbâl[in]de imkân-ı tekâpü kalmamış	Gazel/ 9 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Ġazel-i Belîğ
2.	24b	Belîğ	Saâa ey Şeyh da'vâ-yı kerâmet nâ-münâsıbdur: İrenler Hakk'a hâlün söylemez söylese kâzıbdur/ Şeb-i hicründe mümkün mi Belîğ'a itmemek girye: Ġarîbe vakt-i şâm oldıkda şad olmak ġarâ'ibdür	Gazel/ 5 beyit	Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün	Ġazel-i Belîğ Efendi
3.	24b	Belîğ	Bilmeyen sır-ı kâzâyı der-i pâşâya düşer: Kısmete kâni' olan dergeh-i Mevlâya düşer/ Ey Belîğ eyle[me]yen emrini Hakk'a tefvîz: Hâzer itsün ki anuñ fursatı a'dâya düşer	Gazel/ 8 beyit	Feilâtün (Fâilâtün)/ feilâtün/ feilâtün/ feilün (Fa'lün)	Velehû
4.	24b	Belîğ	Ben şanurdum ki şafâ zümre-yi eţfâldedür: O ise mektebe virilmediği sâldedür/ Şeklden şekle girüp bu dil-i sergeşte Belîğ: Beñzer ol ³¹	Gazel/ 10 beyit	Feilâtün (Fâilâtün)/ feilâtün/ feilâtün/ feilün (Fa'lün)	Velehû
5.	95a	Hâşim	Bu mevsimlerde bildüm bâğ-ı dehr içre ne hâletdür Nihâl-i ülfetiñ hep hâşılı sitem 'adâvetdür/ Hele ben [böyle] bildim (ki) Hâşimâ 'âlemde 'Ankâ-veş Verâ-yı Kâf-ı 'uzlet şimdi ey cây-ı selâmetdür	Gazel/ 7 beyit	Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün	Beyt
6.	95b	Hüsni	Hâķikatde cihānuñ 'izz ü cāhı zıll-i zā'ıldür Aña dil-beste olmaz lâcerem her kim ki 'ākıldur/ Hakem naşb itmege mabeyniñüz faşla efendiñle Senüñ bî-çāre Hüsni bir şadıkun var ki 'âdıldür	Gazel/ 6 beyit	Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün	Hüsni Efendi
7.	98a	Belîğ	Vardur nesim-i rüh-fezâ Kayseriyye'de Añdırdı büy-ı 'Adni şabâ Kayseriyye'de/ Her ne olursa râzyız anda bulunmuşuz: Def' olsa bâri kaht u ġalâ Kayseriyye'de	Gazel/ 12 beyit	Mef'ûlü/ fâilâtü/ mefâilü/ fâilün	Nişārî-zāde Belîğ Efendi
8.	98a	Belîğ	İtmez diyārımıza sefer Kayseriyye'den: Şeydâ gönül geçer mi meger Kayseriyye'den/ Anda tevaţtun itdi meşāhîr-i evliyā: Zemm itme ey Belîğ hâzer Kayseriyye'den	Gazel/ 9 beyit	Mef'ûlü/ fâilâtü/ mefâilü/ fâilün	Velehu
9.	101a	Mes'ud	Sāk-ı sîm-i dil-bere halhâl olaydım kâşķı Yā anuñ hařtāmna ezyāl olaydım kâşķı/ Dānişimdür çekdiren bu ġuşşayı Mes'ud baña Böyle dānā olmadansa cehl olaydım kâşķı	Gazel/ 11 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	

³¹ Bu mısra metinde eksik bırakılmıştır.

No	Var. Nu.	Mahlas	Matla' Beyiti/Makta' Beyiti	Nazım Şekli/ Birimi	Vezin	Başlık
10.	101b	Mes'ud	Sühanım şöyle ki dil-âsteye dermân getürür Nâṭḫam kalb-i ilğâza daḥı cân getürür/ Yoksa Mes'ud sen feyz-i qarîḥaṇ mı şanursın Bu sünûḥâtı saña himmet-i pîrân getürür	Gazel/ 6 beyit	Feilâtün(Fâilâtün)/ feilâtün/ feilâtün/ feilün(Fa'lün)	
11.	103b	Vehbî	Yakdñ [ol kim] gönül şehrini döndi eski 'aşra Neyleyim yakdığını ba'de ḥarâbü'l-Başra/ Ḥatm kıl ey Vehbiyâ sühanı pür-hikemün Ḥamd kıl Ḥâlîka kıldı 'ilmile muṭtâr 'aşra	Gazel/ 7 beyit	Feilâtün(Fâilâtün)/ feilâtün/ feilâtün/ feilün(Fa'lün)	Güft-i Vehbiy- yü'l-Ḳayşeriyye
12.	103b	Nâbî	Şaḫın terk-i edebden küy-ı maḥbûb-ı Ḥudâ'dur bu Nazar-gâh-ı İlâhidür maḫâm-ı Muştafâ'dur bu/ Murâ'ât-ı edeb şartıyla gir Nâbî bu dergâha Meṭâf-ı ḳudsîyândur büse-gâh-ı enbiyâdur bu	Gazel/ 5 beyit	Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün	Nâbî Ravza-yı Muṭaḥhara'ya duḫû- lünde buyurmuşdur
13.	104a	Cânibî	Eylemek zümre-yi nâ-dânıla ülfet ne belâ Ehl-i 'irfân olana böyle ḫalâlet ne belâ/ Cânibî ḥaşmını [sen] Ḥaḫḫ'a ḫavâle eyle Bu ḫadar çekdigün endüh [u] ḫasâvet ne belâ	Gazel/ 20 beyit	Feilâtün(Fâilâtün)/ feilâtün/ feilâtün/ feilün(Fa'lün)	Ġazel-i Cânibî
14.	105a	Aḫmed	'Ârızın 'arz it güle gülşende zibâlanmasun Serve göster ḫâmetiñ nâz ile ra'nâlanmasun/ Bülbül-i ḳudsî gibi medḥ itdi Aḫmed 'ârızın Lâleler nâzüklenüp güller muṭarrâlanmasun	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Sultân Aḫmed
15.	106a	Zuhûrî	Sever gönülüm şu dil-dârı vefâsı olsun olmasun Anı terk eylemem yokdur şafâsı olsun olmasun/ Zuhûrî hücreñe tenhâ gelürse ol melek-sîmâ Öpüp ağzın(ı) dudagın(uñ) [hem] rızâsı olsun olmasun	Gazel/ 6 beyit	Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün	Mecmû'a-yı Üde- bâ'dan Naklen Zuhûrî
16.	106a	Meşâmî	Cefâ vü mihrün ol fettân birin bilür birin bilmez Ġam u şâduñ dil-i nâlan birin bilür birin bilmez/ Nigârile raḫîb aḫvâlini şorsañ Meşâmî'den O bir dîvânedür yârân birin bilür birin bilmez	Gazel/ 5 beyit	Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün	Meşâmî
17.	106a	Es'ad	Sen sâgara ben la'liñe şundıkça şunaydım Sen bâdeye ben büseye ḫandıkça ḫanaydım/ Ol râh-ber ü 'işve ribât-ı dile Es'ad Ben menzil-i maḫşûdıma ḫonduḫça ḫonaydım	Gazel/ 6 beyit	Mef'ûlü/ mefâilü/ mefâilü/ feülün	Es'ad

No	Var. Nu.	Mahlas	Matla' Beyiti/Makta' Beyiti	Nazım Şekli/ Birimi	Vezin	Başlık
18.	106b	‘Âlî	Görünmez niçe demdür çeşm-i bî-mârum ne ‘âlemde Göñül derd-i elemde bilmezem yârum ne ‘âlemde/ Sürer mi bâde-yi nâbuñ şafâsın sensiz ey ‘Âlî Bilürseñ söyleme ol mest-i hun-ğ’arum ne ‘âlemde	Gazel/ 5 beyit	Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün	Mecmû‘a-yı Üde- bâ’dan Naklen «Necîb-zâde Aḥmed Lebîb, Ḥüsnî Efendi, Belîğ Efendi, Aḥmed ‘Âkif Efendi, Aḥmed Fâtih Efendi Mecmû‘a-yı Müşterekelerinden ‘Âlî
19.	106b	Yahyâ	Uyutmaz kimseyi sensiz benim feryâd [u] efgânum Koyup gitme beni ‘aqlum gibi ey mâh-tâbânum/ Gidüp ağıâr-ı nâ-dânla bî-cân itme Yahyâ’yı Ayırma âsitânunñ kullarından anı sulṭânun	Gazel/ 5 beyit	Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün	Yahyâ
20.	106b	Nesîmî	Nedendür ḥüsnîñ ey dil-ber cihânı şaldı ğavğâya Gözünñden fitneler kopardı göñül üşidi sevdâya/ Nesîmî gibi ‘âlemde bir küçük ‘aşık kim Senünñ zülfiñ hevâsından dolaşdı ol bu sevdâya	Gazel/ 5 beyit	Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün	Nesîmî
21.	107a- 107b	Nâ’îl	Tıynet-i fâhirenünñ zâhiri süflî görünür Nezd-i erbâb-ı hünlerde yine ‘âlî görünür/ Bu ḥavâlîdeki şâ’irler içinde Nâ’îl Ne kadar olsa da maḥvı yine Ḥaḥḥî görünür	Gazel/ 11 beyit	Feilâtün(Fâilâtün)/ feilâtün/ feilâtün/ feilün(Fa’lün)	Müftî Nâ’îl Efendi Merḥûm Mecmû‘a- larından Nâ’îl
22.	109b	Belîğ	Tuḥfe-yi nâ-dide-yi ḥâk-i Yemen’dür ḳahve Rehber-i laḥlaḥa-yı Veys-i Ḳaran’dur ḳahve/ Bulduğım lezzeti bunda bulamam âḥarda Ey Belîğ iç anı kim zevḳ-ı dehendür ḳahve	Gazel/ 13 beyit	Feilâtün(Fâilâtün)/ feilâtün/ feilâtün/ feilün(Fa’lün)	Mecmû‘a-yı Şeyḥ El-ḥâc Sa‘îd Efendi Ḳuddise Sırruhu’l-‘Azîz’dan Yazılmışdur Ḳahve Belîğ
23.	109b	‘İzzet	Şehâ ḥüsnünñ berâtı ḥükm ider İran’a mîrâna Burûc-ı şevketiñ terciḥ olur şâhâne mâhâne/ Girîbân[ı] girerse destîne ol âfetün ‘İzzet Zülâl-i la‘îni nûş it yapış gerdâna merdâna	Gazel/ 5 beyit	Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün	Ġazel-i ‘İzzet

No	Var. Nu.	Mahlas	Matla' Beyiti/Makta' Beyiti	Nazım Şekli/ Birimi	Vezin	Başlık
24.	110a	Râşid	Yazdı gerçi 'âşık vuslata ibrâm için şağlar Ol âfet dahı nâzı taklît-i ibrâm için şağlar/ 'Abeş hıfz(a) eylemez ehl-i mekârim himmetin Râşid 'Aķık-ı şâf-ı gevher âb-ı rüyın tām için şağlar	Gazel/ 5 beyit	Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün	Mecmû'a-yı Şeyh El-hâc Sa'îd Efendi'den Yazılmışdur Kuddise Sırru- hu'l-'Azîz Ėzel-i Râşid
25.	110a	Perdâ'î	Nic'olur dil-ber-i ra'nâ memetin em me[me]ler Derd-i tıfl dil-i 'uşşâka olur em me[me]ler/ Ey [ki] Perdâ'î [sen] ister (i)señ [de] em memeler Tıfl-ı za'fa arzu-yı giriftâr ider em me[me]ler	Gazel/ 6 beyit	Feilâtün(Fâilâtün)/ feilâtün/ feilâtün/ feilün(Fa'lün)	Perdâ'î
26.	110b	Kâtibî	Pâyına yüz sürmege ben hâke ihsân yok mıdur 'Aşık-ı bi-çäreye hergiz 'inâyet yok mıdur/ Baş konanlar eşigine irdiler hep devlete Kâtibî yoksa senün başında devlet yok mıdur	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	
27.	112b	Mes'ûd	Hem-firâş olmak güzelle gönciler bayrâmıdur Seglerin tabtıran koymak ehaşşı kâmidur/ Bir zamân Mes'ûd ümmîd-(d)[v]âr-ı g(...)e hâşş iken Şimdi vüs'at-hâne-yi 'âmmuñ ucuz huddâmıdur	Gazel/ 12 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Hişârcıklı-zâde Mes'ûd Efendi Mec- mû'a-yı Eş'âr'ından 'aynen yazılmışdur
28.	113b	Mes'ûd	Dü-çeşm-i hasret-i cânânla hün-efşân olup kalmaz Ciger tennür-ı tende ân-be-ân süzân olup kalmaz/ Bu rütbe hâste-yi cüdiñ tabîb-i hâzıkıdur kim İdenler 'arz-ı (u) cünbiş bir dahı nâlân olup kalmaz	Gazel/ 16 beyit	Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün	Hişârcıklı-zâde Mes'ûd Efendi'den Müfti-yi Dârü'l- 'ilm-i Kayseriyye Dâder-i Me'â- lim-perverim Es-seyyid Sâlim Efendi Hâzretleri'ne Nazîremizdür
29.	114a	Mes'ûd	Gidicek küyına ben didelerüm pür-nem olur Teşne-yi 'ışka hediyye iki taş Zemzem olur/ Kim ki miñnet-keş-i gerdün ola Mes'ûd ammâ Ne kadar nâñka-perdâz ise de ebkem olur	Gazel/ 12 beyit	Feilâtün(Fâilâtün)/ feilâtün/ feilâtün/ feilün(Fa'lün)	Hişârcıklı-zâde Mes'ûd Efendi Linâmıķhi
30.	114a	Mes'ûd	Bir yatmadığım küşe-yi mey-hâne mi kaldı Bir tatmadığım cür'a-yı peymâne mi kaldı/ Bir demde 'urüc eylemege süllem-i kâma Mes'ûd kerem ü himmet-i merdâna mı kaldı	Gazel/ 7 beyit	Mef'ûlû/ mefâilü/ mefâilü/ feülün	Likâtibihi
31.	114b	Mes'ûd	Çünkü bendergeh-i şıdka girer olmaz bilüriz Şimdi kâlâ-yı vefâyı gıyer olmaz bilüriz/ Kâm için itse tekâpü dil-i aşhâb-ı hüner Yine Mes'ûd gibi kâmvir olmaz bilüriz	Gazel/ 7 beyit	Feilâtün(Fâilâtün)/ feilâtün/ feilâtün/ feilün(Fa'lün)	Hişârcıklı-zâde Mes'ûd Efendi

No	Var. Nu.	Mahlas	Matla' Beyiti/Makta' Beyiti	Nazım Şekli/ Birimi	Vezin	Başlık
32.	114b	Mes'ud	Bilüriz ehl-i dili peyker-i fersüdından Bilinür zâhid-i har cebhe-yi ma'kûdından/ Hayli dem gelmedi mektûb-ı feraḥ-ma(ş)[z]mû(b) [n]ı Bilemem geçdi peder (ü) mâder-i Mes'ud'ından	Gazel/ 7 beyit	Feilâtün(Fâilâtün)/ feilâtün/ feilâtün/ feilün(Fa'lün)	Likâtibihî
33.	115a	Mes'ud	Yanmazsa eger şem'ile pervâne-yi himmet Yansun erisün künbed-i kâşâne-yi himmet/ Mes'ud gibi [bir] feyza ferâmüşda kaldım Yâ Rab baña ḥalk eyle güzel ḥâne-yi himmet	Gazel/ 7 beyit	Mef'ûlü/ mefâilü/ mefâilü/ feülün	Ḥişârcıklı-zâde Mes'ud Efendi 1230
34.	115a	Mes'ud	Meded ey sâkî hemân sâgarı sen şun meded Şu'le-yi dil ola bu luḫla efzün meded/ Çünkü peyrevlik ide Enverî-yi hoş-gûya Dil-i Mes'ud'a ola yâver-i Bî-çün meded	Gazel/ 7 beyit	Feilâtün(Fâilâtün)/ feilâtün/ feilâtün/ feilün(Fa'lün)	
35.	116a	Kânî	Nûş-ı mey-i gül-günî leb-i câma tıyurma Bûs-ı leb-i yâr it fem-i gül-fâma tıyurma/ Kânî meye sen tevbelsin şâhidüz ammâ Zinhâr anı [sen] şâhid-i ibrâma tıyurma	Gazel/ 5 beyit	Mef'ûlü/ mefâilü/ mefâilü/ feülün	Kânî
36.	116a	Nefî	‘Âşıka ta'n itmek olmaz mübtelâdur neylesün Âdeme mihr [ü] maḥabbet bir belâdur neylesün/ Olmasa Nefî n'ola dil-beste zülf-i dil-bere Ṭab'-ı şûḫî dâma düşmez bir hümâdur neylesün	Gazel/ 6 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Nefî
37.	116a	Nâbî	Ey nâme, sen ol mâh-likâdan mı gelürsiñ Ey Hüdhdüd-i ümmîd, (ümmîd) Sebâ'dan mı gelürsiñ/ Nâbî gâzeli gibi hoş-âyendeliğin var Ey yâr-ı revân-baḫş Ruhâ'dan mı gelürsiñ	Gazel/ 6 beyit	Mef'ûlü/ mefâilü/ mefâilü/ feülün	Nâbî
38.	116b	Rûḫî	Şanma ey ḥ'âce ki senden sim ü zer isterler “Yevme lâ yenfe‘u” da ḳalb-i selîm isterler/ Ezber it nûkte-yi esrâr-ı dili ey Rûḫî Ḥâzır ol bezm-i İlâhî'de nedîm isterler	Gazel/ 6 beyit	Feilâtün(Fâilâtün)/ feilâtün/ feilâtün/ feilün(Fa'lün)	Rûḫî
39.	116b	Pertev	Gül-‘izârım saña Saḳız allı dîbâ yaraşur İki yüzden hele al itmege ra'nâ yaraşur/ Pertev itmez hele bir câme-yi rengîn taḫşîş Ne giyerseñ saña ey şûḫ-ı dil-ârâ yaraşur	Gazel/ 5 beyit	Feilâtün(Fâilâtün)/ feilâtün/ feilâtün/ feilün(Fa'lün)	Pertev
40.	116b	Fıtnat	İcrâ-yı füsün çeşm-i siyeh-fâmına maḫşûş İcâz-ı Mesîḥâ leb-i gül-fâmına maḫşûş/ Fıtnat Cem-i devrândur alan destine şanma Keyfiyyet-i şahbâ-yı Cem'ün câmina maḫşûş	Gazel/ 5 beyit	Mef'ûlü/ mefâilü/ mefâilü/ feülün	Fıtnat
41.	117a	Fehîm	Fârîgız kayd-ı cihândan ‘âşık-ı divâneyiz Âşinâya âşinâ, bî-gâneye bî-gâneyiz/ Sâḫir-i mu‘ciz-kelem[uz] şâ‘ir-i şûḫuz Fehîm Ne füsûna râgıbz ne mâ'il-i efsâneyiz	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Gazel-i Fehîm

No	Var. Nu.	Mahlas	Matla' Beyiti/Makta' Beyiti	Nazım Şekli/ Birimi	Vezin	Başlık
42.	117a	Fehîm	Biz gerçi [ki] dîvâne-reviş rind-i levendüz Bilmekde rumûz-ı dili Cibrîl-pesendüz/ 'İşk âteşine şabrda şäkird-i Fehîm'üz Âteşde semâ' itmede üstâd-pesendüz	Gazel/ 5 beyit	Mef'ûlü/ mefâilü/ mefâilü/ feülün	Velehu
43.	117a	Fehîm	Bâde-yi 'ışkuz dil-i Mecnûn'dur peymânemüz 'Aklı küll olsa revâdur sâki-yi mey-hânemüz/ Hâşre dek pür-ḥ'âb olurdu çeşm-i bî-dân Fehîm Bir gice gûş eylese şahş-ı ecel efsânemüz	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Velehu
44.	117b	Nedîm	Mest-i nâzım kim büyütdi böyle ebruvân seni Kim yetişdirdi bu güne serv-i (den) bâlâ seni/ Ben didikke böyle kim kıldı Nedîm'i şad-tüvân Gösterir engüşt ile meclisdeki minâ seni	Gazel/ 7 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Nedîm
45.	117b	Şeyhî	Gözden dökülür âb-ı nemâ bağ-ı ümîde Dök vakt-i şehir eşk-i teri rîş-i sefîde/ Ey Şeyhî-yi bî-çâre budur mâye-yi gufrân Dök vakt-i şehir eşk-i teri rîş-i sefîde	Gazel/ 5 beyit	Mef'ûlü/ mefâilü/ mefâilü/ feülün	Şeyhî
46.	117b	Nâbî	Yâra varsun peyk-i nâlem âh u zârüm söylesün Âb-ı çeşmim girye-yi bî-ihtiyârüm söylesün/ Bende yok kudret edâya şarf-ı şevkî Nâbiyâ Hâme-yi rengîn şarîr-i bî-karârüm söylesün	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Nâbî
47.	118a	Fehîm	Rehne vir esbâbı rind ol geçme zâhid bâdeden Ol sebeble hem-halâş ol şiklet-i seccâdeden/ İstimâ' it n'iydügin sâ mân-ı rindi şöfiyâ Ben Fehîm-i mest-i 'ışk [u] bî-dil ü üftâdeden	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Ġazel-i Fehîm
48.	118b	Râsih	Süzme çeşmün gelmesün müjgân(ı) müjgân üstine Urma zahmın sineme peykân(ı) peykân üstine/ Hem mey içmez hem güzel sevmez dimişler ḥaqqıma Eylemişler Râsih'a bühtân(ı) bühtân üstine	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Ġazel Râsih
49.	118b	Dertli	Eyledin zülfin gibi âhir perîşân hâlimi Şormadin rahm eyleyüp bir kez benim ahvâlimi/ Dertli nâmım yazmışım ser-levḥa-yı dîvânıma Ḥayr ile yâd eylesün her kim okur icmâlimi	Gazel/ 6 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Ġazel
50.	118b	Rızâ	Ḥarîm-i gülşeninde ḥâr ucundan dâda gelmişdür Açıl ey gonçe-fem bülbül saña feryâda gelmişdür/ Niçün âteşlere düşmüş gibi pîçidedür zülfin Rızâ-âsâ meger temmüzda Bağdâda gelmişdür	Gazel/ 5 beyit	Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün	
51.	119a	Şidkî	Ey kamer-ṭal'at sarây-ı âsumân ṭurduḳça ṭur Şu'le(-yi) baḥş-âleme (ol) şems-i cihân ṭurduḳça ṭur/ Yolña Şidkî gibi biñ 'âşık (âh) olsun sevdiğim Sen hemân ey ḡamzesi cellâd-ı cân ṭurduḳça ṭur	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Şidkî

No	Var. Nu.	Mahlas	Matla' Beyiti/Makta' Beyiti	Nazım Şekli/ Birimi	Vezin	Başlık
52.	119b	Nef'î	Ġamze(-yi) dil-düz olıcağ nâz u tegâfûl ne belâ Dilde şabr olmayıcağ nâza taħammûl ne belâ/ ‘Âşıka nâlesi eglence yeter ey Nef'î Nağme-yi dil-keş için minnet-i bûlbûl ne belâ	Gazel/ 5 beyit	Feilâtûn(Fâilâtûn)/ feilâtûn/ feilâtûn/ feilûn(Fa'lûn)	Ġazel-i Nef'î
53.	119b	Hen-gâmî	Ey şehâ lâyıķ mıdır dil vaşl-ı kâm olmasun Çün vişâliñden ümîd şâmın (m) ikrâm olmasun/ Sen benüm bir derdimi biñden aşırduñ bî-vefâ Yâ nice Hengâmî'nün hengâmî hemgâm olmasun	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtûn/ fâilâtûn/ fâilâtûn/ fâilûn	Hengâmî
54.	119b	Necmî	Ne hâcet vaşl-ı zât itmek gül-endâmım düşündükçe Yeñi hâkim olur dil eski aħkâmım düşündükçe/ Fırâķ eyyâmını şerh eylemek mümkün degül Necmî Velî rengin hikâyet oldu i'fâmım düşündükce	Gazel/ 5 beyit	Mefâilûn/ mefâilûn/ mefâilûn/ mefâilûn	Ġazel-i Necmî
55.	119b	Zihnî	Dil-berâ zûlfîn şeb-i târik midür her sũ siyâh Ĥâl-i ‘anber-bũ siyâh ebrũ siyâh gisũ siyâh/ Baş açık yalın ayak Beytũ'l-Ĥarâm'ũñ vaşlına Cidd ü sa'y itmiş gelür Zihnî perîşân rũ-siyâh	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtûn/ fâilâtûn/ fâilâtûn/ fâilûn	Zihnî
56.	122b	Emîn	Göñûl bî-hûde ġam çekme geçer bu sâl-i ġurbetdür Şabâdan ol peyâm-ı yârı zirâ ĥâl-i ġurbetdür/ Emîn ol rişte-yi şabrı tutup muħkemce ‘âlemde Taħammûl ķıl cefâya tiz geçer aħvâl-i ġurbetdür	Gazel/ 5 beyit	Mefâilûn/ mefâilûn/ mefâilûn/ mefâilûn	Ġazel Ĥacı Emîn Efendi
57.	123a	Emîn	Gözler ki güzel seyrine cân penceresidür Bilsem o mehiñ semtini eyâ niresidür/ Ol şũhı Emin pister-i ibrâma alurdım Ammâ arada engel olan hem-şiresidür	Gazel/ 7 beyit	Mef'ûlũ/ mefâilũ/ mefâilũ/ feülũn	Ruscuķ
58.	123b	Emîn	Naķd-i ‘aķlım ķıldı yaġmâ bir Yahüdî dil-beri Murġ-ı cânım çekdi dâma zûlf-i müşķin çenberi/ Din ü dil ĥasımı Eminâ öyle bir kâfirleriñ Vaşlına nâ'il olan eyler ġazâ-yı ekberi	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtûn/ fâilâtûn/ fâilâtûn/ fâilûn	Yahüdî Kızı Ĥacı Emîn Efendi
59.	123b	Emîn	Dili divâne kılan dil-ber-i Rûm'ũñ dilidür O sebebeden tolaşup gezdigimiz Rûm ilidür/ Âh u feryâd-ı Emîn'i işidüp şanma tehî Bir güzel bağ-ı cemâlî gülünũñ bûlbûlidür	Gazel/ 5 beyit	Feilâtûn(Fâilâtûn)/ feilâtûn/ feilâtûn/ feilûn(Fa'lûn)	Rum Kızı
60.	123b	Emîn	Çok güzel Ruşcuķ'da ammâ âh o cânım Ermeni Şũh-meşreb cilveli nev-res fidânım Ermeni/ Bâġa girse reşķ ider ezhâr Emîn ol dil-berde Zûlfi sũnbûl ķâmeti serv-i revânum Ermeni	Gazel/ 7 beyit	Fâilâtûn/ fâilâtûn/ fâilâtûn/ fâilûn	Ermeni Güzeli
61.	124a	Emîn	Ey melek-şime cemâlũñ meh-i tâbân bilürüm Zûlf-i şeb-bûlarıñ sũnbûl ü reyĥân bilürüm/ Ben senũñ sâye-yi luţfuñda Emin olmuş iken Gözedir emriñi [hem] nuţķıñi fermân bilürüm	Gazel/ 5 beyit	Feilâtûn(Fâilâtûn)/ feilâtûn/ feilâtûn/ feilûn(Fa'lûn)	Ġazel Ĥacı Emîn Efendi
62.	124a	Emîn	Vâdi-yi tecemmülde zarâfetden uşandım Ĥurtar beni yâ Rab bu kıyâfetden uşandım/ Ĥalim düşünüp riş-i sefidüm ele aldım Vazgeçdüm Emin ġayrı sefâhatden uşandım	Gazel/ 7 beyit	Mef'ûlũ/ mefâilũ/ mefâilũ/ feülũn	Ġazel

No	Var. Nu.	Mahlas	Matla' Beyiti/Makta' Beyiti	Nazım Şekli/ Birimi	Vezin	Başlık
63.	124a	Emîn	Yanmağa ruhsâr-ı dil-ber gibi nâr olmaz baña Zülf-i Leylâ'sına Mecnûn oldum 'âr olmaz baña/ Kâkülûn sevdâsına kendin Emîn şalb itmege Kadd-i dil-cüyûn gibi naḥl [û] çınâr olmaz baña	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtûn/ fâilâtûn/ fâilâtûn/ fâilûn	Ġazel
64.	124b	Emîn	Luṭf eyle begim âteş-i hicrânîña yakma Meclisde nigâh-ı ğazabîña baña bakma/ Vazgeç yeter arzû-yı vişâlûn hevesinden Her süy-ı dil-ârâya Emin şu gibi açma	Gazel/ 5 beyit	Mef'ûlü/ mefâilû/ mefâilû/ feûlûn	Zıllî-zâde Hacı Emîn Efendi Ġazel
65.	124b	Emîn	Nice reşk itmesûn dil yârımı nâ-dân alur gûyâ Raķib ol mâh-rûyî sineye 'u alur gûyâ/ Eminâ sâḥa-yı vaşf güzelde tab'im Geçer eşheb-süvâr-ı 'âlemi meydân alur gûyâ	Gazel/ 5 beyit	Mefâilûn/ mefâilûn/ mefâilûn/ mefâilûn	
66.	124b	Emîn	Biñ nâz ile râm oldı baña ser-keş-i cânân Kandırdı mı [ki] vuşlatına ol leb-i mercân/ Almazdan ele gönüm Emin şâne mişâli Şad-pâre kılar hâṭrum ol zülf-i perîşân	Gazel/ 5 beyit	Mef'ûlü/ mefâilû/ mefâilû/ feûlûn	Ġazel
67.	125a	Emîn	Ey kemân-ebür 'aceb bilmem ne hâl olmuş saña Tîr-i müjgânûn derûnumda hayâl olmuş saña/ Zâhirâ bî-kes gibi zâtuñ su'âle gûş idüp Virmege Emin cevâbın bî-mecâl olmuş saña	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtûn/ fâilâtûn/ fâilâtûn/ fâilûn	Ġazel
68.	125a	Emîn	Bülbül-i 'ışķum çıkardı kaddi serv-i dâle gül Çeşmi nergis zülfî sünbül ruḥları hõş lâle gül/ Ol mehûñ sebz-i ḥatın gördüm Emîn itmiş zuhûr Bedr-i ḥüsn-i yâra zann itdim ki olmuş hâle gül	Gazel/ 7 beyit	Fâilâtûn/ fâilâtûn/ fâilâtûn/ fâilûn	
69.	125a	Emîn	Gönül bir dil-bere 'âşık olup ḥüsnin hayâl eyler Ümidüm râzımı keşf eylesem 'arız-ı cemâl eyler/ Emîn ol dil-ber-i 'âlî-cenâbîñ bezm-i 'işretde Tutup dâmân-ı destinden temennâ-yı vişâl eyler	Gazel/ 5 beyit	Mefâilûn/ mefâilûn/ mefâilûn/ mefâilûn	
70.	125b	Emîn	Bir kaşları yâ tîre-yi müjgâna vuruldum Mest itdi beni sâķi-yi devrâna vuruldum/ İzhâr ideyim ḥâlim Emin yârına yarın Himmet ide mi derdime dermâna vuruldum	Gazel/ 5 beyit	Mef'ûlü/ mefâilû/ mefâilû/ feûlûn	Emîn Efendi Ġazel
71.	125b	Emîn	Yâra ibrâm-ı vişâl itme secâ'at gibidür Rište-yi zülfine bend olma şerâfet gibidür/ Diñlemez dâḥil olup câmi'e Qur'ân u Ḥadîş O mülevveş gidiler belki cenâbet gibidür	Gazel/ 10 beyit	Feilâtûn(Fâilâtûn)/ feilâtûn/ feilâtûn/ feilûn(Fa'lûn)	Nazîre-yi Ġazel-i Kâzım
72.	126a	Emîn	Bezm-i 'âlemde gönül bir rûy-ı enver fîkr ider Ol mehûñ la'l-i lebinde âb-ı kevşer fîkr ider/ Ḥayr ide encâmını Mevlâ Emin her rûz [u] şeb Çeşmi nergis ṭurre-yi şeb-bû-yı dil-ber fîkr ider	Gazel/ 6 beyit	Fâilâtûn/ fâilâtûn/ fâilâtûn/ fâilûn	Emîn Efendi Ġazel
73.	126b	Emîn	Fırķat-i cânân ile nâlânun Allâh 'ışķına Ḥâlîme rahm itmiyor sulṭânun Allâh 'ışķına/ Çille-yi cevri çekilmez nâ-tüvân oldum Emîn Ḥaşılı hiç kalmadı dermânun Allâh 'ışķına	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtûn/ fâilâtûn/ fâilâtûn/ fâilûn	Emîn Efendi Ġazel

No	Var. Nu.	Mahlas	Matla' Beyiti/Makta' Beyiti	Nazım Şekli/ Birimi	Vezin	Başlık
74.	126b	Emîn	Firāk-ı yâr ile dâğ-ı derûnum bî-şümâr oldu Bize nisbet o meh-pâre varup ağıyâra yâr oldu/ Gülistân seyrine çıkmışdı tāvûs-ı cinân-âsâ Emîn olmazdı dil-ber baña maḥḥıce şikâr oldu	Gazel/ 5 beyit	Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün	
75.	126b	Emîn	Fesden görünen zülf-i dil-ârâ mı nedür bu Gîsû mı 'aceb 'anber-i sârâ mı nedür bu/ İskender-i 'ışkımla Emîn oldu muḳâbil Ol 'işve-yi yar şevket-i Dârâ mı nedür bu	Gazel/ 5 beyit	Mef'ûlü/ mefâilü/ mefâilü/ feülün	Ġazel
76.	127a	Emîn	Ḥasret-i yâr ile düşdi dile sevdâ-yı ümîd Gezdîr âdeme dünyâyı serâpâ-yı ümîd/ Nâ-bedîd oldu dime ehl-i kerem 'âlemde Seni şâd eyler Emin himmetin vâlâ-yı ümîd	Gazel/ 9 beyit	Feilâtün(Fâilâtün)/ feilâtün/ feilâtün/ feilün(Fa'lün)	Emîn Efendi Ġazel
77.	127a	Emîn	Söyletme rakîbi sözi nâmûsa tokındı İzhâr-ı belâğât ile kâmûsa tokındı/ Keşf itme sen ağıyâra Emin râzîñi zinhâr Söyletme rakîbi sözi nâmûsa tokındı	Gazel/ 6 beyit	Mef'ûlü/ mefâilü/ mefâilü/ feülün	Ġazel
78.	127b	Emîn	Muntazam hâli perîşân olmayınca bilmedüm Ḥande-yi şâdî-yi, giryân olmayınca bilmedüm/ Bî-vefâ olduğımı 'âlemde aḥbâbîñ Emîn Kûşe-yi 'uzletde pinhân olmayınca bilmedüm	Gazel/ 7 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Emîn Efendi
79.	127b	Emîn	Ey kân-ı kerem Ḥazret-i Subḥân için olsun Hem meḥḥar-ı kevneyn ulu Sultân için olsun/ Bî-çâre <u>Emîn</u> kerem it püşt ü penâh ol Ey kân-ı kerem Ḥazret-i Subḥân için olsun	Gazel/ 5 beyit	Mef'ûlü/ mefâilü/ mefâilü/ feülün	Ġazel
80.	127b	Emîn	Bend itdi dil-i kâmetimi kıldı ḥamîde Bir âfet-i cân bâb-ı veliyyü'n-ni'amîde/ Ta'rîf idemem dil-ber-i İstanbul'ı zirâ Pek çokdur Emîn zevḳ u şafâsı elemi de	Gazel/ 5 beyit	Mef'ûlü/ mefâilü/ mefâilü/ feülün	
81.	128a	Emîn	Kâr-ı 'âlem bir mu'ammâ hâl-i pinhânım gibi Keşf ider erbâb-ı dil remzile sultânım gibi/ Çün vişâl-i yâra hiç gönlüm olmaz Emîn Şâd iden yok ḥâḥırım eshâ-yı yârânım gibi	Gazel/ 7 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Emîn Efendi Ġazel
82.	128a	Emîn	Evḳafda bugün göñlimi bir yâra düşürdüm Sevdâsı derûnumda ki dil-dâra düşürdüm/ Râm olduğına gerçi Emîn olmadım ammâ Nâ-çâr ḳalup ben işi efkâra düşürdüm	Gazel/ 7 beyit	Mef'ûlü/ mefâilü/ mefâilü/ feülün	Ġazel
83.	128a	Emîn	Elvedâ' ey mâh-ı tal'at gül-'îzârüm elvedâ' Gözleri şahbâ-yı ḥasretle ḥumârüm elvedâ'/ Gülşen-i dilden Emin-i zârı mehcür eyleme Nâzeninüm mihribânüm nazlı yârüm elvedâ'	Gazel/ 7 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Ġazel
84.	128b	Emîn	Bülbülüm rûz [u] şeb bir gül için efgân iderim Eşk-i çeşmim dökerek gülşen-i yâra giderim/ Çekdiğim cevri Emin kimseye isnâd idemem Beni me'yûs iden ancak ḳaderimdür ḳaderim	Gazel/ 5 beyit	Feilâtün(Fâilâtün)/ feilâtün/ feilâtün/ feilün(Fa'lün)	Emîn Efendi Ġazel

No	Var. Nu.	Mahlas	Matla' Beyiti/Makta' Beyiti	Nazım Şekli/ Birimi	Vezin	Başlık
85.	128b	Emîn	Reng-i ruhsârın mişâl itdim o şühun verde ben Taşırım efser gibi 'ışk-ı hayâlin serde ben/ Öyle müstağnî-yi 'ab'um ibtizâl eyle Emîn Âb-ı rû dökmem temelluk eyleyüp nâ-merde ben	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	
86.	128b	Emîn	Yârı gördüm geçmiş ol evvelki hâlet kalmamış Verd-i ruhsârındaki eski tarâvet kalmamış/ Ceyş-i âmlûn taşaşşuş itmesi emr-i muhâl Şahn-ı himmetde Emîn aşlâ metânet kalmamış	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Ġazel
87.	129a	Emîn	'Âşık oldum ol mehûn dîde-yi âhûlarına Dil-i mestî olalı ġamze-yi câdûlarına/ Cân fedâ itmek için sâha-yı 'ışkında Emîn Şevk ile sîne gerer hançer-i ebrûlarına	Gazel/ 5 beyit	Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün	Emîn Efendi Ġazel
88.	129a	Emîn	Ol cevânuñ rûyî beñzer nâra da gülñâra da Aldı 'aqlım düşdi dil efkâra da ezkâra da/ Söylesünler her ne isterlerse haqqımda Emîn Ba'dezîn olsun icâzet yâra da aġyâra da	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Ġazel
89.	129b	Emîn	Ey felek kaşd eyleyüp miñnetle hûr itdiñ beni Nâ-tüvân oldum meded mânend-i mûr itdiñ beni/ Ol şekîb üzre Emîn eş-şabru miftâhû'l-ferec Sen bu yüzden zâkir-i ism-i Şabûr itdiñ beni	Gazel/ 7 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Hacı Emîn Efendi Ġazel
90.	129b	Emîn	Gâh yârından olur 'âşık cüdâ 'âlem bu ya Vaqt olur vuşlat bulur eyler safâ 'âlem bu ya/ 'Arz-i istiġnâ ider rindâne meşrebdür Emîn Âb-ı rû dökmeke erbab-ı riyâ(ya) 'âlem bu ya	Gazel/ 7 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Ġazel
91.	130b	Emîn	Öyle bir şeb âh idüp cânânım añdum aġladum Mâhı gördüm ol meh-i tâbânım añdum aġladum/ Vuşlat-ı dil-dâra aşlâ olmuyor gönñlüm Emîn Bezm-i ġamda meclis-i yârânım añdum aġladum	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Ġazel
92.	131a	Emîn	Dâm-ı ġamdan murġ-ı dil olmazsa âzâd aġlasun Ermeyüp gülzârına kalursa nâ-şâd aġlasun/ Geçmedi riş-i sefid oldu hevâsından henüz İrdi pencâha Emîn olmadı irşâd aġlasun	Gazel/ 7 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Ġazel
93.	131a	Emîn	Dile şol dem gelür ol zül-f-i perîşân görinür Çeşmi âhû, yüzi gül, lebleri mercân görinür/ Nûr-ı bezmiñden efendim kâderüm dūr ideli Gülşen-i dâr-ı na'ım olsa da zindân görinür	Gazel/ 6 beyit	Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün	Ġazel
94.	131a	Emîn	Mâha baksam nâ-gehân kaşı kemânım añdırur Yâsemenler kâmet-i serv-i revânım añdırur/ Ben Emîn'im yârdan te'mine hâcet yok baña Hayr ile yâd eyleyüp eski zamânım añdırır	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Ġazel
95.	131b	Emîn	Ey dirîġâ olmadım 'âlemde sevdâdan halâş Ölmeyince kim olur endüh-ı dünyâdan halâş/ 'Âkılan ġamdan şikâyet mi ider zîrâ Emîn Ölmeyince kim olur endüh-ı dünyâdan halâş	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Hacı Emîn Efendi Ġazel

No	Var. Nu.	Mahlas	Matla' Beyiti/Makta' Beyiti	Nazım Şekli/ Birimi	Vezin	Başlık
96.	131b	Emîn	Gördüm âşarın behârın oldı şahrâlar benüm Olmamak mümkün mi eñ şiddetli sevdâlar benüm/ Çeşm-i 'âlem kimde görmüşdür bu mes'ûdiyyeti Hep tûran karşımdaki âyîne sîmâlar benüm	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	
97.	131b	Emîn	Durdurup berrîni tekrîm-i fîgân itdirmesün Eyleyüp nâ-merde muhtâc el-amân itdirmesün/ İsterüm Hâk'dan Emîn'ün şehsüvâr-ı tab'ını Bir muhâlif vâdiye 'aţf-ı 'inân itdirmesün	Gazel/ 8 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Ġazel
98.	132a	Rızâ	Devr-i la'lünde baş egmem bâde-yi gülfâma ben Sâye-yi pîr-i muğânda minnet itmek câma ben/ Telh-kâm itmez seni şîrin kelâmuñ ey Rızâ Sen hemân eyle tekkellüm râziyim düşnâma ben	Gazel/ 7 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Ġazel-i Rızâ
99.	132b	Vehbî	Hâl ü hatûnda niçe hüsn-i 'ibârât okuruz Ebruvânuñla nigâhından işârât okuruz/ Kalmadı gayrı tekâpüya mecâl ey Vehbî Oturup küşe-yi 'uzletde tahîyyât okuruz	Gazel/ 7 beyit	Feilâtün(Fâilâtün)/ feilâtün/ feilâtün/ feilün(Fa'lün)	Ġazel Vehbî
100.	132b	Vehbî	Kes rakîb-i kâfirî çengâle ur meydâna aş Tîgîni şâh-ı cihânum 'arş-ı istihsâna aş/ Vehbiyâ sen de bu nazm-ı heft-beyt-i dil-keşi İftihâr ile cidâr-ı Ka'be-yi 'irfâna aş	Gazel/ 7 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Vehbî Ġazel
101.	132b	Vehbî	Sâkî yetişüp meclis-i rindâna kâdem baş Cûş-ı mey-i pür-zürûñ ile şekker-i gam baş/ 'İşâ gibi tecrid ile ol rif'ate nâ'il Vehbî ser-i eflâke yûri pây-ı himem baş	Gazel/ 5 beyit	Mef'ûlû/ mefâilû/ mefâilû/ feülün	Vehbî
102.	133a	Vehbî	Kendüsi ey dil varup mey-hânece bir yana çek Sâkî-yi mestûñ elin tut sofrayı bir yana çek/ Baş iderse câh-ı tevfiğ-i kalem-keş Vehbiyâ Ebruvân-ı yâr-veş tuğrâları şâhâne çek	Gazel/ 7 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Vehbî
103.	133a	Vehbî	Her sözinde olsa biñ dürlü yalanı şâ'irün Setr ider 'aybın yine hüsn-i beyânı şâ'irün/ Vehbi-yi zârûñ efendim gayrı destân yiri yok Yâ Ġazeldür yâ şâşide armağanı şâ'irün	Gazel/ 7 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Vehbî
104.	133b	Vehbî	Var ey zûlf-i siyeh hâne-bedûş-ı nâbe-sâmân ol Perişân eyledüñ zâlim beni sen de perişân ol/ Niçün ey muğ-beçe kâşâne-yi Vehbî'ye gelmezsiñ Aña (b)[f]ir gül bu şeb bârî hem âgûş-ı müselmân ol	Gazel/ 5 beyit	Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün	Vehbî Ġazel
105.	133b	Vehbî	Bezmi ey şâkî yine pür-tumturak itmez misiñ İş ayağa düşdi sen teşmîr-i sâk itmez misiñ/ Mümkün olsa mey içün la'l-i nigân bûs idüp Vehbiyâ meşrebce icrâ-yi mezâk itmez misiñ	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Vehbî Ġazel
106.	133b	Vehbî	Dil-i üftâdegânûñ zerrece fehîm eyle hâlinden Şakın bu âfîtab-ı hüsnün ey meh-rû zevâlisten/ Baña düşizegân-ı Sakız'ûñ Ġabğabla pistânı Dağı hoş geldi ey Vehbî turunc u portakalından	Gazel/ 7 beyit	Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün	Vehbî

No	Var. Nu.	Mahlas	Matla' Beyiti/Makta' Beyiti	Nazım Şekli/ Birimi	Vezin	Başlık
107.	134a	Vehbî	Mâ'ilüm bir nev-nihâlün tâze şeftâlüsına Bâğ-ı dehrün bakmazam âlüsına bâlüsına/ Çâresi yâra şarılmağdur lebün emsem diyü Çünkü ey Vehbî urulduñ hañcer-i ebrüsuna	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	
108.	134a	Vehbî	Bağş eyledim İrân'ı ben hâl-i ruh-ı cânâneye Şîrâz u Keşmîr ü Hoten olsun fedâ bir dâneye/ Ey şâh-ı iklîm-i cemâl çün ilçeye yokdur zevâl Vehbî ider fıkır-i vişâl emriñ ne ol ferzâneye	Gazel/ 9 beyit	Müstef'ilün/ müs- tef'ilün/ müstef'i- lün/ müstef'ilün	Ėazel
109.	134a	Vehbî	Yine va'd-i vişâl itdiñ dehânuñ öpsem olmaz mı Geh emsem geh leb-i şîrîn-beyânüñ öpsem olmaz mı/ Nigâh-ı iltifât itdün yine Vehbî-yi nâ-kâma Teşekkür-güne çeşm-i dil-sitânuñ öpsem olmaz mı	Gazel/ 5 beyit	Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün	Ėazel
110.	134b	Vehbî	Elim irmez güle bâ-der-kef-i hâr oldıgım kaldı Bu gülşende hemân bülbül gibi zâr oldıgım kaldı/ Nigâh-ı luğfına bir kerre mazhar olmadım Vehbî O şühñ hasret-i çeşmiyle bî-mâr oldıgım kaldı	Gazel/ 5 beyit	Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün	Ėazel
111.	134b	Vehbî	Sezâdur dembedem kan ağlasañ ey dîde-yi bâkî N'ichün sevdiñ görünce öyle bir hün-rîz-i bî-bâkî/ ‘Arağ nûş it şarâb iç toğrusı ben bildigim Vehbî Yiyüp efyön [u] berşi olma bir kanbûr tiryâkî	Gazel/ 5 beyit	Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün	Ėazel
112.	134b	Vehbî	Hüsñile kimdür müselleme şâh-ı hûbânım gibi Devr-i Yûsuf' dan berü kim geldi sulţânım gibi/ Târ u mâr itdi gönül mecmû'asın bu rûzgâr Vehbiyâ evrâğ-ı âşâr-ı perîşânım gibi	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Ėazel
113.	135a	Kânî	Nûş-ı mey[i] gülğünü leb-i câma tıyurma Bûs-ı leb-i yâr it fem-i gül-fâma tıyurma/ Kânî meye sen tevbelisiñ şâhidüz ammâ Zinhâr anı [sen] şâhid-i ibrâma tıyurma	Gazel/ 5 beyit	Mefûlû/ mefâilü/ mefâilü/ feülün	Kânî Ėazel
114.	135a	Sâmî	Dil-sitânım rıhlet itdi şabr u sâmnânum gibi İtmedi bir lahza ârâm âh u efğânım gibi/ Rıhletinde mü-keşân giryân perîşân itdi âh Dil-harâb olmuşdı Sâmî kalb-i vîrânım gibi	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Sâmî Ėazel-i Sâmî
115.	135a	Râğîb	Harâbatı görenler her biri bir hâletin söyler Şafâsın nakl ider rindân u zâhid şikletin söyler/ Perîşân hâtır[ımda] nûkte-yi ser-besteveş kaldı Ne kimse hikmetin anılar ne Râğîb illetin söyler	Gazel/ 7 beyit	Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün	Râğîb Paşa
116.	135b	Sürûrî	Hâl-i ruhsârîñ kim murğ-ı dilüm dâne şanur Dâm-ı zûlf-i siyehün halkasını lâne şanur/ Sû'-i zan şâhibidür çünkü Sürûrî şüfî Şanurum her ayağı sürçeni mestâne şanur	Gazel/ 5 beyit	Feilâtün(Fâilâtün)/ feilâtün/ feilâtün/ feilün(Fa'lün)	Sürûrî

No	Var. Nu.	Mahlas	Matla' Beyiti/Makta' Beyiti	Nazım Şekli/ Birimi	Vezin	Başlık
117.	135b	Sürûrî	Baňa bir cân tabîbî dil-ber-i nâzûk mizâc olsa Anuñ derd-i dil-i mehcûra vaşlından 'ilâc olsa/ İderdüm zîver-i dükkân-ı şöhet kâle-yi nazmı Sürûrî şimdi bâzâr-ı ma'ârifde revâc olsa	Gazel/ 5 beyit	Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün	Sürûrî
118.	135b	Vâşîf	Ẓann itme o yar şüretine sîret-i aḥbâb Hep şimdi nifâkânêdür ünsiyyet-i aḥbâb/ Sen Vâşîf'ı aḡyâra fedâ eyledün ifnâ Ḥôş idi ya bir gün bilinür kıymet-i aḥbâb	Gazel/ 10 beyit	Mef'ûlû/ mefâilü/ mefâilü/ feülün	Vâşîf
119.	136a	Vâşîf	Başî üzre 'âlemün cây iden efserlerdenüz Şâh-ı 'ışkuñ sāyesinde çarḡa hem-serlerdenüz/ N'ola te'sîr itse ehl-i 'ışka Vâşîf nuṭkumuz Biz kemâl-i feyz ü lutf-ı Ḥaḡka maẓharlardanuz	Gazel/ 9 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Ġazel-i Vâşîf
120.	136a	Ḥilmî	İtme er-rızk-ı 'ala'llâh ı bilüp tezkîr-i karz Karşılık olsa daḡı lâzım degül tedbir-i karz/ Ḥilmiyâ bir kimsenün 'âlemde levḡ-i sînesin İtmesün Rabbim nişāngâh-ı belâ-yı tîr-i karz	Gazel/ 7 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Ḥilmî-yi Ṭrabzonî
121.	136b	Ḥilmî	Ḥaṭ-âver olalıdan biridür dil-ber-i elfâz Ṭab'imca olur toḡrısı şîve-ger-i elfâz/ Ḥâme mekr ider neş-i le'âli-yi belâḡat Engüştüme Ḥilmî yaraşur cevher-i elfâz	Gazel/ 5 beyit	Mef'ûlû/ mefâilü/ mefâilü/ feülün	Ḥilmî
122.	136b	Ḥilmî	Hîç o serv-i kaddün işmâr-ı vefâsın görmedüm Sāyemend-i vuşlatı olup şafâsın görmedüm/ Hep ḡazân-âlûde ezḡâr-ı behârî Ḥilmiyâ Gülsitân-ı dehrün âşâr-ı beḡâsın görmedüm	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Ḥilmî
123.	136b	Ḥilmî	Riyâz-ı şevk virir feyz-i âb-ı cüy-ı vaṭan Gül-i ferruḡ bitürir ḡâk-i misk-büy-ı vaṭan/ 'Arûs-ı ḡâkini âḡûşa alalum Ḥilmî Niḡâb-ı fırkatı ref' eyler ise rüy-ı vaṭan	Gazel/ 5 beyit	Mefâilün/ feilâtün/ mefâilün/ feilün(- Fa'lün)	Ḥilmî
124.	137a	Emîn	Bir günüm yokdur ki yar ḡâtır-güzârum olmasun Tâ seḡer mânend-i bûlbûl âḡ u zârum olmasun/ Dostlarum kabrüm ziyâret eyler ümmîdim Emîn Ḳoyma sen yâ Rabbi ḡurbetde mezârum olmasun	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Ḥacı Emîn Efendi
125.	137a	Kerîmî	Öyle ser-keşdür ki şol meh-pâre yâr olmaz baňa Şanki bir âḡû-yı vaḡşîdür şikâr olmaz baňa/ Nûş idersem bâde-yi vaşlın Kerîmî şevk ile Neş'e-yâbum ḡaşre dek ḡaynı ḡumâr olmaz baňa	Gazel/ 5 beyit	Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün	Ġazel-i Kerîmî

2.6. Dil ve Üslûp Özellikleri

Râgib Bey Muhtasar Mecmû'ası'nda mensur ve manzum bölümler karışık olarak yer almaktadır. Mecmû'anın üslûbu genel olarak değerlendirildiğinde mensur kısımlarda, tezkire üslûbunun kullanıldığı görülmektedir. Genellikle tekli terkipler kullanılmış, temiz bir Türkçe ile yazılmıştır.

Aynı zamanda mecmû'ada Kayseri dil/ağız özellikleri de görülmektedir: Sili, suyu 52a/17, 'Anşe Hıanım 56b/9, "... anası 'Arab Bekre vir başdırme" 80a/17, "bu kıllarına muntazır buldım" 85a/15 örneklerinde olduğu gibi.

Metin içerisinde yer alan dönüşlülük zamiri "kendü/kendi" kelimesi her zaman "kendü" şeklinde yuvarlak ünlü ile yazılmıştır: kendü 19b/10, kendüye 24b/10, kendüsinden 28a/3.

Mecmû'ada genellikle tekli ve üçlü terkipler kullanılmıştır: "muhyî-yi 'ulûm" 46a/2, "tilmîz ü aḫz-ı icâzet" (43b/16), "vücûh-ı mümâss-ı enbûh" 35a/7.

Mecmû'ada çoğunlukla fiil cümlesi kullanılmıştır: "avdet buyurmuşlardır" 5b/3a, "şitâbân olmuşdur" 33a/8, "tanẓîm itmişdür" 30a/3a örneklerinde olduğu gibi.

Mecmû'ada okuyucuya kolaylık sağlaması adına Râğib Bey tarafından sayfa sonlarına "mā-ba'dı var, mā-ba'dı sağ şaḫîfede" şeklinde, sayfa başlarına "mā-ba'd, tetimme" şeklinde ibâreler yazılmıştır.

Şâirin tasarrufundan ya da Râğib Bey'in tutumundan kaynaklı bazı Türkçe kelimelerden sonra 115a/9'da bulunan şun örneğinde olduğu gibi med yapılmıştır:

- (9) Meded ey sâḳi hemân sāğarı sen şun meded
Şu'le-yi dil ola bu luḫfıla efzûn meded

Yine şâirin tasarrufundan ya da Râğib Bey'in tutumundan kaynaklı bazı medler mecmû'a üzerinde gösterilmiştir. Bu medler ayraç () içerisinde alınarak metinden çıkarılmıştır. 118b'de yer alan örnek şu şekildedir:

- (2) Süzme çeşmüñ gelmesün müjgân(1) müjgân üstine
Urma zaḫmîñ sîneme peykân(1) peykân üstine

Mecmû'ada Râğib Bey'in hızlı yazımından ya da başka sebeplerden dolayı bazı kelimeler yanlış yazılmıştır. Bu kelimeler metinden ayraç () ile çıkarılmış, yerine doğruları köşeli parantez [] ile eklenmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

116a'da 18. satırda *taḫ[f](v)îf*, 100b'de 15b. satırda *ḡa[y](d)rı*, 93b'de 16. satırda *şeh[i]r(üñ)* [*de*], 97b'de 3a. satırda *meh-rû(h)[lar]*, 100b'de 26c. satırda *git(miş)[di]*, 100b'de 8d. satırda *sâli(ñ)[n]*e, 101a'da 13. satırda *(bu)[a]lup*, 103b'de 4a. satırda *Ya'ḳûb'(uñ)[ı]*, 108a'da 5a. satırda *niyâz(a)[ma]*, 109b'de 10b. satırda *meḡes(l)[r]ân*, 111a'da 11a. satırda *(‘î)[î]māmî*, 111b'de

14. satırda *nef'i(ñ)[n]e*, 112b'de 11a. satırda *beyz(a)[ā]*, 112b'de 11a. satırda *ümmîd-(d)[v]ār*, 113b'de 10a. satırda *ferru(h)[h]-nümā*, 114b'de 16a. satırda *ferah-ma(ş)[z]mū(b)[n]i*, 118a'da 1. satırda ve 119a'da 1a. satırda *müstezā(t)[d]*, 118b'de 12. satırda *künbe(t)[d]*, 118b'de 17. satırda *(m)[n]erd*, 120a'da 9. satırda *haṭ(a)[ā]*, 131a'da 16b. satırda *E(s)[ş]k*, 132a'da 17a. satırda *(o)[a]lla*, 132b'de 8c. satırda *(i)[öy]le*, 133a'da 1a. satırda *münte(h)[h]ab*, 133a'da 2a. satırda *ç(i)[ö]züp*, 133b'de 11a. satırda *(b)[f]ir gül*, 136a'da 5. satırda *d(i)[ū]nda*, 138a'da 11. satırda *Ni(s)[ş]ārī*. Ayrıca 94b'de 6a. satırda *yāḳūt* kelimesi *ya'ḳūd* şeklinde yazılmıştır. 94b'de 8a. satırda *yañağında* yazılması gerekirken *yanağında* şeklinde yazılmıştır. 94b'de *Felātun* yazılması gerekirken *Felātuñ* yazılmıştır.

Yukarıda sıralanan kelimelerin dışında vezin gereği yapılan değişiklikler dipnotlarda gösterilmiştir:

“Metinde “iclālî” şeklindedir. Vezin gereği “celālî” esas alınmıştır.”, “Metinde “hest tüvānî” şeklindedir. Vezin gereği “hest’vānî” okunmuştur.”, “Metinde “Muḥkemini irişmek” şeklindedir. Vezin gereği “Muḥkemin’irişmek” okunmuştur.”, ““şükûfe-sitân” vezin gereği “şüküfestân” okunmuştur.”, “Metinde “tezvîc” şeklindedir. Vezin gereği “tezevvüc” eklenmiştir.” örneklerinde olduğu gibi.

Vezin gereği “vokalin vokale vaslî” durumlarında ilk kelimedeki vokal düşürülerek yerine kesme işareti konulmuştur:

Nic’ olur 110a/14a, n’ola 110a/11b, k’anı 93b/4, k’ola 104a/10a, k’ola 112a/2a, k’i[t]di 105b/3b gibi. Bazı kelimeler ise vezin gereği şu şekilde okunmuş ve dipnotlarda gösterilmiştir: *hest tüvānî*, *hest’vānî* şeklinde 96b/24e, *Muḥkemini irişmek*, *Muḥkemin’irişmek* şeklinde 108a/8a, *şükûfe-sitân*, *şüküfestân* şeklinde 122a/15b örneklerinde olduğu gibi.

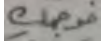
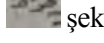
Mecmû’ada bulunan bazı şiirlerde yine şâirin ya da Râgıb Bey’in tutumundan dolayı atıf vavları yazılmamıştır. Atıf vavları metinde köşeli parantez ile gösterilmiştir:

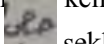
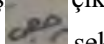
maḥzûn [u] *nâ-cevr* 92b/6, *cedd-i e’azz* [u] *emcedüm* 93a/7, *cedd-i e’azz* [u] *emcedüm* 95a/1, *tarz* [u] *ṭavrı* 95a/17, *âh* [u] *efgân* 96b/14d, *buğz* [u] *‘adâvet* 104a/19a, *endüh* [u] *kaşâvet* 104a/19a, *Rûz* [u] *şeb* 104a/13c, *Şâd* [u] *ḥandân* 105a/3a, *dâ‘iyân(ı)* [u] *şâkirân* 105a/3a, *feryâd* [u] *efgânım* 106b/8a, *şalâh* [u] *ḥâlile* 107a/9a, *bâğ* [u] *râğ* 108b/8, *Ḥayy* [u] *Vedūd* 114b/15a, *dāmân* [u] *giribân* 116a/16, *Sekrân* [u] *ğazel-ḥ[ʷ]ân* 118a/8, *Fehîm-i mest-i ‘ışk* [u] *bî-dil ü üftâdeden* 118a/17, *şâd* [u] *ḥandân* 123a/18b, *rûz* [u] *şeb* 126a/12a, *rûz* [u] *şeb* 126a/13b, *rûz* [u] *şeb* 128b/2a, *maḥbûb* [u] *dost* 133a/5b, *‘ırz* [u] *nâmûsı* 133a/9b, *efyön* [u] *berşi* 134b/22a, *Esîr* [ü] *vişâl-i vâtan* 92b/7, *za‘îf* [ü] *nâ-tüvân* 93a/19, *Şeb* [ü] *rûz* 96b/14d, *za‘îf* [ü] *nâ-tüvân* 104b/12d, *mecd(i)* [ü] *kerem* 105a/4a, *kâmil* [ü] *fâzıl* 105a/7a, *şi‘r* [ü] *inşâd* 105b/12a, *Mey* [ü] *maḥbûb* 106a/6, *serv-ḳadd* [ü] *lâle* 106b/4a, *ta‘mîr* [ü] *termîmi* 107a/3b, *derd* [ü] *miḥendür* 108a/7a, *Taḥşîl-i kemâl* [ü] *hünéri* 109a/5a, *Biri* ‘ömr, [ü] *biri ḥüsn*, [ü] *biri mülk*, [ü] *biri mâl* 110b/15b, *maḳbûl* [ü] *mergûbdur* 111a/5c, *mihr* [ü] *maḥabbet* 116a/8, *kevn* [ü] *mekân* 119a/18a, *Şeb* [ü] *rûzı* 123a/11a, *emr (ile)* [ü]

nehyûñ 124a/19a, nañl [ü] çınār 124a/18b, dil(-i) [ü] sînesi 126b/9b, Dest [ü] pā 129a/6b, Cevr [ü] zûlmûñle 129b/8a, Rind [ü] ãudemāyız 130b/15, Zemîn [ü] āsumān 130b/8a, Girībān-çāk [ü] miñnet-dîde 134b/7a örneklerinde olduğu gibi.

Mecmû'a içerisinde iki türlü yazım ile karşımıza çıkan kelimeler yer almaktadır. Bu kelimeler şunlardır:

“ḥvāce” kelimesi hem “ḥvāce” hem de hoca şeklinde karşımıza çıkmaktadır. 99b'de 24c. satırda hocomiñ şeklinde, 99b'de 28c. satırda hocasın şeklinde, 99b'de 32. satırda hocası şeklinde iken, 104a'da 15a. satırda ḥvāce şeklinde, 90a'da 3. satırda ḥvāce şeklinde, 116b'de 2. satırda ḥvāce şeklinde, 132a'da 8a. satırda ḥvāce şeklindedir.

“ḥacı” kelimesi hem “ḥacı” hem de “ḥacı” şeklinde karşımıza çıkmaktadır. 105b'de 10a. satırda ḥacı şeklinde yazılmış iken 107a'da 7a. satırda ḥacı şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Mecmû'a içerisinde “paşa” kelimesi tek tip “pāšā” şeklinde yazılmıştır. Bu kelime şiir içerisinde vezin gereği uzun okunması gerekiyorsa uzun alınmış, şiir dışında (mensur kısımlarda, başlıklarda) kısa alınmıştır. 93a/15'da Çerkes Ḥasan Paşa, 107b/2'da Ḥilmî Paşa, 108a/1b'da Paşa Ḥazretlerinüñ, 111a/9b'de Şemsi Paşa 119a/2'de Kemāl Paşa-zāde, 127a/15b'de Râğib Paşa, 135a/1b'de Râğib Paşa, 143a/2'de Paşaya, Paşanuñ 3. satırda Paşaya, 4. satırda Paşa Ḥazretleri, 6. satırda Paşa, 93b/5'de Ḥazret-i Çerkes Ḥasan Pāšā, 94a/14c'de Yigen-zāde 'Ömer Pāšā, 99b/22a'da Yūsuf Pāšā, 100b/26b'de Pāšāya 107b/6'da Pāšā-yı zîşāna, 107b/11'de Pāšānuñ, 108a/13b'de Pāšā-yı zîşān şeklinde alınmıştır. 97b/14c'de ise vezin vereği İsmā'il Pašā olarak okunmuştur.

Mecmû'ada 108a'da 7a. satırda ḥvāhiş-i her, 109a'da 10. satırda ve 11a. satırda Nā'il-i her şeklinde olmaması gereken, ancak vezin gereği göstermek zorunda kaldığımız Türkçe kelimelerle yapılan terkipler yer almaktadır.

Mecmû'ada sık geçen Efendi kelimesini Râğib Bey, hızlı yazımdan kaynaklı “dal” ile “ye” harflerini birleştirerek şeklinde yazmıştır.

Mecmû'a içerisinde “nice/niçe” kelimesi tek tip “niçe” olarak yazılsa da “nasıl” anlamına geliyorsa “nice”, “çok” anlamına geliyorsa “niçe” şeklinde alınmıştır.³²

“nice” 96b/23e, 99b/30b, 100b/21a, 100b/2c, 104b/11d, 110a/18a, 110b/8a, 110b/8a, 112b/9b, 117a/10b, 118b/10, 119b/21a, 123b/4b, 124b/14a, 127a/16b, 128b/14b örneklerinde olduğu gibi.

³² SARIKAYA, Mahmut, “Türkçede neçe>niçe>néçe “ne kadar?” ve neçe>nice>néce “nasıl?” Gelişmesi” Turkish Studies, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 3/6 Fall 2008, 548-562. s.

“niçe” 95a/7, 97a/13a, 98b/25d, 99a/12a, 99b/12a, 100a/29b, 100b/13a, 106b/2a, 106b/15a, 117a/6b, 119b/9a, 120b/8b, 122b/11b, 125b/12b, 129a/14a, 132b/2a örneklerinde olduğu gibi.

Mecmû'a içerisinde muhalefet-i kıyas kelime ve terkipler yer almaktadır: serâtâser 94b/7a, naḥl-i berûmend 96a/10d gibi.

Mecmû'a içerisinde birleşik olan bazı kelimeler, yakın zaman metni olmasından dolayı metinde ayrı yazılmıştır. faḫl kim 96a/8d, itdikden şöıra 89a/5, ol güher-pîrâ 94a/7b, ol belde 94a/9c, Belâğat kânı 94b/17c gibi.

Lafzât-ı Mecmû'ada iki türlü karşımıza çıkmaktadır: 126b'de şeklinde yazılırken, 91a'da şeklinde yazılmıştır.

Mecmû'ada Râgıb Bey, bir kelimeyi, bir yeri, bir kişiyi açıklamak ya da bir kelimeyi öne çıkarmak amacıyla çarpı “x” işareti ile dipnot vermiştir. Bu işaretler metin içerisinde x işareti ile aynen aktarılmıştır. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

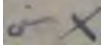
[99a]

(19c) Ba‘dehû Āmid’e^x itmiş seferi [^xDiyârbekir şehrinün bir adı]

(20c) Meskeni Medrese-yi Zincirli

[127a]

(18a) Nâ-bedîd oldı dime ehl-i kerem ‘âlemde

(19a) ^xSeni şâd eyler Emin himmetin vâlâ-yı ümîd

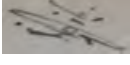
(20a) ^xBirinci cild³³ şaḥîfe (...) ³⁴ de Sa‘îd Efendi dayımın naḫîresi muḥarrerdür.

Mecmû'a içerisinde şâirlerin günlük konuşma diline yakın bir şekilde şiirleri kaleme almasından kaynaklı bolca zihaf örnekleri bulunmaktadır. Zihafılar Türk aruzuna uyularak kısa gösterilmiştir. Bu örneklerden bazıları şunlardır:

³³ Sahîfe numarası belirtilmediği için bu nazîre birinci cildde bulunamamıştır.

³⁴ Burada bir boşluk bırakılmıştır.

‘ırfan 93b/15,17,20, zamansın 93b/18, zaman 94b/15b, Kâşşeri 100a/18a, rek‘at 100b/19a, Mes‘ud 101a/11, Mes‘ud 113a/12a, endaz 113b/8a, Mes‘ud 114a/20, ‘uḡul 114b/7a, kürside 114b/11a, şuḡ 114b/13a, Mes‘ud 115a/7,19, Emin 131a/17b, İslam 122b/17b, ġāzilik 122b/17b, Emin 123a/14b, Emin 124b/12a,11b, sinem 131a/7a, Emin 124a/7b, İsmā‘il’e 127b/7b, meftun 128a/9a, evḡaf 128a/2b, ṡūṡi-yi 128a/5b, Emin 125a/11a, sinem 126b/18a, Emin 131a/17b, Emin 128b/10a, Emin 127a/19b, Emin 127a/12b, tezvic 101a/18, i‘lasını 101a/18, tāriḡde 109a/2b, Sulṡan 109a/3b, arzu 110a/19a, arzuldım 119b/18a, dūnyada 101a/4, dūnyada 110b/14b, dūnyada 114a/16, dūnyamı 114a/17, dūnyanuḡ 114a/19, dūnyada 114b/13a, ḡalīde 117b/12, Şeyḡi-yi 117b/14, arzūladıḡım 124a/17a, arzū 124a/15b, arzū-yı 124b/11a, arzū-yı 130a/9, arzūsı 137a/21a, mercan 94b/7a örneklerinde olduḡu gibi.

Ayrıca 105b’de 15a. satırda ve 142a’da 10b. satırda geḡen Râḡib Bey’in imzâsı metne dâhil edilmemiştir.

BAŞKÂTİB-ZÂDE RÂGİB BEY
MUHTASAR MECMÛ'ASI - CİLT I

II. METİN

1. Metin Neşrinde Takip Edilen Yol

1. Râgıb Bey tarafından üzeri çizildiği hâlde okunabilen kelimeler ve târihler metin içerisinde üstü çizili bir şekilde aynen verilmiştir. Ebû İshak ‘Alî Kâzerûnî (Hazretleri-12a/8, ‘Alî-12b/4, Şeyh Şerefe’d-dîn-12b/5, 1119-19b/11, Nâ‘il, 50a/8, Kâbl, 54a/5, Trabzonlu Muhammed Efendi 55a/16, 21 12a/4, Muhammed 56a/16, Emin Efendi 84a/7, şabâ 106b/5a gibi.

2. Mahlası belirtmek amacıyla ya da bir ibâreyi vurgulamak adına Râgıb Bey tarafından altı çizili yazılan kelimeler metin içerisinde de altı çizili bir şekilde verilmiştir. Belîğ’a 19b/8, Belîğ 24b/26, Belîğ, 27b/6b, Mes‘ûdîla 51b/8, Mes‘ûd 51b/13, 1245 42a, 1356 69b/17a, Emin 75a/5, Emin 79b/7, Zuhûrî 106a/7, Hasîbâ 105b/10a, el-karzu mîkrâzu’l-mahabbeti 136a/13 gibi.

3. Râgıb Bey, tasarruf etmek amacıyla bazı varaklarda şiirleri sütunlar hâlinde yazmış, bazen bir sayfayı 3’e, 4’e bölmüştür. Metinde bu tür satır/sütun numaraları 22a/16b, 100a/2c şeklinde gösterilmiştir.

4. Mecmû’ada Râgıb Bey tarafından 74a’da bir isim, 78a’da bir isim, 80a’da bir tarih ve isim, 81a’da bir tarih, 82a’da bir kelime, 89a’da bir isim, 99a’da iki kelime ve 127a’da bir sayı eklenebilecek kadar boşluklar bırakılmıştır. Bunlar metin içerisinde (...) ile gösterilmiş ve dipnotta da “Burada bir boşluk bırakılmıştır.” şeklinde belirtilmiştir.

5. Mecmû’ada 112b’de yedi, 143a’da da iki müstehcen kelime bulunmaktadır. İstihcânî hâvi bu kelimeler, edeben tam verilmemiş, a(...)dur, s(...)mek örneklerinde olduğu gibi ilk harf veya hecesi ile son harf veya hecesi yazılmış, ortasına da (...) eklenmiş, dipnotta da “Burada müstehcen bir kelime yer almaktadır.

6. Metne sonradan eklenen kelimeler ve metin tamiri yapılan kısımlar köşeli parantez [] içinde gösterilmiştir.

7. Vezin gereği fazla olan ya da anlama uymayan kelimelerin metinden çıkarıldığını göstermek amacıyla ayraç içinde () gösterilmiştir.

8. Râgıb Bey’in köşeli parantez [] ile yazdığı ibâreler, tarafımızca eklenen kelimeler ya da tamirler ile karıştırılmaması için kolaylık sağlaması bakımından kalın (bold) köşeli parantez [] ile gösterilmiştir.

9. Mecmû'ada Râgıb Bey, noktalama işâreti olarak (.), (,), (.), (...), (:), (;), (“ “), (?) ve (=) işâretlerini kullanmıştır. Metnin kurulumunda okuyuculara kolaylık sağlaması bakımından tarafımızca sadece özel isimlerden sonra kesme işâreti (') eklenmiştir.

10. Mecmû'ada Arapça ve Farsça ibâreler ve beyitler *italik* olarak gösterilmiştir. Tercümeleri dipnotlarda verilmiştir.

11. Ahmet Emin Güven tarafından mecmû'a üzerine sonradan ilâve edilen, metin içerisine dâhil ettiğimiz ibâreler *dipnotlarda* tırnak içerisinde *italik* olarak gösterilmiştir. “Kurşun kalemle “tîğ-i bürrânî”nın üzerine Ahmet Emin Güven tarafından “tanrı kılıcı” yazılmıştır.” örneğinde olduğu gibi.

12. Mecmû'a içerisinde yer alan âyet ve hadisler tırnak içerisinde italik olarak gösterilmiştir. Meâlleri Abdülvehhab Öztürk tarafından hazırlanan *Satır Arası Kelime Kelime Kur'an-ı Kerim Meali*'nden alınarak dipnotlarda verilmiştir.

13. Harf-i cerler bir kelimeye harf-i ta'rîf (elif-lâm) vâsıtasıyla bağlanmışsa izâfet durumu ve çizgiler korunmuştur.

14. İsim ve fiillerden önce gelen ek görevindeki “bî” ve “nâ” Farsça olumsuzluk edatları kelimelere çizgi (-) ile eklenmiştir. bā-şarṭ (18a/6), bî-ḥadd (3b/9), bî-miṣāl (20a/3), (52a/8), bî-ṣāre (52b/7b), bî-mūdānī (20a/8), bî-inṣāfāne (21a/17), bî-naẓīr (22a/1a, 43a/7), bî-cādur (50b/9), bî-bedel (50b/17), bî-ṣūbhe (51a/8), bî-ṣāre (24a/15b, 87a/6), bî-sebeb (27b/9a), bî-miṣl (80a/6), bî-nihāye (81b/5), nā-menāsīb (24b/2), bî-nuḳaṭ (93b/7), bî-ṣāre (95b/19), nā-mūnāsīb (96b/7d), nā-peydā (111b/7) gibi.

15. Sonu ünlüyle biten bir kelime Farsça isim ve sıfat tamlamasına girdiğinde kalın sıradan bir ünlüyle bitiyorsa izâfet çizgisinden sonra “-yî”; ince sıradan bir ünlüyle bitiyorsa “-yi” ile yazılmıştır. Kelime ayın harfi ع ile bitiyorsa izâfet çizgisinden sonra “-î”; ince sıradan bir ünlüyle bitiyorsa “-i” ile yazılmıştır.

16. Vezin gereği “vokalin vokale vaslî” durumlarında ilk kelimedeki vokal düşürülerek yerine kesme işâreti konulmuştur. Nic'olur (110a/14a), n'ola (110a/11b) gibi.

17. Vezne uygun olmayan hece veya kelimeler düzeltilmiş ve dipnotta gösterilmiştir.

18. Dilimizde “bahâr”, “ricâ” “hesâb” “misâfir” “vilâdet” gibi geçen kelimeler, eski şekillerine sâdık kalınarak “behâr” “recâ” “hisâb” şeklinde alınmıştır. Behâr (78a/3, 80a/10, 97a/7c), recâ (83b/12a, 63b/5, 99b/18c), ḥisâb (69b/18a, 57a/9, 128a/6a), velâdet (2a/12, 79a/3).

19. Mecmû'ada Râgıb Bey'in hızlı yazımından kaynaklı ya da harflerin noktalarını sonradan eklemesinden kaynaklı yanlış kelimeler ortaya çıkmıştır. Metinde doğru şekilleri esas alınmıştır. Nâṣūḥ Ḥoca (110b/14c,15c) örneğinde olduğu gibi. (Nâṣūḥ Cüce yazılmıştır.)

20. Tutarlılık esasına göre ekler yuvarlak şekliyle alınmış, klâsik imlâyâ uydurulmuştur. (eyleyüp, yapup, itmişdür örneklerinde olduğu gibi.)

21. Râgıb Bey'in yanlış veya eksik istinsahından ya da şâirden kaynaklanan vezin kusurları olabildiğince tamir edilmiş, tamir edilemeyenler ise dipnotta "Vezin aksamaktadır" ibâresi ile gösterilmiştir.

22. Mecmûa'nın varak numaraları resimler üzerine 88a, 93a, 105b şeklinde verilmiştir. Metin içerisinde ise köşeli parantez içerisinde [1a] [2b] [88a] [93a] gibi.

23. Zihafılar Türk aruzuna uyularak kısa gösterilmiştir. siyâh/siyah (39a/9), Cürçânî/ Cürçânî (57a/7), Teftâzânî/Teftâzânî (57a/7), ümîd-vârım/ümid-vârım (87a/6), hemân/heman (87a/6), târîh/târih (87a/8), me'zûn/me'zun (82a/3), endaz (113b/8a), 'uqul (114b/7a), kürside (114b/11a), şuh (114b/13a), Mes'ud (115a/7a), Emin (131a/17b) gibi.

24. Râgıb Bey'in kendi kullandığı noktalama işaretleriyle karışmaması için, günümüz imlâsından sadece Konya'dan, Nigde'ye, Yûsuf'dan, n'ola, nic'olur örneklerinde olduğu gibi özel isimlerden ve vokalin vokale vaslî durumundan sonra kesme işareti (') eklenmiştir.

25. Râgıb Bey tarafından metin içerisinde bir kelimeyi, bir yeri, bir kişiyi açıklamak ya da bir kelimeyi öne çıkarmak amacıyla çarpı "x" işareti ile dipnot verilmiştir. Bu işaretler metin içerisinde * işareti ile aynen aktarılmıştır.

26. Arapça ve Farsça ekler birleşik yazılmıştır. cābecā, sūbesū, lināmıķıhi, likātibihi gibi.

27. Kalın konsonantlı Arapça ve Farsça kelimeler kalın vokallerle okunmuştur. 'âķıl, yārın gibi.

28. Arapça tamlamalarda Cemāle'd-dīn, Bürhāne'd-dīn, 'Alā'a'd-dīn Efendi, Necme'd-dīn, Tāce'd-dīn, Veliyü'd-dīn yazımlarını tercih ettik.

29. "Allāh" lafzının bulunduğu tamlamalarda kesme işaretini kullanmadık, yani 'ārif-i billāh (25a/4,13) Elḥamdülillāh (55a/15), fillāh (83a/8), ilāllāh (83a/8), Evliyā'ullāh (84a/5), yazımını tercih ettik.

30. Mecmû'a içerisinde birleşik olan bazı kelimeler, yakın zaman metni olmasından dolayı tarafımızca metinde ayrı yazılmıştır. oldıķdan şöıra (70b/12, 85a/7), aķlandıķdan şöıra (78a/3), eyledikden şöıra (79a/11, 80a/8), itdikden şöıra (82a/8, 86b/11, 84b/19), řaķıldıķdan şöıra (86a/6), çıkardıķdan şöıra (87b/10), fażl kim (96a/8d), itdikden şöıra (89a/5), ol güher-pīrā (94a/7b), ol belde (94a/9c), Belāġat kāmı (94b/17c) gibi.

31. Vasef-ı terkībiler, kısa çizgi ile gösterilmiştir: vālā-güher (5a/8), fażīlet-niřār (9a/2), binā-kerde (11a/11), nādire-gū (24a/11a), du'ā-gū (24a/3b), çāre-cūy (24a/14b), ḥod-fürüş (24b/25), pīre-zen (27a/9), icāzet-dāde (81b/17), feyż-baḥş (81a/7) gibi.

2. Transkripsiyon Alfabeti

Transkripsiyon İşâretleri

Ünlüler:

a) kısa: ı: a, e, ı, i, u, ü ; ۋ: a, e ; ى: ı, i, ; ۋ: ۋ, ۋ: o, ö, u, ü,

b) uzun : ı: Ā, ā ; ى: Ī, ī, ā ; ۋ: Ō, ō, Ū, ū

Ünsüzler:

ء: ʾ

ب: b, p

پ: p

ت: t

ث: Ṫ, ṣ

ج: c, ç

چ: ç

ح: Ḥ, ḥ

خ: Ḥ, ḥ

د: d

ذ: Ḍ, ḏ

ر: r

ز: z

ژ: j

س: s

ش: š

ص: Š, š

ض: Ḍ, ḏ, ḏ, ḏ

ط: Ṭ, ṭ

ظ: Ṣ, ṣ

ع: ʿ

غ: Ġ, ġ

ف: f

ق: Q, q

ك: k, g, ñ

ل: l

م: m

ن: n

ه: h

و: v

ى: y

3. Transkripsiyonlu Metin

[Râgıb Bey Mecmû'ası]

[Zahriyye 1a]

(1) FİHRİST

[Satr (2) Num.]	Şahîfe Num.	Esâmî-yi Meşâhîr	Şahîfe Num.	Esâmî-yi Meşâhîr
(3)	1 ¹	Mecdü'd-dîn Efendi Hazretleri	25	Şâdık Baba Hazretleri
(4)	2	‘Abdu’l-Muhsin Efendi Hazretleri	26	‘Alî Ferdî Efendi Hazretleri
(5)	2	Dāvūd-ı Kayserî Hazretleri	27	Muhammed Belîğ Efendi Hazretleri
(6)	3	Şeyh Hamîd-i Kayserî Hazretleri	28	Fakihü'l-Hâc Muhammed Efendi Hazretleri
(7)	4	Sulţân Cemâle'd-dîn ve Aşk Baba	29	Şâbit ‘Alâ’a’d-dîn Efendi Hazretleri
(8)	5	Seyyid Bürhâne'd-dîn Hazretleri	30	Vânî Efendi Hazretleri
(9)	8	Es-seyyid Zeyne'l-‘Âbidîn Hazretleri	31	Hacı Halîl Efendi Hazretleri
(10)	10	Şeyh İbrâhîm-i Tennûrî Hazretleri	32	Şadr-ı Esbak Muhammed Paşa Hazretleri
(11)	13	Necme'd-dîn-i ‘İmâd Hazretleri	33	Halîl-i Germîrî Hazretleri
(12)	14	Hacı Bulâm İbni Velîyü'd-dîn Hazretleri	35	Şehîd Müftî Hacı Halîl Efendi Hazretleri
(13)	15	Şeyh Tâce'd-dîn-i İbrâhîm Hazretleri	36	Şu İçmez Efendi Hazretleri
(14)	16	Halîl Paşa Hazretleri	37	Bağlâl Haşîbî «Hasan Efendi» Hazretleri
(15)	17	Dilâver Paşa Hazretleri	38	Müdekkik ‘Alî Efendi Hazretleri
(16)	18	Küçük Hasan Paşa Hazretleri	39	Re’îsü'l-Küttâb Râşid Efendi Hazretleri
(17)	19	‘Alî Nişârî Efendi Hazretleri	42	Hacı Vahdî Efendi Hazretleri
(18)	23	Mehmed Remzî Efendi Hazretleri	43	Gözübüyük-zâde İbrâhîm Efendi Hazretleri
(19)	24	‘Abdu’r-Rahmân Hilmî Bin ‘Alî Nişârî Efendi Hazretleri	44	Gözübüyük-zâde Şâbit Efendi Hazretleri

¹ Zahriyye 1a/1b'deki "Şahîfe numarası" başlığı altındaki sayılar Latin harfleriyle yazılmıştır

[Zahriyye 1b]

(1) FİHRİST

[Satr (2) Num.]	Şahıfe Num.	Esâmî-yi Meşâhîr	Şahıfe Num.	Esâmî-yi Meşâhîr
(3)	45	Bağçeci-zâde Muḥammed Efendi Ḥazretleri	73	Kara Seyyid Efendi Ḥazretleri: Ḥacı Zekerıyyâ Efendi Ḥazretleri
(4)	46	Akşehirli Ḥâfız ‘Osmân Efendi = Muştafâ Ḥâzım Efendiler	74	Küçük Ḥacı Ḥâfız Efendi Ḥazretleri
(5)	50	Hişârcıklı-zâde Muştafâ Efendi Ḥazretleri	75	Muḥaddis-zâde Muştafâ Efendi Ḥazretleri
(6)	51	Hişârcıklı-zâde Sâlim Efendi = Nâ’îl 69 ³⁹ Efendi	76	Muḥaddis-zâde ‘Âlim Efendi
(7)	52	Büyük Hüseyin Efendi Ḥazretleri	77	Muḥaddis-zâde Ḥacı Vahdî Efendi Ḥazretleri
(8)	53	Şâdık Efendi Ḥazretleri	78	Ḥacı Niyâzî Efendi Ḥazretleri
(9)	56	Gönci-zâde Kâsım Efendi Ḥazret- leri	79	Eynihânî-zâde ‘Âlim Efendi Ḥazretleri
(10)	58	Feyzî Efendi-zâde Ḥilmî Efendi Ḥazretleri	80	Zıllî-zâde Muḥammed Efendi Ḥazretleri
(11)	61	Ḥacı ‘Abdullâh Efendi Ḥazretleri	81	Zıllî-zâde Ḥacı Emîn Efendi Ḥazretleri Şarı ‘Abdullâh Efen- di-zâde Ḥacı Ḥilmî Efendi
(12)	63	Ḥacı Torun Efendi Ḥazretleri	82	Şarı ‘Abdullâh Efendi: Muḥammed ‘İlmî, ‘Âdil Efendi, Ḥacı Enver Efendi, Sa‘îd Efendi
(13)	65	Ḥarputlı ‘Ömer Efendi Ḥazretleri	83	Külâhçı-zâde Maḥmûd Fâ’îk Efen- di = Zevcesi Fâtıma Hanım
(14)	66	Müderriş-zâde ‘Âlim Efendi Ḥazretleri	85	Ḥacı Sa‘îd Efendi Ḥazretleri Şarı Ḥâfız Efendi-zâde Aḥmed Behişî Efendi
(15)	67	Müderriş-zâde Ra’ûf Efendi	87	Keşşâf ‘Ömer Efendi; Köse Ḥalîl- zâde Ḥacı ‘Alî Efendi, Tîmürçin- zâde Süleymân Efendi
(16)	68	Dâmâd Ḥalîl Efendi Ḥazretleri	87	Yahyâlı-zâde Ḥacı Muştafâ Efendi Ḥazretleri
(17)	69	Hişârcıklı-zâde Nâ’îl Efendi Ḥazretleri	88	Kara Ḥacı Ḥasan Efendi Ḥazretleri Ṭarsushî ‘Osmân Efendi Ḥazretleri
(18)	70	Divrikli Muḥammed Emîn Efendi Ḥazretleri	89	Ağırnaslı Mes‘ûd Efendi Ḥazretleri
(19)	72	Ḥâfız Ağa-zâde Ḥacı Dervîş Efendi Ḥazretleri	90	Kara Aḥmed-zâde Ḥazretleri

[1a]

Şahîfe

(1) *İc'al celîseke mecmû'an tuḡālî'uhū*
*Fetestefîdu mine'l-eğebi ve'l-ḡikemi*²

(2) *Ve etimmuke mecālisi aḡvāmi tuḡādetuhum*
*Feteksibu'l-etemmi min sem'î ve min kilemi*³

(3) Mecdü'd-dîn Efendi Ḥazretleri

(4) Selçuḡî Türk ḡükümetinüñ inḡırāzıyla 'Osmānlı Türk ḡükümetinüñ teşekkül itdiği bir hengām-ı (5) tezebzübde Ḳayserî'de neşr-i 'ulüm ile meşḡul fuḡûlîn-i 'ulemādan Ḳayseriyyeli Mecdü'd-dîn Efendi birçok (6) zevāt-ı 'ālî-ḡadre icāzet virerek müşārün bi'l-benān olmuştur. Raḡmetullāhi 'aleyhim ecma'in. (7) Ecille-yi telāmizinden Muḡsin-i Ḳayserî «'Abdu'l-Muḡsin Efendi» şāyān-ı tezkārdur.

(9) FİHRİST

[Satır (2) Num.]	Şahîfe Num.	Esāmî-yi Meşāḡır	Şahîfe Num.	Esāmî-yi Meşāḡır	Şahîfe Num.	Esāmî-yi Meşāḡır
-10	91 ⁴	Çömlek Oḡlı Aḡmed Efendi Ḥazretleri:	101	Emrullāḡ Efendi-zāde 'Ārif Efendi Ḥazretleri	112	Gölgeci-zāde Ḥacı 'Alî Efendi Ḥazretleri
-11	92	Şaçmacı-zāde Süley- mān Efendi Ḥazretleri	102	'Ārif Efendi-zāde Emrullāḡ Efendi Ḥazretleri	113	Miyās Oḡlı Ḥacı 'Alî Efendi Ḥazretleri
-12	93	Necîb-zāde Aḡmed Lebîb Efendi Zāmantılı Ḥasan Efendi Ḥazret- leri	103	İç İlli 'Abdullāḡ Efendi Ḥazretleri	114	Miyās Oḡlı Nūḡ Muḡammed Efendi Ḥazretleri

² Arkadaşını iyi seç ki, tüm konularda senin yanında olsun.

³ Kötü insanlarla arkadaşlık kurma.

⁴ "Şahîfe numarası" başlığı altındaki sayılar Latin harfleriyle yazılmıştır.

[Satr (2) Num.]	Şahîfe Num.	Esâmî-yi Meşâhîr	Şahîfe Num.	Esâmî-yi Meşâhîr	Şahîfe Num.	Esâmî-yi Meşâhîr
-13	94	Ṭarakcî-zâde Hacı 'Alî Efendi Ḥazretleri	104	Ḳara Mercân-zâde Muḥarrem Efendi Ḥazretleri	115	Baḷtaçî Oğlu 'Alî Efendi Ḥazretleri
-14	95	Es-seyyid 'Abdullâh Ḥüsni Efendi Ḥazretleri	105	Ḥurdacî-zâde Hacı Şâdık Efendi Ḥazretleri	116	Baḷta[cı] Hacı Nûḥ Efendi Ḥazretleri
-15	96	Kermelikli Ya'kûb Efendi Ḥazretleri	106	Kilimli Âga-zâde Hacı Bekr Efendi Ḥazretleri	117	Yahyâ Ḥalîl Efendi Ḥazretleri
-16	97	Mürîd-zâde 'Alî Efendi Ḥazretleri	107	Miyâs-zâde Hacı Zekerîyyâ Efendi Ḥazretleri	118	Merkez-zâde Şükrî Efendi Ḥazretleri
-17	98	Ḳara Kimseli Hacı Efendi Ḥazretleri	108	Göçükli Bekr Efendi; Ḳara Monla Ḥazretleri	119	Merkez-zâde Nürî Efendi
-18	99	Ḳızıklı Hacı Ḳâsım Efendi Ḥazretleri	109	Ḥamurcılı-zâde 'Osmân Efendi Ḥazretleri		
-19	100	Keçeci-zâde Muştafâ Efendi Ḥazretleri	91	Lülecî-zâde Hacı Zühdi Efendi Ḥazretleri		
-20		Cânbâz-zâde Hacı Bekr Efendi Ḥazretleri	- -	Lülecî-zâde Hacı Muştafâ Efendi Ḥazretleri		

[1b] (1) 'Abdu'l-Muḥsin Efendi'nün Ḥaşıye-yi Ğâyet'ül-beyân, Risâletü Fi'l-fıkh, âşâr-ı meşhûrelerindendir. (2) Edebiyâtıdan «Şerḥü'n-Necdiyyât» ismindeki eseri 'Âşîr Efendi Kütüb-hânesinde mevcûddur. (3) Meşâhîr-i 'Osmâniyye şahîfe 351⁵

(4) Dâvûd-ı Ḳayşerî [Şerefü'd-dîn-i Dâvûd İbn Maḥmûd]

(5) 'Ulemâ-yı râsiḥîn ve meşâyıḥ-ı vâsılînden olup Ḳayşeriyeli'dür. 'Ulûm-ı 'âliyyeyi, âliyyeyi kısmen vaṭanı (6) 'ulemâsından ba'de't-ta'allûm Mısır'da da ikmâl-i tahşîl ve aḥz-ı icâzetden soñra m[es]lek-i kavîm-i (7) taşavvufa sülûk ile Şeyḥ-i Kebîr Şadrü'd-dîn-i Ḳonevî ḥalkasından şâhib-i tefsîr ve şâriḥ-i (8) Fuşûşu'l-Ḥikem «Kemâlü'd-dîn-i Kâşânî»'nün irşâdıyla bu silk-i celîlde kaṭ'-ı merâtib-i (9) ma'neviyye ile rütbe-yi ḥilâfete ba'de'l-maḥhariyye maskaṭ-ı re'sine 'avdetle neşr-i 'ilm ü 'irfâna başladı. (10) İznîk'a da'vet idildi.. Burada 751⁶ târiḥinde vefât iderek «Çınar Dibi» (11) denilen maḥalde medfûndur. Âşârı: Şerḥ-i Fuşûşü'l-Ḥikem; [Maṭla'u Ḥuşûşü'l-Ḥikem (12) fî Ma'ânî-yi Fuşûşü'l-Ḥikem] Şerḥ-i Ḥadîş-i Erba'în, Şerḥ-i Ḳaşıde-yi Tâ'îyye İbni Fârîz, (13) Merâtibü't-Tevḥîd, Taḥḳîkî Mâ'il-Ḥayât ve Keşfi Esrârî'z-Zulûmât, Nihâyetü'l-Beyân (14) ve Dirâyeti'z-Zamân, Şerḥ-i Ḳaşıde-yi Şerḥ-i Ekberü'l-Mişî Bi-ḳurreti 'Ayne's-Şuhûd, Şerḥ-i

⁵ Latin harfleriyle yazılmıştır.

⁶ M. 11 Mart 1350/ 27 Şubat 1351.

‘Arûz-ı (15) Endelüsî, Tefsîr-i Kâşânî’nün Besmele-yi Şerîfe tefsîrindeki şüret-i nev‘iyye-yi insā-niyye (16) bahşine dā’ir risāle, Şerḥ-i Fuşûşu’l-Ḥikem; Şafîr; Şerḥ-i Menāzilü’s-Sā’irîn, Risāle (17) fî Ahvālî Hızır ‘Aleyhi’s-selām; Kaşîde-yi Ḥamriyye Şerḥi, bunlardan birincisi maṭbû’dur.⁷Meşâhîr-i ‘Osmāniyye şaḥîfe 29

[2a]

(1) ‘Abdu’l-Muḥsin Efendi «Muḥsin-i Kayserî» Ḥazretleri

(2) Şāḥib-i terceme-yi ḥāl ‘Abdu’l-Muḥsin Efendi Kayserî’de fuẕālā-yı benām ve ‘ulemā-yı zevî’l-iḥtirāmdan (3) Mecdû’d-dîn Efendi Ḥazretleri’nden taḥşîl ü ikmāl-i nuş iderek Şām’a gidüp orada tezyîn-i zāt (4) u şifāt iderek meşhûr-ı ‘avāmm u ḥavāşş olmuştur. Şām’dan vaṭanına ‘avdetinde tedris-i (5) ‘ulûm ile meşgûl olup ‘ayn-ı zamānda hem te’lîfâtı ve hem de kütüb-i nefise-yi mevcûdeyi istinsāḥa (6) heveskâr olduğundan istinsāḥ eylediği kitāblaruñ kenārlarına kendi mülâḥazāt-ı münekkidānelerini ‘ilāve (7) iderlermiş. Cümle-yi te’lîfât-ı nāfi‘aları miyânında ‘ilm-i fıkhdan Dürer’i ve Ferā’iz’den bir risāle-yi manẕûmeleri (8) ve bunun şerḥi ve ‘Arûz-ı Endelüsî üzerine maṭbû‘ u maḥbûl Ḥavāşş Şerḥi ve vereşe-yi enbiyā olan ‘ulemā-yı (9) kirāma menāfi‘-i keşîreyi mücib olmuştur. Orḥan Gâzî meşâhîrindendir. Raḥmetullāhi ‘aleyh. Mufaşşal, Ḳāmûs-ı A‘lām.⁸

(10) Dāvūd-ı Kayserî Ḥazretleri

(11) Dāvūd İbn Maḥmūd İbn Muḥammed Ḳaraman’da tevellüd itdiği Terceme-yi Şakāyık’da muşarraḥ ise de târiḥ-i (12) velādet ü vefātına dā’ir bir işāret yokdur. Bu târiḥlerde Orta Anaṭolî memleketlerine Ḳaraman (13) tesmiyesi ‘âdet olduğundan Kayseriyyeli olduğunu tekzîb itmemek lâzımdır.⁹Mufaşşal nāmındaki Ḳurûn-ı Cedîde¹⁰ târiḥinüñ birinci cildinüñ (260)’ıncı şaḥîfesinde Orḥan Gâzî devrinde şu cümle zikr edilmekde olduğına nāẓaran Kayseriyyeli olduğunu şüphe-siz kılmaktadır. [Ḥidmet-i tedrisi meşâhîr-i ‘ulemādan] Kayseriyyeli Şeyḥ Dāvūd Ḥazretleri’[ne] tevciḥ buyurulmuştur. (14) Bu zāt kendi vaṭanında ikmāl-i taḥşîl itdikden soñra o zamānuñ ‘âdetine ittibā‘en ikmāl-i taḥşîl (15) ve kemālât-ı ‘ilmiyye içün ‘Arabistān ve Şām [ve] Mısır’a

⁷ Bu kısım 1b’nin sol alt yan köşesinde der-kenâr olarak yer almaktadır. Yukarıda verilen bilgilerin nereden aktarıldığını belirtmek amacıyla yazıldığını düşünüyoruz.

⁸ Şemse’-d-dîn Sâmî, *Kāmûsu’l-Alâm*, Kaşgar Neşriyât, Ankara 1996.

⁹ Bu kısım 2a’nın sol yan köşesinde der-kenâr olarak yer almaktadır.

¹⁰ Ahmed Midhat, *Mufaşşal Tarih-i Kurûn-ı Cedide 3 Cilt* 1886-1888), <http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/13041/001583437010.pdf?sequence=1> 22.7.17 13.31

giderek fıkḥ, ḥadîs, tefsîr ve taşavvufî (16) ikmâl eyledikleri gibi ‘ulûm-ı ‘aqliyye vü ḥikemiyyede daḥı şâḥib-i yed-i tûlâ olmuşlardır. (17) Ba‘dehû Anatólı’ya ‘avdetlerinde ‘aşr-ı Orḥan Ġâzî’ye muşâdif olup o zamân a‘zam-ı fütûḥât (18) olmak üzere İznîk şehri feth idilmiş bulunduğundan Devlet-i ‘Osmâniyye’nün daha mebâdî-yi zuhûrıyla [2b] (1) berâber zâhir olmuş bulunan rağbet-i ‘aliyyesini berâhîn-i mücessemesinden olmak üzere Ġâzî (2) Orḥan Ḥazretleri ‘Osmânlılarda ilk medrese olarak İznîk Medresesi’ni inşâ ve Mevlânâ (3) Dâvûd Ḥazretlerini bu medreseye ta‘yîn buyurmuşlardır. Âḥır-ı ‘ömrlere kadar bu me’mûriyyetde kalmışlardır. (4) ‘İlm-i taşavvuf-daki behre-yi celîlelerini Muḥyi’ d-dîn-i ‘Arabî Ḥazretleri’nün Fuşûşî’na yazdıkları (5) şerhinde göstermişlerdir ki ḥikemiyyât-ı şûfiyyesinün anlaşılammış olması mücib-i (6) şehâdeti olan ol Ḥâtemü’l-Evliyâ’nuñ daḳâyıḳ-ı ḥikmetini meydâna koyarak ol bâbdaki (7) yañlıs zehâblaruñ kâffesini taşḥîḥe biḥaḳḳın muvaffaḳ olmuşlardır. (8) ‘Ulûm-ı ‘aqliyye vü ḥikemiyyedeki behre-yi vefîrelerini daḥı «âb-ı ḥayât» mes’elesinün ḥallî (9) ḥaḳḳındaki risâlelerinde göstermişlerdir. (10) Âb-ı ḥayât denilen şey’in ne olabilecegi mâddesine birçok ḥikâyât u ḥurâfât (11) katılarak ol bâbda zihnlr bi’l-küllîyye teşvîş idilmege takrîb olunmuş ise de bu bâbdaki (12) daḳâyıḳ-ı ḥikemiyye fâzıl-ı müşârûn ileyh ḥazretleri tarafından pek güzel ḥall idilmiş olmasıyla maḳbûl-i ‘ulemâ (13) vü fuḫalâ olmuşdur. Edebiyyâtta ise İbni Fârîz’uñ Kaşîde-yi Tâ’iyyesi’ni şerḥle işbât-ı (14) behre eylemişlerdir. Bunlar eşher-i âşârı olup ḥîn-i tedrîslerinde ‘ulûm-ı âliyyece daḥı bir (15) taḳım âşâr-ı mergûbe vücûda getirmişlerdir. Binâ’en ‘aleyh zamânınun re’îsü’l-‘ulemâsı ıtlâḳ olunmağa (16) işbât-ı iştîḳâḳ itmişlerdir. Meşâḥîr-i fuḫalâdan Tâcü’ d-dîn-i Kürdî Ḥazretleri’nün kerîmeleriyle (17) izdivâc idüp muḥaşşî-yi meşhûr Kara Ḥalîl ile bâcenâḥ¹¹ oldukları ve Dâvûd Ḥazretleri’nün (18) vefâtında İznîk Medresesi müderrisligi Tâcü’ d-dîn-i Kürdî Ḥazretleri’ne tevciḥ buyurulmuşdur. Ve bundan (19) soñra Kara ‘Alâ’a’ d-dîn Ḥazretleri’ne tefvîz buyurulmuşdur: Raḥmetullâhi ‘aleyhim. Mufaşşal.¹² Dâvûd-ı Kayserî Ḥazretleri ‘ulûm-ı medeniyyeyi Kâdî-yi Urmevî’den ve taşavvufî Şadrü’ d-dîn-i Konevî’den aḥz itmiş câmi’ü’l-eṭrâf bir ‘âlim-i şâḥib-iḳtidâr idi. (Ve) Külliyyât-ı Kemâl Beg ‘Osmânlı Târîḫi¹³ cild 1 şaḥîfe 180.

[3a]

(1) Şeyḫ Ḥâmid-i Kayserî «Şeyḫ Ḥâmid İbni Mûsâ El-Kayserî»

(2) ‘An-aşl Kayseriyyeli olan bu zât-ı şerîf gâyet ḥüsn-i ḥâl şâḥibi bir şeyḫ-i rûşen-zamîr olarak (3) Burusa’da ekmek şatmak şüretiyle iştihâr itmîşdür. Ammâ Ekmekci Baba’yı külâḥ u ḥırḳayı (4) dünyâ kâr u kesbi için yaḳalamış zann itmemelidür. «Somuncı Baba» ta’bîri daḥı meşhûrdur. (5) Vâkı’â herkes şeyḫün ekmeginde bereket vardur diye mâlını yağma idercesine

¹¹ “... Bâ-cenâḥ = Aslı «bacınak» olan «bacanak»’ın cühelâ-yı küttâb tarafından icâd olunmuş imlâ-yı sakîmdür.” Şemse’ d-dîn Sâmi, *Kâmûs-ı Türkî*, Çağrı Yayınları, İstanbul 1996, 483. s.

¹² Bu kısım 2b’nin sol üst yan köşesinde der-kenâr olarak yer almaktadır.

¹³ Nâmık Kemâl, *Külliyyât-ı Kemâl Makâlât-ı Siyasîye ve Edebiye 1. Tertib*, Şirket-i Mürettibiyye Matbaası İstanbul 1872.

bir tehâlik ile (6) mubâya'â iderler idiyse de şeyh hazretlerinde füyûzât-ı 'ilmiyye vü rûhâniyye ol kadar mükemmel idi ki (7) arkası(yla)[nda] ekmek şatan bu zât-ı şerîfi Şemse'd-dîn-i Fenârî Hazretleri gibi müşkil-pesend bir fâzıl (8) ziyârete geldikde Ekmekci Baba'da zâhiri ve bâtınî müşâhede eyledigi füyûzâta hayrân olurmuş. (9) Hattâ Yıldırım Bâyezîd Han Hazretleri Burusa'da cāmî'-i şerîflerini binâ vü ikmâl buyurdıkları zamân (10) kürsîde va'z u naşîhat vazîfesini Şeyh Hâmid Hazretleri'ne teklîf iderek müşârûn ileyh dahı bi't-teberrük kabûl itmişlerdür. (11) Ancak va'z u naşîhatları o kadar 'ârifâne, zarîfâne, 'âlimâne ve müdekkikâne görülmüşdür ki bütün Burusa (12) ahâlîsi halka-yı va'zda ictimâ'a cân atdıklarından bu ragbet ü teveccüh-i mütehâlikâne ol zât-ı (13) şerîfi bîzâr iderek Aksaray nâm kaşabaya nakl-i mekân ile (u) vahdet ü ferâgat aramışlardır. (14) Şeyh Hâmid Hazretleri zühd ü takvâ ve kanâ'atkâr u perhîzkârlıkda bütün akrânına tefevvuk itmişler. (15) Ehibbâsından birisi iki tarlasından birisini Şeyh Hâmid Hazretleri nâmına ve diğerini kendi nâmına zer' (16) iderek şeyhün tarlasında hiçbir şey' bitmemişdi. Maḥşûl vaḳti Şeyh-i zarîf mezra'aya giderek (17) bizim tarla hangisidür» diye sorunca aḥbâbı olan zât kıtır tarlayı şeyhe isnâd etmekden (18) hayâ iderek maḥşûldâr tarlayı gösterince Hazret-i Şeyh te'ssüf itmişdür. Sebebi sorulunca [3b] (1) hiç dünyamız oñdığı yokdı. 'Aceb bu hangi günâhımızdan olmuşdur. dimişdür. Kezâ (2) «dünâyâ âhiretün mezra'asıdur» gönlüm isterdi ki dünyâda ekdigimi âhiretde biçeyim. Anuñ içün (3) dünyâ maḥşûli vermeyen tarla benüm olsa idi daha ziyâde memnûn olurdum.» dimişdür. (4) Hazret-i şeyhün vefâtı dahı Aksaray'da vukû'a gelerek kabr-i şerîfi mezâr-ı enâm olmuş ve ziyâretinden (5) herkesi teberrük ü tefeyyüz itmege başlamışdur. Raḥmetullâhi 'aleyhim ve ḳaddesAllâhu'l-'azîz. Mufaşşal (6) Zâhirde tarîkımı Şeyh Hoca 'Alî Erdebîlî'den almışdur. Ammâ Üveysi idi. Sultânü'l-'ârifîn Bâyezîd-i (7) Bişâmî'nün ḳuddise sırruhu'l-'azîz rûḥundan terbiyet bulmuşdur. Hazret-i Hıẓr 'aleyhi's-selâm ile muşâhabet (8) idenlerdendür. Şeyh Hâmid ḳuddise sırruhu'l-'azîz Hazretleri müte'aḥḥırîn-i meşâyıḥuñ kibârındandır. Kendisinden (9) birçok aḥvâl-i fevḳa'l-'âde zâhir olmuş ve muşâhabetiyle bî-hadd tâlibler ḥaşışa-yı nefsanîyyetden evc-i rûḥâniyyete (10) teraḳḳî itmişlerdür. Ezcümle Şücâ'ü'd-dîn-i Ḳaramânî ve Muzaffer-i Lârendevî, Hacı Bayrâm-ı Anḳaravî gibi meşâhîr-i evliyâ (11) mürîdânı zümresindendür. Hazret-i Şeyh niçe yıllar Dımışk'da ḥânkâh-ı Bâyezîdiyye'de ol tarîḳuñ (12) 'azîzlerinden birinün ḥıdmetinde tekmîl-i tarîḳat eylemişdür. Ve tâclarınuñ tepesindeki pul anuñ (13) 'âlâmetidür. Ba'dehü Hoca 'Alî Erdebîlî[i][y]'e varmışdur. Raḥmetullâhi 'aleyhim ecma'în. ḲaddesAllâhu esrârahüm Menâḳıb-ı Evliyâ (14) Hâmidü'd-dîn-i Aḳsarâyî'nün âşarı şunlardır: Şerḥ-i Hadîs-i Erba'în; faẓl-ı kemâllerine şâhiddür. (15) Burusa Cāmî'-i Kebîr'inde ilk def'a ḥuṭbe okuyan ve ḥaṭîb ta'yîn olunan bu zât-ı (16) 'âlî-ḳadr «Tâc-ı 'Ârifîn» terkîbinün nâṭık olduğı (815)¹⁴ târiḥinde vefât idüp (17) kabr-i 'âlîleri Aksaray'dadır. Meşâhîr-i Evliyâ şaḥîfe 56

[4a]

(1) Sultân Cemâle'd-dîn

(2) Meşâyıḡ-ı kirâmdan bir zât-ı sûtûde-şîfât olup Taḥmîs Öni Çeşmesi¹⁵ ittîşâlindeki Paçacı Oğlu (3) ḡabristânı ittîşâlinde tekyesi vardır. «Kürd Cemâle'd-dîn» Ḥâzretleri

(11) Aḡ Baba

(12) Taḥmîs Öninde cādde ortasında ḡabr-i şerîfi olup Sultân Murâd ile bir mâcerâsı olduḡı ve Sultân (13) Murâd tarafından şehîd idildigi mervîdür.¹⁶

[5a]

(1) Seyyid-i Sırdân Seyyid Bürhâne'd-dîn Ḥâzretleri

(2) Ḳuddise Sırruhu'l-‘Âlî

(3) Seyyid-i Ḥüseynî'dür. Ve Tirmiz'dendür. Mevlânâ Bahâ'ü'd-dîn-i Veled'ün müridlerinden ve mürebbîlerin[den]dür [ve] (4) müşerref-i ḡavâtır olduḡından Ḥorasan'da ve Tirmiz'de «Seyyid-i Sırdân» demekle meşhûr idi. (5) Mevlânâ Bahâ'ü'd-dîn-i Veled vefât itdigi gün Tirmiz'de bir cemâ'atle şöḡbet eḡnâsında idi. (6) Kendisine ifhâm olunarak: Dirîḡâ üstâdım Bahâ'ü'd-dîn-i Veled (ve) şeyḡım ḡâzretleri bu ‘âlemden rıḡlet buyurdılar dimişdür (7) ve birkaç gün sonra Mevlânâ Celâle'd-dîn'ün terbiyeti için Ḳonya'ya müteveccihen ḡareket idüp tām bir senede (8) Ḳonya'ya gelmişdür. Mevlânâ'nun peder-i vâlâ-güherleri Ḥâzret-i Bahâ'ü'd-dîn-i Veled Monlâ'ya mürid olarak ḡâk-i Tirmiz'de kesb-i (9) ‘ulûm u ‘irfân iderek ‘âlem-i şüverîde nâdire-yi zamân olmuşdı. Bi'l-âḡare cânib-i ma'nâya ḡüzerân (10) iderek Mevlânâ'nun pederi Ḥâzret-i Bahâ'ü'd-dîn-i Veled Monlâ'nun irşâdıyla merâtib-i ḡuşvâya vâşıl olmuş evliyâ'ullâhdan bir zâtdur. (11) Kendilerine esrâr-ı İlâhiyye tecellî itdikce ‘ışḡla tek ü tenhâ ḡâḡlarda ḡolaşırdı. Birgün Ḥâtîf-i ḡaybîden (12) bu te‘abı terk ḡıl diye ilhâm olundu.. Ḥâzret-i Mevlânâ'nun pîrün pederi Bahâ'ü'd-dîn-i Veled Ḥicâz-ı maḡfîret-ḡırâzı ba'de'z-ziyâret (13) Tirmiz'e ‘avdet buyurup bi'l-âḡare [ma‘a]-‘âile ‘azm-i diyâr-ı Rûm iderek Lârende'ye vâşıl olup burada (14) birkaç sene tedrîs-i füyûz-ı ḡikmet itdi. Şît ü şöḡretini pâdişâh-ı Selḡuḡî işiderek Ḳonya'ya da‘vet (15) idüp ‘izzet ü iḡbâl ile Ḳonya'ya da şeref-baḡş olmuşdur. (628¹⁷) târiḡinde ol nûr-ı Hüḡâ (16) ‘âzim-i dâr-ı cinân olup Seyyid-i Sırdân

¹⁵ Bu ibârenin üstünde kurşun kalem ve Latin harfleriyle Ahmet Emin Güven tarafından “Gömlüksiz Çeşme” yazılmıştır.

¹⁶ Bu ibârenin altına Ahmet Emin Güven tarafından kurşun kalem ve Latin harfleriyle “3. Murâd 1546-1594 4. Murâd 1612-1649” yazılmıştır.

¹⁷ M. 9 Kasım 1230/ 28 Ekim 1231.

Ḥazretleri ḥāk-i Tirmizî'de idi. Derḥāl Konya'ya gelerek evvelâ (17) pîrinûn merḳad-ı pâkini ziyâret idüp Ḥazret-i Mevlânâ Celâle'd-dîn'i irşâda ri'âyet idüp tâm¹⁸ toḳuz (18) yıl Mevlânâ Ḥazretleri anuñ ḥıdmet ü terbiyetinde bulunup sülûk ü irşâd temâm olduğunu Ḥazret-i Seyyid Bürhâne'd-dîn [5b] (1a) gördüğünde artık mürşide ḥâcet ḳalmadı diyerek Ḳayseriyye'ye gitmege ruḥşat istemişti. (2a) Ḥazret-i Mevlânâ ise «Bizi burada tenhâ bıraḳup enîs-i miḥnet itme» demiş ise de şeyḫ (3a) ḥazretleri maḥfice yola revân olmuş ise de yolda esbi yıḳılarak derḥâl 'avdet buyurmuşlardır. (4a) Tekrâr Mevlânâ'dan niyâz iderek. Ey nûr-ı Hüdâ bize ruḥşat vir şu günlerde Şemse'd-dîn-i (5a) Tebrizî Ḥazretleri size gelecektür. demişdür. Bir rivâyete göre «638¹⁹» târihinde Ḳayseriyye'yi (6a) teşrîf buyurarak niçe yıl neşr-i füyûzât ve tadrîs-i 'ulûm ile biñlerce merdân-ı Hüdâ sâye-yi feyz (7a) ü kemâlınden irşâd olunup ḥıdmet-i girân-behâları temâm olmuşdı. Bu eşnâda bir mürîd-i ḥâşşına (8a) emr iderek demişdür ki: Git şoḳaḳlarda nidâ it ki, Bürhâne'd-dîn bugün rıḫlet itmişdür» (9a) Ḥâdimi bu emrini ifâ idüp geldiğinde Ḥazret-i Bürhâne'd-dîn de meşḡul-i zıkr ü 'ibâdet olup (10a) mevt eşeri yokdur. Derḥâl Efendim emriñizi ifâ itdüm. dimesi üzerine derḥâl alnını secdeye (11a) ḳoyarak Ḥaḳḳ'a niyâz idüp 'âzim-i dâr-ı cinân olmuşdur. Ve bu «Mevt Şalâşı» bu zâtuñ Ḳayserî'de (12a) ihdâs eylediği bir sünnet-i şerîf ü yâdgâr-ı müstmendisidür. Seyyid Bürhâne'd-dîn mezâristânındaki (13a) türbe-yi şerîfeleri ziyâretgâh-ı müslimîndür. Raḥmetullâhi 'aleyhim ecma'in. Menâḳıb-ı Evliyâ

(1b) Der-Sitâyiş-i Ḥazret-i Bürhâne'd-dîn: Ḳuddise Sırruhû

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (fa'lün)

- (2b) Müncelîdür kerem-i Ḥazret-i Bürhâne'd-dîn
(3b) Münteşirdür himem-i Ḥazret-i Bürhâne'd-dîn
(4b) Niçe dil-mürdeyi bir nefḫada mânend-i Mesîḫ
(5b) Ḥayy ider feyz-i dem-i Ḥazret-i Bürhâne'd-dîn

¹⁸ Bu kelime metinde “temâm” olarak yazılmıştır. Ancak anlama uymadığından düzeltme yapılmıştır.

¹⁹ M. 23 Temmuz 1240/ 11 Temmuz 1241.

- (6b) Seyr ider mâ'ide-yi gâyb ile her ehl-i dili
(7b) Râvegāndur ni'am-ı Hâzret-i Bürhâne'd-dîn

(8b) Olur 'uşşâk-ı dil-ārādına ber'ü's-sâ'a
(9b) Derd-i 'ışk-ı elem-i Hâzret-i Bürhâne'd-dîn

(10b) Gözleriz sürme ola dîde-yi 'irfânımıza
(11b) Hâk-i pāk-i kadem-i Hâzret-i Bürhâne'd-dîn

(12b) Âyîne-yi Seyyid-i Sırdân²⁰

[6a] (1) Seyyid Bürhâne'd-dîn Hâzretleri Sultân 'Alâ'a'd-dîn-i Selçukî'nün zevcesi Mâh-perî (2) Hatun tarafından Kayserî'de müceddeden inşâ vü binâ idilen Huvând Hatun Câmî'-i Şerîfî (3) ittisâlinde binâ itdirdiği Huvând Medresesi'nün ilk müderrisliğini 'uhde-yi fâzılâne-yi (4) 'aliyyelerine tefvîz buyurmuşdur. (5) Bu eşnâda Konya'da bulunan Seyyid Bürhâne'd-dîn kıddesAllâhu sırrahu'l-'azîz Hâzretleri (6) Hâzret-i Mevlânâ Celâle'd-dîn-i Rûmî'nün muvâfaqatıyla «641²¹» târîh-i hicrîsinde (7) Kayseriyye'yi teşrîf buyurmuşlar ve ahâlî-yi belde tarafında Hâk-ı 'âliyelerinde fevka'l-had (8) bir ihtirâmât-ı lâyika ile istikbâl idilerek ikâmet ü istirâhâtı için (9) şüret-i mahşûsada ihzâr idilen Mevlevî dergâh-ı şerîfî olan maķâm-ı (10) 'âlîdeki huşûşî hücre-yi 'âlîde ikâmet iderek neşr-i 'ulûm-ı dîniyyeye şarf-ı (11) himmet-bülend buyurmuşlardır. (12) Bir aralık Mevlânâ Celâle'd-dîn-i Rûmî Hâzretleri dağı Kayseriyye'yi teşrîf buyurarak (13) Hâzret-i Seyyid Bürhâne'd-dîn ile mülâkât yapmışlar ve Sultân Gıyâse'd-dîn-i Keyhüsrev-i (14) Şânî zamânında Hışârcık mâ'-i câriyesine dâ'ir «644²²» târîhinde i'tâ itmiş (15) oldukları vakfiyye-yi mevcûde zîrinde Celâle'd-dîn-i Rûmî ve Bürhâne'd-dîn Hâzretleri'ni şâhid (16) olarak kayd itmişlerdür. Ve o târîhde Kayseriyye'de kâzî bulunan «Hâfız Muhammed Kâzî» (17) tarafından vakfiyye-yi mezkûre «el-ân mevcûddur» taşdîk idilmişdür.

²⁰ AKYÜREK, Ahmet Remzi, *Âyîne-yi Seyyid-i Sırdân*, Kastamonu 1329.

²¹ M. 21 Haziran 1243/ 8 Haziran 1244.

²² M. 19 Mayıs 1246/ 7 Mayıs 1247.

[7b]

(1) Hacı Bayrām-ı Velī, Kıddise Sırruhu'l-‘Azīz

(2) Anḳara’nuñ Şolfaşıl «Zü’l-faẓl» köyünde dünyāya şeref virüp Bayrāmiyye (3) tarīḳınuñ mü’essisi bir pīr-i ekmel olup ism-i ‘ālīleri Nu‘mān ise de mürşid-i ‘ālī-ḳadrları (4) olan Hāmid-i «Hāmidü’-d-dīn İbn Mūsā El-Ḳayşerī» Ḳayşerī Ḥazretleri ile şeref-i mülākātı (5) bir ḳurbān bayrāmına teşādūf itdiginden mürşid-i ‘ālīleri Bayrām tesmiye itmişdür. Raḫmetullāhi (6) kıddise sırruhu’l-‘azīz Meşāhīr-i ‘Ulemā²³ şaḫīfe 56

[8a]

(1) Es-seyyid Zeyne’l-‘Ābidīn El-Ḳayşerānī Ḥazretleri

(2) Kıddise Sırruhu’l-‘Ālī

(3) 29²⁴’uncı baṭında Ḥazret-i Fāṭimatü’z-Zehrā raẓiyallāhu Te‘ālā ‘anhāya neseb-i şerīfleri müntehī (4) olup evvelā «Medenī» maḫlaşını ḳullanır idi. «Zeyne’l-‘Ābidīn El-Medenī» (5) Bi’l-āḫare Ḳayşeriyye’yi teşrīf buyurup tavaṭṭun itdikden soñra «Ḳayşerānī» taḫalluṣ(ı) itmişdür. (6) Zāt-ı şerīfleri fāẓıl, ‘ārif, ‘āmil, kāmıl, zāhid bir seyyid-i dāhīdür. (7) Vālide-yi muḫteremeleri Şām-ı şerīfde defn-i ḫāk-i ‘ıtrnāk olan Ğavṣ-ı A‘zam Veliyy-i muḫterem (8) «Es-seyyid ‘İzze’-d-dīn Ḥasan-ı Rıfā‘ī» Ḥazretleri’nuñ kerīme-yi ‘iffet ü semiyeleri «Veliyyetullāh» Ḥatun olup (9) peder-i ma‘ālī-güherleri de «Es-seyyid Aḫmed-i Şemse’-d-dīn» Ḥazretleri imām-ı kebīr «Es-seyyid Aḫmed-i Rıfā‘ī» (10) Ḥazretleri’nuñ kerīme-yi pākızeleri «Zeyneb» Ḥatun’uñ necl-i muḫteremleridür. (11) Ḥazret-i Zeyne’l-‘Ābidīn bin Es-seyyid Aḫmed-i Şemse’-d-dīn «750²⁵» tārīḫ-i hicrīsinde Medīne-yi Münevvere’de (12) ‘ālem-i şühūda ḳadem-nihāde-yi şeref-efzā olup ikmāl-i taḫşīl ü zühd ü taḳvā ile müteḫallī (13) zāt u şıfāt oldıḳdan soñra «Ḳamer-i Münīr» ‘unvān-ı ‘ālīsiyle tavşīf ḳılınmışdür. (14) Peder-i vālā-güherleri Aḫmed-i Şemse’-d-dīn Ḥazretleri Medīne-yi Münevvere «NevverAllahū ilā yevmi’l-ḳıyāme²⁶»’nuñ (15) naḳībi ve eṭrāf u eknāf-dan şitābān iden ṭālibūnuñ re’īsi olup tarīḳatları cedd-i emcedleri (16) «Seyyid Hāşim Aḫmedī» tarafından cedd-i emcedleri «İmām Rıfā‘ī» Ḥazretlerine müntehī olur. (17) «800²⁷» hicrī tārīḫinde zühd ü taḳvāya ḫāhiş bulunan Ḳayşeriyye’yi teşrīf buyurmışlardır. [9a] (1) Ḳayşerī aḫālisi Ḥaḳḳ-ı ‘ālilerinde fevḳa’l-‘āde ḫürmet ü ‘itibār göstererek eṭrāfdan ve şehirden (2) ḫaḳa-yı

²³ YALTKAYA, Şerefeddin, *İbn-i Esīrler ve Meşāhīr-i ‘Ulemā*, Dersaadet: Hanımlara Mahsūs Gazete Matbaası, 1322 https://www.academia.edu/13281093/İbn-i_esirler_meşahir-i_ulema 4.8.17 06.44. Bu ibāre 7b’nin sol alt kısmında der-kenār olarak yer almaktadır.

²⁴ Bu rakam Latin harfleriyle yazılmıştır.

²⁵ M. 22 Mart 1349/ 10 Mart 1350.

²⁶ “Ḳıyamet gününe kadar.”

²⁷ M. 24 Eylül 1397/ 12 Eylül 1398.

füyûzât u fazîlet-nişârlarına biñlerce talebe vü müridân toplanmış ve şîr ü şân u şerefleri (3) Anaṭolî âfâkıñı ihâta itmişdi. (4) Zât-ı ‘âlîlerine maḥşûş bir tekye inşâ idilerek ekâbir-i ‘ulemâ ve şulehâ ile müridânı istifâde-yi füyûzât itmişlerdür. (5) Hızır ‘aleyhi’s-selâm ile üç def’a muşâfaḥa itmişdür. (6) Zühḍ ü taḳvâ ve riyâzetde derece-yi kuşvâya vâsıl olduğından bilâ-fâsıla on yidi gün (7) ve ba‘dehü maḳâm-ı ‘âlîlerinde mü[te]mekkin oldukları ḥâlde yitmiş gün şâ‘im olmuş ve otuz sene (8) gözlerini semâya kaldırmamışdur. (9) Mûsâ, Aḥmed, Eyyüb nâmında üç ferzend-i ercümendi dünyâya gelmiş ise de bi’l-âḥare (10) aḥfâdları tekrâr Medîne-yi Münnevver’e ‘avdet buyurmuşlardır. (11) Yıldırım Bâyezîd Ḥan zamânında «817²⁸» târîḥ-i hicrîsinde irtihâl-i dâr-ı bekâ buyurmuşlardır. (12) Türbeleri İmâm Sultân Medresesiyle Ümmühânî Medresesi arasında ziyâretgâh bir maḳâm-ı mübârekdür.

[10a]

(1) Şeyḥ İbrâhîm-i Tennürî Ḥazretleri
(2) Ḳuddise Sırruhu’l-‘Azîz

(3) Aşlen Sivaslı Şarrâf-zâde Ḥüseyin oğlu olup «842²⁹» hicrî târîḥinde Ḳayşeriyye’yi (4) teşrîf buyurmuşlardır. Vâlidesi Amasyalı olup kendisi de Amasya’da toḡmuşdur. (5) Evlâdından Şeyḥ Fethullâh Efendi’nün aḥfâdından «Şeyḥ ‘Abdu’r-Raḥîm Efendi» 984³⁰de ve Şeyḥ (6) ‘Abdu’ş-Şamed Efendi 1026³¹’da vefât itmişdür. Şeyḥ Ḳâsım Efendi’nün kerîmesi «‘Â’işe» Ḥatun (7) ‘ulemâdan Süleymân Efendi’ye tezvîc idilmiş ve anuñ şulbinden şâhib-i vaḳf «Maḥmûd-ı Ḳâzî» dünyâya (8) gelmişdür. Merḥûm u maḡfûr Süleymân Efendi «Süleymânek» nâmıyla ma‘rûf ve teşânîf-i (9) ‘adîde ile meşhûrdur. Âşârından «El-Ecvibe ‘Anî’s-Su’âlâti Câmî’i’l-Fuṣûleyn»’i ve (10) «Şadrü’ş-Şerî‘a Ḥâşiyesi» meşhûrdur. Ḳonya’da Mevlânâ Sarı Ya‘ḳûb Ḥazretleri’nden (11) taḥşîl-i ‘ilm idüp mûmâ ileyhûñ vefâtından soñra Ḥuvând Medresesi müderrisi olmuş ise de Şâfi‘iyyü’l-mezheb (12) olduğundan medreseyi terkle şalâḥ üzerine olup nihâyetü’l-emr nûr-ı şalâḥ u maḥabbetullâh (13) aña o kadar ḡalebe çalmış ki istimâ‘-ı Ḳur’ân itseler, şavt-ı ḥüsn işitseler derûnlarından bir âteş peydâ (14) olup yürekleri şişüp ağlarlar imiş güyâ bir nesne çatlar gibi bâṭınlarından bir zayḳa gelüp (15) kendilerinden geçerler imiş. Aḳ Şemse’-d-dîn Ḥazretleri şeyḥidür. (16) Tennürî laḳabına gelince: Şeyḥ Ḥazretleri Ḳayşeriyye’de «Aḳ Şeyḥ Ḥazretleri’nün ḥayâtında ve izn-i şerîfleriyle» (17) irşâd ile meşḡûl iken bir ‘azîm ḳabza düşmüşler. Defîne muḳtedir olamamışlar. Nihâyet şeyḥi Aḳ Şemse’-d-dîn (18) Ḥazretlerini ziyâret ḳaşd idüp ‘azîmet eylemiş oldukda Aḳ Şeyḥ Ḥazretleri İskilib’ün Evlek ḳaryesinde

²⁸ M. 23 Mart 1414/ 11 Mart 1415.

²⁹ M. 24 Haziran 1438/ 12 Haziran 1439.

³⁰ M. 31 Mart 1576/ 19 Mart 1577.

³¹ M. 9 Ocak 1617/ 28 Aralık 1617.

[10b]

(1) Şeyh Ak Şemse'd-dîn Hâzretleri
(2) Kıddise Sırruhu'l-'Azîz

(3) Vilâyet-i Anadolı'da Taraqlı nâm kaşabada medfûndur. Ceddımız olan Kayşeriyye'de kendi câmi'-i şerîfinde (4) medfûn Eş-şeyh İbrâhîm-i Tennürî kıddise sırruhu'l-'azîz Hâzretleri'nün şeyhidür. Anlardan mensîlerdür.

[11a] (1) sâkin idi.³² O zamân Karaman Oğlu'nuñ fetreti olduğından Tokad'dan tolaşarak gitmişlerdür (2) Yolda bir menzilde vâkı'alarında görürler ki Ak Şemse'd-dîn Hâzretleri şüretinde bir kimse gelür. Arkasında (3) öñi dikilmiş bir cübbe-gîr ve başında tâcı altına bir makrame örtünmüş bir tennûr-ı germin üzerinde (4) oturup bunlara dahı def'-i kabz için sen dahı böyle eyle diyü ta'lim eyler. Bunun üzerine menzilde (5) derhâl hâdimleri Hoca Ahmed Dede'ye bir tennûr kazdırup içine âteş yakdırır. Ve tennûr (6) temâm oldıkda işâret olındığı vechle üzerine oturup 'arak dökdiler. Hemân sâ'at ol (7) kabz def' olup yine baş-ı 'âlemleri feth oldu. Ba'dehû huzûr-ı şeyhe varup vâkı'ayı ('arz) (8) 'arz itdiler. Buyurdılar ki min-ba'd 'âdeti terk itmeyiñiz ve dervîşlere yaptırıñız. (9) Andan soñra dervîşleri kızmış tennûr üzerine bûruya koyup desti desti şu virüp içirirlerdi (10) ve müstevfî 'araqlar döküp taşfiye hâşıl iderlerdi. Hicretüñ 887³³ senesinde güz faşında (11) Se-Şenbe «Şalı» gicesinde vefât idüp kabır-i şerîfleri dahı binâ-kerdeleri olan Kayşeriyye'de (12) Şeyh Câmî'-i Şerîfi ittişâlindeki türbededür. Ziyâretgâh-ı mü'minîndür. Menâkıb-ı Evliyâ (13) Tafşîlât birinci cildimizdedür. Raḥmetullâhi 'aleyh ve kıddise sırruhu'l-'azîz. (14) Ahfâdından 'Alî Efendi bi'l-'umûm arâzî, koyun, arı kovanı ve sâ'ir rûsûmât u tekâlîf-i (15) emîriyye, virgülerden Şeyh İbrâhîm-i Tennürî Hâzretleri evlâd ü ahfâdınıñ mu'âfiyyetlerine dâ'ir 938³⁴ (16) hicrî târiḥli berât-ı şerîf-i 'âlî-şânda mez-kûrdur ki işbu berât sicillâtda kayıdlı olduğ gibi (17) Zenneci-zâdelerde mevcûd olduğ meşhûd-ı fakîrânem olmuşdur. [11b] (1) Şeyh İbrâhîm-i Tennürî Hâzretleri'nün «Gülzâr-ı Ma'nevî» [isimli] âşârı meşhûrdur. Maṭla'ı şöyledür

(Mefâîlün/ mefâîlün/ feûlün)

(2) Kılalım ḥamd ile her işe bünyâd:
Anı ḥayr[ı] ile ḥatm ide üstâd

³² Bu kısım 10a'nın devâmıdır.

³³ M. 20 Şubat 1482/ 8 Şubat 1483 (Eylül-Ekim-Kasım)

³⁴ M. 15 Ağustos 1531/ 2 Ağustos 1532

(3) İşün üstâdı oldur kim cihânı:
Yaratdı cism içinde cism ü cânı

(4) Kâmusuñ gözgü kıldı şan'atına:
Velî gözgünüñ ardından başkanlar

(5) Göremedi vü gözsüz kaldı anlar:

(6) Çü bilmedi olar şâh-ı cihânı
Dilinde kaldı gözgünüñ nişânı:

(8) Ahfâdından ve Sultân Murâd-ı Şâliş mu'âşırlarından Ebu's-Su'ûd bin Şeyh Sa'dullâh Efendi (9) 'ulemâ vü 'urefâdan bir zât olup Miftâhü'l-'Adâle isminde iki bâb üzre müretteb (10) Türkçe bir eşeri vardır ki bâb-ı evvel Fezâ'il-i Kıra'atü ve'l-Mücâhidîn: Bâb-ı şânî (11) Fezâ'ili Râkibi Erbâbü'd-dünyâ ve'd-dîn»dür. Meşâhîr-i 'Osmâniyye şahîfe 49

[12a]

(1) Ziyâretgâh

(2) -Helvâyî 'Ömer Hâzretleri	Kürdler mahallesi mezârında medfûndur
(2) 4 ³⁵ (Malatyalı) Malatıyevî Sultân Hâzretleri	Hüseyn Beg mahallesi kurbında medfûndur
(3) 3 Şeyh Necme'd-dîn Hâzretleri	Hüseyn Beg mahallesi kurbında medfûndur
(3) 5 Fîrûz Sultân	Sivas Kapısı içinde medfûndur
(4) 21 'Ömer Gâzî Helvâcî: Kâender-hâne 'â'ilesinden	Bayrâm Beg mescidi kurbında medfûndur
(5) Es-seyyid Muhammed Nûr-ı 'İşk ve Bozatlî Dede	Gülük mahallesinde medfûndur
(6) 24 Kürtler mahallesinde Şeyh Sâmî hulefâsından Seyful-lâh Efendi	
(7) 25 Şeyh Sâmî evlâdından Lutfullâh Efendi	
(8) Koyun Baba Hâzretleri	Çukurkuyu kurbında medfûndur
(8) Ebû İshâk 'Alî Kâzerûnî(Hâzretleri	Yoğunburç karşusunda medfûndur

(9) 20 Kürd(e) Cemâl Hazretleri	Boyacı Kapusunda Göyneksiz Çeşme yanında medfündür
(9) 10 Ekber-i Yemânî Hazretleri	Kiçi Kapu mescidinde medfündür
(10) 11 Hoşegânî	Huvând Medresesi öninde medfündür
(11) 26 Kara Han Efendi	Zeyne'l-Âbidîn Türbesi öninde medfündür
(12) Muhammed Battâl	Zeyne'l-Âbidîn Türbesi kırbında medfündür
(13) 29 Melik Mehmed ³⁶ Gâzî Sâlihi ³⁷ Hazretleri	Câmi'-i Kebîr mihrâbı öninde medfündür
(14) 17 Mermer Sultân	Şeyh Câmi'-i Şerîfi caddesinde ve Keseli Hâfız Efendi hânesi karşusunda Başrı Beg hânesi ittîşâlinde Mermerli Mescid mahallesinde medfündür ³⁸
(15) 'Alî Sultân, Şeyh Luṭfullâh	Şeyh Câmi'-i Şerîfi öninde medfündür
(16) 31 Şâhib Tatar Han	Seyyid Bürhâne'd-dîn örtülü türbede medfündür
(17) 3? Şeyh Evhadü'd-dîn bin (bin ³⁹) Kirmânî	[Melik Eradna Medresesi] Köşk Medresesi kırbında medfündür
(18) ? Emîr Sultân	['Alemdârları olan 'azîz daḥı Dülger Çarşusunda] Kiçi Kapuda medfündür
(19) 37 Şeyh Ahmed Tûrânî (Râzânî)	'Alî Tağı tepesinde medfündür

[12b]

(1) 17 ⁴⁰ Mermerli Sultân Seyyid 'Ömerli ⁴¹	Bağcivân mahallesinde medfündür.
(2) 38 Battâl Gâzî «Tavîl Battâl daḥı dirler» [Devâbil daḥı dirler]	Battâl nâm Câmi'-i Şerîf kırbında medfündür<
(3) 35 Kutbe'd-dîn Sincânî ⁴² «Sübḥânî»	Haydar ⁴³ Beg ⁴⁴ Köşki kırbında medfündür
(4) 32 ⁴⁵ Aḥî Şeyh ⁴⁵ Dâvûd-ı Kayserî Şerefe'd-dîn-i Kayserî ⁴⁶	Battâl Câmi'î öninde medfündür
(5) 34 Şeyh Şerefe'd-dîn ve Şeyh Hasan	Şehîd Haydar Köşki civârında medfündür
(6) Şürûz? Şâh Sultân	Şehrûn taşrasında medfündür

³⁶ Kurşun kalemle yazılmıştır.

³⁷ Kurşun kalemle yazılmıştır.

³⁸ Kurşun kalemle yazılmıştır.

³⁹ Kurşun kalemle yazılmıştır.

⁴⁰ Numaralandırma sistemi kurşun kalem ve Latin harfleriyle yapılmıştır.

⁴¹ Kurşun kalemle yazılmıştır.

⁴² Kurşun kalemle yazılmıştır.

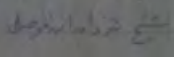
⁴³ Kurşun kalemle yazılmıştır.

⁴⁴ Kurşun kalemle yazılmıştır.

⁴⁵ Kurşun kalemle yazılmıştır.

⁴⁶ Kurşun kalemle yazılmıştır.

(7) Yārān Beg/ Yaranlı? Hazretleri	Ak Yapı kurbında medfündür
(8) Ebū ‘Alī Sīnā	Arıncık nām kıaryede medfündür
(9) Hacı Būm? «Şeyh Şerāfe’ d-dīn dahı dirler»	Çuşcı ħarmānında medfündür
(10) İbrāhīm Menā’i	Yılanlı Baba kurbında medfündür
(11) İshāk-ı Zencānī	Çal’a Çapısı karşıında Çazancılar Çapısı kurbında
(12) Çuğlu Tegin	Türbesi maħrūfı’l-şekil Sivas Çapısı cāddesindedür
(13) Şeyh-i Tavīl Raħmetullāhi Te‘ālā ⁴⁷	Bağğāl nām maħallesinde medfündür. ⁴⁸
(14) Şeyh ⁴⁹ İbn el-Müşilī	Bürhāne’ d-dīn kurbında medfündür ⁵⁰
(15) Şeyh Hasan ⁵¹	Bürhāne’ d-dīn kurbında medfündür ⁵²
(16) Seyyid Muħammed Nūrī Hazretleri	Kürtler maħallesinde medfündür. ⁵³
(17) Hvarzem Şāh Sulţān merħūm ⁵⁴	Ak Yapı kurbındadır şehrūñ taşrasında bir meşhūr yirde medfündür. ⁵⁵
(18) Yārenler Hazretleri	Ak Yapı kurbında medfündür. ⁵⁶
(19) 18 Seyyid ‘Ömer Şeyh Hazretleri	Bağcıvānī Maħallesinde

[13a]

(1) Necme’ d-dīn-i ‘İmād Hazretleri (2) Çuddise Sırruhu’ l-‘Azīz

(3) «600⁵⁷»’ünci sāl-i hicrī ricālinden ve meşāyih-ı Ħalvetiyye’ den Çuğbu’ l-‘ārifin bir şeyh-i ‘ālīdür. (4) Necme’ d-dīn-i Kübrā Hazretleri Bağdād’ da medfün olduğından bu zāt o olmayup ayrıca Necme’ d-dīn-i ‘İmād Hazretleri’dür. (5) «621⁵⁸» tārīhinde irtihāl-i dār-ı beķā buyurarak Serçe Öñinde Ħüseyin Beg Ħamāmı karşıusındaki (6) maķbere-yi maķşūşasında medfündür. Ve ziyāretgāh-ı enāmdur.

⁴⁷ Kurşun kalemle yazılmıştır.
⁴⁸ Kurşun kalemle yazılmıştır.
⁴⁹ Kurşun kalemle yazılmıştır.
⁵⁰ Kurşun kalemle yazılmıştır.
⁵¹ Kurşun kalemle yazılmıştır.
⁵² Kurşun kalemle yazılmıştır.
⁵³ Kurşun kalemle yazılmıştır.
⁵⁴ Kurşun kalemle yazılmıştır.
⁵⁵ Kurşun kalemle yazılmıştır.
⁵⁶ Kurşun kalemle yazılmıştır.
⁵⁷ M. 10 Eylül 1203/ 28 Ağustos 1204.
⁵⁸ M. 24 Ocak 1224/ 11 Ocak 1225.

[14a]

(1) Hacı Bulâm İbn Veliyü'd-dîn Hazretleri
(2) Kıddise Sırruhu'l-'Azîz

(3) Tekye Öni civârında ve «Eyyüb Ağa Kapısı» nâm maħalde medfûn olup meşâyıh-ı Mevleviyye'dendür. (4) Toğuzuncı 'aşr-ı hicrî meşâyıh-ı kirâmından âşâr-ı kerâmâtı menkûl bir zât-ı 'âlî-kadr olup Tekye (5) Öni nâm maħalde vâkı' dergâh-ı şerîfnde neşr-i tarikat-ı Mevleviyye ve zıkr-i fikr-i 'Aleviyye ile meşğûl olup (6) «1000⁵⁹» târihlerinde fânî dünyâdan irtihâl-i dâr-ı ebediyye eylemişdür. Hânkâhı civârında (7) medfûndur. Birçok hayrât u hasenâtı olup ezcümle Tekye Öninde otuz yidi kıt'a icâre-yi (8) zemînine merbûť dükkânıyla kezâ Tekye Öni çarşusu vasaťında bir câmi'-i şerîfi vardır. (9) Bu câmi'-i şerîf el-ân 'ibâdetgâh-ı müslimîndür.

[15a]

(1) Şeyh Tâce'd-dîn-i İbrâhîm Hazretleri

(2) Sekizinci 'aşr-ı hicrî meşâyıhından ve tarikat-ı Kâdiriyye meşâyıhından olup 943⁶⁰ târihinde (3) vefât itmişdür. Hayrât u hasenâtı cümlesinden olmak üzre nâm-ı şerîfleriyle mevsûm (4) Tâce'd-dîn maħallesindeki câmi'-i şerîfi ve muttaşılndaki kabr-i şerîfleri ziyâretgâh-ı enâmdur. (5) «Tâce'd-dîn-zâdeler, Bakırcı-zâdeler» bu zâtuñ ahfâdındandurlar.

[16a]

(1) Halîl Paşa: Şadr-ı Esbak

(2) Begler begi şehîd Muhammed Paşa'nuñ birâderi olup «1033⁶¹» hicrî senesi ricâl-i devlet[in]dendür.

[17a]

(1) Dilâver Paşa

(2) Şeyh İbrâhîm-i Tennûrî Hazretleri'nüñ hafîdi Kâzî «Şâlih Efendi'nüñ» dâmâdıdır. «1045⁶²» (3) târihinde mîr-i mîrân rütbesiyle bekâm olarak Kayşeriyye'ye mütesellimta'yîn idilmişdür.

⁵⁹ M. 19 Ekim 1591/ 6 Ekim 1592.

⁶⁰ M. 20 Haziran 1536/ 8 Haziran 1537.

⁶¹ M. 25 Ekim 1623/ 12 Ekim 1624.

⁶² M. 17 Haziran 1635/ 4 Haziran 1636.

(4) Âlâyiş ü nümâyiş, debdebe saltanatı pek sever olduğundan maḥdûmı İsmâ'îl Beg'i evlendirek (5) büyük bir velîme cem'iyyeti yapmışdır. (6) Kendi nâm-ı 'âlîleriyle mevsûm maḥallede inşâ itdirmiş olduğu câmi'-i şerîf kırbında (7) medfûndur. «1071⁶³» târîhinde vefât itmişdür. (8) Zevcesi Şeyḫ İbrâhîm-i Tennûrî Ḥâzretleri'nün oğlu 'Alî Efendi'nün ḥafîdi Kâzî Şâlih Efendi'nün (9) kerîmesi «Şükûrlî» Ḥatundur.

[18a]

(1) Küçük Ḥasan Paşa

(2) Onuncı 'aşr-ı hicrî ricâlinden olup Lala Paşa maḥallesinde aḡniyâdan «İbrâhîm Aḡa'nun» (3) oḡlıdur. «Lise mektebi 'arşası mîr-i mûmâ ileyhûn ḥânesinün yiridür» (4) Ḥasan Paşa Kayşeriyeye «Şeh-zâdeler» şöḡretiyile benâm olan ḥânedâna mensûb ve 'ulemâdan (5) Şâḥ Muḥammed Efendi'nün 'amcası olduğu mervîdür. Kendisinin evlâdı olmadığından ve yigeni (6) Şâḥ Muḥammed Efendi ise zümre-yi 'ulemâ vü fużalâdan bulunduğundan emlâkinün bir kısmını bâ-şart-ı vilâdiyet (7) Şâḥ Muḥammed Efendi'ye hibe vü vakf itmişdür. Şütürbân maḥallesindeki ḥânesi[ni] de ḥâl-i ḡayâtında (8) Şâḥ Muḥammed Efendi'ye temlik ü taḡşîş itmişdür. (9) Evḡâfinun vazîfe-yi tevliyeti Şâḥ Muḥammed Efendi evlâdına münḡaşırdur.

[19a]

(1) Ḥvâce 'Alî Nişârî Efendi Ḥâzretleri

(2) Raḡmetullâhi 'Aleyhü'l-Bârî

(3) Koca Nişârî 'unvânıyla müştahir «Muḡyî-yi Kayşerî» olan 'Alî Nişârî Efendi «Şeyḫ Şa'-bânü'l-Aksarayî» (4) nâmıyla ma'rûf Şeyḫu's-Sırrî 'Abdullâḥ Efendi'nün şulbinden «1051⁶⁴» senesi rebî'ü'l-evvelinün (5) üçüncü günü Aksaray'da tevellüd idüp neseb-i 'âlîleri Ya'ḡûb-ı Semerḡandî ve 'Allâme Celâle'd-dîn-i (6) Devvânî cihetinden Ebû Bekri's-Şiddîḡ «Raḡziyallâḡu 'anh» Ḥâzretlerine mûntehî olur. (7) Ya'ḡûb-ı Semerḡandî zamân-ı şebâbında Konya'ya hicret ve orada tavaḡtun iderek mu'aḡḡharen Aksaray'a (8) naḡl itmiş ve şulbinden «Şeyḫ Ḥvâce Nefes» tevellüd iderek «120» sene mu'ammer olmuşdur. (9) Şeyḫ Ḥvâce Nefes'den Şeyḫ 'Abdullâḥ tevellüd idüp «101» sene mu'ammer olmuş ve bunun şulbinden de (10) «1051⁶⁵» hicrî târîhinde «Ebû Muḥammed 'Alî Nişârî Efendi» tevellüd itmişdür. (11) Kendisi 'âlim, fâzil, şâ'ir bir zât-ı 'âlî-ḡâdrdur. Eş'ârında «Belîḡ» taḡalluş iden (12) maḡdûmı Muḥammed Efendi'nün cümle-yi faḡriyyesinde(n) bulunan şu beyt meşḡurdur.

⁶³ M. 6 Eylül 1660/ 25 Ağustos 1661.

⁶⁴ M. 12 Haziran 1641

⁶⁵ M. 12 Nisan 1641/ 31 Mart 1642.

(Feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (fa'lün)

- (13) «İşidirdüm pederimden taḥḳîḳ:
Müntehâ-yı nesebimdür Şiddîḳ»⁶⁶

(14) 'Alî Nişârî Efendi mebdî-yi 'ulûmı Aḳsaray'da «Ḳarabaş» demekle ma'rûf «'Oşmân Efendi»den (15) taḥşîl ü ḥâtm-i ḥıfz-ı Ḳur'ân itmişdür. Menâkıbında şu fıkra-yı ğarîbe muḥarrerdür.

(Feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (fa'lün)

- (16) Bir ḥocam var idi mektebde meger:
Başına ḳara şarardı ekşer
(17) Kimden oḳuñ dirse bir kimse baña:
Ḳarabaşdan diridim ben de aña

[19b]

- (1) Duyup incinmiş o pâkîze-edeb:
O sebebdan bize ḳaldı bu laḳab
(2) Ka'beye çünki siyâh oldu libâs:
Ḳarabaş olsa n'ola eşref-i nâs

(3) .Târîh-i Vefât-ı Nişârî 'Aleyhi'r-Raḥmetihi.

(Mefâîlün/ mefâîlün/ feûlün)

⁶⁶ NAZİF, Ahmed, *Kayseri Meşhurları (Kayseri Meşâhiri)*, Hazırlayanlar: Meserret Diriöz, Haydar Ali Diriöz, Kayseri 1991, s., 29.

- (4) Ferîdü'l-‘aşr Mevlânâ Nişârî:
Ki cem‘ olmuşdı anda ‘ilm ü takvâ
- (5) Diyâr-ı Kayseriyye içre ol zât:
Yigirmi üç sene virmişdi fetvâ
- (6) Zebân-ı hâmesi müsteftiyâna:
Beyân itmezdi *illâ kavî⁶⁷-i aqvâ*
- (7) ‘Aceb neyler aña cevır eyleyenler:
İderse Hâzret-i Mevlâ’ya şekvâ
- (8) Belîğ’a böyle ilhâm oldu târîh:
Nişârî oldu ehl-i dâr-ı me’vâ
- (9) 1110⁶⁸

(10) Fevâ'idü'l-‘Aliyye nâmında Türkçe fetvâsıyla Qâzî Mîr, Lârî üzerlerine hâşiyeleri ve bir hayli (11) ta'likâtı vardır. Müftîlik kendüsinden sonra maḥdûmı olup 1119/1139⁶⁹da vefât iden (12) ‘ulemâ vü şu‘arâdan Muḥammed Belîğ Efendi’ye tevcih olunmuştur.. 1170⁷⁰ târîhlerinde vefât iden hafîdi (13) xMuḥammed Efendi de fuḫalâdan bir zât olup Hâşiyeyi ‘Ale’l-Ḥayâlî, Hâşiyeyi ‘Ale’l-Hüseyiniyye, Şerḥ-i Âdâb-ı Birgivî (14) Mecmû‘atü’n-Nefâsiyye gibi âşârı ve Kifâyetü’l-‘Uḫûl Ve’n-Nuḫûl isminde Mültekâ şerḥi vardır. (15) Meşâhîr-i ‘Osmâniyye şaḥîfe 45⁷¹xYañlıştır. Belîğ Efendi ikinci oğlu olup müftî degildir. [20a] (1) Aḫsaray’da ‘ulûm-ı ibtidâ’iyyeyi ba‘de’t-taḫşîl Konya’ya giderek İblikci Medresesi’nde (2) ikâmet idüp ‘ulemâ-yı meşhûreden İzmir’de vefât iden «‘Osmân Efendi» (3) nâm fâzıl-ı bî-mişâlden taḫşîl-i ‘ilm-i şerîf

⁶⁷ “gavî”, Güven, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar (ve muhtevalarından seçmeler)* Kayseri Yakın Tarihinden Kültürel Araştırmalar VII, Erciyes Üniversitesi Yayınları, No. 125, Kayseri 2000, s., LXIX

⁶⁸ M. 10 Temmuz 1698/ 28 Haziran 1699.

⁶⁹ M. 29 Ağustos 1726/ 17 Ağustos 1727.

⁷⁰ M. 18 Eylül 1659/ 5 Eylül 1660.

⁷¹ Bu kısım 19b’nin sağ alt yan köşesinde der-kenâr olarak yer almaktadır.

idüp «1070⁷²» târîh-i hicrîsinde Nigde'ye (4) gelerek «Nürî Beg» Medresesi'nde fâzıl-ı meşhûr «Ağ Hasan Efendi'den» tahşîl itmişdür. (5) Bi'l-âhare civâr köylerde şîr ü şöhetini işitdigi 'ulemâ vü fużalâyı ziyâret iderek (6) tevsîf-i feyz ü kemâl itmiş ve nihâyet Aţana'ya giderek müftî Hasan Efendi Hâce Hazretleri'nden (7) tekmi'l-i nush ve ikmâl-i tahşîl iderek «1075⁷³» târîhinde Kayseriye'yi teşrîf buyurmuşlardır. (8) O târîhde Kayseriye müftisi bulunan fâzıl-ı bî-müdânî «Kara Muhammed Efendi'yle» mu'ârefe vü müşâhabe (9) itmiş olduğından «Gıyâsiye» Medresesi müderrisi fâzıl-ı şehir «Emîr» Efendi'yi ziyâret (10) iderek birkaç gün ğarîbâne (ve) müsâferet [ve] medrese-yi mezkûrede ikâmet itmişdür. (11) Bu eşnâda mezkûr medresede ihtiyâr-ı 'uzlet ü inzivâ iden «Dervîş Fakîh» nâm bir zât (12) tarafından kendisine yakın bir vakitte medrese-yi mezkûreye müderris ta'yîn idilecekleri keşfen ifâde (13) vü tebşîr buyurulmuşdur. (14) Birkaç gün Kayseri'de mezkûr medresede müsâfir kaldıktan sonra Sivas'a gidüp «Bahâ'ü'd-dîn-i (15) Sivâsî» Hazretleri'yle ba'de'l-mülâkât, Tokad'a ve oradan da Muhaqqık İshâk[u'l]-Erzincânî (16) ile görüşerek Diyârbekr'e gidüp «Receb[ü'l]-Kebîr'ün» dersine devâm itmişdür. (17) İkmâl-i dürûs iderek «Van» şehrine gitmiş ve teşâdüf itdigi 'ulemâ vü fużalâdan [21a] (1) küllî, cüz'î istifâde vü istifâza iderek tekrâr Kayseriye'ye 'avdet buyurarak (2) neşr-i 'ulûm ve ğayret-i dîniyyeye himmet buyurmuşlardır. (3) Kayseriye'ye teşrîflerinde ahâlî-yi memleket şân-ı fazîletlerine lâyıq bir vechle fevka'l-'âde (4) hürmet ü 'tibâr idüp aĝniyâ-yı memleketden Kalaycı Oğlu İsmâ'îl Aĝa tarafından hâne vü (5) civârı ihdâ vü ikrâm idilerek «Gıyâsiye» Medresesi müderrisliği ile «Gürçi» Hamâmî'nuñ (6) tevliyeti 'uhde-yi fâzılânelerine bihaqqın tevcîh kılınmışdur. Bu zamânda Kayseriye'de zümre-yi (7) 'ulemâ derece-yi nedrete inmiş, 'ilmiyyeye za'f târî olarak medreseler mu'aţtal bir hâle gelmişdi. (8) Halk birtakım câhil meşâyıh-ı kâzibeye kapılıp fışk u fücûr, zevk u şafâ, sefâlet-i (9) sefâhet soñ bir dereceye gelmişdi. Her şey'de ifrât ile haddi(ni) tecâvüz var idi. (10) 'Alî Nişârî Efendi merhûm u maĝfur bu gibi menâhînüñ men'ine ikdâm itmiş ders ü va'zıyla (11) halkı irşâd iderek talebe-yi 'ulûma dañı neşr-i 'ulûm itmekde iken bihaqqın makâm-ı iftâyı da (12) ihrâz itmişdür. (13) Velîme ve sâ'ir cem'iyetlerde yapılan isrâfât u lu'biyât dañı soñ haddini aşmış olduğından fâzıl-ı (14) merhûm u maĝfur men'ine uğraşmış nihâyet Der-sa'âdete mürâca'at iderek isrâfât u lu'biyyâtıñ (15) men'ine muvaffak olarak bu huşûşda müte'addid evâmir-i şerîfe ve ferâmîn-i 'âlîye getirtirmişdür. (16) Fâzıl-ı mûmâ ileyhüñ icrâ'at-ı pesendânesinden ve işlâhât-ı hayr-ıhânesinden münfa'îl olan (17) mihen-k-i zevk u şafâ ve erâzil-i bî-inşâfânerüñ Der-sa'âdete şikâyetleri üzerine [22a] (1a) müftî-yi belde fâzıl-ı bî-naẓîr «'Alî Nişârî Efendi» Der-sa'âdete celb olunarak orada (2a) «1110⁷⁴» hicrî târîhinde vefât itmişdür. (3a) 'Aşr-ı mezkûrede Kayseri şu'arâ vü 'urefâsından «Şâdıkî Baba» merhûmuñ 'Alî Nişârî (4a) Efendi merhûm hakkında müte'addid mersîye, medhiye ve manzûmeleri olup ba'zısı ber-vech-i âtidür.

⁷² M. 18 Eylül 1659/ 5 Eylül 1660.

⁷³ M. 25 Temmuz 1664/ 13 Temmuz 1665.

⁷⁴ M. 10 Temmuz 1698/ 28 Haziran 1699.

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(5a) Ağlayalım ol Nişârî gitdi dünyâdan diyü:

Tâ ki maḥşerde şefî' ola bize ol ihtiyâr

(6a) Biñ yüz on mäh-ı Rebî'ü'l-evvel içre gitdi âh:

Dileriz ki rûḥ-ı pâki Muştafâ'ya ola câr⁷⁵

(7a) 'Alî Nişârî Efendi Kayserî'de neşr-i 'ulûma bezl-i ihtimâm ve icrâ-yı va'z u naşîhatıyla halkuñ işlâḥ-ı (8a) ḥâline iḳdâm idüp pek çok talebe, 'ulemâ yitişdirmişdür. Bu zamâna kadar medreseler mu'aṭṭal (9a) ḥâlıden ḥâlî ve Kayserî bir maḥall-i cehl-nizâm bir ḥâle giriftâr olmuş iken bu zât-ı 'âlî-kadruñ (10a) himem-i bülendiyle az zamân zarfında yine eski menba'-ı feyz ü 'ilm ü 'irfân ḥâlini iktisâb iderek bir merkez-i (11a) dârü'l-'ulûm ḥâline vâsıl olmuş ve âşâr-ı 'ilmiyyesi fî yevminâ hâzâ devâm idüp «Muḥyî-yi Kayserî (12a) Koca Nişârî» 'unvânını iḥrâz itmişdür. (13a) Bir müddet ḥıdmet-i Üftâde'ye de şeref virerek 'ilm-i fıkha ve 'ulûm-ı mütenevvi'aya dâ'ir bir ḥayli teşânîf (14a) ü ta'lîkâtı vücûda getirmiş olduğu gibi «Kâzî Mîr» ve «Lâri» üzerine meşhûr u ma'rûf (15a) ḥâşiyeleri daḥı cümle-yi te'lîfâtındandır. Merḥûm Nişârî Efendi Ḥazret(i)[leri]'ne (16b) maḥdûm-ı fâzîlet-mevsûmları (17b) Belîğ Efendi'nüñ manẓûm terceme-yi ḥâlleri (18b) ve aḥvâl-i fevka'l-'âdeleri 99-102'inci (19b) şaḥîfelerde taḥrîr kılınmışdır. (20b) Başkâtib-zâde (21b) Râgib

[23a]

(1) Ḥ'âce Mehmed Remzî-yi Kayserî

(2) 'Alî Nişârî Efendi halka-yı dersiyeleri ecille-yi telâmizinden olup aşlen Kayseriyyeli'dür. (3) İbtidâ-yı teheccîyi Paşa İmâmı 'Alî Efendi'den ve 'Alî Efendi'nüñ 1097⁷⁶ târiḥinde vefâtına mebnî (4) 'Avnî 'Abdu'l-Kâfi Efendi'den ve bunuñ da vefâtında merḥûm u mağfûr «'Alî Nişârî Efendi» (5) dersine devâmlı ikmâl-i nush ve itmâm-ı kemâlât idüp fâzıl-ı merḥûmdan aḥz-ı icâzetle benâm olmuşdur. (6) Merḥûm u mağfûr Mehmed Remzî Efendi «'Alî Nişârî Efendi» merḥûmdan

⁷⁵ bk. GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar (ve muhtevalarından seçmeler)*, s., 30. NAZÎF, Ahmed, *Kayseri Meşhurları (Kayseri Meşâhiri)*, s., 29-30. KOÇER, Mehmed Zeki (Emekli Ayar Memuru), *Kayseri Ulemâsı*, Özdem Kardeşler Matbaası, İstanbul Mart 1983, 48. s.

⁷⁶ M. 28 Kasım 1685/ 16 Kasım 1686.

aḫz-ı icâzetden soñra (7) kırk sene mütemâdiyen Kayseri'de tedris-i 'ulûm ile meşgûl olup «Künûzu'r-Rümûz» nâmıyla (8) bir eser-i mufaşşal bir ḥâşiye-yi ra'nâ te'lîf itmiş ve «Rümûzu'l-Künûz» nâmıyla bir şerḥ vücûda getirmiştir. (9) Merḥûm Remzî Efendi edebiyâtda daḫı yed-i tûlâ şâḫibi olup kendisinin pek muntazam bir müretteb (10) Dîvânçesi vardır ki muḫaddemesi şöyledir. 1131⁷⁷ de İrci⁷⁸ emr-i Sübhânîsine Lebbeyk⁷⁹-zen-i icâbet olmuştur.

(Mefûlû/ mefâîlû/ mefâîlû/ feûlûn)

(11) 'Unvân-ı şeref besmele-yi muşḫaf-ı esmâ:
Ser-levḫa-yı levḫ-i ezeli fahr-ı müsemmâ

(12) Maḥbûb-ı Hudâ mu'temed-i *În hüve illâ*⁸⁰:
Maẓmûn-ı Hudâ vâkıf-ı esrâr-ı ḫafâyâ⁸¹

(13) Seyyid Bürhâne'd-dîn Ḥazretleri türbesi civârında medfûndur.. Nazîf Beg⁸², tedkîkâtım Meşâhîr-i 'Osmâniyye şâḫife 310. xTârîkat-ı Muḫammediyye üzerine Nûr-ı 'Osmâniyye Kütüb-ḫânesinde mevcûddur.⁸³

[24a]

(1a) 'Abdu'r-Raḥmân Ḥilmî Efendi Bin 'Alî Nişârî Efendi «Belîğ Efendi»

(2a) Koca Nişârî Efendi merḥûm u mağfûruñ maḫdûmı 'Abdu'r-Raḥmân Ḥilmî Efendi pederinüñ irtihâl-i (3a) dâr-ı âḫîret buyurmasıyla pederinüñ ecille-yi telâmîzesinden «fâzıl-ı meşhûr» Mehmed Remzî Efendi'nüñ (4a) dersine devâmla taḫşîl-i 'ilm ü kemâlât itdikden soñra üstâdî

⁷⁷ M. 24 Kasım 1718/ 12 Kasım 1719.

⁷⁸ “(Rabbine) dön” Fecr 28.

⁷⁹ “(Allah'ım) emret”, YILMAZ, Mehmet, Edebiyatımızda İslamî Kaynaklı Sözler (Ansiklopedik Sözlük), Enderun Kitabevi, İstanbul 1992, 109. s.

⁸⁰ “(O ise ancak)”, Necm 4.

⁸¹ bk. GÜVEN, Ahmet Emin, *Remzî Dîvânçesi Kayserli Mehmed Remzî Efendi (...? -1719)*, Erciyes Üniversitesi Yayınları No. 146, Kayseri 2005, 7. s. GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar (ve muhtevalarından seçmeler)*, 26. s.

⁸² NAZİF, Ahmed, *Kayseri Meşhurları (Kayseriyye Meşâhiri)*, 34. s.

⁸³ Bu ibâre 23a'nın sol yan kısmında der-kenâr olarak yer almaktadır.

Meḥmed Remzî Efendi hakkında (5a) ğāyet belîğ ü şîrîn bir merşiye ve kaşîde inşâ iderek üstâzı-
nuñ faẓl u kemâlini neşr itmişdir ki (6a) teberrüken bir parçası zîrde tezyîn-i sûtûr kılnmışdur.
Kendisi fâzıl u edîb, kâmil, şâ'ir-i şîrîn bir zâtdur.

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (fa'lün)

(7a) Merḥamet kıldı Hudâ eyledi luṭfın mebzûl:
Gıtdi mir'ât-ı kılûb-ı zu'afâdan jengâr

(8a) Gûşumı tutmuş idim işbu şadâya nâgâh:
Geldi bir Hâtif-i ğaybî baña itdi iḥbâr

(9a) Ey ğarîb eyle tecessüs ki bu Mısr-ı 'ılme:
Geldi bir zâbıt-ı zât-ı şeref-efzâ-yı mi'mâr

(10a) Eyledi cümle esâsı[nı] o deñlü ma'mûr:
Koymadı rûy-ı vec[î]hinde anuñ zerre ğubâr

(11a) Ya'ni ol zübde-yi 'allâme-yi üstâd ekrem:
Müftimiz⁸⁴nâdire-gû Remzi-yi nâzûk-güftâr

(12a) Her sözi müştemil-i ma'ni⁸⁵ vü envâ'-ı nüket:
Şadef-i dürr-i dehânından ider dürr nişâr⁸⁶

⁸⁴ “mefhar”, GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Belîğ (Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili)*, Erciyes Üniversitesi Yayınları No.128, Kayseri 2001, 102. s. NAZÎF, Ahmed, *Kayseri Meşhurları (Kayseriyye Meşâhiri)*, 35. s.

⁸⁵ “mâ'ni”, GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Belîğ*, 102. s. “ma'ni”, NAZÎF, Ahmed, *Kayseri Meşhurları (Kayseriyye Meşâhiri)*, 35. s.

⁸⁶ GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Belîğ*, 102. s.

(13a) Meḥmed Remzî Efendi «1131⁸⁷»'de *İrci*⁸⁸ emr-i Sübhānīsine *Lebbeyk*⁸⁹-zen-i icābet olmuşdur. (14a) 'Abdu'r-Raḥmān Ḥilmî Efendi'nün kahve ḥaḳḳındaki medḥiyyesi 115'inci ṣaḥîfemizde mündericdür. (15a) Eş'ârında Belîğ taḥalluṣ iderdi. Pederi ḥaḳḳındaki manzûme-yi ra'nâsı 99'uncı ṣaḥîfede kayıdlıdır.

(1b) Ğazel-i Belîğ

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (2b) Ḥâtır-ı 'âlemde meyl-i nām-ı nîgû ḳalmamış
(3b) Sedd olup bâb-ı mürüvvet bir du'â-gû ḳalmamış
- (4b) Tekye-yi 'âlemde itdim her şüyûḥı imtiḥān
(5b) Şemme-yi zerḳ u riyādan ḡayrı (nesne) bir bû ḳalmamış
- (6b) Nār-ı yād-ı āh-ı ḥasret yaḳdı ḥāk-i cismimi
(7b) Āteşimden dilde rāḥat dîdede şu ḳalmamış
- (8b) Merdüm-i dānā ile ceng eylemekden her şabāḥ
(9b) Zāl-i dehrün perçeminde bir siyeh mû ḳalmamış
- (10b) Hep ḡurūr-ı salṭanatla oldılar ḳahr-ı Melik
(11b) Ḳaşr-ı Ḳayşer pest olup nām-ı Hülāgû ḳalmamış

⁸⁷ M. 24 Kasım1718/ 12 Kasım 1719.

⁸⁸ “(Rabbine) dön” Fecr 28.

⁸⁹ “(Allah'ım) emret”, YILMAZ, Mehmet, Edebiyatımızda İslamî Kaynaklı Sözler (Ansiklopedik Sözlük), Enderun Kitabevi, İstanbul 1992, 109. s.

- (12b) Şabrın ölçer herkesün gör kim Hâlîl-i Yûsuf'a
(13b) Çarh'îcâd itmedik vezn ü terâzû⁹⁰ kalmamış
(14b) Çâre-cûy oldım tabîb-i rûzgâra itme hîç
(15b) Derdün[ün]⁹¹ gayrı dil-i bî-çâre⁹² dârû kalmamış
(16b) Çâresi⁹³ (hemân) hâbl-i⁹⁴ du'âya pek yapış her iş biter
(17b) Dime kim bahtımda hayfâ zûr-ı bâzû kalmamış
(18b) 'İzz ü câh-ı nâ-be-hengâm-ı sipihre ey Belîğ
(19b) Pây-ı iqbâl[in]de imkân-ı tekâpû kalmamış

...

[24b]

(1) Ğazel-i Belîğ Efendi

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (2) Saña ey Şeyh da'vâ-yı⁹⁵ kerâmet nâ-münâsibdur:
İrenler Hakk'a hâlün söylemez söylerse kâzibdür
(3) Senin de tâlibâ her şubha dek şem'a çıkarmakdan:
Müderriş olarak maşşûduñ ihrâz-ı menâşibdur

⁹⁰ "terâzî", GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Belîğ*, 96. s.

⁹¹ "dertden", GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Belîğ*, 96. s.

⁹² "bîmâra", GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Belîğ*, 96. s.

⁹³ "çâresin", GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Belîğ*, 96. s.

⁹⁴ "hayl", GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Belîğ*, 96. s.

⁹⁵ "dâ'vâ-yı", GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Belîğ*, 94. s.

- (4) Heveskâr-ı nizâm-ı hâl olan diller perişândur:
Cihânda terk-i maṭlab eyleyen rāyında⁹⁶ şā'ibdür
- (5) Egerçi 'ilm ü devlet cümle maṭlabdan müreccaḥdur:
Dili⁹⁷ Ḥaḳḳ'a taḳarrub eylemek aḳşā'l-meṭālibdür
- (6) Şeb-i hicründe mümkün mi Belîğ'ā itmemek girye:
Ġarîbe vaḳt-i şām oldıḳda şād olmaḳ ġarā'ibdür

(7) ..Velehü..

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (fa'lün)

- (8) Bilmeyen sırr-ı ḳāzāy⁹⁸ der-i pāşāya düşer:
Ḳısmete ḳāni' olan dergeh-i Mevlāya düşer
- (9) Ḥaḳ kefil oldı ḳuluñ rızḳına ḥaḳ eylemeden:
Bunı fikr itmeyen endîşe-yi ferdāya düşer
- (10) Kendi kendüye⁹⁹ gelür ḳısmet olunca devlet:
Vaḳtini gözlemeyen yoḳ yire ġavġāya düşer
- (11) Ġamm u tertîb-i ḥışımla geçürir evḳatıñ(ı):
Her kimiñ kim hevesi manşıb u dünyāya düşer

⁹⁶ "re'yinde", GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Belîğ*, 94. s.

⁹⁷ "veli", GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Belîğ*, 94. s.

⁹⁸ "gazayı", GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Belîğ*, 94. s.

⁹⁹ "kendüye", GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Belîğ*, 94. s.

- (12) Nîmet-i Hakkâ şükür her kişinûn 'âdetidür:
Miḥnete şabr u rızâ merdüm-i dānāya düşer
- (13) Ey perî rüyınî gösterme dil-i şeydāya:
Seyr iden ḥüsnüni Mecnun gibi şahrāya düşer
- (14) Baḥr-ı eşk içre gönül zülfiñe meyl itse ne ḡam:
Şarılur mārā o bî-çāre ki deryāya düşer
- (15) Ey Belîḡ eyle[me]yen emrini Hakkâ tefvîz:
Ḥazer itsün ki anuñ fırsatı a'dāya düşer
- (16) ..Velehū..
- (Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (fa'lün)
- (17) Ben şanurdum ki şafâ zümre-yi eṭfâldedür:
O ise mektebe virilmedigi sâldedür
- (18) Var ise zevḡ u şafâ devlet ü iḡbâldedür:
O daḡı bezl-i 'aṭâ¹⁰⁰ eyledigi ḡâldedür
- (19) Sa'y ile artmasa da eyleme terk-i tedbîr:
Devletün naḡşla¹⁰¹ peẓîr olduḡı ihmâldedür

¹⁰⁰ "âtâ", GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Belîḡ*, 98. s.

¹⁰¹ "noksan", GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Belîḡ*, 98. s.

- (20) Şabrımı ğāret iden ğamze-yi tātār imiş:
Şanma bu fitneler ancak haṭṭıla ḥāldedür
- (21) Dili bend itdi diyü zülfine düšnām idemem:
Yine var ise ḳabāḥat dil-i meyyāldedür
- (22) Cübbe vü tāt-ı meşāyīḥda riyādur bulunan:
Büy-ı iḥlāş yine [bir] ḥırḳa-yı abdāldadur
- (23) Nīm-sā'atde geṇer zevḳı günāḥuñ ammā:
Tā ebed ğā'ilesi defter-i a'māldedür¹⁰²
- (24) Cennet-i kūyīña varmaḳda raḳībūñ ğarażı:
Kız-b-i sevgendile şeyṭan gibi ıdlāldedür
- (25) Ḥod-fürüş olmak ider ḳadr-i kemāli tenḳış(ı):
Pest olur ḳıymeti her nesne ki dellāldedür
- (26) Şeklden şekle girüp bu dil-i sergeşte Belīg:
Beñzer ol¹⁰³

[25a]

(1) Şādık Baba

(2) «'Āşık-ı Ḥaḳīḳī Baba Şādıkı» 'unvānyıla meşhūr olan Şādık Baba şā'ir-i şīrīn (3) bir edīb-i kāmildür. On, on birinci 'aşr-ı hicrī şu'arāsından olup 'ilm ile (4) 'ameli, zühd ile taḳvāyı, ṭarīḳat ile meşīḥatı zātında cem' itmiş bir 'ārif-i billāhdur. (5) Çifte Öñi ilerüsinde Emīrlar ḳabristānında ve Ḥacı Seyyid Muḥammed Ağa merḥūmuñ ḳabirlerinin (6) ğarb taraflarında medfūn olup ḳab-

¹⁰² "āmāl", GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Belīg*, 98. s.

¹⁰³ Bu mısra metinde eksik bırakılmıştır.

rinûn taşları çürüdiginden 1322¹⁰⁴ târîhinde (7) ferîk Cihângîrli Deli Muhammed Paşa tarafından müceddeden inşâ itdirilmişdür.

[26a]

(1) ‘Alî Ferdî Efendi

(2) ‘Ulemâ vü fużalâ-yı benâmdan olup uzun müddet tadrîs-i ‘ulûm ile meşğûl olup (3) istifâde-yi ‘umûma hıdmet itmiş ve ‘ilm-i âdâbdan «Hüseyniyye» nâm metn-i müceze (4) güzelce bir hâşiye te’lîf itmişdür.. Kayşerî müftîliğini dahı bihakkın ihrâz idüp (5) «1127¹⁰⁵» târîhinde müftî olduğu hâlde dâr-ı âhirete intikâl buyurmuşdur. (6) Kayşerî hükûmet dâ’iresi civârında medfûndur.

(7) Niyâzî Efendi Merhûmuñ Ferdî Efendi Fevtine Târîh.

(Feilâtûn/ feilâtûn/ feilûn)

(8) Rıhlet idince cenâb-ı Ferdî:

Țutdı âfâkı çü âh-ı serdi

(9) Didi (dinilse) fevtine anuñ [bir] târîh:

Țayf kim gitdi ya dehrûñ Ferdî/ *ferdî*¹⁰⁶

(10) .Bekr Bin ‘Alî Ferdî-yi Kayşerî.

(10) Meḥmed Tâhir-i Burûsevî’nüñ (11) Meşâhîr-i ‘Osmâniyyesi’nden şaḥîfe 259 (11) Arıcı-zâde laḡabıyla meşhûr olan bu zât-ı faẓilet-simât (12) Kayşerî fużalâ ve mü’ellifininden olup 1139¹⁰⁷ târîhinde te’lîf itdiği Kaşîde-yi Bür’e (13) Şerḥi Kuşaṭası Kütüb-ḥânesinde mevcûddur.. Buḥârî-yi Şerîf Şerḥi hâşiyesi dahı (14) vardır.1140¹⁰⁸ kûsûr târîhlerinde memleketi olan Kayşeriyye’de irtihâl iderek (15) hükûmet dâ’iresi civârında büyük mezârlıkda pederi ‘Alî Ferdî Efendi yanında

¹⁰⁴ M. 18 Mart 1904/ 6 Mart 1905.

¹⁰⁵ M. 7 Ocak 1715/ 26 Aralık 1715.

¹⁰⁶ bk. GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar (ve muhtevalarından seçmeler)*, 25. s.

¹⁰⁷ M. 29 Ağustos 1726/ 17 Ağustos 1727.

¹⁰⁸ M. 19 Ağustos 1727/ 6 Ağustos 1728.

medfûndur. (16) 1127¹⁰⁹ târihinde vefât iden pederinüñ de Hüseyniyye ve Kâzî Mîr hâşiyeleri vardır. (17) Raḥmetullâhi Te‘âlâ

[27a]

(1) Es-seyyid Meḥmed Bin Nişâri Efendi «Fâzıl Efendi»

(2) ‘Alî Nişâri Efendi merḥûm u maḡfûruñ maḡdûm-ı necâbet-penâhîleri olup ikmâl-i taḥşîl ile zamânında (3) müşârün bi’l-benân olmuş ‘ulemâ vü fużalâdan bir zât-ı sûtûde-şifâtdur. (4) Peder-i fażilet-me‘âbları ‘Alî Nişâri Efendi’dan şoñra Kayserî müftîsi olup müftî iken ve (5) henüz yigirmi toḡuz yaşlarında bir fâzıl-ı nev-civâniken «1139¹¹⁰» târiḡ-i hicrîsinde ‘âzim-i (6) dâr-ı cinân olmuşdur. Zamânında Fâzıl Efendi nâmıyla şöhret-şi‘âr ‘âlim olmuşdı. (7) Bu zât ḡaḡḡında bi’l-ḡaḡḡa şâ‘ir-i Ḥaḡḡî Şâdıḡî Baba şü kıṭ‘a-yı ra‘nâyı neşide buyurmuşdur

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(8) Kurretü’l-‘aynı degil miydi Nişâri’nüñ o(l) yâr
Ḳalmış[ı]dı böyle bir ‘allâmeden ol yâdgâr

(9) Yanıña ḡalmaz senüñ de ‘âḡıbet bu inkisâr
El-emân ey pîre-zen dünyâ elüñden el-emân¹¹¹

(11) .Merşiye Berây-ı Birâder Es-seyyid Muḡammed Bin En-Nişâri Eş-şehîr El-Fâzılü’ş-Şânî.

Bir adı ‘Abdu’r-Raḡmân Belîḡ Efendi’nüñ merşiyesidür Müseddes¹¹²

¹⁰⁹ M. 7 Ocak 1715/ 26 Aralık 1715.

¹¹⁰ M. 29 Ağustos 1726/ 17 Ağustos 1727.

¹¹¹ bk. GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar (ve muhtevalarından seçmeler)*, 30. s.

¹¹² Bu ibâre 27a’nın sol yan orta köşesinde der-kenâr olarak yer almaktadır.

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (fa'lün)

(12) Seni bilmem [ki ne] hicv eylesem ey dehr-i denî:

Ḥāk-sār eyledüñ ol gül gibi nāzük bedeni

(13) Ḥün-ı ḥasretle yine eyledüñ ey düşmen-i cān:

Çeşm(e)-i ehl-i dili mānend-i 'aķıķ-i Yemenī

(14) İtdüñ erbāb-ı dilüñ yine derūnuñ pür-nār:

Qılmađuñ ḥavf ki sūzān ide āhıyla seni

(15) Qanda bir ehl-i dili zevķ u şafāda görseñ:

Sa'y idersiñ ki perākende ola encümeni

(16) Geştgīr-i ecele yine i'ānetler idüp

Ḥāk-māl itmege sa'y itdiñ o vech-i ḥaseni

(17) Ya'ni ol fāzıl-ı şānīye idüp qaşd-ı helāk

Gül gibi sine-yi erbāb-ı dili itdüñ çāk

(18) Çeviriñiz

[27b]

(1a) Kārı olmuşdı tevāzu' 'ulemā-zāde iken:

Ketm-i Ḥaķķ itmedi hiç ḥıdmet-i fetvāda iken

(2a) Mīve-yi 'ilm ü kemāli ile pür idi cihān:

Bāğ-ı 'ālemde daḥı serv ü şīrāzān[da] iken

- (3a) Fuḳarā müşkilinüñ olmuşıdı ḥallı(ne) muḳîm:
Neşr-i 'ilm eyleridi yine bu eṣnâda iken
- (4a) Başladı ḥayr ile yâd itmege şimdi herkesi:
Neyleyim bilmediler ḳadrini dünyâda iken
- (5a) Luṭf ile baḳarıdı ḥâkile yeksân olana:¹¹³
Ḳadri Ḥurşîd gibi çarḥ-ı mu'allâda iken
- (6a) Ḥâşılı vaşfına bir vechile yoḳdır imkân
(7a) Olsa her mûyım eger cism-i nizârımda zebân
- (8a) Eyleyüp tâze iken kesb-i kemâle âḡâz:
Az vaḳitde pederi rütbesin itdi iḥrâz
- (9a) Bî-sebeb eylemedi kimseyi hiç âzurde:
Ḥâline göre idüp herkese luṭf u i'zâz
- (10a) Merd-i yek-fen gibi her fende rüsûlḥı var idi:
Ḥüsn-i ta'bîrine aḥsente dir idi i'câz
- (11a) Ṭab'-ı şâfî idi âyîne-yi İskenderden:
'İlm ü 'irfânına 'ummân da disem yine az
- (12a) Sen de ey çarḥ-ı cefâ-pîşe gel inşâf eyle:

¹¹³ Vezin aksamaktadır.

Var mı anuñ gibi bir ‘ilm ü hünlerle mümtāz

(13a) Böyle bir zātı nice hākile yeksān itdiñ

(14a) Kendiñi lāyık-ı düşnām-ı her insān itdiñ

(15a) Çün Belîğ’ā bu imiş gāyet-i taqdīr-i ezel:
Āh u zā’irine du‘āsını [eyleye] bedel¹¹⁴

(16a) Kiminüñ ‘ömrini efzūn kiminüñ az itmiş
Bilmezüz aşlını *lā yus’elü ‘ammā yef’al*¹¹⁵

(17a) Şanma bir kimseye bākī ola bu bezm-i cihān
Vaḳti geldikde şunar zehrini sākī-yi ecel

(18a) Rūz u şeb aña hemān ḥayr-ı du‘amız oldır:
Ki cinān eyleye ḳabrini Hudā ‘Azze ve Cell

(19a) Yirde¹¹⁶ yatduḳca o gül-berg vücūdı itsün:
Maṭar-ı raḥmetini üstüne Mevlā münzel

(20a) İde bākīlerine ‘ömr-i ebed erzānī

(21a) Şoñ nefes(i) cümlemize ide refīḳ imānı

¹¹⁴ Vezin aksamaktadır.

¹¹⁵ “Allāh yaptıḡından sorumlu tutulamaz” Enbiyā 23.

¹¹⁶ “bir de”, GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Belîğ*, 106. s.

(1b) Tārīḥ-i Vefât-ı İbni Nişārī

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(2b) Mihter-i İbni ‘Aliyyü’l-müfti¹¹⁷ kim

(3b) Fażlılā olmış[ı]dı engüşt-nümā

(4b) Gūşına irüp şadā-yı İrci‘¹¹⁸

(5b) Cān-ı pākin itdi teslīm-i Hudā

(6b) Fikr idüp tārīḥini didi Belīğ

(7b) Cenneti müftiye Mevlā itdi cāy¹¹⁹

(8b) Mecmū‘a-yı münīfeden naḳlen (9b) Başkâtib-zāde (10b) Râğıb

[28a]

(1) Faḳīḥ El-hāc Muḥammed Efendi Ḥazretleri

(2) On birinci ‘aşr-ı hicrī müteḥayyizān-ı ‘ulemāsından olup neşr-i ‘ulūm-ı dīniyye vü fıkhiyye ile meşhūrdur. (3) Ezkiyā-yı ‘ulūmdan maḥdūmı Ḥalāl Efendi kendüsinden evvel «1113¹²⁰» tārīḥinde vefāt itmişdür.

[28b]

(1) Rıfķī Muştafā Efendi «Şeyḫ Hüsrev-zāde»

(2) Ḳayşerī fużalāsından olup ‘Alī Nişārī Efendi merḥūmuñ telāmizindendür. 1140¹²¹ kūsūr (3) tārīḥlerinde Ḳayşeriyye’de vefāt itmişdür. Ḳayşerī müftisi iken 1131¹²² tārīḥinde (4) «Ferāza-

¹¹⁷ “Ali el-müfti”, GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Belig*, 100. s.

¹¹⁸ “Rabbine dön” Fecr 28.

¹¹⁹ bk. GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Belig*, 100. s.

¹²⁰ M. 8 Haziran 1701/ 27 Mayıs 1702.

¹²¹ M. 19 Ağustos 1727/ 6 Ağustos 1728.

¹²² M. 24 Kasım 1718/ 12 Kasım 1719.

tü'l-Fıkhıyye ve Fekâhetü'r-Rıfkıyyet» ismiyle bir eşer-i maqbûl te'lîf itmişdür. (5) Meşâhîr-i 'Osmâniyye şaḥîfe 316

[29a]

(1) Şābit 'Alā'a'd-dîn Efendi

(2) On birinci 'aşr 'ulemâ vü şu'arâsından bir zât-ı fazîlet-simât olup ḥıdmet-i kazâda bulunan (3) fuḫahâ-yı zevî'l-iḥtirâmıdan olup Diyârbekr niyâbetinde iken «1129¹²³» târîhinde 'âzim-i (4) dâr-ı cinân olmuşdur. (5) Bir şaḥîfe şoîra terceme-yi ḥâli yazılı «Vânî» merḥûmuñ «Menâzil-i Cem'» nâm manzûmesine yazdığı (6) takrîzleri şuracıkda tezyîn-i sûtûr kılınmışdur.

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (7) Tarîḳın gösterüp yazmakla Ḥaccuñ kilik-i 'ırfânı:
Menâzil şerḥi taḥrîr itdi ber-vefḳ-ı sühândânî
- (8) Ba'îd olmazdı varsa Ka'be-yi maḳşûda menzille
Bu vâdîlerde esb-i ṭab'-ı «Vânî¹²⁴» aldı meydânı

(10) Bu zâtuñ Bosna'nuñ Uziçe kaşabasında toḡdığı ve meşâhîr-i şu'arâ-yı 'Osmâniyye'den olup (11) Der-sa'âdet'e gelerek Seyyidî-zâde Muḥammed Pâşâ'ya intisâb ve tarîḳ-ı 'ilmiyyede ḳaṭ'-ı merâtib iderek (12) Bosna, Ḳonya Diyârbekr mevleviyyetlerinde bulunduğı ve 1124¹²⁵ târîhinde vefât itdiği Ḳâmûs-ı (13) A'lâm'da¹²⁶ meşṭûrdur. Eş'ârında ḡurûb-ı emşâl ḳabîlinden meşḥûr sözler söylemek (14) 'âdetidür. Bu ḳabîlden ba'z-ı beyt ü mısrâ'ları zebân-zeddür. Maṭbû' Dîvânı vardır. (15) Şu beyt cümle-yi eş'ârın[dan]dur.

(Mef'ûlû/ mefâîlû/ mefâîlû/ feûlün)

¹²³ M. Aralık 1716/ 4 Aralık 1717.

¹²⁴ "Dâni", NAZÎF, Ahmed, *Kayseri Meşhurları (Kayseri Meşâhiri)*, 37. s.

¹²⁵ M. 9 Şubat 1712/ 27 Ocak 1713.

¹²⁶ Şemse'd-dîn Sâmî, *Kâmûsu'l-Alâm*, Kaşgar Neşriyât, Ankara 1996.

- (15) Nüşhañ maraž-ı 'ışka 'ilâc eylemedi hiç
(16) Ey şeyh-i kerâmât-fürûş ez de şuyın iç

[30a]

(1) Vānî

(2) On birinci hicrî 'aşr 'ulemâ vü meşâhîr-i şu'arâsından olup «1112¹²⁷» târîhinde farîza-yı haccı İfâ (3) itmiş ve menâzil-i haccı ta'rîfen bir manzûme-yi ra'nâ tanzîm itmişdür. (4) Menâzil-i haccı takrîz olarak «Sâbit 'Alâ'a'd-dîn»'ün kıt'ası bir evvelki şaḥîfede meşûrdur. (5) Şeyh El-hâc Sa'îd Efendi ḡuddise sırruhu'l-'azîzün mecmû'asından naklendür. (6) Fermûde-yi 'Âlimü'l-Medenî Şeyh Ebû Manşûr-ı Mâturîdî:

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (7) Dilâ dergâh-ı Mevlâ'da 'ömür sürmek sa'âdetdür
(8) Yaşı yitmiş kulu âzâd(ur) ider Mevlâsı 'âdetdür¹²⁸

(7) Hâkezâ naḡelehu's-Şeyh 'Abdu'r-Raḡmân El-Vānî El-müftî (8)mine's-şeyḡi'l-mezkûr. Nemeḡahu Es-seyyid Aḡmed 'Âkif

(9) Fermûde-yi Vānî Es-sābık:

(Fâîlâtün/ fâîlâtün/ fâîlâtün/ fâîlün)

- (10) Budur âyîn-i 'Arab bir ḡavmün olsa seyyidi
(11) Az olur kim ḡabri üzre bende âzâd olmaya

¹²⁷ M. 18 Haziran 1700/ 6 Haziran 1701

¹²⁸ bk. GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar (ve muhtevalarından seçmeler)*, 61. s.

- (12) Sen ki Faḥrū'l-mürselīn-i Seyyidü'l-kevneysin
(13) Ḥāşe lillah ḳabriṇe yüz süren āzād olmaya¹²⁹

(9) Güfte-yi Āḫar

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (10) Bir gedā devlet-serāy-ı şāha itdikde duḥūl
(11) Hîç olur mı luṭf u iḥsānıyla mesrūr olmaya
(12) Sen ki şāhü'l-enbiyā-yı Mefḥarü'l¹³⁰-kevneysin
(13) Yüz sürenler ravzaña ḥāşā ki maḡfūr olmaya

(14) Nemeḳahu Es-seyyid Aḥmed 'Ākif

[31a]

(1) Hacı Ḥalīl Efendi

(2) Sāḥib-i ḫayrāt u müberrātdan olup Maṭbaḥ-ı 'Āmire emīni ve beyne'l-'avāmm «on iki ḳardaşlar» (3) nāmıyla ma'rūfdur. Çünkü on iki ḳardaş idiler. (4) Ḥayrātından birisi de Ḳayşerī Cāmi'-i Kebīr'i'ni müceddeden ta'mīr itdirmiş ve «1135¹³¹» tārīhinde (5) Ḥuvānd Cāmi'-i Şerīfi ittişālindeki kütüb-ḫāneyi yapıdırarak birçok kitāblar vakf itmişdür.

¹²⁹ bk. GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar (ve muhtevalarından seçmeler)*, 61. s.

¹³⁰ “fahru'l”, GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar (ve muhtevalarından seçmeler)*, 61. s.

¹³¹ M. 12 Ekim 1722/ 30 Eylül 1723.

[31b]

(1) Müftî Es-seyyid Aḥmed ‘Âkif Efendi

(2) Şeyḥ El-ḥâc Sa‘îd Efendi ḳuddise sırruhu’l-‘azîz mecmû‘a-yı münîfelerinden naklen:

(3) (İnhâ târîḥ-i te‘ehhül-nâ vü tezevvüc-nâ min ezvacinâ es-simâtu biismi Âminâ ‘Âişe rażiyal-lâhu ‘anhâ: İlletî hi (4) ye’l-meşhûreti bin akrânâ bibinti Muştafâ Ağa Eş-şehîr bin akrânaBaşârî Ağa fî yevmi’l-ḥamîsi (5) ’l-evvel mine’l-rebî‘ü’l-evvel âḥiri sene seb‘a mi‘eteyni ve elfi ba‘dehü hicretü min inzâlî ileyh seb‘u’s-sânî ve ḥayr (6) min elfi Es-seyyid Aḥmed ‘Âkif Eş-şehîr bin Eş-şafir ve’l-Bekîr Nu‘mân Efendi-zâde zevi’l-Mevlâ-zâde (7) 1207

(7) .Diğer Bir Eski Mecmû‘adan Naklen.

(8) İsti‘ârü’l-mülk el-Ḳadîr ‘Abdi ‘Abdu’l-fakîr keyfe aḳvâl-i mülki Bekîr Nemeḳahu (9) Es-seyyid Muḥammed Zâhid bin Feyzullâh El-müderriş ḥâric Ḳayşeriyye Eş-şehîr Nu‘mân Efendi-zâde lehüm el-Ḥüsni ve’z-ziyâde (10) sene1220¹³² Şaferü’l-ḥayr

[32a]

(1) Şadr-ı Esbak Muḥammed Paşa

(2) Ḳayşeriyye’nün Erkilet ḳaryesinde tüccârdan Ḥacı ‘Alî Ağa’nuñ maḥdûm-ı necâbet-mev-sûmlarıdır.

[33a]

(1) Ḥalîl-i Germîrî Ḥazretleri

(2) 1100¹³³ ‘aşr-ı hicrî fużalâ vü ‘ulemâ-yı benāmından Ḳârî-yi Buḥârî-yi Şerîf Ḥalîl-i Germîrî Ḥazretleri (3) Germir ḳaryesinden ve ecille-yi ‘ulemâ vü fużalâdan ve mü’ellifinden olup Germir’de muḳaddemât-ı ‘ulûmı (4) taḥşîl iderek Ḳayşerî’de meşhûr u ma‘rûf Müftî ‘Alî Nişârî Efendi’dan ikmâl-i nuş idüp (5) icâzet almağa biḥaḳḳın kesb-i istiḥḳâḳ iderek icâzetle nâm-ı mübeccelini i‘lâ itmişdür. (6) Bunı müte‘âḳıb Ḥvâcesi ‘Alî Nişârî Efendi’nün maḳâm-ı fażîletiyle tedrişe geçüp uzun müddet (7) tâlibleri tenvîr ü irşâd itmişdür. (8) Şöhreti ‘âleme şâyi‘ olmuş ve her taraftan ḥalka-yı feyz-nişârlarına biñlerce tâlibine şitâbân olmuşdur. (9) Bu şüretle Ḳayşerî

¹³² M. 1 Mayıs 1805.

¹³³ M. 26 Ekim 1688/ 14 Ekim 1689.

müftiliğine de şeref virerek bir müddet de maḳâm-ı iftāya revnaḳ-zīb (10) virmişdür. (11) Germir'den naḳl-i ḥāne iderek Boyacı apusu'nda şimdiki «Tekfur Oğlı» Ḥanı olan (12) maḥaldeki ḥāne-yi faẓilet-me'āblarında iḳāmet buyurup tedrisle meşg l olup nice bi  (13) 'ulem  v  fuẓal ya ic zet virmişdür. (14) «1110¹³⁴» t rihinde bir oğlı d ny ya gelerek ismini teberr ken  st d-ı faẓilet-me'āblarının  (15) ismiyle «'Al  Niş r » tevs m itmişdür. (16) İşbu Ḥal l-i Germ r  Ḥ zretleri'n n bir o  aḥv l-i fev a'l-' deleri ve ker m tı meşh rdur. (17) «Dimeli» kelimesini med r-ı kel m olarak d 'im  kullanırlar imiş. Ezcümle [34a] (1) birgün bir o  bey z g gercinler gelüp avluda gezüp  olaşırlarken oğlı g gercinleri (2) g rince ba  a bey z g gercinlere ba  ne güzel u uşuyorlar. İlaḥ¹³⁵ dimesiyle merḥ m u (3) mağfur oğlına ḥit ben şöyle cev bda bulunmuşdur. Oğlım onlar g gercin degildir dimeli, (4) sen onları  utamazs n dimeli; beyh de onları  rk tme dimeli. İlaḥ (5) merḥ m Ḥal l Efendi'n n F n n-ı Şett   zerine bir o  ta'li at  ve «İş a » Efendi man umesine (6) 'Arabiyyü'l-'ib re la if bir şerḥi vardur. (7) Maḥd m  'Al  Niş r  Efendi ve bunun maḥd m  m ft -yi şeh d Ḥac  Ḥal l Efendi [A b y k Oğlı (8) Ḥasan A a va 'asında e ş y  tarafından c mi'-i şer f içinde şeh d idilen M ft d-i Buḥ r  Ḥac  Ḥal l Efendi'd r 1237¹³⁶] (9) el-yevm ay er 'deki «Ş h-z de, ve Niş r -z deler» bu s l leden te   ub itmişdür. (10) Ḥal l-i Germ r  Ḥ zretleri «1114¹³⁷» hicr  t rihinde vef t idüp Seyyid B rh ne'd-d n (11) türbesi ğarb-ı cen biyyesinde medf ndur: Şerḥ-i 'A  'id'e Ḥ  iyesi ve  z  M r'e mühim ta'li at  vardur (12) ve Şerḥ-i Man  me-yi İş a  Efendi     r-ı me   relerindend r.. Bu satır: Me    r-i 'O m niyye'den (13) yaz lm şdur.

[35a]

(1) Şeh d M ft  Ḥac  Ḥal l Efendi

(2) Ḥiş rc kl -z de M ft  Mu ta   Efendi'n n maḥd m-ı faẓilet-me' bları merḥ m u mağfur (3) Mes  d Efendi'n n mecm 'a-y  ber-g z delerinden 'aynen i tib s idilen fı ra-y  mu'teber ber-vech-i z rd r. (4) «Mask  -ı re'simiz olan med ne-yi ay eriyye'de» 'alem-efr z-ı ba y   şek vet olan (5) serden geçdi g r hundan A b y k Oğlı Ḥasan n m şek vet  r n  dest-d r z-ı (6) '   t¹³⁸ oldu  heng m-ı ḥ   ret-enc mda c m-ı mağfiret-irtis m  n   ve da da a-y  (7) d ny -y  kud ret-n m y  fer m   bir a  v c h-ı m m   -enb h belde-yi me   reyle ' zim-i riy  z-ı (8) cennet olan ḥ l-i  ar fet-i tim lim El-ḥ c Ḥal l Efendi'n n  end m    'la i tif  ve bu vechile (9) r  z-ı cez da şef 'ati istirc  olunan t riḥd r. f  [Şevv l]   sene 1236¹³⁹

¹³⁴ M. 10 Temmuz 1698/ 28 Haziran 1699.

¹³⁵ Bu kelime "      irihi" kısaltmasıdır.

¹³⁶ M. 28 Eylül 1821/ 16 Eylül 1822.

¹³⁷ M. 28 Mayıs 1702/ 16 Mayıs 1703.

¹³⁸ Bu kelime metinde "    et" şeklinde yaz lm şt r. Bu iml  ile bir m n  bulunamadı. Bu kelime "   t" olarak de i tirildi.

¹³⁹ M. 2 Temmuz 1821.

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (10) Semiyy-i Hâzret-i Edhem zihî müftî Efendi'nün;
Güninde cümle nâsuñ günleri eyyâm-ı 'îd oldu
- (11) Hayâtında ruṭûbetle şafâ bulmuş idi herkes
Vefâtıyla kulüb-ı memleket yandı kadîd oldu
- (12) Bu târîhi işitdim ben ricâl-i gaybdan Mes'ûd
Cenâb-ı müfti-yi kutb-ı cihan ḥaḳḳâ şehîd oldu¹⁴⁰¹⁴¹

[36a]

(1) Şu İçmez Efendi

(2) İsm-i şerîfleri «Muştafâ İbn Muḥammed Efendi» Şu İçmez Efendi lakabıyla meşhûr olup Ḳayseriyyeli (3) 'ulemâ vü fuṣalâdan olup «Mülteḳa'l-Ebhur» nâm fıkıh kitâbı üzerine iki cild «Mirvâḥa» (4) nâm diğeri «Şu İçmez Efendi» şerhi beyne'l-'ulemâ meşhûrdur. Birçok 'ulemâ vü fuṣalâya tadrîs-i (5) 'ulûm idüp nice biñ fuḥûlîn ḥalka-yı tadrîsinden aḥz-ı 'ulûm u kemâlât iderek biñlerce (6) 'ulemâya icâzet vermişdür. Ezcümle Ḳarşlı «'Osmân Efendi Ḥ'âce» cümle-yi müteḥayyizânındandır (7) «1172¹⁴²» târîhinde vefât idüp Seyyid Bürhâne'd-dîn maḳberesinde medfûndur. (8) 'Avâm lisânında tevâtüren naḳl idildigine nâzaran merḥûm u maḡfûruñ ḥ'âcesi li-maşlaḥatin 'Acemistân'a (9) gitdiginden bu zât daḥı ikmâl-i taḥşîl maḳşadıyla ḥ'âcesinüñ nez-dine gitmişdür. Tekrâr 'avdetinde (10) yolda bir Râfızî zındîḳ teşâdüf iderek birçok tefevvuhâtta bulunduğundan (11) ḥ'âce merḥûm ḥazm u taḥammül idemeyerek mezkûr Râfızî'yi ḳatl itmişdür. Gice ru'yâsında çihâr-yâr-ı güzîn (12) Ḥazarât'ını görerek anlar bu ḳatl mes'elesini istimân itmişler. Veyanlarında bulunan kırbadan (13) bir bardaḳ şu ikrâm idüp içirmişlerdür. Ba'dehû 'ömrinüñ soñına ḳadar şuşamadığından (14) hiç şu içmemişdür. Şu İçmez Efendi lakabı bu şüretle tevâtür idüp şüyû' bulmuşdur. Raḥmetullâhi 'aleyhim. (15) Tedḳîḳâtım Nazîf Efendi¹⁴³ ve Meşâhîr-i 'Osmâniyye şaḥîfe 343.

¹⁴⁰ bk. GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Hisarcıklızadeler*, Kayseri Yakın Tarihinden Kültürel Araştırmalar VI, Erciyes Yayınları No. 119, Kayseri 1999, 127. s.

¹⁴¹ M. 9 Ekim 1820/ 27 Eylül 1821. Bu ibârenin altına Ahmet Emin Güven tarafından kurşun kalem ve Latin harfleriyle “9 Temmuz Cuma 1236/1820” yazılmıştır.

¹⁴² 4 Eylül 1758/ 23 Ağustos 1759.

¹⁴³ NAZİF, Ahmed, *Kayseri Meşhurları (Kayseriyye Meşahiri)*, 52. s.

[37a]

(1) Baṭṭāl Ḥaṭībī

(2) İşbu nāmle meşhūr u ma'rūf olan «Ḥasan Efendi» 1150¹⁴⁴ 'aşr-ı hicrî Ḳayşerî 'ulemāsından (3) olup Mültekā üzerine «Dürrü'l-Bihār» isminde bir şerhi ile Eşbāh üzerine «Keşfü'l-Eşbāh» (4) şerhleri vardır. «Ḥātîmetü'l-Fetāvā» nām eşeri ğayr-ı maṭbū' olarak mevcüddür. (5) «1181¹⁴⁵» târihinde irtihāl-i dār-ı na'im eyleyüp Ḥasınli Cāmi'-i Şerîfi ittişâlindeki şıbyân (6) mektebi kurbında medfûndur. «Ürgübli Dervîş Muḥammed Aġa Cāmi'-i Şerîfi ittişâlinde» (7) Semḥatü'l-Ebrâr fî Beyāni Ġamûzi'l-Esrār isminde bir cild-i kebîr üzre müretteb fetvâsı, 'ilm-i uşûl-i (8) kütüb 'ulemāsından Bağdādî İsmâ'îl Paşa'nun Kütüb-ḥānesinde mevcüddür. Dürerü'l-Bihār ve Künûz (9) ü'l-Aḥbār isminde üç cild Mültekā şerhiyle Keşfü'l-İştibāh nāmında iki cild (10) Eşbāh şerhi de vardır. Mültekā şerhi İstanbul'da Velîyü'd-dîn Efendi Kütüb-ḥānesinde mevcüddür. (11) Mehmed Ṭāhir-i Burûsevî: 'Osmānlı Meşāhîri şaḥîfe 260

[38a]

(1) Müdekkık 'Alî Efendi

(2) İnce Boyun lakabıyla meşhūr u ma'rūf olan Müdekkık 'Alî Efendi on birinci 'aşr-ı hicrî (3) fuзалāsından olup zühd ü taqvā şāhibi olup «1172¹⁴⁶» târihinde vefât (4) itmişdir. Çukurlı Oġlı mescidi civārında medfûndur.

[39a]

(1) Re'îsü'l-Küttāb Rāşid Efendi

(2) 1167¹⁴⁷ târiḥ-i hicrîsinde kadem-nihāde-yi 'ālem-i şühūd olup birçok ḥayrāt u müberrāt (3) şāhibi bir zāt-ı 'ālî-kādrdur. (4) 1211¹⁴⁸ hicrî târiḥinde Ḳayşerî Cāmi'-i Kebîr ittişâlinde müceddeden inşā itdirmiş (5) oldığı kütüb-ḥāneyi ḥıncaḥınc kütüb-i nādire vü nefîse ile tezyîn iderek 'ulemā-yı (6) maḥalliyyeden meşhūr u ma'rūf «Ḥacı Vahdî Şālih Efendi; Gözibüyük-zāde (7) İbrāhîm Efendi, Bağceci-zāde Muḥammed Efendi; nām üç ecille-yi kirāmuñ 'uhde-yi faẓiletlerine (8) ḥāfız kütübligi tevdi' buyurmuşdur.

¹⁴⁴ M. 1 Mayıs 1737/ 19 Nisan 1738.

¹⁴⁵ M. 30 Mayıs 1737/ 17 Mayıs 1768.

¹⁴⁶ M. 4 Eylül 1758/ 23 Ağustos 1759.

¹⁴⁷ M. 29 Ekim 1753/ 17 Ekim 1754.

¹⁴⁸ M. 7 Temmuz 1796/ 25 Haziran 1797.

(8) Râşid Re'îsü'l-küttâb

(Başında âteşin¹⁴⁹ nâr anuñçün enîn ider:¹⁵⁰

Nargile hâli 'âşıkâ 'aceb numûnedür)

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(9) «Gerdeninde dâne-yi hâl-i siyah¹⁵¹ gîsûlara:

Murg-ı dil üftâdedür gûyâ esîr-i dâmdur»¹⁵²

[42a]

(1) Hacı Vaḥdî «Şâlih Efendi» «El-Hâc Şâlih Efendi» Vaḥdî-zâde

(2) Zühd ü taqvâ şâhibi meşâhîr-i fuḥûlünden olup «1245¹⁵³» târîḫ-i hicrîsinde 'âzim-i (3) dâr-ı na'îm olmuştur. Zeyne'l-Âbidîn Hâzretleri türbesi karşusunda medfûn (4) olup kabr-i şerîfleri ziyâretgâh-ı müslimîndür. Bi'l-âḫare ḫarb-ı 'umûmî seferberlik (5) eşnâsında işbu kabristân kâmilten kaldırılmışdır ki 'arşası meydân ḫâlinededür (6) Vaḥdî-zâde laḫabıyla meşhûr olduğundan bi'l-âḫare şöhreti galebe çalaraq Hacı Vaḥdî Efendi (7) H'âce nâmiyla benâm olmuştur. Esâî ism-i şerîfleri «Şâlih Efendi'dür» (8) Hacı Ḥamza çeşmesine muttaşılḫâne-yi melâ'ik-enîslerinde 'ibâdât u t'âtle seccâde-nişîn olup (9) tedrîs-i 'ulûm ile de iştiḡâl itdiği ve Tarsuslu 'Osmân Efendi H'âce daḫı ecille-yi telâmîzesinden (10) olduğu zühd ü taqvâda zamânının dürr-i yektâsı olduğu ve pek mütevâzî, kanâ'atkâr, ḫalûḫ (11) olduğu meşhûrdur. Ezcümle vefâtında cenâzesinüñ altına serilecek bir yatağı olmadığından (12) Hacı Ḥasan Ağa konağından emâneten bir yatağı getirilmiş ve anuñ üzerine cesed-i mübârekleri yatırılmışdır. (13) Bunuñ üzerine ḫâzır bulunan zâtda[n] bir dânesi: Fesubḫânallâḫ zamânın elli senelik Vaḥdî-zâdesi (14) cenâzesinüñ yatacağı bir yatağı bulunmadı» diyerek ḫâzırünü ḡarîḫ-ı mâtem itmiş ve fâzıl-ı merḫûmuñ (15) zühd ü taqvâ ve şabr-ı tevekküldeki derece-yi bâlâlarına işâret itmiştir. Raḫmetullâhi 'aleyhim ecma'în (16) Aşlen Kayseriyye'nüñ İçeri Şehir Hacı Ḥamza maḫallesinden olup 'ulûm-ı âliye vü 'âliyyeyi Kayserî

¹⁴⁹ “âteş”, GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar (ve muhtevalarından seçmeler)*, 63. s.

¹⁵⁰ Vezin tespit edilememiştir.

¹⁵¹ “siyeh”, GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar (ve muhtevalarından seçmeler)*, 63. s.

¹⁵² bk. GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar (ve muhtevalarından seçmeler)*, 64. s. Bu ibârenin altına “*Heme kâr-ı Muḫammedrâ eltaf-ı Hüdâ yaver şüd*” ibâresi kurşun kalemve Latin harfleriyle Ahmet Emin Güven tarafından yazılmıştır.

¹⁵³ M. 3 Temmuz 1829/ 21 Haziran 1830.

‘ulemā-yı ze’vî (17) ‘l-ihtirāmından tahşîl ve bi’l-hāşşa peder-i fazîlet-nişârları olduğu kaviiyen tahmîn ve ba‘z-ı icāzet-nāmelerdeki kuyūdāt (18) ile istidlāl eyledigim Ebû Şâlih Hüseyn Efendi Hâzretleri’nden ikmāl-i ‘ulūm iderek mūmā ileyh Hüseyn Efendi’den ¹⁵⁴[Ve yāhūd Büyük Hüseyn Efendi H’āce Hâzretleri’dür.] [42b] (1) aḥz-ı icāzetle şeref-yāb olmuşdur. Uzun müddet ‘ulūm-ı mütenevvi‘ayî teşnegāna tadrîs ü (2) neşr-i ‘ulūm ile iştiḡāl itdiği gibi zühd ü takvāda bî-nazîr bir ‘ābid-i seccāde-nişîn idi. (3) Ezkiyā-yı talebe-yi ‘ulūm u e‘āzım-ı mūcāzātından Şarî ‘Abdullāh Efendi-zāde ‘Ādil Efendi H’āce merḥūm (4) u maḡfūruñ bi’l-istiḥkāk almış olduğu ve 1228¹⁵⁵ târiḥli icāzet-nāmesinde şöylece meşṭūrdur. (5) «Baña h’ācem merḥūm u maḡfūr Eş-şeyḥ Ebû Şâlih Hüseyn El-Ḳayserî ‘aḳlî, naklî, uşûl, fūrū‘, ‘amelî (6) ve nazārî bi’l-‘umūm ‘ulūmı tadrîs idüp icāzet virdigi gibi ben de ‘ayn-ı müşkilde tadrîs-i ‘ulūm itdigim (7) tilmîz-i ‘ālî-tebār ve birāder-i ‘azîzim Şarî ‘Abdullāh Efendi maḥdūmı ‘Ādil Efendi’ye icāzet virmele tevḳîr (8) ü ihtirām eyledim.... İmzâ ... Ebî ‘Ābid El-hāc Şâlih El-Ḳayserî 1228¹⁵⁶ Mühr

(9) Tārîḥ

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (10) Muḥaḳḳıḳ, müttakî, Şâlih müsemme ismine lâyıḳ
(11) Bulunmaz bir daḥı mişli feẓā’il bahrinüñ ferdi
(12) Şefā‘at ilticâsıyla di Fehmî mevtine târiḥ
(13) Fenādan eyledi dār-ı bekāya rıḥlet ah Vahdî¹⁵⁷⁻¹⁵⁸

1245¹⁵⁹

¹⁵⁴ 42a’nın sol alt köşesinde der-kenâr olarak yer almaktadır.

¹⁵⁵ M. 4 Ocak 1813/ 23 Aralık 1813.

¹⁵⁶ M. 4 Ocak 1813/ 23 Aralık 1813.

¹⁵⁷ bk. GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar (ve muhtevalarından seçmeler)*, LXXVI. s.

¹⁵⁸ Bu ibârenin altında Ahmet Emin Güven tarafından kurşun kalemle ve Latin harfleriyle (15) “*Muhakkik, müttakî Salih müsemme ismine layık/ (16) Bulunmaz bir dahi misli fazail bahrinin ferdi/ (17) Şefa’at iltimasıyla di Fehmî fevtine tarih/ (18) Fenadan eyledi dar-ı bakāya rıḥlet ah Vahdi/ (19) 1245/ 1829*” 15-19. satırlar yazılmıştır.

¹⁵⁹ M. 3 Temmuz 1829/ 21 Haziran 1830.

[43a]

(1) Gözibüyük-zâde İbrâhîm Efendi

(2) Meşâhîr-i 'ulemâ vü ecille-yi müfessirinden olup bir hayli te'lîfâtı vardır. (3) Mu'îd Efendi-zâde Muhammed Efendi'nün necl-i necîb-i fazîletleridir. «1160¹⁶⁰» târîh-i hicriyyesinde (4) 'âlem-i şühûda kâdem-nihâde-yi fazîlet olup Kayşerî'de muḳaddemât-ı 'ulûm-ı âliye vü 'âliyyeyi (5) ba'de't-taḥşîl Hâdime giderek «Muḳammed Sa'îd» Efendi Ḥazretleri'nden ikmâl-i taḥşîl buyurmuşlardır. (6) Bi'l-âḥare Kayşeriyye'ye 'avdet buyurup «Büyük Hüseyin Efendi» Ḥ'âce'nün ḥalka-yı melâ'ik- (7) enîslerine dâhil ü müdâvim olup fâzıl-ı bî-naẓîr Büyük Hüseyin Efendi'den aḥz-ı icâzetle (8) kâ-m-yâb olmuşlardır. (9) Kırk seneden fazla tedrîs-i 'ulûm ile beş yüzden fazla 'ulemâyâ icâzet vermişdir. (10) Binâ-yı Tefsîri, İstî'âre-yi 'Aşâmî Şerḥi, «Fî Ḥaḳḳi'l-Besmele» nâm «31» cüzden 'ibâret (11) âşâr-ı münîfesi cümle-yi te'lîfâtındandır.^x (12) Ṭabî'at-ı Şi'riyyesi daḥî 'ilm ü fazîletleriyle mütenâsib bir ḥâlde olup: Ba'z-ı eş'arı ber-vech-i zîrdür.

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (fa'lün)

(13) « Leyle-yi Ḳadre şebîḥ ḳadr-i meserretde o gün:
Ki ola Yûsuf-ı şiddîḳa mülâḳî Ya'ḳûb»

(14) «1253¹⁶¹» senesi Şevvâl'ün 18'inci günü 'âzîm-i dâr-ı na'îm olup Ḥacı Kılıç Câmî-i Şerîfi ḳarşısındaki ḳabristânda (15) medfûndur. Raḥmetullâhi 'aleyhi ve 'aleyhim ecma'în. (16) *Ezcümle fûnûn-ı muḥtelifeden bâḥiş 31 risâleyi ḥavî maṭbû' Mecmû'a, Tefsîr-i Cüz'i Binâ, Risâle fî (17) Ḥaḳḳi'l-Merfû'ât, Taḳrîr-ü'l-İstî'âre bi-Lisâni't-Türkî, Terceme-yi Süre-yi Zâmmе, Ḳavâ'id-i Külliyyeyi ḥavî (18) ḡayr-ı maṭbû' mecmû'aları da âşâr-ı mevcûdelerin[den]dür. Mehmed Ṭâhir-i Burûsevî 'Osmânî Mü'ellifleri şaḥîfe 8-9 [43b] (1) Gözibüyük-zâde İbrâhîm Efendi merḥûm u maḡfûruñ 1274¹⁶² rebî'u'l-âḥırında ṭab' u temşîl idilen (2) 26 şaḥîfeden 'ibâret Mecmû'atü'l-Ḳavâ'id nâm eşerinün iḥtivâ eylediği 31 risâle ber-vech-i zîrdür. (3) [1 Risâle-yi Besmele, 2 Risâle-yi Ḥamdele, 3 Risâle-yi Taşliye, 4 Risâle-yi Emmâ Ba'd, 5 Risâle-yi İsm-i İşâret 6 fî Evâ'ili'l-Kütüb, 6 Risâle-yi Muḳaddimetü (4)'ş-şürû' fî'l-'İlm, 7 Risâle fî Ma'nâ El-Muḳaddime, 8Risâle-yi Kelime-yi Tevhîd, 9 Risâle El-Ġarḳ Beyne'n-Nazar ve'l-Fikr, (5)10

¹⁶⁰ M. 13 Ocak 1747/ 1 Ocak 1748.

¹⁶¹ M. 7 Nisan 1837/ 26 Mart 1838.

¹⁶² M. 1857.

Risâle fî Envâ'î't-Ta'rîf, 11 Risâle fî Eczâ'î'l-Kâziyye-yi 'Ale'l-Mezhebîn, 12 Risâle fî Suķût Hemze-yi İbn, 13Risâle fî Kelimetü (6) 'l-ismiyyâ, 14 Risâle fî Mebâhiş-i Muṭavvel, 15 Risâle fî Kelimetü La'l, 16 Risâle fî Qavlehü Allâhu Vâhid fî El-Fıkhî'l-Ekber, 17 Risâle fî Tahkîk (7) Leyse kulle, 18Risâle fî En-Neseb Beyne'l-Muṭâbakat, Taṣammun, İltizâm, 19 Risâle fî Tahkîkî'l-'İlmi'l-İcmâli Lehü Te'âlâ, 20 Risâle fî (8) Tahkîkî'l-'İlmi'l-Vâcib-i Te'âlâ, 21 Risâle fî Tahkîkî'l-Meseli'l-Eflâtüniyye, 22 Risâle Kâziyye-yi Ma'düle, 23 Risâle fî Beyâni'l-Râbıta (9) El-ğayr-ı Zamânî, 24 Risâle Kâziyye-yi Ma'küle, 25 Risâle fî Kelimetü kâne, 26 Risâle-yi Reff'ü'l-İcâb El-Küllî, 27 Risâle fî El-Muḥammel Beyni'l-Mevzû' (10) ve'l-Maḥmûl, 28 Risâle fî Qavli'l-Ḥayâlî El-Ḥamdü- li-müte'ehlihi, 29 Risâle fî Qavli't-Teftâzânî ve hüve ḥasbî ve ni'- me'l-vekîl, 30 Risâle (11) fî Ciheti'l-Vahdet, 31 Risâle-yi Kıyâs Vâhid li'r-Risâleti'l-Ebheriyyeti]: İşbu maṭbû' risâlenün baş tarafındaki (12) yazı şüretidür: İşbu Mecmû'a-yı Neffise'nün câmi'i beyne'l-'ulemâ Gözibüyük-zâde dimekle meşhûr (13) İbrâhîm Efendi'dür ki Kayserî 'ulemâ-yı i'lâmindan Mu'îd Efendi merhûmuñ ferzend-i ercümendi Muḥammed Efendi'nün (14) necl-i necibi olup 1160¹⁶³ hılâlinde zib-i gehvâre-yi vücûd olmuş ve 'Umdetü'l-esâtiz şârih-i tarikat-ı Muḥammediyye (15) Ḥâdim müftisi Ebû Sa'îd Muḥammed Efendi'nün tilmîz-i ḥaşş ve kazâ-yı mezbûruñ meşâhîr-i 'ulemâsından merhûm u mağfûr (16) Büyük Hüseyin Efendi'den tilmîz ü aḥz-ı icâzetle ḥayli müddet neş-i 'ulûm-ı nâfi'a ile miyân-ı fuṣalâda nâm-ı fezâ'il- (17) irtisâmını tekml itmiş, ve 93 yaşında irtiḥâl-i dâr-ı beka eylemişdür. Raḥmetullâhi 'aleyhim ecma'in. Nemeḳahu Cemâle'd-dîn temme (18) Mu'âşır 'ulemâsı şunlardır; Hacı Vahdî Şâlih Efendi, Ankaravî Sarı 'Abdullâh Efendi-zâde Muḥammed 'İlmî Efendi, Kavukcî-zâde (19) Hacı Niyâzî Efendi, Küçük Hasan Efendi, Hişârcıklı-zâde Muştafâ, Sâlim Efendiler, Keşşâf 'Ömer Efendi, Köse Ḥalîl-zâde Hacı 'Alî Efendi (20) Tamburcî-zâde Süleymân Efendi, Yahyâlî-zâde Hacı Muştafâ Efendi, Kara Hacı Hasan Efendi: Kayserî meşâhîri Naẓîf Efendi merhûm..

[44a]

(1) Gözibüyük-zâde Şâbit Efendi

(2) 'Ulemâ-yı fuṣalâ-yı müteḥayyizândan olup «1255¹⁶⁴» «1256¹⁶⁵» «1259¹⁶⁶» târiḥlerinde üç def'a (3) maḳâm-ı fetvâ-yı mu'allâyı iḥrâz iderek beyne'l-aḳrân müşârün bi'l-benân olmuşdur. (4) 'Ulemâ-yı mü'ellifîn-i meşhûreden Gözibüyük-zâde fâzıl-ı şehîr İbrâhîm Efendi merhûmuñ (5) necl-i necib-i ferzendi olup

¹⁶³ M. 13 Ocak 1747/ 1 Ocak 1748.

¹⁶⁴ M. 17 Mart 1839/ 4 Mart 1840.

¹⁶⁵ M. 5 Mart 1840/ 21 Şubat 1841.

¹⁶⁶ M. 1 Şubat 1843/ 20 Ocak 1844.

[45a]

(1)Bağçeci-zâde Muhammed Efendi

(2) ‘Ulemâ-yı meşâhîr-i fuhûlînden olup ilk def’a Râşid Efendi hâfız-ı kütüblüğü ile kadri 1211¹⁶⁷
(3) tevķîr kılınmışdır.

[46a]

(1) Akşehirli Hâfız El-hâc ‘Osmân Efendi

(2) ‘Alî Nişârî Efendi’den sonra bihakķın «muhyî-yi ‘ulûm» ‘unvânını ihrâz idüp havâşş-ı ‘ulemâ (3) ve ‘avâmm-ı nâs beyninde büyük bir şöhret şâhibi olmuşdı. (4) «1150¹⁶⁸» târîhinde Akşehirli ‘ulemâ-yı meşhûresinden ‘Abdullâh İbn Maḥmûd El-Akşehirî’nüñ (5) şulbinden Muştafâ Efendi «1147¹⁶⁹» târîhinde Akşehir’de mehd-ârâ-yı ‘âlem-i şühûd olmuşdur. (6) Akşehir’de ‘ulûm-ı ibtidâ’iyyeyi ikmâl idüp (1165¹⁷⁰)’de hıfz-ı Qur’an’la muḥallâ oldıķdan sonra (7) dört sene Akşehir’de ba’delhû Karaḥîşâr ve Konya’da ikmâl-i taḥşîl-i ‘ulûm-ı âliye (8) vü ‘âliyye iderek Kayseriyye’yi teşrîf buyurmuşlardır. (9) Bi’l-âhare İstanbul’a giderek «1169¹⁷¹» târîhinde rû’ûs-ı hümâyûn imtiḥânına giderek (10) beyne’l-akrân muvaffak olarak imtiyâz kazanmış ve memleketi olan Akşehir’e gelmişdür. (11) Akşehir’de fuḥûlîn-i kirâmdan Hâdim müftisi Hâfız Muştafâ-yı Sinobî’den kırâ’at-i seb’âyı ba’det-taḥşîl (12) aḥz-ı icâzetle «1177¹⁷²»’de tekrâr Kayseriyye’yi teşrîf buyurmuşlardır. (13) Kayserî’de fevķa’l-‘âde rağbet ü i’tibâr kazanarak şöhreti cihânı tutmuş ve ḥalka-yı (14) tadrîsinden binlerce teşnegân feyz-yâb olarak aḥz-ı icâzetle benâm olmuşlardır. (15) «1207¹⁷³», «1214¹⁷⁴», «1223¹⁷⁵» târîhlerinde üç def’a Kayserî müftilğine de şeref virerek (16) kadr-i fazîletleri a’lâ kılınmışdır. (17) ‘Âlim, fâzıl, mütebahḥîr bir zât-ı ‘âlî-kadr olup birçok ‘ulemâ ve mücâz yitişdirmişdür. [46b] (1) *Merḥûm u mağfûr Akşehirli El-hâc ‘Osmân Efendi İbn Muştafâ Efendi 1219¹⁷⁶ târîhinde Şarî ‘Abdullâh Efendi (2) Hıvâce maḥdûmı Muhammed ‘İlmî Efendi’ye vermiş oldığı icâzet-nâmeye nazaran kendileri fâzıl-ı şehîr ‘Ömer-i Harpûṭî ve (3) Şeyḥ Es-seyyid Muhammed Sa’îd-i Medenî Hazretleri’nden icâzet aldığı ve bunlar da Hâdim müftisi Es-seyyid Muhammed Ebû Sa’îd Hazretleri’nden (4) icâzet aldıkları muşarraḥdur. [47a] (1a) *Hâdim

¹⁶⁷ M. 7 Temmuz 1796/ 25 Haziran 1797.

¹⁶⁸ M. 1 Mayıs 1737/ 19 Nisan 1738.

¹⁶⁹ M. 3 Haziran 1734/ 22 Mayıs 1735.

¹⁷⁰ M. 20 Kasım 1751/ 7 Kasım 1752.

¹⁷¹ M. 7 Ekim 1755/ 24 Eylül 1756.

¹⁷² M. 12 Temmuz 1763/ 29 Haziran 1764.

¹⁷³ M. 19 Ağustos 1792/ 7 Ağustos 1793.

¹⁷⁴ M. 5 Haziran 1799/ 24 Mayıs 1800.

¹⁷⁵ M. 28 Şubat 1808/ 15 Şubat 1809.

¹⁷⁶ M. 12 Nisan 1804/ 31 Mart 1805.

müftisi Hâfız Muştafâ Efendi'nün halka-yı dersine ilk devâma başladığı yevm-i (2a) mübârekde diğer tullâb-ı 'ulûm ile birlikde halka dâhilinde oturmağdan te'eddüb ve (3a) üstâz u şürekâsına hürmeten minber-i derûnında maḥfî ders ve taḫrîr-i üstâzını dinlermiş. (4a) Ders eşnâsında ḥ'âcesi merḥûm u mağfûr talebeye şöylece bir su'âl irâd buyurmuşlar (5a) «mübtedâ ile ḥaberüñ her iki-sinüñ birden ḥazfı câ'iz midür?» ḥâzır bulunan talebeden (6a) hiç birisi cevâb-ı şavâb viremeyüp cümlesi de maḥcûb bir hâlde sükûtda iken «minber-i (7a) derûnında maḥfî ders dinleyen şâhib-i terceme 'Osmân Efendi nâgehân bir şadâ-yı (8a) âsmânî şeklinde «*Fenî'me'l-mâhidûn*¹⁷⁷» nazm-ı şerîfini cevâb olarak tilâvet buyurmuşlardır.» (9a) Bunun üzerine üstâd u şürekâsinuñ ḥadden efzûn hürmet ü maḥabbet ü teveccühlerini (10a) kazanarak cümlesinüñ içinde fazla bir iştiḥâr şâhibi olmuştur. (11a) Nihâyet «1226¹⁷⁸» hicrî târiḥinde Ḳayserî'de «*İrci'î*¹⁷⁹» emr-i Sübhânîsine *Lebbeyk*¹⁸⁰-zen-i (12a) icâzet olarak Seyyid Bürhâne'd-dîn ḳabristânında defn-i ḥâk-i 'ıtnâk olmuştur. (13a) Mu'âşır 'ulemâ-yı meşhûre şunlardır: Şarî 'Abdullâh Efendi, Büyük Hüseyn Efendi, Hişârcıklı-zâde (14a) Muştafâ Efendi ve sâ'iredür.

(1b) «Baş Tarafındaki Sengine-yi Mezârındaki Mışra'lar»

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (2b) İdüp [hem] 'ilmi taḥşîl[i] erişdi ḥükm-i Rabbânî
(3b) Ki teslîm eyledi ḥoşça emânet virilen câmı
(4b) Ṭayerân ider geçer Firdevs-i a'läy¹⁸¹

(5b) Merḥûm u mağfûrun-leh Akşehirli-zâde müftî El-ḥâc (6b) 'Osmân Efendi İbn merḥûm Muştafâ Efendi rûḥiçün (7b) El-Fâtîḥa: Raḥmetullâhi 'aleyhim ecma'ın (8b) sene 1226¹⁸² fî ḡurre ş[âfer] yevm-i Pazar

¹⁷⁷ “İşte ne güzel düzenleyici” Zâriyât 48.

¹⁷⁸ M. 26 Ocak 1811/ 14 Ocak 1812.

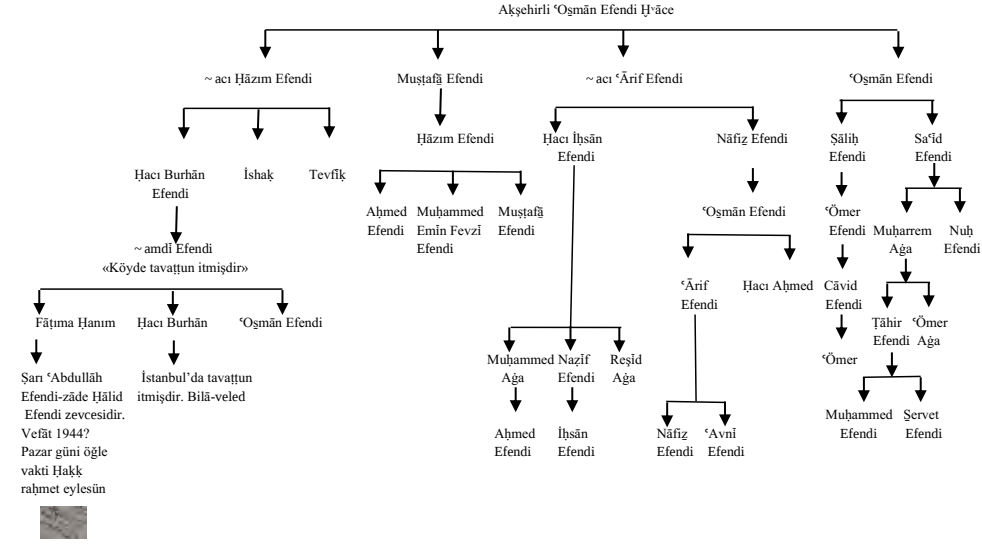
¹⁷⁹ “(Rabbine) dön” Fecr 28.

¹⁸⁰ “Allah'ım emret”, YILMAZ, Mehmet, *Edebiyatımızda İslami Kaynaklı Sözler (Ansiklopedik Sözlük)*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1992, 109. s.

¹⁸¹ Vezin ilk iki tef'ilede aksamaktadır.

¹⁸² M. 25 Şubat 1811.

[47b]

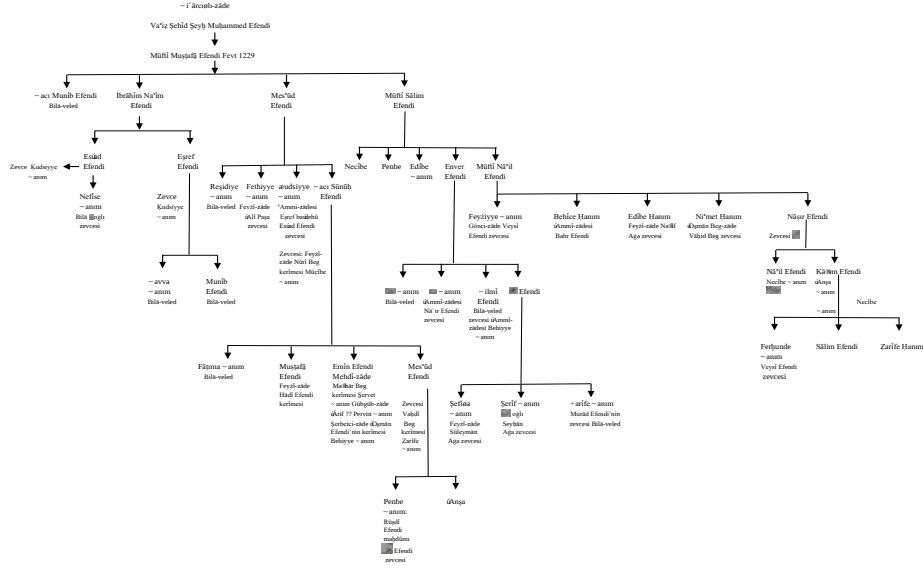
(1) Akşehirli El-hâc 'Osman Efendi

(2) Akşehir 'ulemâsından Muṣṭafâ Efendi'nün oğlu olup Kayseriyye'yi teşrîf iderek burada iştiḥâr (3) u tavaṭṭun itmışdür. Dört zevcesi ve dört oğlu olduğu ve dört oğluna ayrı ayrı dört (4) ḥâne satın alup inṣâ itdirdiği ve teşâdüf qabîlinden bu dört ḥâne de dibi çıkmaz şokağda (5) bulunduğu ve bu yüzden ḥalk tarafından «Akşehirli Hâce'nün dört oğlunun dört evinin de dibi (6) çıkmaz» dindiği mervîdür. Birisi İçeri Şar Hacı Hamza çıkmaz şokağında, birisi Qatır Oğlu (7) çıkmaz şokağında, birisi Sivas Kapusu çıkmaz şokağında birisi ise (8) :Tabak eşnâfindan ve Şeyḫ İbrâhîm-i Tennûrî Ḥazretleri aḥfâdından Hacı İbrâhîm Ağa kerîmesiyle te'ehhül itmışdür.

[49b]

[49b]

[50a]

(1) Hışarcıklı-zâde Muştafâ Efendi

(2) «Hüseyn El-Enşârî» lakabıyla meşhûr u ma'rûf olan vâ'iz-i şehîr Şeyh Muhammed Efendi'nün (3) şulbinden mehd-ârâ-yı 'âlem-i şühûd olup uzun müddet tedris-i 'ulûmla iştigâl idüp (4) binlerce fuzalâya icâzet vermiş bir 'âlim-i mütebahhirdür. (5) «1209¹⁸³, 1218¹⁸⁴, 1225¹⁸⁵, târîhlerinde Akşehirli Hâfız 'Osmân Efendi'ye halef selef olarak (6) üç def'a makâm-ı mu'allâ-yı fetvâya zînet vermiş ve «1229¹⁸⁶» târîhinde 'âzim-i dâr-ı cinân (7) ve vâsıl-ı rahmete melik-i Mennân olmuştur. Rahmetullâhi 'aleyh (8) Sâlim, Mes'ûd, Nâ'il, İbrâhîm Na'im Efendi nâmındaki oğul evlâdlarından Sâlim ve Nâ'il Efendiler (9) bi'l-âhare Kayserî müftîliğini ihraz iderek Hışarcıklı-zâdeler 'âilesine fazla bir şeref (10) daha 'ilâve itmişlerdür. (11) Kayserî Kazgancılar çarşusu içinde kâ'in «Pervâne Beg» nâm diğeri Kazancılar (12) Medresesi'nün müderrisliği bu zât-ı fazîlet-simâtuñ 'uhde-yi 'âlimânelerine tevcih buyurulmuş (13) ve Muştafâ, Sâlim, Nâ'il, İbrâhîm Na'im Efendiler nâmına üç «şülüş hışşe» hışşenün (14) berâtları mevcûddur.

¹⁸³ M. 29 Temmuz 1794/ 17 Temmuz 1795.

¹⁸⁴ M. 23 Nisan 1803/ 10 Nisan 1804.

¹⁸⁵ M. 6 Şubat 1810/ 25 Ocak 1811.

¹⁸⁶ M. 24 Aralık 1813/ 12 Aralık 1814.

[50b]

(1) Gâzel-i Sâlim Ebû'l-ma'âlim Taḥmîs-i Mes'ûd-ı Bîsûd Dâder-i Kihter-i¹⁸⁷
Mûmâ İleyh (Mes'ûd Efendi Merḥûmuñ Kendi Mecmû'asından 'Aynen)

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (2) Tıfıldur bîmnâk ol büt-i dil-ber olsun da seyreyle¹⁸⁸
Serây-ı 'işvede şâhib-sedîd¹⁸⁹ olsun da seyreyle
- (3) Umûr-ı şîve-pîrâyı müdür olsun da seyreyle
O tıfl-ı nâz-perver dil-pezîr olsun da seyreyle
- (4) Hilâl-i tâzedür mâh-ı münîr olsun da seyreyle
- (5) Ne bilsün ol şanem esrâr-ı 'ışkı¹⁹⁰ ey dil-i şeydâ
Henüz âğûş-ı mâderde süḥan-sâz u sürûr-efzâ
- (6) Cihānuñ germ ü serd ü ḥüsn ü ḳubḥun görmemiş aşlâ
Degül remz-âşinâ bu¹⁹¹ ḡonce-yi neşküftedür ḥâlâ
- (7) Açılson gül gibi dilden ḥabîr olsun da seyreyle
- (8) O meh-rûnuñ söz olmaz ḥüsnine ḡâyetle ra'nâdur¹⁹²
Henüz resm ü niyâz u nâzı bilmez tıfl-ı ḥod-râdur
- (9) Aña feryâd-ı 'uşşâḳ neyleyem bu demde bî-câdur
Daḥı mîr-i livâ gehvâre-pîrâ girye edâdur¹⁹³
- (10) Melâḥat-baḥş-ı şadr-ı 'ışḳ emîr olsun da seyreyle

¹⁸⁷ “kem-ter”, GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Hisarcıklızadeler*, 112. s.

¹⁸⁸ Vezin aksamaktadır.

¹⁸⁹ “serir”, GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Hisarcıklızadeler*, 112. s.

¹⁹⁰ “aşkı”, GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Hisarcıklızadeler*, 112. s.

¹⁹¹ “bu”, GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Hisarcıklızadeler*, 112. s.

¹⁹² “rânâ”, GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Hisarcıklızadeler*, 112. s.

¹⁹³ “ârâ”, GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Hisarcıklızadeler*, 112. s.

- (11) Ne sözler söyletir ehl-i dile ol büt ne âfetdür
Hele bulsun kemâl-i rütbesinde gör ne hâletdür
- (12) Dağı eşheb-süvâr-ı sāha-yı semt-i şabâvetdür
Henüz kürsî-nişîn-i mîr-i mîrân-ı hadâsetdür
- (13) Sedîd-i¹⁹⁴ nâz-ı izzetde vezîr olsun da seyreyle
- (14) O beg-zâdem bilür mi görmemiş dîvân u aqlâmı
Mezâyâyı beyâ sâķî (vü) rumûzât-ı bedeh¹⁹⁵ cāmı
- (15) Henüz bilmez hîṭâb-ı ente¹⁹⁶ taḥṭî¹⁹⁷ zevk-ı igrāmı
Dağı bilmez kitâb-ı naḥv u şarf u medd ü idgāmı
- (16) Hele merci' senâ-¹⁹⁸sây-ı zâmîr olsun da seyreyle
- (17) O cânānuñ vücûdî şanki bir nûr-ı muşavverdür
Güzeldür bî-bedeldür vâķı'ā ammā pek aşgârdur
- (18) Henüz bālâ-güzîñ-i şuffe-yi zânû-yı mâderdür
Dağı nev-sâledür ṭâķat-niyâdur şîr-perverdür
- (19) Hele tâb-âver-i şadmât-semîr¹⁹⁹ olsun da seyreyle
- (20) O ṭıfl-ı vaḥşet-efzâ feyz alır mı dünyadan zîrâ
Serâpâ kendini bir fâzıla rām itmemiş ḥālâ
- (21) Mütûn-ı guşsa-yı ıṣķı bilür mi şimdi Mes'ûdâ
Fünûn-ı vaşl ü faşlı Sâlimâ bilmez o büt ammā

¹⁹⁴ “serir”, GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Hisarcıklızadeler*, 112. s.

¹⁹⁵ “bedde”, GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Hisarcıklızadeler*, 112. s.

¹⁹⁶ “inne”, GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Hisarcıklızadeler*, 112. s.

¹⁹⁷ “nahnu”, GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Hisarcıklızadeler*, 112. s.

¹⁹⁸ “şinâ”, GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Hisarcıklızadeler*, 112. s.

¹⁹⁹ “kibr”, GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Hisarcıklızadeler*, 112. s.

(22) Biraz zânûde-yi²⁰⁰ pîş-i fakîr olsun da seyreyle

[51a]

(1) Hîşârcıklı-zâde Muḥammed Sâlim Efendi

(2) Müftî-yi esbak fâzıl-ı meşhûr Hîşârcıklı-zâde Muṣṭafâ Efendi'nün necl-i pâk-i fazîletleri
(3) olup biḥaḳḳın pederlerine vâriş-i 'ulûm olup ḥayrû'l-ḥalef olduklarını fazl u 'irfânlarına işbât
(4) itmişdür. (5) Pederlerinden soñra maḳâm-ı fetvâyı da iḥrâz buyurarak on beş seneden fazla bu
maḳâm-ı (6) mu'allâda fetvâ-dâde-yi fazl u ihtirâm olmuşdur. Naẓm u eş'ârı daḥı pek meşhûrdur.
(7) Bir kıt'a-yı ra'nâsı şuracıkda teberrûken kayd idilmişdür.

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

(8) «Ögünmem il gibi fazl u hünlerle lîk bî-şübhe
Serâpâ Kayşeri[yye] ehline 'irfânı ben virdim»

[51b]

(1) Hîşârcıklı-zâde Mes'ûd Efendi

(2) Müftî-yi belde fâzıl-ı şehîr Muṣṭafâ Efendi'nün necl-i necîb-i ma'rifet-ensâbı olup ikmâl-i
taḥşîl iderek (3) bir müddet muḥtelif devlet me'mûriyetlerinde bulunmuş edîb, şâ'ir bir zât-ı
sütûde-şîfâtdur. (4) Kendi mecmû'a-yı edîbesinden 'aynen istinsâḥ eyledigim şu fıkra birâderi
ḥaḳḳındaki göstermiş olduğu (5) maḥabbet ü ihtirâmâtı muḥtevidür... «Dâder-i muḥterem Meḥmed
Sâlim Efendi Ḥazretleri'nün ḳadem-nihâde-yi gehvâre-yi (6) vücûd ve girye-ârâ-yı mehd-i şühûd
olan kerîme-yi muḥteremelerinün târîḥidür.

(Fâîlâtün/ fâîlâtün/ fâîlâtün/ fa'lün)

(7) Ḥazret-i Sâlim Efendi'nün idince zuhûr
Duḡter-i pâkizesi böyle Edîbe Ḥanım

(8) Ḥâme-yi Mes'ûdîla oldu 'ayân u beyân

200 “zânu-dih-i”, GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Hisarcıklızadeler*, 112. s.

Tehniye-yi maḳdem-i²⁰¹ sāl-i Nesibe Hanım

- (9) Biñde hemān bir gelür böylece târîḥ dile
Toğdı nevhā²⁰² gibi [bir] gūne Necibe Hanım sene 1238²⁰³

(10) Kezā: Merḥūm dayım El-ḥāc Emīn Efendi-zāde Rāşid Efendi cenāblarınun ṭal'at-baḥşā-yı
gehvāre-yi cihān olan (11) maḥdūm[ı] Reşād Efendi'nun sāl-i târîḥidür. Mes'ūd Efendi.

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (fa'lün)

- (12) Güher-i tāt-ı vefā Rāşid Efendi kim anuñ
Geldi bu 'āleme maḥdūm-ı reşādet-ṭıynet
- (13) Ṭal'atın gūş idicek eyledim anuñ Mes'ūd
Ben de bu beytile tebrikine dilden himmet
- (14) Ref'i itdi ebeveyni buña târîḥ didi
Maḳdemün ḥayr ola bu gūne Meḥammed Rif'at²⁰⁴ sene 1238²⁰⁵

[52a]

- (1) Gözi Büyük-zāde İbrāhīm Efendi'nun üstāzıdır.²⁰⁶

(2) Büyük Hüseyin Efendi

²⁰¹ “mukaddem”, GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Hisarcıklızadeler*, 125. s.

²⁰² “māh-ı nev”, GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Hisarcıklızadeler*, 125. s.

²⁰³ M. 18 Eylül 1822/ 6 Eylül 1823.

²⁰⁴ bk. GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Hisarcıklızadeler*, 125. s.

²⁰⁵ M. 18 Eylül 1822/ 6 Eylül 1823.

²⁰⁶ Bu ibāre kurşun kalemle yazılmışdır.

(3) Kayşeriyye'nün Hamûrcı köyi civârında «Ören Şar» Virân Şehir nâm kıyede mehd-ârâ-yı 'âlem-i (4) şühûd olmuşlardır. (5) Kayşeri'de ikmâl-i tahşil ile ahz-ı icâzetle benâm olup tedris-i 'ulûma başlayarak nice biñ zevâtı (6) tenvîr ü feyz-i ma'nevîleriyle ifâza eylemişdir. Bi'l-hâşşa zühd ü takvâ şâhibi kerâmeti zâhir (7) bir zât-ı sûtûde-şifât olup gâyet kanâ'atkâr, mütevâzî, hâlim dervîş-nihâd (8) bir fâzıl-ı bî-misâl idi. Hâne-yi fazilet-me'âbları Serçe Öni mahallesi civârında olup ekşeriyâ (9) hâne-yi feyz-nişârlarında, gâhice de Serçe Öni Câmî-i Şerîfi'nde teşnegân-ı 'ulûma tedrisâtında (10) bulunurlar imiş. Bir kış günü mu'tad-ı tedrisâtını Serçe Öni Câmî-i Şerîfi'nde ifâ (11) etmekde iken ecille-yi telâmizinden ve ezkiyâ-yı talebe-yi 'ulûmından Şarı 'Abdullâh Efendi maḥdûmı (12) fâzıl-ı şehîr Es-seyyid Muhammed 'İlmî Efendi Câmî-i Kebîr mahallesinden kitâbı koltuğında Serçe Öni mahallesine h'âcesi (13) Büyük Hüseyn Efendi H'âce Hazretleri'nün dersine giderken o 'aşırda Câmî-i Kebîr'de tedris-i 'ulûm ile (14) meşgûl, meşhûr u ma'rûf müftî-yi belde Akşehirli-zâde 'Osmân Efendi'nün telâmizinden bir talebe-yi 'ulûm (15) yolda teşâdüf iderek Muhammed 'İlmî Efendi'ye hitâben ey birâder şurada yakında Câmî-i Kebîr'de (16) Akşehirli gibi bir 'allâme var iken şu kışda kıyâmetde tâ Serçe Öni gibi uzak bir mahallede (17) ağzından burnundan sili, suyu akan Hüseyn Efendi H'âce'nün dersine ne gidiyorsun (18) dimiş ve Muhammed 'İlmî Efendi daḥı kendi h'âcesi hakkında şu isnâda râzî olmayarak ve bu sözlere (19) kulak aşmayarak toğrıca Serçe Önine H'âcesi'nün huzûrına dâhil olmuşdur. H'âcesi [52b] (1a) Büyük Hüseyn Efendi Hazretleri ise derse hâzır pîş-tahta meşk «raḥlesinüñ» girüsünde (2a) ser-nigün bir tefekküre talmışdı. Halka teşkîl iden talebe-yi 'ulûm gâyet sâkin bulunan (3a) H'âce Efendi'nün bu tefekkürât u sükûtına hayretle intizâr etmekde iken h'âce-yi müşârün ileyh pîş- (4a) tahtası üzerinden başını kaldırarak huzûra hitâben bir âh çeküp şöylece izhâr-ı (5a) kerâmât eylemişdir. «Sen ağzınıñ sili, suyu akdığına bakma, alacağıñ feyze bak» (6a) tabî'i Muhammed 'İlmî Efendi mes'eleyi derhâl anılayarak pek maḥcûb kalmış ve diğeri talebe-yi 'ulûm ise bu sözden (7a) maḥsad ne olduğunu anlayamayup hayretde kalmışlardır. Bu zâtuñ kerâmât u zühd ü takvâsı (8a) zamânında şöhret-gîr-i 'âlem olmuşdı. Hattâ kendisine Büyük Hüseyn Efendi ta'bîri zühd ü takvâca zamânının (9a) e'âzım-ı ricâlinüñ ser-efrâzı ma'nâsına olsa gerekdir. Ve yâḥûd mu'âşîrlarından diğeri Ebû Şâlih Hüseyn Efendi ^{207x}(Şâlih Efendi Vahdî-zâde'nün) babası olduğunu zan ve kıviyyen tahmîn iderim) H'âce'ye nazaran sinnen veya zamânen veya vücûden veya 'ilmen muḥaddem, ü kebîr olmasından nâşî Büyük Hüseyn Efendi H'âce lakabıyla tefrik u ta'zîm idilmişdir. Raḥmetullâhi 'aleyhim ecma'in. Şahife 42 (10a) takribî olarak 1130²⁰⁸-1218²⁰⁹ târiḥlerinin fuḫalâ vü meşâhîrinden olup biñlerce fuḫalâ kendilerinden (11a) istifâde vü istifâza itmişlerdir. Bi'l-hâşşa Gözibüyük-zâde İbrâhîm Efendi ecille-yi mücâzâtından (12a) ve Şarı 'Abdullâh Efendi maḥdûmı Muhammed 'İlmî Efendi ezkiyâ-yı talebe-yi 'ulûmından olup ahz-ı icâzetinden bir sene (13a) muḥaddem Büyük Hüseyn Efendi H'âce'nün vefâtıyla Akşehirli-zâde'den ahz-ı icâzet eylemişdir. Tafşîli (14a) Şarı 'Abdullâh Efendi-zâde Muhammed

²⁰⁷ Bu ibâre 52b'nin sol üst yan köşesinde der-kenâr olarak yer almaktadır.

²⁰⁸ M. 5 Aralık 1717/ 23 Kasım 1718.

²⁰⁹ M. 23 Nisan 1803/ 10 Nisan 1804.

‘İlmî Efendi Hâce terceme-yi hâlinedür. (15a) Büyük Hüseyin Efendi Hâce Hazretleri takrîbî olarak «1218²¹⁰» târîhlerinde ‘âzîm-i dâr-ı cinân olup (16a) Kırşunlı Câmî‘-i Şerîfî hâzîresinde minâre dibinde defîn-i hâk-i ‘ıtrnâk kılınmışdır. Raḥmetullâhî ‘aleyh

(1b) Sengine-yi Mezârındaki Kitâbe²¹¹

- (2b) Nüh sipihre çıkdı bu dem nâlem
(3b) *Mevtü’l-‘âlim kemevtü’l-‘âlem*²¹²

- (4b) Büyük Hüseyin Efendi

- (5b) Başka bir kabir taşından

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (6b) Bu bâğuñ bâğbânı lânedden çok murğ uçurmuşdur
(7b) Hezâr bizler gibi bî-çâreler konmuş göçürmüşdür

(8b) *Mülâhaza-yı şaḥîḥam şu yoldadır. (9b) Merḥûm u mağfûr Hüseyin Efendi Hâce (10b) Hâdim müftîsi Muḥammed Ebû Sa‘îd Efendi’dan (11b) icâzet almışdır. Mu‘âsır ‘ulemâdan (12b) Akşehirli ‘Osmân Efendi ise Hüseyin Efendi’nün (13b) ders-i şerîki Harputlı ‘Ömer ve Medîneli (14b) Sa‘îd Efendi’nün kezâ mu‘âsır ‘ulemâdan (15b) Sarı ‘Abdullâh Efendi yine Hüseyin Efendi’nün (16b) şerîki Hâdimli Muḥammed Sa‘îd Efendi’dan (17b) icâzet almış olduklarından bunlara (18b) nazaran Hüseyin Efendi muḥaddem ü üstâz (19b) maḳâmında olduğından büyük (20b) laḳabıyla ta‘zîm idilmişdür.

²¹⁰ M. 23 Nisan 1803/ 10 Nisan 1804.

²¹¹ Bu ibâre sahîfeye yatay olarak yazılmıştır.

²¹² “Âlimin ölümü, âlemin ölümü gibidir.”

[53a]

(1) Şâdık Efendi

(2) Hasbek mahallesinde Deli 'Alî Câmî'-i Şerîfî imâmı şulehâ-yı ümmetden Muhammed Efendi'nün necl-i muhteremleridir. (3) 1182²¹³ târihinde mahalle-yi mezkûrede Kavaqlı Ev nâm hânede kadem-nihâde-yi 'âlem-i şühûd (4) olup henüz bir tıfl-ı nev-zâd iken pederleri rahmet-i Rahmân'a kavuşarak bir dürr-i yetim olarak (5) büyük birâderleri nezdinde perveriş-yâb olmuştur: (6) Bi'l-âhare büyük birâderi Dadağı kıyâyesinde imâmet vazîfesini der-'uhde iden İbrâhîm Efendi'nün (7) taht-ı terbiyesinde kalmışdır. Mebâdî-yi 'ulûmı Dadasın'da ikmâl iderek Ürgüb'de (8) bulunan büyük birâderi Ahmed Efendi nezdine gitmiş ve orada 'ulemâ-yı mahalliyyeden Hacı Muştafâ (9) Efendi'den mantıka kadar tahşîl-i fûnûn eylemişdir. Ba'dehû Amasya'da tahşîl idüp Ankarâ'ya (10) giderek «Kara Şâlih-i Ankaravî'den» ikmâl-i tahşîl iderek İstanbul'a berây-ı tahşîl[e] (11) gitmişlerdir. İstanbul'da meşâhîr-i 'ulemâ vü fużalâdan «Fenârî» muhaşşisi «'Abdullâh» Efendi (12) Kanğırivî'den itmâm-ı 'ulûm ve tekmîl-i nush idüp kesb-i fazl u 'irfân iderek iştihâr itmişdir. (13) İstanbul'da rû'ûs imtihânını dağı kazanarak Kayseriyye'de «Pervâne Beg» Kazancılar» (14) Medresesi müderrisliği 'uhde-yi feyz-nüşûrlarına bihakkın tevcih buyurulmak şüretiyle taltîf (15) ü tevķîr buyurulmuşdur. (16) «1231²¹⁴» târih-i hicriyyesinde Kayseriyye'ye 'avdet buyurarak fużalâ vü 'ulemâ-yı zevî'l-ihtirâmdan (17) Erzincânî «Hacı Süleymân» Efendi Hâzretleri'nün dersine dağı devâmla bi'l-istihkâk fâzıl-ı mûmâ ileyhdan [54a] (1) ağız-ı icâzet itmiş ve Kürdler Seyfullâh Câmî'-i Şerîfî'nün imâmet ü hîtâbeti 'uhde-yi (2) fâzılânelerine tevcih buyurulmuşdur. (3) Uzun müddet «Serçe Öni» Câmî'-i Şerîfî'inde neşr-i 'ulûm iderek tâlibini 'ulûm u (4) 'irfânından küllî istifâdeler itdirmişdir. (5) Kabl Ba'de'l-'aşr dersine devâm itdiği fużalâ-yı benâmdan Ağça Şarlı Hacı Zekeriyâ Efendi (6) H'âce'nün kerîmesiyle kable'l-icâzet izdivâc iderek şeref-i şihriyyetle benâm olmuşlardır. (7) Bi'l-âhare «Kermelik» kıyâyesi câmî'-i şerîfî kürsî şeyhliği dağı 'uhde-yi 'ârifânelerine tevcih buyurularak (8) kadr-i 'âlîleri bir kat daha tevķîr kılınmışdır. Ramazân-ı Şerîf'de Kermelik kıyâyesine giderek (9) icrâ-yı va'z u naşîhat idüp sâ'ir-i evkâtta dağı tedrîs-i 'ulûm-ı şettâ ile meşğûl olurdu. (10) Şöhreti cihânı kaplamış bir dâhî-yi fîtrat idi. (11) Mâverâ'ü'n-nehir 'ulemâsından Kayseriyye'ye «'Abdullâh Tâli'ü'l-Buhârî» nâmında bir 'âlim ü fâzıl (12) mütebahhîr gelüp 'aşr-ı mezkûr 'ulemâsıyla yapmış oldukları mübahâşât u münâzarât-ı 'ilmiyyede (13) cümlesini sükûta mecbûr itmişdi. Nihâyet Şâdık Efendi merhûmla cereyân ide[n] mübahâşât-ı (14) 'ilmiyye vü fenniyyede fâzıl-ı müşârûn ileyhûn huzûrında kendisi sükûta mecbûr olup fazl (15) u kemâline gıpta iderek meftûn-ı kemâlî olup hayretler içinde derhâl Şâdık Efendi'nün (16) ellerini takbîl iderek kemâlâtını işbât itmişdir. Ve o zamâna kadar 'ulemâ-yı Rûm'dan (17) hiçbir kimsenün elini öpmeye tenezzül itmeyen Mâverâ'ü'n-nehir dâhîsi «'Abdullâh Tâli'ü'l-Buhârî» [55a] (1) Hâzretleri Şâdık Efendi'nün ellerini öperek «işte el

²¹³ M. 18 Mayıs 1768/ 6 Mayıs 1769.

²¹⁴ M. 3 Aralık 1815/ 20 Kasım 1816.

ve ayaklarını öpmeğe lâyık bir ‘âlim-i küll (2) ve fâzıl-ı mütebahhîr bulabildim» demişdür. (3) Şâdık Efendi merhûm vâlide cihetinden vücûh-ı memleket ü şâhib-‘irfân Dellâk-zâde (4) Nazîf Efendi merhûmuñ cedd-i emcedleridir. (5) Kendileri elli seneden fazla Kayseri’de neşr-i ‘ulûm ide[rek] «680²¹⁵» ‘ulemâ vü mücâz yitişdirmişdür. (6) 1266²¹⁶ târîh-i hicriyyesinde ve seksen dört yaşında olduğu hâlde *İrci*²¹⁷ emr-i Sübhânîsine (7) *Lebbeyk*²¹⁸-zen-i icâbet olup, Kurşunlu Câmî-i Şerîfi minâresi civârında defîn-i hâk-i (8) ‘itrnâk kılınmışdır. Raḥmetullâhi ‘aleyh. (9) Kâsım Efendi H’âce ile raķib bulundıklarından talebeleri arasında «Kâsımî, Şâdıkî» ‘unvânı deverân idi. (10) Merhûm Şâdık Efendi H’âce hâfız olmadığından ve raķibi bulunan Kâsım Efendi H’âce merhûm ise hâfız (11) olduğundan bu huşuşı kendisine sebep-i rüçhân ‘add idermiş.. Bir gün bu huşuşı daḥı izâle itmek (12) içün ‘ahd ü ‘azm iderek pek yakın bir zamânda hıfz-ı Qur’ân-ı Kerîme’ye de muvaffak olmuşdur. Bunuñ (13) üzerine bir icâzet du‘asında mihrâb-ı şerîfde oturan Şeyhü’l-‘ulemâ Kâsım Efendi H’âce’nüñ (14) sağ tarafına ve mihrâbuñ içine oturarak «sinnim sinniñe, ‘ilmim ‘ilmiñe, şoyum şoyuña (15) müsâvidür. İşte ben de hâfız oldım. Elḥamdülillâh» demişdür. Ğâyet vakûr, ‘aşabiyyü’l-mizâc (16) zâhid, uyanık bir zât-ı ‘âlî-şîfât idi. Bir kerîmesini Trabzonlu Muhammed Efendi Hacı ‘Abdullâh Efendi H’âce’ye, diğerkerîmesin[i] de (17) Kâsım Efendi H’âce hafîdi ‘Âlim Efendi’ye virmişdür.

[56a]

(1) Gönci-zâde Kâsım Efendi

(2) Aşlen Kayseriyyeli meşâhîr ü müfessirînden Es-seyyid Muhammed Kâsım Efendi Gönci-zâde Muhammed Maḥmûd Efendi’nüñ (3) şulb-i pâk-i necîbânelerinden «1175²¹⁹» sâl-i hicriyyesinde kadem-nihâde-yi ‘âlem-i şühûd olmuşdur (4) Bir müddet Şarı ‘Abdullâh Efendi Ankaravî’den ve bir müddet Akşehirli ‘Osman Efendi’den (5) taḥşîl-i ‘ilm ü fûnûn iderek tezyîn-i zât u şîfât eylemişdür. (6) Bi’l-âḫare Hâdim’e ‘âzîm olup orada Ebû’s-Sa‘îd Muhammed Hâdimi-zâde Muhammed Emîn Hâzretleri’nüñ (7) dersine devâmla ikmâl-i ‘ulûm ve taḥşîl-i kemâlât idüp fâzıl-ı mûmâ ileyh Muhammed Emîn Efendi Hâdimî’den (8) aḫz-ı icâzetle kâmyâb olmuşdur. Nâm-ı «diğeri Kavuncu-zâde’dür» (9) 1212²²⁰’de neşr-i ‘ulûm u fûnûn ile iştiḥâr idüp ḥalka-yı dersine biñlerce ‘ulemâ vü fuḫalâ (10) ictimâ‘ iderek kesb-i faẓl u kemâlât itmişler ve fâzıl-ı mûmâ ileyh daḥı «Kâsım-ı ‘Allâme» (11) ‘unvânıyla şîṭ ü nâmı cihânı tutmuşdur. (12) Şeyḫ İbrâhîm-i Tennûrî Hâzretleri câmî-i şerîfi kürsî şeyḫlûğıyla ḥiṭâbet vazîfesi ‘uhde-yi (13) fâzılânelerine tevciḥ buyurularak kâdr-i ‘âlîleri tevķîr kılınmış ve câmî-i şerîf-i mezkûr (14) qar-

²¹⁵ M. 22 Nisan 1281/ 10 Nisan 1282.

²¹⁶ M. 17 Kasım 1849/ 5 Kasım 1850.

²¹⁷ “(Rabbine dön”) Fecr 28.

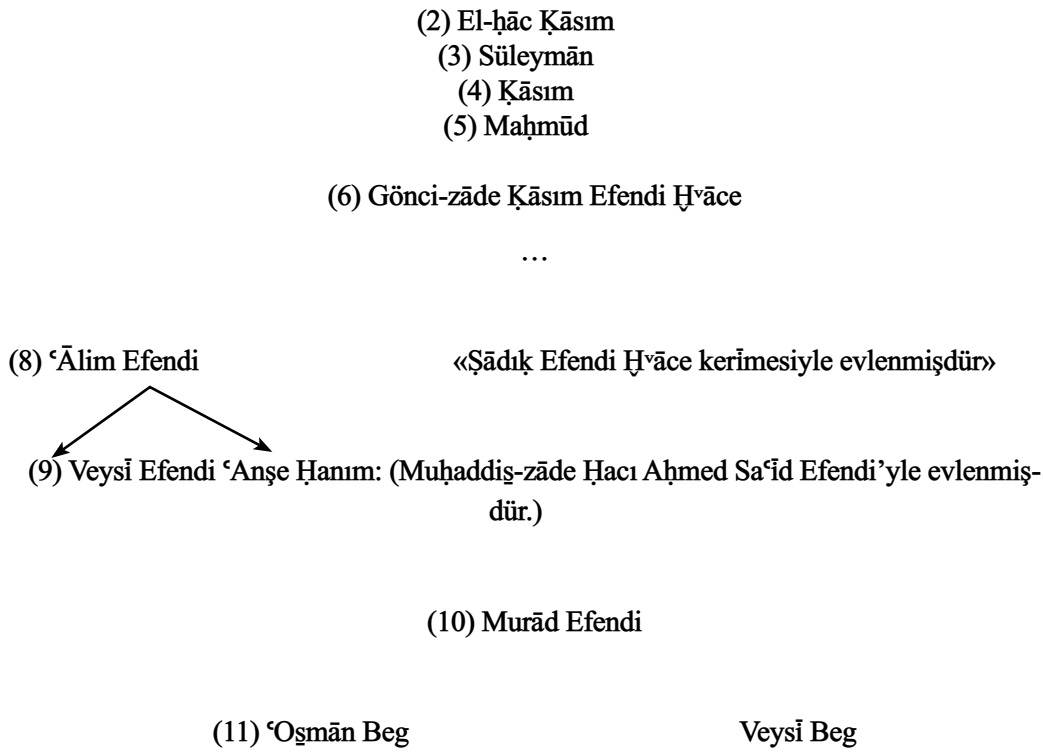
²¹⁸ “(Allah’ım) emret”, YILMAZ, Mehmet, *Edebiyatımızda İslamî Kaynaklı Sözlükler (Ansiklopedik Sözlük)*, 109. s.

²¹⁹ M. 2 Ağustos 1761/ 21 Temmuz 1762.

²²⁰ M. 26 Haziran 1797/ 14 Haziran 1798.

şusındaki hâne-yi fazîlet-me'âblarında ikâmet iderdi. (15) Şâdık Efendi «Hvâce ile mu'âşır olup Şâdık Efendi kerîmesini Kâsım Efendi'nün (16) hafîdi ~~Muhammed~~ Gönci-zâde 'Âlim Efendi Hvâce'ye tezvîc itmişdür. Kâsım Efendi dağı kendi kerîme-yi (17) 'iffet-vesîmelerini²²¹ mümtâz-ı mücâzâtından Müderris-zâde 'Âlim Efendi'ye 'ağd-i nikâh u tezvîc eylemişdür.

[56b]

[57a]

(1) Gönci-zâde fâzıl-ı şehîr Kâsım Efendi Hvâce Ḥazretleri'nün «Şerhu Enmüzecü'l-'Ulûm ve (2) Er-Risâletü'l-Hüccet fi'l-Manṭıḳ» âşâr u te'lîfâtı fâzıl u kemâlâtınuñ birer âşâr-ı mevcûdesindendür. (3) 1258²²² târîḫinde 'âzim-i dâr-ı cinân ve vâsıl-ı cennet-i Raḥmân olup Huvând Câmi'-i Şerîfi (4) ḥarîmi dâḫilindeki ḳabristâna defn-i ḥâk-i 'ıṭrâḳ ḳılınmışdur. Raḥmetullâhi 'aleyh. (5) Meşâḥîr-i 'Oṣmâniyye şaḥîfe 9

²²¹ Bu ibârenin altına Ahmet Emin Güven tarafından Latin harfleriyle "İffet" yazılmıştır.

²²² M. 12 Şubat 1842/ 31 Ocak 1843.

(5) Tārīḥ-i Vefât 1258²²³

(Fâilâtün/ fâilâtün/ failâtün/ fâilün)

- (6) Ḥazret-i Kāsım Efendi kim odur baḥr-ı ‘ulūm:
Kām alurdu dürr-i faẓlından şıḡār ile kibār
- (7) Seyyid-i Cürcāni’ye hem Sa’d-i Teftāzāni’ye:
Olmışıdı şānı²²⁴ her vechile ol devlet-şi‘ār
- (8) Niçe biñ ṭullāba taḥḫīḳ-ı fūnūn-ı ‘ilm ile:
Neşr-i feyz eylerken oldu ‘āzim-i dārü’l-ḳarār
- (9) Tārīḥin(i) üçler çıkup itdi ḥisābı Ḥayretā:
Göçdi bir ‘allāme-yi ‘ālim²²⁵ ferīd-i rūzgār

[58a]

(1) Feyzī Efendi-zāde Ḥilmī Efendi

(2) «1225²²⁶» tārīḥ-i hicriyyesinde mehd-ārā-yı zūhūr olup Müderris-zāde ‘Ālim Efendi Ḥazretleri’nden (3) taḥṣīl-i ‘ulūm u kemālāt itmişdür. (4) Ḳayserī üdebā vü şu‘arā-yı benāmından ‘Oşmān Seyfī Beg merḥūmuñ maḥdūm-ı necābet-penāhileri (5) Şa‘bān Beg Efendi’den de Fārsī taḥṣīl iderek beyne’l-aḳrān temeyyüz ü teferrüd itmişdür. (6) Feyzī Efendi-zāde Feṭḥullāh Efendi oğlıdur. (7) Peder-i vālā-güherleri Ḳayserī şürefā vü ḥānedānından olup «Aḳbıyık Oğlu Ḥasan «Aḡa» (8) vaḳ‘asında tiḡ-i ḡadr-ı eşkıyāya hedef olup «1236²²⁷» tārīḥinde şehīden ‘āzim-i dār-ı (9) cinān olan zāt-ı (şıfāt) [‘ālī]-ḳadrdir. (10) Bunların cedd-i a‘lāları ise 1145²²⁸ tārīḥ-i hicriyyesinde

²²³ M. 12 Şubat 1842/ 31 Ocak 1843. Tarih kurşun kalemle yazılmıştır.

²²⁴ “sânî”, GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar (ve muhtevalarından seçmeler)*, LXXIX. s.

²²⁵ “âlem”, GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar (ve muhtevalarından seçmeler)*, LXXIX. s.

²²⁶ M. 6 Şubat 1810/ 25 Ocak 1811.

²²⁷ M. 9 Ekim 1820/ 27 Eylül 1821.

²²⁸ M. 24 Haziran 1732/ 12 Haziran 1733.

Kayserî müftîliğini ihrâz iden (11) ‘ulemâ vü fużalâ-yı meşhûreden Bağçeci-zâde «Hacı Ahmed Efendi» cennet-mekândur. (12) Bu zâtuñ maḥdûm-ı necâbetleri Kâsım Efendi, bunuñ maḥdûmı Feyzullâh Efendi ‘asâkir-i muntazama (13) ser-gerdeligi ile talîf ü tevķîr buyurılan bir zât u mîr-i ‘âlî-kadr olup uzun (14) müddet mezkûr ser-gerdeligi îfâ ve ḥıdmet-i devletde ḥıdmet-i mebrûresiyle kesb-i iştiḥâr (15) itmişdür. «1190²²⁹» târiḥ-i hicriyyesinde ‘âzim-i dârü’l-cinân olup evlâd u aḥfâdı (16) ilâ yevminâ hâzâ «Feyzî Efendi-zâde» lakabıyla şöret-yâb olmuşdur. (17) Şâhib-i terceme merḥûm Ḥilmî Efendi eşnâ-yı tufûliyyetinde «1236²³⁰» târiḥinde meşhûr bir ḥâdişeyi [59a] (1) mü’ellime olan «Hasan Ağa» vaḳ‘asında vâlid-i mâcidleri ve akrabâ vü ta‘allukâtı eşkıyâ tarafından (2) mazlûm u maḡdûr olarak şehîd idildikleri zamân-ı ḥûn-âlûdda Ḥilmî Efendi merḥûm daḥı (3) tîḡ-i eşkıyâya kurbân idilecegi bir eşnâda derḥâl komşudan ihtiyâre bir kadın çocuḡa (4) «Ḥilmî Efendi’ye» koşarak kucaklamış ve eşkıyâya ḥiṭâben bu çocuk benim yavrumdur. (5) Onlardan degildir. Ben de sizdenim. Allâh ‘ışķına çocuḡuma tokunmayuñ» diyerek (6) Ḥilmî Efendi’yi kurtarmış ise de işbu ḥâdişeden fevķa’l-‘âde ḥûn u dehşet (7) gören Ḥilmî Efendi’ye ḥavfından tolayı bir ḥastalık târî olmuşdur. (8) Kendisi bir müddet meclis-i idâre a‘zâlıḡına ve Devellü kâdıllıḡında bulunmuş ise de (9) ‘illet-i müzminenüñ ‘adem-i müsâ‘adesinde ihtiyâr-ı ‘uzlet iderek «1270²³¹» târiḥinde (10) Ḥuvând Câmî’-i Şerîfi’nde başı secdede olduḡı ḥâlde teslim-i ervâḥ-ı ma‘dûde eylemişdür. (11) Vefâtından muḡaddem ḥamâma giderek gizlice yıkanmış, ba‘deḥü Seyyid Bürhâne’ d-dîn ve Zeyne’l-‘Âbidîn (12) Ḥazretleri’nüñ türbe-yi şerîfelerini ziyâret iderek edâ-yı farz içün câmî’e girmiş ve secdede (13) teslim-i ruh itmişdür. Raḡmetullâhi ‘aleyh (14) Zurefâ, şu‘arâ vü fużalâdan bir zât olup eş‘arı dil-nişîndür.

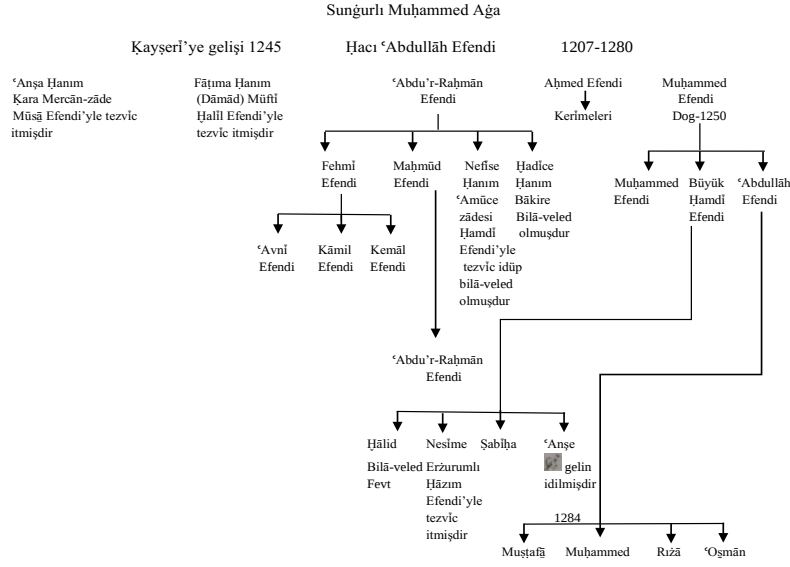

²²⁹ M. 21 Şubat 1776/ 8 Şubat 1777.

²³⁰ M. 9 Ekim 1820/ 27 Eylül 1821.

²³¹ M. 4 Ekim 1853/ 22 Eylül 1854.

[60b]

[61a]

(1) Hacı ‘Abdullâh Efendi

(2) Sungur’uñ Gözi Kızıl kıyâyesinde Muhammed Ağa’nuñ necl-i necîb-i mükerreremeleridir. (3) «1207²³²» târîh-i hicriyyesinde ‘âlem-i şühûda kâdem-nihâde olup İstanbul’a giderek meşhûr (4) ‘ulemâ-yı kirâmdan Hâzret-i Kangırivî’den ikmâl-i nush ve tahşîl-i ‘ulûm iderek fâzıl-ı mûmâ ileyhden (5) ahz-ı icâzetle benâm olmuştur. (6) 1245²³³ târîhinde Kayseriyye’yi teşrîf iderek ‘allâme-yi dehrden fâzıl-ı şehîd Şâdık Efendi (7) Hâce’nüñ meclis-i melâ’ik-enîslerine muvâza- betle yiniden ve tekrâren tahşîl-i ‘ilm ü kemâlât iderek (8) Şâdık Efendi merhûm u mağfûrdan dahı icâzet ahzıyla şeref-yâb olmuştur. (9) Şahâbiyye Medresesi’nüñ müderrisligi dahı ‘uhde-yi fâzılânelerine tevcih buyurularak (10) kadri i’lâ kılınmıştır. (11) Serçe Öñi Câmî-i Şerîfi’nde tedris-i ‘ulûm ve va’z u naşîhatla halkı ve talebe-yi teşnegânı (12) fâzıl u kemâlâtından müstefîd kılarak iki yüzden fazla(ya) ‘ulemâya icâzet virmiş (13) ezcümle müftî-yi esbak fâzıl-ı şehir Eynihânî-zâde²³⁴ ‘Âlim Efendi, Dâmâd Halîl Efendi gibi e’âzım-ı (14) ‘ulemânuñ üstâdı olmuştur.

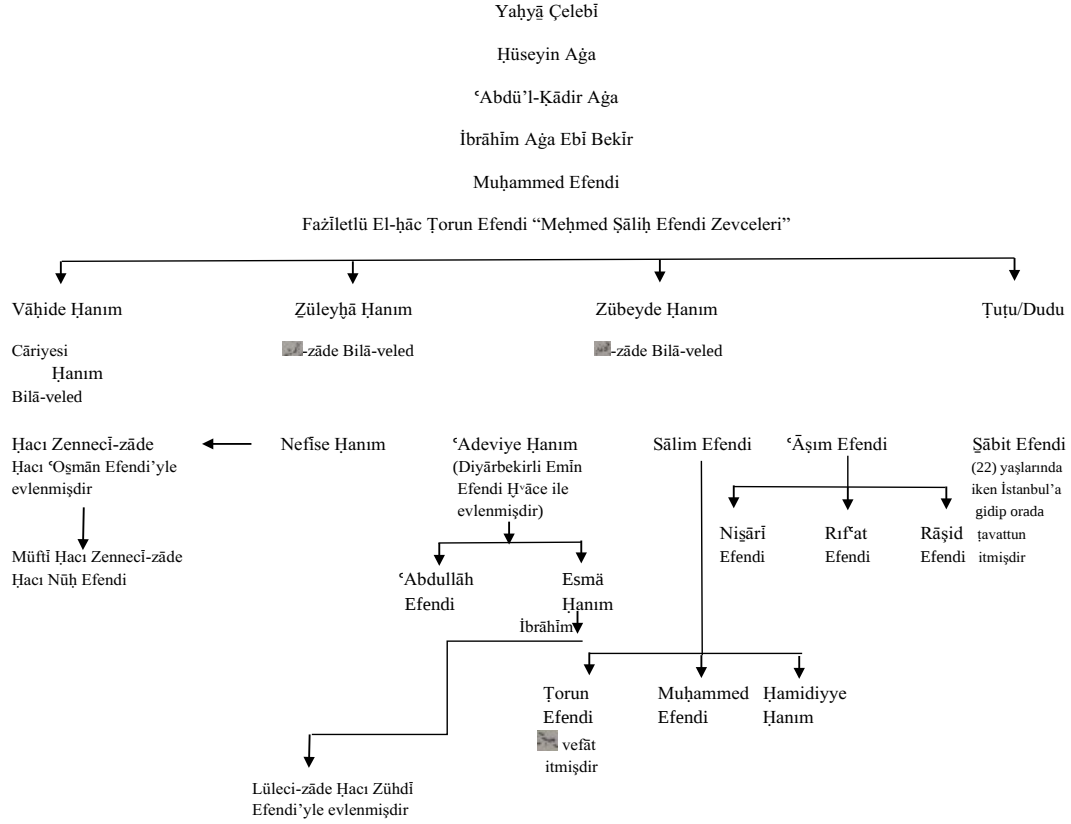
²³² M. 19 Ağustos 1792/ 7 Ağustos 1793.

²³³ M. 3 Temmuz 1829/ 21 Haziran 1830.

²³⁴ Bu kelime “İnehânî/ Eynihânî” şeklinde söylenmekte ve okunabilmektedir.

(15) 1280²³⁵ târîh-i hicriyyesinde ‘âzîm-i dâr-ı cinân olup Kırşunlı Câmî-i Şerîfî civârında (16) defn-i hâk-i ‘ıtrnâk olmuştur. Raḥmetullâhi ‘aleyh

[62b]

[63a]

(1) El-hâc Torun Efendi «Meḥmed Şâlih Efendi» Bin İbrâhîm Efendi

(2) Kayşerî eşrâfından Çukurlı-zâde Meḥmed Ağa’nun necî-i necîb-i fazîlet-me’âbları olup
(3) 1214²³⁶ sene-yi hicriyyesinde mehd-ârâ-yı²³⁷ ‘âlem-i şühûd olmuşturdur. (4) Henüz sinn-i
tuḫlûliyyetde iken vâlid-i muḥteremleri Aḥmed Ağa vefât iderek vâlidesinün (5) pederleri Hacı-
larlı meşâhîr-i ittîkâ ve zühhâd-ı ‘ulemâdan Mûsâ Efendi’nün taḥt-ı hıẓânesinde (6) perverîş-yâb

²³⁵ M. 18 Haziran 1863/ 5 Haziran 1864.

²³⁶ M. 5 Haziran 1799/ 24 Mayıs 1800.

²³⁷ Bu kelimenin altına “Mehdara” ibâresi kurşun kalemle ve Latin harfleriye Ahmet Emin Güven tarafından yazılmıştır.

olmuşlardır. (7) 1302²³⁸ târîh-i hicriyyesinde ‘âzim-i dâr-ı cinân olarak Huvând Cāmi‘-i Şerîfi ittişâlinde (8) ve Huvând Hatun Türbesi arasında defîn-i hâk-i ‘ıtrnâk kılınmıştır. Raḥmetullâhi ‘aleyh. (9) Merhûm u mağfûruñ büyük pederleri şulehâdan Mûsâ Efendi Hâce Cınkıllı Cāmi‘-i Şerîfi’nde bir Ramazân-ı (10) şerîfde va‘z iderek hafîdi ve yetîm Meḥmed Şâlih Efendi’yi de birlikde cāmi‘e götürmüş (11) ve kürsînüñ dibine oturtarmıştır. Va‘z iderken cemâ‘atden hafîdine du‘â (12) ve huzûr-ı kalb ile herkesüñ âmîn dimesini iltimâs iderek kürsî yanında bulunan (13) hafîdine «gel oğlım» cemâ‘at seni görsin, du‘â ideceğim âmîn disünler» diyerek torunı (14) cemâ‘ate göstermiş ve du‘â itmiş ve nihâyet bu şüretle «Torun Efendi» diyerek iştiḥâr itmiştir.

[63b]

(1) Baş Tarafındaki Sengine-yi Mezârındaki Kıt‘a-yı ‘Arabiyye

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(2) *İzâ kâle fi’l-ḥamsî, el-mü’ezzinü eşhedü:*

*Fenaḥnû necîbu fi’l-Ḳubûri feneşhedü*²³⁹

(3) Defterim yâ Rab kara lâkin şakal aḳ raḥmet it:
Müsrif isem de bu nefse kesdim ümmid raḥmet it

(4) Bu Hacı Torun Meḥammed Şâlihüñ rû ḥâkdedir:
Kemter-i Huddâm-ı dîn-i Aḥmedîyim raḥmet it

(5) Her ziyâret eyleyen ihvân-ı dîn içün recâ
Fâtiḥa iḥsân idene eyle iḥsân: raḥmet it

(6) 23 Zî’l-ḥicce sene 1302²⁴⁰ ḳabîl-i ezânü’l-Cum‘a
Ber-hayât iken kendisi inşâd u taḥrîr buyurmuşlardır.²⁴¹

²³⁸ M. 21 Ekim 1884/ 9 Ekim 1885.

²³⁹ Müezzîn beş bakit ezânda; “Cenâb-ı Hakk’ın varlığına ve Peygamber Efendimiz’in (s.a.v.) O’nun resûlü olduğuna şehâdet ederim.” dediğinde biz de mezârda olduğumuz hâlde cevâp verir ve şehâdet ederiz.

²⁴⁰ M. 3 Ekim 1885.

²⁴¹ Bu ibâre 63b’nin sol üst yan köşesinde der-kenâr olarak yer almaktadır.

(7) Ayak Tarafındaki Sengine-yi Mezârındaki Târîh-i Ra'nâ

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (8) Hâce-i bü'l-faẓl u dānā Hâc(ı) Torun Efendi'nün:
Aşl-ı ismiydi Mehemmed Şâlih-i kân-ı kemâl
- (9) Rûz u şeb neşr-i 'ulûma sa'fı iderdi şöyle kim:
Ehl-i inşâf itmedi 'ilminde anuñ kıl ü kâl
- (10) Her toğan gün itdiginden 'âkıbet aḥşam ğurûb
Şems-i burc-ı 'ilm²⁴² iken bu zâtı (bu) baş vah zevâl
- (11) Mesken-i vâlâ-yı pâki cennet-i a'lâ olup:
Vaşl-ı dîdâr ile ḳalbin şâd ide ol Zû'l-Celâl
- (12) Lafzıla târîh-i fevtin zabt idüp Fevzi^x didi:
Üç yüz iki sâli içre kıldı 'Adne irtihâl

(13) *«Ömer Fevzi Efendi» bu zât-ı faẓâ'il-simât târîh-i mezkûrede Kayseriyye nâ'ib-i şer'iy-yesî «kâzîsi» olan (14) 'ulemâ vü fuẓalâ-yı dehrüñ ser-efrâzından müte'addid te'lîfât şâḥibi ve beyne'n-nâs Edirne müftîsi nâmıyla iştihâr (15) iden 'allâme-yi rûzgârdur. Maḳarr-ı fuẓalâ olan Kayserî'de kâzî bulunduğı zamân 'ulemâ-yı zamâniyye ile (16) şoḥbet ü mübâḥaşâtda bulunarak Kayserî 'ilmiyyesinüñ ḳuvvet ü ḳudretini taḳdîr ider ve bi'l-hâşşa Hacı Torun Efendi (17) merḥûm u maġfûra faẓla ḥürmet idermiş. Câmî'-i Kebîr'de ba'zan va'z itdiğı gibi Koca Beg Câmî'-i Şerî-fi'nde de (18) teberrûken ders okutdığı, nârgile içere oldığı ve Müftî Hacı Enver Efendi merḥûm u maġfûra ḥürmet ü tevcîḥ gösterdiğı (19) mütevâtîrâtındır. Cümle-yi mü'ellefâtından Ferîde-yi 'Aşâm Hâşîye-yi Cedîdesi, Ḳaşîde-yi 'Ulyâsı, Ğuryetü'l-Ṭübâ ve sâ'ire (20) Raḥmetullâhi 'aleyh.

²⁴² "âlem", GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar (ve muhtevalarından seçmeler)*, LXXXIX. s.

[64a] (1) Hacı Torun Efendi merhûm u mağfûrûn âsârı ğayr-ı maṭbû‘ ve ‘Arabî’dür. (2) Risâle-tü’l-İndirâciyye: ‘İlm-i kıra’at-ı Kur’ân’dan olup kıra’at-ı ‘aşerenüñ tertibini mübeyyindür. (3) Hüsne’l-Hakk ve’z-Zahr: Kur’ân-ı Kerim kıra’atından ba‘de’l-ferâḥ [*Sübḥâne Rabbi Rabbü’l-İzzeti*²⁴³] âyet-i kerîmesinüñ (4) :[*Sübḥâne Rabbenâ Rabbü’l-İzzeti*..] okunmasınıñ merci’i oldığı beyân u delâ’ilini (5) ittikândan ‘ibâretdür..:Risâlenüñ ismi zamân-ı te’lîfi olan 1268²⁴⁴’i irâ’e ider (6) İşârât-ı Kur’ân: Kur’ân-ı Kerim’üñ rumûzâtını mübeyyindür (7) Tenbîhü’l-ağniyâ: Az zamân içinde çok zamân olur diyenlerüñ aqvâlini red yolında yazılmışdur (8) Risâle fî Ta‘rîfi’l-Aḥkâmi’ş-Şer’iyye] (9) Miftâḥü’l-Hayât²⁴⁵: Meḥmed Tâhir-i Burûsevî: Meşâhîr-i ‘Osmâniyye’dan (10) şahîfe

[66a]

(1) Müderris-zâde Meḥmed ‘Âlim Efendi

(2) Cedbeced ‘ulemâ-zâdeden olup meşâhîr-i fuḥûlîn-i ‘ulemâdan Mu‘îd-zâde Meḥmed Efendi’nüñ (3) şulb-i pâkinden mehd-ârâ-yı ‘âlem-i şühûd olmuşdur. «1217²⁴⁶»’de (4) Kâsım Efendi Ḥıvâce’dan aḥz-ı ‘ulûm u taḥşîl-i kemâlât iderek fâzıl-ı mûmâ ileyhdan (5) icâzet aḥzına muvaffak olmuşdur. (6) Ve üstâd-ı fazîlet-me’âblarınıñ şeref-i şihriyyetine nâ’iliyyetle mümtâz kılınmışdur. (7) Ḥuvând Câmî-i Şerîfi’nde uzun müddet tadrîsle meşğûl olup (200)’den fazla (8) ‘ulemâyâ icâzet vermişdür. «1299²⁴⁷»’da füc’eten vefât itmişdür. Raḥmetullâhi ‘aleyh

(9) Sengîne-yi mezârından şoñ mısrâ’lar

12 Ramazân 1299²⁴⁸

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(10) Câmî-i Ḥāvanduñ iḥyâsiyken itdi irtiḥâl:

Ṭurmayup ḳan ağlamaḳda miḥrabıla kürsiyân

²⁴³ “(Senin Rabbin, galiliğin Rabbi onların niteledikleri şeyden münezzehtir.)” Sâffât 180.

²⁴⁴ M. 27 Ekim 1851/ 14 Ekim 1852.

²⁴⁵ <http://docplayer.biz.tr/40421056-Haci-torun-efendi-nin-miftahu-l-hayat-isimli-eseri-uzerine-bir-arastirma.html>

²⁴⁶ M. 4 Mayıs 1802/ 22 Nisan 1803.

²⁴⁷ M. 23 Kasım 1881/ 11 Kasım 1882.

²⁴⁸ M. 28 Temmuz 1882.

- (11) Söyledi üçlerle târih maḥdum[1] cevher gibi
Luṭf-[1] (u) Ḥaḳla Ḥvāce ‘Ālim cennete oldu revān²⁴⁹

[67a]

(1) Müderris-zāde Meḥmed Ra’ūf Efendi²⁵⁰

(2) Müderris-zāde ‘Ālim Efendi’nün necl-i necīb-i faẓilet-enīsleri olup meşāhīr-i ‘ulemādan bir zāt idi. (3) Uzun müddet tedris-i ‘ulūm ile meşgūl olup soñ zamānlarında biraz ‘ateh emmāreleri (4) müşāhede idilmiş ve «1322²⁵¹» târiḥinde raḥmet-i Raḥmān’a ḳavuşmuşdur. Raḥmetullāhi ‘aleyh.

[68a]

(1) Dāmād Ḥalīl Efendi

(2) 1237²⁵² târiḥ-i hicriyyesinde Aṭana’nun Çeçeli ḳazāsının Şomunlı ḳaryesinde dünyāya (3) gelmişdür. Ṭarsus, Ḳonya’da ikmāl-i taḥşīl iderek Ḳayseriyye’ye gelüp fuẓalā-yı (4) maḥalliyyeden Ḥacı ‘Abdullāh Efendi Ḥvāce’nün dersine devāmla aḥz-ı icāzet itmiş ve (5) ḥvācesi fāzıl-ı şehīrūn kerīmesiyle izdivāc iderek şeref-i şihriyyetine nā’il olmuşdur. (6) 1294²⁵³ târiḥinde maḳām-ı iftāy da ‘uhde-yi faẓiletlerine alarak şöhret-gīr-i ‘ālem olmuşdur. (7) 1298²⁵⁴ târiḥinde Ḳayseri müfti-liğinden infişāl iderek İstanbul’a gitmiş ve orada (8) silk-i ḳazāya dāḥil olmuşdur. Bir müddet ‘Azīziyye «Pıñarbaşı» ḳazāsı nā’ibliğinde (9) müddet-i ‘örfiyye vü nizāmiyyesini ba’de’l-ikmāl Ḳayseriyye’ye gelüp «1304²⁵⁵» târiḥinde ‘āzim-i dār-ı (10) cinān olmuşdur. Raḥmetullāhi ‘aleyh. (11) Büyük Ḥüseyn Efendi Medresesi müderrisliği ile Cāmi’-i Kebīr imāmet vazīfesi ‘uhde-yi faẓılānelerine (12) tevcīh ḳılınarak ḳadri tevḳīr idilmişdür.

[69a]

(1a) Ḥişārcıḳlı-zāde Nā’il Efendi

²⁴⁹ bk. GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar (ve muhtevalarından seçmeler)*, 94. s.

²⁵⁰ Bu ibârenin yanına Ahmet Emin Güven tarafından kurşun kalem ve Lâtin harfleriyle “1236 Tevellüdi” yazılmıştır.

²⁵¹ M. 18 Mart 1904/ 6 Mart 1905.

²⁵² M. 28 Eylül 1821/ 16 Eylül 1822.

²⁵³ M. 16 Ocak 1877/ 4 Ocak 1878.

²⁵⁴ M. 4 Aralık 1880/ 22 Kasım 1881.

²⁵⁵ M. 30 Eylül 1886/ 18 Eylül 1887.

(2a) Cedbeced ‘ulemā ve müftî-zāde olup fuṣalā-yı maḥalliyyeden Sâlim Efendi’nün necî-i necîb-fāzîletleri (3a) olup «1240²⁵⁶» târîhinde mehd-ārâ-yı şühûd olmuşlardır. (4a) İkmâl-i taḥşîl idüp aḥz-ı icāzetle bekām oldıktan sonra 1298²⁵⁷’de Ḳayserî müftîsi (5a) olarak ḳadr ü şerefi i’lâ ḳılınmışdır. Bi’l-hāşşa lisân-ı Fârsî ve edebiyâtda (6a) yed-i tûlâ şāhibi olup zarîf, edîb, ‘âlim, fāzıl bir zât-ı ‘âlî-ḳadr idi. (7a) 1303²⁵⁸ hicrî târîhinde müftî oldığı ḥâlde ‘âzim-i dâr-ı cinân olup Şeyḫ İbrâhîm-i Tennûrî (8a) Câmî’-i Şerîfi civârında defîn-i ḥâk-i ‘ıtrnâk ḳılınmışdır. Eş‘ârı pek zarîfdür. (9a) Raḥmetullâhi ‘aleyh.

(9a)

Bir Târîḫ

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (fa’lün)

- (10a) Ḳayserî[yye] ‘ulemā zümresi eşrâfindan
(11a) Ḥvâce-zāde diyü tavşîf olunan ol ‘âlim
(12a) Didi göçdükdde cihāndan gözi nûrî eyvâh
(13a) Keder-i duḫterüm itdi müteḡayyir «ḥālüm»²⁵⁹
(14a) Eşk-i māderle yazılsun didi Nâ’îl târîḫ
(15a) Rihlet itdi meh-i raḥmetde Ḥabîbe Ḥanım
(16a) 1284²⁶⁰ Ramażân 15

²⁵⁶ M. 26 Ağustos 1824/ 14 Ağustos 1825.

²⁵⁷ M. 4 Aralık 1880/ 22 Kasım 1881.

²⁵⁸ M. 10 Ekim 1885/ 28 Eylül 1886.

²⁵⁹ “aḥvālüm”, vezin gereği metinden çıkarılmıştır.

²⁶⁰ 10 Ocak 1868.

(9b) Nâ'îl Efendi merhûm u mağfûr (10b) 1265²⁶¹ sene-yi hicriyyelerinde te'ehhül iderek birkaç (11b) evlâdı dünyâya gelmiş ise de bi'l-âhare [1273²⁶²] (12b) senesi Şa'bân-ı Şerîf'ün ikinci ve Mart'ün on altıncı yevm-i (13b) sebt-i mübârekde 'amûcesi İbrâhîm Na'îm Efendi Hâzretleri (14b) kerîmesi Münîre Hânım'la ve iki biñ guşn mihr-i mü'eccel ile (15b) 'ağd-i nikâh-ı şer'ileri olmuşdur. Erkek ve kız (16b) olmak üzere sekiz evlâdı dünyâya gelmiş ise de (17b) bir kısmı henüz tufûliyyetinde vefât iderek erkek nesli (18b) oğlu Muḥammed Nâşır Efendi vâsıtasıyla devâm itmişdür. Raḥmetullâhi 'aleyhim ecma'în.

[69b]

(1a) Hışârcıklı-zâde Muḥammed Nâ'îl Efendi

(2a) Merhûm u mağfûruñ Mecmû'a-yı münîfelerinde şöylece meşûr olduğından teberrûken 'aynen kayd idilmiştir.

(3a) Ketebehü 'Abdü'l-'Azîz El-mâ'il ilâ luṭfî'l-meliki'l-mu'âdil Hışârcıklı-zâde Ebu'l-Fazâ'il Es-seyyid Muḥammed Nâ'îl

(4a) İbnü'l-Mevlâ El-fâzıl Ve'n-nâcil El-kâmil Ebi'l-me'âlim Es-seyyid Muḥammed Sâlim İbnü'l-Mevlâ El-üstâdü'l-'âlim

(5a) El-Fâ'îk Ka'be fî'l-me'ârif Ve'l-me'âlim Es-seyyid Muṣtafâ Hâsım

(6a) İbn Eş-şeyḥ En-nâşih El-vâ'iz Muḥammed En-nâzım el-müftîn

(7a) Ve'l-müderrişin bi-medîne Kayşeriyye

(8a) 1256²⁶³

²⁶¹ M. 27 Kasım 1848/ 15 Kasım 1849.

²⁶² 28 Mart 1857/ 11 Nisan 1857

²⁶³ M. 5 Mart 1840/ 23 Şubat 1841.

Fenn-i harf okuduğı eşnâda henüz pek genç iken yazmış olduğundan ba'z-ı 'ibâre nokşânları vardır. ²⁶⁴(9a) «El-müftîn Ve'l-müderrişîn» kelimelerini teşniye şîğasıyla telaffuz iderek Muştafâ ve Sâlim Efendiler'ün (10a) müftî ve müderriş olup Muḥammed Nâzım Efendi'nün müftî olduğunu aḥlamak biraz güç mes'ele olduğundan (11a) ba'z-ı zevât bu iki kelimeyi cem' şîğasıyla telaffuz iderek Muḥammed Nâzım Efendi'nün de müftî olduğunu (12a) zann itmişler ise de merḥûm Muḥammed Nâzım Efendi'nün müftî olduğına dâ'ir başka hiçbir delîl ve kayd görülememiştir. (13a) Merḥûm u mağfûr Nâ'il Efendi'nün yazısı pek güzel değil ise de pederi Sâlim Efendi'nün ḡayet güzel ve muntazam (14a) yazıları manzûr-ı fakîrânemiz olmuştur. Mevlâ cümlesine rahmetler iḥsân eylesün âmîn. (15a) Merḥûm Nâ'il Efendi'nün mecmû'asından 'aynen nakl idilmiştir. Şöyle ki «ceddimiz Ṭorun 'Alî Aḡa'nuñ Şeyḡ Câmî'-i Şerîfî (16a) mezârlığında vâlidemiz ḡafidesi Emîne Ḥanım Raḡmetullâhi Te'âlâ kabrinün baş tarafına qarîn maḡallinde Şerîfî (17a) nâmında bir şâ'irün güzel târîḡi vardır. 1159²⁶⁵ yâḡûd 1356²⁶⁶ dördinci ḡânedede bulunan raḡam (18a) ba'z-ı mertebe bulunmuş olduğunda târîḡini ḡisâb lâzım geliyor. Taşḡih idiliyorsa ḡâtırımda ḡalan

- (19b) Şerîfî vefâtına didi târîḡ
(20b) 'Alî Aḡa'ya cinân olsun
(21b) Żımâ'en vefât itdigine işâret vardır.

[70a]

(1) Divrikli Mehmed Emîn Efendi

(2) Divrikli Ḥâfız Muştafâ Efendi'nün necl-i necîb-i fażilet-me'âbları olup Divrik'de Ḳayserî'de (3) 1237²⁶⁷ târîḡ-i hicriyyesinde mehd-ârâ-yı 'âlem-i şühûd olmuşlardır. (Arḡa şaḡîfeye) baḡ (4) Büyük birâderleri İsmâ'îl Efendi'yle birlikde taḡşîl-i 'ilm iderek bi'l-âḡare birlikde (5) 1265²⁶⁸ târîḡinde Ḳayseriyye'yi teşrîf buyurarak fużalâ-yı benâm ve 'ulemâ-yı zevi (6) 'l-iḡtirâmdan meşḡur Ḥacı Ṭorun Efendi Ḥ'âce'nün dersine devâmla aḡz-ı (1273²⁶⁹)'de icâzet iderek (7) müşâ-rün bi'l-benân olmuştur. (8) Bi'l-âḡare tedris ile işḡîḡ idüp üstâd-ı mûkerremeleri Ḥacı Ṭorun Efendi'nün şeref-i (9) şihriyyetlerine nâ'iliyyetiyle üstâdınun maḡâm-ı mübâreklerinde Câmî'-i Kebîr miḡrâb öninde uzun (10) müddet tedris-i 'ulûm iderek biñlerce fużalâya icâzet virmişdir.

²⁶⁴ Bu ibâre 69b'nin sağ üst yan köşesinde yer almaktadır.

²⁶⁵ M. 24 Ocak 1746/ 12 Ocak 1747.

²⁶⁶ "25 Aralık 1925 târîḡinden sonra Hicrî takvimden Milâdî takvime ḡeçilmiştir."

²⁶⁷ M. 28 Eylül 1821/ 16 Eylül 1822.

²⁶⁸ M. 27 Kasım 1848/ 15 Kasım 1849.

²⁶⁹ M. 1 Eylül 1856/ 20 Ağustos 1857.

(11) 1323²⁷⁰ târîh-i hicriyyesinde *İrci*²⁷¹ emr-i Sübhānîsine *Lebbeyk-zen*²⁷²-i icābet olup Huvānd Cāmi'-i Şerîfi (12) ittişâlindeki kabristānda defîn-i hâk-i 'ıtrnâk kılınmışdır.

(13) «Baş Tarafındaki Sengine-yi Mezârındaki Târîh-i 'Arabî»

(14) *Yā zā'ire'l-ḳabri fî izā'l-ḳabri ḳadd leḫadā:*
Şeyḫü'l-fāzıl zır entebteḡî reşadā

(15) *İsm ü fa'al ve vaşf-i fîhi müttefaḳ:*
'Alā emîniyye fahuve'l-emînu ḡadā

(16) *Yā zâkireten fî'l-verā encāle'l-fuḍalā*
'Aleyhi raḫmetun men lem yettaḫız veledā

(17) *Tesellî lâtebki fî târîḫ edeb*
Min ḫattā bi'l-'ilm vakten lem yemut ebedā

[70b]

(1) Sengine-yi Mezârının Ayak Tarafındaki Târîh-i Türki

(Feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (fa'lün)

(2) *Ḥazret-i Ḥvâce Emîn-i fâzıl:*
'Âzim-i ravza-yı Rıdvân oldı

(3) *Nice yıl medrese-yi 'âlemde:*

²⁷⁰ M. 8 Mart 1905/ 24 Şubat 1906.

²⁷¹ “(Rabbine) dön” Fecr 28.

²⁷² “(Allah'ım) emret”, YILMAZ, Mehmet, *Edebiyatımızda İslamî Kaynaklı Sözler (Ansiklopedik Sözlük)*, 109. s.

Nâşir-i meş'ale 'irfân oldu

- (4) Nice tullâba icâzet virdi:
Halef-i Hâzret-i Nu'mân oldu

- (5) Cevher-i eşk-i esefle Hakkî:
Yazdı târîhini giryân oldu

- (6) Ma'den-i 'ilm ü hüner H'âce Emîn:
Nâ'il-i rahmet-i Mennân oldu 1323²⁷³ ş[afir] 22

(8) Fazl u kemâlâtıyla 'ilmiyle kesb-i iştihâr iden 'ulemâ-yı benâmdan «Dâmâd Emîn Efendi» fużalâdan Divrikli (9) Hâfız Muştafâ Efendi'nün necl-i necîbleridür. (10) Pederleri Hâfız Muştafâ Efendi dahı fużâla-yı benâmdan olup bir müddet Kayşeriyye'de tadrîs-i 'ulûmla iştiğâl (11) iderek berây-ı va'z u naşîhat Sivas'a 'azîmet idüp orada irtihâl-i dâr-ı âhîret eylemişdür. (12) Mümâ ileyh Mehmed Emîn Efendi pederlerinin dest-i terbiye-yi edibânelerinde perveriş-yâb-ı kemâl oldıktan soñra (13) mebâdî-yi teheccî ve 'ulûm u ibtidâ'ıyyeyi Kayşeriyye'de Delikli Taş Câmî'-i Şerîfî'nün imâmı «Hâfız Muhammed Efendi'den» (14) tahşîl ve on iki yaşlarında hıfz-ı Qur'ân-ı Kerîm'i tekmlî idüp 1249²⁷⁴ târîhinde mu'allim-i mümâ ileyhden hıfz-ı Qur'ân'a (15) icâzet almış ve o eşnâda şülûs, ta'lik hatlarını dahı tahşîl ü temeşşuk iderek hatt-ı destiyle üç Muşhaf-ı Şerîf yazmışdur. (16) Ahîren birâderleri İsmâ'il Efendi'yle Divrigi'ye 'azîmet idüp huzûr-ı hümayûn mu'arrirlerinden Divrik'de mu'tavattın H'âce 'Alî Efendi'den (17) 'ilm-i şarf, na'v ba'de't-tahşîl Tokat'a 'azîmet iderek meşâhîr-i fuñûlînden Boz-zâde'nün dersine müdâvemet idüp (18) mantık, me'ânîye kadar fâzıl-ı mümâ ileyhden tahşîl ve Boz-zâde'nün vefâtına mebnî Sivas'a gelerek Gök Medrese'de ikâmet idüp (19) Dârendeli Hacı Şâlih Efendi'nün halka-yı tadrîsine mülâzemet ve âdâb, uşûl-i münâzara ve 'ulûm-ı şettâyı ba'de't-tahşîl 1265²⁷⁵ senesinde (20) Kayşeriyye'ye mu'âvedet buyurmuşlardur. Kayşeri'de de Hacı Torun Efendi H'âce'nün halka-yı tadrîsine dâhil ve zümre-yi tullâbuñ (21) mütehayyizân silkine vâsıl olup sekiz sene kadar fâzıl-ı mümâ ileyhün meclis-i melâ'ik-âyîninde bulunarak ahz-ı icâzet ve şeref-i şihriyyetle şihriyyetle benâm olmuşlardur.

²⁷³ Safer 28 Nisan 1905.

²⁷⁴ M. 21 Mayıs 1833/ 9 Mayıs 1834.

²⁷⁵ M. 27 Kasım 1848/ 15 Kasım 1849.

[71b]

(1) Evliyâ-zâde İsmâ'îl Hakkî Efendi

(2) Aşlen Kütahyalı olup Kayseri'de medfündür. 1282²⁷⁶'de. (3) Miftâhü't-Tefâsîr isimindeki mufaşşal Fâtîha-yı Şerîfe tefsîri âsârındandır. Meşâhîr-i 'Osmâniyye şaḥîfe 38

(5) Bahâ'ü'd-dîn-zâde Muhyî'd-dîn Muḥammed Efendi

(6) Meşâyıḥ-ı Bayrâmiyye fuḫalâsından bir zât-ı 'âlî-kadr olup 'ulûm-ı resmiyyeyi Mevlânâ Kestelî'den (7) telemmüz eyledi. Bir müddet müridleri «Şeyḥ Yavşî»'nün maḳâmına ḳâ'im olarak irşâd-ı (8) 'aşıḳîn ile imrâr-ı eyyâm itdi. «Bahâ'ü'd-dîn-zâde itdi 'azm-i dergeh-i Bî-çün» mısırâ'ının (9) nâṭık olduğu 951²⁷⁷ târîhinde Kayseriyye'de rihlet eyledi. Âsârı: (10) Şerḥ-i Esmâ-yı Ḥüsnâ, Şerḥ-i Fıḫ-ı Ekber, Risâletü't-Tevḥîd, Risâletü'l-Vücûd, Risâletü Sırrü'l-Ḳader, (11) Müdâfa'a-nâme fî Hakkı Şeyḥ-i Ekber'dür ki cümlesi de ḡayr-ı maṭbû'dur. Ḥulefâsından Ak Şehirli (12) Şeyḥ Muştafâ Emîn 'Alî Efendi'nün de on üç bâb üzre müretteb Türkçe Siyer-i Sülûk'a (13) 'â'id bir eşeri vardır. Edirne'de medfün pederleri «Ref'u'l-Müşebbehü'l-'Âmme» şâhibi (14) Şeyḥ Bahâ'ü'd-dîn Efendi ile Balıkesir'de defn-i ḥâk-i 'ıṭnâk [olan] büyük pederleri Şeyḥ Luṭfullâh (15) Efendi de ḥulefâ-yı Bayrâmiyye'dendir. Meşâhîr-i 'Osmâniyye şaḥîfe 43

[72a]

(1) Ḥâfız Ağa-zâde Hacı Dervîş Efendi

(2) Şeyḥ Mehmed Efendi [isminde] bir zâtuñ şulbinden «1247²⁷⁸» hicrî târîhinde mehd-ârâ-yı 'âlem-i şühûd (3) olup ikmâl-i taḥşîl iderek Avanoslı Hacı Zekerîyyâ Efendi Ḥ'âce'den icâzet (4) almışdır.

[73a]

(1) «Ḳurrâ» Seyyid Efendi

(9) Hacı Zekerîyyâ Efendi

²⁷⁶ M. 27 Mayıs 1865/ 15 Mayıs 1866.

²⁷⁷ M. 25 Mart 1544/ 13 Mart 1545.

²⁷⁸ M. 12 Haziran 1831/ 30 Mayıs 1832.

[74a]

(1) Küçük Hacı Hâfız Efendi

(2) Kayseriyye'nün «Elmalı» «İlbaşı» köyünden ağniyâdan (...) ²⁷⁹ zâtuñ şulb-i pâkinden (...) ²⁸⁰ târîhinde (3) 'âlem-i şühûda kâdem-zen-i 'irfân olmuşlardır.

[75a]

(1) Muḥaddis Muṣṭafâ Efendi

[75b]

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(1) Hâce-yi 'âlem ki hem nâm-ı Resûl-i muhterem:

Ârzü-yi ru'yet-i didâr ile buldı şafâ

(2) Şarf-ı naqd-i 'ömr idüp cümle metâ'-ı 'ilm içü[n]:

Keşti-yi baḥr-ı ḥadîşin olmuş[ı]dı nâḥudâ

(3) Sâl-i ta'ayyüne resîd ol(mış)dı Şeyḥü'l-'âlemîn;

Mağfîret bâbın küşâd eyler cenâb-ı Kibriyâ

(4) Zühd ü taḳvâ pâsbânı dergeh-i a'mâlinüñ;

Ḥîdmet[i]çün ğafret ü 'işmet nedîm idi aña

(5) Harf-i mu'cemle Emin^x Rıdvan dimiş târîḥini:

'Adni me'vâ eyledi Hâce Muḥaddis Muṣṭafâ [1283²⁸¹]

²⁷⁹ Burada bir boşluk bırakılmıştır.

²⁸⁰ Burada bir boşluk bırakılmıştır.

²⁸¹ M. 16 Mayıs 1866/ 4 Mayıs 1867.

(6) ²⁸²Zıllî-zâde merhûm Müftî Hacı Muḥammed Efendi maḥdûmı Hacı Emîn Efendi merhûm u maḡfûruñ inşâd (7) eylemiş olduğu târîḡ-i ra'nâdur.. Kendi mecmû'asından istinsâḡ idilmişdür.

[76b]

(1) Söylemez-zâde 'Abdü'l-Ḥalîm Efendi

(2) Sultân Muṣṭafâ-yı şânî devri 'ulemâ vü riyâziyûnundan olup Kayseriyeli'dür. (3) 'Ulûm-ı 'Arabî'den ba'zan resâ'il ile riyâziyyâtıdan Risâle-yi Uṣṭurlâb ve Mesâ'il-i Rebî'-i Mucîb (4) ve 18 bâb üzre müretteb Behçetü'l-Elbâb ve diğ. Risâle-yi Uṣṭurlâb gibi âṡarı vardır. (5) Meṣâḡır-i 'Oṡmâniyye şaḡıfe 272

[77a]

(1) Bekr Efendi-zâde²⁸²

(2) Şâbit Muḥammed Efendi

(3) 'Aşırımız 'ulemâsından olup Kayseriyeli'dür. 1311²⁸³'de Kayserî'de irtihâl iderek Kurşunlı (4) Câmî'-i Şerîf ḡazîresinde medfûndur.. (5) «Mir'âtü'l-Ḥâmidîyye fî Keşfi Esrârî'l-Muḡaḡḡıḡın» ismindeki Fâtîḡa-yı Şerîfe tefsîri 1290²⁸⁴'da ṡab' idilmişdür. (6) 'İlm-i beyândan Ferîde-yi 'Aşâmı'nı «Mu'înü'l-Müsta'ır» ismiyle terceme itdiği gibi Şifâ-yı Şerîf'deki (7) Şemâ'î'l-i Nebeviyye'ye müte'allıḡ mebâḡiṡde cem' ü terbiyet iderek «'Ayne'r-Raḡmetü'n-Nûr» tesmiye itmişdür ki (8) ikisi de ḡayr-ı maṡbû'dur. Burûsevî Mehmed ṡâḡır: Meṣâḡır-i 'Oṡmâniyye şaḡıfe 265

[77b]

(2) Şeyḡ Süleymân Efendi

(4) Şeyḡ Aḡmed Remzî Efendi

(6) Şeyḡ 'Aṡâ'ullâḡ Efendi

(9) Şeyḡ Aḡmed Remzî Efendi Şeyḡ Şemse'd-dîn Efendi Şeyḡ Ḥüsâme'd-dîn Efendi

Ḥâlid Efendi (10) Bekâr bilâ-veled Fevt

(12) 'Aṡâ'ullâḡ Efendi

Zehrâ ḡanım

²⁸² Bu ibâre kurşun kalemle yazılmıştır.

²⁸³ M. 15 Temmuz 1893/ 3 Temmuz 1894.

²⁸⁴ M. 1 Mart 1873/ 17 Şubat 1874.

[78a]

(1) Mevlevî Dergâh-ı Meşîhatı Hakkında Bir Tahrîrât

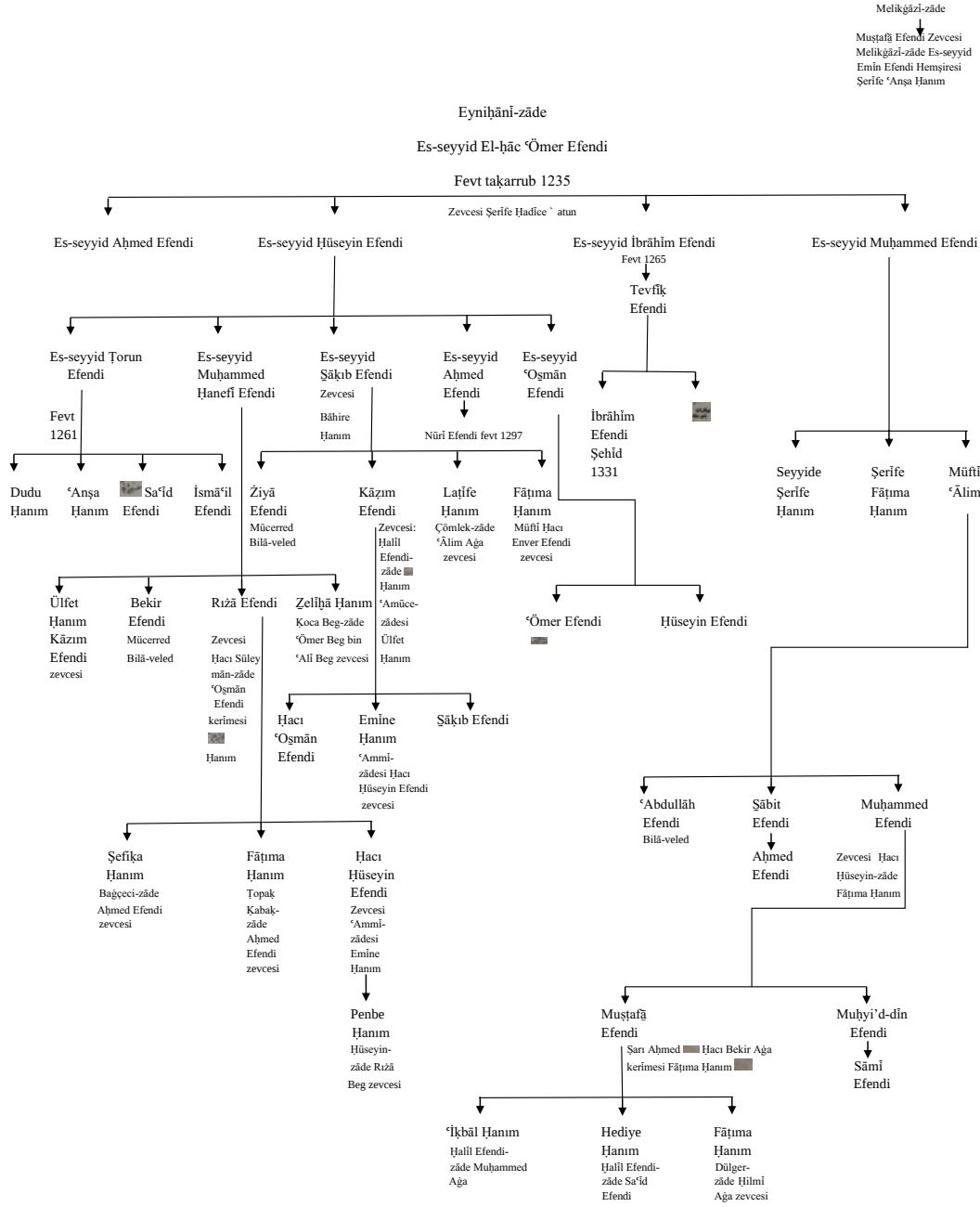
(2) Hakkâyık-ı âgâh u ma'ârif-penâh 'izzetli ve fazîletli (...) ²⁸⁵ Efendi (3) Meclis-i refî'ü'l-kadrları şavb-ı 'izzet-evbine cevâhir-i girân-behâ-yı de'avât-ı hâlişe Hazretleri'nün (ve) mehd[i] aklıandıkdan soñra (4) eger bañr-ı eltâf-ı faşîhâtü'l-ircâlarından kaçre-yi ihsânları cûş u huruş idüp taraf-ı 'izzet-h'âh-ı dâreynleri istiñbâr (5) buyurulur ise bimennihi Sübhânehu henüz sâye-nişîn dırañt-ı 'âfiyet olup dergâh-ı evliyâ-yı kibârda innâ ve'l-leyl ü Eñrâfû'n-nehâr (6) hadâyık-ı 'izz ü rıfkları pür-ezhâr olmak ve de'avât-ı vazîfe-yi nazîfemiz olduğı zamîr-i münîr-i âfitâb-nazarlarına hafî vü setîr degildür. (7) ol tarafda vâki' mevlevî-hânenün şeyhi Ramazân Dede merhûm olup tekye hâlî kılmağın bu tarafdan hâmile'l-hurûf (8) Süleymân Dede dâ'ileri tarîkımızda şalâh u sedâd ve fazl ü takvâ ile ârâste vü pîrâste olup tarîk-ı evliyâda (9) tehzîb-i ahlâk ile mütehallî olduğı ecilden tekye-yi mezkûruñ meşîhat u meşnevî-h'ânlığı tefrîz olunup ol tarafa irsâl (10) olunmuşdur şöñbet-i 'aliyyeleriyle şeref-yâb olduklarında istid'â vü iltimâs olunur ki üzerinden hüsn-i nazarları dirîğ buyurılmayup (11) rüşen-i ahvâllerinde i'ânet şerîfeleri me'mûldür. Hâdimü'l-fukara Şeyh (12) 'Abdü'l-Halîm İbn Mevlânâ quddise sırruhû

²⁸⁵ Burada bir boşluk bırakılmıştır.

[78b]

(1) Eynihân-zâde²⁸⁶

²⁸⁶ Bu kelime “İnehânî/ Eynihânî” şeklinde söylenmekte ve okunabilmektedir.

[79a]

(1) Eynihânî-zâde Muḥammed 'Âlim Efendi «Müftî»

(2) Kayseriyye'nün Ca'fer Beg mahallesinde kâ'in meşhûr u ma'rûf Eynihân-zâde Muḥammed Efendi'nün şulbinden (3) mehd-ârâ-yı 'âlem-i şühûd olmuştur. Târîḥ-i velâdeti takrîben 1200²⁸⁷-1210²⁸⁸'dur. (4) Henüz ḥâl-i şabâvetde iken 1215²⁸⁹'de pederleri Muḥammed Efendi irtihâl itmekle büyük 'amûceleri Es-seyyid Hüseyn Efendi'nün (5) veşâyetinde bulunarak tahşîl-i 'ulûmda bulunmuştur. Zamânının fużalâ-yı kirâmından ikmâl-i dürûs iderek (6) nihâyet fâzıl-ı şehîr Hacı 'Abdullâh Efendi H'âce merḥûm u maḡfûrdan aḥz-ı icâzetle kâ-m-yâb olmuştur. (7) Uzun müddet tedris ile de iştiḡâl idüp 'uhde-yi fazîletlerine ecdâd u 'amûcelerinden münḥal kalan (8) Melikgâzî Medresesi'nün müderrisliği daḥı tevcîh buyurularak nâm-ı 'âlîleri tebci ü tevķîr kılınmıştır. (9) 1285²⁹⁰ sene-yi hicriyyesinde Kayserî müftîliği daḥı biḥaḡḡın intiḥâb u tevcîh buyurularak ḥıdmet-i iftâda (10) daḥı izḥâr-ı kemâlât itmiştir. Dört sene kadar bu maḡâm-ı mübârekde icrâ-yı aḡkâm-ı şer'îyye vü fıkhiyye (11) eyledikten soñra 1290²⁹¹ târiḥlerinde 'âzîm-i dâr-ı cinân ve vâşıl-ı mülk-i Raḡmân olmuştur. Raḡmetullâhi 'aleyh. (12) Kendisi 'âlim, fâzıl, vaḡûr, muttakî, muteverri' bir zât-ı sûtûde-şîfât olup bi'l-ḡâşşa müftîliği zamânında kendi mahallesine ḡarîb (13) olan Ermeniler fevḡa'l-'âde ḥürmet ü tevķîr idüp bu zât-ı 'âlî-simâtdan izn almadıkça çañ çalamazlar imiş: Raḡmetullâhi 'aleyh

(14) Sengîne-yi mezârından: *Mevtû'l-'âlim Kemevtü'l-'âlem*²⁹²

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

(15) Cenâb-ı Ḥazret-i 'Âlim Efendi İneḡân-zâde:

İdüp zevḡ-ı ecel cāmın giyindi ḡulle-yi beyzâ

(16) Çehâr sâl itmişidi Kayserî'de ḥıdmet-i fetvâ:

Şerî'at rehberi olsun maḡâmı *Cennetü'l-Me'vâ*²⁹³

²⁸⁷ M. 4 Kasım 1785/ 23 Ekim 1786.

²⁸⁸ M. 18 Temmuz 1795/ 5 Temmuz 1796.

²⁸⁹ M. 25 Mayıs/ 1800/ 13 Mayıs 1801.

²⁹⁰ M. 24 Nisan 1868/ 12 Nisan 1869.

²⁹¹ M. 1 Mart 1873/ 17 Şubat 1874.

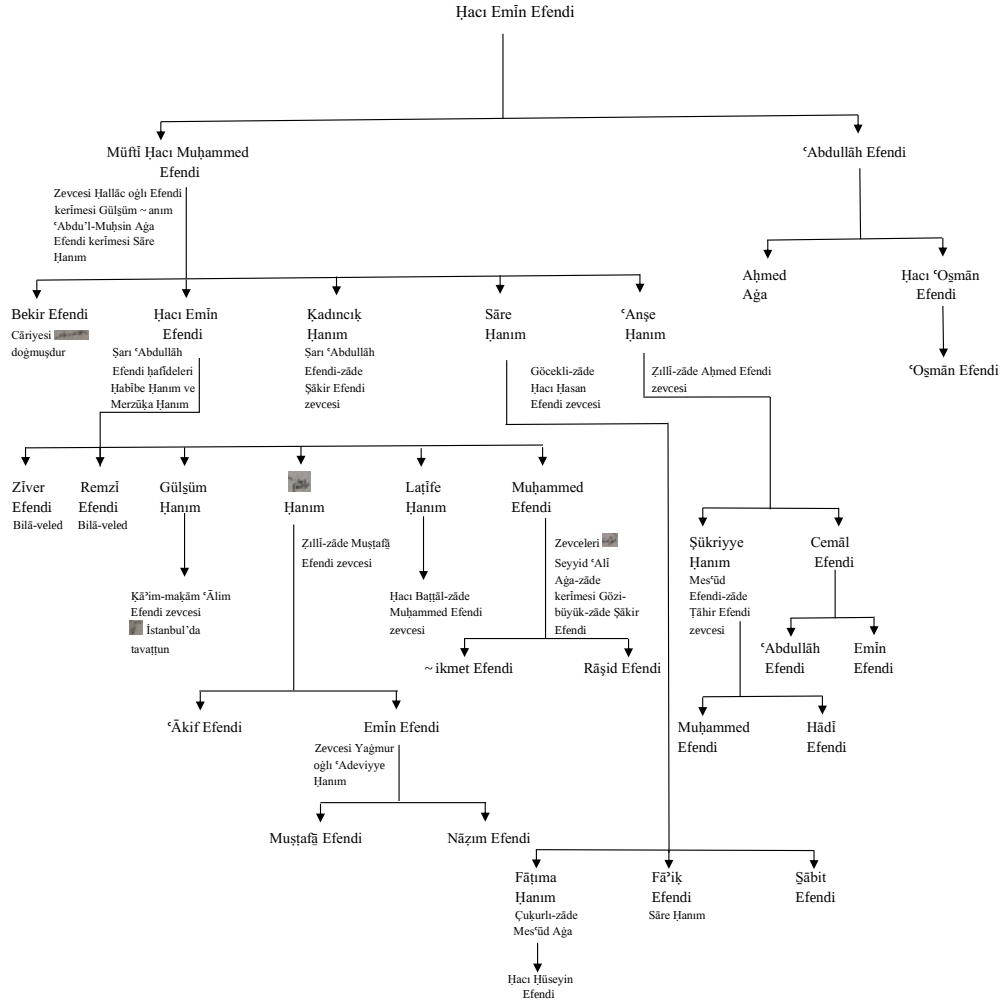
²⁹² "Âlimin ölümü, âlemin ölümü gibidir."

²⁹³ "Cennetü'l Me'vâ (Onun yanındadır)" Necm 15.

(17) Gelen züvvâr okusun Fâtîha dilden [de] üç İhlâş:
Münevver eylesün kabrin Hüdâ-yı Hâzret-i Mevlâ

[79b]

(1) Zıllî-zâdeler

(2) Hû

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (fa'lün)

- (3) Âh bir fâzıl cihāndan eyledi ‘azm-i sefer;
Dār-ı ‘uqbā için ‘ālemde idüp sa‘y-ı ekîd
- (4) Dāver-i kenz-i kanā‘at şāh-ı mālîk-maḥviyet:
Māsivā terki tarîkında gezüp sāl-i medîd
- (5) Nāmdaş-ı faḥr-ı ‘ālem ya‘ni Zıllî-zāde kim;
‘İlmini teslîm ider ‘allāme zūhdin Bāyezîd
- (6) *İrci*²⁹⁴ emrine *Lebbeyk*²⁹⁵ dinince nāgehān;
Vāşıl-ı kurb-ı ilāllāha olup ḥvāhiş-mezîd
- (7) Kaṭre-yi eşkimle taḥrîr oldı târîḥ-i Emîn^x
Cāyını ‘Adn eylesün maḡfūr idüp Rabb-i Mecîd

(8) ^xOğlı Hacı Emîn Efendi merḥūmdur. Yevm-i Pazartesi sâ‘at 2 26 ş[afar] sene [1]290²⁹⁶ 9
Temmuz sene 1289²⁹⁷

²⁹⁴ “(Rabbine) dön” Fecr 28.

²⁹⁵ “(Allah’ım) emret”, YILMAZ, Mehmet, *Edebiyatımızda İslamî Kaynaklı Sözler (Ansiklopedik Sözlük)*, 109. s.

²⁹⁶ M. 29 Ocak 903

²⁹⁷ M. 15 Temmuz 1872

[80a]

(1) Müftî Zıllî-zâde Hacı Muhammed Efendi

(2) Zıllî-zâde Hacı Emîn Efendi'nün şulb-i necâbetlerinden (...) ²⁹⁸ târîhinde mehd-ârâ-yı şühûd olup (3) Hallâc Oğlu (...) ²⁹⁹ kerîmesi Külşüm Hanım'la, câriyesi (...) ³⁰⁰ Hanım'la ve (...) ³⁰¹ zâde (4) (...) ³⁰² Elmâs Hanım'la tezevvüc itmişdür. 25 Cemâziye'l-evvel sene 1290 ³⁰³ da 'âzîm-i dâr-ı na'îm olmuşdur. (5) Merhûm u mağfûr cennet-mekân Hacı Muhammed Efendi muḳaddemât-ı 'ulûmı ba'de'l-ikmâl 'ulemâ vü fuḫalâ-yı maḥalliyyeden (6) 'ulûm u fûnûn-ı şettâyı taḫşîl idüp nihâyet ferîd-i 'aşrı olan Şarı 'Abdullâh Efendi-zâde fâzıl-ı bî-miṣl (7) Es-seyyid Muhammed 'İlmî Efendi Hâzretleri'nün ḫalka-yı feyz-nişârlarına dâḫîl ve müddet-i medîde fâzıl u zâhid mûmâ ileyh Muhammed 'İlmî (8) Efendi'den tederrûs ü ikmâl-i 'ulûm u füyûzât eyledikten soñra biñ iki yüz kırk dört senesinde bi'l-istiḫkāk (9) fâzıl-ı mûmâ ileyh Muhammed 'İlmî Efendi'den aḫz-ı icâzetle kām-yâb olmuşdur. (10) Bir müddet tedris-i 'ulûm ile ve Câmî-i Kebîr'de vâ'ız, imâm, ḫaṭîb olarak ḫıdmet-i girân-behâlarını (11) îfâ idüp şöret-gîr-i ḫavâṣṣ u 'avâmm olmuşdı. Nihâyet biñ iki yüz altmış bir târîḫlerinde daḫı (12) Kayserî müftîliği 'uhde-yi fâzîlânelerine tevcih buyurılarak 'ilm ü faẓîleti tevķîr buyurulmuşdur. Yigirmi seneden (13) faẓla cā-yı fetvâ-penâhîde icrâ-yı aḫkām-ı şer'îyye vü 'adliyye iderek ḫıdmet-i mebrûre vü meşķûrede (14) bulunmuşdur. Kendisi 'âlim, fâzıl, şâ'ir, edîb, vaķûr, zâhid, muttakî bir zât idi. Ekşeriyâ (15) muḫâverelerini mevzûn, muḫaffâ olarak îfâ iderlermiş. Birgün mefrûşe câriyyesinden mütevellid oğlu (16) Bekr Efendi mektebe gitmezden muḫaddem ne ḳahve altı ideceğim dir annesine serzeniş itdigini görünce derḫâl şu şüretle (17) muḳâbele vü cevâbda bulunmuşdur «anası 'Arab Bekre vir başdırme, yisin de gitsün mektebe...» daha bu gibi (18) birçoḳ aḫvâl-i ber-güzîdeleri vardır.

[81a]

(1) Şarı 'Abdullâh Efendi-zâdeler

(2) Bu menba'ı faẓl u kemâl 'â'ileye dâ'ir terâcim-i aḫvâl ve ḫikâyat-ı ebrâr birinci cildimizün 105 ³⁰⁴ inci şaḫîfesinden (3) i'tibâren naḳl ü beyân idildiginden tekrârına lüzûm görülmeyüp yalnız orada zıkr idilmeyen ehl-i faẓîlet (4) buraya derc ü tezyîn-i sûtûr u şaḫâ'if ḳılınmışdur.

²⁹⁸ Burada bir boşluk bırakılmıştır.

²⁹⁹ Burada bir boşluk bırakılmıştır.

³⁰⁰ Burada bir boşluk bırakılmıştır.

³⁰¹ Burada bir boşluk bırakılmıştır.

³⁰² Burada bir boşluk bırakılmıştır.

³⁰³ M. 21 Temmuz 1873.

³⁰⁴ Latin harfleriyle yazılmıştır.

(5) Es-seyyid Muhammed 'İlmî Efendi

(6) Fâzıl-ı şehîr Şarî 'Abdullâh Efendi bin İsmâ'îl Efendi el-Ankaravî Hâzretleri'nün necîb-i fazîlet-me'âbları (7) olup (...) ³⁰⁵ târihinde mehd-ârâ-yı 'âlem-i şühûda feyz-bahşâ-yı hübüb olmuşlardır. (8) Hî'n-i şabâvetinde cibillî, fıtrî zekâ ve isti'dâdını işr-i pedere şarf iderek tarîk-ı 'ilme sülûk (9) itmiş ve muḳaddemât-ı teheccîyi ba'de'l-ikmâl gerek vâlid-i mâcid-i mükerrerlerinden ve gerekse zamânının fuḳalâ (10) vü 'ulemâ-yı kirâmından tahşîl-i 'ulûm u fûnûn idüp nu'mân-ı zamân, kuṭb-ı devrân olan merhûm u maḡfûr (11) Büyük Hüseyn Efendi H'âce Hâzretleri'nün ḫalkâ-yı fazîlet-nişârlarına dâhil olmuşlardır. Müddet-i medîde Büyük (12) Hüseyn Efendi H'âce Hâzretleri'nün ifâde vü taḳdîr-i faẓl u kemâlâtlarından istifâza iderek vâsıl-ı maḳşad-ı (13) kuşvâ olduğu ve icâzete kesb-i liyâkat u istiḫkâk eylediği müntehâ-yı tederrüs eşnâsında H'âce-yi fazîlet-me'âbları (14) Büyük Hüseyn Efendi Hâzretleri irtiḫâl-i dâr-ı beḳâ buyurmuşlardır. Bunun üzerine bir müddet Akşehirli-zâde Hâfız (15) 'Osmân Efendi Hâzretleri'nün dersine devâmla icâzet alınacağı zamânda mûmâ ileyh Muhammed 'İlmî Efendi daḫı icâzete ṭâlib (16) olmuştur. Akşehirli 'Osmân Efendi Hâzretleri ise mûmâ ileyh ötedenberi kendi dersinde bulunmadığından derece-yi (17) 'ilm ü faẓl aḫz-ı icâzete kâfi olup olmadığını yakînen bilemediginden icâzet virmege biraz tereddüd itmişdir. (18) Bunun üzerine Muhammed 'İlmî Efendi 'ilm-i mantıḳdan Fenâri'nün cihet ü ḥiddet bahşine «bu bahış eñ muḡlaḳ (19) ve fehmi güç bir bahışdır» güzelce muntazam bir şerḫ yazarak birgün Akşehirli-zâde'nün ziyâretine gidüp (20) kendi yazdığı mezkûr şerḫi daḫı H'âce Efendi Hâzretleri'nün naẓar-ı taşḫîḫ ü taşvîbine taḳdîm itmişdir. [81b] (1) Akşehirli 'Osmân Efendi H'âce bu şerḫ-i laṭîfi ba'de'l-muṭâla'a taşvîb ü taḫsîn itmekle bu risâleyi nereden (2) aldıklarını Muhammed 'İlmî Efendi'den su'âl buyurmuşlardır. Cevâbında Muhammed 'İlmî Efendi ise taḳrîr-i fâzîlânelerinden (3) aḫz itdigim ma'lûmâtudur. dimişdir. Fevḳa'l-gâye memnûn olan üstâd-ı fazîlet-me'âbları Akşehirli (4) 'Osmân Efendi kemâlâtını taḳrîr-i şadrındabundan bir nüşâ da benim yanımda bulunsun diyerek (5) ḡarîḳ-ı iltifât-ı bî-nihâyede bulunmuş ve kendisinin aḫz-ı icâzete müstahakk u elyak olduğunu ve ḫattâ diğer (6) şerîklerine terciḫen icâzet seccâdesinün birinci sağ tarafda serilmesini emr itmiş ve bu sûretle (7) Muhammed 'İlmî Efendi Hâzretleri Akşehirli Müftî 'Osmân Efendi'den aḫz-ı icâzetle meşhûr u benâm 1219³⁰⁶ olmuştur. (8) Bu gibi icâzet du'âlarında ve 'ilmiyye merâsimlerinde Büyük Hüseyn Efendi H'âce mihrâbuñ içinde sağ tarafa (9) Akşehirli-zâde 'Osmân Efendi ise sol tarafa oturlar imiş. İşbu icâzet du'âsında (10) kendi üstâd-ı kemâlâtının maḳâmını boş gördüğinden Muhammed 'İlmî Efendi pek maḫzûn u müte'eşşir olmuştur. (11) Gice ru'yâsında üstâd-ı fazîlet-me'âbları Büyük Hüseyn Efendi Hâzretleri'ni görerek Hüseyn Efendi (12) şöylece du'âda bulunmuşdur. «Oğlım Muhammed Efendi ben de icâzet du'âsında meclis-i melâ'ik-enîsîñizde (13) mevcûd idim. Minberüñ içinde sizlere bakup seyr ü du'âlar itdim.» dimişdir. (14) Mûmâ ileyh Muhammed 'İlmî Efendi, 'âlim, fâzıl, zâhid, vera' u taḳvâ şâḫibi bir zât-ı 'âlî-ḳadr olup kendilerinden (15) birçok aḫvâl-i fevḳa'l-'âdenün

³⁰⁵ Burada bir boşluk bırakılmıştır.

³⁰⁶ M. 12 Nisan 1804.

zuhûrî mervî vü menkûldür. Cāmi'-i Kebîr'de va'z u tedrîsile uzun (16) müddet halkı tenvîr ü irşād itdiği gibi 1228³⁰⁷ târihinden i'tibāren 1249³⁰⁸ târihine kadar her sene muntazaman (17) halka-yı melâ'ik-enîslerinde ikmāl-i taḥṣîl-i 'ulûm ve zühd-i kemālât iden talebe-yi 'ulûma icāzet-dāde-yi feyz (18) olmuş ve nice biñlerce fuḫalā kendisinden taḥṣîl-i 'ulûm ve aḥz-ı icāzetle kām-yāb olmuşlardır. Ecille-yi telāmîzinden (19) Zıllî-zāde Müftî Hacı Muḥammed Efendi 1244³⁰⁹ ve emsālî zevāt şâyân-ı tezkārdur. Raḥmetullāhi 'aleyh ve 'aleyhim ecma'în. (20) 1250³¹⁰ târihinde 'āzim-i dār-ı na'īm olup Seyyid Bürhāne'd-dîn'de medfûndur.

[82a]

(1) Es-seyyid Muḥammed 'İlmî Efendi'nün Sengine-yi Mezârından

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (2) Fâzıl-ı ism-i Muḥammed çekdi dünyādan eli
Zühd ü taḳvā şāhibidür ol (...) ³¹¹ velî
- (3) Ekşerî eṭrāf(da) olan 'ālemlerün üstādidur
Niçe me'zunlara mālîk şad-hezār şākirdleri
- (4) Ey Nişārî söyle târiḥ çünki gitdi çāre yok
Firdevs-i 'ulyāya girdi didiler tālibleri ³¹²

- (5) 1250³¹³

³⁰⁷ M. 4 Ocak 1813/ 23 Aralık 1813.

³⁰⁸ M. 21 Mayıs 1833/ 9 Mayıs 1834.

³⁰⁹ M. 14 Temmuz 1828/ 2 Temmuz 1829.

³¹⁰ M. 10 Mayıs 1834/ 28 Nisan 1835.

³¹¹ Burada bir boşluk bırakılmıştır.

³¹² Vezin aksamaktadır.

³¹³ M. 10 Mayıs 1834/ 28 Nisan 1835.

(6) El-hâc Hilmî Efendi³¹⁴

(7) Sarı ‘Abdullâh Efendi merhûmuñ torunu Şâkir Efendi’nüñ şulb-i pâk-i necîbânelerinden 1261 târîhinde (8) gehvâre-yi ‘âlem-i fenâ olup muqaddemât-ı ‘ulûmı taḥşîl itdikden soñra İstanbul’da Küçük Ayaşofya Medresesi’nde (9) hücre-nişîn talebe-yi ‘ulûmdan olarak ikmâl-i taḥşîl-i ‘ulûm-ı âliyye vü ‘aliyye idüp İstanbul’da üstâd-ı faẓîlet-me’âbları (10) aḥz-ı icâzetle benâm olmuşlardır. Bir müddet İstanbul’da tadrîs-i ‘ulûm ile meşgûl olup rû’ûs imtiḥânını (11) kazanmış ve bi’l-âḥare mümeyyiz olarak Rum ilinde ve Anaṭolı’da birçok me’mûriyyetlerde bulunmuşdur. (12) Kayserî’de tadrîs ile tevaḡgûl itmemiş ise de Çifteler Medresesi’nüñ müderrisliği ‘uhde-yi fâzîlânelerine tevciḥ buyurulmuş (13) ve bir müddet medresede talebe-yi ‘ulûma tadrîs ile ve Câmî‘-i Kebîr şabâḥ vâ‘izliği ile ḥalkı irşâd buyurmuşlardır. Kendileri (14) ‘âlim, fâzıl, müdeb- bir, vakûr ehl-i kemâl bir zât idi. Pek cevval olduğından «Demir Ayak» nâmıyla ma‘rûf idi. (15) Nihâyet İstanbul’da tranvay altında kaẓâ-zede olarak şehîden vefât itmişdür. Beşiktaş’da Yahyâ Efendi (16) Türbesi kabristânında medfûndur. Raḥmetullâhi ‘aleyhim ecma‘în.

(17) Sengine-yi Mezârından:

(Mefâîlün/ mefâîlün/ feûlün)

Firâkuñ kışşası gelmez beyâna;

*Velevkulnâ ilâ yevmi’l-kıyâme*³¹⁵

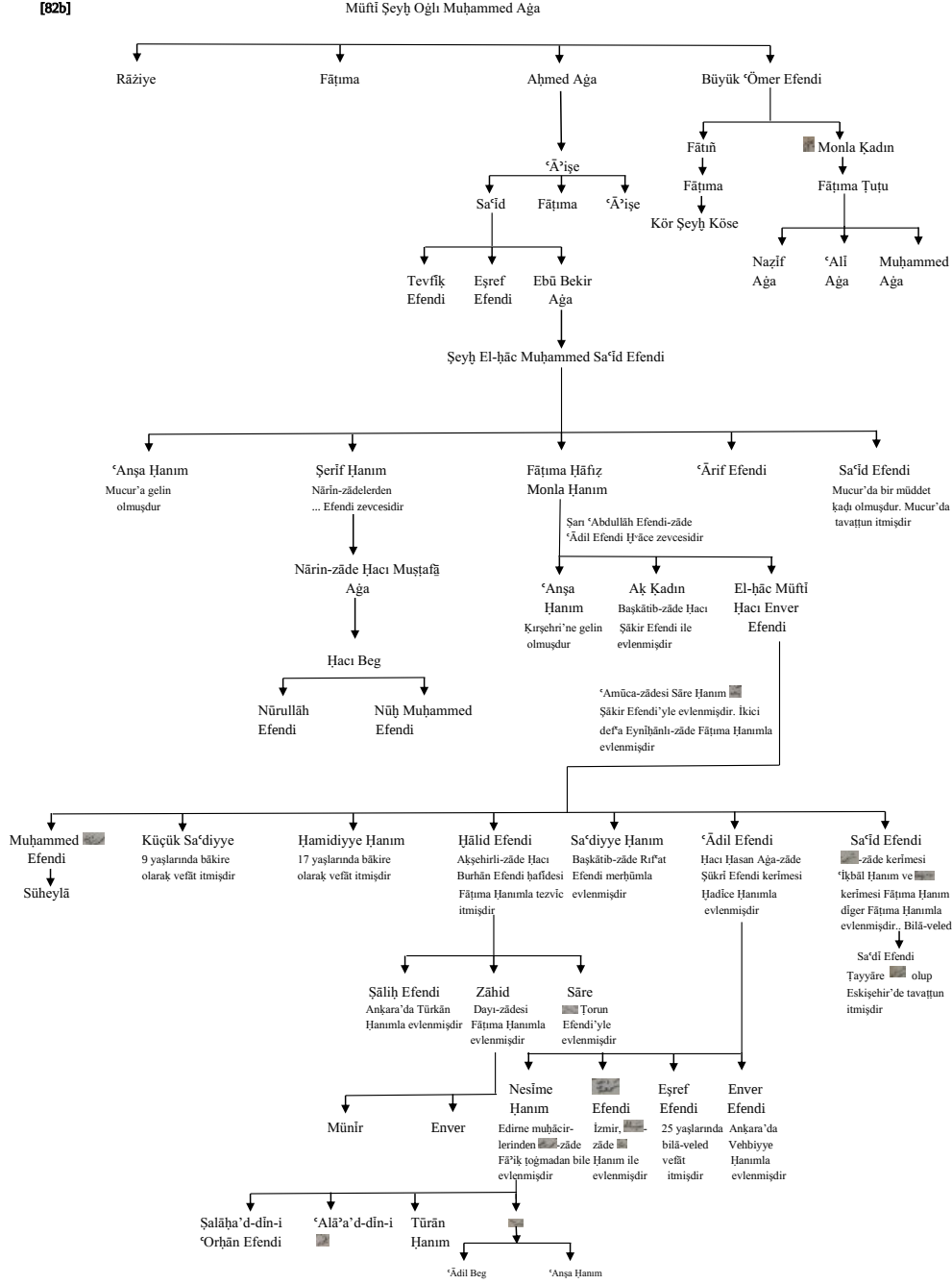
(18) Kayserî nakîbü’l-eşrâfî merhûm u maḡfûr El-hâc H’âce Hilmî Efendi’nüñ rûḥuna Fâtîḥa sene 1333³¹⁶

³¹⁴ Bu ibârenin yanına kurşun kalem ve Latin harfleriyle Ahmet Emin Güven tarafından “*Demirayak*” ve “1261-1333” yazılmıştır.

³¹⁵ “Kıyamet gününe kadar” Âli İmrân 55.

³¹⁶ M. 19 Kasım 1914/ 7 Kasım 1915.

[82b]

[83a]

(1) Eş-şeyh³¹⁷ El-hâc Maḥmūd Fā'ik Efendi Ḥazretleri
(2) Ḳuddise sırruhu'l-‘Âlî

(3) Kayseriyye'nün Tutaḳ maḥallesi sākinlerinden ve on birinci ‘aṣr-ı hicrî ‘ulemā-yı kirām ve ecille-yi meşāyih-ı ‘izāmındandır. (4) Telāmiz-i muḥtereme ve mürīdān-ı kerāmet-nişārlarından ve meşāyih-ı zevī'l-iḥtirāmından «Ḥacı Sa‘īd Efendi» ḳuddise sırruhu'l-‘azīz (5) te'lif-kerdesi olan «Künūzu'l-Ḥakāyik fī Sülūk» nām eṣer-i girān-beḥānuñ taḥşiyesinde Müfti-yi Sābık (6) Gönci-zāde merḥūm u maḡfūr Aḥmed Remzī Efendi Ḥazretleri «Veliyy-i» müşārün ileyh ḥaḳḳında ber-vech-i zīr ta‘zīmāt (7) u tevḳirātı meş‘ar-ı elfāz-ı kelimāt-ı iḥtirāmiyeyi derc ü taḥrīr buyurmuşlardır. (8) «Ḥazretü’ş-Şeyḥü'l-fānī fillāh ve'l-vāşıl-ı ilāllāh, ḳuṭbü'l-aḳṭāb ve ḡavsü'l-e‘ādī Ve'l-aḥbāb (9) Ve'l-‘arīf-i billāh Maḥmūd Fā'ik Efendi El-Ḳayserī Eş-şehīr Kūlāhcı-zāde ḳaddesAllāhu Te‘ālā esrārehū venālenā (10) ve āmīn».... Ve fī mā-icāzeli Eş-şeyḥ El-hāc Muḥammed Enver Efendi El-müfti sābıkā (11) bi Kayseriyyefi Delā'il-Ḥayrāt behiyyetün kemā icāzetü behiyyetün kemā icāzeli ḥālī Es-seyyid Muḥammed Sa‘īd Efendi eskenahu Allāh Te‘ālā³¹⁸ (12) fī a'lā ḡurfe cināne kemā icāzele Eş-şeyḥ El-hāc Muḥamed Nūrī Efendi El-İslāmbolī En-naḳş-bendī El-‘arīf (13) türbe-dār-ı Yahyā Efendi te‘ammūd hūmā Allāh Te‘ālā bimüfredihi Es-sermedīhi ve ḳadd-i acīze El-‘arīf bi'llāh El-hāc (14) Muḥammed Sa‘īd Efendi İbn Eş-şeyḥ Ebī Bekr Efendi El-Ḳayserī Eş-şeyḥ El-hāc Muṣṭafā En-naḳş-bendī. Ve hüve ‘an (15) Eş-şeyḥ El-hāc Aḥmed Behcetī ve hüve ‘an Eş-şeyḥ şāhibü'l-kemālāt-ı ‘aliyye Eş-şeyḥ El-hāc Maḥmūd El-Fā'ik En-naḳş-bendī (16) El-Ḳayserī El-‘Arīf Kūlāhcı-zāde ve hüve ‘an Eş-şeyḥ Muḥammed Neş‘et ve hüve ‘an Eş-şeyḥ ‘Abdu'l-Baṣrī El-mekkī El-velī El-kāmil (17) Es-seyyid ‘Abdu'r-Raḥmān El-maḥbūb ‘an ebīyyi ‘an Es-seyyid Aḥmed ‘an-vālidīhi Es-seyyid Muḥammed ‘an ‘Abdullāh İbn Sālīm ‘an vālidīhi Es-seyyid Aḥmed ‘an El-mekānisi

[83b]

(1a) Mā-ba‘d 84’inci şaḥīfe zāhrından: (2a) İdeceginde muḥayyer burāḳıyor. Medrese’de bulunan ḳudemā-yı muḥaşşılın toplanarak medresede ḳalmasına ve ḥīn-i ḥācetde (3a) uşasınıñ ḥānesine yemek ve sā’ire için gitmesine ḳarār viriyorlar. Bunuñ üzerine üstād-ı ḥamiyet-me’ābları kendi ḥānesinden (4a) ve çarşuda medreseye ne lāzım ise cümlesini tedārük idüp medrese oṭasını güzelce tefriş ve muḥtāc oldığı kitāblarını kāmilen (5a) tedārük idiyor. Birḳaç gün soñra ḳudemā-yı muḥaşşılın Ḥacı Sa‘īd Efendi’ye gelerek oṭasınıñ ḳapusınıñ cızlayarak (6a) derslerine mānī‘ ve fikirlerini teşvīş itdiğini ve ḳapusınıñ yaḡlanmasını[n] lāzım geldiğini mükerreren söylüyorlar. Mümā ileyh (7a) bundan maḳşad[ın] ne oldığı[nı] fehm idemeyerek uşası geldiğinde

³¹⁷ Bu ibāre kurşun kalemle yazılmıştır.

³¹⁸ Allāh korusun.

mes'eleyi aña nakl idiyor. Teferrüs iden (8a) uşası medresede bulunan muhaşşılın ve t̄alibinün cümlesinün Cum'a gice[si] h̄anelerine da'vet idilmesini tenbîh idiyor. (9a) Perşenbe günü Hacı Sa'îd Efendi'nün ziykıyla [öle]ceğini hissederek bi'z-zât muhterem üstâz medreseye gelerek mevcûd (10a) muhaşşılını h̄anesine ziyâfete da'vet idiyor. Cümlesi Baldökdi mahallesindeki h̄aneye gelüp ba'de't-ı-âam (11a) yatşu namâzını cemâ'atle ifâdan sonra tağılmağ istediklerinde uşta biraz daha oturup ifâdelerini (12a) diñlemelerini recâ idiyor. Cümleñiz şâhid olıñız. Şer'an ve k̄anûnen ne yapmağ lâzımsa âyendesiz yapıñız (13a) ne kadar h̄ane, bağ, eşyâ, nağd m̄a-melekim varsa nısfeti bu oğlum «evlâdlık» Sa'îd Efendi'ye hibe itdim. (14a) Ve iki kerîmemden hangisini ârzü idiyorlarsa evinde şimdi nikâh idelim dir. Bunun üzerine Hacı (15a) Sa'îd Efendi biraz şayıklayup maħcûb olduğundan oğadan taşraya gitmek ister. İşrârları üzerine şerîklerinden (16a) birisine büyük kız ara sıra baña eziyet ü cefâ iderdi. Küçük kıızı nikâh idiñiz. dir. Ve nikâh (17a) iderler. Fağat henüz zifâf müyesser olmadan uşaları vefât idüp bir müddet sonra zifâfları üstâdınun h̄anesinde vukû' bulmuş (18a) bu h̄ane el-yevm kız çocuklarının aħfâdından Nârîn-zâdeler'ün süknâlarıdır. Diğer kerîmesi Fâtıma Monlâ Hanım 'Âdil Efendi (19a) H̄vâce'nün zevcesi ve Hacı Enver Efendi'nün vâlidesidir: Külâhcı-zâde'den sonra h̄ulefâsından Kayseriyyeli Şarı Hâfız-zâde Aħmed Behçetî ^{319x}Efendi H̄azretleri'nün şohbet ü irşâdıyla tekemmül iderek İstanbul'a gitmiş ve orada Yahyâ Efendi Türbe-dârlığıyla meşhûr Eş-şeyh Şemse'd-dîn Nürî Efendi'ye ve birçok erbâb-ı devlet[e] ve fazîlet[e] kendisine intisâb iderek Nürî Efendi'nün vâlidesiyle tezevvüc itmiş ve bu şüretle şît ü şöhreti Sulţân Maħmûd'a vâşıl olarak Hacı Bektaş-ı Velî dergâhına post-nişin ta'yîn idilmişdür. Kıddise sırruhu'l-azîz.

(1b) Âşârı şunlardır (2b) Künüzü'l-Hağâyık, (3b) Tefsîr-i Sûre-yi (4b) ve'l-âdiyyât (5b) ve'd-Duğâ, Risâle-yi (6b) Taşavvufiyyedür ki (7b) cümlesi de (8b) Beşiktaş'da (9b) Yahyâ Efendi Türbesi (10b) kütüb-h̄anesinde (11b) mevcûddur. (12b) Meşâhîr-i 'Osmâniyye (13b) şaħîfe (14b) 89

[84a] (1) 'An-mü'ellifihâ el-kuṭbū'l- velî intehâ bi-iḥtişâr u taşhîḥ fî ba'zū'l-muvâza'a Aħmed Remzî: 'afâ 'anhû (2) Kuṭbū'l-'arîfin H̄azret-i Muħammed Fâ'îk Efendi El-Kayserî hağkındaki tevâtürât ve âşâr-ı kerâmâtı Hacı Sa'îd Efendi merhûmun (3) terceme-yi hâli beyânında birinci cildimizün (...) ³²⁰ inci şaħîfesinde teberrûken derc idilmişdür. Raħmetullâhi 'aleyhim ecma'în. Kıddise sırruhu'l-azîz

³¹⁹ Bu ibârenin tamamı 83b'nin sol alt köşesinde der-kenâr olarak yer almaktadır.

³²⁰ Burada boşluk bırakılmıştır.

(4) Fâtıma Hanım

(5) Evliyâ'ullâhdan ve hıttane-yi kirâmdan Eş-şeyh El-hâc Maḥmūd Fâ'îk Efendi Ḥazretleri'nün zevce-yi 'afife-yi mergûbeleri (6) olup Kayserî Câmî-i Kebîr maḥallesinden Başkâtib-zâde sülâle-yi tâhiresinden meşhûrû'n-neseb mevâliden ve (7) kuzât-ı müteşerri'inden Es-seyyid 'Abdullâh Ḥüsnî Efendi merḥûm u maḡfûrûn ḥafidesi ve Es-seyyid Muḥammed Emin Efendi Ağa (8) yed-i Ḥüsnî Efendi'nün kerîmesi olup zevc-i muḥteremi veliyy-i kâmil Külâhcı-zâde Maḥmūd Fâ'îk Efendi'nün (9) vefâtından sonra kendi ḥüsn-i rızasıyla Şarî 'Abdullâh Efendi-zâde 'Âdil Efendi Ḥ'âce merḥûmla tezevvüc (10) itmişdür. 1227'de bi'l-âḥare kendisinin müsinne ve ihtiyâre olup zevci 'Âdil Efendi'nün de genc olmasını naẓar-ı i'tibâra (11) alarak zevci 'Âdil Efendi'yi kendi rızâ ve tensibiyle Hacı Sa'îd Efendi Ḥ'âce'nün kerîmesi Hafîze Fâtıma (12) Monlâ Hanım'la evlendirerek izhâr-ı kemâlât u kerâmet eylemişdür. Bundan sonra iki sene kadar (13) mu'ammer olup bu fânî dünyâya ebediyyen vedâ' iderek Seyyid Bürhâne'd-dîn kabr-i şerifinde zevci Külâhcı-zâde (14) Maḥmūd Fâ'îk Efendi'nün kabr-i şerifleri ittişâlinde defîn-i ḥâk-i 'ıtrnâk kılınmışdur. Raḥmetullâhi 'aleyhâ..(15) Kendisinde aḥvâl-i fevka'l-'âdenün zuhûr itdigi ve hattâ kabr-i şerifinden alınacak bir avuc topraḡn (16) insânı irşâda kâfî gelecegi mervîdür... Birinci cildimizde Başkâtib-zâde Ḥüsnî, Muḥammed Efendilerle Şarî (17) 'Abdullâh Efendi-zâde 'Âdil Efendi Ḥ'âce'nün terceme-yi hâlleri sırasında fazla tafşîlât vardır. Raḥmetullâhi 'aleyhâ. (18) Beyne'l-'â ile «büyük 'ame Fâtıma Hanım» laḡabıyla iştihâr itmişdür.

[84b] (1) «Mâ-ba'd 85'inci şaḥîfe zâhrından» (2) mehd-emken-i tefrîş iderek taḥşîl-i 'ilme ibtidâr eylemişdür. Fakr-hâl olduğundan medresede bulunan (3) kıdemli talebe-yi 'ulûmûn yemek artıkları ve karpuz kabuklarıyla idâre-yi ma'îşet idermiş. Birkaç gün bu hâl (4) üze devâm iderek açlık tâb u tākâtını kesmişdür. Bir gice 'aqlına şöyle bir şey' ḥuṭûr itmişdür. (5) Ben tekrâr uşamun nezdine ḥânesine gitsem 'aceba uşam beni döger mi, ü tevbîḥ ider mi koḡar mı? (6) Bu hâl üze uyduğında ru'yâsında bir cemâ'at-i su'adâ-yı kıble tarafına gidiyorlar. Bunlardan (7) giride gidenlerden birisinden nereye gitdiklerini su'âl buyuruyorlar. Cevâbında faḥr-ı kâ'inât şallallâhu Te'âlâ 'aleyhi ve sellem (8) ḥuẓûrına gitdiklerini söylüyor.. Ben de siziñle birlikte gidebilir miyim diyü su'âl itdiginde «sen bu gice (9) niyetiñi bozdıñ gidemezsiñ» cevâbını viriyorlar.. Mütevaḥḥiş ü lerze-nâk olarak uyduğında (10) nâdim ü peşimân olup derḥâl abdest alarak şabâḥ namâzı içün Câmî-i Kebîr'e gidiyor. Namâzdan fâriḡ (11) olunca arkasındaki şafda üstâzını görerek pek ziyâde ḥavf u ḥaşyet idiyor. Câmî'den (12) çıkarken ve yolda gelirken arkasından uşasınıñ da ta'ķîb itdiginini görerek ḥavfı artıyor (13) Nihâyet medrese kapusından girerken uşasınıñ da gelüp girdigini ve ḥücre sine girdiginde de uşasınıñ da (14) ḥücreye girerek bir tarafda oturduğünü görüyor. Biraz mütesellî oluyor, çünkü 'inde'n-nâs tekdîr ü (15) tevbîḥ idilmedi. Şimdiniñ o tenhâ uşası ne kadar tekdîr ü ḡarb iderse be'is yokdur. Bir müddet (16) her ikisi de yek-dîgerine şakḡ-ı şefe itmeyüp sukûtî oturuyorlar. Nihâyet uşası kemâl-i şefkat ü merḥametden (17) kalkarak Hacı

Sa'îd Efendi'nün boynına şarılup her ikisi de ağlaşıyorlar. Nihâyet sebep-i iftirâkından (18) su'âl idince: Yukarıda mezkûr esbâbı zıkr ü beyân idiyor. Ve uşası fevka'l-'âde memnûn olup istimân (19) itdikden şoıra du'â idüp istişâre iderek: Hânelerine girü gitmekle medresede almaklıgıu hangisi terci (20) [devâmı 83'üncü zâhife zâhırdadır.]

[85a]

(1) Eş-şeyh El-hâc Es-seyyid Sa'îd Efendi
(2) uddisu'l-'azîz

(3) ubu'l-vâşlîn gavsü'l-sâlikîn Eş-şeyh Muammed Sa'îd Efendi İbn Eş-şeyh Ebî Bekr El-ayşerî En-naş-bendî El-Muammedî El-Fâ'ikî (4) El-Behişti El-Amedî Hâzretleri ayşerriyye'nün «Baldökdi, 'Asel Dökdi» Debbâğlar maallesi sâkinlerinden (5) Ebî Bekr Ağa'nun şulb-i pâk-i necibânelerinden «1184³²¹» hicrî senesinde mehd-ârâ-yı 'âlem-i şühûd olup çok (6) geçmeden pederi irtihâl itmekle bir dürr-i yetim olarak almışdur.. Rametullâhi 'aleyh uddise sırruhû «1257³²²»'de irtihâl buyurmuşdur. (7) Külâhcı-zâde Şeyh Mamûd Fâ'ik Efendi'ye az-ı 'ulûmı zâhiren bâtinen irşâd oldıdan şoıra «154³²³» (8) târiinde te'lif buyurdıkları li'r-akâ'ı fi's-sülûk nâm eşerinü taşiesinde Türkçe olarak (9) ber-vech-i zır tamîdâtta bulunmışdur. Fualâ-yı zamândan Gözibüyük-zâde İbrâhîm Efendi Hâzretleri'nün ecille-yi telâmîzesindendür. (10) ayşerriyyeli ülâhcı-zâde Şeyh Hacı Mamûd Fâ'ik Efendi Hâzretleri'nün evvel Tefsîr-i Kimyâları'na mazar oldıım Efendim (11) senedim, seyyidim rametullâhi 'aleyh: Târi arındaşlarıyla bu ullarun med buyururlarken meclis-i şeref-fezâlarına (12) duûl itdim. Kelâm-ı dürrer-bârlarına da at' itmeyüp izhâr-ı maabbet idüp ayânen ıdmet-i senelerinde bulunamazdı (13) beyânla mazar-ı himmet ve maarr-ı rif'at olmazdı isân idüp çok 'aâlar buyurınca ulları inşâ'Allâh hâne-yi (14) devletlerinü çeşmeden şularını [getirmegi] ve tamlarınun arlarını küremegi 'azm ü şamım ü niyyet itmişdür. Ferdâsı bir küllî ar (15) yaup 'ale's-şabâ hâk-i pâylarına yürüyüp câmi'-i şerîfden teşrif idüp tara apuda bu ullarına muntazır buldım. Hâk-i pâylarına (16) yüzüm sürüp ıdmetimi izhâr idicek bu ullarına «şeyhim Şâdık geldi torı geldi himmet aldı» ol (17) ıdmeti şimdi görecek kimseler gelirler buyurınca vâı'â iki kimse geldi. Anlara iâle buyurdılar bize şeyhim

³²¹ M. 27 Nisan 1770/ 15 Nisan 1771.

³²² M. 23 Şubat 1841/ 11 Şubat 1842.

³²³ M. 24 Aralık 770/ 12 Aralık 771.

[85b]

(1) Eş-şeyh Hacı Sa'îd Efendiden Mâ-ba'd

(2) Seni biz eşref-i hıdmete isti'mâl ideriz didi: Ve ol gelen kimse efendim bu gice efendim elime bir altuñ (3) tabak üzerinde tevḥîd-i şerîf yazılı [kürek] i'tâ buyurdıñız bu Sa'îd Efendimiz ne güzel diyerek (4) elimden aldı buyururlar. Anları tam küremeye gönderdi ve: Gördüñ mi şeyḥim hıdmeti bunlar görür (5) himmeti sen alırsıñ buyurur ve buyururlar ki «nemiz var ise saña viririz lâkin evmiesiñ» (6) buyururlar. Raḥmetullâhi Te'âlâ raḥmeten vâsi'a ve ḳaddesAllâhu sırrahû âmîn Hacı Sa'îd Efendi'nüñ naḳlı ḫitâm buldı. (7) Fazla taḫşîlât birinci cildimizde meşḫûrdur. Şaḥîfe 117³²⁴ (8) Merḥûm³²⁵ Müftî Göneci-zâde Aḥmed Remzî Efendi'nüñ taḫşiyesi de ber-vech-i zîrdür. (9) Şâhib-i terceme Hacı Sa'îd Efendi İbn Ebî Bekr El-Ḳayşerî peder ve vâlideden yetim ḳaldığında maḥalle-yi mezkûre «Baldökdi» (10) ahâlîsinden ru'esâ-yı debbâğ eşnâfından bir zât-ı ḥamiyyet-şîfât tarafından evlâdlığa alınarak (11) kendi dibâğat işligine ve bağıcılığa çıraḳ yapmışdır. 'Ayn-ı zamânda namâzlık ve Ḳur'ân-ı Kerîm öğrenmek (12) üzre maḥalle mektebine daḫı gönderir imiş. Bu şüretle imrâr-ı evḳât idüp *mâ-vecibe* '*aleyne*'³²⁶ve ikmâl-i (13) ḫıfz-ı Ḳur'ân idüp ḥadd-i bülûğa vâsıl olduklarında uştasınuñ ḥânesinden her gün debbâğ-ḥâneye (14) uşta ve 'ameleye yemek taşımaḳdan ferâğat iderek birgün 'inâyet-i İlâhiyye ve hidâyet-i deyyâniyye (15) ile kendi kendine şöylece tefekkür itmişdür. «Ben bu ḥâl üzre devâm itdigimde neticede ancaḳ (16) uşam gibi bir debbâğ uşası olabilirim. Bu ise câhil ḳalacağımdan lâıyıkıyla vazîfe-yi (17) 'ubûdiyyeti îfâya kâfi degildür» diyerek uşasına ḫaber virmeden gizlice dibâğat-ḥaneyi (18) terk idüp Câmî'-i Kebîr ittişâlindeki Melik Muḫammed Ġâzî El-Danişmendî Medresesi'ne giderek burada (19) boş bir hücre tedârük idüp süpürüp pâkleyerek tedârük eylediği bir iki eski ḫaşır parçasıyla (20) [devâmı 84³²⁷ünci şaḥîfenüñ zâhrındadır]

[86a]

(1) Cedd-i emcedüm Şeyḫ Hacı Sa'îd Efendi Ḥazretleri maḫtûm-ı faẓîlet-me'âbları Sa'îd Efendi'nüñ velîmesinde kendisi yatsu (2) namâzından câmî'-i şerîfden ḥânelerine geldiği eşnâda oḫlunuñ aḫbâbları ve ḳomşular toplanarak düğün (3) gicesini sâz u ḥânendeler, raḳḳâşlar ile egle-nirlermiş. Bu ḥâli görünce pek müte'eşşir olarak mütehevvir bir (4) vaz'iyette, «ey ahâlî ben ferâ'iz-i İlâhiyye'den» bir farzı «emr-i nikâḫı» ve sünen-i Resûlullâh'dan bir sünnet-i şerîfi (5) icrâ idiyorum. Böyle bir menâhiyye sebep ü âlet olamam» diyerek ḫalkı taḫtımış olduğu ve (6) bundan oḫlunuñ munfaşıl bulunduḫı meşḫûrdur. Ahâlî bu şüretle taḫıldıkdan soñra gice eşnâsında

³²⁴ Latin harfleriyle yazılmıştır. Bu ibârenin üstüne Ahmet Emin Güven tarafından kurşun kalem ve Latin harfleriyle “1770” yazılmıştır.

³²⁵ Bu ibârenin başına Ahmet Emin Güven tarafından kurşun kalem ve Latin harfleriyle “devam” kelimesi yazılmıştır.

³²⁶ “Bize” Tûr 27./ Yûsuf 91. / Yâsin 11.

³²⁷ Latin harfleriyle yazılmıştır.

(7) dakḳ-ı bâb idilmiş. Derḥâl kapuyı açmışlar.. Ecille-yi meşâyıḥ-ı mevleviyyeden Şeyḥ Süley-mân Efendi ve yanında (8) birkaç ehl-i hâl olduğu hâlde «birâder Sa'îd Efendi düğün gicesini ihyâ itmege geldik» diyerek içeri (9) girmişlerdür. Hoş âmedî ve merâsim-i ibtidâ'ıyyeden sonra derḥâl cümlesi birden ḥalka teşkîl iderek (10) ḥatm-i ḥvâcegân ve sâ'ir evrâd u ezkâr itmişlerdür. «İşte ehl-i ḥâlün düğünü böyle şenlenir» (11) diyerek giceyi ihyâ itmişler ve bir kahve alışdan sonra tağılmışlardır. Ḥâlid Efendi dayım selîmü's-selâmdan dinledim (12) Kayserî 'ulemâ-yı kirâmından Şeyḥ Nürî Şemse'd-dîn Efendi'nün «Miftâḥü'l-Ḳulûbu»'ndan nakl ve ecille-yi meşâyıḥından Şeyḥ El-ḥâc Muştafâ Efendi Ḥâzretleri 1226 senesi hılâlinde (13) ḥalîfe-yi mükerreremelerini şâhib-i terceme Şeyḥ El-ḥâc Sa'îd Efendi'yi müstaşḥiben dârü'l-ḥilâfet-i 'aliyyeye gelerek birgün (14) Mercân yoḳuşında gezerler iken müşârün ileyh Şeyḥ Muştafâ Efendi boynında muştâf-ı şerîf kîsesi bulunduğu (15) hâlde mektebe gitmekde olan ve takrîben on yaşlarında bulunan bir tıfl-ı münevverü's-şemâ'il «Taş köprü kazâsının (16) Ayvalı kıyısı ḥânedânından 'Abdü'l-Ḳâdir-i Geylânî Ḥâzretleri'nün ḳuddise sırruhu'l-'azîz on beşinci batında evlâdından ve tarîkat-ı (17) 'aliyye-yi Mevleviyye muḥibbânından Emîr-zâde Es-seyyid Ḥüseyin Efendi'nün 1216³²⁸ sene-yi hicriyyesinde İstanbul'da Mercân civârında Şaman (18) Viren Câmî'-i Şerîfi kırbındaki ḥânelerinde ḳadem-nihâde-yi 'âlem-i şühûd olan maḥdûm-ı necâbet-rüsûmı Şeyḥ El-ḥâc Muḥammed Nürî [86b] (1) Şemse'd-dîn-i Nakş-bendî ḳuddise sırruhü Ḥâzretleri El-ḥâc Sa'îd Efendi'ye göstererek bu çocuk zamânun ḳutbı olacaḳdır (2) ve bunun yüzünden lâ yû'add ümmet-i Muḥammed tefeyyüz ideceklerdür. Ve bunu sen irşâd ideceksün. Dıḳḳat it zamânını bekle. (3) diye emr itmişdür. Ve o seneden i'tibâren müşârün ileyh Sa'îd Efendi nazar-ı teveccühünü ma'sûm-ı müşârün ileyh Ḥacı Nürî Şemse'd-dîn (4) Efendi'ye 'atf ile ne kendisine ne de 'â'ile efrâdından hiç kimseye bildirmeksizin maddî ma'nevî aḥvâlini mutaraşsıd (5) ve nuḳḳ-ı mürşidün zamân-ı zuhûrını müterâḳkıb olarak on sekiz sene mütemâdiyen meşḥûriyet(le) bahânesiyle her sene (6) İstanbul'a gelir ve Bâyezîd Câmî'-i Şerîfi'nde icrâ-yı va'z u naşîḥat ider idi. (7) Müteḥarrî erbâb-ı ḥaḳîḳat olan ma'sûm-ı müşârün ileyh El-ḥâc Nürî Şemse'd-dîn Efendi ḡaleyân-ı 'ıṣḳ-ı maḥabbet-i İlähiyye ile ḡayr-ı ḳâbil-i (8) şabr u taḥammül bir hâlde evḳât-güzâr olmakda ve maḳşûd-ı bi'z-zât olan Te'âlâ ve taḳaddes Ḥâzretleri'ne yalvarmakda iken (9) 1244³²⁹ senesi Şa'bân-ı Şerîf evâsıtında «bir gice kırk günü say aradığımı bulursıñ» nidâ-yı Hâtîfsi ile mübeşşer olmuş (10) ve bu tebşîr ne yüzden cilve-ger olacaḳdır» diye müterâḳkıb-ı feyz-i Feyyâz-ı Kerîm olarak Ramâzân-ı Şerîf'ün yigirmi altıncı (11) günü³³⁰ Bâyezîd Câmî'-i Şerîfi'nde edâ-yı şalât itdikden sonra bi't-teşâdüf şâhib-i terceme Şeyḥ El-ḥâc Sa'îd Efendi'nün (12) dersini dinlemiş idi. Dersün ḥıtâmını müte'âkıb Ḥvâce Sa'îd Efendi müşârün ileyh Nürî Şemse'd-dîn Efendi'ye ḥitâben (13) dir. Nürî Efendi oḳım bu gice sizün ḥâneñüzde iftârdayım. dimesi üzerine zâten aşıl bir ḥânedâna mensûb (14) bulunduğundan ülfet ü münâsebetleri olmadığı hâlde ismiyle ḥitâb itdigine ta'accüble berâber Ḥvâce Efendi'nün bu teklîfini (15) kemâl-i memnûniyyetle ḳabûl iderek ol gice devlet-ḥânelerinde ma'an iftâr ve

328 M. 14 Mayıs 1801/ 2 Mayıs 1802.

329 M. 16 Şubat 1829/ 24 Şubat 1829

330 M. 1 Nisan 1829.

ba'de'l-ifâr Hâce-yi dānā Şeyh Sa'îd Efendi (16) işte oğlım kırk gün temām olmuştur» diye izhâr-ı kerāmât ve keşf-i esrâr idüp on sekiz sene biz nerd-i mürşid-i (17) mükerreremelerinüñ emirleriyle kendilerininüñ maddî ve ma'nevî nigâh-bânı olduğunu ber-ta'fşil-i ifâde eylemesi üzerine zâten (18) 'ışık-ı İlâhiyye ile sūzân u hayrân olan El-hâc Nūrî Şemse'd-dîn Efendi hemân yed-i mü'eyyed-i mürşid Sa'îd'e şarılaraq (19) beyt ü âyîn-i Nakş-bendî üzre aḥz-ı tarîkat eylemişdür. Aradan çok geçmeden mürîd-i müşârün ileyh Nūrî (20) mā-ba'dı şaḥîfe 87³³¹ zâhrındadır.

[87a]

(1) Keşşâf 'Ömer Efendi

(2) Kayseriyyeli Hacı 'Ömer Efendi-zâde Keşşâf 'Ömer Efendi 'ulemâ vü fużalâ-yı benām-dan olup zamānuñ meşhûr u ma'rûf (3) ehl-i 'irfân zümresinden idi. Uzun müddet 'ilm ü 'irfân [u] tedrisât ile meşgûl olup hicrî 1219³³² târihinde (4) 'âzim-i dâr-ı cinân olmuştur. Sengîne-yi mezarındaki târiḥ-i ra'nâ ber-vech-i zîrdür. Raḥmetullâhi 'aleyhim ecma'in.

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (5) Bu sâl içre muşibetden fu'âdım inhidâm oldu:
Hoca-zâde vefâtı, âḥır-ı mäh-ı şıyâm oldu
- (6) Bu bî-çâre 'Ömer 'abdüñ bağışla cürmini Bārî:
Ümid-vârım anuñ ḳabri heman Bâbü's-selâm oldu
- (7) Müdâm ola o pertev-i şu'â'-ı 'âlemüñ şem'i:
Gülistānuñ nihâlleri peyâpey inşırâm oldu
- (8) Hurûf-ı mu'cemi târiḥ çıkar bu üç şümârını:
Behişt ola aña mesken anuñ 'ömri temām oldu³³³

³³¹ Latin harfleriyle yazılmıştır.

³³² M. 12 Nisan 1804/ 31 Mart 1805.

³³³ bk. GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar (ve muhtevalarından seçmeler)*, LXXIV. s.

[87b]

(1) Mâ-ba'd 86³³⁴dan

(2) Şemse'd-dîn Efendi 'aşrının Râbî'a-yı 'Adeviyyesi meşâbesinde olan vâlide-yi mükerrerleri Nâ'ile Hatun Hanım'ı mürşid-i mu'azzamları (3) Şeyh El-hâc Sa'îd Efendi Hazretleri'ne tenkîh u tezvîc ve bu şüretler şeyhimüñ ma'îyyet ü şöhet-i dâ'imesinden istifâza tarîkını (4) te'mîn eylemişdür.. Hazret-i Nürî Efendi kabiliyyet-i Hudâ-dâdı ve mürşid-i 'âlî-himmetüñ kuvvet-i feyz-i irşâdî sâyesinde (5) seyr-i sülûkünde sür'atle kaç'-ı merâtib-i 'irfân iderek altı sene zarfında bi'l-cümle menâzil ü etvâr-ı tarîkı seyrân iderek (6) otuz dört yaşlarında bulunduğu hâlde (1250³³⁵) târihinde tarîkat-i 'aliyye-yi Nakş-bendiyye'de vâsıl-ı rütbe-yi hilâfet (7) ü me'zûn bi'l-irşâd olmuşlar bu sene şâlihât-ı muhadderâtıdan Emîne Hatunla te'ehhül itmişlerdür. (8) Yine bu senede mürşidleri Şeyh El-hâc Sa'îd Efendi bâ-emr-i Sultânî Hacı Bektâş-ı Velî Hazretleri'nün dergâh-ı feyz-iktinâh-ı (9) kudsiyyeleri meşîhatına ta'yîn ü i'zâm buyurulduğu cihetle maḥdûm-ı muhterem ve ḥalîfe-yi mükerrerleri Şeyh Muhammed Nürî Şemse'd-dîn Efendi Hazretleri (10) daḥı berâber giderek ḥânkâh-ı Hazret-i pîrde teberrüken bir erba'în çıkardıkdan sonra yalnızca İstanbul'a 'avdetle neşr-i (11) füyûzât ve telkîn-i âyîn-i tarîkatıla tevaḡḡul iderek iştiḥâr-ı beyne'l-'avâmm ve'l-ḥavâşş olmuşdur. Kendi nâm-ı şerîflerine (12) nisbetle Tarîk-ı Şemşe'd-dîn 'unvânıyla tarîkat-ı 'aliyye-yi Nakş-bendiyye'ye bir şu'be 'ilâvesi işâret buyurulmaḡıla zât-ı (13) kudsiyyet-simâtları «pîr-i tarîk» olmuşlardur. Raḥmetullâhi 'aleyhim ve ḡaddesAllâhu esrârehüm.. Fazla tafşîlât ve Şeyh El-hâc (14) Nürî Şemse'd-dîn Hazretleri'nün terceme-yi ḥâlleri te'lîf-kerdeleriolan Miftâḥü'l-Kulûb nâm kitâb-ı müsteṭâba mürâca'at idilsün. (15) Şeyh Dâmâd El-hâc Nürî Efendi, vefâtı 1289³³⁶ hicrî El-hâc Nürî Şemse'd-dîn Efendi, [ve]fâtı 1280³³⁷ hicrî Kayşeriyyeli Şeyh El-hâc Sa'îd Efendi, vefâtı 1257³³⁸ Kayşeriyyeli Şeyh Muştafâ Efendi (16) Kayşeriyyeli Şeyh Ahmed Behcetî Efendi, Kayşeriyyeli Külâhcı-zâde Seyh ve Kuṭbü'l-Aḡṭâb Maḡmûd Fâ'îḡ El-üveysî, Maḡmûd Fâ'îḡ (17) Efendi min ciheti'l-bâṭın Hazret-i Hızır 'aleyhi's-selâmdan ve rûḡâniyyet-i celîle-yi Hazret-i Şâh Bahâ'ü'd-dîn-i Nakş-bendî'den (18) aḡz-ı tarîkat itmekle berâber min ciheti'l-zevâhir Mevlânâ Eş-şeyh Süleymân El-Kürdî Hazretleri'nden telaḡḡı-yi tarîkat buyurmuşlardur ki (19) Hazret-i Süleymân El-Kürdî'nün silsile-yi tarîkatleri Yek-dest Mekki Mevlânâ Ḥ'âce Ahmed-i Cürcânî ve 'urvetü'l-vuşḡâ Mevlânâ (20) Ḥ'âce Muhammed ma'sûmü'l-Fârûḡî ḡaddesAllâhu esrârehüm ḡazerât uşalarıyla cenâb-ı İmâm-ı Rabbânî ve müceddid-i elf-i şânî Mevlânâ (21) Hazret-i Şeyh Ahmed-i Fârûḡî Es-Serhendî ve ṭokuz uşâ ile Hazret-i Şâh-ı Nakş-bend'e mürşid olmaḡdadur. Raḥmetullâhi (22) Te'âlâ ecma'in (23) ve ḡaddesAllâhu esrârehüm (24) âmîn

334 Bu rakam Latin harfleriyle yazılmıştır.

335 M. 10 Mayıs 1834/ 28 Nisan 1835.

336 M. 11 Mart 1872/ 27 Şubat 1873.

337 M. 10 Haziran 1863/ 5 Haziran 1864.

338 M. 23 Şubat 1841/ 11 Şubat 1842.

[88b]

(1) Muḥammed İbn Ebübekr El-Ḥalebî El-Ḳayserî El-Ḥişârî

(2) isminde bir zâtuñ 1157³³⁹ târiḥinde mü'ellef Fevâ'idü'l-Ḥişârîyye fî Şerḥi Mefâtîḥi'd-Dürriyye (3) Fi'l-Emsileti'l-Fârsiyyesi nâmında 'Arabiyyü'l-'ibâre eseri Ḳuşaṭası Kütüb-ḥānesi'nde ve (4) Yahyâ Efendi Kütüb-ḥānesi'nde mevcûd: maḥall ü târiḥ-i vefâtı yazılı degildir.. Meşâhîr-i 'Osmâniyye şaḥîfe

[89a]

(1) Müftî «Ağırnaslı Aḥmed Mes'ûd Efendi»

(2) 'Âlim, 'allāme, faḳîh-i fehḥāme Ebū Yūsuf Aḥmed Mes'ûd bin Ḥasan Efendi Ḳayseriyye'nün üç (3) sâ'at kadar şarkında kā'in Ağırnas «Ağarru'n-nās» kıyısında «1234³⁴⁰» sene-yi (4) hicriyyesinde mehd-ārā-yı 'ālem-i meşḥûd olup evvelâ Ağırnas'da pederi Ḥasan Efendi'den mebādî-yi (5) 'ulūmı aḥz itdikden soñra Ḳayseriyye'yi teşrîf buyurarak meşâhîr-i 'ulemā vü müderrisîn-i fuṣalā-yı kirāmdan (6) Gönci-zāde Eş-şeyḫ Ḳāsım İbn Maḥmûd Efendi Ḥazretleri'nün ḥalka-yı melā'ik-enîslerine dāḥil olup (7) fāzıl u 'allāme-yi bî-naẓîre Şerḥ-i Fenārî'den i'tibāren intisāb itmişdür. İkmāl-i dürûs iderek (8) icāzetlerine yakın bir zamānda üstād-ı fazîlet-me'ābları Ḳāsım Efendi Ḥ'āce irtihāl-i «1259³⁴¹» dār-ı beḳā buyurarak (9) birkaç müntehî şerikleriyle birlikde Ḳāsım Efendi Ḥ'āce'nün telāmizesinde ve zamānının (10) vaḥîdi bulunan Ḥacı Ṭorun Efendi Ḥ'āce Ḥazretleri'nün derslerine intisāb itmişlerdür. (11) Bunlar şu zevāt-ı fazîlet-me'āb ḥazretleridür: «Ağırnaslı Mes'ûd Efendi, Küçük Ḥacı Ḥāfız Efendi (12) Ṭrabzonlu Muḥammed Efendi, (...)»³⁴² Ḥacı Ṭorun Efendi'den ikmāl-i dürûs iderek (13) icāzet alup bir müddet tedrîs-i 'ulūm ile şöhret-şi'ār olmuşdur. Bi'l-āḥare İstanbul'ı (14) teşrîf iderek Rüşdiyye-yi 'Azîziyye mektebine mu'allim ta'yîn idilmekle ḳadri tevḳîr kılınmışdur. (15) Buradan da Ḳayserî müftîliğine ta'yîn buyurularak (1285³⁴³) hicriyyesinde maḳām-ı iftāya şeref- (16) baḥşā-yı fazîlet olmuşdur. 'Ayn-ı zamānda tedrîs ile de tenvîr-i efkār-ı tullāb olmuşdur. (17) 1294³⁴⁴ senesi müftîlikden infişāl iderek Mir'ât-ı Mecelle nāmındaki kitāb-ı müsteṭābı [90a] (1) te'lîfe şürû ile 1298³⁴⁵ senesi zi'l-ḳa'-deti's-şerîfesinde ikmāl iderek dārü'l-ḥilāfet- (2) ü'l-'aliyyeye giderek kitāb-ı mergûbını ṭab' ve bu şüretle menāfi'-i 'āmmeyi mücib āşār-ı 'ilmiyyesini (3) neşr ü ihdā eylemişlerdür. Bu eşnāda

³³⁹ M. 15 Şubat 1744/2 Şubat 1745.

³⁴⁰ M. 31 Ekim 1818/19 Ekim 1819.

³⁴¹ M. 12 Şubat 1842/31 Ocak 1843.

³⁴² Burada bir boşluk bırakılmıştır.

³⁴³ M. 24 Nisan 1868/12 Nisan 1869.

³⁴⁴ M. 16 Ocak 1877/4 Ocak 1878.

³⁴⁵ M. 25 Eylül 1881/24 Ekim 1881.

sarāy-ı şāhānede huzūr-ı hümāyūn ẖvāceligine ve (4) ḥademe-yi sultān ta'limine ta'yīn buyurılıp İstanbul'da «1310³⁴⁶» *İrci'*³⁴⁷ emr-i Sübhānīsine “*Lebbeyk*”³⁴⁸ - (5) zen-i icābet olmuşdur. Birçok ‘ulemā-yı kirām kendilerinden aḥz-ı kemālāt ü icāzetle şāhib-i ‘irfān (6) olmuşlardır. Ezcümle Eş-şeyḫ Kızıklı Hacı Kāsım Efendi İbn Aḥmed Efendi ecille vü eşher-i telāmizesindendir. (7) *Raḥmetullāhi ‘aleyhim ecma‘in*.³⁴⁹ (8) Beşiktaş’da Yaḥyā Efendi dergāhı ḥazīresinde medfūndur.. Meşāhīr-i ‘Osmāniyye şaḥīfe 40

[91a]

(1a) Hacı Zühdī Efendi Ḥvāce

(1b) Hüve'l-Ḥayy

(Feilātün/ feilātün/ feilün)

(Fâilātün) (Fa'lün)

(2b) Hacı Zühdī Efendi'nün Allāh

(3b) İde me'vāsı[nı] behişt-berrīn

(4b) Ola maḡfūr diyince ben nā-gāh

(5b) Dört ferişte çıkdı didi āmīn

(6b) 9 Şubat 1945 Cum'a günü

(1c) Mevlā raḥmet eylesün āmīn

³⁴⁶ M. 26 Temmuz 1892/14 Temmuz 1893.

³⁴⁷ “(Rabbine) dön” Fecr 28.

³⁴⁸ “(Allāh'ım) emret”, YILMAZ, Mehmet, *Edebiyatımızda İslamî Kaynaklı Sözler (Ansiklopedik Sözlük)*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1992, 109. s.

³⁴⁹ “Allāh'ın rahmeti onların hepsinin üzerine olsun.”

[92b]

(1) Esâretde İken Bayrâm-ı Şerîfün Hülûlünde³⁵⁰

- (2) Toplar atılır neşr idilir ‘âleme a‘yâd
(3) Tevhîd idilir Türk ü ‘Arab u Ekrâd
(4) Esîrim kûşe-yi miñnetde dehânum âh çekiyor
(5) Bu fenâ ‘âlemi hep sitemin baña itmiş mu‘tâd
(6) Mehcûr olalı peder ü mâderden dil maḥzûn [u] nâ-(cevr)[çâr]
(7) Esîr [ü] vişâl-i vaṭanla geçdi şebâbum evlâd

[93a]

(1) Necîb-zâde Es-seyyid Aḥmed Lebîb Efendi

(2) Eski bir mecmû‘a-yı münîfeden naklen: *ḥurrire biyedi ez‘afü’l-‘ibâd nemaḡahu’l-faḡîr*³⁵¹ Necîb-zâde Es-seyyid Aḥmed El-kâzî biḡazâ’i Ḳaraḡışâr-ı bekr muvaḡḡaten (3) ve ser-levḡa-yı küttâb-ı maḡkeme-yi Ḳayşeriyye ‘afâ ‘anhâ³⁵². (1187³⁵³ tarih)³⁵⁴ (4) Ser-levḡa-yı şaḡîfe Necîb-zâde Es-seyyid Aḥmed Lebîb Efendi fuḡalâ vü üdebâ vü meşâḡîr-i Ḳayşeriyye’den olup maḡkeme-yi şer‘iyyede (5) uzun müddet ḡıdemât-ı mevfûrede bulunarak nihâyet 1180³⁵⁵-1190³⁵⁶ hicrî seneleri arasında (6) birḡaç def‘a muvaḡḡaten Ḳaraḡışâr ḡazâsı ḡâḡılıḡında daḡı bulunmuşdur. Birḡaç def‘a daḡı zamân (7) u mu‘âşırı fuḡalâ vü üdebâ vü meşâḡîr-i küttâb(ın)dan muḡarrir-i faḡîrûñ cedd-i e‘azz [u] emcedüm Es-seyyid Ḥüsnî ‘Abdullâḡ (8) Efendi’yle başḡatıblıḡe ḡalef ü selef olmuşlar ise de bu zâtuñ 1185³⁵⁷ senesinde Şa‘bânü’l-Mu‘azzamuñ (9) selḡı³⁵⁸ ve Ramazân-ı Şerîfün

³⁵⁰ Şiir gibi yazılmasına rağmen vezni tespit edilememiştir. Bu üç beyit kurşun kalem ile yazılmıştır. Râğib Bey’e âit olduğu düşünülmektedir.

³⁵¹ “Kulların en zayıfı eliyle yazıldı, fakir yazdı.”

³⁵² “Allah onu affetsin.”

³⁵³ M. 25 Mart 1773/13 Mart 1774.

³⁵⁴ Burada yer alan tarih Latin harfleriyle yazılmıştır.

³⁵⁵ M. 9 Haziran 1766/28 Mayıs 1767.

³⁵⁶ M. 21 Şubat 1776/8 Şubat 1777.

³⁵⁷ M. 16 Nisan 1771/3 Nisan 1772.

³⁵⁸ M. 7 Aralık 1771.

ğurresinüñ³⁵⁹ gicesi Seyyide Şerîfe binti Es-seyyid 'Oşmân Efendi'yle 'akd-i nikâh-ı tezvîc (10) eyleyüp 1186³⁶⁰ senesi dahı mâh-ı Şa'bânü'l-Mu'azzamüñ yigirmi üçüncü günü gicesi³⁶¹ sâ'at beşde (Süleymân Efendi nâmında) ve 1189³⁶² senesinde (11) diğer maḥdûmı Muḥammed Nûrullâh Efendi'nüñ dünyâya geldiği kendi mecmû'alarında kırâ'at olunmakla bunlar nazâr-ı im'âna (12) alınacak olunursa sinnen ve zamânen mu'âşır-ı ve raḳîb-ı olan Es-seyyid 'Abdullâh Ḥüsni Efendi'nüñ küçük olduğu tezâhür (13) ider .. Bunuñla berâber pek fâzıl ve edîb bir zât-ı 'âlî-ḳadrdür. *Raḥmetullâhi 'aleyhim ecma'în.*³⁶³ (14) Teberrüken ba'z-ı eş'âr u târîhi tezyîn-i şaḥâ'if kılınmışdır.

(15) Târîḫ-i Necîb-zâde Es-seyyid Ahmed Lebîb Berây-ı Ḳaşr-ı Vâlî-yi Ḳayseriyye Çerkes
Ḥasan Paşa³⁶⁴

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (16) Cenâb-ı Ḥazret-i düstür-ı efḫam Āşaf-ı şânî:³⁶⁵
'Urûḳ-ı eşḳıyâ ḳaṭ'ına çekdi tîḡ-i bürrânî³⁶⁶
- (17) Bu şehriñ eşḳıyâsın ḳahr u tedmîre idüp niyyet:
Muvaffaḳ oldu Ḥaḳḳuñ luṭfına ol şîr-i Yezdânî
- (18) Miyâna bağlayup şimşîr-i 'adlin şeh-süvârâne:
Şalâbetde şecâ'atde şehâda aldı meydânı
- (19) Bulup ḳuvvet za'îf [ü] nâ-tüvân-ı Ḳayşerî her dem:
Zamân-ı devletinde râḫat olsun 'âlemüñ cânı

³⁵⁹ M. 8 Aralık 1771.

³⁶⁰ M. 4 Nisan 1772/23 Mart 1773.

³⁶¹ M. 19 Kasım 1772.

³⁶² M. 4 Mart 1775/20 Şubat 1776.

³⁶³ "Allâh'ın rahmeti onların hepsinin üzerine olsun."

³⁶⁴ Kurşun kalemle başlığın üzerine Ahmet Emin Güven tarafından "Vâlî K." yazılmıştır.

³⁶⁵ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 51-52. s.

³⁶⁶ Kurşun kalemle "tîḡ-i bürrânî"nın üzerine Ahmet Emin Güven tarafından "tanrı kılıcı" yazılmıştır.

- (20) Vezâret meskenin bünyâd idüp nîm-i nigâhıla:
Anı gūyâ ki tezyîn itdiler Bihzâd ile Mânî

- (21) Çeviriñiz mâ-ba'dı var

[93b]

(1) Necîb-zâde Es-seyyid Aḥmed Lebîb Efendi

- (1) Mâ-ba'd
- (2) Yapup bu kaşr-ı vâlâ-ṭarḥ-ı 'âlîyi metânetle:
Cihan-bân-ı zamānuñ bir vezîr-i ḥâşş-ı zî-şânı
- (3) Şafâ sürsün demâdem 'adl ile ol şadr-ı bālâda:
Kederden hıfz ide iḳbâl ü 'izzetle Ḥudâ anı
- (4) Muşâdif oldı tetmîmi mübârek rûz-ı nev-sâle:
Müferriḥ dil-güşâ gâyet ḥasen yapdı şabâ k'anı
- (5) Lebîbâ vaḳt olsa iki kaşra lâ-naẓır târîḥ:
Yapınca Ḥazret-i Çerkes Ḥasan Pâşâ bu eyvânı
- (6) (1189³⁶⁷)

(6) Diğer

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (7) Çıkar bir bî-nuqaṭ târiḥ Lebîbâ işbu me'vâda:³⁶⁸
Mükerrem ola ol 'âdil *görem*³⁶⁹ şadr-ı mu'allâda

- (8) (1189³⁷⁰)

- (8) Limuḥarririn Lehu Bi-luṭfî Ḥazret 'Azze ve Celle³⁷¹
[Kalaycı-zâde Havvâ Hanım vefâtına (9) Hüsnî Efendi'nün de târiḥi 96ncı şaḥîfededür]

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (9) İlâhî 'izz ü ḥikmetle binâ kıldıñ bu ekvânı:³⁷²
Yaratdıñ nûr-ı Aḥmed'le hezâr 'abdi bu dünyâya
- (10) Şefî' kıldıñ ḥabîbiñ Muştafâ'yı va'd-i re'fetle:
Anuñçün eyledi rıḥlet *Ḥavâ* [*Âdem*]³⁷³ o me'vâya
- (11) İdüp 'uzlet aḳâribden murâdı 'afvıña maḡrûr:
Keremle kıl civârı Ḥazret-i Sulṭân-ı *Ḥürâ*'ya³⁷⁴

³⁶⁸ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 52. s.

³⁶⁹ "kerem" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 52. s.

³⁷⁰ M. 4 Mart 1775/20 Şubat 1776.

³⁷¹ "Allâhu Teâlâ'nın lutfu bunu yazan kişiye olsun."

³⁷² GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 55-56. s.

³⁷³ "kulun Havvâ" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 55. s.

³⁷⁴ "havrâya" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 55. s.

- (12) Zülâl-i kevşer-i havz-ı Hâbîb'i nûş ide dâ'im:
Ola hemdem hezar *hûrâ-likâya*³⁷⁵ *hem ni'amâya*³⁷⁶
- (13) Dü destin ref' idüp yâ Rab Lebîb inşâd ider târîh:
Mekân it dâr-ı Firdevs'i Hâbîb'in âl-i Havvâ'ya
- (14) (1188³⁷⁷)

(14) Limuḥarrir[ihi]

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (15) Açılsun lâle-veş erbâb-ı 'irfan bâğ-ı 'âlemde:³⁷⁸
Ki güller gibi ḥandân olacaḡ dem geldi sulṭānum
- (16) *Rehâsı*³⁷⁹ bu şeh[i]r(ün)[de] ḡayliden ḡalmışdı mâtemde:
Ḳudūmıñla ḡamusı şâd u mesrûr oldı sulṭānum
- (17) Ḥuşûşâ ehl-i 'ilm ü faẓl [u] 'irfan cümle sertâpâ:
Serî'an 'izz ü iḡbâle du'âlar ḡıldı sulṭānum
- (18) Sen ol zât-ı feẓâ'ilmend-i devrân-ı zamansıñ kim:
Ḳudūmıñla Ḥudâ bârânı neşr eyledi sulṭānum

³⁷⁵ “hûr-i likâya” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 55. s.

³⁷⁶ “hem de mâ'nâya” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 55. s.

³⁷⁷ M. 14 Mart 1774/2 Mart 1775.

³⁷⁸ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 52-53. s.

³⁷⁹ “ahâlisi” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 52. s.

(19) ‘Azîzisün Hüdâ’nuñ hem mevālînün ser-efrâzı:
Vücüh-ı belde teşrîfîñle ‘izzet buldı sulţānum

(20) Şafâ sürsün zamān-ı devletiñde ehl-i ‘irfan hep:
Bilād-ı Kayserî’nün bahtları açıldı sulţānum

[94a]

(1a) Mā-ba‘d

(2a) Hemān Allāh maşūn itsün kederden zāt-ı zî-şānuñ:
Keremle cümle dā‘iler bu dem kām aldı sulţānum

(3a) Mübārek bād vālā-mesned-i şer‘ün keremkārā:
Muvaffağ olasın dā‘im ‘Azîzi geldi sulţānum

(4a) İki peyk-i şabā kılçup Lebîb-āsā didi târîh:
‘Azîzi mesnedün şer‘-i Muḥammed oldı sulţānum

(5a) (1189³⁸⁰)

(5b) Târîḫ-i Mevlūd-ı Es-seyyid Süleymān Efendi İbn Es-seyyid Aḥmed Lebîb
(6b) Efendi Lināmıḫıhi’l-faḫîr . .

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

(7b) Biḥamdillāh ḳadem başdı zemîne ol güher-pîrā³⁸¹

(8b) Kerem ḳıldı o maḥdūmı Hüdā ḳadrim³⁸² idüp ‘ālî

³⁸⁰ M. 4 Mart 1775/20 Şubat 1776.

³⁸¹ Kâfiye uymamaktadır. GÜVEN, Ahmet Emin, Kayseri’de Yazma Mecmualar, 57. s.

³⁸² “kadrim” GÜVEN, Ahmet Emin, Kayseri’de Yazma Mecmualar, 57. s.

- (9b) Hüdâ 'aql-ı Felâhun-re'yile kâmil kıla her dem
(10b) Devâm-ı 'ömr-i devletle Hızır olsun aña hādī
- (11b) İlāhī 'ilm ü fazlın *sen şüyû' eyle*³⁸³ bu āfāka
(12b) *Vaḳār*³⁸⁴ u haşmet ü şānıyla ma'rûf idesin anı
- (13b) Kūdūrât-ı dehirden sālīm eyle zātını dā'im
(14b) Mu'ammer (ü) müstedām eyle fazīletle anı Bārī
- (15b) Zaman Hāzret-i Sulṭan Muşṭafā'da [hem] ṭulū' itdi
(16b) Anuñ maḥdüm-ı pāki sāyesinde artıra şānı
- (17b) Heman kesb-i ma'ārif kıl gözüm nūrı bu dünyāda
(18b) Mezīd ola senüñ şānuñ ḳo *dursun*³⁸⁵ 'ilme efkārı³⁸⁶
- (19b) Dü destin ref' idüp Aḥmed Lebīb-āsā oḳur tāriḥ
(20b) Hüdā nām-ı Süleymān'ı dü 'ālemde ide 'ālī
- (21b) (Sene 1186³⁸⁷)

³⁸³ “şüyû' eyle sen” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 57. s.

³⁸⁴ “vakûr” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 57. s.

³⁸⁵ “dürüş” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 57. s.

³⁸⁶ Metinde “Mezīd ola senüñ şānuñ dursun 'ilme ḳo efkārı” şeklindedir.

³⁸⁷ M. 4 Nisan 1772/23 Mart 1773.

(5c) Limuḥaririhi

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (6c) Biḥamdillāh naşīb itdi bu şehre Ḥazret-i Mevlā³⁸⁸
(7c) Emîrû'l-ümerānuñ ḡadr-i a'lāsın felek-āsā
(8c) Eyā 'Ömer-ced³⁸⁹ kibāridur Amasya gibi şehrüñ
(9c) 'Ulūmuñ menba'ı ol belde-yi ḡarem³⁹⁰ feraḡ-efzā
(10c) Şabāvetden muvaffaḡdur umūr-ı belde re'yyinde
(11c) Şıyānetden mezîd itmiş o vālā-şānını zîrā
(12c) Du'āsır³⁹¹ ḡayrını celb eylemiş bir şāhib-i faẓluñ
(13c) Ḥuşūşā ehl-i 'arẓuñ³⁹² hem re'āyānuñ destḡiri pîr olam³⁹³
(14c) Feṡānetle necābet fiṡriyyetdür³⁹⁴ 'ahd-i mişāḡda
(15c) Aña mev'ūd imiş ferr-i³⁹⁵ ḡabā-yı³⁹⁶ Cem cihān-ārā
(16c) Müreccaḡdur ol³⁹⁷ aḡrānı miyānında metānetle
(17c) Belāḡat kânı re'fet melce-yi mecdi kerem nādî³⁹⁸

³⁸⁸ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 53-54. s.

³⁸⁹ "ebâ-en-cedd" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 53. s.

³⁹⁰ "hurrem" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 53. s.

³⁹¹ "du'â-yı" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 53. s.

³⁹² "ırz" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 53. s.

³⁹³ Vezin aksamaktadır. Kâfiye uymamaktadır. "ol pîrâ" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 53. s.

³⁹⁴ "fitratıdır" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 53. s.

³⁹⁵ "bur-i" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 53. s.

³⁹⁶ "ḡabâ-yı" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 53. s.

³⁹⁷ Metinde lam harfinin üzeri çizilmiştir.

³⁹⁸ Kâfiye uymamaktadır. "me'vâ" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 53. s.

- (18c) *Begāyet*³⁹⁹ emri tefvîz olıcağ zāt-ı şerîfine
(19c) Tefeʔül eyledi cümle ‘adīm olmağlığı a‘dā

(20c) Anuñ zāt-ı cemîlinde müşāhid ‘adl-āyīn⁴⁰⁰ kim
(21c) Ki teşrîfî şüyû‘ıyla bezr-i Hakk oldu hem icrā

(5d) Tetimme

- (6d) Re’îs-i eşkıyâyı bil kuşan şimşir-i ‘adli kim
(7d) Ola kāmıñda ‘ālem kıl şecā‘at ey melek-simā

(8d) Heman tevfiķını Bārî refiķ itsün saña her dem
(9d) Küşād itsün ‘adālet rāyetini Hakk serātāpā

(10d) Çekilsün fitneler yir yir ola qahryla a‘dāsı
(11d) Şekāvet kânı kalksun hurrem olsun şubh ile mesā

(12d) Sen ey Ahmed di târiḥin heman kaṭ‘-ı süḥan kıl kim
(13d) Ne mümkin vaşf-ı pākini tamām itmek kalem zîrā

(14d) Lebîb’uñ ṭab‘-ı pākine düşünce bir güzel târiḥ
(15d) Bu manşıbdā müsellemsin Yigen-zāde ‘Ömer Pāşā

(16d) (Sene 1189⁴⁰¹)

399 “necâtın” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 53. s.

400 “âyine” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 53. s.

401 M. 4 Mart 1775/20 Şubat 1776.

(5e) Tārīḫ-i Mevlūd-ı Es-seyyid Muḥammed Nūrullāh
(6e) Efendi İbn Es-seyyid Aḥmed Lebīb Efendi
(7e) Beytler

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (8e) Te‘ālallāh kerem kıldı o vālā-ḳadr maḥdūmı⁴⁰²
(9e) Bu ednā ‘abd-i pūr-taḳşirine *luṭfa*⁴⁰³ biḥamdillāh
(10e) Ṭulū‘-ı necm-i iḳbāliyle diller şādmān oldu
(11e) Ḳadem başdı mübārek vāḳt-i es‘adde bi-‘avnillāh
(12e) *Müsemmā*⁴⁰⁴ oldu ‘ālem faḫrınıñ ismi Muḥammed’le
(13e) Kederden sālīm olsun ol biḫürmet-i Ḥabībullāh
(14e) Ḥudā ‘ömrin dirāz itsün keremkārā faẓiletle
(15e) Ma‘ārifmend-i ḫüsn-i *ḥulḳ u*⁴⁰⁵ luṭfıla ide Allāh
(16e) Eyā Aḥmed ‘aṭā Ḥaḳ’ dan hezar ḥamd eyle Bārī’ye
(17e) Bu dem iḥsān idüp ‘ālī-nejādı Ḥazret-i Allāh
(18e) İlāhī faẓl u ḳadrin sen şüyū‘ eyle bu āfāḳa
(19e) Devām-ı ‘ömr-i devletle şeref vir her zamān Allāh
(20e) İki peyk-i feraḥ geldi didi tārīḫ-i mevlūdın
(21e) *Kemāl-i*⁴⁰⁶ ‘ilmile ‘ālemde ma‘rūf ola Nūrullāh

⁴⁰² GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 58. s.

⁴⁰³ “luṭfı” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 58. s.

⁴⁰⁴ “musahhar” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 58. s.

⁴⁰⁵ “hulki” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 58. s.

⁴⁰⁶ “kemāl ü” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 58. s.

(22e)

(1189 Şa‘bân⁴⁰⁷)

[94b]

(1a) Limuḥarririhi

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (2a) Bu şeb ḥ̣‘āb içre gördüm bir ḳad-i ṭūbā şanavber kim:⁴⁰⁸
Ser-i mevzūnı üzre ṭurrelenmiş nāfe-yi ‘anber
- (3a) Nihāl-i ser-bülendi ḥarf atar gīsū-yı cānāna:
‘Araḳ-rīz olmağın ruḥsārı *miskile* [ki hem] *micmer*⁴⁰⁹
- (4a) Cemāliyle müzeyyen gerdeninde ḥāl-i *hüner yār*:⁴¹⁰
Ḥabeş ‘askerleri rāyet çeker meftūniyan ditrer
- (5a) Nigāh itse dil-ber müjgān-ı tīrin cān-ı ‘uṣṣāḳı:
Açar biñ zaḥmı ammā yek nazarda pādişāh eyler
- (6a) Leb-i *yaḳūdī*⁴¹¹ taḥrīk eyledikçe derzi dendānı:
Ziyā’ı berḳ-ı enver sūzıla ‘ālem müzeyyen fer

⁴⁰⁷ M. 27 Eylül 1775/25 Ekim 1775.

⁴⁰⁸ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 56. s.

⁴⁰⁹ “büy-ı miskile mücemmer” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 56. s.

⁴¹⁰ “Hindûlar” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 56. s.

⁴¹¹ “yakûtı” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 56. s.

(7a) Müdevver hoşka-yı mercan femi tûî-zebandur kim:
Tekellümle olur mest cümle 'uşşâkı serâtâser

(8a) O zîbâ gül yanağında muşavver tarh-ı Mânî hem:
Tebessümle o kenz-i 'işve şad-bergden tâze vü ter⁴¹²

(9a) Vücûdı mâha beñzer perçemidür anda bir hâle:
Mu'adildür ziyâda şems-i tâbâna melek-perver

(10a) Oturmuş devha-yı himmet-nümâda⁴¹³ 'işret eyler kim:
Musahhardur ziyâ vü tal'atında bahrıla [hem] ber

(11a) Tetimme

(11a) Anuñ zât-ı cemîli gelmemişdür bu harâbâta:
Müşâhid eyledi ey dil anı ru'yâda bu kemter

(12a) Heman kaţ'-ı sühan kıl sen Lebîbâ hayr ola ru'yâ:
[Bunuñ gibi cihanda Hakk ide ihdâ saña dil-ber]⁴¹⁴

(13) Limuḥarririhi

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

⁴¹² Vezin son tef'ilede aksamaktadır.

⁴¹³ "nihâde" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 56. s.

⁴¹⁴ İlâveten "Bunuñ gibi bu dünyâda [dü dünyâda] Hudâ saña 'atâ dil-ber" de yazılmıştır. Anlam bakımından daha doğru/uygun olmasından dolayı metinde parantez içinde verilen "Bunuñ gibi cihanda Hakk ide ihdâ saña dil-ber" mısra'ı esas alınmıştır.

(14a) Bu bāğ-ı ‘ālem-ārāda saña lāzım biraz dil-ber:⁴¹⁵

Boyu tūbā melek-sīmā kimi bahrī kimi berler

(15a) Lisānı dürlü dürlüler o sīmālar (mihr-i) [o] peyker[ler]:

Vücūdı miskile *micmer*⁴¹⁶ heman zībā muşavverler

(16a) Hırāmānī hırāmānī o cünbüşler o vāveyller:

Şanasın *hūr*⁴¹⁷ gılmanlar mücevherle müzeyyenler

(17a) O nāzūk dürlü elhanlar hele ol naqqāş kemānlar:

Müzehhebler mu‘anvenler mu‘arrālar o ‘anberler

(18a) Küşād itmiş kimi sīnesini cezb itmege dā'im:

Güneş gibi ziyālarla saña dā'im musahharlar

(1b) Mecmū'a-yı Münife'den (2b) Naklen:

(3b) Oğlum Es-seyyid Süleymān Efendi İbn (4b) Es-seyyid Aḥmed Efendi İbn Es-seyyid Süleymān Efendi (5b) İbn Es-seyyid Muḥammed Necīb Efendi İbn (6b) Es-seyyid Süleymān Efendi İbn Es-seyyid ‘Oṣmān Efendi (7b) māl-ı Şa‘bānū'l-Mu‘azzamuñ yigirmi üçüncü (8b) günü gicesi sâ‘at beşde dünyāya (9b) geldi biñ yüz seksen altı senesi⁴¹⁸dür (10b) Hāḳ Sübhānehu ve Te‘ālā ‘ömr-i tavīl ḥayr-ı cemīl (11b) ‘ālim-i nāfi‘ ‘amel-i şāliḥ ü ḥayrıla ḥalef (12b) eyleye āmin *bi-ḥürmeti Seyyidi'l-mürselin* (13b) ve *Ḥabibi Rabbi'l-‘ālemīn*⁴¹⁹ ve vālidesi (14b) Seyyide şerīfe binti Es-seyyid ‘Oṣmān (15b) Efendi daḥı seksen beş senesi (16b) Şa‘bānū'l-Mu‘azzamuñ selḥi⁴²⁰

⁴¹⁵ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 56-57. s.

⁴¹⁶ “mücemmer” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 57. s.

⁴¹⁷ “hūr ü” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 57. s.

⁴¹⁸ M. 19 Kasım 1772.

⁴¹⁹ “Peygamberlerin efendisinin ve âlemlerin Rabb'inin sevgilisinin hürmetine”

⁴²⁰ M. 7 Aralık 1771.

ve Ramazân-ı (17b) Şerîfün ğurresi gicesi⁴²¹ ‘ağd (18b) ü tezvîc olunmuşdur. (19b) *Raḥmetullāhi ‘aleyhim ecma‘în*⁴²² (20b) Başkâtib-zâde (21b) Râğıb

[95a]

(1) Cedd-i E‘azz [u] Emcedüm Hüsni Es-seyyid ‘Abdullāh Efendi Tercüme-yi Hâlleri’nden
Ba‘z-ı Fıkralar: Hicrî 1180⁴²³-1190⁴²⁴ Râğıb

(2) Eski bir mecmû‘a-yı münîfeden naklen: Baş muḥāsebe kalemi küttāblarından Hāşim Efendi nām bir zāt-ı muḥterem Zāmantı nehrini (3) Kayseriyye’ye getirmek için keşfe ta‘yîn buyurılan ser-bevvābın-i dergāh-ı ‘ālî İsmā‘îl Ağa Hāzretleri’yle Kayseriyye’ye geldikde (4) Hüsni Efendi’nün taḥrîr eylediği tezkire ve inşād [eylediği] ğazelidür. (5) «Benim eṭvār-ı dil-rübüdesi olduğım ma‘rifetlü qarındaş-ı e‘azz u emcedüm Efendi Hāzretleri. (6) Bu muḥibb-i sîne-şāfları esîr-i ğurbet olup gāhice kadem-rencide ve şoḥbet-i cān-baḥşālarıyla ḥayāt-ı tāze vü mesrûr (7) buyurulmasına ‘ahd ü va‘d-i kerīmāneleri buyurulmuşıdı. Niçe demdür ki çeşm-dāšte-yi intizār u peygüle-yi ḥasretde der-ferāmuş (8) iken me‘ācin-i nisyān u ḥubb-ı ṭard[ı] (u) terk ile müdāvā-yı revā-dāšte-yi ehl-i ḥikmet olmadığından kaṭ‘-ı nazar-ı ‘ahd (9) ü va‘din ḥilāf-ı cilve-rîz-i vücūd olması tecvîz-kerde-yi erbāb-ı ‘ukûl olmadığı meşhûd olduğına binā’en ṭab‘-ı muḥibleri (10) egerçi kelām-āver olup lâkin meşq-ı sūḥan olmak üzere ṭab‘-ı muḥiblerine sünûḥ u dil-bende-yi rāddeleri olan çendîn (11) beyt-i bî-ma’nâ inşād ve merfû‘-ı kitāb-ḥāne-yi fażîletleri kılnmışdur.

(12) Beyt

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

(12) Bu mevsimlerde *bildüm*⁴²⁵ bâğ-ı dehr içre ne ḥāletdür⁴²⁶
Nihāl-i ülfetiñ hep ḥāşılı *sitem*⁴²⁷ ‘adāvetdür

(13) Kime müşfik diyü derd-i derūnum eylesem izhār
Beni bî-mār ider āzār ile eyā ne ḥikmetdür

⁴²¹ M. 8 Aralık 1771.

⁴²² “Allāh’ın rahmeti onların hepsinin üzerine olsun.”

⁴²³ M. 9 Haziran 1766/28 Mayıs 1767.

⁴²⁴ M. 21 Şubat 1776/8 Şubat 1777.

⁴²⁵ “bilmem” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 39. s.

⁴²⁶ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 39. s.

⁴²⁷ “şetm ü” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 39. s.

- (14) Zamânıla maḥabbet mûriş-i te'lîf imiş ammā
Ḥaḳîḳatle bakılsa şimdi miḥnetden 'ibāretdür
- (15) Tecessüs eyleseñ elfāz içinde lafz-ı bî-ma'nā
Fem-i aḥbābda cārī olan lafza maḥabbetdür
- (16) Revāk-ı Kaşr-ı Kayşer revzen-i rifat iken evvel
Ḥarāb-ābād-ı vakfe şimdi bî-şübhe 'akāretdür
- (17) Müsellem ehl-i ṭab'-ı Kayşerî'nüñ Ḥüsni bir olsa
Velî vādî-yi tarz [u] tavrı bi'l-cümle kabāḥatdür
- (18) Hele ben [böyle] *bildim (ki)*⁴²⁸ Hāşimā 'ālemde 'Ankā-veş
Verā-yı Kāf-ı 'uzlet şimdi ey cāy-ı selāmetdür

[95b]

(1) Ḥüsnî Es-seyyid 'Abdullāh Efendi 1180⁴²⁹-1190⁴³⁰

(Mef'ûlü/ fâilâtü/ mefâilü/ fâilün)

- (2) Mihmāna böyle cevır ü eziyyet revā mıdır⁴³¹
Pîşeñ hemîşe ey dil-i şeydā ḥaṭā mıdır
- (3) Ḥavfım budur muṭayyeb ü mesrûr gitmedi
Bilmem murādı şükr midür iştikā mıdır

⁴²⁸ “bilirem ki” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 39. s.

⁴²⁹ M. 9 Haziran 1766/28 Mayıs 1767.

⁴³⁰ M. 21 Şubat 1776/8 Şubat 1777.

⁴³¹ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 39. s.

(Mef'ûlü/ fâilâtü/ mefâilü/ fâilün)

(4) Çün nîst dürr hod tû kesî râ ezban-ı medh⁴³²

Ân bih ki iftitâh-ı sühan ber du'â kunem⁴³³

(5) Tâ ki gayret-i fikr hubûrân-ı huld-i berîn olan hem-şiregân-ı nâzenîn-nikât-ı mezâmîn-pîrâya bahş-ı (6) sühanverân-ı cihân daķıķa-bîn-i ma'ârif-şinâsân-ı zamân ola cenâb-ı fezâ'il-nişâb u ma'ârif-intisâbları (7) zîver-bahş-ı şadr-ı vâlâ-ķadr-i nûkte-sühanî vü sühan-dânî olup çâr-bâliş-nişîn-i neşât u şâd-mânî olalar âmîn. (8) Habbezâ bâ'îş-i taşdı'-i niyâzmendî 'inâyetlü Efendimiz Hâzretleri muķaddemce faķîre-yi kerem-nâme tahrîrile ... (9) İrsâl ü tesyîr kılındığı vesîle-yi 'arz-ı iftikâr u iştîyâķım olmuşdur. (10) Bu sitem-i dehr ile mecrûhu'l-fu'âd olan dâ'î-yi hulûş-mu'tâda vehm-i zaķm-nüvâz ile müsâ'ade (11) vü 'avn ü muzâheret buyurılır ise bâ'îş-i ihyâmız olur. Ve illâ 'andelîb-i cân-ı nâ-tüvân[ı] (12) bu elem ü ıztırâbla terk-i ķafesceyi teng-beden itmek muķarrerdür. Hüsni Es-seyyid 'Abdullâh. Faķîr ibnü'l-faķîr-i şikeste-zamîr. (13) Kenârında: Eşnâ-yı tahrîrde telâş-ı hâtır-ı hâzîn ile zebân-ı ķalem-den cârî olan bu birķaķ kelâm-ı bî-intizâmı (14) hâmiş-i varaķaya imlâ-yı firistâde-yi eyâdî-yi vâlâları kılındığı ma'zûr buyurıla. Linâmıķıhi Hüsni

(15) Beyt

(15) Hüsni Efendi

(Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün)

(15) Hâķîķatde cihânuñ 'izz ü câhı zıll-i zâ'ıldür⁴³⁴

Aña dil-beste olmaz lâ-cerem her kim ki 'âķıldur

(16) Emel ser-riştesine rabt-ı ķalb itmek hamâķatdür

Bu fikri 'âķıl itmez haķ söze Mecnûn da ķâ'ıldür

⁴³² "Senin kadar medhe lâıyık kimse olmadığı için" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 39. s.

⁴³³ "Sözümüze duâ ile başlamamız daha iyidir."

⁴³⁴ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 40. s.

- (17) N'ola hükmüni kılsa 'âlem-i kevn ü fesād icrā
Ki zîrā şadr-ı şer'î zabt iden şimdi esâfildür
- (18) Ğulām almakla şöhret şatmak isterken dil-i nā-kām
Esîr olmak varup bir zengi-yi bed-aşla müşkildür
- (19) 'Aceb [mi] *terk*⁴³⁵ olunmuş Hüsni-yi âşufte sāmāna
Elin *mikdârdan*⁴³⁶ dādın anuñ haqqā ki 'ādildür
- (20) Hakem naşb itmege mābeyniñüz faşla efendiñle
Senüñ bî-çāre Hüsni bir şadīkuñ var ki 'ādildür

[96a]

(1a) İnşād-ı Hüsni-yi Kayseri

- (1a) Es-seyyid 'Abdullāh Hüsni Efendi

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (2a) Yoğıdı meyli dünyāya düşüp sevdāsı 'uqbāya:⁴³⁷
Kılayıcı-zāde neslinden bu Zehrā-şaşletiñ hergiz
- (3a) Dir idi māderimden müntakıl mülküm iken cennet:
Beni maḥrūm kılmaz var ümīdüm lutf-ı Mevlā'ya
- (4a) Dem-i fevtinde bir tārīḥ mesmū' oldı Hātif'den:

⁴³⁵ "nireng" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 40. s.

⁴³⁶ "Mikdâddan" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 40. s.

⁴³⁷ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 48. s.

Yine ihsân ide Hâk Cennetü'l-Firdevs'i Havvâ'ya

(5a)

(1188⁴³⁸)

(5b) Tārîḫ-i Fülke-yi Hümâyûn

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

(6b) Hîdîvv-i yemm-i 'aṭā baḥr-ı kerem Dādār-ı 'âlem kim⁴³⁹

(7b) Revândur lücce-yi a'ṭâf u elṭâfı berâyâya

(8b) Biḥâr-ı mekremet sulṭân-ı Maḥmûdü'l-ḥaşâ'il kim

(9b) *Tevâlî*⁴⁴⁰ feyz-*baḥşâ der*⁴⁴¹ kef-i pür-mevc deryâya

(10b) Zâlîl-i merḥamet ebr-i ḥimâyet kûlzüm-i re'fet

(11b) Ki zâtı vâye-*baḥş-r*⁴⁴² cümle âfâka Hudâ-sâye

(12b) Oḡur rûḥāniyân-ı 'arş "*Bismillâhi mecrâhâ*"⁴⁴³

(13b) Celâlet-*baḥş-ı* temkîn olsa fülki ḡaṅı *fersâya*⁴⁴⁴

(14b) Ola berr ü baḥirde mâhdan mâhiye dek 'âlem

(15b) Musahḡhar dâ'imâ fermân-ı şâh-ı şevket-efzâya

⁴³⁸ M. 14 Mart 1774/2 Mart 1775.

⁴³⁹ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 42-43. s.

⁴⁴⁰ "nevâl-i" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 42. s.

⁴⁴¹ "baḡşâdur" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 42. s.

⁴⁴² "baḡşâ" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 42. s.

⁴⁴³ "Onun akması da (durmaması da) Allah'ın adıyladır." Hûd 41.

⁴⁴⁴ "mersâya" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 42. s.

- (16b) Şehâb-ı terbiyet-bağşâ-yı dest-i cevdetin seyr it
(17b) Sicâl-i himmeti nîsân-ı reʿfet dürr-i yektâya
- (18b) Degil mehtâbı çarhuñ cilve-pâş oldıkca fülkinden
(19b) Hilâl-i âsmân âteş şanursıñ şecer-i hazrâya⁴⁴⁵
- (20b) Zihî sultân-ı saṭvet mâye-yi ʿizz ü feḥâmet kim
(21b) Felek deryâ-yı kâdr-i şevketinde fülk *kim*⁴⁴⁶ pâye
- (22b) Teʿâlallâh *nüh*⁴⁴⁷ zîbâ-yı fülk-i tarḥ-ı hümâyûn kim
(23b) Degil *güncide*⁴⁴⁸ mişli nazra-yı çeşm-i temâşâya

(5c) Tetimme

- (6c) Ola şâhenşeh-i âfâka mesned yümnile mümted
(7c) Felek medd eyledikce fülke-yi iḳbâli inşâya
- (8c) Şu rütbe mürtefiʿ bu fülke-yi reşk-i felek-âsâ (kim)⁴⁴⁹
(9c) Sütünü ḥarf atar baḳdıkça sükkân-ı muʿallâya
- (10c) Cenâh açmış şanurdım evc-i *sâm-i*⁴⁵⁰ ʿarşa ʿAnḳâ'yı
(11c) Olaydı per-küşâ mîkzâf-ı zerrîn ile şahrâya
- (12c) Ola eyyâm-ı ʿömr ü devleti hem şurṭa-yı tevfiḳ
(13c) Şeref virdikçe keşti-yi *celâli*⁴⁵¹ sūy-ı mecrâya

⁴⁴⁵ Vezin aksamaktadır.

⁴⁴⁶ “kem” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 42. s.

⁴⁴⁷ “ne” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 42. s.

⁴⁴⁸ “sencide” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 42. s.

⁴⁴⁹ Vezin aksamaktadır.

⁴⁵⁰ “bâm-ı” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 42. s.

⁴⁵¹ Metinde “iclâli” şeklindedir. Vezin gereği “celâli” esas alınmıştır.

- (14c) Görüp itmâmını şeh-bâz-ı peyker sūy-ı sâhilde
(15c) Hemân lenger bıraḳdı fülk-i fikrim cūy-ı ma'nāya

(16c) Gelüp bādī-yi fikretde bu mıṣra' Ḥâkimā tārīḥ
(17c) Hilâl-i fülke-i reşk-i felek indi bu deryāya

(18c) (1167⁴⁵²)

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (19c) Yeter bî-hûde ey dil kûçe-gerdi ḥalḳa-cünbânî⁴⁵³
(20c) Ki yetdi cân-ı zāra renciṣ ü âzâr-ı ḥirmânî

(21c) Nedür ey derbeder her bâba böyle cebhe-fersâyî
(22c) Yüz⁴⁵⁴ ol dergāha ṭut gel dūr-pāṣ itmezse dermânî

(23c) Ne dir ki dergehe devlet-penāh-ı Şeyḫü'l-İslāmî
(24c) Ki ol derden bulur (her) bir mübtelâ derdine dermânî

(5d) Tetimme

- (6d) Güşāde bâb-ı raḥmetdür ki olmuş maḳsim-i erzāk
(7d) Gelüp her bî-nevā andan alur en'ām u iḥsânî

⁴⁵² M. 29 Ekim 1753/17 Ekim 1754.

⁴⁵³ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 43-47. s.

⁴⁵⁴ “yûze” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 43. s.

(8d) Odur bir maṭla‘-ı mihr-i sipihr-i faḫl kim bulsa

(9d) Olurdı İbn-i Hâcib cān ile derbān-ı eyvānı

(10d) ‘İnāyet ravḡa-yı fetvāsınuñ naḥl-i berūmendi

(11d) Kerāmet sāḡa-yı taḡvāsınuñ ṣem‘-i firūzānı

(12d) Semāḡat gūlbūn-i gūlṣen-ṭırāz-ı ‘izz ü iclāli

(13d) ‘Aṭūfet bāğzār-ı ḡadrinūñ serv-i ḡırāmānı

(14d) Merāḡim dest-i iḡbālinde peydā lāle-yi ḡamrā

(15d) Mekārim gūl riyāz-ı devletinūñ verd-i ḡandānı

(16d) Ḳadīm-i ḡānedān-ı ṣadr-ı fetvā kim bu ‘aṣr içre

(17d) Hüveydādur kibār-ı devlete faḫl ile *Raḡmānı*⁴⁵⁵

(18d) Maḡālātında ṣādıḡ vāḡıf-ı sırr-ı ḡaḡāyık kim

(19d) Ḥasebde cümleye fā’iḡ nesebde yoḡdur aḡrānı

(20d) Dür-i baḡr-ı kerāmet faḡr-ı ümmet Muṣṭafā-ḡaṣlet

(21d) Ki Dürri-zādelik’dür ebru-yı ṣōḡret ü [hem] *ṣānı*⁴⁵⁶

⁴⁵⁵ “rūchānı” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 44. s.

⁴⁵⁶ “niṣānı” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 44. s.

[96b]

(1a) Hüsni Es-seyyid ‘Abdullāh Efendi
(1a) Mecmû‘a-yı Üdebâ vü Fużalâ’dan Naklen
(2b) Tetimme

- (2b) Der-i devlet-penāhī mültecā-yı ehl-i ‘izzetdür
(3b) Sürer mihr aña ruhsārın qor aña māh pīşānī
(4b) Görüp re’y-i münirīñ şaldı himmet reşkile hāke
(5b) Felek āyīne-yi ‘ālem-nümā mihr-i [dı]raşşānī
(6b) Olur manzūr-ı vālā-rütbegān-ı ‘ālem-i dünyā
(7b) Olan şāyeste-yi kemter nigāh-ı çeşm-i ihsānī
(8b) *Mühim*⁴⁵⁷-pervāz-ı ‘ālemdür ki kār-ı dīn-i devletde
(9b) Mü’eyyeddür be-tevfīk-ı meded-baḥşā vü Sübhānī
(10b) ‘İmādü’d-dīn-i devlet *zīnet*⁴⁵⁸-baḥş-ı mesned-i rif‘at⁴⁵⁹
(11b) *Eyā müferriḥ-i*⁴⁶⁰ ümmet sezā-yı luḫ-ı Yezdānī
(12b) Temerrün⁴⁶¹ *şayf*⁴⁶²-ı kül *rükn-i dīn-i*⁴⁶³ ‘allāme-yi ekme⁴⁶⁴
(13b) *Yemāne*⁴⁶⁵ ‘aql-ı evvel rūḫ-ı şānī yūḫ-ı nūrānī

⁴⁵⁷ “meham” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 44. s.

⁴⁵⁸ “zib” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 44. s.

⁴⁵⁹ Vezin aksamaktadır.

⁴⁶⁰ “imâm-ı ser-re’s-i” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 44. s.

⁴⁶¹ Metinde “temerrün” şeklindedir

⁴⁶² “sinf-ı” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 44. s.

⁴⁶³ “rükü’d-din ü” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 44. s.

⁴⁶⁴ Vezin aksamaktadır.

⁴⁶⁵ “yegâne” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 44. s.

(14b) O sulţân-ı celî burhân-ı mülk-i fażl u ‘irfân kim

(15b) Vücûdudur kitâb-ı müsteţâb-ı luţfîñ ‘unvânı

(16b) Zihî üstâd-ı kül kim dersgâh-ı ‘ilm [ü] fażlında

(17b) Kılıcın çelseler pâ-beste Haddādî vü Kirmânî

(18b) ‘Afîf-i pâk-dâmen necm-i hādî-yi *zülâl*⁴⁶⁶-efken

(19b) Rumûz-âmûz-ı her fen kâşif-i esrâr-ı Furķânî

(2c) Tetimme

(3c) Cihân-dâr-ı fażîlet kim hemîşe kil-k-i fetvâsı

(4c) İder *kr*⁴⁶⁷ zîb [ü] zînet mezheb-i manşûr-ı Nu‘mânî

(5c) Haţâ olmak ne mümkün emr-i fetvâ ictihādında

(6c) Sezâdur şânına dinse İmâm-ı A‘zam-ı şânî

(7c) Kitâb-ı fażlınuñ bir *fażlr*⁴⁶⁸ olmaz nüşha-yı ihyâ

(8c) Ğazâlî vâdi-yi fetvâsınuñ *naḥcîr-i*⁴⁶⁹ bî-cânı

(9c) Huzûrında idüp taķdîm resm-i âstân-bûse

(10c) Hacıletle n’ola ‘aşş *it[me]sem*⁴⁷⁰ hâl-i perişânı

(11c) Hudâvendâ şikâyet tâlî‘imden dâd-ı bahtımdan

(12c) Ki çâk itmekde dâ‘im dest-i ķahrıla girîbânı

⁴⁶⁶ “zılâl” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 44. s.

⁴⁶⁷ “pür” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 44. s.

⁴⁶⁸ “faşlı” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 44. s.

⁴⁶⁹ “tahcîr-i” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 44. s.

⁴⁷⁰ “arzylesem” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 45. s.

- (13c) Gene nâ-kerde mağdûrîña itdi baht-ı vārūnum
(14c) Ser-i zindāniyān-ı cürm ü tōhmet Yūsuf-ı cānı
- (15c) Dirīgā cism-i zārım kaldı zīr-i seng-i miḥnetde
(16c) Meger kim dest-gīr ola baña elṭāf-ı Rabbānī
- (17c) Neler çekdim felekden bir bir eylerdim beyān ammā
(18c) Götürmez tāb-ı takrīre zebān-ı nāṭıka anı
- (19c) Görüp ‘adliñ biraz fıkı-i me’āl-i ḥāl ider yoḥsa
(20c) Sipihre kalsa çokdan zehrlerdi cān-ı nālānı

(2d) Tetimme

- (3d) Tūtop *tavrın*⁴⁷¹ bu demde zinde ümmīd-i ‘ināyetdür
(4d) İderdi yoḥsa çokdan ḥayr-bād-ı ‘ālem-i fānī
- (5d) Diyārımda ‘imād kā’im iken maḥfıl-i şer’e
(6d) Beni seng-i felāḥı itdi gör nīreng-i devrānı
- (7d) Baña kıydı sipihr-i nā-münāsib düşmeni ḡālib
(8d) Elim altındaki bir nā-ḥalef nā-cinsi nā-dānı
- (9d) Mişāl-i cerd-i evvel olmışiken terbiyet kerdem
(10d) Rübūde itdi şimdi hırşıla destimdeki nānı

471 “tavrım” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmualar*, 45. s.

- (11d) 'İyālūmden cüdā āvāre-yi dār-ı diyār oldum
(12d) Baña gösterdi mir'āt-ı zamān rūy-ı hicrānı
(13d) Yakın [bir] sâldür köhne ribāṭ-ı dehrde ҡaldım
(14d) Şeb [ü] rûz āh [u] efġān eylerem çün büm-ı vîrānî
(15d) Tehî-dest-i emel 'azm-i diyār itmek de müşkildür
(16d) Ki sūzān eyler elbet nār-ı ġurbet şabr u sāmānı
(17d) Yine mıkṛāz-ı ġamla rişte-yi ümmîdi ҡaṭ itmem
(18d) Ki var her emr-i şa'buñ faẓl-ı Hāḫ'la rāh-ı āsānı
(19d) Açup dest-i niyāzı hemçünān keçkûl-i dervîşi
(20d) Deriñden eylerem der-yûze elṭāf-ı firāvānı

(21e) «Medḫü'n-Nebî Şallallāhu 'Aleyhi Ve Sellem»

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

- (22e) Ey Ƙureyşî-ġonce bâġ-ı Medenî⁴⁷²
Hāş-ı maḥbûb-ı Hudā cedd-i Kerîm-i Hüsni
(23e) Tâ'ir-i ƣudsiñ ile menziliñ oldu “sidret”⁴⁷³
Nice yetsün ayaġıñ öpmege Veyse'l-Ƙaranî

⁴⁷² Bir tef'ile eksik yazılmıştır. GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 47. s.

⁴⁷³ “Sidretü'l-müntehâ(nın yanında)” Necm 14.

(24e) Kadd-i bālāña müşābih ola mı Tübā kim
Nisbeti zāt-ı şerīfīñ iledür *hest'vānī*⁴⁷⁴

(25e) Kaşr-ı Kayşer gözine zerre degül ümmetiñüñ
Çün rikābıñda yürür cümle mülük-i Yemeni

(26e) Çün şefā'at saña maḥşūş olıcaḡ rûz-ı cezā
Bu zamīri dimesün cürmin añup vāy Nebi

[97a]

(1a) Tetimme

(2a) İnāyet eyleriseñ behre-yāb olmaḡ muḥaḡḡaḡdur

(3a) Olur çün bir işāretle ḡuşûl-i kāmıñ imkānı

(4a) Baña ṭayy-ı mekan merhûn-ı iḡsān-ı işāretdür

(5a) Kerāmetle sen eylerseñ bu luḡfi ey kerem kânı

(6a) Veliyyü'n-ni'etā vālā-tebārā merḡamet-kārā

(7a) Eyā iḡlīm-i 'irfān u kemāliñ şāh-ı zīşānı

(8a) Gül-i zātıñ ṭırāz-ı naḡl-i iclāl eyleyen kılmış

(9a) Beni ol bāḡ-ı cūdıñ 'andelīb-i mu'ciz-elḡānı

(10a) Sen ol ma'nā-yı ra'nā āşinā-yı baḡr-ı rā'iḡsin

(11a) Şadef-dār oldı şadıñ dürr-i 'ilm ü ma'rifet kânı

⁴⁷⁴ Metinde “hest tüvānī” şeklindedir. Vezin gereḡi “hest'vānī” okunmuştur. “dıraht-ı tûvānī” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 47. s.

(12a) Olup ğavvâş-ı baħr-ı midħat-ı zât-ı güher-senciñ

(13a) *Kaçırdım*⁴⁷⁵ niçe dūr-şehvār u la'l-i *Rabbānī*⁴⁷⁶

(14a) Ne la'l ol kevkeb-i raħşān-ı dūrri ṭab'ı vālā kim

(15a) Şu'ā'-ı hayra eyler dīde-yi ħurşīd-i tābānı

(16a) Şafāsından şıġışmaz kendüye gevher şadef içre

(17a) Eger silk-i beyāna *dirse*⁴⁷⁷ ṭab'ım dūrri 'irfānī

(1b) Tetimme

(2b) Revā görme kıala ehl-i hūner-i tārīki-yi ğamda

(3b) Çerāġ itseñ revādur Hüsni gibi bir şenā-ħvānı

(4b) Ne deñlü himmet itseñ himmete şāyestedür bendeñ

(5b) Ne rütbe luṭf iderseñ derdmende dirler erzānī

(6b) Yeter 'azm-i kenār it ey re'īs-i fülk-i endīşe

(7b) Muħīṭ-i vaşfıñ [i]çün kim bulunmaz ħadd ü pāyānī

(8b) Şaķın taşdı'-i serden ṭab'-ı şāfına keder virme

(9b) Ser-āġāz-ı du'ā kııl kim budur resm-i süħan-dānī

(10b) Velī öyle du'ā kim olalar āmīne āmāde

(11b) İşitdikde cemī'-i ħāmilān-ı 'arş-ı Raħmānī

⁴⁷⁵ “Çıkarurdum” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 46. s.

⁴⁷⁶ Vezin aksamaktadır. “ummānī” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 46. s.

⁴⁷⁷ “dizse” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 46. s.

- (12b) Serāy-ı cāhınuñ iqbāl-i baht u devlet ü 'izzet
(13b) Ola bā-'avn-i Bārī tā kıyāmet çār-erkānı
(14b) Cihan durduķca dursun zāt-ı bĩ-mānend kim yokdur
(15b) Bu vālā-mesned-i fetvānuñ andan ğayrı şāyānı

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (2c) Te'ālallah zihī tevfiķ-ı Bārī luţf-ı Raḥmānı⁴⁷⁸
(3c) Ki buldı müsteḥaqqın taht-ı 'ālī baht-ı 'Oşmānī
(4c) Cihān āvāze-yi şevķıla mānend-i cinān oldu
(5c) Vezan gülzār-ı 'ālemde nesīm-i feyz-i ḥandānī
(6c) Cülüsün müjdesiyle gül gibi ḥandān ḥatırlar
(7c) Behār itdi Ḥudā feyz-i kudūmyla zemistānı
(8c) Peyām-ı maķdemin gūş eyledikde oldılar yek-ser
(9c) Mübārek-bād-ḥvānı 'arş-pervāzān-ı Yezdānī
(10c) Cenāb-ı zıll-i Yezdan Ḥazret-i 'Abdü'l-Ḥamīd Ḥan kim
(11c) Kūl itdi kā'inātı luţf u iḥsān-ı firāvānı
(12c) Kadem başdıķda 'avn-i Ḥaķ'la zerrīn taht-ı şāhīye
(13c) Kuşandı kahr-ı a'dā niyyetine tiĝ-i bürrānı

(14c) Hüdāvend-i mu‘azzam hārisi ma‘mūre-yi ‘ālem

(15c) Ki kılmış Hāk Te‘ālā zātını mülküñ nighbānı

(16c) İmām-ı ehl-i sünnet muḳtedā-yı dīn ü millet kim

(17c) Zāmīr-i tābnāki vāḳıf-ı esrār-ı Furḳānī

(1d) Tetimme

(2d) İmām-ı ehl-i sünnet muḳtedā-yı dīn-i millet kim

(3d) Zāmīr-i tābnāki vāḳıf-ı esrār-ı Furḳānī

(4d) Süleymān-ı zaman sulṭān-ı ‘adl-āyīn-i devrān kim

(5d) Olur te’yīd-i Hāk’la ins ü cin maḥkūm-ı fermānı

(6d) Çekilsün fitne-yi Ye’cūc’a sedd eyyām-ı ‘adlinde

(7d) Cülūs itdi sa‘ādet taḥtına İskender-i Sānī

(8d) Hıdivv-i āfītāb-efser ki dergāh-ı celālinde

(9d) Kemīne çāker eyler Rüstem ü Sām u Nerīmān’ı

(10d) Suvār olsa semend-i dil-pesinde ferr ü şevketle

(11d) Esed burcına taḥvīl itdi dirler mihr-i raḥşānı

(12d) Felekde şem‘-i mihrile iderdi cüstücū çokdan

(13d) Biḥamdillah ki buldı şāhibin taḥt-ı cihānbānī

(14d) Olup ser-mesned-efrūz-ı ḥilāfet ḥaşre dek zātı

(15d) İde iḥrāz-ı ‘adlile du‘ā-yı müstmendānı

- (16d) Cülûsına düşürdüm Hüsniyâ bir bî-bedel târîh
(17d) Sezâ 'Abdü'l-Ḥamîd'e mesned-i zîbâ-yı ḥākānî
(18d) (1187⁴⁷⁹)

[97b]

(1a) Velehu

(Mef'ûlû/ fâilâtün/ mef'ûlû/ fâilâtün)

- (2a) Sulṭan Ḥamîd Ḥan kim 'Osmâniyân içinde⁴⁸⁰
(3a) Ḥaqqâ mülûkuñ olur *meh-rû(h)*[*lar*]⁴⁸¹ ser-firâzı
(4a) Mevlâ mü'ebbed itsün taḥt-ı 'adâletinde
(5a) İslâm buldı zîrâ 'ahdinde imtiyâzı
(6a) Dîne hıyânet iden kâfir-meniş nüfûsuñ
(7a) Kaṭ' eyledi revîşin ol şâh-ı bü'l-megâzî
(8a) Ol Kahramân-ı 'âlem ol dâver-i mu'azzam
(9a) Âvîze kıldı 'arşa şimşîr-i can-güdâzı
(10a) Min-ba'd ḥuṭbelerde nâmı sezâ oḡunsa
(11a) Târîḥ olur bu Hüsni 'Abdü'l-Ḥamîd-i Ğâzî

⁴⁷⁹ M. 25 Mart 1773/13 Mart 1774.

⁴⁸⁰ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 41. s.

⁴⁸¹ "memdûh-ı" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 41. s.

(12a)

(1187⁴⁸²)

(13a) Velehu

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(14a)

Ola yümn-i baht-ı ikbâlile bu târîhde

(15a)

Mâlik-i evreng-i şâhib-salţanat ‘Abdü’l-Ĥamîd

(16a)

(Sene 187⁴⁸³)

(17a) Velehu

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(18a)

Sikke vü ĥuţbe sezâdur n’ola ‘unvân-ı cedîd

(19a)

Oldı şâhenşâh-ı ‘âlem luţfila ‘Abdü’l-Ĥamîd

(20a)

(Sene 187⁴⁸⁴)

(1b) Târîĥ-i Berây-ı Vâlîde

(Mefâilün/ mefâilün/ feûlün)

⁴⁸² M. 25 Mart 1773/13 Mart 1774.

⁴⁸³ M. 25 Mart 1773/13 Mart 1774.

⁴⁸⁴ M. 25 Mart 1773/13 Mart 1774.

(2b) Hānīfe binti Şeyh Aḥmed dirīgā

(3b) Çü bildi bī-vefādur dār-ı dünyā

(4b) Receb ayında işneyn gicesi⁴⁸⁵ ḥayf

(5b) Diyüp yā Hū ol itdi ‘azm-i ‘uḳbā

(6b) Maḳāmı bāğ-ı cennet olsun anuñ

(7b) Ki tāriḥ oldı (aḥa) Rızvān’ıla Ṭübā

(8b) (Sene 1183⁴⁸⁶)

(9b) Tāriḥ

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

(10b) Emīne zevce-yi El-ḥac Süleymān eyledi rıḥlet

(11b) Ṭola ḳabri anuñ raḥmet ile faẓlıñdan ey Mevlā

(12b) Du‘ālar eyleyüp tāriḥini didi anuñ Nūrī

(13b) Elā luṭfuñ ile yā Rabb ola gülzār-ı cennet cā

(14b) (1181⁴⁸⁷)

⁴⁸⁵ M. 30 Ekim 1769/6 Kasım 1769/ 13 Kasım 1769/ 20 Kasım 1769/ 27 Kasım 1769.

⁴⁸⁶ M. 7 Mayıs 1769/25 Nisan 1770.

⁴⁸⁷ M. 30 Mayıs 1767/17 Mayıs 1768.

(15b) Tārīḥ

(Mefâîlün/ mefâîlün/ feûlün)

(15b) Alay Begi'nün oğlu Aḥmed Ağa⁴⁸⁸

(16b) Dirîgâ eyledi rihlet o nîk-merd

(17b) İlâhî rahmetiñle yarlıga sen

(18b) Ki baḥr-ı rahmetiñe yoḡdurur ḥadd

(19b) Meh-i Şa'bân idi çün mâh-ı fevti

(19b) Der-i fazlıñdan anı eyleme redd

(20b) Ḥisâb-ı ebced üzre aña târīḥ

(21b) Didim [kim] kıl şefâ'at yâ Muḥammed

(22b) (1184⁴⁸⁹)

(1c) Dedelerim Merḥūmuñ Gülşen-i Tevḥīd Nām (2c) Kitābımuñ Şoñ Şaḥīfesinde Muḥarrer
Tārīḥler

(3c) Tārīḥ-i Berāy-ı (4c) Ḳavuçcı 'Abdullāh Efendi

(Mefâîlün/ mefâîlün/ feûlün)

(5c) Dirîgâ göçdi 'Abdullāh Efendi

(6c) O merd-i kârsâz-ı pür-şanâ'at

⁴⁸⁸ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 48. s.

⁴⁸⁹ M. 27 Nisan 1770/15 Nisan 1771.

(7c) Ma'âş kesbiyle idi cihânda

(8c) İderdi kâr-ı destiyle kanâ'at

(9c) Olur mışrâ'-ı şânî târîh ide

(10c) Muḥammed Muştafâ aña şefâ'at

(11c) (1185⁴⁹⁰)

(12c) Târîḥ

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(13c) Şāḥibü'l-ḥayrū'l-ḥasen Dizdār-zāde muḥterem⁴⁹¹

(14c) Ṭālibü'l-ecrū'l-ʿazīm nîk-merd İsmāʿil Paşā

(15c) Ḥasbeten lillāḥ bünyād eyleyüp ʿayn-ı zülāl

(16c) Eyledi iḥvān-ı dīne ḥayr ile baḥş-ı şafā

(17c) Ḥarf-i menḳūṭıla târîḥ oldı mışrâ'-ı düvüm

(18c) Çeşme-yi māʾ-ı şafādur teşneler içsün şalā

(19c) (Sene 1186⁴⁹²)

⁴⁹⁰ M. 16 Nisan 1771/3 Nisan 1772.

⁴⁹¹ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, 48. s.

⁴⁹² M. 4 Nisan 1772/23 Mart 1773.

[98a]

(1) Nişâri-zâde Belîğ Efendi

(Mef'ûlü/ fâilâtü/ mefâilü/ fâilün)

- (2) Vardur nesîm-i rûh-fezâ Kayşeriyye'de:⁴⁹³
Añdırdı bûy-ı 'Adni şabâ Kayşeriyye'de
- (3) Bûy-ı şükûfe-zârıla ezhâr-ı tâzeden:
'İtr⁴⁹⁴ ider[idi] şâmı⁴⁹⁵ hevâ Kayşeriyye'de
- (4) Olmaz mizâca şıkleti hiç germ ü serdinüñ:
Hoşdur hevâ-yı sayf u şitâ Kayşeriyye'de
- (5) Şer'-i şerîf-i Aḥmed'e dâ'im ri'âyeti:
Eyler hemîşe bay u gedâ Kayşeriyye'de
- (6) İtmez 'avâm-ı nâsa daḥı fışk-ı zâhiri:
Yokdur o deñlü [böyle]⁴⁹⁶ hevâ Kayşeriyye'de⁴⁹⁷
- (7) Pâkîzedür 'akâ'idi erbâb-ı 'ilminüñ:
Güm-geşte oldı 'ucb u riyâ Kayşeriyye'de

⁴⁹³ GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, Erciyes Üniversitesi Yay., Kayseri 2001, 76. s.

⁴⁹⁴ "tâ'tir" GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 76. s.

⁴⁹⁵ "meşamm-ı" GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 76. s.

⁴⁹⁶ "şükür ki meyl-i" GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 76. s.

⁴⁹⁷ Vezin aksamaktadır.

- (8) 'İlm ü kemāle kavmi n'ola itse gūşîşi:
Olur ziyāde 'aql u zekā Kayseriyye'de
- (9) Hāl-i mesā'il itmege kâdir kimesne çok:
'Adl üzre n'ola olsa kaẓā Kayseriyye'de
- (10) Âşārıdur bu cümle Nişārî Efendi'nün:
Virmiş 'ulūma neşv ü nemā Kayseriyye'de
- (11) Taşhîh idüp kibâr u şıġârı 'akā'idin:
Taḥşîl olur rızā-yı Hudā Kayseriyye'de
- (12) Bu şehre ey Belîġ Nişārî irişmese:
Bir nesne var mı medḥe sezā Kayseriyye'de
- (13) Her ne olursa râzıyız anda bulunmuşuz:
Def' olsa bâri kaḥṭ u ġalā Kayseriyye'de
- (14) Velehu:

(Mef'ûlû/ fâilâtü/ mefâilû/ fâilün)

- (14) İtmez diyâr-ı ġayre sefer Kayseriyye'den:⁴⁹⁸
Şeydâ gönûl geçer mi meger Kayseriyye'den

- (15) Seng ü gubârı la'l ü güherdür kıyâs ider:
Her kim ki hicret itse eger Kayseriyye'den
- (16) Âb u hevâ-yı Erciyes ile şükûfeden:
Nefha diyâr-ı Çîn'e [g]ider Kayseriyye'den
- (17) Envâ'-ı tâze mîve huşûşâ âh mişmişüñ:
Âhîr diyâra huşki gider Kayseriyye'den
- (18) Cehrî edîm ü aşdar u bārûtı bî-'aded:
Çok kimseler ticâret ider Kayseriyye'den
- (18) İnkâr olur mı yâ o kebâb ile şerbeti:
Zâhir bunuñ mişâli neler Kayseriyye'den
- (19) Gelmişdi 'ilme 'ahd-i Nişârî'de çok revâc:
Zâyi' olup gider o eşer Kayseriyye'den
- (20) Vehbî Efendi Hızır-veş imdâda gelmese:
Nâ-bûd olurdu cins-i hüner Kayseriyye'den
- (21) Anda tevattun itdi meşâhîr-i evliyâ:
Zemm itme ey Belîğ hâzer Kayseriyye'den

[98b] (1a) Sâbıkâ Mekke-yi Mükerreme Kâzısı Hafîd Muhammed Efendi Hazretlerinüñ(dür) vâlideleri'nüñ babasıdır. (2a) 'Aşr-ı sâbıkâ Kayseriyye müftisi olan merhûm Nişârî 'Alî Efendi'nüñ menkâbesidür. Oğlu Belîğ Efendi inşâdıyla (3a) Süleymâniyye pâyesiyle müşerref olup

ba‘dehû Āstāne-yi ‘Aliyye’ye vilāyet maşlahatıyla gitdikde merhûm olmuştur. (4a) Qabr-i şerīfī hāric-i sūrda Edirne Qapusu civārındadır: Tōpkapu hāricindedür. *Raḥmetullāhi ‘aleyhim ecma‘in*.⁴⁹⁹

(Feilâtün / feilâtün/ feilün)⁵⁰⁰
(Fâilâtün) (Fa’lün)

- (5b) Hāmd o fettāha kim bākudret-i tām⁵⁰¹
(6b) İtdirir hāmd ile her emri tamām
(7b) Püşt-i māhiyi idüp mesken-i hāk
(8b) Bî-sütün eyledi ref‘-i eflāk
(9b) İremez şun‘ına idrāk ü şu‘ūr
(10b) Kūnh ü zātı bize olmuş(dur) mestūr
(11b) Pek zuhūrında olupdur pinhān
(12b) Nitekim şemse olunmaz nigerān
(13b) Dilde yokdur anuñ idrākine tāb
(14b) Zūlmet-i cehl bize oldu hicāb
(15b) Dest-i insāna velākın keremi
(16b) Āşinā eyledi nūn u qalemi
(17b) Qalemi anlara Hāllāk-ı cihān
(18b) Eyledi ālet-i ta‘līm-i beyān

⁴⁹⁹ “Allāh’ın rahmeti onların hepsinin üzerine olsun.”

⁵⁰⁰ Vezin aksamaktadır.

⁵⁰¹ GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 108-114. s.

- (19b) Bārekallāh zihī luṭf u kerem
(20b) Ādem'i 'ilmiyle itdi ekrem
- (21b) Cümleye feyz ü hidāyet itdi
(22b) Qābil-i 'ilm ü kitābet itdi
- (23b) Mütefāvit olup ammā ki 'uqūl
(24b) Kimi 'ālim kimisi oldı cehūl
- (25b) Ba'zılar sa'yden idüp ğafilāt
(26b) Cehlile qalbine tolmuş zulimāt
- (27b) Her kim[e] ki ide tevfiq-ı Hudā
(28b) Şeref-i 'ilmi ider aña sezā
- (5c) Hüsni ü qubhı gerçi 'aqlıla ma'lūm
(6c) Lık her şahşā degildür mefhūm
- (7c) Pes idüp 'āleme irsāl-i rüsūl
(8c) Oldı her biri[sı] hādi-yi sübūl
- (9c) Anlarıñ soñra gelen efzālidür
(10c) Hülqıla cümlesinūñ ekmelidür
- (11c) Ya'ni ol Aḥmed-i maḥbūb-ı Hudā
(12c) Ki odur bādī-yi ḥalk-ı eşyā

- (13c) Mâhı engüştile ol bedr-i dücā
(14c) İki şakḳ eyledi baḥḥı āyā

(15c) İtdi cümle bülegāyı ḥayrān
(16c) Nazm u üslûb-ı ġarīb-i Qur'ān

(17c) Ḥārıḳ-ı 'ādesidür bî-iḥṣā
(18c) Zıkr-i cehr eyledi kefende ḥıṣṣā

(19c) Her nebiye virilen mu'cizeden
(20c) Buña Ḥaḳ virdi anuñ mişlinden

(21c) Şıdk-ı aḥbārına şāhid-i bisyār
(22c) 'Aded-i mu'cizesidür se⁵⁰² hezār

(23c) Kesb olundıkca cihānda ḥasenāt
(24c) Eyle yā Rabb o Ḥabīb'e şalavāt

(5d) Ba'dezin 'aczile bu 'abd-i faḳîr
(6d) Başladı itmege ḥālın taḥrîr

(7d) Ḥāl-i düşvārına şad ḥayf u dirîğ
(8d) Keder-i cürmile ālûde Belîğ

(9d) Sebeb-i raḥmet-i Ḥaḳḳ ola hemān

502 "sad" GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 108. s.

(10d) Nâminuñ olması 'Abdu'r-Raḥmān

(11d) Kendinüñ gerçi kuşûrı çokdur

(12d) 'Irq-ı pākine velī söz yokdur

(13d) Pederim ya'ni Nişārī merḥūm

(14d) Ki odur cāmi'-i envā'-ı 'ulūm

(15d) Bu sözi kendi dimişdi taḥkīk

(16d) Müntehā-yı nesebimdür Şiddīk

(17d) Şeyḥ Şa'bān'dur aña vālid-i ḥūb

(18d) Ceddidür Ḥ'āce Nefes İbni Ya'kūb

(19d) Şeyḥ Ya'kūb Semerkand'da iken

(20d) Eylemiş ehli ile terk-i vatan

(21d) Eyleyüp kendisi Rūm'ı seyrān

(22d) Oldı Tātār'a qarındaşı revān

(23d) Kırım olmuş o qarındaşa maḳām

(24d) Kendisi Konya'da itmiş ārām

(25d) Eglenüp Konya'da bir niçe zamān

(26d) Aqsaray içre varup tıtdı mekān

(27d) Evliyālar ile hemzād olmuş

(28d) Feyz ü irşād ile mümtāz olmuş

(29d) Mā-ba'dı var

[99a]

(1a) Evliyā rütbesine mālîk olmuş⁵⁰³

(2a) H̱alvetî sîretine sālîk olmuş

(3a) Veledi H̱vāce Nefes(i) kendi mişāl

(4a) Keşf ü ilhāmıla bulmuş iķbāl

(5a) İtdi hem bu sözi vālid[i] taķrîr

(6a) Yüz yigirmi yaşına varmış o pîr

(7a) Olmuş ol H̱vāce Nefes'den hāşıl

(8a) Şeyh Şa'bān gibi merd-i kāmîl

(9a) Vālidîñ vālid-i mebrûrî odur

(10a) Aşfiyā dîdesinüñ nûrî odur

(11a) Bu da yüz bir sene sürmüş a'mār

(12a) Eylemiş niçe kerāmet izhār

(13a) Bir gice vāķı'ada görmüş o pîr

(14a) Neşr ider hālķa hemān ezr-i keşîr

(15a) Şarķ u ğarb ehli yiyüp ıoydı tamām

(16a) Uyanup eyledi ta'bîr-i merām

503 Vezin bu beyitte deĝişmiştir. (Fâilâtün/ feilâtün/ feûlün)

(17a) Didi kim bir veledim ide zühûr

(18a) ‘İlmile ide cihânı ma‘mûr

(19a) O veled işte Nişârî oldu

(20a) ‘İlmi ‘âlemlere sârî oldu

(21a) Eyleyen sa‘y ile ol nûr-ı Raḥîm

(22a) Kayşerî ehline dîni ta‘lîm

(23a) Virdi ta‘lîmile çün ‘ilme revâc

(24a) Maraž-ı cehle cihân buldı ‘ilâc

(25a) Ba‘ż-ı aḥbâba lisânen dir imiş

(26a) Sâl-i mevlûdı biñ elli bir imiş⁵⁰⁴

(27a) İtdi çün ‘ilmile ḥalkı aḡnâ

(28a) Olsa târîḫi n’ola lafz-ı ḡinâ⁵⁰⁵

(29a) Mâ-ba‘dı var

(1b) Bu ḥaber daḫı anuñ itme gümân

(2b) İtdi şeş sâlde ḥatm-i Qur’ân

(3b) On sekiz yaşına kıldıkda güzer

(4b) İtdi taḥşîl için âḡâz-ı sefer

⁵⁰⁴ M. 12 Nisan 1641/31 Mart 1642.

⁵⁰⁵ “iḡnâ” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 110. s.

- (5b) Dağı çok söyler idi bu haberi
(6b) Virmiş elli 'aded akçe pederi
- (7b) Mâderi dağı virüp beş dirhem
(8b) Hırc-ı rāh itmiş o zāt-ı ekrem
- (9b) Kaṭ'-ı menzil idüp (...) ⁵⁰⁶ fuḥūl
(10b) Konya'ya eyledi meh gibi nüzūl
- (11b) Meskeni Medrese-yi İblikçi
(12b) Hem yazup okumuş İsağuci
- (13b) Hem Fenārī ile Monlā Cāmī
(14b) Olmuş üstādınıñ 'Osmān nāmı
- (15b) Konya'dan Nigde'ye 'azm itmişdür
(16b) Añla tārīhini biñ yetmişdür ⁵⁰⁷
- (17b) Ak Hasan'dan okuyup bir iki fen
(18b) Nūri Beg Medresesi oldu vaṭan
- (19b) Anlara kesb eyler iken 'irfānı ⁵⁰⁸
(20b) O zamān anda imiş 'Uryānī

⁵⁰⁶ Burada bir boşluk bırakılmıştır. "o reşk-i" GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 110. s.

⁵⁰⁷ M. 18 Eylül 1659/5 Eylül 1660.

⁵⁰⁸ Vezin aksamaktadır.

- (21b) Ba‘dehū gitdi Şücā‘ü’ d-dīn’e
(22b) Sa‘y içün kesb-i kemālāta yine
- (23b) İtmeyüp anda velī çok ārām
(24b) İtdi bülbul gibi tebdīl-i maḳām
- (25b) Der-‘aḳab itdi *sünnetīye*⁵⁰⁹ nüzūl
(26b) Cidd ü sa‘y eyledi fevḳa’l-me’mūl
- (27b) Aña Dāvūd oḳumaḳ oldı ehem
(28b) İsti‘āre ile Vaz‘iyyeyi hem
- (29b) Mā-ba’dı var
- (1c) Andan olmuş Adana cāy-ı vaṭan
(2c) Oḳumuş hem Ḥasen-[i] Müftī’den
- (3c) Orada dersi muṭavvel itdi
(4c) Baḥş-i müşkilleri hep ḥall itdi
- (5c) Ḳayşer[ī](iyye)’ye oradan ‘azm itmiş
(6c) Diñle tārīḫini biñ yetmiş beş⁵¹⁰
- (7c) Küçügi Medrese-yi Çifteleriñ
(8c) Menzili olmuş o demde pederiñ

⁵⁰⁹ “Süneni’ye” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 110. s.

⁵¹⁰ M. 25 Temmuz 1664/13 Temmuz 1665.

- (9c) Var imiş anda çü bir merd-i nebîh
(10c) Nāmı olmuş idi Dervîş Faķîh
- (11c) Pedere dimiş o kim vakt-i ķarîb
(12c) Saña bu medresecik ola naķîb
- (13c) Hakkā ķün toğrı imiş anuñ özi
(14c) Vāķı'a oldı muķābıķ o sözi
- (15c) Eglenüp anda da on gün miķdār(ı)
(16c) Şehr-i Sīvās'a varup itdi ķarār(ı)
- (17c) Gördi ķün ders(i) okudur Sīvāsî
(18c) Tırmağı istememiş sevdāsı
- (19c) Ba' dehū Āmid'e^x itmiş seferi⁵¹¹ [^xDiyārbekir şehriniñ bir adı]
(20c) Meskeni Medrese-yi Zincirli
- (21c) Olmuş üstādı o şāķib taķrîr
(22c) Efżal-i gevher Receb ya'ni kebîr⁵¹²
- (23c) Hem bir üstādı o Hālişiyye
(24c) Şāķib-i hey'et-i İslāmiyye
- (25c) Mā-ba'dı var

⁵¹¹ “Amed şehre bâ'de anda imiş seferi” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 110. s.

⁵¹² Vezin aksamaktadır.

[99b]

- (1a) Mâ-ba'd
- (2a) Oğuyup anda kitâb-ı Tehzîb
- (3a) Her havâşisini ketb itdi 'acîb
- (4a) Nâşire'd-dîn-i Aḥmed'den daḥı hem
- (5a) Oğumuş Şerḥ-i 'Aḳâ'id ol dem
- (6a) İki sâl olcaḳ ol rûḥ-ı revân
- (7a) Cilvegâh olmuş aña belde-yi Vân
- (8a) Ḥvâcesi fâ'ıḳ-ı dehr idi ḳatı
- (9a) Kâlegî ya'ni Muḥammed Müftî
- (10a) Başladı itmege işbât-ı vücûb
- (11a) Müntehî muḥtaşarın oğudı ḥûb
- (12a) Oğuyup anda daḥı nice fûnûn
- (13a) Sînesi 'ilmile olmuş meşḥûn
- (14a) Ḥûb devlet var imiş başında
- (15a) İtdi tekml[i] otuz yaşında
- (16a) Üç sene olcaḳ ol zât-ı nefîs
- (17a) İznile eyledi va'z u tedi's

- (18a) Bir gün eylerken o va'z u terhīb
(19a) Hānefī mezhebin(i) itmiş tergīb
- (20a) Şāfi'iler işidüp nuşhını heb
(21a) Olmuş ol dem Hānefīyyü'l-mezheb
- (22a) Hātır-ı vālid için itdi binā
(23a) Anda bir medrese Yūsuf Pāşā
- (24a) Düşdi sevdā o dem ehl-i Vān'a
(25a) İçlerinde pederi iskāna
- (26a) Şıla-yı vālidini 'özü iderek
(27a) Geleyim izn-i pederle diyerek
- (28a) 'Azm-i rāh idecek eşnā-yı tarīk
(29a) 'Ömer-i Mar'āşī'ye oldu refīk
- (30a) Kayşerī'ye düşicek rehğüzeri
(31a) Mar'āşī başladı medhe pederi
- (32a) Mā-ba'dı var
- (1b) Mā-ba'd
- (2b) Va'zını gūşış iden ehl-i im'ān
(3b) Pederin kadrini itmiş iz'ān

- (4b) Hep niyâz itmiş ahâlî yek-ser
(5b) İçlerinde tura ol nûr-ı başar
- (6b) ‘Özr-i sâbıkla idüp redd-i cevâb
(7b) Turmayup vâlid[ine] itdi şitâb
- (8b) Gördiler konuşmadı çünkü o hü mâ
(9b) Gıtdiler şaydına vâfir şulehâ
- (10b) Şeyh Şa‘bân’a idüp ‘arz-ı niyâz
(11b) İtdiler şahid-i kâmi ihrâz
- (12b) İdicek bu tarafa şedd-i ri hâl
(13b) Eylemiş ehl-i beled istikbâl
- (14b) ‘İzz ü iclâlile ol bedr-i münîr
(15b) Kayserî şehrini itmiş tenvîr
- (16b) Bu sözi da hı birâder dir idi
(17b) Ki peder hâl-i hayâtda⁵¹³ didi
- (18b) [Burada dört beyt 19 ıncı şâhîfededür]⁵¹⁴

⁵¹³ “sabâvetde” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 112 s.

⁵¹⁴ [19a](16) Bir hocam var idi mektebde meger:
Başına kara şarardı ekşer
(17) Kimden okuñ dirse bir kimse baña:
Karabaşdan dir[i]dim ben de aña
[19b] (1) Duyup incinmiş o pākize-edeb:
O sebebden bize kaldı bu lakab

- (19b) Şîit ü fazlı giderek etrâfa
(20b) İrdi âvâzesi Kâf'dan Kâf'a
- (21b) Başlasa derse o nîsân-ı 'ulûm
(22b) Neşr içün t̃alibe dürr-i manzûm
- (23b) Cem' olup meclisine şaf-ber-şaf
(24b) Gûş açarlarıdı [hem] mişl-i şadef
- (25b) Okudup nüshaları sertâpâ
(26b) Her birin belki otuz kırk def'â
- (27b) Altı yüz deñlü olup tekmîli
(28b) Cümleññ andan idi taḥşîli
- (29b) Yoḥsa şâkirdi olanlar bisyâr
(30b) Bir iki nüşḥa *gören*⁵¹⁵ niçe hezâr
- (31b) Şimdi bu 'aşrda cümle 'ulemâ
(32b) Oldı bi'l-vâsıta tilmîz aña
- (33b) Her kitâb yazılan hâşiyesin
(34b) Okuyup aña du'â eylesin

(2) Ka'beye çünkü siyâh oldu libâs:
Karabaş olsa n'ola eşref-i nâs

515 "görenler" GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 112. s.

- (35b) Mā-ba'dı var
- (1c) Mā-ba'd
- (2c) Oldı bu nādire taḥrīre sezā
- (3c) Ki ola ba'is-i tekşīr-i du'ā
- (4c) Genc 'Alī Edrine'de ol meşhūr
- (5c) Ders-i 'āmm idi beğāyet ma'mūr
- (6c) Fazlı şāyi' idi cümle nāsa
- (7c) Hıvāce olmışdı vezīrū'l-ḥassa
- (8c) Biñ yüz on dört senesinde bu faķīr⁵¹⁶
- (9c) Göricek itdi lisānen taķrīr
- (10c) Pederīnden oķur iken didi ol
- (11c) Oldı bir medrese çūnkim maḥlūl
- (12c) Beni i'lāmıla ol nīk-ḥışāl
- (13c) Edrine şehrine itdi irsāl
- (14c) O zamān anda imiş Sīvāsī
- (15c) Fużalā fırķasınuñ a'lāsı
- (16c) Görüp i'lāmı[nı] Şeyḥū'l-İslām

516 M. 28 Mayıs 1702/16 Mayıs 1703.

- (17c) Didi Sîvâsi o meşhûr-ı enâm
- (18c) Bize medreseyi itdi recâ
(19c) Ola tilmîzine tâ kim [i]‘tâ
- (20c) Ya‘ni şâkirdi Şehirli-zâde
(21c) Olmuş işbu cihete âmâde
- (22c) İşidüp bunı şıkıldı cânım
(23c) Şeyhü’l-İslâm’a didim sultânım
- (24c) Hocamıñ yir[i] de yok hemtâsı
(25c) Ben ki şâkirdinüñ eñ ednâsı
- (26c) Luţf idüp *bun[da] da*⁵¹⁷ taḥrîr eyle
(27c) Medrese ṭalibi ṭursun şöyle
- (28c) İmtihân eyle benimle ḥocasın
(29c) Medrese virmegi şoñra idesin
- (30c) Naql idüp bu sözi Şeyhü’l-İslâm
(31c) Anı Sîvâsî işitdikde tamâm
- (32c) Dimiş anuñ ḥocası fâ‘iḳdur
(33c) Bilirüm medreseye lâyiḳdur

- (34c) O söz ile pedere oldu cihet
(35c) Cümleden rûhına olsun rahmet

(36c) Mâ-ba'dı var

[100a]

- (1a) Mâ-ba'd
(2a) Bu haber hûb rivāyet oldu
(3a) Tuḥfe-yi ehl-i maḥabbet oldu
(4a) Ki peder şehrine itdikde nüzûl
(5a) Ḥāmid ol Dımış[a]ḳa'dan ma'zûl
(6a) Ya'ni ol Ḥāmid-i Qāzî-asker
(7a) Baḥş-i 'ilm eylemiş anıñla peder
(8a) Didi kim ẓanğımız olsa ğalib
(9a) Oldı maġlûb olan ol dem hārib
(10a) Ben fûnûn-ı ḥikem ü 'aqlîye
(11a) O 'ulûm-ı edeb ü şer'îye
(12a) Oldı çün her birinüñ qadri bülend
(13a) Eylemişler biri birini pesend

- (14a) Gidicek devlete [ol dem] Hâmid
(15a) Kâtı çok neff'ini görmüş vâlid
- (16a) İtmiş irsâl aña müsted'âsın
(17a) Şehrinüñ medrese vü fetvâsın
- (18a) Gönderüp Kayseri fetvâsını hem
(19a) Olmuş anda iki fetvâ tev'em
- (20a) İşleyüp bu iki şehrüñ bahtı
(21a) Olmuş anlara Nişârî müftî
- (22a) Şoñra aldıkda Huvand Medresesi'n
(23a) Kaşr-ı yed eylemiş anuñ birisin
- (24a) Kayseri'de üç olup medresesi
(25a) Pâyına gelmiş anuñ her birisi
- (26a) Tuyup eṭvârını ehl-i devlet
(27a) Bildiler qadrini anuñ rü'yet
- (28a) Şeyhü'l-İslâm ve gürüh-ı vüzerâ
(29a) İtdiler cümle temennâ-yı du'â
- (30a) Aña gönderdiler ikrâmiyye
(31a) Eşref-i pâye Süleymâniyye
- (32a) Yine bir zevka fezâdur bu haber

(33a) Ȧab⁶-ı aḥbāba şafādur bu ḥaber

(34a) Mā-ba⁶dı var

(1b) Mā-ba⁶d

(2b) Ki görüp emr-i nefirü'l-⁶āmmı

(3b) Sefere itdi peder iḳdāmı

(4b) Yolda Sīvāsī ile oldı refiḳ

(5b) *Mülteḳıyyü'l-ecire*⁵¹⁸ döndi ṭarīḳ

(6b) Varıcaḳ Edrine'ye ol iki zāt

(7b) Gördiler andadur İshāk-ı Toḳat

(8b) Göricek bunları [hem] Şeyḫü'l-İslām

(9b) Eylemiş cümleye bī-ḥadd ikrām

(10b) Hem vezīre bile alup gitmiş

(11b) Her birin medḫ ile ta⁶rīf itmiş

(12b) Ne ḳadar *rütbe-yi*⁵¹⁹ ⁶ālī bu maḳām

(13b) Ki mu⁶arrif ola Şeyḫü'l-İslām

(14b) Hem ⁶Arab-zāde [ki] o şeyḫ-i ḥünkār

(15b) İtmiş ol meclis-i ⁶ālīde ḳarār

⁵¹⁸ “Mültekā'el-ebhûra” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 114. s.

⁵¹⁹ “mertebe-i” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 114. s.

- (16b) Meclis[e] Āşaf oldıķda mekīn
(17b) Geldi çün baĥş-ı ‘ulūma temkīn
- (18b) Anda Toķatī ile Sīvāsī
(19b) Beste-leb oldı dil-i gūyāsı
- (20b) İki birden olup ġar(ī)ķ-ı ĥicāb
(21b) Ne su’āl eylemiş anlar ne cevāb
- (22b) Başlayup sūre-yi Tāhā’ya peder
(23b) Eylemiş cümleye tefsīr-i eķer
- (24b) Āşaf’uñ gıryesi oldıķda mezīd
(25b) Yaġlıġın eylemiş üç kez tecdīd
- (26b) Cümleye cā’ize virmiş ammā
(27b) Pedere itmiş iki ķat i’fā
- (28b) Ĥīn-i ‘avdetde o iki rufeķā
(29b) Eylemişler pedere nice du‘ā
- (30b) Didiler Ĥaķķ ola rāzī senden
(31b) Eylediñ ref’-i ĥicābı bizden
- (32b) Mā-ba’dı var
(1c) Mā-ba’d

- (2c) N'ola ger olsalar ikrāma sezā
(3c) Öyle bî-mişl fuḥūl-i 'ulemā
- (4c) Bulmamışlar 'ulemā-yı devlet
(5c) Baḥşe anlar ile aṣlā kudret
- (6c) Olamaz şemse muḳābil encüm
(7c) Raḫiyallāhu Te'ālā 'anhüm
- (8c) Tetimme-yi Şerīfe vü Hikāye-yi Laṭīfe
- (Feilātün/ feilātün/ feilün)
(Fâilātün) (Fa'lün)
- (9c) Āferīn ey kalem-i pāk-nefes⁵²⁰
(10c) Sözlөрüñ biri birinden enfes
- (11c) Başt idüp vaşf-ı Nişârî'de süḫan
(12c) Şīve-yi nazmıña bāz oldu dehen
- (13c) Bize bu menḫabeti kıl tekmīl
(14c) İdelim dest ü *dehānuñ*⁵²¹ taḳbīl
- (15c) Bu sözüm ḫāmeye itdikde eşer
(16c) Didi gūş eyle budur toğrı ḫaber

⁵²⁰ GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 116-118. s.

⁵²¹ “düş pâyın” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 116. s.

- (17c) O Nişārî ki sühan-dân-ı cihân
(18c) Oldılar vaşfın edâda hayrân

(19c) Halkı gâyetde pesendide idi
(20c) Her sözi zübde vü sencide idi

(21c) Şüretâ halka beşâsetler ider
(22c) Gizlüce Hakkâ 'ibâdetler ider

(23c) Mâ-ba'dı var

[100b]

(1a) Mâ-ba'd

(2a) Her kaçankim bula [bir] vaqt-i tenhâ
(3a) Aña 'âdet idi hüznile (vü) bükâ

(4a) Ders ü iftâ idi gündüz kârı
(5a) Gice tã'atde idi efkârı

(6a) Oturup her gice [ol] bir miqdâr
(7a) Hâne-yi nevme idince reftâr

(8a) İder [hep] girye ile çeşmini nem
(9a) Arkasına giyüp [ol] ferr ü ganem

(10a) Kūşede Kible'ye karşı oturur

(11a) Anda üç yüz şalavâtı getirür

(12a) Dağı tesbîh ile tehlîl okudur

(13a) Rûh-ı mevtāya okur niçe suver

(14a) Ol[ma]mışdı aña nevm ü rāhat

(15a) Cāme-ḥābda hemān dört sā'at

(16a) Leylden olsa hemān nısf-ı aḥîr

(17a) Uyanup kalḡar idi bî-te'ḥîr

(18a) O teheccüd ki kılardı geh gāh⁵²²

(19a) 'Aded-i rek'at olurdu pencāh

(20a) 'Ādet itmişdi o memdūḡ-ı cihān

(21a) Her şehir bir nice zebḡ-i ḡurbān

(22a) Mā-ba'dı var

(1b) Mā-ba'd

(2b) Kimseye aşlı degül idi ma'lūm

(3b) 'Āḡıbet kendi olunca merḡūm

(4b) Maḡrem-i rāzı olan aḡbābı

⁵²² Metinde “gāh gāh” şeklindedir. Vezin gereḡi “geh gāh” okunmuştur.

- (5b) Bize keşf itdi bu maḥfī bābı
- (6b) Gırse ru'yāsına Faḥr-ı 'Ālem
- (7b) Zebḥ-i şükrān ider imiş ol dem
- (8b) Fuḫarā ḡayretine bī-pervā
- (9b) Bulsa ger cānını eylerdi *fenā*⁵²³
- (10b) Böyle bir kāmīl-i ḥoş-sīret iken
- (11b) Ḳayşerī beldesine raḥmet iken
- (12b) Ḳavmine baḳ ne ḍalāletdür bu
- (13b) 'Ulemāya ne ihānetdür bu
- (14b) Çünki biñ yüz toḳuza irdi sene
- (15b) Ğa[y](d)rı seyr eyle o zāt-ı ḥasene
- (16b) 'Amūce ya'ni Ḥüseyin Düstūr
- (17b) Ol dem olmuşdı ḡazāya me'mūr
- (18b) Ḳayşerī semtine itdikde güzer
- (19b) Erkilet ḳaryesini itdi maḳar
- (20b) Nefs-i şeh̄r içre murād itdi duḫūl
- (21b) Pedere nāme ile geldi rüsūl

⁵²³ “fedā” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 116. s.

- (22b) Fuḳarāya güç olur diyü peder
(23b) O sözün itdi ḳabûlüne ḥazer⁵²⁴
(24b) Virmeyüp şehre duḥûlüne rızā
(25b) Ḳapanup urmağa virmiş fetvā
(26b) Çünkü Pāṣā'ya irişdi bu ḥaber
(27b) İtdi bu *kîneyi*⁵²⁵ dilde mużmer
(28b) Ḥikmeti gör ki o ālûde-zamîr
(29b) Altı ay geçmedi pes oldı vezîr
(30b) O zamân ḥaşm-ı peder İsmā'îl
(31b) İntikām almağa gözlerdi sebîl
(32b) Ğayz-ı Düstûr'dan aldıkda ḥaber
(33b) Fitne îḳāzına ref' eyledi ser
(34b) Mā-ba'dı var
(1c) Mā-ba'd
(2c) İş erinden niçesin rüşvet ile
(3c) Şāhidi zûrı tamām ücret ile

⁵²⁴ Metinde “O sözün ḳabulüne itdi ḥazer” şeklindedir.

⁵²⁵ “kinini” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 116. s.

- (4c) Cem' idüp başına vâfir süfehâ
(5c) Devlete gitdi berây-ı şekvâ

(6c) Eñsesince şıgınuş Hâkka peder
(7c) İtdi nâ-çâr o dağı 'azm-i sefer

(8c) Vardılar Edrine'ye (b)[z]eyn'el-'uyûn⁵²⁶
(9c) Kerbelâ içre hemân mişl-i Hüseyin

(10c) Öyle bir menba'-ı 'ilm[i] hâşâ
(11c) Beldeden itmege nefy ü iclâ

(12c) 'Arefe gün götürüp dīvāna
(13c) Söylemiş her biri bir efsâne

(14c) 'Ulemāya kim olursa bed-h'vâh
(15c) Dilerim ki ola haşmı Allâh

(16c) Sözleri bulmayacak anda şübût
(17c) 'Âkıbet cümlesi oldu mebhût

(18c) Dimiş Āşaf bu ğaraždur ammâ
(19c) O benim katlime virdi fetvâ

(20c) İktizâ yok aña bu da'vāya
(21c) Kâdirim ben ğayzımı icrāya

526 "beyne'l-iydeyn" GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belig Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 116. s.

(22c) Dimiş üç şehre muķīm olmasun ol

(23c) Kayşerī, Edrine, [vü] İstanbul

(24c) Sefere gitdi o eşnāda vezīr

(25c) Ber-murād oldılar ehl-i tezvīr

(26c) Git(miş)[di] İslimye'ye hūzn(i)le peder

(27c) Anda eglenmege tā 'avd-i sefer

(28c) Şeyhü'l-İslām dimiş ol demde

(29c) Olma bu hāl için aślā ğamda

(30c) Sefer aḥvāli tamām oldığı dem

(31c) Ğayz-ı Āşaf daḥı lā-büdd ola kem

(32c) Mā-ba'dı var

(1d) Mā-ba'd

(2d) Eyleyüp aña recā(-yı) vü ibrām

(3d) Beldeñe gönderirüz bi'l-ikrām

(4d) Huşemānuñ bu şemātet kederi

(5d) Çünkü bozmışdı mizāc-ı pederi

(6d) Gūş idüp hālını Şeyhü'l-İslām

(7d) İtdi İstanbul'a me'zūn-ı hırām

(8d) Biñ yüz on⁵²⁷ sâli ki itmişdi hülûl

(9d) Pedere oldu maḳarr İstanbul

(10d) Gūş idüp İspirî dāmādı hemîn

(11d) Eylemiş anı civārında mekîn

(12d) Evine da‘vet idince bir gün

(13d) Pederiñ ḥastalığı oldu füzûn

(14d) Bir iki gün olup ol evde *saḳîm*⁵²⁸

(15d) Eylemiş rûhını Ḥaḳḳ’a teslîm

(16d) Der-‘aḳab aña şalâlar virilüp

(17d) Ḥavlini câmi‘e herkes dirilüp

(18d) Cem‘ olup cümle mevâlî-yi ‘izâm

(19d) İtdiler anda namâzın itmâm

(20d) Topḳapusı’nda o dürr-i meknûn

(21d) Şadef-i ḳabre olındı medfûn

(22d) Ḳudsiyân didi bu târîḫi aña

(23d) Eylesün ‘Adni Nişârî me’vâ

⁵²⁷ M. 10 Temmuz 1698/28 Haziran 1699.

⁵²⁸ “mukim” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belig Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 118. s.

(24d) (Sene 1110⁵²⁹)

(25d) Diğer târihler (26d) 19-20-21⁵³⁰ (27d) inci şâhifelerdedür

(28d) Râgıb

[101a]

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (1) Sâķ-ı sîm-i dil-bere ħalĥâl olaydım kâşķi⁵³¹
Yâ anuñ ħaftânına ezyâl olaydım kâşķi
- (2) Şarılırdım ‘âşķāne⁵³² hem düşerdim pâyına
Mû-miyân-ı dil-rubāya şāl olaydım kâşķi
- (3) Şıkķa şıkķa çevrilürler idi her an başıma
Ĥāne-yi ĥubānda minķāl[e]⁵³³ olaydım kâşķi
- (4) Ursalar da kırsalar da binseler de ķā’ilüm
Dünyada bâzîçe-yi eţfāl olaydım kâşķi
- (5) Her deninüñ böyle bār-ı imtinānın çekmeden
İskele başında bir ĥammāl olaydım kâşķi

⁵²⁹ M. 10 Temmuz 1698/28 Haziran 1699.

⁵³⁰ Latin harfleriyle yazılmıştır.

⁵³¹ GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, Kayseri Yakın Tarihinden Kültürel Araştırmalar VI, Erciyes Üniversitesi Yay., Kayseri 1999, 84. s.

⁵³² “askânına” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 84. s.

⁵³³ “mangal” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 84. s.

(6) *Süfle*⁵³⁴-kārān-ı cihānuñ meşrebin vezn itmeden
Çarşuda bāri bir baqqāl olaydım kâşkî

(7) *Tîr-i*⁵³⁵ hicri çünki böyle göz göz itmiş sînemi
Ol ikinci zādeme ğırbāl olaydım kâşkî

(8) Taķılup ayrılmaz idüm arkasından ol mehüñ
Keştilerinde [ben] bir şandāl olaydım kâşkî

(9) Her görende būs iderdim destini bî-vāsıta
Kapusında evinüñ mandāl olaydım kâşkî

(10) Çünki ey dil añlayan yok sözlerim bu beldede
Böyle gūyā olmadansa lāl olaydım kâşkî

(11) Dānişimdür çekdiren bu ğuşşayı Mes'ud baña
Böyle dānā olmadansa *cehl*⁵³⁶ olaydım kâşkî

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(13) Hāmdülillah bu te'ehhül ni'met-i (ni'met) 'uzmā imiş
Furşat (bu)[a]lup nefse te'hîr eyleyen hamkâ imiş

(14) Cümle lezzetleri Hāllāķ derinmiş bir mevzu'a⁵³⁷
Ol mekân süf(e)lādır ammā lezzeti 'ulyā imiş

534 “sifle” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 84. s.

535 “yeter” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 84. s.

536 “cühhâl” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 84. s.

537 Vezin aksamaktadır. Kâfiye uymamaktadır.

- (15) Tîğ olaydı işlemezdi enbiyâlar evveli
Hâzret-i Âdem'den oldu bunca insânlar velî
- (16) Bilme(z) misin hubbı için urdı Hâbil Kâbil'i
Şanma anı şakķ-ı sofrâ lezzet-i kübrâ imiş
- (17) Hüsni cünbüşli cümle insana virir şafâ
“Fenķihû mâṭāb”⁵³⁸[1] ile ‘amel itdi Muṣṭāfâ
- (18) Tezvic eyle i‘lasını ḳalbün olsun pür-şafâ
İnsanūn şöhreti hem eglencesi inṣā imiş
- (19) Dir Hicāzî her gün bayrām bu te’ehhülün demi⁵³⁹
Bilme(z) misin iyi günü her gün uçkur ‘âdemi
- (20) Şimdi yanımda müheyyâ bu bedenün merhemi
Vâh geçen ol ki ‘ömrüm cümlesi ḥummâ imiş

[101b]

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

- (1) Süḥanım söyle ki dil-ḥasteye dermân getürür⁵⁴⁰
Nâtıḳam ḳalb-i ilḡāza⁵⁴¹ dahı cân getürür⁵⁴²
- (2) Ḥayf ber ḥayf felek böyle gülşen-i dünyâyı⁵⁴³

⁵³⁸ “(Sizin için) helâl olan o kimseyi ki nikâh edin.” Nisâ 3.

⁵³⁹ Vezin aksamaktadır.

⁵⁴⁰ GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 110. s.

⁵⁴¹ “kalb-ül fazza” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 110. s.

⁵⁴² Vezin aksamaktadır.

⁵⁴³ Vezin aksamaktadır.

Şımf-ı erbâb-ı diliñ başına zindân getürür

- (3) Çün zühür *itmese de*⁵⁴⁴ hâdişe-yi tākāt-sūz
Važ'-ı bî-cây maḥall âdeme buhrân «ḥayrân» getürür

- (4) Düşürür kendüyi her miḥnete çār u nā-çār
Bu belâyı kişiye 'ibret-i akrân getürür

- (5) *Bir*⁵⁴⁵ siyāk üzre midür *kārîñâ*⁵⁴⁶ isti'dād⁵⁴⁷
Kimi altun kimisi cevher-i 'irfân getürür

- (6) Yoksa Mes'ūd sen feyz-i karîḥaḥ mı şanursın⁵⁴⁸
Bu sünûḥâtı saña himmet-i pîrân getürür

[103b]

(1a) Güft-i Vehbiyyü'l-Kayseriyye

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)⁵⁴⁹
(Fâilâtün) (Fa'lün)

- (2a) *Yağdıñ*⁵⁵⁰ [ol kim] gönül şehrini döndi eski 'aşra⁵⁵¹
Neyleyim yağıdığını ba'de ḥarâbü'l-Başra

⁵⁴⁴ “itmededir” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 110. s.

⁵⁴⁵ “ber” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 110. s.

⁵⁴⁶ “kâr-geh-i” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 110. s.

⁵⁴⁷ Vezin aksamaktadır.

⁵⁴⁸ Vezin aksamaktadır. “Yoksa sen feyz-i karihan mı sanursun Mes'ud” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 110. s.

⁵⁴⁹ Vezin aksamaktadır.

⁵⁵⁰ “yıkıldı” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, 34. s.

⁵⁵¹ Vezin aksamaktadır. “mısra” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, 34. s.

- (3a) Püseri ‘âkıl alur hayr-ı du‘âsın pederün
Mâlik olur yüce ‘âlî-yi kaşra⁵⁵²
- (4a) Pederi Hâzret-i Ya‘kûb’(uñ)[ı] *tutup*⁵⁵³ nuşhın(ı) Yûsuf
Halk-ı ‘âlem kul olup dahı şâh oldı Mısr’a
- (5a) İtsiñ *ikrāmınr*⁵⁵⁴ pedere her evlād⁵⁵⁵
İster ise oturmak yüce ‘âlî-yi kaşra⁵⁵⁶
- (6a) Pederi *za‘f-r*⁵⁵⁷ ihtiyâr olunca dā’im
Sa‘y kılsiñ her işinde itmege naşra⁵⁵⁸
- (7a) Tutmayacak pederinün nuşhını bir evlād
Nef’i olmaz kendinün olsa Bağdād Başra⁵⁵⁹
- (8a) Hatm kıl ey Vehbiyâ sühanı pür-hikemün⁵⁶⁰
Hamd kıl Hâlık’a kıldı ‘ilmile muhtâr ‘aşra⁵⁶¹

⁵⁵² Vezin aksamaktadır.

⁵⁵³ “tutuben” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmûalar*, 34. s.

⁵⁵⁴ “eğer emni” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmûalar*, 34. s.

⁵⁵⁵ Vezin aksamaktadır.

⁵⁵⁶ Vezin aksamaktadır.

⁵⁵⁷ “zâ’if-i” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmûalar*, 34. s.

⁵⁵⁸ Vezin aksamaktadır.

⁵⁵⁹ Vezin aksamaktadır.

⁵⁶⁰ Vezin aksamaktadır.

⁵⁶¹ Vezin aksamaktadır.

(9a) Nâbî Ravza-yı Muṭahhara'ya duḥûlünde buyurmuşdur

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

(10a) Şaḡın terk-i edebden kūy-ı maḥbûb-ı Ḥudâ'dur bu
Nazar-gâh-ı İlâhîdür maḡâm-ı Muṣṭafâ'dur bu

(11a) Ḥabîb-i Kibriyâ'nuñ ḥ'âb-gâhıdır faẓîletde
Tefevvuk kerde-yi 'arş-cinân-ı kibriyâdur bu

(12a) Bu ḡakûñ pertevinden oldu dil-cû-yı 'adem zâ'il
'Amâdan açdı mevcûdât-ı çeşmin(i) tütüyâdur bu

(13a) Felekde mâh bu Bâbü's-selâm'uñ sîne-çâkidür
Bunuñ kândilidür ḡod maṭla'-ı nûr-ı ziyâdur bu

(14a) Murâ'ât-ı edeb şartıyla gir Nâbî bu dergâha
Meṭâf-ı qudsiyândur bûse-gâh-ı enbiyâdur bu

(1b) Kendi Fevtine Târîḡ (2b) Sulṭānu'ş-Şu'arâ Nâbî

(Mef'ûlû/ mefâîlün/ mef'ûlû/ mefâîlün)

(3b) Çün rūḡ-i kemîn-i Nâbî der-lücce-yi nûr âmed⁵⁶²

(4b) Ez tengi-yi ten-dârî der şaḡn-ı sürûr âmed⁵⁶³

562 "Nâbî'nin değersiz rûhu ışıḡın gölgesine gelince"

563 "O alanda tene düşkün olanlara bir neş'e gelir."

(5b) *Tahkîk-şinâsan-ı ma'nâ-yı ricâlî'l-gayb*⁵⁶⁴

(6b) *Guftend li-târîh-i Nâbî be huzûr âmed*⁵⁶⁵

(7b) Es-seyyid Muhammed El-Şayşî

(Fâilâtün/ Fâilâtün/ Fâilün)

(8b) Mâsivâdan el çeküp Nâbî-yi zât

(9b) Râm olup emr-i Hudâ'ya tıtdı reh

(10b) Fikr idüp târîhini didi Necîb

(11b) Cenneti Nâbî Efendi'm itdi çeh

(12b) Cümle âyâtü'l-Şur'ân 6666

(13b) Emr Nehy Tesbîh Du'â Va'd Va'id Kışşu Aşbâr

1000 1000 1000 1000 1000 1000

(14b) Hall-i hürmet Zârb-ı meşel Nâsih-i mensûh Yekûn⁵⁶⁶

500 1000 66 6666

(15b) Şur'ân-ı 'azîmü's-şânı (16) kırâ'at eylemek efzâl-i a'mâldür

(17b) Mecmû'a-yı Münîfe'den naklen

⁵⁶⁴ "Ricâlü'l-gaybın (gayb velîlerinin) mânâsını bilen âlimler"

⁵⁶⁵ "Nâbî târih için huzurlarınıza geldi dediler."

⁵⁶⁶ Bu mısra "Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün" kalıbıyla yazılmıştır.

(18b) Râğıb

[104a]

(1a) Ğazel-i Cānibī

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

(2a) Eylemek zümre-yi nâ-dānıla ülfet ne belā⁵⁶⁷

(3a) Ehl-i 'irfān olana böyle dālālet ne belā

(4a) Sözüne kendi hemān nükte kıyās eyleyenün

(5a) Her sözün diñlemege gūş-ı irādet ne belā

(6a) Kendiden ğayrıya ādem dimeyen ħar-ṭab'a

(7a) Yār olup muttaşıl aña ki maḥabbet ne belā

(8a) Ādemī ki her sözi münāfıkcasına ola anuñ⁵⁶⁸

(9a) Yār-ı şādık şanup envā'-ı meveddet ne belā

(10a) Ol maḥabbet k'ola zımnında 'adāvet zāhir

(11a) Anıñ erbābına ızhār-ı şadākat ne belā

(12a) O ri'āyet o tevāzu'ıña ola istihzā

(13a) Anı icrā idenün zātına rağbet ne belā

⁵⁶⁷ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XVIII-XIX. s.

⁵⁶⁸ Vezin aksamaktadır.

(14a) Ola ki ser-māye-yi 'irfān degildür *mālîñ*⁵⁶⁹

(15a) ⁵⁷⁰ h^vāce-yi kālāya zarāfet ne belā

(16a) Ol(a) ki zātında hüner yoğiken anuñ hergiz

(17a) Eşeri ğaybını izhāra nezāket ne belā

(18a) Hāşılı böyle olan bî-hıred ü bed-hūyuñ

(19a) Tarılup sözlerine buğz [u] 'adāvet ne belā

(20a) Sözine kendüsin[i] inceliyen eşhāşuñ

(21a) İncinüp her birine kaçd-ı ihānet ne belā

(22a) Tetimme

(22a) Ne ki söylerse kişi kendi şıfātın söyler

(23a) Ğam çeküp ol söz için renc-i meşakḳat ne belā

(24a) 'Āḳıluñ kārı mıdur böyle dil-āzār olmaḳ

(25a) Hilm ü riḳḳat var iken hışm-ı huşūnet ne belā

(1b) Mā-ba'd

(2b) 'Ārif-i pāke bakup fehm-i hācet idene⁵⁷¹

(3b) Kendinüñ zāt-ı ḥabişinde kabāḥat ne belā

⁵⁶⁹ "mâlik" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XIX. s.

⁵⁷⁰ "Kec-niye" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XIX. s.

⁵⁷¹ Vezin aksamaktadır.

- (4b) Bu felâket felegiîndür yine erbâb-ı dile
(5b) Ğayrıdan yok yire [*her dem bu*]⁵⁷² şikâyet ne belâ
- (6b) Ne beter bir kişinüñ hâtırını yıkmağdan
(7b) Nefsi şeytâna olup halka haķâret ne belâ
- (8b) Tetimme
- (8b) Sebeb-i nikbet ise ehl-i kâle hüneri⁵⁷³
(9b) Manşıb-ı kesb-i kemâl olmağā himmet ne belâ
- (10b) Bâ'is-i devlet ise cehl-i hamâķat kişiyē
(11b) Ne⁵⁷⁴ bu taḥşîl-i hüner itmege zaḥmet ne belâ
- (12b) Ṭayy olunsa n'ola tûmāra şikâyet demidür
(13b) Gerdiş-i çarḫa bu isnādıla tōhmet ne belâ
- (14b) Olmasa sende ḫaṭā böyle cefā görmez idiñ
(15b) Nefsi işlāḫ ide gör ğayra naşîḫat ne belâ
- (16b) Cānibî ḫaşmıñı [sen] Ḥaḫḫ'a ḫavāle eyle
(17b) Bu ḫadar çekdigüñ endüh [u] ḫasāvet ne belâ

(18b) Müfred⁵⁷⁵

⁵⁷² “bî-hûde” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmûalar*, XIX. s.

⁵⁷³ Vezin aksamaktadır.

⁵⁷⁴ “bih” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmûalar*, XIX. s.

⁵⁷⁵ Müfred başlığı altında matla’ beyiti verilmiştir.

(Fâilâtün/ mefâilün/ feilün)
(Feilâtün) (Fa'lün)

- (19b) İki kapılı bir evdür bu cihân
(20b) Girdigim çıktığım bir oldu hemân

(1c) Pend-i 'Azmi Efendi

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (2c) Rişîñ ile kesme hergiz rişîñi⁵⁷⁶
(3c) Tırnağıñla oynama hem rişîñi
(4c) Ayak üzere şağın tön giymeden
(5c) Kıl hâzer üstünde câme dikmeden
(6c) *Mûriş-i*⁵⁷⁷ *kılletdür*⁵⁷⁸[ür] nevm-i keşîr
(7c) Gice 'uryân yatmak eyler hem faķîr
(8c) Her işe kıl besmeleyle ibtidâ
(9c) Zîkr olsun dâ'imâ *cidd-i*⁵⁷⁹ Hudâ
(10c) Kâhil olma kıl namâza ihtimâm
(11c) Tur otur ehl-i şalâtile müdâm

⁵⁷⁶ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XX. s.

⁵⁷⁷ "mevrûs" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XX. s.

⁵⁷⁸ "gallatadır" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XX. s.

⁵⁷⁹ "cedd ü" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XX. s.

- (12c) İster iseñ artıra ƙadriñ Hüdā
(13c) Rûz [u] şeb eyle tazarru' ƙıl du'ā
(14c) *Kimîñe*⁵⁸⁰ kâr (u) pîşesiz 'isyân ider
(15c) Şübhesiz ol rızƙına noƙşân ider
(16c) 'Ömriñ olsun dir iseñ ġāyet uzun
(17c) Eyle in'ām u 'aṭā ḥadden füzûn
(18c) Kimseyi zemm eyleyüp ƙadḥ eyleme
(19c) Kendüñi hem illere medḥ eyleme
(20c) Geç geçenden *ibni*⁵⁸¹ vaƙt ol gözle ḥāl
(21c) Hem [de] ferdā ġamın[ı] ferdāya şal

[104b]

(1a) Mecmû'a-yı Üdebâ'dan

- (1b) **Laṭife**⁵⁸²
(2b) Eger ölünmege itdikse fikri
(3b) Ne ḥarc eyler iseñ eyle al bikri
(4b) Gözin açın seni gören cihānda
(5b) Gözi göñli olmasiñ [hem] yabanda

⁵⁸⁰ “kim ki” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XIX. s.

⁵⁸¹ “ire” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XX. s.

⁵⁸² Bu başlık altındaki 4 beyitin vezni sıkıntılıdır.

- (6b) Şu nesneye işidür adın anuñ
(7b) Ki ol sen de göre dādın anuñ
(8b) Dimāğından gitmez o lezzet ayruk
(9b) Bulamaz senden uzağa şahşa kıyruk

(11b) Kıt'a-yı Sultān Hamīd İbn Sultān Ahmed Han Gāzī

(Mef'ûlû/ fâilâtû/ mefâilû/ fâilün)

- (12b) 'Âlem esîr-i dest-i meşîyyet degil midür
(13b) Âdem zebûn-ı pençe-yi kudret degil midür
(14b) Bu perdenüñ verāsına bak ola muẓtarib
(15b) Her miḥnetiñ encāmı meserret degil midür

(16b) Müfred⁵⁸³

- (17b) Mu'teber olan zamānede şahş-ı saķımdür
(18b) Doğrıya [da] istiķāmeti cürm-i 'azımdür
(19b) Hürmet ḥarām rağbet ü 'izzet ḥarāmiyye
(20b) Şabr u kanā'at ehline ḥaķ kerımdür

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

⁵⁸³ Bu başlık altındaki 2 beyitin vezni sıkıntılıdır. Müfred başlığı altında kıt'a verilmiştir.

- (2c) Gün gibi çekmek gerek her dem bulutlar kahrını
(3c) Ay gibi bedr olmaya nokşâna katlanmak gerek
(4c) Sebeb-i rifat olur ğam yime üftâde iseñ
(5c) Bir nebâta ki ħarâb olmaya ma'mûr olmaz

(6c) Kâhve

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (fa'lün)

- (7c) Ele al cām-ı kâra kâhve fincânın gider
(8c) Bu meşel meşhûrdur *ħuz mā şafâ da' mā keder*⁵⁸⁴

(9c) Nigde Borı Fethi

(Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün)

- (10c) Tenezzül eylemezken olmağa sertâc[ı] ħaşşānuñ
(11c) Edānī meclisinde şimdi pā-māl-i 'idād oldum
(12c) Dilde rengin[i]-yi ma'rifet muħalled iken ħayfā⁵⁸⁵
(13c) Şu'ûrile neşâtım kaldı kuru kovan oldum⁵⁸⁶

⁵⁸⁴ “Seni mutlu edecek şeyi al, seni hüzünlendirecek şeyi bırak.”

⁵⁸⁵ Vezin aksamaktadır.

⁵⁸⁶ Vezin aksamaktadır.

- (14c) 'Uluvv-ı şab'ıla hân-ı sipihre el uzatmazken
(15c) Varup il sofrasına göz diken yahni kapan oldum
(16c) Cevâhir veznesiyle tartılırken sözlerim şimdi
(17c) Riyâyıla ilin keyfince söyler bir ozan oldum
(18c) Eger enbâ-yı dehr ile görüşmezsem olur düşmen
(19c) Ziyâret eyledikce dembedem bî-ğadr ü şân oldum
(20c) Ne dursin ok gibi toğrı iken şıdğ-ı diyânetle
(21c) Ha(y)fâ kim egri diller itikâdında kemân oldum

(22c) Velehu

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- Bulunmaz gün olur kîsemize bir miskün sultânı⁵⁸⁷
(23c) Kârîñ pîr diyü halkuñ dillerinde dâstân oldum⁵⁸⁸
(24c) Ne kâşanemiz rahmet varına vaktile 'ibâdet var⁵⁸⁹
(25c) Ne âhiri varına dünyâ gezmeden kara vebân oldum
(2d) Mâ-ba'd
(3d) Yüzümüz ak şağal zann itmesünler her gören zîrâ
(4d) Yulardır her ne yana çekseler aña uyan oldum

⁵⁸⁷ Vezin aksamaktadır.

⁵⁸⁸ Birinci tef'ilede vezin aksamaktadır.

⁵⁸⁹ Vezin aksamaktadır.

- (5d) Meşâlih rânile i'tibâr-ı nâsa çide-ülfet⁵⁹⁰
- (6d) Yüz il şatun alsun ben yapıldım kâmrân oldum⁵⁹¹
- (7d) Baña dostluk degül tahlîf-i a'yâniyyet itmeklik
- (8d) Pederden kalma bâgım işte şatdım bir zamân oldum
- (9d) Gehî havf ile haşyetler gehî ifk-i mezemmetler
- (10d) Ne vakt ey çarh geçer (ve) bu şehirde şâdmân oldum
- (11d) 'İyâlüm bir nice elsiz ayaksız 'âcizân yoḥsa
- (12d) Beni zann itme kim gâyet za'îf [ü] nâ-tüvân oldum
- (13d) Bu beş günlük 'ömürde nîm rahmet göster ey tâli'
- (14d) Yeter vallâh billâhî rızâ-yı huşk-i nân oldum
- (15d) Yeter bu imtinân eḥibbâya ey dil çarḥa tağı ko⁵⁹²
- (16d) Eger âdem iseñ dāmân-ı destüñ çek [çekân] (olan) oldum
- (17d) Tabî'at kalmamış tıflân-meşreb olduğım bildim
- (18d) Uşak oyuncağı nazm ile Fethî kışsa-ḥ'ân oldum

⁵⁹⁰ Vezin aksamaktadır.

⁵⁹¹ Vezin aksamaktadır.

⁵⁹² Vezin aksamaktadır.

(19d) Kāle ‘Aleyhi’s-selām

(20d) *Letufteḥanne’l-Ḳoşaṭṭiniyye[tü]. Feleni’me’l-emîr[u] emîruhā* (21d) *veleni’me’l-ceyşi zālike’l-ceyş*^{593, 594} Şıddîk Ḥabîbullāh Sene 1109⁵⁹⁵ (22d) *Şalavātullāhu ‘aleyhim ecma’in*.⁵⁹⁶

(23d)	Mābeyn-i Ādem ü Nūh sene	2240
(24d)	“ Nūh u İbrāhîm	1420
(25d)	“ İbrāhîm ü Mūsā	500
(26d)	“ Mūsā vü Dāvūd	500
(27d)	“ Dāvūd u ‘İsā	1200
(28d)	“ ‘İsā vü Muḥammed	600
(29d)	‘Ale’l-kārî	6530 6460

⁵⁹³ Ahmed bin Hanbel, *El-müsneḍ* (Tahkik: Şu’âyib El-Arnâvut İbrahim Ez-zeybak), Mü’essetü’r-risâle, Beyrut H.1420/M.1999, 31. C, 287. s./ Buhârî, *Kitâbü’t-târihi’l-kebîr*, 2. C, 81. s. (Basım yeri ve târihi bulunmaktadır.)

⁵⁹⁴ “Konstantiniyye (İstanbul) elbette fetholunacaktır. Onu fetheden emir ne güzel emir, onu fetheden ordu ne güzel ordudur.” İBİK, Hasan, “*İstanbul’un Fethi Hadisi, Hadis İlmi Açısından ve Tarihi Perspektiften Bir Değerlendirme*” Avrasya Yay., Ankara 2004, 29. s.

⁵⁹⁵ M. 20 Temmuz 1697/8 Temmuz 1698.

⁵⁹⁶ “Allâh’ın salâtları hepsinin üzerine olsun.”

[105a]

(1a) Mecmû'a-yı Üdebâ'dan Naklen

(2a) 'Azîzî

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (2a) İsm-i pâkiñ hayr ile dillerde oldı [dil]-sitân⁵⁹⁷
Emr-i fetvâ zâtıñıla buldı revnağ bu cihân
- (3a) Hânedân-ı faẓl-ı 'irfân dâver-i 'ilm-i⁵⁹⁸ zamân
Şâd [u] handân oldı 'âlem dâ'iyân(ı) [u] şâkirân
- (4a) Tab'-ı pâki himmet-efzâ Bermekî-mecd(i) [ü] kerem
İstikâmet tıynetidür zâkiridür çâkerân
- (5a) Virdi şadr-ı Rûm'a teşrîfinde haylîce nizâm
Oldı cümle pâdişâha şad du'âda yek-zebân
- (6a) Âl-i 'Osmân Devleti'nde şadr-ı 'ilmüñ efhamı
Yümn ü iqbâl tâli'idür Fâris-i sa'd-i⁵⁹⁹ zamân
- (7a) Ol emîndür qalbi sâlim kâmil [ü] fâzıl yegân
Râh-ı efzâl buldı dâ'im zînet ferâmuş⁶⁰⁰ amân⁶⁰¹

⁵⁹⁷ “dâstân” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XIV-XV. s.

⁵⁹⁸ “âlem” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XV. s.

⁵⁹⁹ “Sa'di” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XV. s.

⁶⁰⁰ “fer emn” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XV. s.

⁶⁰¹ Üçüncü tef'ilede vezin aksamaktadır.

- (8a) Menba'ı cūd-ı kerem ol merci'î 'ālî-himem
Maḫsim-i erzāk-ı 'ālem mün'im-i devr-i zamān
- (9a) Luṭf-ı Hāḫ'dur şāh-ı encüm kıldı tevfiḫın saña
*Rāyet-i*⁶⁰² kāmīl Şeyḫü'l-İslām Āşaf'uñla tıyurman⁶⁰³
- (10a) Hāḫ 'ināyet ide dā'im aña Hızır ola refiḫ
Rūḫiyetle dembedem efzūn ola şānı hemān
- (11a) Şadr-ı fetvā lāyıkıdur Zeyd ü 'Amru yaza tā
Mesnedinde aña *ḫaram*⁶⁰⁴ kıla 'ömri cāvidān
- (12a) Ey 'Azīzī saña üç ay medd ile tārīḫ olur
Şadra geçüp oldu Şāliḫ-zāde müftiyyü'l-enām
- (13a) (1189⁶⁰⁵)

(13a) Sulṭān Aḫmed

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (14a) 'Ārızın 'arz it güle gülşende zībālanmasun
Serve göster ḫāmetiñ nāz ile ra'nālanmasun

⁶⁰² "re'y-i" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XV. s.

⁶⁰³ Vezin aksamaktadır.

⁶⁰⁴ "hurrem" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XV. s.

⁶⁰⁵ M. 4 Mart 1775/20 Şubat 1776.

- (15a) Sür raķibi ravza-yı kūyından ey hūrî-liķā
Bāğ-ı cennetdür anı kāfir temāşālanmasun
- (16a) Kıl takavvüs kaşlarıñ taraf-ı külāhiñdan ‘ayān
Ġurre-yi meh şekl-i ebrūsına ġarrālanmasun
- (17a) Zülfi zencirindedür şol dil-beriñ dīvāne dil
Tolaşup bād-ı şabā zülfine şeydālanmasun
- (18a) Bülbül-i qudsî gibi medḥ itdi Aḥmed ‘arızın
Lāleler nāzüklenüp güller muṭarrālanmasun

(1b) Nedīm

(Mef’ûlü/ mefâîlü/ mefâîlü/ feûlün)

- (2b) Ey dil meh-i ġam ol gül-i ra‘nā küçücükdür
- (3b) Çek cevmini eyle mudārā küçücükdür⁶⁰⁶
- (4b) Şol ‘işvesi çok tāze güzel cāna yakın⁶⁰⁷
- (5b) Añlar idi ‘ışķ qadrini ammā küçücükdür
- (6b) Saña dirlerse Nedīm’ün sevdigi kimdür⁶⁰⁸
- (7b) Bir kendi güzel gözleri şehlā küçücükdür

⁶⁰⁶ Vezin aksamaktadır.

⁶⁰⁷ Vezin aksamaktadır.

⁶⁰⁸ Vezin aksamaktadır.

(8b) Ferd⁶⁰⁹

- (9b) İrer sâhil-i maḫsûda âhir felek dil ḳalmaz
(10b) Olur bir gün müsâ'îd rûzgâr ammâ zamân ister

(Fâilâtün/ Fâilâtün/ Fâilün)

- (11b) Remziyâ yokdur kederden ḫâli yir⁶¹⁰
(12b) Cây-ı pür-‘izzet dilerseñ *evde tul*⁶¹¹

[105b]

(1a) Mecmû‘a-yı Üdebâ’dan Naḳlen

(2a) Berây-ı Tārîḫ-i Molla-yı Ḳayşeriyye İnşâd-ı Ḥasîb Bi-ebi’l-Ḳâsım-ı Ḳayşeriyye
[Derkenar] Ḳayşeriyye Ḳâzîsi İbrâhîm-i ‘Arabî ḫaḳḳında medḫiyyedür⁶¹²

- (3a) Ḥasîb Efendi

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (3a) Ḥudâ bu devḫa-yı şer‘-i şerîfe bir gül açdı kim⁶¹³
Ḳulûb-ı nâsa sertâpâ meserret eyledi teşmîm
(4a) Felekde böyle bir fâzıl yegâne görmedi kimse
Kem oldı beldemizde maḳdem-i pâki ile tecrîm

⁶⁰⁹ Bu başlık altındaki beyit sıkıntılıdır.

⁶¹⁰ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmûalar*, XV. s.

⁶¹¹ Altına ilâveten “Ya‘ni ḫâneñde otur” yazılmıştır.

⁶¹² Sol derkenarda yer almaktadır.

⁶¹³ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmûalar*, 49-50. s.

- (5a) Fazîletle idince Kayseriyye içre teşrîfi
Mübârek bâda ‘âzımler melekler cümle bi’t-ta‘zîm
- (6a) Neẓâfet ma‘deni kenz-i kerâmet menkabet-güster
Yem-i ‘irfâna gûyâ bir şadefdür eylemiş tedvîm
- (7a) Ser-efrâz-ı mevâlîdür nişîn-i şadr-ı ‘âlîde
Cenâb-ı Hâzret-i Mevle’l-mevâlî Seyyid İbrâhîm
- (8a) Beyân itmek ne mümkün vaşf-ı bî-pâyânını el-Hâk
Du‘â kıl devletine eyle pây-ı dâmenin telşîm
- (9a) Veliyyü’n-ni‘metâ, vâlâ-tebârâ ‘âţufetkârâ
Şerî‘at mesnedinde dâ‘im ol bi’l-‘izzî ve’t-tekrîm
- (10a) Hâsibâ maḳdem-i pâkine taḫrîr eyle bir târîḫ
Mübeyyen eyledi şer‘-i mübîni Hâcî İbrâhîm (1189⁶¹⁴)

(11a) İşbu nâzım-ı târîḫ Hâsib Efendi, ve 95inci şaḫîfede mezkûr Es-seyyid ‘Abdullâh Ḥüsnî Efendi, ve 93inci şaḫîfede mezkûr (12a) Aḫmed Lebîb Efendi e‘âzım-ı küttâb-ı şer‘iyye ve erkân-ı maḫkeme-yi Kayseriyye olup zamânlarında ḳazâ, kitâbet şî‘r [ü] inşâd gibi bir (13a) çok ḫıdemât-ı mebrûre vü meşküreleri olduḡı gibi yukarıdaki medḫiyye şâḫibi ḳazî İbrâhîm-i ‘Arabî Hâzretleri daḫı (14a) Kayserî nâ‘ibligine cedd-i e‘azz-ı emcedüm Ḥüsnî Es-seyyid ‘Abdullâh Efendi’yi ta‘yîn itdiği mürâsele-yi şer‘iyyesinde müstebân olmuştur ki (15a) birinci cildimizde⁶¹⁵ ve Ḥüsnî

⁶¹⁴ M. 4 Mart 1775/20 Şubat 1776.

⁶¹⁵ Birinci cild 14, 15 ve 16. sahîfelerde “Ḥüsnî Es-seyyid ‘Abdullâh Efendi” başlığı altında bu bilgiler yer almaktadır. Birinci cild, Prof. Dr. Atabey Kılıç husûsî kütüphânesinde bulunmaktadır.

Es-seyyid ‘Abdullâh Efendi tercüme-yi hâli miyânında zıkr ü beyân kılınmışdır. *Raḥmetullâhi ‘aleyhim ecma‘în.*⁶¹⁶ Râgıb⁶¹⁷

(1b) Limuḥarririhi

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

-
- (2b) Cenâb-ı ḥazret-i kâ'im-maḳâm ol Âşaf-ı şânî⁶¹⁸
(3b) Süleymânî meḥâbetle ne işler k'i[t]di dīvāna
(4b) Aşîl-i aşl idi bi't-ṭab' ḥazṣ itmezdi ipsizden
(5b) Aşardı beş dir(h)em eksik gerekle pîş-i dükkāna
(6b) *Cümleten*⁶¹⁹ bi't-tamām narḥ üzre mîzân nân alup şatdı⁶²⁰
(7b) Et ekmek mäh-ı tâbân gibi meyl itmezdi noḳşāna
(8b) Şadâret çillesi *beytinde*⁶²¹ rûzî olmadan kırkı
(9b) Naşîb otuz yedi gün(i)di irişdi 'azli fermāna
(10b) Yem-i eşkiñ döküp dü çeşm-i 'Âlim didi târîḥin
(11b) Mükedder insile mûr u tıyûr 'azl-i Süleymân'a (1188⁶²²)

⁶¹⁶ “Allâh'ın rahmeti onların hepsinin üzerine olsun.”

⁶¹⁷ Burada ilâveten Râgıb Bey'in imzâsı yer almaktadır.

⁶¹⁸ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XVIII. s.

⁶¹⁹ “cümlele” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XVIII. s.

⁶²⁰ Vezin aksamaktadır.

⁶²¹ “beyninde” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XVIII. s.

⁶²² M. 14 Mart 1774/2 Mart 1775.

(12b) Vehbî

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

- (13b) Dâne-yi hâline baķ Ka'be-yi ruhsârında⁶²³
(14b) Hacerü'l-esved'i seyr eyle çeh-i Zemzem'i gör
(15b) Görmediñse şeb-i kâdr içre eger nûr-ı siyeh
(16b) O siyeh-püşe içinde o siyeh perçemi gör

[106a]

(1) Mecmû'a-yı Üdebâ'dan Naklen

(2) Zuhûrî

(Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün)

- (2) Sever gönlüm şu dil-dârı vefâsı olsun olmasun⁶²⁴
Anı terk eylemem yokdur şafâsı olsun olmasun
(3) Baña alnuñ kamer yüziñ yeter güneş bu 'âlemde
Gerekse mihr ü mâhıñ [hem] ziyâsı olsun olmasun
(4) Egerçi çok belâ çekdüm güzeller sevmeye amma
Yine bir tâzesin sevdim belâsı olsun olmasun

⁶²³ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, 34-35. s.

⁶²⁴ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XV-XVI. s.,
<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=552> 26.08.2017/20:53.

- (5) [O] lālelerle büyüdüüm çoçulmadum dime cānā
Çoçarlar güzel olanı lālesi olsun olmasun⁶²⁵
- (6) Mey [ü] maḥbûb olmasa cihānuñ Tañrı ḥaḳkıçün⁶²⁶
Dönüp yüzine baḳmazdum bekāsı olsun olmasun
- (7) Zuhūrī hücreñe tenhā gelürse ol melek-sīmā
Öpüp ağzın(ı) dudağın(uñ) [hem] rızāsı olsun olmasun
- (9) **Meşāmī**
(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)
- (9) Cefā vü mihrüñ ol fettān birin bilür birin bilmez⁶²⁷
Ġam u şāduñ dil-i nālān birin bilür birin bilmez
- (10) Kitāb-ı şīveden bāb-ı vefādan gel su'al itme
Dağı ney-restedür cānān birin bilür birin bilmez
- (11) Baña mescide gel mey-ḥāneden geç diyü pend eyler
‘Acebdür zāhid-i nā-dān birin bilür birin bilmez
- (12) Tarīḳ-i vuşlatı rāh-ı miḥneti dil bilürim dir ise⁶²⁸
İnanmaz o[l] *sırr-ı*⁶²⁹ gerdān birin bilür birin bilmez

⁶²⁵ Vezin aksamaktadır.

⁶²⁶ Vezin aksamaktadır.

⁶²⁷ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XVI. s.

⁶²⁸ Vezin aksamaktadır.

⁶²⁹ “ser-“ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XVI. s.

(13) Nigârile rakîb ahvâlini şorsañ Meşâmi'den
O bir dîvânedür yârân birin bilür birin bilmez

(15) Es'ad

(Mef'ûlû/ mefâîlû/ mefâîlû/ feûlûn)

(15) Sen sâgara ben la'liñe şundıkça şunaydım
Sen bâdeye ben büseye kındıkça kanaydım

(16) Çün şeyh-i riyâ-pîşe girüp halka diken⁶³⁰
Ol âfet-i devrân ile döndükce döneydim

(17) Pür-şu'le olup germi-yi pervâne-yi dilden
Şem'-i ruh-ı tâb-efgene yandıkça yanaydım

(18) Sen esb-i cefâdan harem-i hâş-ı vefâya
Ben yoluña cân virmege indikçe ineydim

(19) Ta'n eyler imiş şaydım ol çeşm-i gazâli
Şîrâna rakîb saña şundıkça şunaydım

(20) Ol râh-ber ü 'işve ribât-ı dile Es'ad
Ben menzil-i maşşûdım kındıkça konaydım

⁶³⁰ Son tef'ilede vezin aksamaktadır.

[106b]

(1a) Mecmû'a-yı Üdebâ'dan Naklen
«Necîb-zâde Aḥmed Lebîb, Ḥüsni Efendi, Belîğ Efendi, Aḥmed 'Âkif Efendi, Aḥmed Fâtih
Efendi Mecmû'a-yı Müşterekelerinden

(2a) 'Âlî

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

(2a) Görünmez nice demdür çeşm-i bî-mârum ne 'âlemde⁶³¹
Göñül derd-i elemde bilmezem yârum ne 'âlemde

(3a) Kimiñle eglenür neyler añar mı ben dil-efgârın
Muḥaşşal bilmem ol şüh-ı sitemkârum ne 'âlemde

(4a) Hırāmānî hırāmānî gezer mi şahın-ı gülşende
'Aceb ol serv-ḳadd [ü] lâle ruḥsârūm ne 'âlemde

(5a) Var ey bād-ı (şabā) seḥer ḥalvet-sarāy-ı ḥāşını yokla
Yaṭur mı ḥāb-ı istignāda ḥünkārum ne 'âlemde

(6a) Sürer mi bāde-yi nābuñ şafāsın sensiz ey 'Âlî
Bilürseñ söyleme⁶³² ol mest-i ḥun-ḥvārum ne 'âlemde

(8a) Yaḥyā

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

⁶³¹ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XVI-XVII. s.

⁶³² "söyleye" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XVII. s.

(8a) Uyutmaz kimseyi sensiz benim feryād [u] efgānum⁶³³
Koyup gitme beni 'aqlum gibi ey mäh-tābānum

(9a) Senüñ yoluñda cān virmek baña 'ayn-ı sa'ādetdür
Eger cān ise maḫşūduñ fedā olsun benim cānum

(10a) Dehānuñ gonce yüziñ gül boyuñ serv-i hırāmāndur
Maḫabbet bülbülü oldum cemāliñdür gülistānum

(11a) Seni rām eyler idüm ḳādir olsam siḫr ü efsūna
Firāḳuñ derdine çāre iderdüm olsa dermānum

(12a) Gidüp aḡyār-ı nā-dānıla bī-cān itme Yahyā'yı
Ayırma āsitānuñ ḳullarından anı sulṭānum

(14a) Nesīmī

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

(14a) Nedendür ḫüsnīñ ey dil-ber cihānı şaldı gavḡāya⁶³⁴
Gözüñden fitneler ḳopdı gönül üşidi⁶³⁵ sevdāya

(15a) Ğamiñ deryāsınuñ mevci vücūdum zevraḳın almış
Niçe cān ḳurtarır yā Rab ḳişi ḡarḳ olsa deryāya

⁶³³ ÇAVUŞOĞLU, Dr. Mehmed, *Yahyâ Bey Dîvan (Tenkidli Basım)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1977, 282. g., 457. s.

⁶³⁴ GÜVEN, Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XVII. s.

⁶³⁵ İlâveten (uçdı) yazılmıştır.

(16a) Elâ ey dil-ber-i ra'nâ ne zîbâ tal'atuñ vardur
Yüziñe bir naẓar kılan virir 'aqlını yağmāya

(17a) Cihānda va'deye göyünmez (*kim*)⁶³⁶ 'āşıklarıñ 'ömri⁶³⁷
Esirge bendeñi bu dem anı da şalma ferdāya

(18a) Nesīmī gibi 'ālemde bir küçük 'āşık kim⁶³⁸
Senüñ zülfiñ hevāsından dolaşdı ol bu sevdāya

(1b) Nā'il Efendi'nün hediyeimize gönderdiği (2b) fağfūrī fincāndan memnūniyetini hāvī (3b) yazdığı beyt-i ra'nādur (4b) nîk-nāmuñ çıkar ālizesi fağfūr gibi (5b) dest-i hürmetde tartulsun dağı fincān gibi (6b) bire dil-hv'āh Seyyid Aḥmed Mes'ūd rā yā Rab (7b) (1225⁶³⁹)⁶⁴⁰

[107a]

(1a) Müftī Nā'il Efendi Merḥūm Mecmū'alarından⁶⁴¹

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

⁶³⁶ "konmaz beğim" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XVII. s.

⁶³⁷ Vezin aksamaktadır.

⁶³⁸ Vezin aksamaktadır.

⁶³⁹ M. 6 Şubat 1810/25 Ocak 1811.

⁶⁴⁰ Bu paragraf kurşun kalemle yazılmıştır.

⁶⁴¹ Bu başlık altında verilen italik kısım, gazelin baş kısmı olmasından dolayı 107b'den alınmıştır.

[107b]

(15) Nâ'ıl

Ṭıynet-i t̃āhirenũñ zāhiri sũflĩ görünũr⁶⁴²
Nezd-i erbāb-ı hũnerde yine ‘ālĩ görünũr Ḥaqqĩ

(16) *O tebũñ⁶⁴³ silsile-yi perçemi fikrinden geç*
Rište-yi tũl-i emel nā-mũtenāhĩ görünũr “

(17) *‘Ālem-i tavr-ı taḥayyũlde tefekkũr itseñ*
Göze bir laḥẓada biñ zevk-ı tecellĩ görünũr

(18) *Zā’ir-i Ka’be-yi vaşl olmadır ‘uşşāka emel*
Şanma kim gözlerine cennet ü hũrĩ görünũr

(19) *Derd-i dil dökmege gamdan dil-i ḥālĩ aradım*
Kimi gördũm ise muḥtāc-ı tesellĩ görünũr

(20) *Her zamān ḥāle muvāfiq ḥareket eslemdür⁶⁴⁴*
Vaḫt olur dekk ü mudārā da zarũrĩ görünũr

(21) Mā-ba’dı şağ şaḥĩfede

⁶⁴² GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Hisarcıklızâdeler*, 202. s.

⁶⁴³ “bütün” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Hisarcıklızâdeler*, 202. s.

⁶⁴⁴ “asıl mıdır” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şair Hisarcıklızâdeler*, 202. s.

[107a]

(2a) Mâ-ba'd

(2a) Dîni dînâr[1]la zâhid deġiřirmiş tenhâ
Şûretâ ħâlini görsen ki ne şûfî görünür

(3a) Ne kadar bâ'is-i raġbet daġı olsa ġurbet
Kûşe-yi ħâr-ı vaţan aġsen-i me'vâ görünür

(4a) Râm ider *tevsen*⁶⁴⁵-i nâ-râmı bu çarġ-ı gerdün
Tîşe-yi dehri *yayan*⁶⁴⁶ ben gibi uşlu görünür

(5a) İdemem her müteşâ'irlere ben 'atf-ı nigâh
Arasam kûşe-yi dilde baña luţfı görünür

(6a) Bu ħavâlîdeki şâ'irler içinde Nâ'il
Ne kadar olsa da maġvı yine Ĥaġġî görünür

(7a) Güpgüp-zâde 'Osmân 'Ārif Aġa bin Derviş Efendi bin Ĥacı Bekir Aġa'ya Tārîġ-i
Merşiyedür (1301⁶⁴⁷)

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(8a) Ĥânedân-ı belde Güpgüp-zâde'dür 'Ārif Aġa
'Azm-i dâr-ı âġiret itdi kılup terk-i fenâ

⁶⁴⁵ "tusen" GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 202. s.

⁶⁴⁶ "yiyen" GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 202. s.

⁶⁴⁷ M. 2 Kasım 1883/20 Ekim 1884.

- (9a) Hâzret-i bāl ü şalāh [u] hālile ma'rûf idi
Mesken-i me'vâsını Dârü's-selâm itsün Hudâ
- (10a) Terk-i fânî itdigi târîhe Nâ'il nokta ko(dı)
Eyledi hayfâ bu dem 'Ârif Ağa 'azm-i beķâ (1301⁶⁴⁸)

(11a) Kalendar-zâde Muhammed Ağa'nuñ Maqtûlen Vefât İden Oğlı Reşîd'in Târîh-i Vefâtı
(1294⁶⁴⁹)

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (12a) Felek pek genc iken bî-pârenüñ 'ömrin hebâ itdi
Ecel yetmiş bu yüzden bir kazāya uğradı gitdi
- (13a) Mücevher harfile Nâ'il çıkardı bir güzel târîh
Ey, emmî ciger[in] yakdı Reşîd'ün fevtine şimdi
- (14a) (1294⁶⁵⁰)
- (14a) Reşîd insân elinden gitdi eyvâh tamâmı (1278⁶⁵¹)

⁶⁴⁸ M. 2 Kasım 1883/20 Ekim 1884.

⁶⁴⁹ M. 16 Ocak 1877/4 Ocak 1878.

⁶⁵⁰ M. 16 Ocak 1877/4 Ocak 1878.

⁶⁵¹ M. 9 Temmuz 1861/27 Haziran 1862.

(14a) Tārîḥ-i Ta'mîr-i Cāmi'-i Kebîr-i Kayşeriyye li-Muḥammed Nā'il Sâlim Efendi-zâde
(1272⁶⁵²)

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(15a) Hân-ı Gâzî Ḥazret-i 'Abdü'l-Mecîd-i ḥayr-eşer⁶⁵³
Sāye-yi 'adliyle ma'mûr oldu baḥr ü ber

(16a) Kayşerî'de bu Ulu Cāmi' ḥarâb oldu diyü
Ehl-i himmet cābecâ ta'mîre ḡayretler ider

(17a) Ḥazret-i Şâlih ḥafîd-i muḥterem kim rûz u şeb
Sa'y u iḡdām eyleyüp i'mâra ḡalkışdı meger

(18a) Tâḡına cevherle yaz târîḥ-i tâmin Nā'ilâ
Cāmi'-i zîbâyı ta'mîr itdi himmetkârlar (1272⁶⁵⁴)

(1b) Tārîḥ-i Diğerler

(Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün)

(2b) Naşıl Nā'il muraşşa' yazmayım târîḥini zîrâ

(3b) O zîbâ cāmi'ün ta'mîr [ü] termîmi tamâm oldu⁶⁵⁵

(1272⁶⁵⁶)

⁶⁵² M. 13 Eylül 1855/31 Ağustos 1856.

⁶⁵³ GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 213. s.

⁶⁵⁴ M. 13 Eylül 1855/31 Ağustos 1856.

⁶⁵⁵ GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 213. s.

⁶⁵⁶ M. 13 Eylül 1855/31 Ağustos 1856.

(4b) Diğer

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (5b) Niçün Nâ'il muraşşâ' yazmasun târîh-i itmâmın
(6b) Ki zîbâ câmi'ün ta'mîr-i termîmi tamâm oldı
(1272⁶⁵⁷)

(7b) Diğer

(Failâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (8b) Zer(rîn)-kalemle Nâ'ilâ târîhini yazmağ revâ
(9b) Ta'mîr itdi câmi'-i zîbâyı himmetkârlar
(1272⁶⁵⁸)

(10b) Diğer

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (11b) Tâķına cevherle yaz târîh-i tāmın Nâ'ilâ
(12b) Cāmi'-i zîbâyı ta'mîr itdi himmetkârlar
(1272⁶⁵⁹)

⁶⁵⁷ M. 13 Eylül 1855/31 Ağustos 1856.

⁶⁵⁸ M. 13 Eylül 1855/31 Ağustos 1856.

⁶⁵⁹ M. 13 Eylül 1855/31 Ağustos 1856.

- (13b) Tārīḥ-i vilâdet-i Hakkî Efendi-zâde
(14b) 1290⁶⁶⁰ ‘Azmi

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (15b) Nâ’ilâ tārīḥini cevherli yaz kim haqqdur
(16b) Başdı İbrâhîm Beg bu gün baq ayak⁶⁶¹

- (17b) İbrâhîm 259
(18b) 1030
(19b) Tārīḥ-i Rûmî 1289⁶⁶²

[107b]

(1) Müftî Nâ’il Efendi Merhûm Mecmû’a-yı Münîfelerinden

(2) Hilmî Paşa zamânında Kayseriyye sarâyında müceddeden binâ ve ahâlî tarafından aqçası
i’âne vü ifâ kılınan habs-hâne tārīḥidür (1286⁶⁶³)

(Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün)

- (3) Cenâb-ı şâh-ı a’zam Hâzret-i ‘Abdü’l-‘Azîz Han’a⁶⁶⁴
Hudâ ihsân-ı tevfiq itdi her meskûnı ‘umrâna

⁶⁶⁰ M. 1 Mart 1873/17 Şubat 1874.

⁶⁶¹ Vezin aksamaktadır.

⁶⁶² M. 13 Mart 1873/12 Mart 1874.

⁶⁶³ M. 13 Nisan 1869/1 Nisan 1870.

⁶⁶⁴ GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 202. s.

- (4) O şehenşāh-ı erḥam pādişāh-ı efḥam-ı dehrūn
Cihān-ı luṭfī şāmildür degil maḳşūr-ı insāna
- (5) Tefekkür eyleyüp ilhāmıla aḥvāl-i maḥbūsı
‘Umūma maḥbesiñ tanẓīfin(i) üm(e)rā⁶⁶⁵ itdi her yana
- (6) Livā-yı Ḳayşerī’de her milel ‘arż-ı niyāz eyler
Cenāb-ı Ḥazret-i Ḥilmī gibi Pāşā-yı zīşāna
- (7) Cihān ma‘mūr olup da yir yirin ‘ahd-i ‘Azīzī’de
Revā mı beldemizde maḥbes olsun böyle vīrāne
- (8) Tetimme
- (8) Kibārı mīr-i mīrān-ı kirāmuñ şübhesiz zīrā
Ki her eṭvār u evzā‘ı ḥakīmāne faṭīnāne
- (9) Teşekkür[ler] ider erbāb her millet ahāliden
Görüp rüchānını her vechile eslāf u akrāna
- (10) Mücedded maḥbes inşā itdi bir resm-i bedī‘ üzre
Buña girmiş olan çıkmış şanur kendin gülistāna
- (11) Yapıldı himmet ü iḳdām u ibrāmıyla Pāşā’nuñ
Degildür maḥbes ancak nev-ḳafesdür şanki murgāna

- (12) Cevâhirlerle Nâ'îl hakk olunsun bâbına târîh
Metîn oldu yapıldı Kayserî'ye bu habîs-hâne (1286⁶⁶⁶)

- (14) Mısrâ'ı şânîlerin nazmıla berây-ı tazmîn-i fakîre virüp Yozgadî İsmâ'îl Hakkî Efendi'nün
iştirâkîni iltimâs eylediği gâzel-i müşterekdür⁶⁶⁷

- (15) Nâ'îl
(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

- (15) Tıynet-i tâhirenün zâhiri süflî görünür⁶⁶⁸
Nezd-i erbâb-ı hünerde yine 'âlî görünür Hakkî

- (16) O *tebûn*⁶⁶⁹ silsile-yi perçemi fikrinden geç
Rişte-yi tûl-i emel nâ-mütenâhî görünür “

- (17) 'Âlem-i tavr-ı tahayyülde tefekkür itseñ
Göze bir lahzada biñ zevk-ı tecellî görünür

- (18) Zâ'ir-i Ka'be-yi vaşl olmadır 'uşşâka emel
Şanma kim gözlerine cennet ü hürî görünür

- (19) Derd-i dil dökmege gamdan dil-i hâlî aradım
Kimi gördüm ise muhtâc-ı tesellî görünür

⁶⁶⁶ M. 13 Nisan 1869/1 Nisan 1870.

⁶⁶⁷ Bu başlık altında verilen italik kısım, gazelin devamı olmasından dolayı 107a'dan alınmıştır.

⁶⁶⁸ GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 202. s.

⁶⁶⁹ “bütün” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 202. s.

(20) Her zamân hâle muvâfık hareket eslemdür⁶⁷⁰
Vaqt olur dekk ü mudārâ da zarûrî görünür

(21) Mâ-ba'dı sağ şahîfede

[107a]

(2a) *Mâ-ba'd*

(2a) *Dîni dînâr[ı]la zâhid değışirmiş tenhâ*
Şûretâ hâlini görsen ki ne şûfî görünür

(3a) *Ne kadar bâ'is-i rağbet dağı olsa gurbet*
Kûşe-yi hâr-ı vağan ahsen-i me'vâ görünür

(4a) *Râm ider tevsen-i⁶⁷¹ nâ-râmı bu çarh-ı gerdün*
Tişe-yi dehri yayan⁶⁷² ben gibi uşlu görünür

(5a) *İdemem her müteşâ'irlere ben 'atf-ı nigâh*
Arasam kûşe-yi dilde baña luḡfî görünür

(6a) *Bu havâlîdeki şâ'irler içinde Nâ'il*
Ne kadar olsa da maḡvı yine Ḥaḡḡî görünür

⁶⁷⁰ “astıl mıdır” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 202. s.

⁶⁷¹ “tusen” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 202. s.

⁶⁷² “yiyen” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 202. s.

[108b]

(15) Taḥmīs-i Ḥaḳḳī Efendi Ber-müstezād-ı ‘Âcizî «Nâ’îl Efendi’dür»⁶⁷³

(Mef’ûlü/ mefâîlü/ mefâîlü/ feûlün)

(Mef’ûlü/ feûlün)

-
- (16) *Kimler tıyacaḳ da‘vâ-yı nâ-ḥvâh nedendür* *Bî-hûde ḥazendür*⁶⁷⁴
Ye’sûñ ne sebeb nâle-yi nâ-gâh nedendür *Bu ‘âdet-i zendür*
- (17) *Ketm eyle[me] bu âh-ı şebatgâh nedendür* *Söyle kim idendür*
Ey dil kime üftâdesin eyvâh nedendür *Bunca [ki] zamandur*⁶⁷⁵
- (18) *Kimden kime şekvâlar iden âh nedendür* *Bu vaḳt-i fitendür*
- (19) *Ḥasretle tegâfülle mi bu nâle-yi bî-câ* *Yâ bir ḳurı sevdâ*
Hâmûn-ı maḥabbetde nedür bî-hûde ḡavḡâ *Varsa ḳaşı Leylâ*
- (20) *Ḥall olmadı gitdi yine bu sırr-ı mu‘ammâ* *İt luṭfila î mâ*
Bir şûḥ-ı sitemkâra mı üftâdesin eyâ *Her ṭavrı dil-ârâ*
- (21) *Yoḳsa bu ḳadar nâsın*⁶⁷⁶ *cāngâh nedendür*⁶⁷⁷ *Bunca ne figendür*
- (22) *Mâ-ba‘dı şaḡ şaḥîfededür*

“Ki peygamber değil ama kitabı var.” Bu beyitin “Molla Câmi”ye âit olduğu düşünölmektedir. SERGEN, Semih, *Mevlevîlikte San’at ve San’atkâr*, Selçuk Üniversitesi 2. Millî Mevlânâ Kongresi (Tebliğler), Selçuklu Üniversitesi Yayınları 28, Konya 3-5 Mayıs 1986, 172. s.

⁶⁷³ Bu başlık altında verilen italik kısım, gazelin baş kısmı olmasından dolayı 108b’den alınmıştır.

⁶⁷⁴ GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 180. s.

⁶⁷⁵ “Bir nice demdür” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 180. s.

⁶⁷⁶ “nâliş” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 180. s.

⁶⁷⁷ İkinci tef’ilde vezin aksamaktadır.

[108a]

- (1a) Mâ-ba'd
- (2a) Kim kaldı girü maşşûdına şarf-ı emekde Lâkin yine şekde
Her ân görürüz herkesi bir dürlü dilekde Eyvâh dimekde
- (3a) Kim niş-i sipihri yimedi 'aksine *şoñra*⁶⁷⁸ Çün belli mihe[n]kde
Âzurdelikde kim işidür şimdi felekde Boş hâlî dimekde
- (4a) Ey bülbül-i dil âh-i seher-gâh nedendür Var ise dikendür
- (5a) Biñ derdile birdür bir ufağ manşıb-ı mevhûm Kim olmadı mağmûm
Hâlâ görünür kûşe-yi *niyâz(a)[ına]*⁶⁷⁹ maħrûm Çok *hâşılı*⁶⁸⁰ mazlûm
- (6a) Haydi diyelim devlet-i iqbâlile her şûm Hîç olmadı mercûm
Hâşıl ne olur kâr-ı cihānuñ şoñı ma'lûm Besbelli ki ma'dûm
- (7a) Çün fâ'ide yok h'vâhiş-i her câh nedendür Hep derd [ü] mihendür
- (8a) Ol pâdişâh-ı zî-kerem 'âlemlere bî-şek Akreb iken ezrek
Söyle güzelim kim didi gayrıla emel çek Muħkemin'irişmek⁶⁸¹
- (9a) Bir maşşad içün herkese biñ yüz şuyı dökmek Bilmem o kadar pek
Dil-hâ'hıñı sen derbeder 'arz itmege düşmek⁶⁸² Her yirde ilişmek
- (10a) Varken deyr-i Mevlâ gibi dergâh nedendür Emri ne hasendür
- (11a) Tetimmesi

⁶⁷⁸ "sende" GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 180. s.

⁶⁷⁹ "nişyanda" GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 180. s.

⁶⁸⁰ "fâzıl-ı" GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 180. s.

⁶⁸¹ Metinde "Muħkemin'i irişmek" şeklindedir. Vezin gereği "Muħkemin'irişmek" okunmuştur.

⁶⁸² Vezin son tef'ilede aksamaktadır.

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (11a) 'İşkâ irşâd eyleyüp pîr-i tarîk-i Mevlevî
Sîne-yi 'uşşâkı tenvîr itdi hüsni pertevi
- (12a) Vechi var mir'ât idinse 'arızî mäh-ı nevi
Kâlbe 'aks-endâz-ı nûr oldıkca feyz-i ma'nevî
- (13a) Kilk-i şab'um demlenür Hakkî 'aşâ vü tûrdan
- (14a) Hakkî sencide-yi şab'ı gör ki himmetler şalup
Nâ'il-i nâ-kâbili bu fenne mâ'ildür şayup
- (15a) Hayli rengin söylemişdür baır-ı eş'ara talup
Pek becâdur Nâ'il-i üstâddan taħmîs(i) alup
- (16a) İktibâs-ı feyz itsem nazra-yı meşhûrdan (1296⁶⁸³)

(1b) Kayseriyye Sarâyında Sa'âdetlü Hilmî Muhammed Paşa Hazretleri'nün (2b) İnşâd
Buyurdukları Kıt'adur

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (3b) Sâye-i luṭfında oldu Âşaf'â tağ üsti bāğ⁶⁸⁴
- (4b) Görmemişdür kimse böyle pür-şafâ tağ üsti bāğ
- (5b) Resm-i nev-gûşun⁶⁸⁵ feraḥ baht-ı⁶⁸⁶ mu'allâ tākıla
- (6b) Aşkılar, güller, fidanlar cān fedā⁶⁸⁷ tağ üsti bāğ

683 M. 26 Aralık 1878/14 Aralık 1879.

684 GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 186. s.

685 "nukûşun" GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 186. s.

686 "bahşâ" GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 186. s.

687 "cen-fezâ" GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 186. s.

- (7b) Faşl-ı güldür her yaña gerçi teferrücgâh olur
(8b) Başkadur ammâ bu cāy-ı dīl-güşâ tağ üsti bâğ
(9b) Kaşr-ı bālâ-yı nevînle resm-i ra'nâ-yı zemîn
(10b) Zîver-efzâ-yı serâdur vâkı'â tağ üsti bâğ

(11b) Buldı revnaķ Kayşerî vālî konağı yir yirin
(12b) Oldı şimdi bā'is-i hayr-ı du'â tağ üsti bâğ
(13b) Hâzret-i Hilmî gibi Pâşâ-yı zîşân var iken
(14b) Ehl-i diller zevķa baķsun Nâ'ilâ tağ üsti bâğ

[108b]

(1) Müftî Nâ'il Efendi Merhûmdan⁶⁸⁸

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (2) Her kim isterse temâşâ eylesün bî-ihtirâz⁶⁸⁹
Seyre çıķsun zevķa baķsun çekmesün vehm-i yasağ

(3) İnşirâh-ı kalbîle def'-i yübüset itdirür
Şıkca şıkca bu şudan her kim ider raṭb-ı dimâğ

(4) Faşl-ı güldür güldi gülzâruñ tarâvet mevsimi
Açdı ezhârın zemîn oldı zamân tağ üsti bâğ

(5) Meşrebince ṭab'-ı pâki rinde zevķıñ mevķı'ı
Zâhid-i (ü) sâlûs(ı) eger isterse çeksünler ayağ

⁶⁸⁸ Bu başlık altında verilen şiirin baş kısmından on iki beyit eksiktir. Detaylı bilgi için bk. GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklıızâdeler*, 186-190. s.

⁶⁸⁹ GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklıızâdeler*, 190. s.

- (6) Erciyes tağı gibi öyle şoğuk buzlı degül
Herkesün varsa merâkın tağıdır ya'ni bu tağ
- (7) Himmeti kal'-i cibâl eyler [ki] *hâlin*⁶⁹⁰ söylenür
Zerreyi eyler nigâh-ı iltifâtı koca tağ
- (8) Çeşm-i ağıyara egerçi her fidân bir hâr olur
‘Ayn-ı ‘ibretle bağan aḥbâba ra'nâ bâğ [u] rāğ
- (9) Yir yirin rindân gelüp seyr ü temâşâ eylesün
Ḥâk-rûb-ı gıll u gışdan sîneler bulsun ferâğ
- (10) Kayşerî gibi sevâd-ı a'zamı i'mâr idüp
Eyledi her vechile sükkân-ı şehrûn yüzün ağ
- (11) Meslegince maṭlab-ı *maḫşûda*⁶⁹¹ Nâ'il eyleyüp
İltifât u hürmetile Nâ'ilî kıldı çerâğ (Sene 1287⁶⁹²)

(13) Kayşeriyye taḥrîrât müdürü Yozgadî İsmâ'îl Ḥaḫḫî Efendi'ye gönderileñ gazel-i müs-
tezâdıyla pek güzel taḥmîs itmekle (14) teberrüken taḥrîr-i mecmû'a-yı 'âcizî kılındı 15 Şa'bâ-
nü'l-Mu'azẓam Sene 1296⁶⁹³

⁶⁹⁰ “ricâlin” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 190. s.

⁶⁹¹ “maksûdına” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 190. s.

⁶⁹² M. 3 Nisan 1870/22 Mart 1871.

⁶⁹³ M. 4 Ağustos 1879.

(15) Tahmîs-i Hakkî Efendi Ber-müstezâd-ı 'Âcizî «Nâ'îl Efendi'dür»⁶⁹⁴

	(Mef'ûlû/ mefâîlû/ mefâîlû/ feûlûn)	(Mef'ûlû/ feûlûn)
(16)	Kimler tıyacak da'vâ-yı nâ-ḥ'âh nedendür Ye'süñ ne sebeb nâle-yi nâ-gâh nedendür	Bî-hûde ḥazendür ⁶⁹⁵ Bu 'âdet-i zendür
(17)	Ketm eyle[me] bu âh-ı şebatgâh nedendür Ey dil kime üftâdesin eyvâh nedendür	Söyle kim idendür Bunca [ki] zamandur ⁶⁹⁶
(18)	Kimden kime şekvâlar iden âh nedendür	Bu vaqt-i fitendür
(19)	Ḥasretle tegâfülle mi bu nâle-yi bî-câ Hâmûn-ı maḥabbetde nedür bî-hûde ḡavḡâ	Yâ bir qurı sevdâ Varsa kaşı Leylâ
(20)	Ḥall olmadı gitdi yine bu sırr-ı mu'ammâ Bir şûḥ-ı sitemkâra mı üftâdesin eyâ	İt luṭfıla îmâ Her tavrı dil-ârâ
(21)	Yoksa bu kadar nâsın ⁶⁹⁷ cângâh nedendür ⁶⁹⁸	Bunca ne figendür
(22)	Mâ-ba'dı şaḡ şaḥîfededür	
[108a]		
(1a)	Mâ-ba'd	
(2a)	Kim kıldı girü maḡşûdına şarf-ı emekde Her ân görürüz herkesi bir dürlü dilekde	Lâkin yine şekde Eyvâh dimekde
(3a)	Kim nîş-i sipihri yimedi 'aksine soñra ⁶⁹⁹ Âzurdelikde kim işidür şimdi felekde	Çün belli miḥekde Boş ḥâlî dimekde
(4a)	Ey bülbül-i dil âh-i seḡer-gâh nedendür	Var ise dikendür

⁶⁹⁴ Bu başlık altında verilen italik kısım, gazelin devamı olmasından dolayı 108a'dan alınmıştır.

⁶⁹⁵ GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 180. s.

⁶⁹⁶ "Bir nice demdür" GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 180. s.

⁶⁹⁷ "nâliš" GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 180. s.

⁶⁹⁸ İkinci tef'ilede vezin aksamaktadır.

⁶⁹⁹ "sende" GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 180. s.

- (5a) *Biñ derdile birdür bir ufç manşıb-ı mevhum⁷⁰⁰ Kim olmadı mağmum*
Ĥalâ görünür küşe-yi niyâz(a)[ına]⁷⁰¹ maħrûm Çok ĥâşılı⁷⁰² mazlûm
- (6a) *Haydi diyelim devlet-i iĥbâlile her şûm Hîç olmadı mercûm*
Ĥâşıl ne olur kâr-ı cihānuñ soñı ma'ûm Besbelli ki ma'dûm
- (7a) *Çün fâ'ide yok ĥ'âhiş-i her cāh nedendür Hep derd [ü] mihendür*

- (8a) *Ol pâdişāh-ı zî-kerem 'ālemlere bî-şek Akreb iken ezrek*
Söyle güzelim kim didi ġayrıla emel çek Muħkemin 'irişmek⁷⁰³
- (9a) *Bir maḡsad içün herkese biñ yüz şuyı dökmek Bilmem o kadar pek*
Dil-ĥā'hiñı sen derbeder 'arz itmege düşmek⁷⁰⁴ Her yirde ilişmek
- (10a) *Varken deyr-i Mevlā gibi dergāh nedendür Emri ne ḡasendür*

[109a]

(1a) Ĥişarcıklı-zâde Müftî Nâ'il Efendi Mecmû'a-yı Münîfelerinden

- (Mef'ûlü/ mefâîlü/ mefâîlü/ feûlün) (Mef'ûlü/ feûlün)
- (2a) *Fevziyye'yi yâ Rab iki dünyâda 'azîz it Her şeyde temîz it⁷⁰⁵*
- (3a) *Ferḡunde'yi de Nâ'il-i maṭlûb u merâm it Mesrûr u bekâm it*
- (Mef'ûlü/ mefâîlü/ mefâîlü/ feûlün)
- (4a) *Yâ Rab heves-i 'ilm-i 'azîz eyledi Nâşır⁷⁰⁶*
Nâ'il ide maḡşûdına ol Ĥazret-i Qâdir

⁷⁰⁰ İkinci tef'ilede vezin aksamaktadır.

⁷⁰¹ "nisyanda" GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 180. s.

⁷⁰² "fâzıl-ı" GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 180. s.

⁷⁰³ Metinde "Muħkemini irişmek" şeklindedir. Vezin gereği "Muħkemin'irişmek" okunmuştur.

⁷⁰⁴ Vezin son tef'ilede aksamaktadır.

⁷⁰⁵ GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 215. s.

⁷⁰⁶ GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 215. s.

- (5a) Yâ Rab bu kuluñ Nâşır'a sen eyle mükerrem
Taḥşîl-i kemâl [ü] hüneri eyle müyesser⁷⁰⁷
- (6a) Yâ Rab bu kuluñ Nâşır'ı sen eyle mu'ammer
Her faẓl u kemâli vü hüneriyle müyesser
- (7a) Yâ Rab beni sen nâşır-ı şer' eyle demâdem
Aḥlâḳ-ı pesendîde ile eyle mükerrem
- (8a) Tekmîl-i 'ulûm ile 'azîz eyle İlâhî
Taḥşîl-i kemâlâtı aña eyle sen âsân⁷⁰⁸
- (9a) Nâşır kuluñı nâ'il-i envâ'-ı fûnûn it
İ'mârını erzâḳını yâ Rabb füzûn it
- (10a) Nâşır kuluñı nâ'il-i her 'ilm ü fûnûn kı
İḳbâlini i'mârını yâ Rabbi füzûn kı
- (11a) Bu Nâşır'ı yâ Rabb kemâl-i keremünden Kı Nâ'il-i her fen
Kı Nâşır'ı yâ Rabbi kemâl-i keremünden Faẓl ile müzeyyen
- (12a) *Târîḫ-i Sâl-i Cedîd Bârekallâhu'l-meliku'l-murîdu*⁷⁰⁹
- (13a) 1303⁷¹⁰

⁷⁰⁷ Kâfiye uymamaktadır.

⁷⁰⁸ Kâfiye uymamaktadır.

⁷⁰⁹ “Yeni senenin tarihi, her şeyin sâhibi olan ve isteyen (dileyen) Allah mübârek kılsın.”

⁷¹⁰ M. 10 Ekim 1885/28 Eylül 1886.

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (14a) Lafz u ma'nâ ile artık bir güzel târîhdür
Nâ'ilâ biñ üç yüz üçdür sâlimiz koy deftere
- (15a) Sâlimiz biñ üç yüz üçdür Nâ'ilâ koy deftere
Lafz u ma'nâ ile çıkdı iki târîh-i cedîd (nevîn)

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (16a) Lafz u ma'nâ ile artık iki târîh-i nefîs
- (17a) Nâ'ilâ koy deftere biñ üç yüz üçdür sâlimüz

(1b) Sulţân Hamâmı'nun Bu Kere Mücedded Ta'mirine Söylenen Târîh

(1295⁷¹¹)

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (2b) Giden Nâ'il şıcağdan bayılayazdı bu târîhde
- (3b) Yapıldı şimdilik Sulţân Hamâmı pek metîn oldu

(4b) Birâder Enver Efendi Hazretleri'nün Maḥdûmı Muhammed Bâhir (5b) Efendi Haṭṭına
Bedâheten söylediği beytdür

(6b) Beyt

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)

(Fâilâtün)

(Fa'lün)

⁷¹¹ M. 5 Ocak 1878/24 Aralık 1878.

(7b) Sa'ý u gûşişle olur böyle mahâret zâhir⁷¹²

(8b) Yazdı bu beyt-i nevi kilik-i Muḥammed Bâhir

(9b) (Şa'bân 1289⁷¹³)

(10b) Diğer

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(11b) Hüsni-i hâl ü haṭṭını Yūsuf *Beg'ün*⁷¹⁴ dir seyr iden⁷¹⁵

(12b) İmtihân bezminde Yūsuf yüz kazanmış *numrayı*⁷¹⁶

(13b) (Nâ'il 594)

[109b]

(1a) Mecmû'a-yı Şeyḥ El-hâc Sa'îd Efendi Ḳuddise Sırruhu'l-'Azîz'den Yazılmışdur

(2a) Kahve

(2a) Belîğ

⁷¹² GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 220. s.

⁷¹³ M. 4 Ekim 1872/1 Kasım 1872.

⁷¹⁴ “Beğdir” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 220. s.

⁷¹⁵ GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 220. s.

⁷¹⁶ “numroyu” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 220. s.

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

- (3a) Tuḥfe-yi nâ-dide-yi ḥâk-i Yemen'dür ḳahve⁷¹⁷
Rehber-i laḥlaḥa-yı Veys-i Ḳaran'dur ḳahve
- (4a) (Bir) *sîne-yi ḥahre*⁷¹⁸ ḡulâm-ı Ḥabeşî'dür ammâ
Lebbeleb *maḥrem-i*⁷¹⁹ her sîm-i zekandur ḳahve
- (5a) Vaḳt-i *serḥâda*⁷²⁰ düşer âteşe *hünūd*⁷²¹-âsâ
Mâ'il-i ḳâ'ide-yi ḥubb-ı vaṭandur ḳahve
- (6a) Kâse-yi gül gibi her faşl-ı behâr oldıḳca
Zînet-i dâ'ire-yi bezm-i çemendür ḳahve
- (7a) İçse bir cür'asın[ı] âdemi taṭyîb eyler
Celb-i ḳalb itmede bir emr-i ḥasendür ḳahve
- (8a) Oldı her ḳaṭresi anuñ bedel-i l^x âb-ı ḥayât
Süst-i endâma hemân rûḥ-ı bedendür ḳahve

[Derkenar] l^x*Minhu nezâketi lâ-yahfâ*⁷²² Es-seyyid Aḥmed 'Âkif⁷²³

⁷¹⁷ GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 74. s.

⁷¹⁸ “siyeh-çerde” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 74. s.

⁷¹⁹ “hemdem-i” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 74. s.

⁷²⁰ “sermâda” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 74. s.

⁷²¹ “Hindü” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 74. s.

⁷²² “Gizlenmez nezâketinden”

⁷²³ Sağ derkenarda yer almaktadır.

- (9a) Hele tefrîc-i dil[i] ehl[i] *görüþ*⁷²⁴ itmekde⁷²⁵
Bedel-i hâşiyet-i dürr-i ‘Aden’dür kahve
- (10a) Bunda yok zerre kadar dağdağa-yı sükker-i hâr
*Neşve-yi*⁷²⁶ cām-ı meye ta‘ne-figendür kahve
- (11a) Kendüsin hâtır için âteşe eyler iḥrāk
Ya‘ni hem meşreb-i erbāb-ı mihendür kahve
- (12a) Çehresin seyr ideni tûṭi-yi gūyā eyler
Kuvvet-i nātıkā-yı ehl-i süḥandur kahve
- (13a) Kahve hâzır olıcaḳ şevḳ u şafā hâşıl olur
*Dā‘imā*⁷²⁷ vāsıta-yı def‘-i hazendür kahve
- (14a) *Deh(ā)[e]n-i*⁷²⁸ taḥmîş ola çün şemm olunur bûy-ı *nefyi*⁷²⁹
Râci‘-i rāyiḥa-yı misk-i *ḥasendür*⁷³⁰ kahve
- (15a) Bulduğım lezzeti bunda bulamam âḥarda
Ey Belîğ iç anı kim zevḳ-ı dehendür kahve
- (16a) Nemeḳahu Es-seyyid Aḥmed ‘Ākif

⁷²⁴ “hümûm” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 74. s.

⁷²⁵ Son tef‘ilede vezin aksamaktadır.

⁷²⁶ “neş‘e-i” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 74. s.

⁷²⁷ “gâlibâ” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 74. s.

⁷²⁸ “tâze” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 74. s.

⁷²⁹ Vezin aksamaktadır. “nefis” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 74. s.

⁷³⁰ “hatemdir” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, 74. s.

(1b) Müfred⁷³¹

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (2b) Köpek sen benden a'lâsın ki gör gel iñmek bilmez⁷³²
(3b) Xanâ'at ehlidür tab'uhn pilâvıñ mercimek bilmez

(4b) Ğazel-i 'İzzet

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (5b) Şehâ hüsnüñ berâtı hüküm ider İran'a mîrâna⁷³³
(6b) Burûc-ı şevketiñ terciğ olur şâhâne mâhâne
(7b) O müşk-i bûy-ı zülf-i 'anberin hâliñ midür cânâ
(8b) Şemâmı bahş iden bezmiñdeki iskâna meskâna
(9b) Xoma ef'î-şıfat nâ-dânı bezm-i hâş-ı 'irfâna
(10b) Nişâr-ı zehr meges(l)[r]ân olmasun yârâna mârâna⁷³⁴
(11b) Girân kıymet *bilür*⁷³⁵ eş'arımız sevğ-ı ma'ârifde
(12b) Konulsa hâmemizden gevher-i rîzâna mîzâna

⁷³¹ Müfred başlığı altında matla' beyiti verilmiştir.

⁷³² Vezin aksamaktadır.

⁷³³ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XXI. s.

⁷³⁴ Vezin aksamaktadır.

⁷³⁵ "bulur" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XXI. s.

- (13b) Girībān[1] girerse destîne ol āfetūñ ‘İzzet
(14b) Zülāl-i la‘lini nūş it yapış gerdāna merdāna
(15b) Nemeķahu Es-seyyid Aḥmed ‘Ākif

[110a]

(1a) Mecmū‘a-yı Şeyḥ El-ḥāc Sa‘īd Efendi’den Yazılmışdur
(2a) Ḳuddise Sırruhu’l-‘Azīz

(3a) Ġazel-i Rāşid

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (3a) Yazdı gerçi ‘aşık vuşlata ibrām içün şaḳlar
(4a) Ol āfet daḥı nāzı taḳlit-i ibrām içün şaḳlar
(5a) O şūḥı şanma kim ser-keşliginden iltifāt itmez
(6a) Zamān-ı ruḥşat-ı gül-būse-yi bayrām içün şaḳlar
(7a) Göñül geçdi hevādan ḳalmadı bir nesne(ye) meyyāli
(8a) Mey-i gülgünü virseñ mevsim-i ālām içün şaḳlar
(9a) Cedel-kārāna ḥāmūşī ḳadar rengin cevāb olmaz
(10a) Sükūtın merd-i dānā ḥaşmını ilzām içün şaḳlar
(11a) ‘Abeş ḥıfz(a) eylemez ehl-i mekārım himmetin Rāşid
(12a) ‘Aḳıḳ-ı şāf-ı gevher āb-ı rüyın tām içün şaḳlar

(14a) Perdâ'î⁷³⁶

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

(15a) *Nic'olur*⁷³⁷ dil-ber-i ra'nâ memesin em me[me]ler⁷³⁸
Derd-i tıfl dil-i 'uşşâka olur em me[me]ler

(16a) Rûy-ı māl eyler iken sîne-yi sîmî[ni]ne yâr
Şerm idüp *nâledür*⁷³⁹ işte saña em me[me]ler⁷⁴⁰

(17a) Tıfl-ı dil nâleler eyler göricek la'l-i lebin
Fi'l-meşel körpe kızıdur dil-i leb-yâr em me[me]ler⁷⁴¹

(18a) Tırfa mâ'il kızıdur dil-i leb-yâr emmesine
Diseler *emmeli*⁷⁴² ol hem diseler em me[me]ler

(19a) Olur el çekmek o sîmin zekânından yârın
Nice mümkün leb-i şîrîn-i dehen em me[me]ler

(20a) Ey [ki] Perdâ'î⁷⁴³ [sen] ister (i)señ [de] em memeler
Tıfl-ı za'fa arzu-yı giriftâr ider em me[me]ler⁷⁴⁴

⁷³⁶ “Perde'î” ya da “Perdâ'î” de okunabilmektedir.

⁷³⁷ “renc olur” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XXII. s.

⁷³⁸ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XXII. s.

⁷³⁹ “nâle ider” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XXII. s.

⁷⁴⁰ Üçüncü tef'ilede vezin aksamaktadır.

⁷⁴¹ Vezin aksamaktadır.

⁷⁴² “em meler” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XXII. s.

⁷⁴³ “Perde'î” ya da “Perdâ'î” de okunabilmektedir.

⁷⁴⁴ Vezin aksamaktadır.

(1b) Müfred

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

- (2b) Tевbe-yi meyde şebât-ı kademimden şoran
(3b) Orasın sâķī-yi gül-çehrenüñ ibramı bilür

(4b) Müfred⁷⁴⁵

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

- (5b) Güle güş itdiremez yok yire bülbül iñler
(6b) Varak-ı mihr-i vefâ-yı kim okur kim diñler

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (7b) Levh-i cebheñ[i] de taķdîr itse kassâm-ı ezel
(8b) Başa yazılan gelür nîk ü bed [hem] yâ hayr u şer
(9b) Kûl ĥaţâdan şâh 'aţâda böyledür ĥavr-ı beşer
(10b) Kûl beşer, âdem şaşar, işler ĥaţâdur [hep] beşer

746

⁷⁴⁵ Müfred başlığı altında matla' beyiti verilmiştir.

⁷⁴⁶ Vezin tespit edilememiştir.

- (11b) Mey[i] nūş ide n'ola 'örf ile lā-būd müşelles
(12b) Eş-şey'i ilā şey' illā vaqd
(13b) Bāde-yi 'araḫ tükendi sāḳī getir müşelles

[110b]

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (1a) Pāyınā yüz sürmege ben ḥāke iḥsān yok mıdur⁷⁴⁷
'Āşık-ı bî-çāreye hergiz 'ināyet yok mıdur
(2a) Cevrile 'uşşāḳı öldürdüñ bu gün ey serv-ḳad
Ḳāzī olmaz mı Ḥudā yarın kıyāmet yok mıdur
(3a) Mey içüp maḥbūb sevmek tūtalum *ol(ma)sun*⁷⁴⁸ günāh
Ḥalk içinde zāhidā hergiz zarāfet yok mıdur
(4a) Cānını Şirīn için Ferhād teslīm eyledi
Ben ḳuluñ da ol ḳadar ḡayret yok mıdur
(5a) Baḡ ḳoyanlar eşiğine irdiler hep devlete
Kātibī yoksa senüñ başında devlet yok mıdur

(Fâilâtün/ mefâilün/ feilün)

(Feilâtün) (Fa'lün)

⁷⁴⁷ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XXII. s.

⁷⁴⁸ "olmuş" GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XXII. s.

(7a) Mâl için çift idinme pîre-zeni
Yüz cefâ görsem ey şanem senden

(8a) Ger bu nice batar ise altuna
Bu ne sözdür uşanam senden

(9a) La'net olsun aña vü mâline
Tâli'imdür seni vefâsız iden

(10a) Mâli mel'ûn kendisi hüd mel'ûn
Ben anı şanma kim şanam senden

(11b) Kıt'a

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (12b) Ğurre olma hüsnüñe ey dil-ber-i şâhib-cemâl⁷⁴⁹
(13b) Zîra vardur her kemâlün âhîrinde bir zevâl
(14b) Dünyada dört nesnenün yokdur vefâsı eyle⁷⁵⁰ bil
(15b) Biri 'ömr, [ü] biri hüsn, [ü] biri mülk, [ü] biri mâl

(16b) Müfred⁷⁵¹

(Mefâilün/ mefâilün/ feülün)

⁷⁴⁹ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XXIII. s.

⁷⁵⁰ “öyle” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XXIII. s.

⁷⁵¹ Müfred başlığı altında matla' beyiti verilmiştir.

(17b) Edeb bir tâcdur (ez) nûr-ı İlâhî⁷⁵²

(18b) Edebsizlik kûl ider pâdişâhı

(11c) Maṭlaʿ

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

(12c) İnledin nice bir ʿâşıkларуñ bağı kebâb olsun

(13c) Saña bu cevri taʿlîm idenüñ evi ḥarâb olsun

(14c) Kıṭʿa Der-ḥaḳḳ-ı Nâşûḥ Ḥoca

(Feilâtün/ feilâtün/ feilün)

(15c) Cürm-i rüşvet için Nâşûḥ Ḥoca

(16c) Sürilüp Āstâne'den gitdi

(17c) Görüp erbâb-ı irtisâ anı

(18c) Cümlesi tevbe-yi Nâşûḥ itdi

(Fâilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)

(19a) Ele ayna alup göre yüziñe bakma şaḳın

Sen de dīvâne olursun güzelim bencileyin

752 GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XXIII. s.

[111a]

(1a) Müfred

(Feilâtün/ feilâtün/ feilün)

- (2a) Meşel-i râstdur cihānda bu söz
(3a) Baş keser tilkü kırdun adı yavuz

- (2b) *Kitmānū'l-fakri zehādetun ve'n-tizāru'l-feraci bi's-şabrı 'ibādetun*⁷⁵³

(Feilâtün/ feilâtün/ feilün)

- (3b) Mā'il ol alçağa mānend-i hilāl⁷⁵⁴
Arta günden güne tā sende kemāl

755

- (4a) Sebz-i (ü) şarla baq ey yüzi gül gönclere
(5a) Her biri el yolum diyü tutmuş şecere

(Feilâtün/ feilâtün/ feilün)

(Fâilâtün) (Fa'lün)

- (4b) Hāke sürer yüzünü yād-ı nīm
Kaşr-ı deryāda olur dürr-i nīm

753 “Fakirliği gizlemek zühddür. Sabırla kurtuluşu beklemek ibâdetdir.”

754 GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XXIII. s.

755 Vezni tespit edilememiştir.

- (5b) Çünkü rifʿat günde de ir semā
Anı şad-pāre irer bād-ı şabā

(6a) Kıtʿalar

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)

(Fâilâtün)

(Fa'lün)

- (7a) ʿAbdiyā pendimi gūş eyle eger ʿākıl iseñ⁷⁵⁶
(8a) Nazar itme hāzer it zāhirine insānuñ
(9a) Ehl-i dil zann idüp de itme laṭif eyle kelām⁷⁵⁷
(10a) Geçme ardına (şakın) huyın bilmedigiñ hayvānuñ

(11a) (ʿİ)[İ]māmī

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (12a) Şatılık itmiş metāʿın yār bu eyyāmda
(13a) Peştemāle bağlamış gördüm o gün hāmmāmda

⁷⁵⁶ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XXII-XXIII. s.

⁷⁵⁷ İkinci tef'ilede vezin aksamaktadır.

(15a) Beyt

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (15a) *Men çi güyem vaşf-ı ol ‘ālī-cenāb*⁷⁵⁸
(16a) *Nîst peygamber velī dārest kitāb*⁷⁵⁹
(17a) *Men çe güyem vaşf-ı ān şāh-ı ‘aẓīm*⁷⁶⁰
(18a) *Ū Süleymān u menem mūrī le’īm*⁷⁶¹
(19a) *Z’ān beyāverī uçārā ber zemīn*⁷⁶²
(20a) *Tā koned şān*⁷⁶³ “*rahmeten li’l-‘ālemin*”⁷⁶⁴

(6b) Sultān Selīm

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (7b) İstikāmet şatmak ey baña hep lāf mı
(8b) Yār olup agyārıla şalınmak inşāf mı
(9b) Hāy hānem va‘de-yi luṭf itdügün hep lāf mı {Şemsī Paşa}
(10b) ‘Āşık-ı şūrīdeden şabr istemek inşāf mı

⁷⁵⁸ “O âl-i cenâbın vasfında ben ne söyleyeyim?”

⁷⁵⁹ <http://www.selcuk.edu.tr/dosyalar/files/323/kongreler/2MMK.pdf> 23.08.2017/10:25. Ayrıca bu beyit Tâhirü’l-Mevlevî’nin Mir’ât-ı Hazret-i Mevlânâ adlı eserinin ilk sayfasında yer almaktadır. KOÇ KESKİN, Neslihan, *Tâhirü’l-Mevlevî’nin Hilye’sine Göre Mevlânâ*, Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi, Doğumunun 800. Yılında Mevlana Özel Sayısı, 50. sayı, 2008, 210. s.

<http://www.akmb.gov.tr/userfiles/files/EskiErdem%20pdf/Erdem%2050.pdf> 23.08.2017/10:25.

⁷⁶⁰ “Ulu pâdişâhın vasfında ben ne söyleyeyim?”

⁷⁶¹ “O Süleyman’dır ben değersiz bir karıncayım.”

⁷⁶² “O yüzden yeryüzüne getirdiler.”

⁷⁶³ “Ki (Âlemlere rahmet için) bir şeyler yapsın.”

⁷⁶⁴ “Âlemlere rahmet için” Enbiyâ 107.

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (11b) Ecel derdine dermân ister iken Hâzret-i Loğmân⁷⁶⁵
(12b) İçirdi cām-ı mevî aña dağı sâkı-yi devrân

(13b) ‘Azmi Efendi

(Feilâtün/ mefâîlün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa’lün)

- (14b) Hârc iden mâlî nâ-maḥalline
(15b) Şanmañuz kim anı seḫâvet ider
(16b) Ni‘met-i ḥaqqı eyleyüp isrâf
(17b) Ne seḫâ belki ol sefâhat ider

(1c) Medḥ-i Enfiyye

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (2c) Görünce meclis(d)e ‘ârif çıkar meydâna enfiyye
(3c) Çıñ[ı]ladıkça şafâlar baḫş ider ‘irfâna enfiyye⁷⁶⁶
(4c) Mu‘teber oldığıçün kâra gibi görünür ammâ
(5c) Zihî maḫbûl [ü] mergûbdur -efşâna enfiyye

⁷⁶⁵ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmûalar*, XXIII. s.

⁷⁶⁶ İkinci tef’ilede vezin aksamaktadır.

[111b]

(1) Su'âl Der-hakḳ-ı Kahve Müftî Efendi

- (Feilâtün/ mefâilün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)
- (2) Müftî-yi müşkil-i şavâb u hatâ
Mesned-ârâ-yı maḥfil-i fetvâ
Müşkilüm var cenâbıña geldüm
Eyledüm ḥazretiñden istiftâ⁷⁶⁷
- (3) Kahvenüñ ḥâl ü ḥürmetinde meger
(...) ⁷⁶⁸berâyıñ(ı) şübhe-yi 'arız oldu baña⁷⁶⁹
Evvelâ hey'et-i âvâresidür
Meclisi fişk içinde ḥamr-âsâ
- (4) Sâniyen sekri var ḥumâra şebîh
Sâlişen berd ü yâbisdür ṭab'an
Bârid ü yâbisüñ medd-i (ü) emnin
Bedene ki şanur dimiş şaṇma
- (5) Râbi'an muḥtemelüdüñ sâḳî
Kâsesinüñ ḥarâm ide ilkâ
İḥtilâṭ eylese ḥelâ[l] u ḥarâm
Ḥürmeti cānibinedür fikhâ

⁷⁶⁷ “Bu kıt’a Muhittin Eliaçık’ın “*Osmanlıda Manzum Fetvâlar ve Edebî Değerleri*” isimli mâkalesinde 52. sayfada geçmektedir. Bu makâleye göre manzum fetvâ Bostanzâde Mehmed Efendi’ye âittir. ELİAÇIK, Muhittin, “*Osmanlıda Manzum Fetvâlar ve Edebî Değerleri*”, Turkish Studies, International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/1 Winter 2012, p. 41-56, Turkey.

⁷⁶⁸ Burada bir boşluk bırakılmıştır.

⁷⁶⁹ Vezin aksamaktadır.

- (6) Hâmisen zaḥma bā'ış olmuşdur
Her ne meclisdeki içse zarfā
Budurur şübhem evvel ü āḥir
Eyledüm anı bir bir istikṣā

- (7) Her ne deñlü cevāb[1] zāhir ise
Baña oldı setir ü nā-peydā
Hāme-yi luṭfiñıla sulṭānum
Umarım idesin anı iclā

(8) El-cevāb

(Feilâtün/ mefâilün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

- (9) Diñle ey sâ'il-i şavāb u ḥaṭā
Müşkil-endāz-ı maḥfil-i 'ulemā
Ḳahve ḥaḳḳında zıkr olan şübehāt
Vehmdür cümlesi medār-ı riya⁷⁷⁰

- (10) Evvelā hey'et-i idāre dimek
Cehle dā'ir kelām-ı bī-ma'nā
Faḥr-ı 'Ālem ki ḥuccet-i ḥaḳdur
Fi'li de ḳavli gibidür ḥaṣṣā

⁷⁷⁰ “Bu kıt'a Muhittin Eliaçık'ın “*Osmanlıda Manzum Fetvâlar ve Edebî Değerleri*” isimli mâkalesine göre manzum fetvâ Bostanzâde Mehmed Efendi'ye âittir. Eliaçık, Muhittin, “*Osmanlıda Manzum Fetvâlar ve Edebî Değerleri*”, 52. s.

- (11) Ya'ni meşûrdur şamîminde
Bir gün ol pâdişâh her dü-serâ
Lebin[i] şâf doldurup kadehe
İtdi aşhâb-ı şuffeye iskā
- (12) Sünnet olmuşdur[ur] bu vaż'-ı hasen
İder ümmet olan anı icrâ
Şāniyen sekri var dimek buña sen
“Hüm lā ya'qılūne”⁷⁷¹ nedür bu edā
- (13) Bize ‘ilm-i yakîn gelmişdür
Zerrece sekri olmaya kaţ'ā
Şübhe-yi şālišūñ degül vārid
Kıatı bāridce sözdürür haqqā
- (14) Kimi bārid kimisi yābisdür
Mütenāvil olan cemī'ci gıdā
Kahvenüñ nef'i(ñ)[n]e meşāhirdür
Bir ikisin zıkr ide(lü)m icmālā
- (15) Evvelā balgāmı izāle ider
Eridüp maḥv ider kıomaz aşlā
‘İyşānıla kıayya māni'dür⁷⁷²
Nef'i var ağıza daḥı dir ḥükemā

⁷⁷¹ “Onların (çoğu) akıl etmezler” Hucurât 4.

⁷⁷² Vezin aksamaktadır.

- (16) Kaṭ' ider cümle-yi rûṭubâtı
Hem ḥuşāre (bakarsak) olan riyāḥa devā
Nef'i vardur dimiş bu içre⁷⁷³
Daḥı kılunca bir esîr-i belā

- (17) Şol baş ağrısı kim anuñ sebebi
Daḥme-yi şiddet ḥarāret ola
Yā ḥarab ola gönin kapanmasında⁷⁷⁴
Kızarup nitekim gül-i ḥamrā

- (18) Yā belā-yı ra'diñe aña devā
Olmaya bir tarîķıla ciddā
Çāresi daḥı kâhve içmekdür
Kâhve olur aña 'ilāc u şifā

- (19) Kâhve iç kâhve dāfi'-i ğamdur
Vire şayķal dimāĝa 'aķla cilā
Sehve bā'is olması başķa
Maḥzı luṭf-ı Ḥudā dimiş şuleḥā

- (20) Kâhvenüñ iki kısmını daḥı sen⁷⁷⁵
 dibiyle muttaşır şanma
Ol ki kışriyyedür anuñ şanı
Bārid ü yābis olmadur ṭab'ā

⁷⁷³ Vezin aksamaktadır.

⁷⁷⁴ Vezin aksamaktadır.

⁷⁷⁵ Vezin aksamaktadır.

[112a]

- (1a) Ol ki nebiyyedür anuñ tab'ı
Hârdur gâyetiyle itme merâ
İ'tibâr olıcağ tenâvülüne
Hâr olan nâfi' olmadur ıbbâ
- (2a) Bâ-ıhuşûş ile tabh ola "*beyyinâ*"⁷⁷⁶
Kalmaya anda zerre kıatre-yi mâ
Ya'ni ki şâf ola küdüretten
K'ola fincân içinde cılve-nümâ
- (3a) Hiç nazîr ü 'adîl[i] olmaz anuñ
Şîr ü hürmâ olursa da meşelâ
Şübhe-yi râbî'üñ 'acebdür ki
Ola 'âkıll olan hâtırı biyâ
- (4a) Vehm-i maḥẓ ile kaḡı mezhebde
Buña taṣrîḡ ola yâ ki imâ
Ki i'tibârât vehmile bir şey'
Yâ ḡarâm u ḡelâl ola ḡaşâ
- (5a) Müşk ü 'ûd u ziyâd u 'anberdür
Ġâlibâ içine olan milḡâ
Ḥâmisen zemmesi olması bâ'is
Degül aṣlâ sellemü'l-zaḡvâ

776 "Açık bir kanıt" Beyyine 1.

(6a) Ehl-i meclis tenāvül eyler iken
İtse tağyîr vaż' u şekl ammā
Ya'ni sekrāna eylese teşbîh
Kendüyi her zih-i dil-i āgāh

(7a) Luţf u halkı olan kimisine bil
Kahve içmek virür hemîşe şafā
Cinne(t)-nefsî olan velî her bār
Her ne mevzî'de kim ide me'vā

(8a) Göz yumup kimse zemmini itme
Söyleme bulduğın 'ale'l-'amyā
Budurur sözüm evvel ü āhîr
Semm bi'l-ḥayr hāzîhi'l-fetvā

(1b) Hāzā Emrun 'Ākıbetuhū Ḥayrun ve Sa'ādetun⁷⁷⁷

(2b) Ecmel-i celîsün mecmû'an muţāla'a (3b) ve etrāk-i mecālis-i aqvām-ı *teḥādüşühüm*⁷⁷⁸
(4b) Re'îsü'l-küttāb Ġālib Efendi'nün mühr beytidür.

(5b) *Her ki hemnām-i Muḥammed şod sa'îd Ġālib'est*⁷⁷⁹

(6b) Rāşid Efendi'nün mühr beytidür

(7b) *Heme kār-ı Muḥammed rā elṭāf-ı Ḥudā yāver şod*⁷⁸⁰

⁷⁷⁷ "Bu, sonu hayır ve mutluluk olan bir iştir."

⁷⁷⁸ "(Onlara) konuşuyor."

⁷⁷⁹ Vezin tespit edilememiştir. "Muhammed adını taşıyan her kimse kutlu ve bahtlıdır."

⁷⁸⁰ Vezin tespit edilememiştir. "Muhammed'in her işi Allāh'ın lutuflarıyla mazhar olur."

(8b) maḥkeme kâtibi Ḥüsni Efendi-zâde Es-seyyid Muḥammed Emîn Efendi'nün mührinün beytidür

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(9b) Çünkü resûl ismine ismün ḳarîn {Mevcûd mührinden

(10b) Ḳorḳma ḳıyâmetde Muḥammed Emîn okunmuştur}

(11b) (1203⁷⁸¹)

782

(1c) *Fetesteffidu mine'l-âdâb ve'l-ḥikem*⁷⁸³

(2c) *Feteksibu'l-işme min sem'in ve min kelem*⁷⁸⁴

(3c) Münşe'ât-ı munteḥabe-yi mertebe-yi (4c) 'Osmân-zâde Şâbit Aḥmed Efendi (5c) merḥûmuñ çekide-yi berâ'a-yı bâhirü'l-berâ'alarınuñdur (6c) İḳtibâs

[112b]

(1a) Ḥişârcıklı-zâde Mes'ûd Efendi Mecmû'a-yı Eş'âr'ından 'aynen yazılmışdur

(2a) Câbecâ hevâyî tarzında ḡazel-güyâ olmaḳ âyine-yi dîrîn-i şu'arâ oldığı hüveydâ olduğınun işbu ḡazelâtı daḥı hezeliyye-yi (3a) rûşende eşer-i mezbûr-ı şu'arâya iḳtizâ olunmuştur

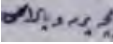
781 M. 2 Ekim 1788/20 Eylül 1789.

782 Vezin tespit edilememiştir.

783 "Âdâb ve hikmetlerden faydalanırsın."

784 "Duymaktan ve söylemekten günah kazanırsın."

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (4a) Hem-firâş olmak güzelle gönciler bayrâmıdur
Seglerin tabtıran koymak ehaşşı kāmıdur⁷⁸⁵
- (5a) Pîr olup oğlancılıktan geçdi şanmañ zāhidi
Ak şakalı şayd-ı hūbān itmekiçün dāmıdur
- (6a) Añladum şeyhūñ derūnı ‘ayn-ı şeytan çarşusu
Hānikāhın şorma şanki qarılar hāmāmıdur
- (7a) Güvegün dil-berān bildir yapılamaz
Kaz ovası kışlamaz bu sāl zenānuñ a(...)dur⁷⁸⁶
- (8a) İşimiz ‘ayn-ı s(...) ⁷⁸⁷ mi şanduñ ey zāhid degül
Bünye-yi germ-ülfeñ mismār-ı istiḥkāmıdur
- (9a) Çaldı bir Afşar beççe şabrımı göñlümi
Budur ādemim⁷⁸⁸ iden yağmā anuñ yordamıdur
- (10a) İhtiyār oldıkça gerçi katı düşdük biz g(...)e⁷⁸⁹
Hālımız ta‘yib olunmaz pîrlik eyyāmıdur

⁷⁸⁵ Vezin aksamaktadır.

⁷⁸⁶ Burada müstehcen bir kelime yer almaktadır.

⁷⁸⁷ Burada müstehcen bir kelime yer almaktadır.

⁷⁸⁸ İlâveten kurşun kalemle Râgıb Bey tarafından “yürüd ārāmım” yazılmıştır.

⁷⁸⁹ Burada müstehcen bir kelime yer almaktadır.

- (11a) Huftemiz beyz(a)[ā] toğuşdı bām-gāh-ı kevnde
Gir kâfir gūyā bu gün bed-fāmıdur⁷⁹⁰
- (12a) Vākı'ā igvā-yı şeytānla degüldür s(...)mek⁷⁹¹
Düşmese bu kadar b(...)a⁷⁹² ancak bu haş hāmıdur
- (13a) Tā huzūr günde şalıya ş(...)p⁷⁹³ sızlaması
Elbet bî-çāremūñ zu'munca istirhāmıdur⁷⁹⁴
- (14a) Bir süri kār-meşrebi ol kâhbe çekmiş üstine
Añladım ma'hūdesi vūs'atda öküz tamıdur
- (15a) Bir zamān Mes'ūd ümmīd-(d)[v]ār-ı g(...)e⁷⁹⁵ hāşş iken
Şimdi vūs'at-hāne-yi 'āmmuñ ucuz huddāmıdur

(1b) Müfred⁷⁹⁶

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (2b) Hāk-i pāya bendeñ irsāl itdigim başdırmadur
- (3b) Tuḥfe 'arz itmek degül kaşdıñ şuçum başdırmadur

⁷⁹⁰ İlâveten kurşun kalemle Râgıb Bey tarafından “nāmıdur” yazılmıştır.

⁷⁹¹ Burada müstehcen bir kelime yer almaktadır.

⁷⁹² Burada müstehcen bir kelime yer almaktadır.

⁷⁹³ Burada müstehcen bir kelime yer almaktadır.

⁷⁹⁴ Vezin aksamaktadır.

⁷⁹⁵ Burada müstehcen bir kelime yer almaktadır.

⁷⁹⁶ Müfred başlığı altında matla' beyiti verilmiştir.

(4b) Tārîḥ-i Çeşme-yi Taşkıncık der Kayseriyye İhyā-kerde-yi (5b) Maṭbaḥ Emīni Ḥalīl Efendi
1135⁷⁹⁷

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (6b) Teşnegāna didi tārîḥin Refîḳ
(7b) ‘Ayn-ı Zemzem’dür içmek āb-ı Ḥalīl⁷⁹⁸

(8b) Müfred⁷⁹⁹

(Mef’ûlü/ mefâilün/ mef’ûlü/ mefâilün)

- (9b) Aḥvālīmī o şāha bilmem nice idem ‘arz
(10b) Mābeynımız anıñla “beyne’s-semā ve’l-‘arz”⁸⁰⁰

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (11b) İştıyākım şöyledür ol sâḳi-yi ser-meste kim
(12b) Bulabilsem şuyın içerdim yuyup ayağın[ı]

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)

(Fâilâtün) (Fa’lün)

⁷⁹⁷ M. 12 Ekim 1722/30 Eylül 1723.

⁷⁹⁸ İkinci tef’ilede vezin aksamaktadır.

⁷⁹⁹ Müfred başlığı altında matla’ beyiti verilmiştir.

⁸⁰⁰ “Gökle yer arasında” Bakara 164. Vezin aksamaktadır.

- (13b) Eyledün ‘azm-i sefer ‘avn-i Hudâ yârın ola
(14b) Himmet-i ehl-i nazar kâfile-sâlârın ola

[113a]

(1a) Kitâb-ı Ma‘ârif-nişâb’dan Şehrî Süleymân Nâzım Efendi’nün Şi‘r-i Dil-pezîrine Nazîre-yi
Hişârcıklı-zâde Mes‘ûd Efendi

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (2a) Çün girîbân-*girimüzdür*⁸⁰¹ ‘ışk-ı cānān ba‘de-zā⁸⁰²
Pençe-yi zūr-āver-i ğamdan dil-āzād olmayuz
- (3a) Hemçü biz bende-yi ehl-i derūnuz [hem] ‘ākıluz⁸⁰³
Dil-firîb-i zümre-yi zühhād ü ‘ubbād olmayuz
- (4a) İstesek bir āh ile eflâki şad-çāk eylerüz
Öyle biz Ferhad gibi tağlarda ırğad olmayuz
- (5a) Bilmedik ‘*adet*⁸⁰⁴-ger-i zühd ü riyyāmız oldıgın
Bir dağı biz mā’îl-i hūbān-ı Ekrād olmayuz
- (6a) Çün zamān(ın)da böyle *esbāb-r*⁸⁰⁵ heves nā-yāb iken
Nā’îl-i nağdîne-yi evlād u aḥfād olmayuz

⁸⁰¹ “girmez der-i” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 94. s.

⁸⁰² GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 94. s.

⁸⁰³ Metinde “Biz hemçü bende-yi ehl-i derūnuz ‘ākıluz” şeklindedir.

⁸⁰⁴ “gâret” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 94. s.

⁸⁰⁵ “erbâb-ı” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 94. s.

(7a) Hep hünerdür añlaruz âmâc-ı tır[i] dahl iden
Biz *garîk*-ı⁸⁰⁶ ta'ne-yi hussâd-ı bî-dâd olmayuz

(8a) Çünkü mevrûş-ı pederdür bize bu tab'-ı selîm
Hâric-i ser-nâme-yi âbâ vü ecdâd olmayuz

(9a) Reh-nümâmızdur bizim şavb-ı rızâ-yı Hâlîk'a
Fârîğ u âzâde-yi ezkâr u evrâd olmayuz

(10a) Kalbimiz pek bağıldur "*naḥnu ḳasemnâ*"⁸⁰⁷ naşşına
İl gibi dil-beste-yi evḳâf-ı irâd olmayuz

(11a) Öyle bir şâhin-dilüz 'Anḳâ-yı ma'nâ şaydımu
Biz gürâb-ı lafza bî-maẓmûn-ı şayyâd olmayuz

(12a) Tab'ımız Mes'ud ne deñlü nâdire-zâ olsa da
Hâzret-i Nâẓım Efendi gibi nev-zâd olmayuz

(1b) Müfred⁸⁰⁸

(1b) (ve) Müftî Nâ'îl Efendi Mecmû'ası'ndan

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

⁸⁰⁶ "gamin-i" GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklıhâdeler*, 94. s.

⁸⁰⁷ "Biz taksim ettik" Zuhûf 32.

⁸⁰⁸ Müfred başlığı altında matla' beyiti verilmiştir.

- (2b) Geçdi gönlüm ârzu-yı dil-ber-i mağrûrdan
(3b) Fâriğ oldum istimâ'-ı muṭrib-i ṭanbûrdan

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

- (4b) Zillet erbâbı olur bâb-ı İlâhî'de 'azîz
(5b) Halk câmi'de el üzre götürür pâpûşın

(6b) Tārîḫ-i Çeşme-yi Taşkıncık der Kayşeriyye İhyâ-
kerde-yi Maṭbah Emîni Ḥalîl Efendi (7b) 1135⁸⁰⁹

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (8b) Teşnegâna didi tārîḫin Refîk } Velehu ḫaṣîde-yi merkûze-yi
(9b) 'Ayn-ı Zemzem'dür içüñ âb-ı Ḥalîl } fi'l-sebîli'l-mezbûr

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (10b) Benim dūd içdigim çün ṭa'n u teşnî' itme ey zâhid
(11b) Ne añlarsıñ rumûz-ı cılve-pîrâ-yı murâdımdan
(12b) Yatur rûbâh-ı ğam peygûle-yi ğâr-ı derûnumda
(13b) Tütûn yakdım anı çıksun diyü genc-i fu'âdımdan

(14b) Hâkim-i Sâbık Taḥsîn Beg-zâde İbrâhîm Beg Semi'tu Min⁸¹⁰ Mîr-i
mûmâ ileyh Cabbâr-zâde 'Osmân Beg Güfteî ve Taḥsîn Beg

(Mef'ûlü/ mefâîlü/ mefâîlü/ feûlün)

(15b) Şâkıb⁸¹¹ bu bürüdetle eger dūzaḥa girseñ

(16b) Bir lûle tütûn⁸¹² içmege âteş bulımazsın⁸¹³

(17b) Âhirini tekzîb idüp ıslâḥ olımazsıñ

[113b]

(1a) Hişârcıklı-zâde Mes'ûd Efendi'den

(2a) Müfti-yi Dârü'l-'ilm-i Kayseriyye Dâder-i Me'âlim-perverim Es-seyyid Sâlim Efendi
Ḥâzretleri'ne Naẓîremizdür

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

(3a) Dü-çeşm-i ḥasret-i cânânla ḥûn-efşân olup ḳalmaz⁸¹⁴

Ciger tennûr-ı tende ân-be-ân sūzân olup ḳalmaz

(4a) Bulur bir gün revâcın fırka-yı aşḥâb-ı isti'dâd

Bu bâzâr-ı cihân ğayret-ger-i nâ-dân olup ḳalmaz

⁸¹⁰ “Ondan işittim.”

⁸¹¹ “Zâhid”, AÇIKGÖZ, Namık, *Klasik Türk Şiirinde İnsanî Değerler*, Türk Şiirinde İnsanî Değerler Paneli, Altay Vakfı, Ankara 17.5.1997, 1953. s.

<http://www.aykgovtr/wp-content/uploads/2015/02/T%C3%9CRK-%C5%9E%C4%B0%C4%B0R% C4%B0NDE-%C4%B0NSAN%C3%8E-DE%C4%9EERLER-HUMANLY-VALUES-AND-VIRTUES-AS-REPRESENTED-IN-TURKISH-POETRY-%D0%A7%D0%95%D0%9B%D0%9E% D0%92%D0%95%D0%A7%D0%95%D0%A1%D0%9A%D0%98%D0%95-%D0%A6%D0%95%D0%9D%D0%9E%D0%A1%D0%A2%D0%98-%D0%92-%D0%A2%D0%A3%D0%A0%D0%95%D0%A6%D0%9A%D0%9E%D0%99-%D0%9F%D0%9E%D0%AD%D0%97%D0%98%D0%98.pdf> 27.08.2017/10:28.

⁸¹² “Duhan”, AÇIKGÖZ, Namık, *Klasik Türk Şiirinde İnsanî Değerler*, 1953. s.

⁸¹³ Bu beyit “Sırrı İbrahim Efendi”ye âittir. AÇIKGÖZ, Namık, *Klasik Türk Şiirinde İnsanî Değerler*, 1953. s.

⁸¹⁴ GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklı-zâdeler*, 92. s.

- (5a) Bu ‘âlemdür *devām*⁸¹⁵ yok gerdişinde şabra muhtâcdur
Göñül bir kām için minnet-keş-i dūnān olup kalmaz
- (6a) Döner dōlāb-ı çarḥ elbet bizim de başımız üzre
Ser-i ebnā-yı ‘aşra dā’imā gerdān olup kalmaz
- (7a) *Raḥîşdür*⁸¹⁶ naḳd-i cān[ın] sevḳ-ı ‘ışkuñ kâle-yi *vaşlın*⁸¹⁷
Behā-yı vaşl-ı cānān her zamān erzān olup kalmaz
- (8a) Olur fülk-i derūnum lenger-endaz sāḥil-i kāma
Demādem gavṭ-ı ḥūd-ı kulzüm-i aḥzān olup kalmaz
- (9a) Ne deñlü çehre-sāy-ı ḥāk-i zillet olsa bir müddet
*Ferīd-i*⁸¹⁸ kâbilān pesmānde-yi aḳrān olup kalmaz
- (10a) Ne rütbe olsa da *ferru(h)[ḥ]*⁸¹⁹-nümā-yı bezm-i istidrāc
Gürūh-ı zālīmān her ḥâlde ḥandān olup kalmaz
- (11a) Olur vüs‘at-serāy-ı *vaşlda*⁸²⁰ āzāde-ser bir gün
Göñül her ān esīr-i pister-i hicrān olup kalmaz
- (12a) Şular her teşne(-yi) ḥum-ḥāne-yi feyzüñ *ḳara ḥaddādi*⁸²¹
Bu bezimgāhda ḥvāhiş-kerān ‘atşān olup kalmaz

⁸¹⁵ “sâfâ” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklıhzâdeler*, 92. s.

⁸¹⁶ “refîkdir” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklıhzâdeler*, 92. s.

⁸¹⁷ “vuslat” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklıhzâdeler*, 92. s.

⁸¹⁸ “ferik-i” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklıhzâdeler*, 92. s.

⁸¹⁹ “ferah” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklıhzâdeler*, 92. s.

⁸²⁰ “vusülde” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklıhzâdeler*, 92. s.

⁸²¹ “kadeh-karı” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklıhzâdeler*, 92. s.

- (13a) *Nihāyetin*⁸²² olan *emrinde*⁸²³ aṣlā ḡuşṣadār olmaz
Geçer eyyām-ı ḡam āteş-resān-ı cān olup ḡalmaz
- (14a) Cenāb-ı Sālim-i fetvā-penāhuñ işrine Mes'ūd
Gidenler şıdkıla bî-behre vü bî-şān olup ḡalmaz
- (15a) Demidür ḡāl-i şübhe itmenüñ kim cümleye her ḡāh
Benānı dü-küşā-yı maḡzen-i itḡān olup ḡalmaz
- (16a) Hırīdār-ı hūner bu demde alsun ḡāmesin yoksa
Her ān kālā(n)-fūrūş-ı kūçe-yi 'irfān olup ḡalmaz
- (17a) Ḥaḡā'ik āşinā encāmdan bārik-i im'ān kim
Dil[e]dür egene ḡāl-i cihān pinhān olup ḡalmaz
- (18a) Bu rütbe ḡaste-yi cūdīñ ṭabīb-i ḡāzıḡıdır kim
İdenler 'arz-ı (u) cünbiş bir daḡı nālān olup ḡalmaz

(1b) *Laṭīfe*⁸²⁴

- (2b) Dögülür çizilir 'arz-ı cemāl itse de raḡşān

⁸²² “nihayet-bîn” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 92. s.

⁸²³ “ömründe” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 92. s.

⁸²⁴ Vezin tespit edilememiştir.

[114a]

(1) Hışarcıklı-zâde Mes'ûd Efendi

(2) Linâmıkhı

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

- (2) Gidicek kūyınā ben dīdelerüm pür-nem olur⁸²⁵
Teşne-yi 'ışkā hediye iki taş Zemzem olur
- (3) Şemeri toptolıdur ravza-yı hüsniñ her dem
Mīvesi buse olur sünbüli de perçem olur
- (4) Āteş-i gurbete tāb-āver olur 'ārif olan
Şonra sūd-ı⁸²⁶ diline 'izzeti hoş merhem olur
- (5) Çarhuñ iqbālını (vü) idbārını dā'im bilemem
Gehi kāmīl kamerüñ cirmi de gāhī kem olur
- (6) Yine tırmaz zene sır virmemege tā'ib iken
Duğter-i rezle ağız ağıza rind hemdem olur

⁸²⁵ GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklı-zâdeler*, 106. s.

⁸²⁶ "sûz-ı" GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklı-zâdeler*, 106. s.

- (7) İtmeye *fâş*⁸²⁷ diyü sonra keser sırlarını
Meclis-i sırra o kim mûm gibi maḥrem olur
- (8) *Alup*⁸²⁸ erbâb-ı dilüñ bār-ı girân-ı âhın
Ḳāmet-i çarḥ gibi ḳadd-i bülendi ḥam olur
- (9) Çünkü bir ni‘mete biñ minnet ider ibni zamān
Şimdi ‘indimde benim niyyeti ḥam(î)d ḥātem olur
- (10) Ey gönül şāf gerek meşrebi merdûñ yoksa
*Şūfila*⁸²⁹ şanma ki ol şūfî-yi ḥar âdem olur
- (11) Şîve-yi ester ider hicv(i)de ḥāmem ammā
Medḥ-i meydān-ı kerīmānda daḥı Edhem olur
- (12) *Destisi*⁸³⁰ gerçi muḥāl bām-ı vişal-i yāra
Saṭr-ı ‘ālî sūḥanum lîk aña süllem olur
- (13) Kim ki miḥnet-keş-i gerdün ola Mes‘ūd ammā
Ne ḳadar nāṭıḳa-perdāz ise de ebkem olur
- (14) **Likātibihi**

(Mef’ûlû/ mefâîlû/ mefâîlû/ feûlûn)

⁸²⁷ “ifşâ” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 106. s.

⁸²⁸ “alan” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 106. s.

⁸²⁹ “havf ile” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 106. s.

⁸³⁰ “dest-resi” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 106. s.

- (14) Bir yatmadığım kûşe-yi mey-hâne mi kaldı⁸³¹
Bir tatmadığım cür'a-yı peymâne mi kaldı
- (15) Zencîri sürür başı açık çāk-i girîbân
Bir ben gibi 'uşşākda dîvâne mi kaldı
- (16) Derd-i ğam-ı hicriñe devā itmege cānā
Bir girmedigim dünyada (dünyāda) tab-hâne mi kaldı
- (17) Aldıñ dilimi (ve) dünyamı tā cāna varınca
Ey muğ-beçe bir h'āhişüñ İmāna mı kaldı
- (18) Vā'iz söziñi diñle de gör zāhide yoksa
Ben tuymadığım kışsa vü efsāne mi kaldı
- (19) Şimden gerü çek kuyruğın dünyanuñ ey dil
Erbāb-ı hüner mesnedi nā-dāna mı kaldı
- (20) Bir demde 'urūc eylemege süllem-i kāma
Mes'ud kerem ü himmet-i merdāna mı kaldı

[114b]

(1a) Hışarcıklı-zāde Mes'ud Efendi

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

⁸³¹ GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklı-zâdeler*, 84-86. s.

(2a) Çünkü bendergeh-i şıdka girer olmaz bilüriz⁸³²
Şimdi kâlâ-yı vefâyı giyer olmaz bilüriz

(3a) *Kendiyî*⁸³³ her ne kadar itse de 'arz-ı kâlâ
Hod-fürüşân-ı cihānda hüner olmaz bilüriz

(4a) Şimdi âlâyişe ebnâ-yı zamān mâ'il ise
Şınf-ı ehl-i hünerān mu'teber olmaz bilüriz

(5a) Birbirine olalı aḥz u 'atâ-yı rü'esâ
Hâtır-ı ehl-i dilānı şorar olmaz bilüriz

(6a) Eyleseñ her ne kadar cevı ü cefâyı cānâ
Yine üftâdelerüñ şekve-ger olmaz bilüriz

(7a) Tağıdır çünkü ğubâr-ı ğamı böyle gerdün
Taḅ'-ı erbâb-ı 'uḳul bî-keder olmaz bilüriz

(8a) Kām içün itse tekâpū dil-i aşḫâb-ı hüner
Yine Mes'ūd gibi kāmver olmaz bilüriz

(9a) Likâtibihi

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

⁸³² GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 90. s.

⁸³³ "kendisi" GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 90. s.

- (10a) Bilüriz ehl-i dili peyker-i fersûdından⁸³⁴
Bilinür zâhid-i har cebhe-yi ma'kûdından
- (11a) Bize ol pîr-i meyûn rıfķıla pendî eyüdü
Vâ'izüñ kürside nuşh-ı ğazab-âlûdından
- (12a) Arz u eflâki yaķar âteş-i 'ışk-ı bî-bâk
Şaķın ey büt dilûñ âh-ı şerer-efzûdından
- (13a) Geçemem pâyiña [yüz] (söz) sürmeden ey şuķ vallâh
Bir geçer mi bulunur dünyada maķşûdından
- (14a) Lâyık-ı şānuñ olur elde nemiz var şanma
Cānı⁸³⁵ ĩşār⁸³⁶ iderüz aşlah-ı mevcûdından
- (15a) Bizi ol Hayy [u] Vedûd itmeye bir ān meb'ûd
Böyle şāhib-keremüñ sāye-yi maķdûdından⁸³⁷
- (16a) Hayli dem gelmedi mektûb-ı feraķ-ma(ş)[z]mû(b)[n]r⁸³⁸
Bilemem geçdi peder (ü) māder-r⁸³⁹ Mes'ûd'ından

⁸³⁴ GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 98. s.

⁸³⁵ “câmi” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 98. s.

⁸³⁶ “ibşâr” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 98. s.

⁸³⁷ “memdûdından” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 98. s.

⁸³⁸ “meshûbı” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 98. s.

⁸³⁹ “vâlid-i” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, 98. s.

(1b) Bir Mecmû'a-yı Münife'den

(2b) Enfiyye

(15'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.)

- (3b) Üsküdâr'da düstûr oldı yaparlar enfiyyeyi
(4b) İki dirhem bir pâreye şatarlar enfiyyeyi
(5b) Eger 'âlim eger câhil cümlesi itdi heves
(6b) Kırım'da Tâtârlar bile çekerler enfiyyeyi
(7b) Fesiñe dürer kıt'asına açayım diyü özenir
(8b) Yımenisin hazırılar çekeyim diyü bezenür
(9b) Bir meclisde kıt'a açsañ beşi birden uzanur
(10b) Çapucacık [ki] yağma iderler [ol] enfiyyeyi

[115a]

(1) Hışarcıklı-zâde (2) Mes'ûd Efendi 1230⁸⁴⁰

(Mef'ûlü/ mefâîlü/ mefâîlü/ feûlün)

- (1) Yanmazsa eger şem'ile pervâne-yi himmet⁸⁴¹
Yansun erisün künbed-i kâşâne-yi himmet
(2) Sâķileri çün şunmadı bir cām-ı lebâleb
Vîrân ola yâ Rab yine mey-ķâne-yi himmet

⁸⁴⁰ M. 14 Aralık 1814/2 Aralık 1815.

⁸⁴¹ GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklı-zâdeler*, 82. s.

- (3) Murgân-ı ma'ârif de uçar *bî-sû-yr*⁸⁴² sāmān
Sūzān olalı ez-ser-[a]-pā lāne-yi himmet
- (4) Ma'kūd qalır kākül-i kāmıñ kerhi de⁸⁴³
İtmezse küşād 'uqdesini şāne-yi himmet
- (5) Ağyārı ider böylece vuşlatla ferahñāk
Nā-rāmdur 'uşşāka o cānāne-yi himmet
- (6) Döndükce şunarsıñ bize hep sāgar-ı ālām
Ey sāķi-yi gerdūn qanı peymāne-yi himmet
- (7) Mes'ud gibi [bir] feyza ferāmüşda qaldım⁸⁴⁴
Yā Rab baña hālķ eyle güzel hāne-yi himmet
- (Feilātün/ feilātün/ feilātün/ feilün)
(Fâilātün) (Fa'lün)
- (9) Meded ey sāķi hemān sāgarı sen şun meded⁸⁴⁵
Şu'le-yi dil ola bu luţfila efzūn meded
- (10) Şaķın aldanma göñül va'd-i kibār-ı dehre
Va'düñ incāzı ola maḥşere merhūn meded

⁸⁴² “bî-ser ü” GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklıhâdeler*, 82. s.

⁸⁴³ Son tef'ilede vezin aksamaktadır.

⁸⁴⁴ Vezin aksamaktadır.

⁸⁴⁵ GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklıhâdeler*, 82. s.

(11) Bir zamân olmuşıdım tâc-ı re'îs-i zürefâ
Şimdi oldum yine minnetkeş-i ber-dûn meded

(12) Kimden imdâd umalım biz dağî âyâ cânâ
Eyledi sâhir-i çeşmüñ bize efsûn meded

(13) Gülşenüñ gülleridür bülbülü kūyında iden
Söyleten şimdi beni ruğları gülğün meded

(14) Bir kerîme el açup şıdkıla kulluk ideyim
Dâmenim (ve) destim ola kâmile meşhûn meded

(15) Çünkü peyrevlik ide Enverî-yi hoş-gûya
Dil-i Mes'ûd'a ola yâver-i Bî-çûn meded

(16) «Pâ nihâde-yi âhûr-ı dünyâ olan şanamızın vilâdeti târîhidür»

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

(17) Kudûmına nigeht-rûz olmuş idik gerçi bir müddet⁸⁴⁶
Hele Tañrı yetiştirdi toparlak bir *levend*⁸⁴⁷ şana

(18) Südin çok eylesün günden güne Mevlâ anasınun
Bize bozdırdı perhîzi şeker *ber-dil-pesend*⁸⁴⁸ şana

⁸⁴⁶ GÜVEN, Ahmet Emin, *Şâir Hisarcıklıızâdeler*, 128. s.

⁸⁴⁷ Kurşun kalemle üzerine Ahmet Emin Güven tarafından “*Levend*” yazılmıştır.

⁸⁴⁸ Kurşun kalemle üzerine Ahmet Emin Güven tarafından “*ber dil pesend*” yazılmıştır.

- (19) Yiyüp on parmağımla kaymağın Mes'ud didim târîh
Bizim inek toğırdı mevsiminde sūdmend țana

- (20) (Sene 1239⁸⁴⁹)

[115b]

(1a) Taḥmīs

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (2a) Cāme-yi şıḥḥat Ḥudā'dan ḥalka bir ḥil'at gibi
(3a) Bir libās-ı fāḥir olmaz cisme ol kisvet gibi
(4a) Var iken baḥt u sa'ādet fevt ü ḳudret gibi⁸⁵⁰
(5a) *Ḥalk içinde mu'teber bir nesne yok devlet gibi*
(6a) *Olmaya devlet cihanda bir nefes şıḥḥat gibi*⁸⁵¹

I

- (2b) Ehl-i vaḥdet kā'inātuñ 'āḳıl u dānāsıdur
(3b) Merd-i fāriğ 'ālemüñ mümtāz u müsteşnāsıdur
(4b) Gör nedür ol kim sözi gūyā Mesîḥ enfāsıdur
(5b) *Salṭanat didikleri ancak cihān ğavġāsıdur*
(6b) *Olmaya baḥt u sa'ādet dünyada vaḥdet gibi*⁸⁵²

II

- (8a) Tā'at-i Ḥaḳ mūnisi bezm-i beḳādur 'āḳıbet
(9a) Şoḥbet-i cān-ı cihān senden cūdādur 'āḳıbet

⁸⁴⁹ 1239 M. 7 Eylül 1823/25 Ağustos 1824.

⁸⁵⁰ Vezin aksamaktadır.

⁸⁵¹ “*Ḥalk içinde mu'teber bir nesne yok devlet gibi; Olmaya devlet cihānda bir nefes şıḥḥat gibi*”, AK, Coşkun, *Muhibbi Divanı*, Atatürk Üniversitesi, İslâmî İlimler Fakültesi, Yönt: Prof. Dr. M. Kaya BİLGEĞİL, Doktora Tezi, Erzurum 1977, 2627. g., 1375. s.

⁸⁵² “*Salṭanat didikleri ancak cihān ğavġāsıdur; Olmaya baḥt ü sa'ādet dünyada vaḥdet gibi*”, AK, Coşkun, *Muhibbi Divanı*, 2627. g., 1375. s.

- (10a) Bād-ı şarşardur fenâ 'ilm-i hebâdur 'âkıbet III
(11a) *Koğ bu 'ıyş u 'ışreti çok kim fenâdur 'âkıbet*
(12a) *Yâr-ı bâkî ister iseñ olmaya tâ'at gibi*⁸⁵³

- (8b) 'Âlemi gözden geçirseñ eyleseñ biñ yıl [da] şayd
(9b) Devr içinde turmasañ görseñ hezârân nîk ü bed
(10b) Her taraftan aķsa dünyâ mâli gelse lâyu'ad IV
(11b) *Olsa kullar şayısınca 'ömrüñe hadd ü 'aded*
(12b) *Gelmeye bu şîşe-yi çarh içre bir sâ'at gibi*⁸⁵⁴

- (14c) Menzil-i âsâyiş-i 'uķbāya isterseñ vuşul
(15c) Hıbb-ı dünyādan ferāğat gibi olmaz doğru yol
(16c) Şādmān erbābı 'uzletdür hemān bâkî melul V
(17c) *Ger huzūr itmek dilerseñ ey Muhibbî fāriğ ol*
(18c) *Olmaya rāhat maķāmı kūşe-yi 'uzlet gibi*⁸⁵⁵

[116a]

(1) Kānî

(Mef'ûlû/ mefâîlû/ mefâîlû/ feûlûn)

- (2) Nûş-ı mey-i gül-günü leb-i cāma tıyurma⁸⁵⁶
Bûs-ı leb-i yâr it fem-i gül-fāma tıyurma

⁸⁵³ “Ko bu 'ıyş u 'ışreti çünkim fenâdur 'âkıbet; Yâr-ı bâkî ister iseñ olmaya tâ'at gibi”, AK, Coşkun, *Muhibbi Divanı*, 2627. g., 1375. s.

⁸⁵⁴ “Ola kumlar sağışınca ömrüñe hadd ü 'aded; Gelmeye bu şîşe-yi çarh içre bir sâ'at gibi”, AK, Coşkun, *Muhibbi Divanı*, 2627. g., 1375. s.

⁸⁵⁵ “Ger huzūr itmek dilerseñ ey Muhibbî fāriğ ol; Olmaya vaḥdet cihānda kūşe-i 'uzlet gibi”, AK, Coşkun, *Muhibbi Divanı*, 2627. g., 1375. s.

⁸⁵⁶ YAZAR, İlyas, *Kānî Divanı*, Ankara 2012, 388. s., <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR,78379/kani-divani.html> 29.08.2017/01:11.

(3) Nev-bāde-yi *hur*⁸⁵⁷ buse-yi la'l-i leb-i yār ol
Nā-puhtelik itme tama'-ı hāma tıyurma

(4) 'Azm-i harem-i Ka'be-yi cān it teni boş ko
Tecrīd ise maḳṣad eger iḫrāma tıyurma

(5) Nā-ḥun-zede-yi dest-i ḳalem eyleme rāzuñ
Bu *ḥālet*⁸⁵⁸ sebbāba vü ibhāma tıyurma

(6) Kānī meye sen tevbelisin şāhidüz ammā
Zinhār anı [*sen*]⁸⁵⁹ şāhid-i ibrāma tıyurma

(7) Nef'i

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(8) 'Āşıḳa ṭa'n itmek olmaz mübtelādur neylesün⁸⁶⁰
Ādeme mihr [ü] maḥabbet bir belādur neylesün

(9) Zülfine ḳalsa perişān eylemezdi dilleri
Anı da taḫrīk iden bād-ı şabādur neylesün⁸⁶¹

(10) Göñli dil-berden kesilmezse 'aceb mi 'āşıḳıñ
Ġamzesiyle tā ezelden āşinādur neylesün⁸⁶²

⁸⁵⁷ "Nev-bāde-ḥor-ı", YAZAR, İlyas, *Kānî Dîvânı*, 388. s.

⁸⁵⁸ "ḥālet-i", YAZAR, İlyas, *Kānî Dîvânı*, 388. s.

⁸⁵⁹ "sen", YAZAR, İlyas, *Kānî Dîvânı*, 388. s.

⁸⁶⁰ İz, Fahir, *Eski Türk Edebiyatında Nazım I*, Akçağ Yay., Ankara 2008, s. 348.

⁸⁶¹ Bu beyit Fahir İz, "Eski Türk Edebiyatında Nazım I" de dördüncü beyit olarak yer almaktadır.

⁸⁶² Bu beyit Fahir İz, "Eski Türk Edebiyatında Nazım I" de isimli kitabında ikinci beyit olarak yer almaktadır.

(11) N'ola ta'yîn itse zabt-ı mülk-i hüsnî gamze
Zülfî bir âşufte-yi serv-î⁸⁶³ hevâdur neylesün⁸⁶⁴

(12) N'ola olsa mużtarib hâl-i dil-i 'uşşâkdan
Sînesi âyîne-yi 'âlem-nümâdur neylesün

(13) Olmasa Nef'î n'ola dil-beste zülf-i dil-bere
Tab'-ı şühî dâma düşmez bir hümâdur neylesün

(14) Nâbî

(Mef'ûlû/ mefâilû/ mefâilû/ feûlûn)

(15) Ey nâme, sen ol mäh-lîkâdan mı *gelürsîn*⁸⁶⁵
Ey Hüdhd-i ümmîd, (ümmîd) Sebâ'dan mı gelürsîn

(16) Âlûde-yi hündür yine dāmān [u] giribān
Ey gamze-yi hün-h'âr gāzādan mı gelürsîn⁸⁶⁶

(17) İtmiş saña dil-ḥastelerin hāleti te'sîr
Ey çeşm-i siyeh dār-ı şifādan⁸⁶⁷ mı gelürsîn

⁸⁶³ “servdür” İZ, Fahir, *Eski Türk Edebiyatında Nazım I*, s. 348.

⁸⁶⁴ Bu beyit Fahir İz, “*Eski Türk Edebiyatında Nazım I*”de üçüncü beyit olarak yer almaktadır.

⁸⁶⁵ *Dîvân-ı Nâbî*, İstanbul 1875, 166.s. <https://archive.org/details/divannabi00nabiuoft/29.08.2017/01:12>. “gelürsin” BİLKAN, Dr. Ali Fuat, *Nâbî Dîvânı II*, MEB Yay., İstanbul 1997, 654. g., 950. s.

⁸⁶⁶ Bu beyitten sonra dört beyit eksiktir.

⁸⁶⁷ “dârü's-şifâdan” BİLKAN, Dr. Ali Fuat, *Nâbî Dîvânı II*, 654. g., 951. s.

- (18) *Vā'iz*⁸⁶⁸ bizi *taḥ[f](v)if*⁸⁶⁹ ile teşvîşe düşürme
Sen maḥkeme-yi rûz-ı cezâdan mı gelürsiñ
- (19) *Bilmem*⁸⁷⁰ ne için varmışidiñ kûyına ey eşk
Taḥrîk-i ğazabdan mı recâdan mı gelürsiñ
- (20) Nâbî gazeli gibi hoş-âyendeligin⁸⁷¹ var
Ey *yâr-i*⁸⁷² revân-baḥş Ruhâ'dan mı gelürsiñ

[116b]

(1) Rûḥî

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

- (2) Şanma ey ḥvâce ki senden sîm ü zer isterler⁸⁷³
“*Yevme lâ yenfe'u*”⁸⁷⁴ da ḳalb-i selîm isterler⁸⁷⁵
- (3) Unudup bildiğini ‘arîf iseñ nâ-dân ol
Bezm-i vahdetde ne ‘ilm ü *[ne]*⁸⁷⁶ ‘alîm isterler⁸⁷⁷

⁸⁶⁸ “zâhid” *Dîvân-ı Nâbî*, 166.s.

⁸⁶⁹ “taḥvîf” BİLKAN, Dr. Ali Fuat, *Nâbî Dîvânı II*, 654. g., 951. s.

⁸⁷⁰ “bilsem” *Dîvân-ı Nâbî*, 166.s., BİLKAN, Dr. Ali Fuat, *Nâbî Dîvânı II*, 654. g., 951. s.

⁸⁷¹ “âyendeligiñ” *Dîvân-ı Nâbî*, 166.s., BİLKAN, Dr. Ali Fuat, *Nâbî Dîvânı II*, 654. g., 951. s.

⁸⁷² “bâd-ı” *Dîvân-ı Nâbî*, 166.s., BİLKAN, Dr. Ali Fuat, *Nâbî Dîvânı II*, 654. g., 951. s.

⁸⁷³ AK, Prof. Dr. Coşkun, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı (Karşılaştırmalı Metin)*, Uludağ Üniversitesi Yayınları, Bursa 2001, 1. C., 417. g., 581. s.

⁸⁷⁴ “O günde fayda vermez.” Şu‘arâ 88.

⁸⁷⁵ Bu beyitten sonra bir beyit eksiktir.

⁸⁷⁶ “ne” AK, Prof. Dr. Coşkun, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı*, 417. g., 581. s.

⁸⁷⁷ Bu beyitten sonra iki beyit eksiktir.

(4) Harem-i *ma'nāda*⁸⁷⁸ bî-gāneye yol virmezler
Âşinā-yı ezeli yār-ı kādīm isterler⁸⁷⁹

(5) Cürmüne mu'terif ol tã'ate mağrūr olma
Ki şifā-ḥāne-yi ḥikmetde saḳīm isterler⁸⁸⁰

(6) Kible-yi ma'niyi fehmi eylemeyen kec-revler
Sehv ile secde idüp ecr-i 'aẓīm isterler

(7) Ezber it nükte-yi esrār-ı dili ey Rūhî
Ḥāzır ol bezm-i İlāhî'de nedīm isterler

(8) Pertev

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

(9) Gül-'izārım saña Saḳız allı dībā yaraşur⁸⁸¹
İki yüzden hele al itmege ra'nā yaraşur

(10) Sen çemen-zāra buyur, gāh kenār-ı cūya
Serv-i nāzım bize de seyr ü temāşā yaraşur

(11) Bulunur mı ḥaṭ-ı rûyında olan zībāyiş
Gerçi semmūra begüm gülgül-i *dībā*⁸⁸² yaraşur

⁸⁷⁸ “ma'nāya” AK, Prof. Dr. Coşkun, *Bağdatlı Rûhî Divânı*, 417. g., 581. s.

⁸⁷⁹ Bu beyitten sonra iki beyit eksiktir.

⁸⁸⁰ Bu beyitten sonra iki beyit eksiktir.

⁸⁸¹ *Divân-ı Pertev Paşa*, 1256 İstanbul, 74. s.

<https://acikerisim.tbmm.gov.tr/xmlui/bitstream/handle/11543/990/197307870.pdf?sequence=1&isAllowed=y> 15.08.2017/10:36.

⁸⁸² “zībā” *Divân-ı Pertev Paşa*, 74. s.

(12) Harf-i düşnāmını düşmānına ‘atf itdim anuñ
Kalb ehli didiler işte bu *ma‘nā*⁸⁸³ yaraşur

(13) Pertev itmez hele bir cāme-yi rengin taḥşış
Ne giyerseñ saña ey şūḥ-ı dil-ārā yaraşur

(14) Fiṭnat

(Mef’ûlü/ mefâilü/ mefâilü/ feülün)

(15) İcrā-yı füsün çeşm-i siyeh-fāmına maḥşüş⁸⁸⁴
İ‘cāz-ı Mesîhā leb-i gül-fāmına maḥşüş

(16) Seyr it hele kālā-yı *leṭāfetde*⁸⁸⁵ o āfet
Bir cāme biçinmiş hemān endāmına maḥşüş

(17) Luṭf u keremi zümre-yi ağıyāra o şūḥuñ
Hep cevır ü cefā ‘āşık-ı nā-kāmına maḥşüş

(18) Yok lezzet-i güftārına söz dil-berüñ ammā
Bir başka şafā var hele düşnāmına maḥşüş

(19) Fiṭnat Cem-i devrāndur alan destine şanma
Keyfiyyet-i şahbā-yı Cem’üñ cāmına maḥşüş

⁸⁸³ “ma‘nā” *Dīvān-ı Pertev Paşa*, 74. s.

⁸⁸⁴ *Dīvān-ı Hazīnedar-zāde Fiṭnat*, Tasvīr-i Efkar Matbaası, 1286, 13. s. <http://www.biligbitig.com/2014/05/divan-hazinedarzade-fitnat-osmanlca.html> 15.08.2017/10:36.

⁸⁸⁵ “leṭāfetden” *Dīvān-ı Hazīnedar-zāde Fiṭnat*, 13. s.

[117a]

(1a) Ğazel-i Fehîm

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(2a) *Fârîğız*⁸⁸⁶ kayd-ı cihāndan ‘āşık-ı *dīvāneyiz*⁸⁸⁷
Āşināya āşinā, bî-gāneye *bî-gāneyiz*⁸⁸⁸

(3a) ‘İşkî sākî ğamzeyi mest-i ħarāb itsek n’ola
Cāmı āteş bādesi āteş ‘aceb *mey-ḥāneyiz*⁸⁸⁹

(4a) Ḥavfımızdan çeşm-i dil-ber ğamzeyi eyler penāh
*Kūşe-yî*⁸⁹⁰ ‘ışk içre bî-pervā *uyur*⁸⁹¹ *mestāneyiz*⁸⁹²

(5a) Şem’i pür-süz u güdāz itse ‘aceb mi şevkımız
Tāb-ı dilden şu’leyi āb eyleyen *pervāneyiz*⁸⁹³

(6a) Sāḥir-i mu’ciz-keḷām[uz] şā’ir-i şūḥuz Fehîm
Ne füsūna *rāğībız*⁸⁹⁴ ne mā’il-i *efsāneyiz*⁸⁹⁵

⁸⁸⁶ “Fârîğuz” ÜZGÖR, Dr. Tahir, *Fehîm-i Kadîm, Hayatı, Sanatı, Divân’ı ve Metnin Bugünkü Türkçesi*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yay., Ankara 1991, CXXXIV. (134) g., 482. s.

⁸⁸⁷ “dīvāneyüz” ÜZGÖR, Dr. Tahir, *Fehîm-i Kadîm*, CXXXIV. (134) g., 482. s.

⁸⁸⁸ “bî-gāneyüz” ÜZGÖR, Dr. Tahir, *Fehîm-i Kadîm*, CXXXIV. (134) g., 482. s.

⁸⁸⁹ “mey-ḥāneyüz” ÜZGÖR, Dr. Tahir, *Fehîm-i Kadîm*, CXXXIV. (134) g., 482. s.

⁸⁹⁰ “Kūşe-yî” ÜZGÖR, Dr. Tahir, *Fehîm-i Kadîm*, CXXXIV. (134) g., 482. s.

⁸⁹¹ “yürür” ÜZGÖR, Dr. Tahir, *Fehîm-i Kadîm*, CXXXIV. (134) g., 482. s.

⁸⁹² “mestāneyüz” ÜZGÖR, Dr. Tahir, *Fehîm-i Kadîm*, CXXXIV. (134) g., 482. s.

⁸⁹³ “pervāneyüz” ÜZGÖR, Dr. Tahir, *Fehîm-i Kadîm*, CXXXIV. (134) g., 482. s.

⁸⁹⁴ “rāğībuz” ÜZGÖR, Dr. Tahir, *Fehîm-i Kadîm*, CXXXIV. (134) g., 482. s.

⁸⁹⁵ “efsāneyüz” ÜZGÖR, Dr. Tahir, *Fehîm-i Kadîm*, CXXXIV. (134) g., 482. s.

(7a) Velehu

(Mef'ûlü/ mefâîlü/ mefâîlü/ feûlün)

(7a) Biz gerçi [ki] dîvâne-reviş rind-i levendüz⁸⁹⁶
Bilmekde rumûz-ı dili Cibrîl-pesendüz

(8a) Dîvāneyüz ammā felege ḥande-zenānuz
Müstehzi-yi şāhib-ḥired-i bî-hûde-pendüz

(9a) Pābest iderüz zāde-yi Meryem de olursa
Şayyād-ı şanem-ḥāne-yi zünnār-ı kemendüz

(10a) Ser-tā-be-ḳadem dīde olur görmege yārı
Āyīne-yi küstāḥ-ı nazardan gile-mendüz

(11a) ‘İşḳ âteşine şabrda şākird-i Fehīm’üz
Āteşde semā‘ itmede üstād-pesendüz

(12a) Velehu

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(12a) Bāde-yi ‘işḳuz dil-i Mecnūn’dur peymānemüz⁸⁹⁷
‘Aḳlı küll olsa revādur sâḳi-yi mey-ḥānemüz

⁸⁹⁶ ÜZGÖR, Dr. Tahir, *Fehîm-i Kadîm*, CXXIII. (123) g., 468. s.

⁸⁹⁷ ÜZGÖR, Dr. Tahir, *Fehîm-i Kadîm*, CXXIV. (124) g., 470. s.

(13a) Özge hırşîd-i ziyâmuz 'âlemi târîk ider
Turfâ şem'üz şu'lemüzdür hem yine pervânemüz

(14a) Merdüm-i çeşm-i dilüz tenhâ-nişîn olsağ eger
Dîde-yi nâ-mahremandır cûy-ı⁸⁹⁸ halvet-ğânemüz

(15a) 'Âlem-i 'ışkuz ki feyz alsa hevâmuzdan bizim
Şad-hezârân 'aql-ı Eflâtûn olur dîvânemüz

(16a) Hâşre dek pür-h'vâb olurdu çeşm-i bî-dârı Fehîm
Bir gice gûş eylese şahş-ı ecel efsânemüz

(1b) Müfred⁸⁹⁹

(Feilâtûn/ feilâtûn/ feilâtûn/ feilûn)
(Fâilâtûn) (Fa'lûn)

(2b) Hâk kûlından intikâmın yine ciddile alır

(3b) Bilmeyen 'ilm-i ledünni anı 'abd itdi şanur

(Feilâtûn/ feilâtûn/ feilâtûn/ feilûn)
(Fâilâtûn) (Fa'lûn)

(4b) 'Iyş u nûş eyle bu gün añma ğam-ı ferdâyı

⁸⁹⁸ "cây-ı" ÜZGÖR, Dr. Tahir, *Fehîm-i Kadîm*, CXXIV. (124) g., 470. s.

⁸⁹⁹ Müfred başlığı altında matla' beyiti verilmiştir.

(5b) Saña ısmarlamadılar bu yalan dünyâyı

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

(6b) Nice demdür o mihr-i 'âlem-ârâdan haber gelmez

(7b) Dili irsâl ider dem kırkaram ol da gider gitmez

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

(8b) Gelür bu bezme bir sâķi alursın dost kāmı sen

(9b) Bu mâtem-ḥâne ey velî sarây-ı sūr olur bir gün

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)

(Fâilâtün)

(Fa'lün)

(10b) Kaldım açıkda diyü gam nice dünyâdur bu

(11b) Bulunur manşıb u cāh elde hüner şağ olsun

[117b]

(1) Nedîm

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(2) Mest-i nâzım kim büyütü böyle *ebruvân*⁹⁰⁰ seni⁹⁰¹

Kim yetiřirdi bu gūne serv(i)den bālā seni

⁹⁰⁰ “Bî-pervâ”, MACİT, Muhsin, *Nedim Divanı (İnceleme-Tenkidli Metin)*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, (Danışman: Doç. Dr. Mustafa İSEN), Ankara 1994, 154. g., 475. s.

⁹⁰¹ MACİT, Muhsin, *Nedim Divanı (İnceleme-Tenkidli Metin)*, 154. g., 475. s.

(3) Būydan hoş rengden pākizedür nāzūk tenüñ
Beslemiş koynunda gūyā kim gül-i ra'nā seni

(4) Gülli dībā giydiñ ammā kırkaram āzār ider
Nāzenīnim sāye-yi hār-ı gül-i zība⁹⁰² seni

(5) Bir eliñde gül bir elde cām geldiñ sākiyā
Kangısın alsam güli, yāhud ki cāmı, yā seni

(6) Şandım olmuş *hüsni*⁹⁰³ fevvāre-yi āb-ı hayāt
Böyle gösterdi baña ol kadd-i müsteşnā seni

(7) Şāf iken āyīne-yi endāmdan sīnem dirig
Almadım bir kerrecik āgūş[a] sertāpā seni

(8) Ben didikce böyle kim kıldı Nedīm'i *şād-tüvān*⁹⁰⁴
Gösterir engüşt ile meclisdeki mīnā seni

(10) Şeyhī

(Mef'ûlü/ mefâîlü/ mefâîlü/ feûlün)

(10) Gözden *dökülür*⁹⁰⁵ āb-ı nemā bāğ-ı ümīde⁹⁰⁶
Dök vakt-i seher eşk-i teri riş-i sefide

⁹⁰² “Dibâ”, MACİT, Muhsin, *Nedim Divanı*, 154. g., 475. s.

⁹⁰³ “Ceste bir” MACİT, Muhsin, *Nedim Divanı*, 154. g., 475. s.

⁹⁰⁴ “Nâ-tüvân” *Nedim Divanı*, 154. g., 475. s.

⁹⁰⁵ “tutulur” GÜVEN, Ahmet Emin, “*Kayserili Şeyh İbrahim Efendi ve Mecmû'a-i Eş'âr*”, Kayseri Yakın Tarihinden Kültürel Araştırmalar XI, Kayseri Enstitü Derneği Yayınları Genel Yayın Nu:11, Laçın Yayınları, İzmir 2009, 131. s.

⁹⁰⁶ GÜVEN, Ahmet Emin, “*Kayserili Şeyh İbrahim Efendi ve Mecmû'a-i Eş'âr*”, 131. s.

(11) Her âb-ı hayât bahş idemez Hızır-ı derûna
İnbîk-ı seher-gâhdan olsa da keşîde

(12) Kevşer ile ihyâ olamaz sebze-yi maṭlab
Olsa biri biñ feyz-i per-i *bārān*⁹⁰⁷ ḥalîde

(13) *Qıl[dıy]sa*⁹⁰⁸ felek dâmen-i iḥsânını çîde
Ḥaḳdan *bilür*⁹⁰⁹ ol ḥayr u şeri pāk-‘aḳîde

(14) Ey Şeyḫi-yi bî-çâre budur mâye-yi gufrân
Dök vakt-i seher eşk-i teri riş-i sefîde

(15) Nâbî

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(16) Yâra varsun peyk-i nâlem âh u zârum söylesün⁹¹⁰
Âb-ı *çeşmim*⁹¹¹ girye-yi bî-iḥtiyârum söylesün

(17) Çāk çāk [hem] sîne virsün mevce-yi gamdan ḥaber
*Çeşm-i*⁹¹² ḥün-pâş-ı derûnum inkisârum söylesün

⁹⁰⁷ “bahârâne” GÜVEN, Ahmet Emin, “*Kayserili Şeyh İbrahim Efendi ve Mecmû’a-i Eş’ârî*”, 131. s.

⁹⁰⁸ “kıldıysa” GÜVEN, Ahmet Emin, “*Kayserili Şeyh İbrahim Efendi ve Mecmû’a-i Eş’ârî*”, 131. s.

⁹⁰⁹ “bilüp” GÜVEN, Ahmet Emin, “*Kayserili Şeyh İbrahim Efendi ve Mecmû’a-i Eş’ârî*”, 131. s.

⁹¹⁰ *Dîvân-ı Nâbî*, İstanbul 1875, 162. s. <https://archive.org/details/divannabi00nabiuoft> 29.08.2017/01:13. BİLKAN, Dr. Ali Fuat, *Nâbî Dîvânı II*, MEB Yay., İstanbul 1997, 596. g., 910. s.

⁹¹¹ “çeşm-i” BİLKAN, Dr. Ali Fuat, *Nâbî Dîvânı II*, 596. g., 910. s.

⁹¹² “zaḥm-ı” *Dîvân-ı Nâbî*, 162.s., BİLKAN, Dr. Ali Fuat, *Nâbî Dîvânı II*, 596. g., 910. s.

(18) Gonca gülsün gül açılsun cüy feryād eylesün
Tur sen⁹¹³ ey bülbül biraz gülşende yārum söylesün

(19) Ārzü-yı vaşlıla şeb zindedār olduklarım
Girye-yi hasretle çeşm-i intizārum söylesün

(20) Bende yok kudret edāya şarf-ı⁹¹⁴ şevkı Nābiyā
Hāme-yi rengin şarīr-i bī-ķarārum söylesün

[118a]

(1) Müstezā(t)[d]-ı Fıtnat

(Mef'ûlü/ mefâilü/ mefâilü/ feülün)

(Mef'ûlü/ feülün)

(2) Güller kızarır şermile ol gonce gülünce⁹¹⁵

Ruhsār öpülünce

(3) Sünbül ham olur reşkile kākül bükülünce

Gāhī çözülünce

(4) Her tār[ı] birer mār olur [o] genc-i hasende

Bī-cān u hamīde

(5) Ruhsārına zülf ü⁹¹⁶ siyehün şāne bulunca⁹¹⁷

Şaf şaf dürülünce

(6) ‘Ankā daḥı olursa düşer pençe-yi⁹¹⁸ ıışka

Zānn itme ki başka

(7) Şaydım[ı]la şeh-bāz-ı nigāhuñ süzülünce⁹¹⁹

Canlar üzülünce

⁹¹³ “Sen tur” *Dīvān-ı Nābī*, 162.s., BİLKAN, Dr. Ali Fuat, *Nābī Dīvānı II*, 596. g., 910. s.

⁹¹⁴ “ḥarf-i” *Dīvān-ı Nābī*, 162.s., BİLKAN, Dr. Ali Fuat, *Nābī Dīvānı II*, 596. g., 910. s.

⁹¹⁵ *Dīvān-ı Hazīnedar-zāde Fıtnat*, Tasvīr-i Efkār Matbaası, 1286, 23. s.

⁹¹⁶ “zülf-i” *Dīvān-ı Hazīnedar-zāde Fıtnat*, 23. s.

⁹¹⁷ Bu beyit *Dīvān-ı Hazīnedar-zāde Fıtnat*’da dördüncü beyit olarak yer almaktadır.

⁹¹⁸ “gönçe-yi” *Dīvān-ı Hazīnedar-zāde Fıtnat*, 23. s.

⁹¹⁹ Bu beyit *Dīvān-ı Hazīnedar-zāde Fıtnat*’da ikinci beyit olarak yer almaktadır.

- (8) Ol gonce-yi neşküfte olur gül gibi hândân Sekrân [u] ğazel-ḥ[^v]ân
(9) Şeb-nem gibi eşk-i dil-i şeydâ dökülünce Bâde süzülünce
(10) Cân virmek ise kaçdıñ eger ‘ışkıla Fiṭnat ‘Aynî’ye ne minnet
(11) Hâk-i der-i dil-dârdan ayrılma ölünce Tâ maḥşer olunca

(12) Ğazel-i Fehîm

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (13) Rehne vir esbâbı rind ol geçme zâhid bâdeden⁹²⁰
Ol sebeble hem-ḥalâş ol şıklet-i seccâdeden
(14) Kayd-ı teşvîş-i riyâ⁹²¹ vü sübhâdan⁹²² bulup rehâ
Himmet-âmûz-ı ferâğ ol bir dil-i âzâdeden
(15) Ârzû-yı kevşer ile geçme meyden zâhidâ
‘Ârif iseñ geç ümîd-i baḥşîş-i mâ-dâdeden⁹²³
(16) Sâde ıalib ol kim każâ⁹²⁴ nîreng-i⁹²⁵ naķş-ı feyz ider
Her⁹²⁶ şikeste pâre-yi mir’ât-ı ıalıb-i sâdeden

⁹²⁰ ÜZGÖR, Dr. Tahir, *Fehîm-i Kadîm, Hayatı, Sanatı, Dîvân’ı ve Metnin Bugünkü Türkçesi*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yay., Ankara 1991, CCXXXIV. (234) g., 612. s.

⁹²¹ “ridâ” ÜZGÖR, Dr. Tahir, *Fehîm-i Kadîm*, CCXXXIV. (234) g., 612. s.

⁹²² “şubḥadan” ÜZGÖR, Dr. Tahir, *Fehîm-i Kadîm*, CCXXXIV. (234) g., 612. s.

⁹²³ “nâdâdeden” ÜZGÖR, Dr. Tahir, *Fehîm-i Kadîm*, CCXXXIV. (234) g., 612. s.

⁹²⁴ “yine” ÜZGÖR, Dr. Tahir, *Fehîm-i Kadîm*, CCXXXIV. (234) g., 612. s.

⁹²⁵ “bî-reng ü” ÜZGÖR, Dr. Tahir, *Fehîm-i Kadîm*, CCXXXIV. (234) g., 612. s.

⁹²⁶ “Ser” ÜZGÖR, Dr. Tahir, *Fehîm-i Kadîm*, CCXXXIV. (234) g., 612. s.

- (17) İstimâ' it n'iydügin sāmān-ı rindi şōfiyā
Ben⁹²⁷ Fehîm-i mest-i 'ışk [u] bî-dil ü üftâdeden

[118b]

- (1) Ğazel

Râsiḥ

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (2) Süzme çeşmüñ gelmesün müjgân(1) müjgân üstine⁹²⁸
Urma *zaḥmın*⁹²⁹ sîneme peykân(1) peykân üstine
- (3) Dilde ğam var şimdilik *luṭf eyle gelme*⁹³⁰ ey sürür⁹³¹
Olamaz bir ḥānede miḥmān(1) miḥmān üstine
- (4) Yārdan mehcūr iken düşdük diyār-ı ğurbete
*Bize*⁹³² gösterdi *felek*⁹³³ hicrān(1) hicrān üstine
- (5) Rîze-yi elmās *döker*⁹³⁴ her açdıġı zaḥma o şūḥ⁹³⁵
Luṭfı var olsun ider iḥsān(1) iḥsān üstine

⁹²⁷ “Gel” ÜZGÖR, Dr. Tahir, *Fehîm-i Kadîm*, CCXXXIV. (234) g., 612. s.

⁹²⁸ İZ, Fahir, *Eski Türk Edebiyatında Nazım I*, Akçağ Yay., Ankara 2008, c. I, 406. s., ONAN, Necmettin, *İzahlı Divan Şiiri Antolojisi*, MEB Yay., İstanbul 1989, 350. s.

⁹²⁹ “zaḥm-ı” İZ, Fahir, *Eski Türk Edebiyatında Nazım I*, 406. s., ONAN, Necmettin, *İzahlı Divan Şiiri Antolojisi*, 350. s.

⁹³⁰ “sen gelme lutf it” *Eski Türk Edebiyatında Nazım I*, 406. s.

⁹³¹ Bu beyit *İzahlı Divan Şiiri Antolojisi*’nde üçüncü beyit olarak yer almaktadır.

⁹³² “dehr” İZ, Fahir, *Eski Türk Edebiyatında Nazım I*, 406. s., ONAN, Necmettin, *İzahlı Divan Şiiri Antolojisi*, 350. s.

⁹³³ “bize” İZ, Fahir, *Eski Türk Edebiyatında Nazım I*, 406. s., “yine” ONAN, Necmettin, *İzahlı Divan Şiiri Antolojisi*, 350. s.

⁹³⁴ “eker” İZ, Fahir, *Eski Türk Edebiyatında Nazım I*, 406. s., ONAN, Necmettin, *İzahlı Divan Şiiri Antolojisi*, 350. s.

⁹³⁵ Bu beyit *İzahlı Divan Şiiri Antolojisi*’nde ikinci beyit olarak yer almaktadır.

- (6) Hem mey içmez hem güzel sevmez dimişler *hakkıma*⁹³⁶
Eylemişler Râsih'a bühtân(ı) bühtân üstine

(7) Ğazel

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (8) Eylediñ zülfiñ gibi âhir perişân hâlimi⁹³⁷
Şormadıñ rahm eyleyüp bir kez benim ahvâlimi
- (9) Baqsalar bunca müneccimler nücüm-ı bahtıma
Burc-ı 'akrebde görürler kevkeb-i ikbâlimi⁹³⁸
- (10) Hâmesin *alsun*⁹³⁹ ele söyleñ Kirâmen Kâtibeyn
Her nice lâyıksa *yazsun*⁹⁴⁰ defter-i a'mâlimi
- (11) Kavsa döndi kâmetim bâr-ı belâyı çekmeden
Ey felek *cevr*⁹⁴¹ eyleyüp бүkdükce бүkdüñ *dâlimi*⁹⁴²
- (12) Kays ile Ferhâd *rüsvâlık*⁹⁴³ geçmişler velî
Künbe(t)[d]-i çarh-ı felek görmüş *degül*⁹⁴⁴ emşâlimi

⁹³⁶ “hakkına” İZ, Fahir, *Eski Türk Edebiyatında Nazım I*, 406. s., ONAN, Necmettin, *İzahlı Divan Şiiri Antolojisi*, 350. s.

⁹³⁷ Çankırılı Ahmed Talat, *‘Âşık Dertli Hayâtı, Dîvânı*, Vilâyet Matba’ası, Bolu 1928, 141. s., GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmûalar*, XXIX. s.

⁹³⁸ Bu beyitten sonra bir beyit eksiktir.

⁹³⁹ “alsın” Çankırılı Ahmed Talat, *‘Âşık Dertli Hayâtı, Dîvânı*, 141. s.

⁹⁴⁰ “yazsın” Çankırılı Ahmed Talat, *‘Âşık Dertli Hayâtı, Dîvânı*, 141. s.

⁹⁴¹ “zulm” Çankırılı Ahmed Talat, *‘Âşık Dertli Hayâtı, Dîvânı*, 141. s.

⁹⁴² “dâlimi” kelimesi “dalımı” şeklinde de okunabilir. Bu beyitten sonra bir beyit eksiktir.

⁹⁴³ “rüsvâlıkda” Çankırılı Ahmed Talat, *‘Âşık Dertli Hayâtı, Dîvânı*, 141. s.

⁹⁴⁴ “degil” Çankırılı Ahmed Talat, *‘Âşık Dertli Hayâtı, Dîvânı*, 141. s.

- (13) Dertli nāmım yazmışım ser-levḥa-yı dīvānıma
Ḥayr ile yād eylesün her kim okur icmālîmi

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (15) Ḥarîm-i gülşeninde ḥār ucundan dāda gelmişdür
Açıl ey ḡonce-fem bülbül saña feryāda gelmişdür

- (16) Zifâfını tıyup pîr-i muḡānuñ duḡter-i rezle
Hemān sâķî ayaḡıl[a] mübārek-bāda gelmişdür

- (17) (M)[N]erd-i mey-ḥāneye şūfî koymañ bir nifāk eyler⁹⁴⁵
Elinde sübhā cām-ı meclisi ta'dāda gelmişdür

- (18) Perişān eyleyen kāküllerüñ bād-ı şabā şanma
Nesîm-i āh-ı servim zülfüñi berbāda gelmişdür

- (19) Niçün āteşlere düşmüş gibi piçidedür zülfiñ
Rızā-āsā meger temmüzda Bağdād'a gelmişdür

[119a]

(1b) Mecmû'a-yı münîfe'den (2b) Kemāl Paşa-zāde (3b) Monlā Şemse'd-dîn Aḥmed Sābıkā
(4b) Anaṭolı'da ḡazî'asker iken ḥāliyā (5b) Edirne'de Sultān Bāyezîd medresesi virildi (6b) Çok
te'lîfâtı vardır cemîlesi maḡbûldür . .

945 Vezin aksamaktadır.

(1a) Rızâ Emîn

(1a) Müstezâ(t)[d]

	(Mef'ûlü/ mefâilü/ mefâilü/ feûlün)	(Mef'ûlü/ feûlün)
(2a)	Mânend olamaz kaşlarıña ğurre-yi ğarrā	Ey hüsn-i dil-ārā
(3a)	Beñzer mi şehā kākülüne mäh-ı şeb-ārā	Ol 'anber-i sārā
(4a)	Sergeşte iken la'lüne gül zülfüne sünbül	Feryād ide bülbül
(5a)	Bî-hüde döner kâse-bekef lâle-yi hamrā	Meclisde serāpā
(6a)	Mir'ât-ı şıfât eyledi işrākı tecellî	Yok dilde tesellî
(7a)	Hurşîd-i cemāl oldu cemâliñde hüveydā	Bir hâl-i süveydā
(8a)	Ey Kible-yi erbāb-ı vefā ehl-i niyāza	Çek kendiñi nāza
(9a)	Mihrāb-ı cemâliñdür olan Ka'be-yi 'ulyā	ẖann eyleme hulyā
(10a)	Vaşfiñda nişār eylerüm ey kân-ı kerem-kân	Yok vaşlıña imkân
(11a)	Her bir sühanım olsa eger gevher-i yektā	Olmaz saña hemtā
(12a)	Cānā pür ider nüh varaḫ-ı cild-i sipihri	Hem berr ile baḫri
(13a)	Eylerse <u>Rızā</u> biñde bir evşāfıñı inşā	Yaz sen de <u>Emînā</u>

(14a) Şıdkî

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(15a) Ey kamer-ı tal'at sarây-ı âsmân turdukça tur
Şu'le(-yi) baḡş-âleme (ol) şems-i cihân turdukça tur

(16a) Şemse beñzetmem seni ḡsnüñ zevâle irmesün
Encüm-i nüh-ḡubbe-yi kudret-nişân turdukça tur

(17a) Ser-firâz ol ḡlşen-i 'âlemde sen ey serv-i nâz
Ḳadd-i bâlâ nahl-i ṭübâ-yı cinân turdukça tur

(18a) Ey perî-peyker sen pûş ol zülf-i ḡâl ile⁹⁴⁶
Ka'be-yi 'ulyâ gibi kevn [ü] mekân turdukça tur

(19a) Yolña Şıdkî gibi biñ 'âşık (âh) olsun sevdigim
Sen hemân ey ḡamzesi cellâd-ı cân turdukça tur

[119b]

(1a) Ğazel-i Nefî

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)

(Fâilâtün)

(Fa'lün)

(2a) Ğamze(-yi) dil-düz olıcaḡ nâz u teḡâfûl ne belâ⁹⁴⁷

(3a) Dilde şabr olmayıcaḡ nâza taḡammûl ne belâ

⁹⁴⁶ Vezin aksamaktadır.

⁹⁴⁷ KARAHAN, Prof. Dr. Abdülkadir, *Nef'i Divanı'ndan Seçmeler*, Kültür Bakanlığı, Ankara 1992, 148. s.

- (4a) Çîn-i ebrûya taḥammül idemezken ‘âşık
(5a) Gîrih-i pür-şiken-i turre-yi kākül ne belā
- (6a) Turreler gökde hümā şaydına âmāde iken
(7a) Dil şikār itmek için ḥāke tenezzül ne belā
- (8a) Dile her mûy⁹⁴⁸ bir ejder görünür ol zülfiñ
(9a) Nice biñ ejderi bir yirde taḥayyül ne belā
- (10a) ‘Âşıka nālesi eglence yeter ey Nef’i
(11a) Nağme-yi dil-keş için minnet-i bülbul ne belā

(12a) Hengāmî

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (13a) Ey şehā lāyık mıdur dil vaşl-ı kām olmasun⁹⁴⁹
(14a) Çün vişâliñden ümîd şanıñı (mı) ikrām olmasun⁹⁵⁰
- (15a) Ben senüñçün başım açdım eyledim Hâk’dan niyâz
(16a) Göñlümün eglencesi yâ Rabb ele rām olmasun
- (17a) Çok gügenme ḥüsnüñe bir gün kadar gelmez saña
(17a) Var mıdur bir gün toğup gördüñ mi aḥşam olmasun

⁹⁴⁸ “mûyu” KARAHAN, Prof. Dr. Abdülkadir, *Nef’î Divanı’ndan Seçmeler*, 148. s.

⁹⁴⁹ Vezin aksamaktadır.

⁹⁵⁰ Vezin aksamaktadır.

- (18a) Arzulardım buse-yi vaşlñ gele 'ıyd-ı şerif
(19a) Virmediñ maşşudımı şağlıkla bayrām olmasun
(19a) Sen benüm bir derdimi biñden aşırđñ bñ-vefā
(20a) Yā nice Hengāmi'nüñ hengāmı hemgām olmasun

(1b) Ġazel-i Necmī

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (2b) Ne hācet vaşf-ı zāt itmek gül-endāmım düşündükçe⁹⁵¹
(3b) Yeñi hākim olur dil eski aḥkāmım düşündükçe
(4b) Benim fehm ü ferāsetle 'aceb bir naḡş-ı ḡātemdür
(5b) Yazar bir başḡa şūret kilik-i ressāmım düşündükçe
(6b) Senüñ ey zāhid-i ḡod-bīn nedür bu silk-i mevzūnuñ
(7b) Oḡur manzūme-yi evrāḡ-ı ḡülfāmım düşündükçe
(8b) Bu ḡün ey 'āşık-ı mehcūr 'arāk-rīz oldıḡıñ var mı
(9b) Şikest olur elimden selb olur cāmım düşündükçe
(10b) Firāk eyyāmını şerḡ eylemek mümkin degül Necmī
(11b) Velī rengīn ḡikāyet oldı i'lāmım düşündükçe

951 GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XXVIII. s.

(12b) Zihnî

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (13b) Dil-berā zülfiñ şeb-i *târik midür*⁹⁵² her sū siyāh⁹⁵³
(14b) Hâl-i ‘anber-bū siyāh ebrū siyāh gīsū siyāh
(15b) Bu siyahlıkda benim bahtım senüñ zülfiñ gibi
(15b) Var mıdur dünyā vü māfihāda bilmem bu siyāh
(16b) *Şankı*⁹⁵⁴ sultān *habs*⁹⁵⁵ eyler [bir] kızıl elmada ceng⁹⁵⁶
(17b) Kişver-i ruhsāra düşmüş leşker-i Hindū siyāh
(18b) Reng-i ruhsārīñ siyeh-pūş oldığıçün hāl ile⁹⁵⁷
(19b) Ka‘be-yi hüsnüñ tavāf eyler anıñçün mū siyāh
(20b) Baş açık yalın ayak Beytü’l-Harām’uñ vaşlına
(20b) Cidd ü sa‘y itmiş gelür Zihnî perişān rû-siyāh

⁹⁵² “târın mı ya” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmûalar*, XXVIII. s.

⁹⁵³ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmûalar*, XXVIII. s.

⁹⁵⁴ “hangi” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmûalar*, XXVIII. s.

⁹⁵⁵ “Habeş” GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri’de Yazma Mecmûalar*, XXVIII. s.

⁹⁵⁶ Vezin aksamaktadır.

⁹⁵⁷ Vezin aksamaktadır.

[120a]

(1) Zıllî-zâde Merhûm u Mağfûr Hacı Emîn Efendi Dayımızıñ
(2) Mecmû'alarından Muntehabât

(3) 1_ Hudâvendgâr-ı sâbık 'Abdû'l-'Azîz Han ba'de't-ful[û]'; cülûsuñ ikinci günü halefî (4) Sultân Murâd-ı (Râbi')⁹⁵⁸ [Hâmis] Hâzretleri'ne göndermiş olduğu tebrik-nâmenüñ şüretidür. (5) Evvelâ Cenâb-ı Allâh'a şâniyen 'atebe-yi şevketlerine şıgınurum. Cülûs-ı hümayûnlarınıñ tebrik ile (6) berâber hıdmet-i milletde sa'y u gayret itmiş isem de muvaffak olamadığıma te'essüf ve zât-ı melikdârlarınıñ (7) muvaffakiyyetlerini temennî iderim. Milletüñ i'tilâ-yı şânına ve devletiñ te'mîn-i istikbâline vâsıta-yı müstakille (8) olabilecek esbâbı, melikdârîlerine âmâde itmiş olduğımı ferâmûş buyurmazlar ümidindeyim. (9) Kendi elimle silâhlandırđığım 'asker beni bu hâle getürdığını hâlen hat(a)[â] buyurmalarını tevhi'd ü ihtâr iderim. (10) Mürüvvet ve insâniyet şıkılmışlara yardım etmek meziyyetini gösterdiğinden bulunduğım tengnâ-yı (11) ıztırâbdan halâş olacak bir maħall-i maħşûş[a] ta'yîni recâ ider ve Salţanat-ı 'Osmâniyye'yi sülâle-yi (12) 'Abdû'l-Mecîd Han Hâzretleri'ne terk iderim. Fî 19 Mayıs sene 1292⁹⁵⁹ (13) 18 Mayıs sene 1292⁹⁶⁰ ve 6 cemâdiyyü'l-evvel sene 1293⁹⁶¹ şalı günü Sultân Murâd-ı (Râbi')⁹⁶² [Hâmis] cülûs itmişdür.

(14) 23 Mayıs sene 92⁹⁶³ Pazar günü Sultân 'Abdû'l-'Azîz Han vefât itmişdür.

(15) 18 Ağustos 1292⁹⁶⁴ Perşembe günü sâ'at iki zâdelerinde 'Abdû'l-Hamîd Han-ı Şânî cülûs itmişdür.

[120b]

(1a) Vehbî

(Mef'ûlü/ mefâîlü/ mefâîlü/ feûlün)

⁹⁵⁸ Târih olarak Sultan V. Murad doğrudur.

⁹⁵⁹ M. 19 Mayıs 1875.

⁹⁶⁰ M. 18 Mayıs 1875.

⁹⁶¹ M. 30 Mayıs 1876.

⁹⁶² Târih olarak Sultan V. Murad doğrudur.

⁹⁶³ M. 23 Mayıs 1875.

⁹⁶⁴ M. 18 Ağustos 1875.

- (1a) Rûy-ı hasedi perde-yi ihlâsıla mestûr
Hep dost yüzünden görinen düşmenimizdür

965

- (2a) Der-cahîmi küşâd itdi 'unfla vâ'iz⁹⁶⁶
Bu âteş(i)le o da kôrkarım ki nâra gider⁹⁶⁷

- (3a) Mûsâ'id olsa keştî-yi bahtıña eyyâm⁹⁶⁸
Bu rûzgârı şaķın şanma bir qarâra gider

- (4b) Zıllî-zâde Hacı Emîn Efendi

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (4b) Küşâd olsun gönüller gül gibi gülsün şetâretle⁹⁶⁹
(5b) Açıldı bağ-ı dilde gonce-yi zîbâ nezâketle
(6b) Emîn Efendi-yi merdâne Zıllî-zâde neslinden
(7b) Cihâna geldi bir hayr-ı halef 'izz ü sa'âdetle
(8b) Nice yıllar mu'ammer eyleyüp Haķ vâlideyniyle
(9b) Maşûn itsün hemîşe çeşm-i a'dâdan bu hâletle

965 Vezin tespit edilememiştir.

966 Vezin aksamaktadır.

967 Vezin aksamaktadır.

968 Vezin aksamaktadır.

969 GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, Erciyes Üniversitesi, Yay., Kayseri 1994, 130. s.

(10b) O bir ferzend-i bî-hemtâ müşâbih dürr-i yektâya

(11b) Mürebbisi anı ta'lim ide hüs-n-i nezâfetle

(12b) Hezârân Rüstem'i mât eyleyüp bir Qahramân olsun

(13b) Rikâbında 'adüvler⁹⁷⁰ ser-fürü itsün içâ'atle

(14b) Dü-mışra'da iki târîh Emînâ eyledim inşâd

(15b) Cevâhirler gibi bir beyt-i ra'nâda işâretle

(16b) Müşârün bi'l-benân itsün anı rüşdile çün Allâh

(17b) Zemîne virdi şân Râşid Efendi kim vilâdetle

(18b) (Sene 1287⁹⁷¹)

(4c) Hacı Emîn Efendi

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

(5c) Rebî'ü'l-evvelîñ on dördi ya'ni leyle-yi şalı⁹⁷²

(6c) Tûlû' itdikde bedr-âsâ nücûm-ı baht-ı ma'sûmîñ

(7c) Emîn tezyîn idüp târîhîni cevher gibi hâmem

(8c) Muhammed ismine Zîver yazar maḥlaş o maḥdûmîñ

⁹⁷⁰ “adûlar” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 130. s

⁹⁷¹ M. 3 Nisan 1870/22 Mart 1871.

⁹⁷² GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 128. s.

(9c) Diğer

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

- (10c) İtdim Allāh'a emānet gelicek dünyāya⁹⁷³
- (11c) Mīve-yi bāğ-ı fu'ādım disem anı elyak
- (12c) Harf-i mu'cemle hitāben didi tārīhini Emīn
- (13c) Bağçe-yi ƙalbe kemālīñ vire Zīver revnağ
- (14c) Muḥammed Zīver Efendi
- (15c) 1284 13 Rebī'ü'l-evvel⁹⁷⁴
- (16c) 1283 3 Temmuz⁹⁷⁵
- (17c) Kūlsüm Hānım Vilādeti 1276⁹⁷⁶
- (18c) Laṭīfe Hānım Vilādeti 1286⁹⁷⁷
- (19c) 5 Nisān

⁹⁷³ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 128. s.

⁹⁷⁴ M. 15 Temmuz 1867.

⁹⁷⁵ M. 3 Temmuz 1866.

⁹⁷⁶ M. 31 Temmuz 1859/18 Temmuz 1860.

⁹⁷⁷ M. 13 Nisan 1869/1 Nisan 1870.

[121a]

(1a) Hacı Emîn Efendi

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

(1a) Felek erbâb-ı isti'dâda cevrin şâyegân itdi⁹⁷⁸

(2a) Huşûşâ bir ma'ârif kânına kıydı ziyân itdi

(3a) Re'îs-i münşiyân eşrâf u a'yānuñ ser-efrâzı

(4a) Naẓîf Beg kim Hudâ zâtın müşārün bi'l-benân itdi

(5a) İlâhî ba'dezin şîhhat ile 'ömrin(i) füzün eyle

(6a) *Anîñ*⁹⁷⁹ zîrâ fevt-i ferzendi vücûdın nâ-tüvân itdi⁹⁸⁰

(7a) Girince sinni on beş sâline ol necl-i zîşānuñ

(8a) Cinânı özleyüp hem ârzü-yı hūriyân itdi

(9a) Olup ebr-i ecel hūrşîd-i hūsne perde-yi zulmet

(10a) Onı zî'l-ka'de nısfında felek gözden nihân itdi

(11a) Süzüldi çıkdı murğ-ı rûhı 'illiyûna bî-şübhe

(12a) O, gūyâ bülbül-i cennet, cinânı âşiyân itdi

(13a) Emînâ söylemişdür mâderi gūyâ şu târîhi

(14a) Ciger-pârem Cemâlim *dâmdan*⁹⁸¹ 'azm-i cinân itdi

⁹⁷⁸ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 136. s.

⁹⁷⁹ "O" GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 136. s.

⁹⁸⁰ Birinci tef'ilede vezin aksamaktadır.

⁹⁸¹ "vâ meded" GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 136. s.

(15a) Diger Tārīḥ 1286⁹⁸²

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (fa'lün)

- (16a) Gitdi gül-gönce iken bāğ-ı cihāndan nā-gāh⁹⁸³
(17a) Gülşen-i cenneti cāy itdi Cemālū'd-dīn Beg
(18a) Düşdi birden dile menķūt ile tārīḥin(i) Emīn
(19a) Eyledi me'vā-yı bāğ-ı Firdevs'i Cemālū'd-dīn Beg⁹⁸⁴
(20a) (1286⁹⁸⁵)

(1b) Hacı 'Alī Efendi-zāde Emīn Efendi (2b) H'vāce'dür. Seyyid Bürhāneddīn (3b) Türbesi'nün ḳapusunuñ önünde (4b) medfūndur. (5b) *Raḥmetullāhi 'aleyhim*⁹⁸⁶

(6b) Tārīḥ

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (7b) Hāzret-i Fāzıl Emīn Efendi ḳıldı irtihāl⁹⁸⁷
(8b) Hāl-i şeyḫūḥatda dünyādan cināna oldı zayf

⁹⁸² M. 13 Nisan 1869/1 Nisan 1870.

⁹⁸³ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllı Zāde Hacı Emin Efendi*, 138. s.

⁹⁸⁴ İkinci tef'ilede vezin aksamaktadır.

⁹⁸⁵ M. 13 Nisan 1869/1 Nisan 1870.

⁹⁸⁶ "Allāh'ın rahmeti üzerine olsun."

⁹⁸⁷ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllı Zāde Hacı Emin Efendi*, 134. s.

- (9b) Bād-ı sermā-yı ecel yıkdı binā-yı ‘ömrini
(10b) Dār-ı ‘adni mesken itdi gelmeden eyyām-ı şayf
(11b) Rıhleti tārīhini menkūṭ ile yazdım Emīn
(12b) Hı‘āce-yi ‘allāme Firdevs’e cihāndan gitdi hayf
(13b) (1286⁹⁸⁸)

(14b) Tārīḫ

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (15b) ‘Āfiyetde kendüsin evlād u aḥfādın görüp
(16b) Çāk çāk olsun ḥasūduñ [sīne-i] pür-kīnesi
(17b) Ḥarf-i zā noḳşānını ikmāl ider tārīhinüñ
(18b) Geldi Ḥayrī biñ iki yüz toḳsan altı senesi⁹⁸⁹
(19b) Oḳusun [hem] lafz u ma‘nāsın Emīn dōstāna yaz
(20b) Noḳtasından dāğ dāğ olsun ḥasūduñ sīnesi
(21b) (1296⁹⁹⁰)⁹⁹¹

⁹⁸⁸ M. 13 Nisan 1869/1 Nisan 1870.

⁹⁸⁹ M. 26 Aralık 1878/14 Aralık 1879.

⁹⁹⁰ M. 26 Aralık 1878/14 Aralık 1879.

⁹⁹¹ Tükenmez kalemle altına Ahmet Emin Güven tarafından “1296” yazılmıştır.

[121b]

(1a) Tezevvüc Tārîhi

(2a) Hacı Emîn Efendi

(Mefâîlün/ mefâîlün/ feûlün)

(2a) Kerîmü'ş-şân ol üstâd-ı 'âlem⁹⁹²

(3a) Fażiletle fuḥûlün ser-bülendi

(4a) Nuḳûd-ı sa'yını şarf itdi ammâ

(5a) Muvaffaḳ oldu zât-ı feyzmendi

(6a) Eger Bistâmi zühdin görse ḥâlâ

(7a) Ta'accüble iderdi dil-pesendî

(8a) Ki Sa'dü'd-dîn ü Seyyid olsa ḥâzır

(9a) İder gıbta görüp bu *encümendi*⁹⁹³

(10a) 'Arûs-ı 'ilme öyle virdi zînet

(11a) Fünûn içre olup meşşâta kendi

(12a) Emîn ez sâl-i rûmî cevher-âsâ

(13a) Görenler beyt-i târîhiñ begendi

⁹⁹² GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 124. s.

⁹⁹³ "ercemendi" GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 124. s.

- (14a) Tezevvüc eyledi olsun mübârek 482
(15a) Cenâb-ı H^vâce Şâlih Efendi⁹⁹⁴ 718
(16a) 1280 Evâhîr-i Teşrîn-i Evvel⁹⁹⁵

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (2b) Pîşvâ-yı Kayserî eşrâfî Güpgüp-zâde'nün⁹⁹⁶
(3b) Tıtdı bânû-yı sarây-ı 'işmeti Firdevs'e rāh
(4b) “İrci'î”⁹⁹⁷ emrin tıyunca genc iken ol nāzenîn
(5b) Naqd-i 'ömrin şarf idüp kıldı cinānı cilvegāh
(6b) Katre-yi eşk ile *birden çıkdı tārîhî Emîn*⁹⁹⁸
(7b) ‘Â’işe Hanım cihāndan ‘azm-i ‘uqbā kıldı āh
(8b) 1282⁹⁹⁹

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (9b) Zâdegāndan şöyle bir āgāh-dil itdi vefāt¹⁰⁰⁰
(10b) Mazhar-ı gufrān ide rahmet ile Bārî Hudā

⁹⁹⁴ Vezin aksamaktadır.

⁹⁹⁵ M. 21 Ekim 1863/31 Ekim 1863.

⁹⁹⁶ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 142. s.

⁹⁹⁷ “(Rabbine) dön” Fecr 28.

⁹⁹⁸ “yazsınlar Emîn târihini” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 142. s.

⁹⁹⁹ M. 27 Mayıs 1865/15 Mayıs 1866.

¹⁰⁰⁰ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 130. s.

- (11b) Öyle bir ‘ālī-cenāb erbāb-ı zevk u şevk idi
(12b) Hem-nişīn-i ḥūriyān itsün Cenāb-ı Kibriyā
- (13b) Hāk mu‘ammer eyleyüp evlādını ceddi gibi
(14b) Hāzret-i ‘İlmī suhūletle aña kılsun ‘atā
- (15b) Beyt-i tāriḥin(i) Emīn mu‘cemle inşād eyledim
(16b) Kim okursa eyler elbetde o merḥūma du‘ā
- (17b) Merḳad-ı Nāfiz Efendi mecma‘-ı envār ola 1123¹⁰⁰¹
(18b) Eyledi ol merd zirā ‘azm-i gülzār-ı beḳā 1153¹⁰⁰²
- (19b) Sene 1276¹⁰⁰³
- [122a]
- (1a) Hacı Emīn Efendi
- (Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)
- (1a) Cemāl-i pertevinden mi gelür rü’yet ḥafāyāya¹⁰⁰⁴
(2a) O bir ferzend-i nev-restdür ki beñzer қаşları yaya
- (3a) Emānet eyledüm Hākḳ’a nıgehbān-ı ilāhīdür¹⁰⁰⁵

¹⁰⁰¹ M. 19 Şubat 1711/7 Şubat 1712.

¹⁰⁰² M. 29 Mart 1740/17 Mart 1741.

¹⁰⁰³ M. 31 Temmuz 1859/18 Temmuz 1860.

¹⁰⁰⁴ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllı Zâde Hacı Emin Efendi*, 122. s.

¹⁰⁰⁵ “ileyhîdir” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllı Zâde Hacı Emin Efendi*, 122. s.

- (4a) Hüdâ ihsânı bir gevher virilmez ‘ilm-i kimyâya
- (5a) Küşâd it kûfl-i künc-i rızkını dünyâda (vü) ‘uqbâda
- (6a) İrişdir tâli‘in yâ Rabbi ol necm-i Süreyyâ’ya
- (7a) Maḥabbet gülşeninde bülbül-âsâ nâle-keş oldum
- (8a) Temâşâ-yı cemâl itmek gelür ru’yâyâ (vü) ḥulyâyâ
- (9a) Aña ‘ilm ü hüner mevrûsdur ecdâd-ı pâkinden
- (10a) *Kemâlatla*¹⁰⁰⁶ n’ola teşhîr olursa zîr ü ‘ulyâyâ
- (11a) Ḥarîḳ-ı şerr-i a‘dâdan Hüdâ ḥıfz ide mâhîveş
- (12a) Ger olsa âteş-i Nemrûd eşer eyler mi deryâyâ
- (13a) Murâdım târîhin(i) yâd itmeden cümle belâyâdan
- (14a) Emîn ide Hüdâ Remzî Efendi geldi dünyâyâ
- (15a) 1272¹⁰⁰⁷

(1b) Târîḫ-i Ḥarîḳ-ı Kebîr der-Ḳayseriyye

(Mefâîlün/ mefâîlün/ feûlün)

- (2b) Ḳulûb-ı nâsa bir âteş saçıldı¹⁰⁰⁸
- (3b) Hüdâ imdâd ide elṭâf-ı yemle

¹⁰⁰⁶ “kemâlinden” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 122. s.

¹⁰⁰⁷ M. 13 Eylül 1855/31 Ağustos 1856.

¹⁰⁰⁸ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 122. s.

- (4b) Dekākīn-i hezār oldıķda *muḥriķ*¹⁰⁰⁹
(5b) Cenāb-ı Ḥaķ *sevindirdi*¹⁰¹⁰ keremle

- (6b) Göründi beyt-i tārīḫi nuķaṭla
(7b) ‘Alevler sūbesū itdikde ḫamle

- (8b) Taraldı şimdi ḫālī Kayşerī’nüñ
(9b) Ḥarāb oldı yanup esvāķı cümle

- (10b) Sene 1287 5 Receb¹⁰¹¹

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (13c) Yumup çeşmin cihāndan gitdi ol Gözibüyük-zāde¹⁰¹²
(14c) Fenāya bakmayup ‘uķbā gözetdi ‘ömr-i mücmelde

- (15c) Nezāketle şükūfestān-ı¹⁰¹³ dehr içre bulunmazdı¹⁰¹⁴
(16c) Şemīm-i ḫulķı-veş bŷy-ı leṭāfet gülde (vü) sünbülde

- (17c) Nidā-yı “*irci’i*”¹⁰¹⁵ emrin ṭuyınca mülk-i fāniden
(18c) Kılup ‘azm-i beķā kim ķaldı nār-ı ḫasreti dilde

¹⁰⁰⁹ “muhrak” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 122. s.

¹⁰¹⁰ “söyündürdü” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 122. s.

¹⁰¹¹ M. 1 Ekim 1870.

¹⁰¹² GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 144. s.

¹⁰¹³ “şükûfe-sitân” vezin gereği “şükūfestān” okunmuştur.

¹⁰¹⁴ Vezin ikinci tef’ilede aksamaktadır.

¹⁰¹⁵ “(Rabbine) dön” Fecri 28.

- (16a) Ecel sâķisi destinden şarāb-ı mevti içdikde
(17a) Fiğān-ı aşdikā ‘arşa irişdi vaķt-i *fayşalda*¹⁰¹⁶
(18a) Emīn üçler gelüp târiķin i‘lān itdiler şöyle
(19a) Revān oldu Hacı Muķsin Efendi cānib-i Hūlde¹⁰¹⁷
(20a) Fī 14 Zī‘l-hicce Sene 1291¹⁰¹⁸

[122b]

(1a) Ġazel

(2a) Hacı Emīn Efendi

(Mefāīlün/ mefāīlün/ mefāīlün/ mefāīlün)

- (2a) Göñül bī-hūde ġam çekme geķer bu sāl-i ġurbetdür¹⁰¹⁹
(3a) Şabādan ol peyām-ı yārı zīrā hāl-i ġurbetdür
(4a) Atılmış tīr-i müjgān-ı maķabbet yay-ı ķasretten
(5a) Tōķındı sīneme dāġ açdı ġūyā hāl-i ġurbetdür
(6a) Degül taķdīme şāyān gerķi dest-āvīz-i nā-ķīzim
(7a) Kābūl eyler efendim lūtf idüp irsāl-i ġurbetdür

¹⁰¹⁶ “fīsalde” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllı Zāde Hacı Emin Efendi*, 144. s.

¹⁰¹⁷ Kurşun kalemle “cānib-i Hūlde” nin altına Ahmet Emin Güven tarafından “devamlılık, süreklilik canibine” yazılmıştır. Kelimenin diġer anlamı “cennet”tir.

¹⁰¹⁸ M. 22 Ocak 1875.

¹⁰¹⁹ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllı Zāde Hacı Emin Efendi*, 12. s.

(8a) Belî lâyıķ degül *mūy-ı miyān-ı*¹⁰²⁰ nāzüke ammā

(9a) Hemān bir yādigār olmaķ içün ol şāl-i ğurbetdür

(10a) Emīn ol rişte-yi şabrı tutup muħkemce ‘ālemde

(11a) Taħammül kıl cefāya tiz geķer aħvāl-i ğurbetdür

(13a) Mışra‘lar

(Mef’ûlü/ mefâîlü/ mefâîlü/ feûlün)

(13a) Hālîl-i nārı ğülzār eyleyen Rabb’im selāmet vir¹⁰²¹

(14a) Benim de āteş-i Nemrūd-ı ĥasret cānımı yaķdı

(14a) Beyitler

(Mef’ûlü/ mefâîlü/ mefâîlü/ feûlün)

(15a) Hicrān elemi cānıma kār itdi o yāra¹⁰²²

(16a) Ey bād-ı şabā ĥāl-i dilimden ĥaber eyle

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

(17a) *Dilā ber-ĥız tā‘at kün ki tā‘at bih zi her kār’est*¹⁰²³

¹⁰²⁰ “mûmiyân-ı” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 12. s.

¹⁰²¹ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 118. s.

¹⁰²² GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 118. s.

¹⁰²³ “Ey gönül, kalk ve ibâdet et ki ibâdet her işten daha iyidir.”

- (18a) *Sa'âdet ān kesî dâred be vakt-i şubḥ bî-dār'est*¹⁰²⁴
(19a) *Ḥurûsân der seḥer gûnîd ki kum yâ eyyühe'l-ğâfil*¹⁰²⁵
(20a) *Tû ez mestî nemîdânî, kesî dâned ki huşyâr'est*¹⁰²⁶

(1b) Ruscuk Harbi

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (2b) Bu günler öyle bir gün kim kul âzâd idecek gündür¹⁰²⁷
(3b) Ġazâ-yı Kerbelâ'yı *tuymayup*¹⁰²⁸ yâd idecek gündür
(4b) 'Adûyı yir yirin gayretle berbâd idecek gündür
(5b) Çeküp seyfi şehîdân rûhını şâd idecek gündür
(6b) Tazarru'la döküp göz yaşı feryâd idecek gündür
(7b) Ciger kanıyla göz yaşını imdâd idecek gündür

(9b) Tecâvüz eyleyüp Rûm iline ecnâdı düşmānuñ
(10b) Bütün yağmaladı emlāk ü mālın ehl-i îmānuñ
(11b) Niceler kaldı zîr-i pençe-yi kahrında a'dānuñ
(12b) Kimisin kesdi yaqdı kimisin eṭfāl ü nisvānuñ
(13b) Fedâ-yı cān ile dînimiz âbâd idecek gündür
(14b) Ciger kanıyla göz yaşın imdâd idecek gündür

(16b) Açıldı bâb-ı cennet ehl-i seyfe¹⁰²⁹ yevm-i fırşatdur
(17b) Murâd-ı ceyş-i İslam gâzilik illâ şehâdetdür

¹⁰²⁴ “Sabah vaktinde uyanık olan saâdete sâhiptir.”

¹⁰²⁵ “Horozlar seher vakti “kalk ey gâfil” diye öterler.”

¹⁰²⁶ “Sen bilmiyorsun, çünkü sarhoşsun, bunu ancak ayık olan bilir.”

¹⁰²⁷ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 14-16. s.

¹⁰²⁸ “durmayıp” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 14. s.

¹⁰²⁹ Kurşun kalemle “seyfe” nin üzerine Ahmet Emin Güven tarafından “seyfe” yazılmıştır.

- (18b) Velâkin kuvvetimiz kaṭ' iden ḥālā sefāḥatdūr
(19b) Bu ḥāle kıoyan itdiklerimiz fişk u şekāvetdūr
(20b) Nedāmetlerle istiğfārı müzdād idecek gündür

[123a]

- (2a) Mā-ba'd
- (2a) Bize imdād olur senden olursa bî-gümān yā Rab
(3a) Düşürdi ceyş-i 'udvān ehl-i İslām'a figān yā Rab
(4a) Ḥabībūñ ḥürmetiçün eyle imdād el-amān yā Rab
(5a) Muẓaffer kııl cünūd-ı Müslimīn'i her zamān yā Rab
(6a) Perişān eyleyüp a'dāyı berbād idecek gündür
- (8a) Mücerreb bir vezīrin ser-ķumandan eyledi devlet
(9a) Muķaddem Rūs'a göstermiş Sivastopōl'da saṭvet
(10a) Belī Rüstem-şecā'at 'ālī-himmet şīr-i ter¹⁰³⁰ heybet
(11a) Şeb [ü] rüzı müsāvī eylemekde sa'yıla himmet
(12a) Çeküp şimşīr-i ķahrın def'-i ifsād idecek gündür
- (14a) Emin olmadı Ruscuķ ehli topdan çıķdı şahrāya
(15a) Canın ķurtardı ancaķ māl ü mülkin virdi yağmāya
(16a) Gelinler tāze kıızlar ağlaşur gelmiş bir araya
(17a) Taḥammül mi olur bu derde efgān oldu bî-gāye
(18a) Ėazāya nāsı teşvīķ ile irşād idecek gündür

(1b) Ruscuḳ

(Mef'ûlü/ mefâîlü/ mefâîlü/ feûlün)

(2b) Gözler ki güzel seyrine cān penceresidür¹⁰³¹

(3b) Bilsem o mehiñ semtini eyā niresidür

(4b) Çeşmimde ḳarār ideli ḥurşid-i cemāli

(5b) Zindāna ḳoyan göñlimi zülf[i] ḳarasıdur

(6b) Bir Ermeni maḥbūbesinüñ cilvegehinde

(7b) Yüz yaşıdığımız ḡonce-yi bostān arasıdur

(8b) On beş yaşına girmiş o meh-pāre henüz kim

(9b) Öpüp severek okşayacak tam şırasıdur

(10b) Zann itme kiraz şekli görüp gerdeni üzre

(11b) Būs eyler iken 'āşıkınuñ leb beresidür

(12b) Āşufte-yi Ruşcuḳ o ḳadar keşrete irmiş

(13b) Pāzār ide gör kıymeti ḥattā viresidür

(14b) Ol şūḥı Emin pister-i ibrāma alurdım

(15b) Ammā arada engel olan hem-şıresidür

¹⁰³¹ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllı Zâde Hacı Emin Efendi*, 18. s.

(16b) Müfred¹⁰³²

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(17b) Gülmedüm hiç kām alup ‘ālemde şādān olmadum¹⁰³³

(18b) Gerçi nālān oldum ammā şād [u] ḥandān olmadum

[123b]

(1a) Yahūdî Kızı

(2a) Hacı Emīn Efendi

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(2a) Naḳd-i ‘aqlım kıldı yağmā bir Yahūdî dil-beri¹⁰³⁴

(3a) Murğ-ı cānım çekdi dāma zülf-i müşkīn çenberi

(4a) Böyle bir maḥbūb-ı müstešnāyı devrān mişlini

(5a) Görmemiş çeşm-i felek tā devr-i Ādem’den beri

(6a) *Fitnedār-ı*¹⁰³⁵ ḳalb olurdum tā şabaḥ-ı ḥaşra dek

(7a) Bir gice *maḥffı*¹⁰³⁶ der-āgūş itsem ol sīmin-beri

¹⁰³² Müfred başlığı altında matla’ beyiti verilmiştir.

¹⁰³³ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 118. s.

¹⁰³⁴ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 20. s.

¹⁰³⁵ “neş’e-dâr-ı” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 20. s.

¹⁰³⁶ “mahzâ” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 20. s.

- (8a) İki dil-ber bir yire gelmiş mişâl-i Ferkadân
(9a) Birisi mümtâz-ı hûbân âfet-i cândur biri
(10a) Dîn ü dil hasmı Emînâ öyle bir kâfirlerin
(11a) Vaşlına nâ'il olan eyler ğazâ-yı ekberi

(1b) Rum Kızı

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

- (2b) Dili dīvâne kılan dil-ber-i Rûm'uhn dilidür¹⁰³⁷
(3b) O sebebdan tolaşup gezdigimiz Rûm ilidür
(4b) Nice hûbânları var 'aql alıcı 'işve-fürüş
(5b) Kâle-yi vaşlına naqdîne-yi cân virmelidür
(6b) Zülf-i zer-târını ruhsârı kenârında görüp
(7b) Şandım ol ğonce-ruhın bağçesinün sünbülidür
(8b) Urdı tîr-i nigehe sîneme bir dâğ açdı
(9b) Didim ol tâze nihâlin yeñi kıpmuş gülidür
(10b) Âh u feryâd-ı Emîn'i işidüp şanma tehî
(11b) Bir güzel bāğ-ı cemâli ğülinün bûlbûlidür

¹⁰³⁷ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 20. s.

(12a) Ermeni Güzeli

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (13a) Çok güzel Ruşcuğ'da ammâ âh o cânım Ermeni¹⁰³⁸
(14a) Şûh-meşreb cilveli nev-res fidānum Ermeni
- (15a) Gerçi Bulğar kızları nâz-ı leţâfet gösterir
(16a) Ğamzesi cânâ kıyan¹⁰³⁹ kaşı kemānum Ermeni
- (17a) Gelmemiş emşâli dehre öyle bir nâzende kim
(18a) Hüb şadâ nâzûk-edâ şîrîn zebānum Ermeni
- (19a) Çeşm-i cellâdın süzüp şimşîr-i ebrûlarla âh
(20a) Rişte-yi şabrum kesen ol bî-amānım Ermeni
- (13b) Serteser iklim-i hüsnî zabt u teşhîr eylemiş
(14b) 'İşvekârûm fitne-âşub-ı zamānım Ermeni
- (15b) Gerçi çok seyr eyledüm her milletiñ dil-berlerin
(16b) Hâşılı ol şâh-ı hûbân-ı cihānum Ermeni
- (17b) Bâğa girse reşk ider ezhâr Emîn ol dil-berde¹⁰⁴⁰
(18b) Zülfi¹⁰⁴¹ sünbül kâmeti serv-i revānum Ermeni

¹⁰³⁸ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 22. s.

¹⁰³⁹ “ziyân” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 22. s.

¹⁰⁴⁰ Vezin dördüncü tef'ilede aksamaktadır.

¹⁰⁴¹ “reng-i” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 22. s.

[124a]

(1a) Gâzel

(2a) Hacı Emîn Efendi

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

(2a) Ey melek-şîme cemâlün meh-i tâbân bilürüm¹⁰⁴²

(3a) Zülf-i şeb-bûlarıñı sünbül ü reyhân bilürüm

(4a) Gözlerüm nergis-i çeşmānuña meftūn olalı

(5a) Būy-ı hulkūñ gibi rūyuñ gül-i handān bilürüm

(6a) Felegūñ sürmesini 'aynıma almam aşı

(7a) Hāk-i pāyūñ gözime kuhl-i Şıfāhān «İşfahān» bilürüm

(8a) Söylemem derd-i dilüm Hāzret-i Loḳmān'a daḥı

(9a) Seni her vechile ben derdime dermān bilürüm

(10a) Ben senūñ sāye-yi luṭfuñda Emîn olmuş iken

(11a) Gözedir emriñi [hem] nuṭṭıñı fermān bilürüm

¹⁰⁴² GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllı Zâde Hacı Emin Efendi*, 22. s.

(12a) Ğazel

(Mef'ûlü/ mefâîlü/ mefâîlü/ feûlün)

- (13a) Vâdi-yi tecemmülde zarâfetden uşandum¹⁰⁴³
(14a) Kırtar beni yâ Rab bu kıyâfetden uşandum
(15a) Bu tavr-ı sefhâneler İslâm'a yakışmaz
(16a) Bir başka revîş üzre nezâketden uşandum
(17a) Arzûladığım küşe-yi 'uzlet benim ammâ
(18a) Esbâb-ı ma'îşetde sefâletden uşandum¹⁰⁴⁴
(19a) Aḥkâmını tebdîl eylederek emr (ile) [ü] nehyûñ
(20a) 'Aqlen yûriyen ehl-i diyânetden uşandum¹⁰⁴⁵
(1b) Mâ-ba'd
(2b) Qadr u şerefîñ añlamayup ḥazret-i 'ilmüñ
(3b) Şol mübtezel erbâb-ı niyâbetden uşandum¹⁰⁴⁶
(4b) Hiç fehîñ olamaz ḥâl-i cihân bu ne gidişdür
(5b) Ḥâ'îñleri reşk ile şadâkatden uşandum¹⁰⁴⁷

¹⁰⁴³ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 24. s.

¹⁰⁴⁴ Bu beyit Ahmet Emin Güven'in *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi* isimli çalışmasında altıncı beyit olarak yer almaktadır.

¹⁰⁴⁵ Bu beyit Ahmet Emin Güven *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi* isimli çalışmasında üçüncü beyit olarak yer almaktadır.

¹⁰⁴⁶ Bu beyit Ahmet Emin Güven *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi* isimli çalışmasında dördüncü beyit olarak yer almaktadır.

¹⁰⁴⁷ Bu beyit Ahmet Emin Güven *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi* isimli çalışmasında beşinci beyit olarak yer almaktadır.

- (6b) Hâlim düşünüp rîş-i sefidüm ele aldım
(7b) Vazgeçdüm Emin gayrı sefâhatden uşandum

(8b) Ğazel

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (9b) Yanmağa ruhsâr-ı dil-ber gibi nâr olmaz baña¹⁰⁴⁸
(10b) Zülf-i Leylâ'sına Mecnûn oldum 'âr olmaz baña
(11b) Pây-bendüm oldu hâlâ rişte-yi gîsû-yı yâr
(12b) Ermesem de vaşlına terk-i diyâr olmaz baña
(13b) Bedr-i hüsni setr ider zülf-i şehâb içre o(l) şüh
(14b) Gün gibi bir gün vefâsız âşikâr olmaz baña
(15b) Gülsitân-ı dehri arzû eylemem bülbül gibi
(16b) Bâğ-ı hüsn-i dil-ber-âsâ murğzâr olmaz baña
(17b) Kākülün sevdâsına kendin Emîn şalb itmege
(18b) Kadd-i dil-cüyîñ gibi naḥl [ü] çınâr olmaz baña

¹⁰⁴⁸ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 26. s.

[124b]

(1) Zıllî-zâde Hacı Emîn Efendi

(2a) Ğazel

(Mef'ûlû/ mefâîlû/ mefâîlû/ feûlûn)

(3a) Luṭf eyle begim âteş-i hicrânîña yakma¹⁰⁴⁹

(4a) Meclisde nigâh-ı ğazabıñla baña bakma

(5a) Biñ nâzıla ebrû-yı kemānuñ kurulunca

(6a) Ol tîr-i müjeñ sine-yi sūzânıma çaḳma

(7a) Ey serv-i revân 'azm-i gülistân idicekseñ

(8a) *Mānend[i]sîn*¹⁰⁵⁰ aḡyârı şaḳın yanıña taḳma

(9a) Zülfîñ tolaşır gerdenime la'lüñ emerken

(10a) Göñlüm yeñiden çâh-ı zenaḥdâna buraḳma

(11a) Vazgeç yeter arzû-yı vişâlüñ hevesinden

(12a) Her sūy-ı dil-ārāya Emin şu gibi aḳma

¹⁰⁴⁹ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 28. s.

¹⁰⁵⁰ “manend-i sel” *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 28. s.

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

(14a) Nice reşk itmesün dil yârimı nâ-dân alur gūyā¹⁰⁵¹

(15a) Raķīb ol mäh-rūyı sīneye ‘uryān alur gūyā

(16a) Cüyüş-ı fitne-yi zülfi çevirmiş hışn-ı ruhsārın

(17a) O şūhuñ gamze-yi cellādı tenden cān alur gūyā

(18a) Müzehher tır-i müjgānı deler bağrım döker xanı

(19a) Dem-i ‘uşşāqdan la’l-i lebi mercān alur gūyā

(20a) O şimşir-i mücellā ebruvānı cāna kār eyler

(21a) Süzünce çeşm-i şehhārı cigerden xan alur gūyā

(20b) Eminā sāḫa-yı vaşf güzelde tab‘ım

(21b) Geçer eşheb-süvār-ı ‘ālemi meydān alur gūyā

(2b) Ğazel

(Mef’ûlû/ mefâîlû/ mefâîlû/ feûlün)

(3b) Biñ nāz ile rām oldı baña ser-keş-i cānān¹⁰⁵²

(4b) *Ḳandırır*¹⁰⁵³ mı [ki] vuşlatına ol *leb-i*¹⁰⁵⁴ mercān

¹⁰⁵¹ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 26. s.

¹⁰⁵² GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 28. s.

¹⁰⁵³ “kandırır” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 28. s.

¹⁰⁵⁴ “lebleri” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 28. s.

- (5b) Yaşmak açılup [ol] *tarf-ı*¹⁰⁵⁵ şeb-rengi göründi
(6b) Yar gözlerime itdi bugün 'âlemi zindân
- (7b) Gösterse ruhın güllere sünbüllere zülfin
(8b) Reşk-âver olur yârı gören lâle vü reyhân
- (9b) Gülşende o şuğ câme-yi sebz ile gezerken
(10b) Reftârına şermende kalur serv-i hırâmân
- (11b) Almazdan ele gönlüm Emin şâne mişâli
(12b) Şad-pâre kılur hâtırım ol zülf-i perîşân

(14b) Müfred

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (14b) Şanma *rahmetden*¹⁰⁵⁶ şunar destin dil-i mecrûhuma¹⁰⁵⁷
(15b) Ol kemân-ebrû cigerden tîr-i müjgân[uñ] arar

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (16b) Cevher-âsâ yazdı târîhin Emîn zi'l-hiccede
(17b) Remzi Molla'nuñ hıtânın¹⁰⁵⁸ Hâk mübârek eylesün

¹⁰⁵⁵ “turre-i” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 28. s.

¹⁰⁵⁶ “rahminden” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 118. s.

¹⁰⁵⁷ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 118. s.

¹⁰⁵⁸ Kurşun kalemle “hıtânın” altına Ahmet Emin Güven tarafından “hıtân'ın damatlık” yazılmıştır.

(18b)

(1279¹⁰⁵⁹)

[125a]

(1a) Ğazel

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

-
- (2a) Ey kemân-ebrû ‘aceb bilmem ne hâl olmuş saña¹⁰⁶⁰
- (3a) Tîr-i müjgānuñ derūnumda hayāl olmuş saña
- (4a) Çeşm-i mestānıñ niçün maḥmūrdur ey ğonce-fem
- (5a) Gerdenüñ hūb-gerdesi āb-ı zülāl olmuş saña
- (6a) Tîg-i ğamzeñ sîne-yi mecrūḥuma kār eyledi
- (7a) Ey ṭabīb-i nāz cānım pāyimāl olmuş saña
- (8a) Turreler āmādedür kayd-ı dil-i ‘uşşāk için
- (9a) Şayd-ı murğ-ı dilde iḥsān-ı kemāl olmuş saña
- (10a) *Ẓāhirā*¹⁰⁶¹ bî-kes gibi zātuñ *su’āle*¹⁰⁶² gūş idüp
- (11a) Virmege Emin cevābın bî-mecāl olmuş saña

¹⁰⁵⁹ M. 29 Haziran 1862/17 Haziran 1863.

¹⁰⁶⁰ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 30. s.

¹⁰⁶¹ “zâhiren” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 30. s.

¹⁰⁶² “sualin” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 30. s.

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (13a) Bülbül-i ʿışkum çıkardı kıddi serv-i dâle gül¹⁰⁶³
(14a) Çeşmi nergis zülfi sünbül ruhları hoş lâle gül
- (15a) Turre-yi şeb-bû-yı yâr ʿanber-feşân olmuş yine
(16a) Nükhet-ârâ eylemiş dil-ber takup ferhâle gül
- (17a) Dün gice ruʿyâda aldım buseñi ey meh-liķā
(18a) Lezzet(i) ü bûyî *begim*¹⁰⁶⁴ gûyâ karışmış bala gül
- (19a) Bâğda esrâr-ı hûbân olmasun ifşâ diyü
(20a) Âb-ı rûyın dökmede vâkıf olup her hâle gül
- (1b) Mâ-baʿd
- (2b) Eyliyor bülbül nidâ *gülsitâna*¹⁰⁶⁵ gelsün [diyü] (tâzeler)¹⁰⁶⁶
(3b) Reng ü bûyın kılmada dâʿim ʿaṭâ eṭfâle gül
- (4b) Şûfî-yi rûbâh hem bezm olmasun rinde diyü
(5b) Vâdi-yi *gülsitân(a)*¹⁰⁶⁷ şîr-âsâ şalar *dünbâle*¹⁰⁶⁸ gül¹⁰⁶⁹
- (6b) Ol mehûñ sebz-i ḥaṭın gördüm Emîn itmiş zuhûr

¹⁰⁶³ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 32. s.

¹⁰⁶⁴ “bekem” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 32. s.

¹⁰⁶⁵ “gülşene” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 32. s.

¹⁰⁶⁶ Vezin aksamaktadır.

¹⁰⁶⁷ “gülşene” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 32. s.

¹⁰⁶⁸ “dembâle” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 32. s.

¹⁰⁶⁹ Vezin aksamaktadır.

(7b) Bedr-i hüsni-yâra zann itdim ki olmuş hâle gül

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

(9b) Göñül bir dil-bere 'âşık olup hüsniñ hayâl eyler¹⁰⁷⁰

(10b) Ümîdüm râzımı keşf eylesem 'arz-ı cemâl eyler

(11b) O tersâ duhterin celb eyledüm kâşâne ammâ

(12b) Virüp kıssîs-i pendin dâ'imâ men'-i vişâl eyler

(13b) Demâdem pîrehenden gonce-veş baş gösterür pistân

(14b) Anı nâîr-ı dil bâğ-ı göñülde portakal eyler

(15b) O şimşîr-i mücellâ ebruvânı câna kâr itdi

(16b) Miyân-ı 'âşıkânda çeşm-i cellâdı kıtâl eyler

(17b) Emîn ol dil-ber-i 'âlî-cenâbîñ bezm-i 'işretde

(18b) Tıttup dāmân-ı destinden temennâ-yı vişâl eyler

¹⁰⁷⁰ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 32. s.

[125b]

(1a) Emîn Efendi

Gazel

(Mef'ûlü/ mefâîlü/ mefâîlü/ feûlün)

(2a) Bir kaşları *yâ tîre-yi*¹⁰⁷¹ müjgâna vuruldum¹⁰⁷²

(3a) Mest itdi beni sâķi-yi devrâna vuruldum

(4a) Reftârını bâğ içre temâşâ idicek âh

(5a) Bir âfet-i Rum serv-i ھرâmâna vuruldum

(6a) Nâzıla gelüp meclise kıldıkça tebessüm

(7a) Şimşîr gibi ğamze-yi cânâna vuruldum

(8a) Pîşâne-yi mir'âta döküp zülf-i siyâhın

(9a) Bend itdi dili dîde-yi fettâna vuruldum

(10a) İzhâr ideyim hâlim Emin yârıma yarın

(11a) Himmet ide mi derdime dermâna vuruldum

¹⁰⁷¹ “bâtîre-i” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 34. s.

¹⁰⁷² GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 34. s.

(13a) Güft-i 'Aynî

(Mef'ûlü/ mefâîlü/ mefâîlü/ feûlün)

(14a) Eş'âr-ı güher-bârın var mı işidenler

(15a) Bir yeñi gazel söyle bize tâze Kerîmî

(16a) Cevâb-ı Kerîmî

(Mef'ûlü/ mefâîlü/ mefâîlü/ feûlün)

(17a) 'Aynî-yi hünermend-i cihân ehl-i keremden

(18a) Bî-çâre Kerîmî kuluñ âzâdelik ister

(1b) Nazîre-yi Ğazel-i Kâzım

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)

(Fâilâtün)

(Fa'lün)

(2b) Yâra ibrâm-ı vişâl itme şecâ'at gibidür¹⁰⁷³

(3b) Rişte-yi zülfine bend olma şerâfet gibidür

(4b) 'Arz ider rengini gül, bûyını sünbül yâra

(5b) 'Âşıka vuşlat-ı cânânı işâret gibidür

¹⁰⁷³ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 34. s.

- (6b) 'İşve-yi duhter-i dünyāya heveskār olmak
(7b) Merdüm-i 'āqıla encām-ı nedāmet gibidür
- (8b) Söyünür şem'ı ümīdi mütekebbir olanuñ
(9b) Pertev-i kıadre tevāzu' da bedāhet gibidür
- (10b) Bezl-i naqd eyleyerek ancak fışk içre¹⁰⁷⁴
(11b) Şol fūrū-māye şanur kārı seḫāvet gibidür
- (12b) İrtikāb eylemese kızbi niçe ehl-i fesād
(13b) Rast-gū şīşe-yi kıadrini seḫāmet gibidür
- (14b) Hep fūrūzātı edā eyleyen aḫmak şayılur
(15b) Bī-namāzlık küberālarca zārāfet gibidür
- (16b) Oldı merḡūb Fransızca tekellüm ḫālā
(17b) Nezd-i erbāb-ı feşāḫatde belāḡat gibidür
- (18b) Ġazel-i Kāzım'ı tanzīre Emin sa'y idelüm
(19b) Nuṭḡ-ı cān-baḡş-ı dile rūḫ-ı celādet gibidür
- (20b) Diñlemez dāḫil olup cāmi'e Qur'ān u Ḥadīş
(21b) O mülevveş gidiler belki cenābet gibidür

¹⁰⁷⁴ Vezin son tef'ilede aksamaktadır.

[126a]

(1a) Emîn Efendi

Ġazel

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

-
- (2a) Bezm-i 'âlemde gönül bir rûy-ı enver fikr ider¹⁰⁷⁵
(3a) Ol mehûn la'l-i lebinde âb-ı kevşer fikr ider¹⁰⁷⁶
(4a) Yâr ile zevk-ı maḥabbetle geçen eyyâmını
(5a) Şevk-baḥş-ı ḥâtırım olmağla ekşer fikr eder
(6a) Tîğ-i ebrû ḥançer-i müjgân(ı)la zebh itsün o şüh
(7a) 'Âşıkânı 'ıyd-ı vaşlın ḥacc-ı ekber fikr ider
(8a) Oḥşayup gerdânını pistânın emmekden ğaraż
(9a) Nâfe-yi dil-berde ancaḳ misk ü 'anber (ezfer) fikr ider
(10a) Bâğ-ı ḳalbe ğars içün bir naḥl-i gül nâzûk beden
(11a) Serv-i ḳad mevzûn edâ endâmı esmer fikr ider
(12a) Ḥayr ide encâmını Mevlâ Emîn her rûz [u] şeb
(13a) Çeşmi nergis turre-yi şeb-bû-yı dil-ber fikr ider

¹⁰⁷⁵ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllı Zâde Hacı Emin Efendi*, 38. s.

¹⁰⁷⁶ Bu beyitten sonra bir beyit eksiktir.

(14a) Taḥmīs-i Ġazel-i Pertev

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

- (15a) Bezm-i aġyāra varup öyle nevāyı çekemem¹⁰⁷⁷
(16a) Reng-i la'l-i leb-i dil-berde şarābı çekemem
(17a) Sā'il olsam daḥı 'unf ile cevābı çekemem
(18a) Ġazab-ālūde ben ol *resme*¹⁰⁷⁸ ḥiṭābı çekemem
(19a) Çekemem *toġrıy*¹⁰⁷⁹ bī-hūde 'itābı çekemem
- (1b) Mā-ba'd
- (2b) O perī geldi raḳīb ile şavaşum üzre
(3b) Geziyor fülk-i *firāḳı*¹⁰⁸⁰ göz[i]yaşum üzre
(4b) Vāḳıf-ı ḥālim olup gelse firāşum üzre
(5b) Benim ol rind-i *sır*¹⁰⁸¹ uryān ki başum üzre¹⁰⁸²
(6b) Sāyesi zıll-i hümā olsa seḥābı çekemem
- (7b) Āteş-i ḥasret ile yakdı o meh-pāre beni
(8b) Bir kez 'arz eylese pistānın açup pīreheni
(9b) Bend ider turre-yi zencirine bī-çāre seni
(10b) Cāy-gāh-ı dil-āverüm iken her şiken¹⁰⁸³
(11b) Zülf-i pür-çinidesi piçide tābı çekemem

¹⁰⁷⁷ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 40. s.

¹⁰⁷⁸ "resmî" GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 40. s.

¹⁰⁷⁹ "doġrusu" GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 40. s.

¹⁰⁸⁰ "firākımsa" GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 40. s.

¹⁰⁸¹ "ser" GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 40. s.

¹⁰⁸² Vezin ikinci tef'ilede aksamaktadır.

¹⁰⁸³ Vezin aksamaktadır.

- (12b) Yāra şābit-ka-demim ben daḥı ikrārımda
(13b) O perī-çehre benim rûz [u] şeb efkārımda
(14b) Lenger-endāz olurum keşti-yi güftārımda
(15b) Kūh-ı temkīnim efendim hele reftārımda
(16b) Kūy-ı cānāna gidersem de şitābı çekemem

- (17b) Emin ‘ālemde şafā ister iseñ dil-ber sev
(18b) Mey-i la‘l-i lebinūñ mesti olursañ da velev
(19b) Eyleyüp şubḥa kadar her gice bir meclis-i nev
(20b) Cān virirsem de eger gürselikden Pertev
(21b) Puḥte ‘arz eyle [ki ben] bŷy-ı kebābı çekemem

[126b]

(1a) Emīn Efendi

Ġazel

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (2a) Firḡat-i cānān ile nālānum Allāh ‘ışķına¹⁰⁸⁴
(3a) Ḥālīme raḥm itmiyor sulṡānum Allāh ‘ışķına
(4a) Rŷy-ı ālin zŷlf-i şeb-rengin taḥayyŷl eyleyŷp
(5a) Her seḡer ‘arṡa çıkar efġānum Allāh ‘ışķına

¹⁰⁸⁴ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllı Zāde Hacı Emin Efendi*, 38. s.

- (6a) Şûret-i fikr *pür mey-i*¹⁰⁸⁵ peykerle vaktim geçmede¹⁰⁸⁶
(7a) Var derûnumda nigâristânım Allâh ʿışkına
(8a) Bir vefâsı yok sitem-kâra düşürdüm gönلümü
(9a) Hâsretiyle ol mehûn giryânım Allâh ʿışkına
(10a) Çille-yi cevri çekilmez nâ-tüvân oldum Emîn
(11a) Hâşılı hiç kalmadı dermânım Allâh ʿışkına

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (13a) Firâk-ı yâr ile dâğ-ı derûnum bî-şümâr oldu¹⁰⁸⁷
(14a) Bize nisbet o meh-pâre varup ağıyâra yâr oldu
(15a) Efendim baʿdezin mümkün mi esrârım nihân itmek
(16a) Senûn ʿışkuñ ile râz-ı derûnum âşikâr oldu
(17a) Gönülde rûz u şeb teşrîf-i yârı intizâr üzre
(18a) Sinem esb-i hayâl-i dil-berâna reh-güzâr oldu
(19a) Raķîbüñ meclisinde dâʿimâ zevk itdigi yârın
(20a) Tıyulduķca miyân-ı ʿâşıkânda inkisâr oldu
(19b) Gülistân seyrine çıkmışdı tāvûs-ı cinân-âsâ
(20b) Emîn olmazdı dil-ber baña maḥfice şikâr oldu

¹⁰⁸⁵ “perî” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 38. s.

¹⁰⁸⁶ Vezin aksamaktadır.

¹⁰⁸⁷ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 42. s.

(1b) Ğazel

(Mef'ûlû/ mefâilû/ mefâilû/ feûlûn)

- (2b) Fesden görünen zülf-i dil-ārā mı nedür bu¹⁰⁸⁸
(3b) Gīsū mı 'aceb 'anber-i sārā mı nedür bu
(4b) Ebrū-yı siyeh cebhe-yi pür-nūr üzerinde
(5b) Şevk-āver olur ğurre-yi ğarrā mı nedür bu
(6b) Pîçide olan turre-yi sulţān-ı melāhat
(7b) Menşūr-ı cemāl üstine tuĝrā mı nedür bu
(8b) Raḥm eylemez aḥvālîmi ol şūḥ-sitemkār
(9b) Āhen mi dil(-i) [ü] sînesi ḥārā mı nedür bu
(10b) İskender-i 'ışkımla Emin oldu muḳābil
(11b) Ol 'ışve-yi yar şevket-i Dārā mı nedür bu

(13b) Müfred

(Mef'ûlû/ mefâilû/ mefâilû/ feûlûn)

- (14b) Yā Rab baña bir feyz-i ḳanā'at kerem it kim¹⁰⁸⁹
(15b) Nā-merde degül merde daḥı eyleme, (eyleme) muḥtāc

¹⁰⁸⁸ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllı Zâde Hacı Emin Efendi*, 46. s.

¹⁰⁸⁹ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllı Zâde Hacı Emin Efendi*, 118. s.

[127a]

(1a) Emîn Efendi

Ġazel

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

- (2a) H̱asret-i yâr ile düşdi dile sevdâ-yı ümîd¹⁰⁹⁰
(3a) Gezdirir âdeme dünyâyı serâpâ-yı ümîd

(4a) Sünbûle turre-yi yâra toķunup bād-ı nesîm
(5a) Bâĝ-ı dilde açılır ĝonce-yi zîbâ-yı ümîd

(6a) Şevķ-ı 'uşşâķı füzûn eylemege bâ'îş olur
(7a) Gice hulyâya gelüp dil-ber-i ra'nâ-yı ümîd

(8a) Fikr-i dil-ber ile kâşâne-yi miħnetde ĝöñül
(9a) Çeker âĝûşuna bir kâmet-i bālâ-yı ümîd

(10a) Sikke-yi 'ışkı giyüp n'ola semâ' eyler isem
(11a) Mevlevî-ħane-yi dilde çalınur nây-ı ümîd

(12a) Felek iķbâlîñi girdâb-ı miħenden geçirir
(13a) Mevc urup bir ĝün olur luţfıla deryâ-yı ümîd

- (14a) Rızık için ‘ākıla lāzım mı tekāpū itmek
(15a) *Ḳulle-yi*¹⁰⁹¹ Ḳāf-ı kanā‘atdedür ‘Ankā-yı ümīd
(16a) Hāḳḳa tefvīz-i umūr eylemeden başḳa dilā
(17a) İstinād eyleyecek ḳalmadı bir cāy-ı ümīd
(18a) Nā-bedīd oldı dime ehl-i kerem ‘ālemde
(19a) ^xSeni şād eyler Emin himmetin vālā-yı ümīd
(20a) ^xBirinci cild¹⁰⁹² şaḥīfe (...) ¹⁰⁹³ de Sa‘īd Efendi dayımın nazīresi muḥarrerdür.

(1b) Ğazel

(Mef’ûlû/ mefâîlû/ mefâîlû/ feûlûn)

- (2b) Söyletme raḳībi sözi nāmūsa ṭoḳındı¹⁰⁹⁴
(3b) İzḥār-ı belāḡāt ile ḳāmūsa ṭoḳındı
(4b) Nā-dāna beyān eyleme ḥāl-i dil-i zārı
(5b) Şeh-bāz-ı dilūn pençesi ṭāvūsa ṭoḳındı
(6b) Hem meclis iken yār ile vuşlat gicesinde
(7b) Pervāne-yi dil şem‘a-yı fānūsa ṭoḳındı

¹⁰⁹¹ “gelle-i” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 48. s.

¹⁰⁹² Sahife numarası belirtilmediği için bu nazire birinci cildde bulunamamıştır.

¹⁰⁹³ Burada bir boşluk bırakılmıştır.

¹⁰⁹⁴ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 54. s.

- (8b) Bir muğ-beçexnüñ çāh-ı zenaḥdānına düşdüm *«muğ-beçenüñ»
(9b) Gīsū-yı sīne telleri nāḳūsa ṭoḳındı
(10b) İḳrār idicek vaşlını ol şūḫ-ı cihānum
(11b) Bī-çāre gönül şevḳıla pā-būsa ṭoḳındı
(12b) Keşf itme sen aḡyāra Emin rāzıñı zinhār
(13b) Söyletme raḳībi sözi nāmūsa ṭoḳındı

(15b) Râğıb Paşa

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (16b) Dil nice tâb-âver olsun bâliş-i ruḫsârıñı¹⁰⁹⁵
(17b) Ḳāleb-i bī-rūḫ iken āyīneler ḫayretlenür

(18b) Müfred

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)

- (19b) Maḫzen-i ma'rifet ister(i)señ Emin işte bu zāt¹⁰⁹⁶
(20b) Görmemiş çeşm-i felek mişlini māsāAllāh

¹⁰⁹⁵ Koca Râğıb Paşa Dîvânı'nda bu beyit bulunmamaktadır. DEMİRBAĞ, Ömer, *Koca Râğıb Paşa ve Dîvân-ı Râğıb*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Doktora Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Birol Emil), Van 1999.

¹⁰⁹⁶ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 120. s.

[127b]

(1a) Emîn Efendi

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(2a) Muntazam hâli perişân olmayınca bilmedüm¹⁰⁹⁷

(3a) Hânde-yi şādî-yi, giryân olmayınca bilmedüm

(4a) Dostlarla bezm-i ʿişretde maḥabbet zevkını

(5a) Mest-i cām-ı, kahr-ı düşmân olmayınca bilmedüm

(6a) Şân-ı ʿizzetle müşārün bi'l-benân olmak nedür

(7a) Vâdi-yi zilletde püyân olmayınca bilmedüm

(8a) Pertev-i şemʿ-i gınâ vü şükr ü niʿmet neydüğün

(9a) Āteş-i fıkra ile süzân olmayınca bilmedüm¹⁰⁹⁸

(10a) Gerçi yokdur olsa da ehl-i mürüvvet kadrini

(11a) Ye's[i]le bî-şabr u sāmân olmayınca bilmedüm

(12a) Kim sarây-ı cāh-ı ʿâlem bî-esās olduğunu

(13a) Kaşr-ı bahtım gibi vîrân olmayınca bilmedüm

(14a) Bî-vefâ olduğunu ʿâlemde aḥbâbıñ Emîn

(15a) Kûşe-yi ʿuzletde pinhân olmayınca bilmedüm

¹⁰⁹⁷ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllı Zâde Hacı Emin Efendi*, 56. s.

¹⁰⁹⁸ Vezin birinci tefʿilede aksamaktadır.

(1b) Ğazel

(Mef'ûlû/ mefâilû/ mefâilû/ feûlûn)

- (2b) Ey kân-ı kerem Hâzret-i Subhân için olsun¹⁰⁹⁹
(3b) Hem mefhar-ı kevneyn ulu Sulţân için olsun

(4b) Mübhem görinen hâlimi tefsîre ne hâcet
(5b) Baĥ çeşm-i 'inâyetle Furkân için olsun¹¹⁰⁰

(6b) Kurtar beni sen bend-i elemnden o Hudâ'nuñ
(7b) İsmâ'il'e baĥş itdigi kurbân için olsun

(8b) Ben her ne kadar şefkate şâyeste degülsem
(9b) Mektebde tilâvetdeki şıbyân için olsun

(10b) Bî-çâre Emîn kerem it *püşt*¹¹⁰¹ ü penâh ol
(11b) Ey kân-ı kerem Hâzret-i Subhân için olsun

(Mef'ûlû/ mefâilû/ mefâilû/ feûlûn)

- (13b) Bend itdi dil-i kâmetimi kıldı hamîde¹¹⁰²
(14b) Bir âfet-i cân bâb-ı veliyyü'n-ni'amîde

¹⁰⁹⁹ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 56. s.

¹¹⁰⁰ Vezin aksamaktadır.

¹¹⁰¹ “pest” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 56. s.

¹¹⁰² GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 64. s.

- (15b) Ebrûsı mey-i vuşlatı işrâb ider imâ
(16b) Çeşminde ‘ayân luğfına va‘d-i himemi de
(17b) Teshîr-i reh-i fikri ile şubha irişdim
(18b) Kim gevher-i vaşlın dizerek silk-i ümîde
(19b) Elden kaçırıp iskelede yârı yitirdüm
(20b) Cânım kapudan sevdiceğim kangı gemide
(21a) Ta‘rîf idemem dil-ber-i İstanbul’ı zîrâ
(22a) Pek çokdur Emîn zevk u şafâsı elemi de

[128a]

(1a) Emîn Efendi

Ġazel

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (2a) Kâr-ı ‘âlem bir mu‘ammâ hâl-i pinhânum gibi¹¹⁰³
(3a) Keşf ider erbâb-ı dil remzile^x sulţânum gibi
(4a) Rızık için bâb-ı kibâra âb-ı rû dökmek nedür
(5a) Kimse merzûk^x idemez bir ferdi Subhân’um gibi
(6a) Vaqt-i mevlûdumla^x sinnim itdim a‘mâlüm hisâb
(7a) Şıfra çıkdı defterüm ‘ömr-i şitâbânum gibi

¹¹⁰³ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 64. s.

- (8a) Dil sarāy-ı 'işmetüñ^x bānū-yı *Külşüm*'^x ¹¹⁰⁴görüp
(9a) Oldı meftun çāresiz 'aql-ı perîşānum gibi
(10a) Zīver-i^x 'irfān imiş 'ālemde maqbūl-i enām
(11a) Şaklaram sīnemde taḥṣīl itsem īmānum gibi
(12a) Bir laṭīfe^x eylesem biñ nāz ider dil-ber^x baña
(13a) Görmedüm bir 'işve-ger ol çeşm-i mestānum gibi
(14a) Çün vişāl-i yāra hiç gön'lüm olmaz Emīn¹¹⁰⁵
(15a) Şād iden yok ḥātırım eşā-yı^x yārānum gibi

(1b) Ğazel

(Mef'ûlü/ mefâilü/ mefâilü/ feûlün)

- (2b) Evḳafda bugün gönlimi bir yāra düşürdüm¹¹⁰⁶
(3b) Sevdāsı derūnumda ki dil-dāra düşürdüm
(4b) Mestāne bakiş yoşma gülüş geyk revîşli
(5b) Tāvūs-ı cinān tūti-yi güftāra düşürdüm
(6b) Ser-tābekādem cümle vücūdı olup 'işve
(7b) Ol dil-beri biñ nāz ile reftāra düşürdüm

¹¹⁰⁴ “gül-şûmun” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 64. s.

¹¹⁰⁵ Vezin aksamaktadır.

¹¹⁰⁶ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 66. s.

- (8b) Fırşat düşürüp rāz-ı derūnın haber aldım
(9b) İkdām ile esrārını izhāra düşürdüm
- (10b) Görmüşdüm anı bāb-ı veliyyü'n-ni'ame
(11b) Va'd eylediği lutfını ikrāra düşürdüm
- (12b) Kālā-yı vişāline olup müşteri cāndan
(13b) İbrām ile bāzārını esrāra düşürdüm
- (14b) Rām olduğına gerçi Emīn olmadım ammā
(15b) Nā-çar ıkalup ben işi efkāra düşürdüm

(1c) Ğazel

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (2c) Elvedā ey mäh-ı tal'at gül-'izārum elvedā¹¹⁰⁷
(3c) Gözleri şahbā-yı hasretle humārum elvedā^c
- (4c) Bü'l-'acebdür kim firākuñla ciger sūzān iken
(5c) Başdan aşdı nār-ı hicretle şerārum elvedā^c
- (6c) Tır-veş endahıteyim yāy-ı vaṭandan ğurbete
(7c) Bilmem āyā kıadadur cāy-ı kıarārum elvedā^c

1107 GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllı Zâde Hacı Emin Efendi*, 66-68. s.

- (8c) Yoğ enîsim bî-kesim ġāyet ġarîbüm şöyle kim
(9c) Kimse bilmez hâlim illâ Kird-kârum elvedâ^c

(10c) Firqati bilmem *Hağ ider mi*¹¹⁰⁸ mübeddel vuşlata
(11c) Ey vefâdârum cinânum *luţfkârum*¹¹⁰⁹ elvedâ^c

(12c) Hâlimi *iş'âr*¹¹¹⁰ ile iş'âra yoğdur kudretüm
(13c) Bâd-ı miğnet târmâr itdi şî'ârum elvedâ^c

(14c) Gülşen-i dilden Emîn-i zârı mehcûr eyleme
(15c) Nâzenînum mihribânım nazlı yârum elvedâ^c

[128b]

(1a) Emîn Efendi

Ġazel

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

- (2a) Bûlbûlüm rûz [u] şeb bir gül içün¹¹¹¹ efgân iderim¹¹¹²
(3a) Eşk-i çeşmim dökerek gülşen-i yâra giderim

(4a) Tâli'im olmaz[1]sa böyle müsâ'id hayfâ
(5a) Ba'dezîn şöyle *denâyetlü*¹¹¹³ cihânı n'iderim

¹¹⁰⁸ “ider mi Hak” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 68. s.

¹¹⁰⁹ “dil-fiğârım” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 68. s.

¹¹¹⁰ “eş'âr” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 68. s.

¹¹¹¹ “bir gül için rûz ü şeb” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 70. s.

¹¹¹² GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 70. s.

¹¹¹³ “denâ'atlü” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 70. s.

- (6a) Bilmem âyâ neler intâc idecek hüküm-i kader
(7a) Azalup zevk u şafâ artma[da] dâ'im kederim

- (8a) Ben o tüccâr-ı gamım hüzn ü keder ser-mâyem
(9a) Sârbân-ı elemim üştür-i cevri yiderim

- (10a) Çekdiğim cevri Emin kimseye isnâd idemem
(11a) Beni me'yûs iden ancak kaderimdür kaderim

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (13a) Reng-i ruhsârın mişâl itdim o şûhun verde ben¹¹¹⁴
(14a) Taşırurum efser gibi 'ışk-ı hayâlin serde ben

- (15a) Nûkhet-i gîsû-yı cânânum getir bād-ı şabâ
(16a) Başımı sevdâ-yı zülfile düşürdüm derde ben

- (17a) Hókka-yı dilde nihândur cevher-i 'ışkı müdâm
(18a) Keşf-i esrâr eylemem bî-gâne-veş her yirde ben

- (19a) Gurbetüñ qahrıyla çarhuñ miñneti bükdi belim
(20a) Eylemezken ser-fürü 'âlemde hiçbir ferde ben

- (19b) Öyle müstağnî-yi tab'um ibtizâl eyle¹¹¹⁵ Emîn
(20b) Âb-ı rû dökmem temelluk eyleyüp nâ-merde ben

¹¹¹⁴ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 72. s.

¹¹¹⁵ "ile" GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 72. s.

(1b) Ğazel

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (2b) Yârı gördüm geçmiş ol evvelki hâlet kalmamış¹¹¹⁶
(3b) Verd-i ruhsârındaki eski tarâvet kalmamış

(4b) Gülşen-i hüsnin diger-gün eylemiş bād-ı huzân
(5b) Nergis-i çeşmindeki nâz-ı leṭâfet kalmamış

(6b) Şayd iderken dām-ı zülfiyle hezārân dilleri
(7b) Hâtır-ı ‘uşşâkı der-deste liyâkat kalmamış

(8b) Ni‘met-i bezmile dil-sîr olması düşvâr iken
(9b) Süfre-*h*vân[ında]¹¹¹⁷ vişâlinde ḥalâvet kalmamış

(10b) Ceys-i âmālün *taḥaşşuş*¹¹¹⁸ itmesi emr-i muḥâl
(11b) Şaḥn-ı himmetde Emîn aṣlâ metānet kalmamış

(13b) Müfred¹¹¹⁹

(Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün)

- (14b) Felekden gördigim cevri nice itsün beyân ḥāmem¹¹²⁰
(15b) Sirişkimle yazup aḥvâlimi eyler ‘ayân ḥāmem

¹¹¹⁶ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 70. s.

¹¹¹⁷ “huvvân-ı” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 70. s.

¹¹¹⁸ “tahakkuk” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 70. s.

¹¹¹⁹ Müfred başlığı altında matla’ beyiti verilmiştir.

¹¹²⁰ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 118. s.

(16b) Diğer

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(17b) Hâlimi ketb idemez kil-k-i beyân inşâsı güç¹¹²¹

(18b) Derdimi söyletme zîrâ ketmi güç ifşâsı güç

[129a]

(1a) Emîn Efendi

Ġazel

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)

(2a) ‘Âşık oldum ol mehûn dîde-yi âhûlarına¹¹²²

(3a) Dil-i mestî olalı ġamze-yi cādûlarına

(4a) Reng ü bûyında leţâfet ne ġadar olsa dahı

(5a) Beñzemez bâġ-ı cihānuñ ġülü ġül-rûlarına

(6a) Bir şirîn sözlü ġüler yüzlü ġüzel gözlü ġüzel

(7a) Ėıldı bende beni bend eyledi ġisûlarına

(8a) Var mı emşâli ‘aceb ġülşen-i cennetde diyü

(9a) Reşk ider sünbül anıñ turre-yi şeb-bûlarına

¹¹²¹ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 118. s.

¹¹²² GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 74. s.

- (10a) Cān fedā itmek için sāḥa-yı ʿışkında Emīn
(11a) Şevk ile sīne gerer ḥaṇçer-i ebrūlarına

(1b) Ğazel

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (2b) Ol cevānuñ rüyı beñzer nāra da gülnāra da¹¹²³
(3b) Aldı ʿaqlım düşdi dil efkāra da ezkāra da
(4b) Gülşenüm dāğ-ı sīnem nālemdür efġānum benüm¹¹²⁴
(5b) Minnet itmem ʿandelīb-i zāra da gülzāra da
(6b) Dest [ü] pā var çok¹¹²⁵ gezer gezmez ʿaceb zī-rūḥdur
(7b) Çeşm-i ʿibretle bakılsa māra da bī-māra da
(8b) Ṭabʿ-ı rinde miḥnetiyle zevkī dehrūñ bir gelür
(9b) Rişte-yi zülfi götürse dāra da dil-dāra da
(10b) Söylesünler her ne isterlerse ḥaḳkımda Emīn
(11b) Baʿdezīn olsun icāzet yāra da aġyāra da

¹¹²³ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 74. s.

¹¹²⁴ Vezin aksamaktadır.

¹¹²⁵ “yok” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 74. s.

(13a) Kõşma

(11'li hece ölçüsü ile yazılmıştır.)

- (13a) Şimşîr-i kahrıla Behrâm-ı ğurbet¹¹²⁶
(14a) Niçe ser-keşleri rāma getürdi
(15a) Derdimi yazmağa kâtib-i miñnet
(16a) Birçok evrāk ile hāme getürdi
(17a) Bûlbûl feryād ider hoş nefesince
(18a) Vaşl-ı gülden ümîdini kesince
(19a) Seher vaķti bād-ı şabā esince
(20a) Şandım dost ilinden nāme getürdi

(13b) Devāmı

- (13b) Gönûl bir kimseden itme istimdād
(14b) Hākdan olur bize olursa imdād
(15b) Diyār-ı ğurbetde cefā-yı evlād
(16b) Bükdi elif kaddim lāma getürdi
(17b) Şabr it Emîn ğayrı gözetme emel
(18b) Kilk-i kudret böyle yazmış tā ezel
(19b) ʿĀlem-i maʿnāda hayyāt-ı ecel
(20b) Boyınca münāsib cāma getürdi

¹¹²⁶ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllı Zâde Hacı Emin Efendi*, 76. s.

[129b]

(1a) Hacı Emin Efendi

Ġazel

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (2a) Ey felek kaçd eyleyüp miñnetle *hūr*¹¹²⁷ itdiñ beni¹¹²⁸
(3a) Nā-tüvān oldum meded mānend-i mūr itdiñ beni
(4a) Vaż'-ı zindān-ı ğama rāh-ı rehā düşvār imiş
(5a) 'Aynıma gülmez cihān baķsam da kūr itdiñ beni
(6a) Öyle bir şıkdıñ ki hiç şabra mecālim *ķalmadı*¹¹²⁹
(7a) 'Avf ide Mevlā günāhım pūr-ķuşūr itdiñ beni
(8a) Cevr [ü] zūlmünle gözüm açdırmadıñ raķm itmeyüp
(9a) Bī-vefā āķır ciger-pāremle dūr itdiñ beni
(10a) Giceler giryān olup mānend-i Ya'ķūb iñlerim
(11a) Yūsuf'umdan ayrı ķıldıñ bī-ķuzūr itdiñ beni
(12a) Luţf idüp bād-ı şafā būy-ı *dile dīrīn*¹¹³⁰ getür
(13a) İntizā[r]-eyyām perīşānū'ş-şu'ūr itdiñ beni

¹¹²⁷ “hor” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 76. s.

¹¹²⁸ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 76-78. s.

¹¹²⁹ “koymadın” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 76. s.

¹¹³⁰ “dil-âvizin” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 78. s.

- (14a) Ol şekīb üzre Emin eş-şabru miftāhü'l-ferec¹¹³¹
(15a) Sen bu yüzden zākir-i ism-i Şabūr itdiñ beni

(17a) Müfred¹¹³²

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (18a) Ey gönül giryān olup sūzişle āh itmek nedür¹¹³³
(19a) Şād ider luṭf-ı Hudā elbetde bir gün güldürür

(1b) Ğazel

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (2b) Gāh yārından olur 'āşık cüdā 'ālem bu ya¹¹³⁴
(3b) Vakt olur vuşlat bulur eyler şafā 'ālem bu ya
(4b) Eyleyüp cāy-ı meserretten baña 'atf-ı 'inān
(5b) Gezdirir erbāb-ı 'ışkı cābecā 'ālem bu ya
(6b) Bir zamān nālān olurken gülbün-i aḥzānda
(7b) Gūş ider gülşende ferḥunde şadā 'ālem bu ya

¹¹³¹ “Sabır sevincin anahtarıdır.”

¹¹³² Müfred başlığı altında matla' beyiti verilmiştir.

¹¹³³ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllı Zâde Hacı Emin Efendi*, 118. s.

¹¹³⁴ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllı Zâde Hacı Emin Efendi*, 90. s.

- (8b) İzîrâb eyyâmı geçdi geldi hengâm-ı feraḥ
(9b) Zevḳyâb olmaḳda dil şubḥ u mesâ 'âlem bu ya
(10b) *Bir*¹¹³⁵ ḳarâr olmaz cihânda ḥükmi gerdünuñ ebed
(11b) 'Aks olur aḥkâmı dehrîñ dâ'imâ 'âlem bu ya
(12b) Çarḥ-ı ḡaddâr imtinân eyler iken ehl-i dile
(13b) Şimdi reşk itmekde bâ-'avn-i Ḥudâ 'âlem bu ya
(14b) 'Arz-ı istiḡnâ ider rindâne meşrebdür Emin
(15b) Âb-ı rû dökmekde erbâb-ı riyâ(ya) 'âlem bu ya

(17b) Müfred¹¹³⁶

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (18b) 'İydḡâh-ı Fâtiḥ'e gitdim şalıncaḳ seyrine¹¹³⁷
(19b) Anda dil-bend oldu bir nev-reste dil-ber zülfine

[130a]

(1) Hacı Emîn Efendi

(Mef'ûlû/ mefâilû/ mefâilû/ feûlün)

(Mef'ûlû/ feûlün)

¹¹³⁵ “ber” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 90. s.

¹¹³⁶ Müfred başlığı altında matla' beyiti verilmiştir.

¹¹³⁷ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 120. s.

(2)	Zâhid bizi ta'n eyleme Bekdaşı babayız	Berdüş-ı 'abâyız ¹¹³⁸
(3)	Erbâb-ı şafâ mâ'il-i seyrân fezâyız	Râzî-yi kazâyız
(4)	Hep cümle güzeller bu gice gülşene taldı	Görseñ neler oldı
(5)	Ol encümen-i zevkda tevbîhe sezâyız	Şâyân-ı cezâyız
(6)	Çok hâle begim olmuş idiñ vâkıf-ı esrâr	Herkes ider ikrâr
(7)	Biz meclis-i 'irfanda pâkîze-edâyız	Şûretde gedâyız
(8)	Bî-gâne şıfat serseriyiz şimdi ne çâre	Dil yanmada nâra
(9)	Arzû-yı tabîb ile işi âh u nevâyız	Muhtâc-ı devâyız
(10)	Ġurbetde ġarîbiz yerimiz kûşe-yi ġandur	Aġvâli yamandur
(11)	Allâh'a 'ayân hâli ġürüh-ı fuġarâyız	Bir baġt[ı] ġarayız
(12)	Cevrile felek bükdi belim kesdi imânım	'Aks oldı zamânım
(13)	Çarġuñ sitem ü ġahrı ile kâr-ı cefâyız	Hem ehl-i vefâyız
(14)	Yek nazra-yı luġfuñla nigâh eyle <u>Emin</u> 'e	Üftâde zemîne
(15)	Kim meclis-i 'ışkuñda efendim nudemâyız	Rind [ü] ġudemâyız

¹¹³⁸ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 88. s.

[130b]

(1a) Hacı Emin Efendi

Ġazel¹¹³⁹

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (2a) Benüm hâl-i perişānum görüp çeşm-i cihān ağlar¹¹⁴⁰
(3a) Degül ins ü melek aḥvālime heft āsmān ağlar
(4a) Zemīn üzre bütün zīruḥ felekde Ferḳadān ağlar
(5a) Güler aʿdālarum cümle muḥibb-i şādīḳān ağlar
(6a) Meded kıl baña yā Rab gözlerüm ḥasretle ḳan ağlar¹¹⁴¹
- (7a) Felek cevri eyleyüp nā-gāh ayırdı mihribānumdan
(8a) Zemīn [ü] āsmān iñler benim āḥ u fiḡānumdan
(9a) Cihāndan eyleyüp nefret uşandım tatlı cānumdan
(10a) Görüp ḥūn-ı sirişkim cūş ider āb-ı revān ağlar
- (11a) Ḳapandı fülk-i āmālüm meded girdāb-ı ḥayretde
(12a) Meserretten olup bī-behre ḳaldım dār-ı miḥnetde
(13a) Sen imdād eyleyüp yā Rabbi Bāri *ḡayretde*¹¹⁴²
(14a) Vaṭanda elleri ḳoynunda ol nazlı cinān ağlar
- (15a) Bu deñlü çekdigim çille hep āşār-ı günāhumdur
(16a) Hevāda gördiḡiñ şanma şihāb ol medd-i āhumdur

¹¹³⁹ Bu başlık altına murabbaʿ-ı müzdevic eklenmiştir.

¹¹⁴⁰ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 112. s.

¹¹⁴¹ Murabbaʿ-ı müzdevic olmasından dolayı bu mısra fazladır.

¹¹⁴² Vezin aksamaktadır. “gurbetde” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 112. s.

- (17a) Beni bu rütbe pâ-mâl eyleyen baht-ı siyâhumdır
(18a) Küşâd olmazsa şefkatle semâda âhterân ağlar
(19a) Emin aşlâ şetâret dâ'im olmaz ehl-i dillerde
(20a) Olur mı her zamânda cây-ı bûlbûl nahl-i güllerde
(18b) Müsâ'id olmayup bahtım kalursam gurbet ellerde
(19b) Firâkın çekdigim ferzendim ağlar, duhterân ağlar
(20b) Meded kıl baña yâ Rab gözlerüm hasretle kan ağlar¹¹⁴³

(1b) Ğazel

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (2b) Öyle bir şeb âh idüp cânânum aındum ağladum¹¹⁴⁴
(3b) Mâhı gördüm ol meh-i tâbânum aındum ağladum
(4b) Seyr-gahda dil-berân cevân iderken sūbesū
(5b) Serve beñzeldüm şeh-i hūbânum aındum ağladum
(6b) Murğ-ı cânım lâne-yi gurbetde ârâm eylemez
(7b) ‘Andelīb-āsâ gül-i handânum aındum ağladum
(8b) Zabt-ı da‘vâ idicek küttâb-ı kâzî-yi kader
(9b) Müdde‘âm işbât için bürhânım aındum ağladum
(10b) Vuşlat-ı dil-dâra aşlâ olmuyor gönülüm Emin

¹¹⁴³ Murabba’-ı müzdevic olmasından dolayı bu mısra fazladır.

¹¹⁴⁴ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 88. s.

(11b) Bezm-i ğamda meclis-i yārānum aṅdum aĝladum

(13b) Kıt'a¹¹⁴⁵ Vâşîf'dan

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

(13b) Vaşl-ı yār ile geçen 'ömrümi der ḥāṭır idüp¹¹⁴⁶

(14b) Demi biñ cān deĝer efkārūm ile eglenürüm

(15b) Hiç bir eglenecek şey bulamazsam Vâşîf

(16b) Kendi mecmû'a-yı eṣ'arım[ı]la¹¹⁴⁷ eglenürüm¹¹⁴⁸

[131a]

(1a) Ğazel

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(2a) Dām-ı ğamdan murg-ı dil olmazsa āzād aĝlasun¹¹⁴⁹

(3a) Ermeyüp gülzārına ḳalursa nā-şād aĝlasun

(4a) Mîḥ-ı fūrḳat āteş-i ḥasretle geçdi cāna kim

(5a) Eylesün tā rûz-ı maḥşer āh u feryād aĝlasun

¹¹⁴⁵ Enderunlu Vâşîf'ın "eglenürüm" redifli gazelinin makta' ve hüsn-i makta' beyitleri "Kıt'a" başlığı altında verilmiştir.

¹¹⁴⁶ *Dîvân-ı Enderunlu Vâşîf*, (Basım yeri ve târihi bulunmamaktadır.), 33. s., GÜREL, Rahşan, *Enderunlu Vâşîf Divanı*, Kitabevi Yay., İstanbul (Basım tarihi bulunmamaktadır.), 87. g., 335. s., İPEKTEN, Halûk, *Enderunlu Vâşîf*, Kültür Bakanlığı Yay. 1041, Ankara 1989, 66. s.

¹¹⁴⁷ "eṣ'arım ile" *Dîvân-ı Enderunlu Vâşîf*, 33. s., İPEKTEN, Halûk, *Enderunlu Vâşîf*, 66. s.

¹¹⁴⁸ Vezin aksamaktadır.

¹¹⁴⁹ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 104-106. s.

- (6a) Dāğ-ı hicriyle derūnum pür-nukūş oldığın[ı]
- (7a) Gösterüp levh-i sinem Māni'ye Bihzād ağlasun¹¹⁵⁰
- (8a) 'Ākıbet devr eyledi şîrîn zebānımdan felek
- (9a) Āteş-i¹¹⁵¹ āhım görüp hālîme Ferhād ağlasun
- (10a) Tālî'-i nâ-sāzıma güldükce hep a'dālarum
- (11a) Cümle dostum, ferzendüm, duhterüm, ahfād ağlasun¹¹⁵²
- (12a) Ceyş-i efğānum muķābil olmadı şāh-ı ğama
- (13a) Gözyaşım alsun ciger kıanından imdād ağlasun
- (14a) Geçmedi rîş-i sefid oldu hevāsından henüz
- (15a) İrdi pencāha Emîn olmadı irşād ağlasun

(16a) Ğazel

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)

- (17a) Dile şol dem gelür ol zülf-i perîşān görünür¹¹⁵³
- (18a) Çeşmi āhū, yüzi gül, lebleri mercān görünür
- (19a) Haber-i yārı getür bād-ı şabā sem'-i dile
- (20a) Gerçi cān gözlerine şüret-i cānān görünür

¹¹⁵⁰ Vezin ikinci tef'ilede aksamaktadır.

¹¹⁵¹ "tîşe-i" GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 104. s.

¹¹⁵² Vezin ikinci tef'ilede aksamaktadır.

¹¹⁵³ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 94. s.

- (13b) Kûy-ı ğurbetde enîsim ğam-ı dil-dâr olalı
(14b) Gelse de şād u ʔarab hâṭıra mihmân görünür
- (15b) Ḥasret-i yâr ile Ruscuḡ olalı meskenimüz
(16b) E(s)[ş]k-i çeşm-i Ṭuna'ya cûy-ı Firāvân görünür
- (17b) ‘Aynıma gelmez Emin ʔaşr-ı cinân olsa daḡı
(18b) Kendi hânem gözime taḡt-ı Süleymân görünür
- (19b) Nûr-ı bezmiñden efendim ʔaderüm dūr ideli
(20b) Gülşen-i dâr-ı na‘îm olsa da zindân görünür

(1b) Ğazel

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (2b) Mâha bakşam nâ-gehân ʔaşı kemānum aındırur¹¹⁵⁴
(3b) Yâsemenler ʔāmet-i serv-i revānım aındırur
- (4b) Bāġa girdüm diñledüm ferḡunde ḡoş āvāz ile
(5b) Bülbül-i nāzûk-edā şîrîn-zebānum aındırur
- (6b) Öyle bir sermest-i ‘ışḡum kûşe-yi hicrānda
(7b) Ḥālimi bilmezlere āh u fiġānum aındırur
- (8b) ‘Āḡıbet fırḡat beni ğurbetde eylese helāk
(9b) Seng-i ʔabrüm târiḡim(i), nām u nişānum aındırur

1154 GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 90. s.

(10b) Ben Emîn'im yârdan te'mîne hâcet yok baña

(11b) Hayr ile yâd eyleyüp eski zamānum aındırır

[131b]

(1a) Hacı Emîn Efendi

Ġazel

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(2a) Ey dirîgâ olmadım 'âlemde sevdâdan hâlâş¹¹⁵⁵

(3a) Ölmeyince kim olur endüh-ı dünyâdan hâlâş

(4a) Bâde-yi pür-zür ile sâķī yetiş imdâdına

(5a) Rind-i bî-pervâ olur mı cām-ı mînâdan hâlâş

(6a) Gül için bülbül gibi âzurde-yi hâr olmazam

(7a) Taḃ'um istignâda 'Anķā gibi gavġâdan hâlâş

(8a) Eyle şahrâ-yı tevekkül den baña 'aṭf-ı 'inân

(9a) At sürüp merdâne-ṭavr ol, fikr-i ferdâdan hâlâş

(10a) 'Âķılân ġamdan şikâyet mi ider zîrâ Emîn

(11a) Ölmeyince kim olur endüh-ı dünyâdan hâlâş

¹¹⁵⁵ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 98. s.

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (13a) Gördüm âşârın behârın oldu şahrâlar benüm¹¹⁵⁶
(14a) Olmamağ mümkün mi eñ şiddetli sevdâlar benüm
(15a) ‘Arz ider bir başka ‘âlem şimdi şahrâlar baña
(16a) Şerh olunmaz inşirâhum ğayrı dünyâlar benüm
(17a) Virdi *cevlân-ı*¹¹⁵⁷ diger feyz-i tabî‘at fikrime
(18a) Aldı ârāmum bu rûh-efzâ temâşâlar benüm
(19a) Olmasun da tab‘-ı rindānum kim olsun *neş‘edâr*¹¹⁵⁸
(20a) Tāze sākîler benüm bu bezm-i mīnâlar benüm
(19b) Çeşm-i ‘âlem kimde görmüşdür bu mes‘ûdiyyeti
(20b) Hep tûran karşımdaki âyine sīmâlar benüm

(1b) Ğazel

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (2b) Durdurup berrîni tekrîm-i figân itdirmesün¹¹⁵⁹
(3b) Eyleyüp nâ-merde muhtâc el-amân itdirmesün
(4b) Gerçi dünyâ dâr-ı miñnet yokdur ammâ şübhemiz
(5b) Murg-ı cāna künc-i ğamda âşiyân itdirmesün

¹¹⁵⁶ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 96. s.

¹¹⁵⁷ “ceylân-ı” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 96. s.

¹¹⁵⁸ “teşne-dâr” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 96. s.

¹¹⁵⁹ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 100. s.

- (6b) Cevr ile gülzâr-ı ikbâlin bozup bir kimsenüñ
(7b) Şarşar-ı idbâr ile vâkt-i hazân itdirmesün

- (8b) Hıfz için 'arz-ı¹¹⁶⁰vaqârın cāy-ı tedbîre alup
(9b) İbtizāl ile fedā-yı nām u şān itdirmesün

- (10b) Hüsni-i a'māl ü rızā tahşîlini tevfiķ idüp
(11b) Hāl-i pîrîde beni ṭab'-ı *civān*¹¹⁶¹ itdirmesün

- (12b) Çeşm-i mestānın süzüp şāhin baķışla sînemi
(13b) Tîr-i müjgān-ı hedef kaşı kemān itdirmesün

- (14b) Sû'-i kaşdıyla virüp fırsat fesādān ehline
(15b) Zūlmüni icrāya dāmen-der-miyān itdirmesün

- (16b) İsterüm Hāk'dan Emîn'üñ şehsüvār-ı ṭab'-ını
(17b) Bir muḥālîf vādiye 'aṭf-ı 'inān itdirmesün

[132a]

(1a) Müfred

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (2a) Şoḥbet-i cem'iyet-i aḥbāba ḳalmaz bir siyāk
(3a) Söylenür çünkim meşel *fî külli cem'in iftirākun*¹¹⁶²

¹¹⁶⁰ “ırz u” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 100. s.

¹¹⁶¹ “cev'ân” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zıllî Zâde Hacı Emin Efendi*, 100. s.

¹¹⁶² “Her toplulukta (toplanmada) ayrılık vardır.”

- (4a) İttiḥād-ı ḥākisār ümmetden ḥazer itsün māluñ¹¹⁶³
(5a) K̄ayalar 'āciz olur mūrān iderse ittiḥāk

(Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün)

- (7a) Zevālin istemez mi bî-hüner ehl-i kemālātıñ
(8a) Vefāt-ı ḥvāceyi eyler temennî dā'imā eṭfāl

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (10a) «Eḍal» Efzal-i nās oldıñ ammā fāsı yok
(11a) «Ḥar» Ḥayyir ādemsin velākin yāsı yok

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (13a) Ḥāk-i pāya niyyetim yüz sürmege āmādedür
(14a) Muḳtezā-yı şöhretim zāyir Ḥāşırcı-zāde'yim

(Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün)

- (16a) Müselmānlar beni rüsvā-yı bed-nām eyleyen kāfir
(17a) N'olaydı yılda bir buse virüp ehl-i ḥarāc (o)[a]la

¹¹⁶³ Vezin aksamaktadır.

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)

(18a) Vehbiyâ bûse ümîd eyleme ol muğ-beçeden

(19a) Kâfirîñ virdigi yokdur şeh-i islâma hârâc

(1b) Nefî

(Mef'ûlû/ mefâilû/ mefâilû/ feûlün)

(2b) Dünyâ elemiñ çekme gönül nâfile gâmdur

(3b) Haşmuñ sitemiñ anılamamak haşma sitemdür

(5b) Ğazel-i Rızâ

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(5b) Devr-i la'ûñde baş egmem bâde-yi gülfâma ben

(6b) Sâye-yi pîr-i muğânda minnet itmem câma ben

(7b) 'Anber-i zülfûñ getürdi başıma sevdâları

(8b) Yoğsa nerden düş olurdum bu hayâl-i hâma ben

(9b) Hâliñi gördüm esîr oldum kemend-i zülfîñe

(10b) Dâne içün kendimi şaldum düşürdüm dâma ben

(11b) Kûy-ı gurbetde ne bir bildüñ ne bir ğam-h'âr var

(12b) Ger yazarsam kim götürsin yâra bilmem nâme ben

- (13b) Eylerüm Bâbü's-selâm'ı kendime beytû'l-hazen
(14b) Hâsret-i hâl-i siyâhuñla gidersem Şâm'a ben

(15b) Halkıla lâzımdur oldıķca mümâşât eylemek
(16b) Ger baña uymazsa eyyâm uyarum eyyâma ben

(17b) Telh-kâm itmez seni şîrîn kelâmuñ ey Rızâ
(18b) Sen hemân eyle tekellüm râziyim düşnâma ben

[132b]

(1a) Ğazel

(2a) Vehbî

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

- (2a) Hâl ü haţtıñda nice hüsn-i 'ibârât okuruz
(3a) Ebruvânuñla nigâhıñdan işârât okuruz

(4a) Görmedik sîne-yi şâfuñ gibi bir nüşha-yı pāk
(5a) Dâ'imâ şüret-i diķķat ile mir'ât okuruz

(6a) Sâz-ı dehrüñ bilüriz perde-birün oldıķını
(7a) Muţribâ biz de uşûlile maķâmât okuruz

- (8a) Müncelî olmadı gitdi şeb-i târik-i emel
(9a) Bunca gündür ki meşâbihile Mısbâh okuruz¹¹⁶⁴

- (10a) Devr-i ebvâb iledür şimdi küşâd-ı âmâl
(11a) Biz hemân derbeder olmuş da fütûhât okuruz

- (12a) Bilmedik 'illetini zillet-i ehl-i hüneriñ
(13a) Gerçi kânûn ile esbâb-ı 'alâmât okuruz

- (14a) Kalmadı gayrı tekâpûya mecâl ey Vehbî
(15a) Oturup kûşe-yi 'uzletde tahıyyât okuruz

(1b) Vehbî

Gazel

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (2b) Kes rakîb-i kâfiri çengâle ur meydâna aş
(3b) Tîgiñi şâh-ı cihânum 'arş-ı istihsâna aş
(4b) Şehsüvârum şayd-ı şâhîn-i nigâhuñdur senüñ
(5b) Lâyık-ı fitrâk görmezseñ dağı bir yana aş
(6b) İtmeyüp ağıyâr ile kaṭ'[ā] nizā'-ı 'ışk-ı yâr
(7b) Sen yine ey dil bu da'vâyı der-i cānāna aş

¹¹⁶⁴ Bu mısra farklı kâfiyelenmiştir.

- (8b) Ğayret-i murğ-ı şeb-âvîze bakup da kendiñi
(9b) Kâmet-i dil-ber gibi bir naıl-i 'âlî-şâna aş
- (10b) Boynuma olsun vebâli târ-ı zülfe bend idüp
(11b) Bu dil-i âvâreyi var gerden-i hûbâna aş
- (12b) Nağd-i 'aqlum aldın evvel al metâ'-ı şabrı da
(13b) Ey büt-i kâlâ-fürûşum kûşe-yi dükkâna aş
- (14b) Vehbiyâ sen de bu nazm-ı heft-beyt-i dil-keşi
(15b) İftihâr ile cidâr-ı Ka'be-yi 'irfâna aş

(1c) Vehbî

(Mef'ûlû/ mefâîlû/ mefâîlû/ feûlûn)

- (2c) Sâkî yetişüp meclis-i rindâna kâdem baş
(3c) Cûş-ı mey-i pür-zûruñ ile şekker-i gam baş
- (4c) Dilden mi çıkar nağş-ı gam-ı hâtem-i la'lûñ
(5c) Sen ister iseñ sîneme biñ dâğ-ı elem baş
- (6c) Çekmiş yine âğûş(ın)a o sîmîn teni âgyâr
(7c) Bî-çâre gönül bağıña var seng-i sitem baş
- (8c) Şayd olmaz o tavşan-beçeyi taş taşır (i)[öy]le
(9c) Var gizlü yatağında bir âhû-yı harem baş

- (10c) 'İsâ gibi tecrîd ile ol rif'ate nâ'il
(11c) Vehbî ser-i eflâke yûri pâ-y-ı himem baş

(12c) Müfred

(Mef'ûlû/ mefâîlû/ mefâîlû/ feûlûn)

- (13c) Yok fırkati baḥîl ile (o) ehl-i keremûñ kim
(14c) En'âmı ola ḳavm ü eḥibbâsına maḥşûş

[133a]

(1a) Vehbî'den Münte(h)[h][h]ab Beytler

(Mefâîlûn/ mefâîlûn/ mefâîlûn/ mefâîlûn)

- (2a) Kemer-bendin ç(i)[ö]zûp çeksem o şûḥı bister-i vaşla
(3a) Yine ḥall-i merâma 'uḳde-yi şalvâr olur mâni'
(4a) Belâya uğradım zâhid gelüp bu semte yirleşdi
(5a) 'Aşâsıyla çıkup da zevḳıma her bâr olur mâni'

(6a) Vehbî

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (7a) Kendüsi ey dil varup mey-ḥānede bir yana çek
(8a) Sâkı-yi mestüñ elin tut sofrayı bir yana çek
- (9a) Teşne-leb kaldıñ ciger ḥün eyledi ḥasret seni
(10a) Bāde-yi la'lin bulursañ bāri ḳana ḳana çek
- (11a) Hāle-āsā ḳaddiñi ḥam itse de cevri (ü) felek
(12a) Her gice bir māh-rūyı sīne-yi 'uryāna çek
- (13a) Āh ey zālīm miyānuñ sīneye gelsem de ben
(14a) Ḥançer-i ḥün-rīz isterseñ o demde cāna çek
- (15a) Dest-i ḡamdan bu keşākeşler nedür şahbā için
(16a) Çekme āh ey rind-i mey-keş na're-yi mestāne çek
- (17a) Bār-ı destār-ı girānıla çekilmez sıkletüñ
(18a) Sen de inşāf eyle zāhid kendüñi mīzāna çek
- (19a) Baḥş iderse cāh-ı tevfiḳ-i ḳalem-keş Vehbiyā
(20a) Ebruvān-ı yār-veş tuḡraları şāhāne çek

(1b) Vehbî

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (1b) Her sözinde olsa biñ dürlü yalanı şâ'irüñ
(2b) Setr ider 'aybın yine hüsni beyânı şâ'irüñ
(3b) Bâri üstinde sipâhîlik bulunmazsa dahı
(4b) Bir kılıç tîmâridur tîğ-i zebânı şâ'irüñ
(5b) Bû'l-acebdür kim olurken ekşeri maḥbûb [u] dost
(6b) Bîkr-i maẓmûnı sever ṭab'ı civânı şâ'irüñ
(7b) Ṭa'n iderler bâde vü maḥbûba meyl ü şevkına
(8b) Ḥalk inşâf eylemez mi yok mı cânı şâ'irüñ
(9b) Ḥānumānı 'ırz [u] nāmûsı yaḳar bir hicv ile
(10b) El-ḥazer şiddetli âteşdür lisânı şâ'irüñ
(11b) Cevher olsa sâde veznile çekilmez toğrısı
(12b) Naẓm-ı nâ-sencide-yi ṭab'ı girânı şâ'irüñ
(13b) Vehbi-yi zâruñ efendim ğayrı destân yiri yok
(14b) Yâ ğazeldür yâ ḳaşıde armağanı şâ'irüñ

(Mef'ûlü/ mefâilü/ mefâilü/ feûlün)

- (16b) Terk itmez idüm cennet-i İstanbul'ı Vehbî

(17b) Bir kendim idāre idecek ādem olaydım

[133b]

(1a) Vehbî

Ġazel

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (2a) Var ey zülf-i siyeh hāne-bedūş-ı nābe-sāmān ol
(3a) Perîşān eyledüñ zālīm beni sen de perîşān ol
(4a) Geçerseñ ey hayāl-i yār şeh-rāh-ı maḥabbetden
(5a) Göñül dirler bizim [bir] tekyemiz var anda mihmān ol
(6a) Ser-i bālīnine bir kerre gel bu ḥaste-yi hecriñ
(7a) Baḳup ey bî-vefā itdiklerüñ cevre peşīmān ol
(8a) Uşandık ağlamış çehreyle ol vech-i ‘abūsīñdan
(9a) Behey şūfī nedür bu bed-edā bir gün de ḥandān ol
(10a) Niçün ey muğ-beçe kâşāne-yi Vehbî’ye gelmezsiñ
(11a) Aña (b)[f]ir gül bu şeb bārī hem āgūş-ı müselmān ol

(1b) Vehbî

Ġazel

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

-
- (2b) Bezmi ey şākī yine pür-ıumıuraı itmez misiñ
(3b) İř ayaęa dūřdi sen teřmîr-i sāk itmez misiñ
(4b) şevı-ı ruşsarıyla ol meh-pārenün ey dil bu şeb
(5b) Nûr-ı şeşmün şem'-i bezm-i iřtiyāk itmez misiñ
(6b) Yārdan aęyārı def'e şûret-i Hāk'dan gelüp
(7b) Zāhidā nuş olmaı üzre bir nifāk itmez misiñ
(8b) Leyle-yi vuşlatda dil-berle yatarken ey gōñül
(9b) şubıa dek endīře-yi rûz-ı fırāk itmez misiñ
(10b) Mümkin olsa mey içün la'l-i nigārı bûs idüp
(11b) Vehbiyā meşrebce icrā-yı mezāk itmez misiñ

(13a) Vehbî

(Mefâilün/ mefâilün/ mefâilün/ mefâilün)

- (13a) Dil-i üftādegānuñ zerrece fehm eyle ģālinden
(14a) şaıın bu āfitāb-ı ģüsnün ey meh-rû zevālinden

- (15a) Gelüp geçdikçe hasret-hānesin bir kerre teşrîf it
(16a) Geçer bu ârzümendüñ güzergāh-ı hayālinden
- (17a) Nedür bu hüsni-şüret kilik-i kudret var ise yāruñ
(18a) Çıkarmış nakşını bir ‘ālem-i āhar mişālinden
- (19a) Müselleş kaynadup niyyet ‘inebden zāhid-i sālūs(ı)
(20a) Selāse ‘akdi ile pek şafālanmış helālinden
- (13b) Mā-ba‘d
- (13b) Açılsun güft-gūy-ı kākül ü mūy-ı miyān bahşi
(14b) Uşandık derse diqqatle me‘āl-i kıl ü kālinden
- (15b) Mey-i gülgūn içermiş bir şın-ı perçemli dil-berle
(16b) Ne dirsiñ şeyh efendiye utanmaz ak şağalından
- (17b) Baña dūşizegān-ı Sakız’uñ ğabğabla pistānı
(18b) Dağı hoş geldi ey Vehbī turunc u portakalından

[134a]

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (2a) Mā’ilüm bir nev-nihālün taze şeftālūsına
(3a) Bāğ-ı dehrün bakmazam ālūsına bālūsına
- (4a) Bir yatağda başdı yārıla beni bu şeb raķīb

- (5a) Kâfirün ũāķat gelir mi ũıklet-i kâbūsına
(6a) Vechi var ġisū-yı kâfir-kışine olsa esîr
(7a) Dil Firengistân'da baķdıķca bütânun rūsına
(8a) El-ħased ol rinde kim pây-ı ĥum-ı mey-ħānede
(9a) Bāde der kef mest olup yārın ķeker zānūsına
(10a) Ćāresi yāra ũarılmaķdur lebün emsem diyü
(11a) Ćünkü ey Vehbî urulduñ ĥanķer-i ebrūsuna

(13a) Ėazel¹¹⁶⁵

(Müstef'ilün/ müstef'ilün/ müstef'ilün/ müstef'ilün)

- (13a) Baķş eyledim Ėrān'ı ben ĥāl-i ruķ-ı cānāneye
(14a) Ŗîrāz u Keşmîr ü Ėoten olsun fedā bir dāneye
(15a) Taşvîr-i ĥübān-ı 'Acem revnaķda[dur] dārü'ş-šanem
(16a) Ŗāyeste teşbîh eylesem her ũehri bir büt-ħaneyeye
(17a) Bāzi[r]gerān-ı Kābilî cādū vü ũān[e] Bābilî
(18a) Bî-ħüş ider cān u dili efsūn oķur peymāneye
(19a) Her ķifte perķemiñ püser bir ũāl inmiş
(20a) Sevdāsı itmez mi eķer seyr eyleyen dīvāneye

¹¹⁶⁵ Bu başlık altında musammat gazel yazılmıştır.

- (1b) Devâmı
- (2b) Gerçi 'Irâk u Işfa[hâ]n olmuş maķâm-ı 'âşıķan
- (3b) Hübâne-yi Āzerbaycan biñ âşinā bī-gāneye
- (4b) Seyr itdüm Işfahān'ını çok sürmeli hūbānını
- (5b) Şad-āfet-i Kāşān'ını celb eyledüm kāşāneye
- (6b) Devr eylemekde cām-ı (u) Cem bu keyfle ğamdan ne ğam
- (7b) Raķş-ı civānān-ı 'Acem cünbiş virir mestāneye
- (8b) Gīsūları sūnbül gibi ruĥlar açılmış gül gibi
- (9b) 'Āşıķları bülbul gibi āteş biraķsun lāneye
- (10b) Ey şāh-ı iķlīm-i cemāl çün ilçiye yokdur zevāl
- (11b) Vehbi ider fīkr-i vişāl emriñ ne ol ferzāneye

(12b) Ğazel

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (13b) Yine va'd-i vişāl itdiñ dehānuñ öpsem olmaz mı
- (14b) Geh emsem geh leb-i şīrīn-beyānuñ öpsem olmaz mı
- (15b) Siyeh kemhā ile pūşīdelenmiş Ka'be'dür gūyā
- (16b) Ruĥuñda turre-yi 'anber-feşānuñ öpsem olmaz mı

- (17b) Nedür ey mihr-i tal'at bu şabâhü'l-hayr-ı pîşânî
(18b) Münevver cebhe-yi behcet-nişānuñ öpsem olmaz mı
- (19b) Perî-rüyum işitsem girdigün hāmmāma 'uryān-ten
(20b) Bulup hālvette her 'uzv-ı nihānuñ öpsem olmaz mı
- (21b) Nigāh-ı iltifāt itdün yine Vehbî-yi nā-kāma
(22b) Teşekkür-güne çeşm-i dil-sitānuñ öpsem olmaz mı

[134b]

(1a) Gazel

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (2a) Elim irmez güle bā-der-kef-i hār oldığım kaldı
(3a) Bu gülşende hemān bülbul gibi zār oldığım kaldı
- (4a) Kemāl[e] irmeden bedr-i ümīdim buldı noķşānın(1)
(5a) Hilāl-i minnet-i çarḫ-ı sitemkār oldığım kaldı
- (6a) Kalem-veş olmadum āzāde ser-baḫt-ı siyāhumdan
(7a) Girībān-çāk [ü] miḫnet-dīde hun-bār oldığım kaldı
- (8a) Güşāyiş bulmadı gencīne-yi kāmım 'azīmet(i)le
(9a) Tılsımın muḫkem itdüm zaḫmi-yi mār oldığım kaldı

- (10a) Nigāh-ı luṭfına bir kerre maẓhar olmadım Vehbî
(11a) O şūhîñ ḥasret-i çeşmiyle bî-mār oldıgım ẓaldı

(12a) Ğazel

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (13a) Sezādur dembedem ẓan ağlasañ ey dîde-yi bâkî
(14a) N'îçün sevdîñ görünce öyle bir ḥûn-rîz-i bî-bâkî
(15a) O şūhîñ faşl-ı vaşlında olan zevḳ-ı mezâyâyı
(16a) Cihât-ı câmi'a bahşinde îmā itdi Sekkākî
(17a) Mücerred pāk şoy bir tıfl iderse pîr-i pāk itsün
(18a) Şaḳın şoydurmadan postıñ sevüp bir köhne nâ-pâkî
(19a) Görünce çözme şalvârın boşandı zâhidiñ bendi
(20a) Boyandı döndi süd mâ'aya ol çâkşûr-ı leylākî
(21a) 'Araḳ nûş it şarâb iç toğrusı ben bildigim Vehbî
(22a) Yiyüp efyön [u] berşi olma bir ẓanbûr tiryākî

(1b) Ğazel

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (2b) Hüsni kimdür müselleme şâh-ı hûbânım gibi
(3b) Devr-i Yûsuf'dan berü kim geldi sulţânım gibi
(4b) Şevk-ı la'lün sînede hıfz eyledüm cânım gibi
(5b) Rûyın ellerden şakındım nûr-ı îmânım gibi
(6b) Fırşat el virse bırakmazdım o şüh-ı ser-keşi
(7b) Dâmenin çâk itmeyince tâ girîbânım gibi
(8b) Kaḥbe-zenlikdür yakışmaz merd-i vâlâ himmete
(9b) Zîb ü zîverle şîveli ḥanım gibi
(10b) Târ u mâr itdi gönül mecmû'asın bu rûzgâr
(11b) Vehbiyâ evrâk-ı âşâr-ı perişânım gibi

(12b) Ğazel

(13b) Vâşf

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (14b) Bir gice teşrîf idüp maḥfice çâker-ḥâneme
(15b) Şarmışım tenhâ seni ey meh-likā ru'yâ bu ya

- (16b) Hem benimle ülfet eyler hem olursın ğayra rām
(17b) İşte menfūrum olan evzā‘-ı nā-bercā bu ya
(18b) Her şeb ol māh-ı felek meşreble hem āġūş iken
(19b) Şimdi yüz döndürdi bizden Vāşıfā dünyā bu ya

[135a]

(1a) Kānī

Ġazel

(Mefûlû/ mefâilû/ mefâilû/ feûlûn)

- (2a) Nûş-ı mey[i] gülġünü leb-i cāma tıyurma¹¹⁶⁶
(3a) Būs-ı leb-i yār it fem-i gül-fāma tıyurma
(4a) Nev-bāde-hūr-ı buse-yi la‘l-i leb-i yār ol
(5a) Nā-puhtelik itme tama‘-ı hāma tıyurma
(6a) ‘Azm-i harem-i Ka‘be-yi cān it teni boş ko
(7a) Tecrîd ise maqşūd¹¹⁶⁷ eger iħrāma tıyurma
(8a) Nā-hunzede-yi dest-i qalem eyleme rāzıñ
(9a) Bu hāleti sebbāba vü ibhāma tıyurma

¹¹⁶⁶ YAZAR, Dr. İlyas, *Kānî Dîvânı (Tenkidli Metin ve Tahlil)*, Libra Yay., İstanbul 2010, 181. g., 643. s.

¹¹⁶⁷ “maqşad” YAZAR, Dr. İlyas, *Kānî Dîvânı*, 181. g., 643. s.

- (10a) Kānī meye sen tevbelisîñ şāhidüz ammā
(11a) Zinhār anı [sen]¹¹⁶⁸ şāhid-i ibrāma tıyurma

(12a) Sāmī

Ġazel-i Sāmī

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (12a) Dil-sitānum rıhlet itdi şabr u sāmānum gibi
(13a) İtmedi bir laḫḫa ārām āh u efḡānum gibi
(14a) Aḫdı ḡurbet semtine cūlar gibi oldı revān
(15a) Firḫatinde çağlayan eşk-i firāvānum gibi
(16a) Murḡ-ı cānum itdi terk-i āşiyān ammā ‘aceb
(17a) Öyle bir vāz itdi kim ‘ömr-i şitābānum gibi
(18a) Her dem-i vaşluñ devā-yı derd-i ‘ıṣḫ ḫann itdigim
(19a) Bir ḫayāl imiş meger ḫulyā-yı dermānum gibi
(20a) Rıḫletinde mū-keşān giryān perişān itdi āh
(20a) Dil-ḫarāb olmuşdı Sāmī ḫalb-i vīrānum gibi

1168 “sen” YAZAR, Dr. İlyas, *Kānî Dîvânı*, 181. g., 644. s.

(1b) Râgıb Paşa

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (2b) Hârâbatı görenler her biri bir hâletin söyler¹¹⁶⁹
(3b) Şafâsın¹¹⁷⁰ naql ider rindân u zâhid şıķletin söyler
- (4b) Ser-âgâz eyledikce bahş e bûlbûl revnaķ-ı gül den
(5b) Bezimde ķulķul-i mînâ mûlûñ keyfîyyetin söyler
- (6b) Tecellî neş'esin ehl-i şikem idrâke ķâbil mi
(7b) Behişt ańdıķca zâhid ekl ü şürbiñ lezzetin söyler
- (8b) Ne zabt-ı hâkim-i şer'î¹¹⁷¹ (bir)¹¹⁷² [ne] hûkm-i zâbiť- i 'aķlî¹¹⁷³
(9b) Cünûn iķlîmini seyr¹¹⁷⁴ eyleyenler râhatın söyler
- (10b) Miyân-ı güftügûda bed-meniş ihâm ider ķubhûn
(11b) Şecâ'at 'arz iderken merd-i ķıbtî sirķatin söyler
- (12b) Muvâfıķdur yine elbet mizâca şîve-yi hîkmet
(13b) Ŧabîbûñ olsa da kızbi marîzûñ şıhhatın söyler

¹¹⁶⁹ *Dîvân-ı Râgıb*, (Koca Râgıb Paşa Dîvânı), 1235 (Basım yeri bulunmamaktadır.), 14-15. s., DEMİRBAĞ, Ömer, *Koca Râgıb Paşa ve Dîvân-ı Râgıb*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Doktora Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Birol Emil), Van 1999, 39. g., 231. s.

¹¹⁷⁰ "Leťâfet" *Dîvân-ı Râgıb*, 14. s., DEMİRBAĞ, Ömer, *Koca Râgıb Paşa ve Dîvân-ı Râgıb*, 39. g., 231. s.

¹¹⁷¹ "aķlî" *Dîvân-ı Râgıb*, 15. s., DEMİRBAĞ, Ömer, *Koca Râgıb Paşa ve Dîvân-ı Râgıb*, 39. g., 231. s.

¹¹⁷² "ne" *Dîvân-ı Râgıb*, 15. s., DEMİRBAĞ, Ömer, *Koca Râgıb Paşa ve Dîvân-ı Râgıb*, 39. g., 231. s.

¹¹⁷³ "şer'î" *Dîvân-ı Râgıb*, 15. s., DEMİRBAĞ, Ömer, *Koca Râgıb Paşa ve Dîvân-ı Râgıb*, 39. g., 231. s.

¹¹⁷⁴ "geşt" *Dîvân-ı Râgıb*, 15. s., DEMİRBAĞ, Ömer, *Koca Râgıb Paşa ve Dîvân-ı Râgıb*, 39. g., 231. s.

- (14b) *Perîşân*¹¹⁷⁵ *hâtır[ımda]*¹¹⁷⁶ nükte-yi ser-besteves kâldı
(15b) Ne kimse hikmetin añlar ne Râgıb 'illetin söyler

(17b) Râgıb

(Mütefâilün/ feilün/ mütefâilün/ feilün)
Fa'lün)

- (17b) Ne harîş-i cāh u ğinā ne (de) Râgıb medh ü şenāyuz
(18b) Hıvāce-yi 'ilm ü hünere üstadlanır ammā ki ağayız
(19b) Halk ider dār u setr-pezir telāş ü bî-naşib¹¹⁷⁷
(20b) Çarşū-yı 'ālemün [redacted] dilāyız

[135b]

(1a) Sürûrî

(Feilâtün/ feilâtün/ feilâtün/ feilün)
(Fâilâtün) (Fa'lün)

- (2a) Hāl-i ruḥsārîñı kim murğ-ı dilüm dāne şanur
(3a) Dām-ı zülfi siyehün halkasını lāne şanur
(4a) Nedür şüret-i 'acib nedür ol şekli-zib¹¹⁷⁸
(5a) Baksa şeyḥ āyīneye kendisin(i) āyāne şanur

¹¹⁷⁵ “Perişâni-yi” *Dîvân-ı Râgıb*, 15. s.

¹¹⁷⁶ “hâtır” *Dîvân-ı Râgıb*, 15. s., “hâtırımda” DEMİRBAĞ, Ömer, *Koca Râgıb Paşa ve Dîvân-ı Râgıb*, 39. g., 231. s.

¹¹⁷⁷ Bu beyit kurşun kalemle yazılmıştır.

¹¹⁷⁸ Vezin aksamaktadır.

- (6a) Oturup kürsiye va'aza çağırur büm-şıfat
(7a) Gālibā kalbi gibi mescidi vırāne şanur
- (8a) Şanma çünkü mekîn oldu hayālūñ dilde¹¹⁷⁹
(9a) Kaşd ider yıkmaga zāhid anı teb-hāne şanur
- (10a) Sū'-i zan şāhibidür çünkü Sürūrī şūfī
(11a) Şanurum her ayağı sürçeni mestāne şanur

(1b) Sürūrī

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (2b) Baña bir cān tabîbi dil-ber-i nāzûk mizâc olsa
(3b) Anuñ derd-i dil-i mehcûra vaşlından 'ilâc olsa
- (4b) Müselmanlar beni rüsvā-yı bed-nām eyleyen kāfir
(5b) N'ola yed(i) yılda bir bûse virüp ehl-i hārâc olsa
- (6b) Ferâgat eylemezdi merd olanlar böyle mihrinden
(7b) Zen-i dünyâ ile 'âlemde hûsn-i imtizâc olsa
- (8b) Yine târik-i bahtum baña [bu] dünyâyı göstermez
(9b) Şebistân-ı ümîdimde meh-i tâbân sirâc olsa

¹¹⁷⁹ Vezin aksamaktadır.

- (10b) İderdüm zîver-i dükkân-ı şöret kâle-yi nazmı
(11b) Sürürî şimdi bāzār-ı ma'ārifde revāc olsa

(13c) Vāşıf

(Mef'ûlû/ mefâîlû/ mefâîlû/ feûlûn)

- (13c) Zann itme o yar şüretine sîret-i aḥbāb
Hep şimdi nifākānedür ünsiyyet-i aḥbāb
- (14c) Başdırdı cihān kendini şahbā-yı nifāka
Ayılmağa yok maḥşere dek niyyet-i aḥbāb
- (15c) Mārān gibi birbirini şokmada bu yārān
Bir sem-i helāhildür adı şöḥbet-i aḥbāb
- (16c) İnşāf idelüm kimde var iḥlāş-ı maḥabbet
Bî-hûde degül mi sitem ü minnet-i aḥbāb
- (17c) Gelmez bu kemān-ı memnîyi çekmege ṭākat
Zîrā çekilür çille degül sıklet-i aḥbāb
- (18c) Şanma bu tevāzu' saña ey ebleh ü nā-dān
Hep rütbe vü manşibadur[ur] raḡbet-i aḥbāb
- (19c) Bir kerre kişi düşmesün 'ālemde şuyından
Der ān ṭaḡılur meclis-i cem'iiyyet-i aḥbāb

(20c) Ğayret komuyor dir de ider ğıybete āgāz
İfşā-yı ‘uyūb itme midür ğayret-i aḥbāb

(21c) Degmez elem-i külfetine ülfeti ḥalkuñ
Rāḥat bulur ‘ālemde iden ‘uzlet-i aḥbāb

(22c) Sen Vāşıf’ı aġyāra fedā eyledüñ ifnā
Ḥōş idi ya bir gün bilinür kıymet-i aḥbāb

[136a]

(1) Ğazel-i Vāşıf

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(2) Başı üzre ‘ālemüñ cāy iden efserlerdenüz
Şāh-ı ‘ışkuñ sāyesinde çarḥa hem-serlerdenüz

(3) Sikke-yi sulṭān-ı ‘ışk eyler bizi elbet ‘azīz
Ma‘den-i himmetde perverde olan zerlerdenüz

(4) Kādrimüz gevher-şinās-ı dūr olan idrāk ider
Tāc-ı faḥr-ı rıfḫa şāyeste-yi cevherlerdenüz

(5) İtmeyüz bir ferde dünyā-yı d(i)[ū]nda ser-fürū¹¹⁸⁰
Bir pula şaymaz cihānı öyle kemterlerdenüz

- (6) Mürdan 'âcizlerüz şûretde ammâ ma'nevî
Zür ile tağlar taḥammül itmeyen erlerdenüz
- (7) Ḥāk-i pāy-ı 'āşıkānuz ğayra pā-māl olmayız
Ḥāküz ammâ kuḥl-i çeşm-i cān olan pîrlerdenüz
- (8) Ḥātır-ı işkestemüzdendür cihāna feth-i bāb
Āşinā vü bādeyüz meftūḥ olan derlerdenüz
- (9) Āteş atma ta'n idüp şūfî bizi zîrā ki biz
Bir şerārı biñ cihānı yağan aḥkerlerdenüz
- (10) N'ola te'sîr itse ehl-i 'ışka Vāşıf nuṭkumuz
Biz kemāl-i feyz ü lutf-ı Ḥaḳka mazḥarlardanuz

(11) Ḥilmî-yi Trabzonî

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (12) İtme *er-rızk-ı 'ala'llāh*¹¹⁸¹ bilüp tezkîr-i qarż
Qarşılık olsa daḥı lāzım degül tedbîr-i qarż
- (13) Eskidür *el-qarzu mıkrāzu'l-maḥabbeti*¹¹⁸² söylenür
Qaṭ' ider ḥabl-i metîn-i ülfeti şimşîr-i qarż

¹¹⁸¹ "Rızkı veren Allah'tır."

¹¹⁸² "Borç, muhabbetin makasıdır. (Yani aradaki muhabbeti keser.)"

- (14) Mercî'î lâ-büdd olur dâr-ı şifâ-yı ızırâb
‘Âkıl itmez kendüsin pâ-beste-yi zincîr-i qarż
- (15) Kaṭre-yi nâ-çîzesi semden eşeddür eyleme
Mürîş-i ‘ıyş-ı hayât olsa da nûş-ı tîr-i qarż
- (16) Cism-i medyûna virir bir lerziş-i bî-iḥtiyâr
Kürbe-hey’et olsa da her dâyin olur şîr-i qarż
- (17) Vâkı‘â qarż-ı ḥasen ma‘dûddur iḥsândan
İtmeyeydi qarżı ırbâh ile tekşîr-i qarż¹¹⁸³
- (18) Ḥilmiyâ bir kimsenüñ ‘âlemde levḥ-i sînesin
İtmesün Rabbim nişāngâh-ı belâ-yı tîr-i qarż

[136b]

(1) Ḥilmî

(Mef’ûlû/ mefâîlû/ mefâîlû/ feûlûn)

- (2) Haṭ-âver olalıdan biridür dil-ber-i elfâz
Ṭab‘ımca olur toğrısı şîve-ger-i elfâz
- (3) Bir cümlede tâ itmeli kaṭ‘-i ser-i ta‘rîz
Ulu cehele keskin gerek ḥançer-i elfâz¹¹⁸⁴

¹¹⁸³ Vezin aksamaktadır.

¹¹⁸⁴ Vezin aksamaktadır.

- (4) Mağrûsı bu kudret-i Bâri'dür uşanma¹¹⁸⁵
Her bâğ-ı ʔabî'atde biter ar'ar-ı elfâz
- (5) Viridi ğazel adlu baña bir haylice evlād
Kilkimle (tezvîc) [tezevvüc]¹¹⁸⁶ ideli duḡter-i elfâz
- (6) Hāme mekr ider neşr-i le'ālî-yi belāġat
Engüştüme Hilmî yaraşur cevher-i elfâz

(8) Hilmî

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (8) Hîç o serv-i ʔaddüñ işmār-ı vefāsın görmedüm
Sāyemend-i vuşlatı olup şafāsın görmedüm
- (9) 'Ālemüñ çok dil-berānın gördüm ammā neyleyim
Sevdigim gibi cefā-cū dil-rubāsın görmedüm
- (10) Derdüñ envā'ı görülmekde eṭibbānuñ ise
Hāşiyet-baḡş-ı şifā olur revāsın görmedüm
- (11) Müşteki-yi vaz'-ı nā-bercāsıdur pâyānsuz
Gerdişüñ hoşnūd olur bir āşināsın görmedüm

¹¹⁸⁵ Vezin aksamaktadır.

¹¹⁸⁶ Metinde “tezvîc” şeklindedir. Vezin gereği “tezevvüc” eklenmiştir.

- (12) Hep hazān-ālūde ezhār-ı behārı Hilmiyā
Gülsitān-ı dehrüñ āşār-ı beķāsın görmedüm

(Mefâilün/ feilâtün/ mefâilün/ feilün)
(Fa'lün)

- (14) Riyāz-ı şevķ virir feyż-i āb-ı cūy-ı vaţan
Gül-i feruķ bitürir hāk-i misk-būy-ı vaţan

- (15) Mużîf olalı şu miĥnet-serā ğurbetde
Pür itdi hāne-yi hāţırda ārzū-yı vaţan¹¹⁸⁷

- (16) Arama sağırtıp da teşne rāĥat¹¹⁸⁸
Şafā tereşşuĥ iderse ider sebū-yı vaţan

- (17) Dimāĝ-ı şevķa ĥalel virdi telĥi-yi devrān
Olalıdan berü maĥrūm-ı zevķ-ı sū-yı vaţan

- (18) ‘Arūs-ı hākini āĝūşa alalum Hilmî
Niķāb-ı firķati ref eyler ise rūy-ı vaţan

¹¹⁸⁷ Vezin aksamaktadır.

¹¹⁸⁸ Vezin aksamaktadır.

[137a]

(1a) Hacı Emin Efendi

(Mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün/ mefâîlün)

- (2a) Göñül bir yirde ârām itmez illā künc-i vaḥdetde¹¹⁸⁹
- (3a) Dem-â-dem fikr ider cāy-ı selāmet kıldı ḥayretde
- (4a) Sürür ancak gelüp geçmekde gam bâķī ṭabī‘atde
- (5a) Vaṭanda dil keder-ālūde cismim gerçi ğurbetde
- (6a) Yetiştir āb-ı vuşlat kıyma yā Rab nār-ı firḳatde
- (8a) Firāḳ eyyāmı efzūn olmada günden güne ḥayfā
- (9a) Peyām-ı vuşlata dā’ir eşer yok zerrece aşlā
- (9a) Belī elṭāf-ı Mevlā’dan ümīdim kesmezem ammā
- (10a) Kıpandı yollarımız cümle ḳaldık dār-ı miḥnetde
- (12a) Kıpān şol [ak]¹¹⁹⁰ kıyun kim kıuzısın alursa¹¹⁹¹ yanından
- (12a) Yemez içmez meler dā’im ṭurulmaz hiç fiğānından
- (13a) Benī ādemse evlādı mu‘azzez ṭatlı cānından
- (14a) Ben evlādımdan ayrıldum göñül ḥüzn ü melāletde
- (16a) Felek raḥm itmeyüp dūr itdi āhū gözli Remzī’mden
- (16a) Müsellim ṭavır hem aḥlāķı, şīrīn sözli Remzī’mden
- (17a) Ciger-pārem, enīsim, mūnisim gül yüzli Remzī’mden
- (18a) Müyesser kıl vişālīn sen burāḳma zār-ı ḥasretde

¹¹⁸⁹ GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 10. s.

¹¹⁹⁰ “bir” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 10. s.

¹¹⁹¹ “aldırır” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 10. s.

- (20a) Emîn oldıkça âşâr-ı vefâ gördükce yâd ilde
(20a) Vaṭanda ḳalmayup meyli gezer semt-i sevâhilde
(21a) Hemân bir sâde evlâd u ‘ıyâl arzûsı var dilde
(22a) Uşandım h’âhişim yok şûr-ı aḥbâb ile ülfetde

(1b) Hacı Emîn Efendi

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

- (2b) Bir günüm yokdur ki yar ḥâṭır-güzârum olmasun¹¹⁹²
(3b) Tâ seḥer mânend-i bülbül âh u zârum olmasun
(4b) Bûy-ı sünbül sây-ı zülfinden ḥaber virdiñ nesîm
(5b) Gördüğün âfet şaḳın ol gül-‘izârum olmasun
(6b) Âh-ı dil-sûzım götür bād-ı şabâ cānânıma
(7b) Ey gönül lâyıḳ mı yâra bergüzârum olmasun
(8b) Töb-ı ḥasret gülle-yi miḥnetle taḥrîb itmede
(9b) Âh [kim] ol ḳal‘a benüm cism-i *zârum*¹¹⁹³ olmasun
(10b) Dostlarum ḳabrüm ziyâret eyler ümmîdim Emîn
(11b) Ḳoyma sen yâ Rabbi gurbetde mezârum olmasun

¹¹⁹² GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 12. s.

¹¹⁹³ “nizârım” GÜVEN, Ahmet Emin, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, 12. s.

(12b) Ğazel-i Kerîmî

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(13b) Öyle ser-keşdür ki şol meh-pāre yār olmaz baña¹¹⁹⁴

(14b) Şanki bir āhū-yı vahşîdür şikār olmaz baña

(15b) Gülsitān-ı hüsine oldum hezār-ı hoş-nevā

(16b) Faşl-ı güldür maṭlabum teşvîş-i hār olmaz baña

(17b) Ka'be-yi kūyın tavāf itmekdeyim şām u seher

(17b) Āsitān-ı dost gibi cāy-ı qarār olmaz baña

(18b) Murğ-ı ṭab'um lāl ider hicr-i dem-i sermā gibi

(19b) Ben ḥazān-ālūdeyim faşl-ı behār olmaz baña

(20b) Nüş idersem bāde-yi vaşlın Kerîmî şevk ile

(20b) Neş'e-yābum ḥaşre dek ğayrı ḥumār olmaz baña

[137b]

(1) Hicrî Tārîḫ

(2) 992¹¹⁹⁵ Müftî Seyyid Muştafâ Efendi İbn Muḥammed el-müderrisi

bimedreseti Ḥuvand Ḥatun ḥarrerehū İbādü'l-Aḥad El-ḥāc Muḥammed bin Naşrullāh

¹¹⁹⁴ GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar*, XXVII. s.

¹¹⁹⁵ M. 14 Ocak 1584/1 Ocak 1585.

- (3) 995¹¹⁹⁶ Pervâne Beg Medresesi Müderrisi Şâlih ‘Osmân Efendi
- (4) 1000¹¹⁹⁷.. Mevlânâ Ramazan Efendi takrîbî¹¹⁹⁸

[138a]

(1) «Kayserî Müftileri Esâmîsi» Raḥmetullâhi ‘Aleyhim Ecma‘în¹¹⁹⁹

(2)	Sâl-i Hicrî Târîḫ-i Ta‘yînlere Senesi	İsimleri	İzâḫât-i Nâfi‘a
(3)	1044 ¹²⁰⁰	Müftî ‘Ināyetullāh Efendi	Şāh Efendi-zāde ‘Abdu’l-Bāḳī Efendi’nün ḳā’im-pederidür.
(4)	10		
(5)	1056 ¹²⁰¹	Müftî Aḥmed Efendi	Lala ¹²⁰² Sirācü’d-dīn Medrese- si’nün müderrisi
(7)	1063 ¹²⁰³	Müftî Ḳara Muḥammed Efendi	
(9)	1068 ¹²⁰⁴	Müftî Şa‘bān Efendi-zāde Muḥammed Efendi I	Yanıkoğlu Cāmi‘i Şerīfi bu zātuñ vāsıtasıyla yapılmışdır.

¹¹⁹⁶ M. 12 Aralık 1586/30 Kasım 1587.

¹¹⁹⁷ M. 19 Ekim 1591/6 Ekim 1592.

¹¹⁹⁸ Latin harfleriyle yazılmıştır.

¹¹⁹⁹ “Allāh’ın rahmeti onların hepsinin üzerine olsun.”

¹²⁰⁰ M. 27 Haziran 1634/15 Haziran 1635.

¹²⁰¹ M. 17 Şubat 1646/5 Şubat 1647.

¹²⁰² Kurşun kalemle üzerine Ahmet Emin Güven tarafından “*Lala*” yazılmıştır.

¹²⁰³ M. 2 Aralık 1652/20 Kasım 1653.

¹²⁰⁴ M. 9 Ekim 1657/27 Eylül 1658.

- (11) 1075¹²⁰⁵ Müftî 'Alî Nişârî Efendi I İmzâları şu şüretlerledür Kete-
behû 'Alî 'afâ 'anhu¹²⁰⁶ Kete-
behû: 'Alî En-Ni(s)[ş]ârî 'afâ
'anhu (12) Ketebü'l-Faķîr 'Alî
En-Nişârî: Ketebehu En-Nişârî
'afâ 'anhu'l-Bârî¹²⁰⁷: Ketebehû
'Alî El-müftî 'afâ 'anhu: (13)
Ketebehû 'Alî El-müftî Kayşe-
riyye 'afâ 'anhu
- (13) 1088¹²⁰⁸ Müftî Şa'bân Efendi-zâde
Muhammed Efendi
- (15) 1095¹²⁰⁹ Müftî 'Alî Nişârî Efendi II
- (16) 1109¹²¹⁰ Müftî Ya'qûb Efendi¹²¹¹
- (16) 1110¹²¹² Müftî Hâlîl-i Germirî
Hâzretleri
- (17) (1139¹²¹³)^{1214 1215} 1114¹²¹⁶ Müftî 'Alî Nişârî Efen- Müftî olduğu halde 29 yaşında
di-zâde Muhammed Efendi vefât etmişdür.
- (19) 1116¹²¹⁷ Müftî Divrikli Fâzıl Aḥfâdî «'Osmân Efendi oğlu»-
'Osmân Efendi laḳabıyla iştihâr itmişdür.

[139a]

¹²⁰⁵ M. 25 Temmuz 1664/13 Temmuz 1665.

¹²⁰⁶ "Allah onu affetsin."

¹²⁰⁷ "Allah onu affetsin."

¹²⁰⁸ M. 6 Mart 1677/22 Şubat 1678.

¹²⁰⁹ M. 20 Aralık 1683/7 Aralık 1684.

¹²¹⁰ M. 20 Temmuz 1697/8 Temmuz 1698.

¹²¹¹ Kurşun kalemle yazılmıştır.

¹²¹² M. 10 Temmuz 1698/28 Haziran 1699.

¹²¹³ M. 29 Ağustos 1726/17 Ağustos 1727.

¹²¹⁴ Kurşun kalemle yazılmıştır.

¹²¹⁵ Kurşun kalemle yazılmıştır.

¹²¹⁶ M. 28 Mayıs 1702/16 Mayıs 1703.

¹²¹⁷ M. 6 Mayıs 1704/24 Nisan 1705.

(1) «Kayserî Müftileri Esâmisi» Raḥmetullāhi ‘Aleyhim Ecma‘ın¹²¹⁸

(2)	Sāl-i Hicrî Tārīḫ-i Ta‘yīn- leri Sene	İsimleri	İzāḥāt-i Nāfi‘a
(3)	1129 ¹²¹⁹	Müftî Muḥammed Remzî Efendi	
(5)	(1127 ¹²²⁰) ¹²²¹ 1137 ¹²²²	Müftî ‘Alî Ferdî Efendi	Müftî olduğu halde vefât itmişdür. ¹²²³
(7)	1144 ¹²²⁴	Müftî Bağçeci-zāde Ḥacı Aḥmed Efendi	Feyzî Efendi oğulları- nuñ ecdād-ı mükerre- meleridür.
(8)	=	Es-seyyid Aḥmed ‘Ākif (Linā- mıḫî Es-seyyid Aḥmed ‘Ākif ‘afā ‘anhu ¹²²⁵) Kemāloğlu’nuñ ḥānesinüñ şāḥibi} Vānî merḥūmdan zamānen soñradur.	
(9)	1165 ¹²²⁶	Müftî Ḥaṭīb-zāde Ḥasan Efendi	[Berāt şūreti: Müf- tiyi Sābık Ḥacı Ḥalîl Efendi mevt olup (10) yirine Vā‘iz İbrāhîm Efendi ta‘yîn olmuşdur. 1171 ¹²²⁷]
(10)	1161 ¹²²⁸	‘Ayıntābî ‘Abdullāh Efendi	
(11)	1181 ¹²²⁹	Müftî Vānî Şeyḫ Abdu’r-Raḥmān Efendi I	

¹²¹⁸ “Allāh’ın rahmeti onların hepsinin üzerine olsun.”

¹²¹⁹ M. 16 Aralık 1716/4 Aralık 1717.

¹²²⁰ M. 7 Ocak 1715/26 Aralık 1715.

¹²²¹ Kurşun kalemle yazılmıştır.

¹²²² M. 20 Eylül 1724/8 Eylül 1725.

¹²²³ Kurşun kalemle yazılmıştır.

¹²²⁴ M. 6 Temmuz 1731/23 Haziran 1732.

¹²²⁵ “Allah onu affetsin.”

¹²²⁶ M. 20 Kasım 1751/7 Kasım 1752.

¹²²⁷ M. 15 Eylül 1757/3 Eylül 1758.

¹²²⁸ M. 2 Ocak 1748/20 Aralık 1748.

¹²²⁹ M. 30 Mayıs 1767/17 Mayıs 1768.

- (12) = Hacılarlı-zâde El-hâc Muḥammed Efenḍi¹²³⁰ Ḳayşeriyye'de mü- der- risîn-i kirâmdan sābı-ḳâ Ḳayşeriyye'de me'zû- nün bi'l-iftâ
- (13) 1191¹²³¹ Müftî Şarmısaklı Hacı Aḥmed Efenḍi
- (15) 1191¹²³² Müftî Şarmısaklı Hacı Aḥmed Efenḍi maḥdûmı 'Alî Efenḍi
- (17) 1196¹²³³ Vānî Şeyḥ 'Abdu'r-Raḥmân Efenḍi II
- (19) 1207¹²³⁴ Müftî Bozoḳlu Şeyḥ Muḥammed Efenḍi

¹²³⁰ Kurşun kalemle yazılmıştır.

¹²³¹ M. 9 Şubat 1777/28 Ocak 1778.

¹²³² M. 9 Şubat 1777/28 Ocak 1778.

¹²³³ M. 17 Aralık 1781/5 Aralık 1782.

¹²³⁴ M. 19 Ağustos 1792/7 Ağustos 1793.

[140a]

(1) «Kayserî Müftileri Esâmîsi» Raḥmetullâhi ‘Aleyhim Ecma‘în¹²³⁵

(2)	Sâl-i Hicrî Tārîḫ-i Ta‘yînleri Sene	İsimleri
(3)	1207 ¹²³⁶	Müftî Akşehirli Hâfız ‘Osmân Efendi I
(4)	1209 ¹²³⁷	Müftî Hışarcıklı-zâde Muştafâ Efendi I
(5)	1211 ¹²³⁸	Müftî Akşehirli Hâfız ‘Osmân Efendi II
(6)	1217 ¹²³⁹	Müftî Şarmısaklı-zâde ‘Abdullâh Efendi
(7)	1218 ¹²⁴⁰	Müftî Hışarcıklı-zâde Muştafâ Efendi II
(8)	1222 ¹²⁴¹	Müftî Erzincanlı Hacı Süleymân Efendi
(9)	1222 ¹²⁴²	Müftî Akşehirli Hâfız ‘Osmân Efendi III
(10)	1225 ¹²⁴³	Müftî Hışarcıklı-zâde Muştafâ Efendi III
(11)	1228 ¹²⁴⁴ Şehîd 1236 ¹²⁴⁵	Müftî Müfîd Buḫârî Hacı Halîl Efendi
(12)	1234 ¹²⁴⁶	Müftî Hışarcıklı-zâde Muştafâ Efendi VI
(13)	1236 ¹²⁴⁷	Müftî Kavukcı-zâde Hacı Niyâzî Efendi I
(14)	1242 ¹²⁴⁸	Müftî Hışarcıklı-zâde Sâlim Efendi I
(15)	1247 ¹²⁴⁹	Müftî Kavukcı-zâde Niyâzî Efendi II
(16)	1249 ¹²⁵⁰	Müftî Hışarcıklı-zâde Sâlim Efendi II
(17)	1255 ¹²⁵¹	Müftî Gözibüyük-zâde Şâbit Efendi
(18)	1260 ¹²⁵²	Müftî Hışarcıklı-zâde Sâlim Efendi III

¹²³⁵ “Allâh’ın rahmeti onların hepsinin üzerine olsun.”

¹²³⁶ M. 19 Ağustos 1792/7 Ağustos 1793.

¹²³⁷ M. 29 Temmuz 1794/17 Temmuz 1795.

¹²³⁸ M. 7 Temmuz 1796/25 Haziran 1797.

¹²³⁹ M. 4 Mayıs 1802/22 Nisan 1803.

¹²⁴⁰ M. 23 Nisan 1803/10 Nisan 1804.

¹²⁴¹ M. 11 Mart 1807/27 Şubat 1808.

¹²⁴² M. 11 Mart 1807/27 Şubat 1808.

¹²⁴³ M. 6 Şubat 1810/25 Ocak 1811.

¹²⁴⁴ M. 4 Ocak 1813/23 Aralık 1813.

¹²⁴⁵ M. 9 Ekim 1820/27 Eylül 1821.

¹²⁴⁶ M. 31 Ekim 1818/19 Ekim 1819.

¹²⁴⁷ M. 9 Ekim 1820/27 Eylül 1821.

¹²⁴⁸ M. 5 Ağustos 1826/24 Temmuz 1827.

¹²⁴⁹ M. 12 Haziran 1831/30 Mayıs 1832.

¹²⁵⁰ M. 21 Mayıs 1833/9 Mayıs 1834.

¹²⁵¹ M. 17 Mart 1839/4 Mart 1840.

¹²⁵² M. 22 Ocak 1844/9 Ocak 1845.

(19) 1261¹²⁵³

Müftî Zıllî-zâde Hacı Muhammed Efendi

[141a]

(1) «Kayserî Müftîleri Esâmîsi» Raḥmetullâhi ‘Aleyhim Ecma‘în¹²⁵⁴

(2)	Sâl-i Hicrî Târîḫ-i Ta‘yînleri Sene	İsimleri
(3)	1285 ¹²⁵⁵	Müftî Eyniḥânî-zâde ¹²⁵⁶ ‘Âlim Efendi
(4)	1290 ¹²⁵⁷	Müftî Ağırnaslı Mes‘ûd Efendi
(5)	1294 ¹²⁵⁸	Müftî Dâmâd Ḥalîl Efendi
(6)	1298 ¹²⁵⁹	Müftî Ḥişârcıḳlı-zâde Nâ‘il Efendi
(7)	1304 ¹²⁶⁰	Müftî Şarı ‘Abdullâh Efendi-zâde Hacı Enver Efendi
(8)	1329 ¹²⁶¹ (Rûmî 1327 1335 ¹²⁶² Temmuz 6 ¹²⁶³)	Müftî Gönci-zâde Aḥmed Remzî Efendi I
		Bin Nûḥ Efendi İbn El-ḥâc Muştafâ Efendi
(9)	1337 ¹²⁶⁴	Müftî Hacı Necmî oğlu Hacı Nûḥ Efendi
(10)	1338 ¹²⁶⁵	Müftî Gönci-zâde Aḥmed Remzî Efendi II
(11)	1341 ¹²⁶⁶	Müftî Miyâsoğlu Nûḥ Muhammed Efendi
(12)	1361 ¹²⁶⁷ Kânûn-ı 1946 ¹²⁶⁸ Şânî	Müftî Everekli ‘Abdullâh Efendi
(13)	1950 ¹²⁶⁹ Nisan	Müftî Çoraḳcı-zâde Hacı Ḥüseyin Efendi ¹²⁷⁰

¹²⁵³ M. 10 Ocak 1845/29 Aralık 1845.

¹²⁵⁴ “Allâh’ın rahmeti onların hepsinin üzerine olsun.”

¹²⁵⁵ M. 24 Nisan 1868/12 Nisan 1869.

¹²⁵⁶ “İneḥânî-zâde” olarak da okunabilmektedir.

¹²⁵⁷ M. 1 Mart 1873/17 Şubat 1874.

¹²⁵⁸ M. 16 Ocak 1877/4 Ocak 1878.

¹²⁵⁹ M. 4 Aralık 1880/22 Kasım 1881.

¹²⁶⁰ M. 30 Eylül 1886/18 Eylül 1887.

¹²⁶¹ M. 2 Ocak 1911/21 Aralık 1911.

¹²⁶² M. 29 Ekim 1916/16 Ekim 1917.

¹²⁶³ M. 19 Temmuz 1911.

¹²⁶⁴ M. 7 Ekim 1918/25 Eylül 1919.

¹²⁶⁵ M. 26 Eylül 1919/13 Eylül 1920.

¹²⁶⁶ M. 24 Ağustos 1922/13 Ağustos 1923.

¹²⁶⁷ M. 18 Ocak 1942/7 Ocak 1943.

¹²⁶⁸ Latin harfleriyle yazılmıştır.

¹²⁶⁹ Latin harfleriyle ve kurşun kalemle yazılmıştır.

¹²⁷⁰ Kurşun kalemle yazılmıştır.

[142a]

(1a) [Diğer bir] [Cüdâ ile şeble] [Ola şerîr] [Haberdâr ol]

(2a) Ebced Hevvez Hıttî

(3a) Ebāhu Ādemu ‘ani’ṭ-ṭā‘ati Nezele mine’s-semā’i Ġufirazunūbehūbi’t-tevbeti¹²⁷¹

(4a) fī ekli’ş-şeceri¹²⁷² ile’l-arzî¹²⁷³

(5a) [Söz öğren] [Tiz öğren] [Tertîb ile]

(6a) Kelemen Sa‘faş Karaşet

(7a) Ekele mine’ş-şeceri¹²⁷⁴ Eḥracallāhu Te‘ālā mine’n-Na‘îmi¹²⁷⁵ Eḳarra vā‘terafe bi’z-zenbi ve’l-ḥaṭāyā¹²⁷⁶

(8a)

(9a) [Vaḳd ola kim] [Şāh olasin]

(10a) Şeḥḥaz Żazığlen Fetebārekallāh¹²⁷⁷

(11a) Mi’r-Rabbihi bi’l-mağfireti¹²⁷⁸ Sellime mine’l-‘uḳūbeti biḳabūli’t-tevbeti¹²⁷⁹

(13a) Aḥsenü’l-ḥālîḳîn¹²⁸⁰ :

(1b) İnne’l-faḳra mebnıyyün ‘alā (2b) semāni[’l]-ḥıṣāli¹²⁸¹: Es-seḥā’u (3b) ve’r-rızā, ve’ş-şabr, ve’l-istişāretu (4b) velubsu’ş-şūfî ve’s-siyāḥatü¹²⁸² (5b) Es-seḥā’u li-İbrāhîm lîl¹²⁸³; ve’r-rızā li-İsmā‘îl¹²⁸⁴, (6b) ve’ş-şabr li-Eyyüb¹²⁸⁵, ve’l-istişāre li-Zekerıyyā¹²⁸⁶, ve’l- li-Yahyā, (7b)

¹²⁷¹ “Allah O’nun günahlarını tevbe ile bağışladı.”

¹²⁷² “Âdem aleyhisselâm ağaçtan yeme konusunda Allāh’a karşı geldi.”

¹²⁷³ “Gökyüzünden yeryüzüne indi.”

¹²⁷⁴ “Ağaçtan yedi.”

¹²⁷⁵ “Allah O’nu Na’îm cennetinden çıkardı.”

¹²⁷⁶ “Günah ve hatalarını ikrar ve itiraf etti.”

¹²⁷⁷ “(Yaratıcıların en güzeli olan) Allah çok yücedir.” Mü’minûn 14.

¹²⁷⁸ “Rabbinden gelen mağfiretle”

¹²⁷⁹ “Tevbenin kabul edilmesiyle de cezâdan kurtuldu.”

¹²⁸⁰ “Yaratıcıların en güzeli olan (Allah çok yücedir.)” Mü’minûn 14.

¹²⁸¹ “Fakirlik sekiz haslet üzeredir.”

¹²⁸² “Cömertlik, rızâ, sabır, istişâre, yün giyinmek, seyahat”

¹²⁸³ “Cömertlik, Halil İbrâhim’e âittir.”

¹²⁸⁴ “Rızâ (göstermek), İsmâil’e âittir.”

¹²⁸⁵ “Sabır, Eyyüb’a âittir.”

¹²⁸⁶ “İstişâre, Zekerıyyâ’ya âittir.”

velubsu's-şūfī li-Mūsā¹²⁸⁷, ve'l-fakr li-Muhammed¹²⁸⁸, ve's-siyāhatū li-İsā¹²⁸⁹, (8b) Şalātullāhi 'aleyhim ecma'in¹²⁹⁰

(9b) Eski bir mecmû'adan nakl olunmuştur.

(10b) Başkâtib-zâde Râğib¹²⁹¹

[143a]

(1) Laṭīfe Mine'l-'acā'ib

(2) Vaktinde bir ağanın birisi paşaya bir çift üzengi hediye itmiştir. Paşanın da üç 'aded (3) atı varmış; kula, kır, al: rengde imişler: Ağa paşaya cinās olarak (4) şöyle bir tezkire yazmıştır: «Paşa Hâzretleri, tarafımızdan bir çift rikâb irsâl olındı. (5) Dilerseñiz alı veriñiz, dilerseñ kır at, dilerseñ bir kula bağışla.» (6) Paşa aılmış ki üç atdan birisini istiyor. Derhal emr iderek atın birisini (7) ağaya hediye olarak göndermiştir. (8) Hâk-i pāya bir rikâb ihdāsı nā-çiz ise de: Kılma red, kır atı vir, ya al bağışla bir kula.¹²⁹²

(9) Diğer

(10) Âdemün mevti yakın yanaşur yüregi sancıyarak: ulumuş şatın alur bir iki harṭa çekerek (11) Gerçi açıktan oş(...)mağ¹²⁹³ pek 'ayıb hem sū'-i edeb: ammā rāḥat kesb ider ten iki zañ, zañ atarak (12) ammā güç ishāl ile çok çok ḥalāya varmak: Ne şafādur dem geçürmek günde üç kez şı(...)rak¹²⁹⁴ (13) inkıbāzlık pek fenā müşkil marāzdur kıatı güç: Şāḥibi gic ḥalāda eginür tar tar iderek gözleri.

(14) Naẓmü'l-üstād Gözibüyük-zâde

Muhammed Şâlih Efendi H'âce Hâzretleri

(16'lı hece ölçüsü ile yazılmıştır.)

(15a) Bendesi gelse kapuya efendi uyuyor dirler:

(16a) Elinde olsa hediye gel içeri buyur dirler:

¹²⁸⁷ "Yün giyinmek, Mūsâ'ya âittir."

¹²⁸⁸ "Fakirlik, Muhammed'e âittir."

¹²⁸⁹ "Seyahat (etmek), İsâ'ya âittir."

¹²⁹⁰ "Allâh'ın salâtı hepsinin üzerine olsun."

¹²⁹¹ Burada ilâveten Râğib Bey'in imzâsı yer almaktadır.

¹²⁹² Bu hikâye Ahmet Emin Güven'in *Kayseri'de Yazma Mecmualar* isimli çalışmasında yer almaktadır. GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayseri'de Yazma Mecmualar*, XLVIII. s.

¹²⁹³ Burada müstehcen bir kelime yer almaktadır.

¹²⁹⁴ Burada müstehcen bir kelime yer almaktadır.

(Fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

(15b) *Ḳadr-i zer zerger şināsed ḳadr-i gevher gevherī*¹²⁹⁵

(16b) *Ḳadr-i gül bülbül şināsed ḳadr-i ‘anber ‘anberī*

¹²⁹⁵ “Altının kıymetini sarraf bilir, cevherin kıymetini mücevherci bilir.”

BAŞKÂTİB-ZÂDE RÂGİB BEY
MUHTASAR MECMÛ'ASI - CİLT I

III. SÖZLÜK

A/°A/°A

āb: (Far.) Su. 2b/8,10, 109b/8a, 110a/12a, 112b/7b, 113a/9b, 117b/6,10,11, 125a/5a, 126a/3a, 128a/4a, 130b/10a, 136b/14, 137a/6a

°abd: (Ar.) Kul, köle. 87a/6, 93b/9, 94a/9e, 98b/5d, 111a/7a, 117a/3b

abdāl: (Ar.) Kalender, derviş. 24b/22

°ābid: (Ar.) İbâdet eden. 42b/2

a°dā: (Ar.) Düşmân. 24b/15, 94a/19c,10d, 97a/13c, 120b/9b, 122a/11a, 122b/11b, 123a/6a, 130b/5a, 131a/10a

ādāb: (Ar.) Edepler, terbiyeler. 26a/3, 70b/19, 112a/1c

°adāvet: (Ar.) Düşmanlık, hasımlık. 95a/12, 104a/10a,19a

°ādet: (Ar.) Herkes tarafından uyulan şey, gelenek. 2a/13,14, 11a/8, 24b/12, 29a/14, 30a/8, 100b/3a, 108b/16, 113a/5a

°adīde: (Ar.) Çok. 10a/9

°adūv: (Ar.) Düşman, hasım. 120b/13b

āfāk: (Ar.) Ufuklar. 9a/3, 26a/8, 94a/11b,18e, 96a/11b,6c

āfet: (Ar.) Güzel sevgili. 50b/11, 106a/16, 109b/13b, 110a/4a, 116b/16, 123b/9a, 125b/5a, 127b/14b, 134a/5b, 137a/5b

°āfife: (Ar.) İffetli kadın. 84a/5

āfitāb: (Far.) Güneş. 78a/6, 97a/8d, 133b/14a

āgāh: (Far.) Haberdâr. 78a/2, 112a/6a, 121b/9b

āgāz: (Far.) Başlama, başlangıç. 27b/8a, 97a/9b, 99a/4b, 135a/4b, 135b/20c

ağnā: (Ar.) Daha, en, pek zengin. 99a/27a

ağniyā: (Ar.) Zenginler. 18a/2, 21a/4, 64a/7 74a/2

āgūş: (Far.) 1. Kucak. 2. Himâye, koruma. 50b/5, 117b/7, 123b/7a, 127a/9a, 132b/6c, 133b/11a, 134b/18b, 136b/18, 137a/3b

āh: (Ar.) Feryât. 27a/14, 52b/4a, 92b/4, 96b/14d, 98a/17, 108b/18, 113a/4a, 117b/16, 130a/9, 130b/8a, 131a/5a,7b, 135a/13a, 137a/3b

ahālī: (Ar.) Halk. 3a/12, 6a/7, 9a/1, 21a/3, 85b/10, 86a/6, 99b/4b

aḥbāb: (Ar.) Dost. 3a/17, 83a/8, 86a/2, 95a/15, 99a/25a, 100a/33a, 100b/4b, 108b/8, 127b/14a, 132a/2a, 135b/13c,14c, 15c,16c,17c,19c,20c,-21c,22c, 137a/22a

°ahd: (Ar.) Yemin, söz verme, söz. 55a/12, 94a/14c, 95a/7,8, 97b/5a, 98a/19, 107b/7

aḥfād: (Ar.) 1. Torunlar. 2. Gelecek nesiller. 9a/10, 10a/5, 11a/14,15, 11b/8, 15a/5, 47b/8, 58a/15, 83b/18a, 113a/6a, 121a/15b, 131a/11a

āḥır: (Ar.) En son, sonuncu. 2b/3, 87a/5, 98a/17

āḥiret: (Ar.) Bekâ âlemi, öbür dünyâ. 3b/2, 24a/3, 26a/5, 70b/11, 107a/8a

aḥkām: (Ar.) Hükümler. 64a/8, 79a/10, 80a/13, 119b/3b, 124a/19a, 129b/11b

aḥsente: (Ar.) Çok güzel. 27b/10a

āḥterān: (Far.) Yıldızlar. 130b/18a

aḥvāl: (Ar.) Durum, vaziyet. 1b/17, 3b/9, 22a/18b, 33a/16, 78a/11, 80a/18, 81a/2, 81b/15, 84a/15, 86b/4, 100b/30c, 106a/13, 107b/5, 112b/9b, 118b/8, 122b/11a, 126b/8b, 128b/15b, 130a/10

aḥyānen: (Ar.) Ara sıra, kimi zaman. 85a/12

aḥz: (Ar.) Alma, alış. 1b/6, 2b/Derkenar, 23a/5,6, 36a/5, 42b/1, 43a/7, 43b/16, 46a/12,14, 52a/5, 52b/12a,13a, 54a/1, 56a/8, 61a/5,8, 66a/4,5, 68a/4, 69a/4a, 70a/6, 70b/21, 79a/6, 80a/9, 81a/17, 81b/3,5,7,18, 82a/10, 85a/7, 86b/19, 87b/18, 89a/5, 90a/5, 114b/5a

‘aḳāret: (Ar.) Gelir getiren gayrimenkul, akar. 95a/16

aḳārib: (Ar.) Yakın akrabâlar, hısımlar. 93b/11

‘aḳd: (Ar.) 1. Bağ, bağlanma, düğümleme. 2. Evlenme muâmelesi, nikah kıyma. 56a/17, 69a/15b, 93a/9, 94b/17b, 133b/20a

‘aḳd-i nikāḥ: (Ar.) Evlenme. 56a/17, 69a/15b, 93a/9

‘āḳıbet: (Ar.) Son. 27a/9, 63b/10, 115b/8a,9a,10a,11a

‘aḳīḳ: (Ar.) Akîk taşı. 27a/13, 110a/12a

‘aḳlî: (Ar.) Akılla ilgili, akla dayanan. 42b/5, 100a/10a, 135a/8b

aḳrān: (Ar.) 1. Aynı yaşta olanlar, yaşıtlar. 2. Mevkî, rütbe ve durumları birbirine uygun olan-

lar, emsal. 3a/14, 31b/4, 44a/3, 46a/10, 58a/5, 94a/16c, 96a/19d, 101b/4, 107b/9, 113b/9a

aḳvā: (Ar.) Çok kuvvetli. 19b/6

aḳvām: (Ar.) Kavimler. 1a/2, 112a/2b

a‘lā: (Ar.) Yücelik, şeref. 46a/16, 47a/4b, 58a/10, 63b/11, 83a/12

‘alāmet: (Ar.) İşâret. 3b/13

ālāyiş: (Far.) Gösteriş, debdebe, tantana. 17a/4, 114b/4a

‘ālem: (Ar.) Dünyâ. 5a/6,9, 8a/12, 11a/7, 24a/2b,4b, 27b/2a, 33a/8, 39a/2, 43a/4, 46a/5, 50a/3, 51b/12, 52a/3, 52b/8a,3b, 53a/3, 56a/3, 61a/3, 63a/3, 66a/3, 68a/6, 70a/3, 70b/3, 72a/2, 74a/3, 75b/1,3, 79a/3, 14, 79b/3,5, 81a/7, 82a/3,8, 85a/5, 86a/18, 87a/7, 89a/4, 92b/2,5, 93a/19, 93b/15, 94a/20b,7d,12e,21e, 94b/6a,14a, 13b, 95a/18, 95b/17, 96a/6b,14b, 96b/5b,6b, 8b,4d, 97a/5c,14c, 97b/8a,19a, 98b/7c, 99a/20a, 103b/4a, 105a/3a,8a, 106a/3, 106b/3a,4a,5a,6a,18a, 108a/8a, 111a/20a, 113b/5a, 115b/3b, 116a/12, 117a/13a,6b, 119a/15a, 17a, 121b/2a, 122b/10a, 123a/17b, 124b/21b,6b, 126a/2a,17b, 127a/18a, 127b/12a,14a, 128a/2a,10a, 128b/20a, 129b/2b,-3b,5b, 7b,9b, 11b, 13b,15b, 131b/2a,15a,19b, 133b/18a, 135a/20b, 135b/7b,19c,21c, 136a/2,18,

‘alem-efrāz: (Ar.-Far.) Bayrağı yücelten, yükselten. 35a/4

‘ālem-i şühūd: (Ar.) Gözle görülen âlem, dünyâ. 8a/12, 39a/2, 43a/4, 46a/5, 50a/3, 52a/3,4, 53a/3, 56a/3, 61a/3, 63a/3, 66a/3, 70a/3, 72a/2, 74a/3, 79a/3, 81a/7, 85a/5, 86a/18

‘ale’ş-şabāḥ: (Ar.) Sabah vakti. 85a/15

âlet: (Ar.) Araç. 86a/5, 98b/18b

‘âlî: (Ar.) Yüksek olan, yüce, ulu. 1a/6, 3b/16,17, 6a/10, 7b/3,5, 8a/13, 9a/1,4,7, 11a/16, 13a/3, 14a/4, 17a/6, 19a/5,11, 21a/15, 22a/9a, 39a/3, 42b/7, 46a/17, 54a/8, 55a/16, 56a/13, 58a/9,13, 69a/6a, 71b/6, 79a/8,13, 81b/14, 87b/4, 93a/13, 93b/2, 94a/8b,20b,17e, 95a/3, 97a/3c, 100a/12b, 15b, 103b/3a,5a, 105a/8a, 105b/7a, 107b/15, 111a/15a, 114a/12, 121b/11b, 125a/17b, 132b/9b

‘âlî-kâdr: (Ar.) Kadri yüce olan (kimse). 1a/6, 3b/16, 7b/3, 14a/4, 19a/11, 22a/9a, 39a/3, 46a/17, 58a/9,13, 69a/6a, 71b/6, 81b/14, 93a/13

‘âlim: (Ar.) İlim sahibi olan, bilen. 2b/Der-kenar, 19a/11, 27a/6, 46a/17, 50a/4, 52b/3b, 54a/11, 55a/1, 57a/9, 69a/6a,11a, 69b/4a, 79a/12,14, 80a/14, 81b/14, 82a/14, 89a/2, 94b/11b, 98b/24b, 114b/5b

‘âlimâne: (Ar.-Far.) Âlim olana yakışacak şekilde. 3a/11, 50a/12

‘âlî-şân: (Ar.) Şanı ve şerefi büyük (kimse). 11a/16, 132b/9b

‘âlî-tebâr: (Ar.-Far.) Yüce soy, nesil. 42b/7

‘âliyye: (Ar.) Yüksek, yüce. 6a/7, 42a/16, 43a/4, 46a/8

âliyye: (Ar.) Âlete mensup olan. 1b/5, 2b/14, 82a/9

âlîz: (Far.) Ürkmek. 106b/4b

‘allâme: (Ar.) Çok bilgili, her şeyi bilen. 19a/5, 24a/11, 27a/8, 52a/16, 56a/10, 57a/9, 61a/6, 63b/15, 79b/5, 89a/2,7, 96b/12b, 121a/12b

âlûd: (Far.) 1. Bulaşmış, bulaşan. 2. Dolu. 59a/2

âlûde: (Far.) 1. Bulaşmış, bulaşan. 2. Dolu. 98b/8d, 100b/28b, 114b/11a, 126a/18a, 116a/16, 137a/5a,19b

a‘mâl: (Ar.) Ameller, fiiller, işler. 24b/23, 75b/4, 103b/15b, 118b/10, 128a/6a, 131b/10b

‘amel: (Ar.) İş, niyet. 25a/4, 94b/11b, 101a/17

‘amelî: (Ar.) Uygulamalı, pratik. 42b/5

‘âmil: (Ar.) Amel eden, işleyen. 8a/6

‘âmme: (Ar.) Umum halk, kamu, herkes. 90a/2

‘amyâ: (Ar.) Kör. 112a/8a

‘an-aşl: (Ar.) Aslında. 3a/2

‘anber: (Ar.) 1. Çok güzel kokulu nesne. 2. Güzel koku. 94b/2a

‘andelîb: (Ar.) Bülbül. 95b/10

‘arâç: (Ar.) Ter. 11a/6,10, 94b/3a, 110a/13b, 134b/21a

‘arâç-rîz: (Ar.-Far.) Ter döken, terleyen. 94b/3a

‘ârif: (Ar.) Bilen, irfân sâhibi. 3b/6, 8a/6, 13a/3, 25a/4, 83a/9,13, 84a/2, 111a/2c, 114a/4, 116b/3

‘ârifâne: (Ar.-Far.) Ârif olana yakışır şekilde. 3a/11, 54a/7

‘arz: (Ar.) Saygı ile anlatma, ifâde etme. 11a/8, 95b/9, 99b/10b, 105a/14a, 107b/6, 108a/9a, 112b/3b,9b,10b, 113b/18a,2b, 114b/3a, 125a/10b, 125b/4b, 126a/8b,21b, 129b/14b, 131b/15a,8b, 135a/11b,

‘aşabiyyü'l-mizâc: (Ar.) Asabî mizaçlı. 55a/15

‘asâkir: (Ar.) Askerler. 58a/12

âşâr: (Ar.) Eserler. 1b/1, 2b/14,15, 3b/14, 10a/9, 11b/1, 14a/4, 19b/14 22a/11a, 34a/12, 43a/11,18, 57a/2, 64a/1, 71b/3,9, 76b/4, 83b/1b, 84a/2, 90a/2, 130b/15a, 131b/13a, 134b/11b, 136b/12, 137a/20a

aşğar: (Ar.) En küçük. 50b/17

âsmân (Far.) Gök, gökyüzü, semâ, felek. 119a/15a, 130b/3a,8a

‘aşr: (Ar.) Zaman, devir. 2a/17, 14a/4, 15a/2, 18a/2, 19b/4, 22a/3a, 25a/3, 28a/2, 29a/2, 30a/2, 33a/2, 37a/2, 38a/2, 54a/5,12, 77a/3, 80a/6, 83a/3, 87b/2, 96a/16d, 98b/2a, 99b/31b, 103b/2a,8a, 113b/6a

âşufte: (Far.) Açık meşreb olan. 95b/19, 116a/11

‘aî: (Ar.) 1. Cömertçe verme, ihsan, bağış. 2. Bağışlama. 24b/18, 85a/13, 94a/16e, 96a/6b, 104a/17c, 110a/9b, 114b/5a, 121b/14b, 125a/3b

a‘îf: (Ar.) İhsanlar, şefkatler, inâyetler. 96a/7b

‘atebe: (Ar.) Eşik. 120a/5

‘ateh: (Ar.) Bunama. 67a/3

‘aîfet: (Ar.) Şefkat, merhamet. 96a/13d

‘avâmm: (Ar.) Halk. 2a/4, 31a/2, 36a/8, 46a/3, 80a/11, 87b/11

‘avdet: (Ar.) Geri dönme. 1b/9, 2a/4,17, 5a/13, 5b/3a, 9a/10, 21a/1, 36a/9, 43a/6, 53a/16, 87b/10, 100a/28b

‘avn: (Ar.) Yardım etme, yardım. 95b/11, 97a/13b,12c, 112b/13b, 129b/13b

a‘yâd: (Ar.) Bayramlar. 92b/2

‘ayân: (Ar.) Açık, belli. 51b/8, 105a/16a, 127b/16b, 128b/15b, 130a/11

a‘yân: (Ar.) 1. Bir şehrin ileri gelenleri, eşrâf. 2. Varlıklar, nesneler, eşyâ, aylar. 104b/7d, 121a/3a

âyîn: (Ar.) Tören. 30a/10, 70b/21, 86b/19, 87b/11, 94a/20c, 97a/4d

âyîne: (Far.) Ayna. 5b/12b, 27b/11a, 96b/5b, 112b/2a, 116a/12, 117b/7, 127a/17b, 131b/20b, 135b/5a

âzâd: (Far.) Özgür. 30a/8,11,13, 113a/2a, 122b/2b, 131a/2a,

a‘zam: (Ar.) En büyük. 2a/17, 8a/7, 96b/6c, 107b/3, 108b/10

‘azîm: (Ar.) Büyük. 10a/17, 97b/14c, 103b/15b, 104b/18b, 111a/17a, 116b/6

‘azîmet: (Ar.) Gitme, gidiş. 10a/18, 70b/11,16,17, 134b/8a

‘âzim-i dâr-ı cinân: (Ar.) Cennete göçen. 5a/16, 5b/11a, 50a/6, 52b/15a, 57a/3, 58a/8, 61a/15, 63a/7, 68a/9,10, 69a/7a, 79a/11, 87a/4

‘azm: (Ar.) Azim, niyet, karar verme. 5a/13, 71b/8, 55a/12, 79b/3, 85a/14, 96b/15d, 97a/6b, 97b/5b, 99a/15b,5c, 99b/28a, 100b/7c, 107a/8a,10a, 112b/13b, 116a/4, 121a/14a, 121b/7b,18b, 122a/18c, 124b/7a, 135a/6a

‘azîz: (Ar.) Saygı duyulan (kimse), yüce, kıymetli. 3b/5,7,8,12, 6a/5, 7b/1,6, 10a/2, 10b/2,4, 11a/13, 13a/2, 14a/2, 30a/5, 31b/2, 42b/7, 69b/3a, 83a/4, 83b/Derkenar, 84a/3, 85a/2, 86a/16, 93b/19, 94a/3a,4a, 109a/2a,4a,8a, 109b/1a, 110a/2a, 113a/4b, 136a/3

âzurde: (Far.) İncitilmiş, incitilen, rahatsız olmuş. 27b/9a, 108a/3a, 131b/6a

B

bāb: (Ar.) Bir kitabın bölümlerinden her biri. 2b/6,11, 11b/9,10, 24a/3b, 71b/12, 75b/3, 76b/4, 86a/7, 96a/21c,6d, 100b/5b, 106a/10, 107b/12, 113a/4b, 122b/16b, 127b/14b, 128a/4a,10b, 136a/8,

bācenāh: (Ar.) Bacanak. 2b/17

ba'de ḥarābū'l-Başra: (Ar.) Basra harāb olduktan sonra, iş işten geçtikten sonra. 103b/2a

ba'dehū: (Ar.) Ondan sonra, daha sonra. 2a/17, 3b/13, 9a/7, 11a/7, 31b/5, 36a/13, 46a/7, 53a/9, 59a/11, 98b/3a, 99a/21b,19c

ba'de't-ta'allūm: (Ar.) Ders aldıktan sonra. 1b/6

ba'de't-ta'ām: (Ar.) Yemekten sonra. 83b/10a

ba'de't-tahşīl: (Ar.) Tahsilden sonra. 20a/1, 43a/5, 46a/11, 70b/17,19

ba'de'z-ziyāret: (Ar.) Ziyâretten sonra. 5a/12

bāğbān: (Far.) Bahçıvan. 52b/6b

baḥr: (Ar.) Deniz. 24b/14, 42b/11, 57a/6, 75b/2, 78a/4, 94b/10a, 96a/6b,20d, 97a/10a,12a, 97b/18b, 107a/15a, 108a/15a, 119a/12a

baḥt: (Far.) Tâlih. 24a/17b, 93b/20, 96b/11c,13c, 97a/12b,3c, 97b/14a, 100a/20a, 108b/5b, 115b/4a,6b, 118b/9, 119b/15b, 120b/3a,6c, 127b/13a, 130a/11, 130b/17a,18b, 134b/6a, 135b/8b

ba'īd: (Ar.) Uzak. 29a/8

bāḳī: (Ar.) Kalıcı, ölümsüz. 27b/17a,20a, 115b/12a,16c, 137a/4a

bālā: (Far.) Yüksek, yüce. 42a/15, 50b/18, 93b/3, 96b/24e, 108a/9b, 117b/2, 119a/17a, 127a/9a

bāliš: (Far.) Yastık, yüz yastığı. 95b/7, 127a/16b

bānū: (Far.) Kadın, hanım. 121b/3b, 128a/8a

bārān: (Far.) Yağmur. 93b/18, 117b/12

bā-şarṭ: (Far.-Ar.) Şart ile. 18a/6

baṭın: (Ar.) Bir şeyin içi, ortası. 8a/3, 86a/16

bāṭinen: (Ar.) İçten. 85a/7

bāṭnī: (Ar.) İçte olan, gizli olan. 3a/8

bāzīçe: (Far.) 1. Oyuncak. 2. Oyun. 101a/4

bāzū: (Far.) Güç. 24a/17b

bedāheten: (Ar.) 1. En ufak bir şüphe ve tereddüde meydan vermeyecek derecede açıklıkla, açıkça. 2. Birdenbire, fazla düşünmeden. 109a/5b

bedel: (Ar.) Değer. 27b/15a, 50b/17, 97a/16d, 109b/8a,9a

beden: (Ar.) Vücut. 27a/12, 95b/12, 101a/20, 109b/8a, 111b/4

bed-ḥūy: (Far.) Huyu kötü olan kimse, huysuz. 104a/18a

bed-nām: (Far.) Adı kötüye çıkmış olan, şöhreti kötü olan kimse. 132a/16a

behişt: (Ar.) Cennet. 87a/8, 91a/3b,

behre: (Far.) Pay, hisse. 2b/4,8,14, 97a/2a, 113b/14a, 130b/12a

be'is: (Ar.) Zarar, sakınca. 84b/15

bekām: (Far.) İsteğine kavuşan. 17a/3, 69a/4a, 109a/3a

belde: (Ar.) Kasaba. 6a/7, 22a/1a, 35a/7, 51b/2, 52a/14, 93b/19, 94a/9c,10c, 99b/7a, 100b/11b,11c,3d, 101a/10, 105b/4a, 107a/8a, 107b/7

belde-yi mezkûre: (Ar.) Adı geçen belde. 35a/7

belîğ: (Ar.) Düzgün. 24a/5a

benâm: (Far.) Ünlü, meşhur. 2a/2, 18a/4, 23a/5, 26a/2, 33a/2, 42a/7, 46a/14, 52a/5, 54a/5,6, 58a/4, 61a/5, 70a/5, 70b/8,10,21, 81b/7, 82a/10, 87a/2

bendergeh: (Far.) Ticâret limanı, bender. 114b/2a

berâhîn: (Ar.) Deliller. 2b/1

berât: (Ar.) Temize çıkma. 11a/16, 50a/14, 109b/5b, 139a/9

berâyâ: (Ar.) Halk, mahlûkât. 96a/7b

berd: (Ar.) Soğuk. 111b/4

berdûş: (Ar.) 1. Serseri, yersiz, yurtsuz kimse. 2. Omuz üstünde, sırtta. 130a/2

berîn: (Ar.) Pek yüksek, yüce, âlâ, kadri yüksek olan. 95b/5

ber-güzîde: (Far.) Seçkin. 35a/3, 80a/18

ber-taîşîl: (Far.-Ar.) Ayrıntılarıyla. 86b/17

ber-vech-i âtî: (Far.-Ar.) Aşağıda olduğu gibi. 22a/4a

ber-vech-i zîr: (Far.-Ar.) Aşağıda olduğu gibi. 35a/3, 43a/12, 43b/2, 83a/6, 85a/9, 85b/8, 87a/4

ber-vefîk: (Far.-Ar.) Uygun olarak. 29a/7

beşâşet: (Ar.) Güler yüzlülük, güleçlik, beşuşluk. 100a/21c

beyân: (Ar.) Açıklama, ifâde etme. 1b/1, 19b/6, 51b/8, 64a/4, 77a/6, 81a/3, 82a/17, 84a/3, 84b/18, 85a/13, 96b/17c, 97a/17a, 98b/18b, 105b/8a,15a, 127a/4b, 128b/14b, 17b, 133a/2b, 134a/14b

beyhûde: (Far.) Boş. 34a/4

beyne'l-akrân: (Ar.) Yaşıtlar arasında. 44a/3, 46a/10, 58a/5

beyne'l-avâmm: (Ar.) Halk arasında. 31a/2, 87b/11

beyne'l-ulemâ: (Ar.) Âlimler arasında. 36a/4, 43b/12

beyne'n-nâs: (Ar.) Halk arasında. 63b/14

beyzâ: (Ar.) Bembeyaz. 79a/15

bezl: (Ar.) Bol bol verme. 22a/7a, 24b/18, 125b/10b

bezm: (Far.) Eğlence meclisi, topluluk. 27b/17a, 109a/12b, 109b/6a,8b,9b, 113b/10a, 115b/8a, 116b/3,7, 117a/8b, 125a/4b,17b, 126a/2a,15a, 127b/4a, 128b/8b, 130b/11b, 131a/19b, 131b/20a, 133b/2b,5b

bî-câ: (Far.) Yersiz. 50b/9, 108b/19

bî-çâre: (Far.) Çâresiz. 24a/15b, 24b/14, 52b/7b, 87a/6, 95b/20, 110b/1a, 112b/13a, 117b/14, 125b/18a, 126a/9b, 127a/11b, 127b/10b, 132b/7c

bî-bedel: (Far.-Ar.) Benzeri olmayan, eşsiz. 50b/17, 97a/16d

bî-hadd: (Far.-Ar.) Hadsiz. 3b/9, 100a/9b

bihaqqın: (Ar.) Hakkıyla, hak ederek. 2b/7, 21a/6,11, 26a/4, 33a/5, 46a/2, 51a/3, 53a/14, 79a/9

bihâr: (Ar.) Denizler. 37a/3,8, 96a/8b

- bî-ḥired:** (Far.) Akılsız. 104a/18a
- bihzād:** (Far.) Yaratılışı iyi, doğuştan iyi olan kimse. 93a/20, 131a/7a
- bıkr:** (Ar.) Dokunulmamış, bozulmamış olan. 104b/3b, 133a/6b
- bilād:** (Ar.) Beldeler, şehirler. 93b/20
- bilā-fāşıla:** (Ar.) Hiç ara vermeden, aralıksız. 9a/6
- bi'l-āhare:** (Ar.) Sonra, sonradan. 5a/9,13, 8a/4, 9a/9, 20a/5, 42a/4,6, 43a/6, 46a/9, 50a/9, 53a/6, 54a/7, 56a/6, 69a/11b, 70a/4,8, 82a/11, 84a/10, 89a/13
- bilā-veled:** (Ar.) Evlatsız. 77b/10
- bi'l-cümle:** (Ar.) Bütün, hep. 87b/5, 95a/17
- bi'l-ḥāşşa:** (Ar.) Özellikle. 27a/7, 42a/17, 52a/6, 52b/11a, 63b/16, 69a/5a, 79a/12
- bi'l-istiḥkāk:** (Ar.) Hak ederek. 42b/4, 53a/17, 80a/8
- bi'l-külliiyye:** (Ar.) Tamâmen, büsbütün. 2b/11
- bi'l-ʿumûm:** (Ar.) Bütün. 11a/14, 42b/6
- bî-mişāl:** (Far.-Ar.) Benzersiz. 52a/8
- bimnāk:** (Far.) Korkuya kapılmış, korkmuş. 50b/2
- binā:** (Ar.) İnşâ etme. 3a/9, 6a/2,3, 11a/11, 93b/9, 99b/22a, 107b/2, 121a/9b
- bināʿen ʿaleyh:** (Ar.) Bu yüzden, bundan dolayı. 2b/15
- bî-naẓır:** (Far.-Ar.) Eşsiz, benzersiz. 22a/1a, 42b/2, 43a/7
- birāder:** (Far.) Erkek kardeş. 16a/2, 27a/11, 42b/7, 51b/4, 52a/15, 53a/5,6,8, 70a/4, 70b/16, 86a/8, 99b/16b, 109a/4b
- bî-sebeb:** (Far.-Ar.) Sebebsiz. 27b/9a
- bisyār:** (Far.) Çok. 98b/21c, 99b/29b
- bî-şübhe:** (Far.-Ar.) Şüphesiz. 51a/8, 95a/16, 121a/11a
- bi't-teşādüf:** (Ar.) Tesâdüfen. 86b/11
- bîzār:** (Far.) Bıkmış, usanmış. 3a/13
- bū** (Far.) Koku. 24a/5b
- buhrân:** (Ar.) Hastalık nöbeti, kriz, sinir bozukluğu. 101b/3
- büy:** (Far.) Koku. 24b/22, 98a/2,3, 109b/14a,7b, 117b/3, 122a/16c, 124a/5a, 125a/18a,3b, 125b/4b, 126a/21b, 129a/4a, 129b/12a, 136b/14, 137a/4b
- bükā:** (Ar.) Ağlama, ağlayış. 100b/3a
- büleğā:** (Ar.) Belîğ kimseler, güzel ve düzgün söz söyleyenler. 98b/15c
- bülend:** (Far.) Yüksek, yüce. 6a/11, 22a/10a, 94b/3a, 100a/12a, 114a/8, 121b/3a
- bülüg:** (Ar.) Ergenlik. 85b/13
- bünyād:** (Ar.) 1. Esas, temel. 2. Yapı, binâ. 11b/2, 93a/20, 97b/15c
- bürrân:** (Far.) Keskin, kesici. 93a/16, 97a/13c
- büt:** (Far.) Put. 50b/2,11,21, 114b/12a, 132b/13b,

C

cābecā: (Far.) Yer yer. 107a/16a, 112b/2a, 129b/5b

câh: (*Far.*) Makâm, mevki. 24a/18b, 95b/15, 97a/12b, 108a/7a, 117a/11b, 127b/12a, 133a/19a, 135a/17b

câ'iz: (*Ar.*) Uygun. 47a/5a

cânân: (*Far.*) Sevgili. 50b/17, 94b/3a, 106a/10, 113a/2a, 113b/3a, 7a, 115a/5, 124b/3b, 125b/7a, 5b, 126a/16b, 126b/2a, 128b/15a, 130b/2b, 131a/20a, 132b/7b, 134a/13a, 137a/6b

cân-bağışâ: (*Far.*) Can veren. 95a/6

cânib: (*Ar.*) Yan, yön, taraf. 5a/9, 111b/5, 122a/19a

câr: (*Ar.*) Komşu. 22a/6a

cârî: (*Ar.*) 1. Geçen. 2. Geçmekte olan. 3. Akan. 95a/15, 95b/13

câriye: (*Ar.*) Halayık. 80a/3

cây: (*Far.*) Yer. 27b/7b, 79b/7, 95a/18, 99a/1c, 101b/3, 105a/12b, 108a/8b, 121a/17a, 126a/10b, 127a/17a, 128a/7c, 129b/4b, 130b/20a, 131b/8b, 136a/2, 137a/3a, 17b

cedbeced: (*Ar.*) Nesiller boyunca. 66a/2, 69a/2a

cedd: (*Ar.*) Ata. 8a/15, 10b/3, 55a/4, 58a/10, 69b/15a, 86a/1, 93a/7, 95a/1, 96b/22e, 98b/18d, 105b/14a, 121b/13b

cedd-i emced: (*Ar.*) En büyük baba. 8a/15, 16, 55a/4, 86a/1

cedel: (*Ar.*) Tartışma, münâkaşa. 110a/9a

cefâ: (*Ar.*) Üzen, eziyet eden. 27b/12a, 83b/16a, 104a/14b, 106a/9, 18, 110b/7a, 114b/6a, 116b/17, 122b/11a, 129a/15b, 130a/13, 136b/9

cefâ-pîşe: (*Ar.-Far.*) Cefâ eden. 27b/12a

cehl: (*Ar.*) Bilgisiz, câhil. 22a/9a, 98b/14b, 26b, 99a/24a, 101a/11, 104a/10b, 111b/10

celâdet: (*Ar.*) Yürekli, yiğitlik. 125b/19b

celb: (*Ar.*) Çağırma, davet. 22a/1a, 94a/12c, 109b/7a, 125a/11b, 134a/5b

celîle: (*Ar.*) Çok yüce, ulu. 1b/8, 2b/4, 87b/17

celîs: (*Ar.*) Sohbet arkadaşı, hemdem. 1a/1, 112a/2b

cem': (*Ar.*) Toplama. 25a/4

cemâ'at: (*Ar.*) Topluluk. 5a/5, 63a/11, 13, 84b/6

cem'iyet: (*Ar.*) Topluluk, kalabalık. 17a/5, 21a/13, 83b/11a

cenâb: (*Ar.*) Hazret. 26a/8, 35a/12, 51b/10, 75b/3, 87b/20

cenâh: (*Ar.*) 1. Kanat. 2. Merkez durumunda olan bir şeyin iki yanında bulunan kısım veya gruplardan her biri. 96a/10c

ceng: (*Far.*) Savaş. 24a/8b, 119b/16b

cennet: (*Ar.*) Cennet, bahçe. 24b/24, 27b/7b, 35a/8, 57a/3, 58a/11, 63b/15, 66a/11, 79a/16, 80a/5, 96a/3a, 4a, 97b/6b, 13b, 103b/11b, 105a/15a, 107b/18, 121a/12a, 17a, 122b/16b, 129a/8a, 133a/16b

cennet-mekân: (*Ar.*) Mekânı cennet olan. 58a/11, 80a/5

cenüb: (*Ar.*) Güney. 34a/11

cereyân: (*Ar.*) Akış. 54a/13

cevâb-ı şavâb: (*Ar.*) Doğru cevap. 47a/6a

cevâhir: (*Ar.*) Cevherler. 78a/3, 104b/16c, 107b/12, 120b/15b

cevlân: (Ar.) 1. Dolaşma, gidip gelme, deve-
ran. 2. Gezinme, gezinti. 3. Hareket, canlılık.
130b/4b, 131b/17a

cevr: (Ar.) İncitme, eziyet. 19b/7, 95b/2,
105a/3b, 110b/2a,13c, 114b/6a, 116b/17,
118b/11, 121a/1a, 126b/10a, 128b/9a, 10a,14b,
129b/8a, 130a/12, 130b/7a, 131b/6b, 133a/11a,
133b/7a

cevvâl: (Ar.) Çok hareketli. 82a/14

cibâl: (Ar.) Dağlar, cebeller. 108b/7

cibillî: (Ar.) Doğuştan gelen. 81a/8

cidâr: (Ar.) 1. Duvar. 2. Bir şeyin yan tarafını
meydana getiren veya etrâfını çevreleyen iç
tarafındaki yüzü, çeper. 132b/15b

cihân: (Far.) Dünyâ. 11b/3,6, 24b/4,
27b/2a,17a, 35a/12, 46a/13, 50b/6, 51b/10,
54a/10, 56a/11, 69a/12a, 79b/3, 94a/15c,
95b/6,15, 96b/3c, 97a/4c, 97b/7c, 98b/17b,
23c, 99a/18a,24a, 100a/17c, 100b/20a,
101a/6, 104a/19b, 104b/4b, 105a/2a, 106a/6,
106b/14a,17a, 107b/4,7, 108a/6a, 111a/2a,
113b/4a,17a, 114b/3a, 115b/5b, 9b, 117a/2a,
119a/15a, 120b/7b, 121a/16a, 12b, 121b/7b,
122a/13c, 123b/16b, 124a/4b, 125b/17a,
127a/10b, 128b/5a, 129a/5a, 129b/5a,10b,
130b/2a,9a, 132b/3b, 135b/14c, 136a/5,8,9

cihet: (Ar.) Yön, taraf. 19a/6, 55a/3, 81a/18,
87b/9,17,18, 99b/21c,34c

cilve-ger: (Ar.-Far.) Cilve ve naz eden.
86b/10

cinân: (Ar.) Cennetler. 5a/16, 5b/11a, 27a/6,
27b/18a, 29a/4, 50a/6, 52b/15a, 57a/3, 58a/9,15,
61a/15, 63a/7, 68a/10, 69a/7a, 69b/20b,
79a/11, 87a/4, 97a/4c, 103b/11a, 119a/17a,

121a/8a,12a,14a,8b, 121b/5b, 126b/19b,
128a/5b,11c, 130b/14a, 131a/17b

cism: (Ar.) Beden. 11b/3, 24a/6b, 27b/7a,
96b/15c, 115b/3a, 136a/16, 137a/5a,9b

civâr: (Ar.) Yakın çevre. 14a/3,6, 20a/5,
21a/5, 23a/13, 26a/6,15, 38a/4, 52a/3,8,
55a/7, 61a/15, 69a/8a, 86a/17, 93b/11, 98b/4a,
100b/11d

cüş: (Far.) Çoşku. 78a/4, 130b/10a, 132b/3c

cüy: (Far.) Nehir, akarsu, ırmak 96a/15c,
116b/10, 117a/14a, 117b/18, 124a/18b,
131a/16b, 136b/14

-cüy: (Far.) Arayan, isteyen. 24a/14b,

cünbüş: (Far.) 1. Eğlence, oyun. 2. Hareket
etme, kıvıldanma, oynama. 94b/16a, 101a/17

cürm: (Ar.) Suç, kabahat. 87a/6, 96a/14c,26e,
98b/8d, 104b/18b, 110b/15c, 116b/5

cüz'î: (Ar.) Kısım, parça. 21a/1

Ç

çâr-bâliş: (Far.) 1. Hükümdar ve büyüklerin
üzerine oturduğu dört katlı yastık, taht, yüksek
mevkî, makam. 2. Dört unsur (ateş, hava, su,
toprak) ve dört unsurdan meydana gelen dünya.
95b/6

çâre: (Far.) Dermân. 24a/14b,15b,16b, 82a/4,
106b/11a, 111b/18, 130a/8, 134a/10a

çarh: (Far.) Felek. 24a/13b, 27b/5a,12a,
96a/18b, 104a/13b, 104b/10d,15d, 107a/4a,
113b/6a, 114a/5,8, 115b/12b, 118b/12, 128b/19a,
129b/12b, 130a/13, 134b/5a, 136a/2

çehâr: (Far.) Dört. 79a/16

çekîde: (Far.) Damlamış. 112a/5c

çend: (Far.) Birkaç. 35a/8

çendîn: (Far.) Bu miktar, bu kadar. 95a/10

çengâl: (Far.) 1. Çengel. 2. Yırtıcı kuş veya hayvan pençesi. 132b/2b

çerâğ: (Far.) Yağ kandili ve genellikle mum, meş'ale gibi ışık veren şey. 97a/3b, 108b/11

çeşm: (Far.) Göz. 27a/13, 95a/7, 96a/23b, 96b/7b, 100b/8a, 103b/12a, 105b/10b, 106a/19, 106b/2a, 108b/8, 113b/3a, 115a/12, 116a/17, 116b/15, 117a/4a, 14a,16a, 117b/16,17,19, 118b/2, 120b/9b, 122a/13c, 123a/4b, 123b/5a,19a, 124b/21a, 125a/4a,14a,16b, 126a/13a, 127a/20b, 127b/5b,16b, 128a/13a, 128b/3a,5b, 129a/7b, 130b/2a, 131a/18a,16b, 131b/19b, 12b, 133b/5b, 134a/22b, 134b/11a, 136a/7

çihâr-yâr: (Far.) Dört halîfe. 36a/11

D/D

Dâdâr: (Far.) Adâletli olan Cenâb-ı Hak. 96a/6b

dâder: (Far.) Erkek kardeş. 50b/1, 51b/5, 113b/2a

dâfi: (Ar.) Defeden, uzaklaştıran, kovan, savan şey. 111b/19

dağdağa: (Ar.) Gürültü. 35a/6, 109b/10a

dâhî: (Ar.) Zekî. 8a/6, 54a/10,17

dâ'î: (Ar.) Duâ eden kimse, duâcı. 78a/8, 94a/2a, 95b/10

dâ'imâ: (Ar.) Her zaman, sürekli. 33a/17, 96a/15b, 104a/9c, 109b/13a, 113b/6a, 125a/12b, 126b/19a, 129b/11b, 132a/8a, 132b/5a

dağāyık: (Ar.) Anlaşılması güç olan hususlar. 2b/6,12

dağğ-ı bâb: (Ar.) Kapı çalma. 86a/7

dâlâlet: (Ar.) Doğru yoldan ayrılma, yoldan çıkma, sapıtma. 100b/12b, 104a/3a

dānā: (Far.) Âlim, bilgin. 24a/8b,12, 63b/8, 86b/15, 101a/11, 110a/10a, 115b/2b

dārb: (Ar.) Vurma. 84b/15

dāreyn: (Ar.) Dünyâ ve âhiret. 78a/4

dār-ı beḳā: (Ar.) Âhiret. 9a/11, 13a/5, 42b/13, 43b/17, 81a/14, 89a/8

dār-ı 'uḳbā: (Ar.) Âhiret. 79b/3

dārū: (Far.) İlaç. 24a/15b

dārū'l-'ulūm: (Ar.) İlimler yurdu, medrese. 22a/11a

da'vā: (Ar.) Mesele. 24b/2

Dāver: (Far.) Mutlak hâkim olan Allâh. 79b/3

da'vet: (Ar.) Çağırma. 1b/10, 5a/14, 83b/8a,10a

de'avāt: (Ar.) Dâvetler. 78a/3,6

debbāğ: (Ar.) Deri terbiye eden (kimse). 85a/4, 85b/10,13,16

debdebe: (Far.) Göz alıcı, tantanalı. 17a/4

defin: (Ar.) Gömülü. 8a/7, 47a/12a, 52b/16a, 55a/7, 57a/4, 61a/16, 63a/8, 69a/8a, 70a/12, 71b/14, 84a/14

dehān: (Far.) Ağız. 24a/12a, 92b/4, 100a/14c, 106b/10a, 134a/13b

dehr: (Ar.) Dünyâ, devir, zaman. 24a/9b, 26a/9, 27a/12, 61a/6, 63b/14, 95a/12, 95b/10, 96b/13d, 99b/8a, 104b/18c, 107a/4a, 107b/4,

115a/10, 122a/15c, 123b/17a, 124a/15b,
129a/8b, 129b/11b, 132b/6a, 134a/3a, 136b/12

dekākīn: (Ar.) Dükkanlar. 122a/4b

delīl: (Ar.) Kanıt. 69b/12a

dellāl: Tellāl. (Ar.) 24b/25

dem: (Far.) Zaman. 5b/5b, 50b/9, 52b/2b,
93a/19, 93b/15, 94a/2a, 9b, 8d, 17e, 95a/7, 96a/4a,
96b/3d, 99a/8c, 99b/5a, 21a, 24a, 100a/9a, 14a,
100b/7b, 17b, 28c, 30c, 101a/19, 104a/5b, 12b,
104b/2c, 106b/2a, 17a, 107a/10a, 113b/15a, 16a,
114a/3, 20, 114b/16a, 117a/6b, 7b, 124b/19a,
130b/14b, 131a/17a, 133a/14a, 135a/18a,
137a/18b, 143a/12

demādem: (Far.) Her vakit, dâimâ, her an.
93b/3, 109a/7a, 113b/8a, 125a/13b

dendān: (Far.) Diş. 94b/6a

denī: (Ar.) Alçak. 27a/12, 101a/5,

derc: (Ar.) Toplama, bir araya getirme. 81a/4,
83a/7, 84a/3

derece-yi kuşvā: (Ar.) Son derecede. 9a/6

der-ferāmuş: (Far.) Unutma, hatırdan çıkarma
durumunda. 95a/7

dergāh: (Ar.) Tekke, kapı. 6a/9, 14a/5, 24b/8,
30a/7, 78a/1, 5, 83b/Derkenar, 87b/8, 90a/8,
96a/22c, 97a/8d, 103b/14a, 108a/10a

derhāl: (Ar.) Hemen. 5a/16, 5b/3a, 5b/10a,
11a/5, 52b/6a, 54a/15, 59a/3, 80a/16, 84b/10,
86a/7, 9

derūn: (Far.) 1. İç, iç taraf, dâhil. 2. Kalp,
yürek, bâtin. 10a/13, 27a/14, 47a/3a, 7a, 95a/13,
112b/6a, 113a/3a, 12b, 113b/8a, 117b/11, 17,
125a/3a, 126b/7a, 13a, 16a, 128a/3b, 131a/6a

dervîş: (Far.) Bir tarikata bağlı olan kimse,
mürid. 11a/8, 9, 52a/7, 96b/19d

deryā: (Far.) Deniz. 24b/14, 96a/9b, 21b, 17c,
106b/15a, 111a/4b, 122a/12a, 127a/13a

derz: (Ar.) 1. Yiv. 2. Bir duvarda üst üste
konan iki taş veya tuğla arasında kalan aralığı
harç ile doldurma. 94b/6a

dest-dırāz: (Far.) 1. Eli uzun. 2. Zâlim, zorba.
35a/5

destgîr: (Far.) Elde tutan kimse, yardımcı,
muîn. 94a/13c

deverān: (Ar.) Dönme. 55a/9

devrān: (Ar.) Felek, zaman. 81a/10, 93b/18,
96b/6d, 97a/4d, 106a/16, 111a/12b, 116b/19,
123b/4a, 125b/3a, 136b/17

dıraht: (Far.) Ağaç. 78a/5

dībāğat: (Ar.) Deriyi kullanılır ve temiz hâle
koyma. 85b/11, 17

dīdār: (Far.) 1. Çehre, yüz. 2. Görüşme,
buluşma. 63b/11, 75b/1

dīde: (Far.) Göz. 5b/10b, 24a/7b, 97a/15a,
99a/10a, 114a/2, 117a/10a, 14a, 125b/9a,
129a/2a, 134b/7a, 13a

dīl: (Far.) Gönül. 24a/7b, 24b/4, 5, 13, 21, 26,
27a/13, 15, 17, 39a/9, 50b/5, 92b/6, 94b/11a,
96a/19c, 101a/10, 104b/15d, 105a/2b, 9b,
106a/12, 107b/19, 108a/4a, 108b/17, 110a/17a,
111a/9a, 115a/9, 118a/17, 119b/7a, 13a, 3b,
121b/9b, 123b/10a, 124b/14a, 125a/14b,
127a/7b, 16b, 128a/3a, 8a, 129a/3b, 129b/9b,
130a/8, 131a/2a, 132b/7b, 133a/7a, 133b/4b,
134a/7a, 137a/5a,

dīl-ārā: (Far.) Gönlü süsleyen (sevgili). 5b/8b

dil-ber: (*Far.*) Gönül alan, güzel, sevgili. 50b/2

dil-nişîn: (*Far.*) Gönülde yer eden. 59a/14

dil-pezîr: (*Far.*) Gönlün kabul edeceği, beğenilen. 50b/3

dil-rübûde: (*Far.*) Gönlü kapılan, gönlü kapılmış olan. 95a/5

dînâr: (*Ar.*) Altın liranın dörtte biri değerinde olan eski para. 107a/2a

dîniyye: (*Ar.*) Dinle ilgili. 6a/10, 21a/2, 28a/2

diriğ: (*Far.*) 1. Esirgeme, kıyamama. 2. Eyvah, yazık. 78a/10, 98b/7d, 117b/7

dîrîn: (*Far.*) Eski, kadim. 112b/2a, 129b/12a

dîvân: (*Ar.*) Meclis. 50b/14, 100b/12c, 105b/3b

diyâr: (*Ar.*) Memleket. 5a/13, 19b/5, 96b/5d, 11d, 15d, 98a/14, 16, 17, 118b/4, 124a/12b, 128b/15b

du'â: (*Ar.*) İsteme, yakarış. 24a/16b, 27b/15a, 18a, 55a/13, 63a/11, 13, 14, 81b/8, 9, 12, 13, 84b/19, 93b/17, 94a/12c, 95b/4, 97a/9b, 10b, 15d, 97b/12b, 99b/34b, 3c, 100a/29a, 29b, 103b/3a, 13b, 104a/13c, 105a/5a, 105b/8a, 108a/12b, 121b/16b

du'â-gû: (*Ar.-Far.*) Duâcı. 24a/3b

dūd: (*Far.*) Duman. 113a/9b

duḡûl: (*Ar.*) Girme, giriş, dâhil olma. 30a/10, 85a/12, 100b/20b, 24b, 103b/9a

duḡter: (*Far.*) Kız çocuk, kız. 51b/7, 69a/13a, 114a/6, 118b/16, 125a/11b, 125b/6b, 130b/19b, 131a/11a, 136b/5

ḡurûb-ı emşâl: (*Ar.-Far.*) Atasözleri. 29a/13

dünbâl: (*Far.*) Kuyruk. 125a/5b

dürer: (*Ar.*) İnciler. 85a/12, 114b/7b

dürer-bâr: (*Ar.-Far.*) İnci gibi söz söyleyen. 85a/12

dürr: (*Ar.*) İnci. 24a/12a, 42a/10, 53a/4, 57a/6, 85a/6, 95b/4, 96a/17b, 97a/11a, 14a, 17a, 99b/22b, 100b/20d, 109b/9a, 111a/4b, 120b/10b

dürûs: (*Ar.*) Dersler. 20a/17, 79a/5, 89a/7, 12

düşmen: (*Far.*) Düşman. 27a/13, 96b/7d, 104b/18c, 120b/1a

düşnâm: (*Far.*) Küfür, sövğü. 24b/21, 27b/14a, 116b/12, 18, 132a/18b

düvüm: (*Far.*) İkinci. 97b/17c

E

e'âzım: (*Ar.*) Büyükler, ileri gelenler. 42b/3, 52b/9a, 61a/13, 105b/12a

e'azz: (*Ar.*) Çok aziz. 93a/7, 95a/1, 5, 105b/14a

ebed: (*Ar.*) Sonu olmayan gelecek zaman. 24b/23, 27b/20a, 129b/10b

ebediyyen: (*Ar.*) Sonsuza kadar. 84a/13

ebkem: (*Ar.*) Dilsiz, lâl. 114a/13

ebrâr: (*Ar.*) İyi insanlar. 37a/7, 81a/2

ebruvân: (*Far.*) Kaşlar. 117b/2, 124b/20a, 125a/15b, 132b/3a, 133a/20a

ebvâb: (*Ar.*) Kapılar. 132b/10a

ecdâd: (*Ar.*) Atalar. 79a/7, 113a/8a, 122a/9a, 139a/7

ecel: (Ar.) Hayâtın sonu. 27a/16, 27b/17a, 79a/15, 107a/12a, 111a/11b, 117a/16a, 121a/9a,9b, 122a/16a, 129a/19b

ecille: (Ar.) Bilgi ve rütbece büyük olanlar. 1a/7, 23a/2, 24a/3a, 33a/3, 39a/7, 42a/9, 43a/2, 52a/11, 52b/11a, 81b/18, 83a/3, 85a/9, 86a/7,12

edâ: (Far.) Naz, işve. 50b/9, 59a/12, 86b/11

edîb: (Ar.) Edebiyatçı. 24a/6a, 25a/3, 51b/3, 69a/6a, 80a/14

edîm: (Ar.) 1. Tabaklanmış deri, sahtiyan. 2. Satır, yüz. 98a/18

ednâ: (Ar.) Çok aşağı. 94a/9e

efgân: (Far.) İztırapla bağırma, haykırma, feryat. 96a/14d, 123a/17a, 126b/5a, 128b/2a, 129a/4b, 131a/12a, 135a/13a

efrâd: (Ar.) Fertler. 86b/4

efser: (Far.) Taç, iklîl. 128b/14a

efzûn: (Far.) Fazla, çok. 27b/16a, 47a/9a, 105a/10a, 115a/9, 137a/8a

eḥaşş: (Ar.) 1. En has. 2.Başlıca. 112b/4a

eḥibbâ: (Ar.) Dostlar, ahbaplar, tanıdıklar, bildikler. 3a/15, 104b/15d, 132b/14c

ehl: (Ar.) Mahâret sâhibi. 5b/6b, 19b/8, 27a/13,15, 50b/11, 51a/8, 63b/9, 81a/3, 82a/14, 86a/8,10, 87a/3, 93b/17,20, 94a/13c, 95a/8,17, 96b/2b, 97a/2b,16c,2d, 98b/20d, 99a/15a,22a, 99b/24a,2b,13b, 100a/3a,26a, 100b/12a,25c, 104a/3a, 8b,11c, 104b/20b, 107a/16a, 108a/14b, 109b/9a,12a,3b, 110a/11a, 111a/9a, 112a/6a, 112b/14b, 113a/3a, 114b/4a, 5a,10a, 115b/2b, 116b/12, 119a/8a, 122b/10b,16b, 123a/3a,14a, 124a/20a, 125b/17a,12b, 127a/18a, 127b/10a,

129b/12b, 130a/13, 130b/19a, 131b/14b, 132a/7a,17a, 132b/12a,13c, 135a/6b, 136a/10

ehl-i dil: (Ar.-Far.) İrfân sâhibi, ârif. 5b/6b, 27a/13,15, 50b/11, 108a/14b, 111a/9a, 114b/5a,10a, 129b/12b, 130b/19a

ekâbir: (Ar.) Büyükler, ileri gelenler. 9a/4

ekâbir-i 'ulemâ: (Ar.) Büyük âlimler. 9a/4

ekîd: (Ar.) Kesin. 79b/3

ekl: (Ar.) Yeme. 135a/7b

ekmel: (Ar.) Noksansız, mükemmel. 7b/3, 96b/12b, 98b/10c

eknâf: (Ar.) Taraflar, yönler. 8a/15

ekrem: (Ar.) Çok cömert. 24a/11a

ekşer: (Ar.) Çok, bol. 19a/16, 126a/5a, 133a/5b

ekşeriyâ: (Ar.) Çoğunlukla. 52a/8, 80a/14

ekvân: (Ar.) Varlıklar, âlemler. 93b/9

el-ân: (Ar.) Şimdi, şu anda. 6a/17, 14a/9

elfâz: (Ar.) Sözlere, lafızlar. 83a/7, 95a/15, 136b/2,3,4,5,6

elf-i sâni: (Ar.) Hicreti tâkip eden ikinci bin yıl. 87b/20

elem: (Ar.) Keder, gam. 5b/9b, 95b/12, 106b/2a, 122b/15a, 127b/6b,22a, 128b/9a, 132a/2b, 132b/5c, 135b/21c

elhan: (Ar.) Nağmeler, ezgiler, melodiler. 94b/17a

eltâf: (Ar.) İyilikler, lütuflar. 78a/4, 96a/7b, 96b/16c,20d, 112a/7b, 122a/3b, 137a/9a

elyak: (Ar.) Çok lâyık, en liyâkatli, en uygun, çok münâsip. 81b/5, 120b/11c

el-yevm: (Ar.) Bugün. 34a/9, 83b/18a

emced: (Ar.) Çok şerefli, şeref ve şan sâhibi. 8a/15,16, 55a/4, 86a/1, 93a/7, 95a/1,5, 105b/14a

emîn: (Ar.) Güvenilir. 31a/2,

emîr: (Ar.) Bey. 50b/10, 94a/7c

emîriyye: (Ar.) Kesin hüküm, buyruk. 11a/15

emlâk: (Ar.) Mülkler. 18a/6, 122b/10b

emmâre: (Ar.) Emredici. 67a/3

emn: (Ar.) Emniyet, korkusuzluk, güven, huzur. 111b/4

enâm: (Ar.) Yaratılmış olan bütün halk. 3b/4, 13a/6, 15a/4,

enbiyâ: (Ar.) Peygamberler, nebîler. 2a/8, 30a/12

enbüh: (Far.) Kalabalık. 35a/7

encâm: (Far.) Son, nihâyet. 35a/6

encümen: (Far.) Topluluk. 27a/15

endahte: (Far.) Atılmış. 128a/6c

endîşe: (Ar.) Düşünce, kaygı. 24b/9, 97a/6b, 133b/9b

endüh: (Far.) Gam, keder, tasa. 104a/17b, 131b/3a,11a

enfiyye: (Ar.) Keyif vermek için burna çekilen çürütülmüş tütün tozu, burun otu. 111a/1c,-2c,3c,5c, 114b/2b,3b,4b,6b,10b

engüş: (Far.) Parmak. 27b/3b, 98b/13c, 117b/8, 136b/6

engüş-nümâ: (Far.) Parmakla gösterilen. 27b/3b

enîn: (Ar.) İnleme. 39a/8

enîs: (Ar.) Dost, arkadaş, yar, hemdem. 5b/2a, 42a/8, 43a/7, 61a/7, 67a/2, 81b/12,17, 89a/6, 128a/8c, 131a/13b, 137a/17a

envâ': (Ar.) Çeşitler. 24a/12a, 98a/17, 98b/14d, 104a/9a, 109a/9a, 136b/10

erâzil: (Ar.) Çok rezil. 21a/17

erbâb: (Ar.) Sâhip, usta. 27a/14,17, 83b/ Derkenar, 86b/7, 93b/15, 95a/9, 98a/7, 101b/2, 104a/11a,4b, 107b/9,15, 109b/11a, 110b/17c, 113a/4b, 114a/8,19, 114b/7a, 115b/16c, 119a/8a, 121a/1a, 121b/11b, 124a/3b, 125b/17b, 128a/3a, 129b/5b,15b, 130a/3

erba'în: (Ar.) 1. Kırk. 2. Dervişlerin çile çıkarmak için hücreye kapandıkları kırk günlük müddet. 1b/12, 3b/14, 87b/10

ercümend: (Far.) Değerli, saygın. 9a/9, 43b/13

ervâh: (Ar.) Ruhlar. 59a/10

erzânî: (Far.) Lâyık, değer. 27b/20a, 97a/5b

es'ad: (Ar.) Daha saîd, pek mes'ûd, daha bahtiyar. 94a/11e

esâfil: (Ar.) Çok aşağı ve bayağı kimseler. 95b/17

esâs: (Ar.) Asıl, kök. 24a/10a

esb: (Far.) At. 5b/3a, 29a/8

esbâb: (Ar.) Sebepler. 84b/18, 113a/6a, 118a/13, 120a/8, 124a/18a, 132b/13a

esbak: (Ar.) Önceki, eski. 51a/2, 16a/1, 61a/13

esed: (Ar.) Aslan. 97a/11d

esef: (Ar.) Üzülme. 70b/5

esîr: (Ar.) Tutsak. 39a/9, 92b/4,7, 95a/6, 95b/18, 104b/12b, 111b/16, 113b/11a

eslâf: (Ar.) Bizden öncekiler, bizden evvel geçmiş kimseler, eskiler. 107b/9

esmâ': (Ar.) İsimler. 23a/11, 71b/10

esrâr: (Ar.) Gizlenen ve bilinmeyen şeyler. 5a/11, 23a/12, 50b/5, 86b/16, 96b/19b, 97a/17c,3d, 116b/7, 125a/19a, 126b/15a, 128a/9b,13b, 128b/18a, 130a/6

eşhâş: (Ar.) Kişiler, şahıslar, kimseler. 104a/20a

eşheb-süvâr: (Ar.-Fars.) Süvârî. 50b/12, 124b/21b

eşher: (Ar.) Pek ünlü, çok meşhur. 2b/14, 90a/6

eşk: (Far.) Gözyaşı. 24b/14, 52b/1a, 69a/14a, 70b/5, 79b/7, 105b/10b, 116a/19, 117b/10,14, 118a/9, 121b/6b, 128b/3a, 135a/15a

eşkıyâ: (Ar.) Haydutlar. 34a/8, 58a/8, 59a/1,3,4, 93a/16,17, 94a/6d

eşrâf: (Ar.) Seçkinler, ileri gelenler. 63a/2, 69a/10a, 82a/18, 121a/3a, 121b/2b

eşref: (Ar.) Çok şerefli. 19b/2, 85b/2, 100a/31a

eţfâl: (Ar.) Çocuklar. 24b/17, 101a/4

eţrâf: (Ar.) Çevre. 8a/15, 9a/1, 82a/3

eţvâr: (Ar.) Tavırlar, davranışlar, hâller, tarzlar. 87b/5, 95a/5

evâhir: (Ar.) 1. Sonlar, son zamanlar, son dönemler. 2. Arabî ayların son on gününe verilen ad. 121b/16a

evâmir: (Ar.) Buyruklar, emirler. 21a/15

evâsiť: (Ar.) Ortalar. 86b/9

evc: (Far.) Bir şeyin en yüksek noktası. 3b/9, 96a/10c

evkâf: (Ar.) Vakıflar. 18a/9, 113a/10a

evkât: (Ar.) Vakitler. 24b/11, 54a/9, 85b/12, 86b/8

evkât-güzâr: (Ar.-Far.) Vakit geçiren. 86b/8

evliyâ: (Ar.) Velîler. 3b/10, 78a/5,8, 98b/27d, 99a/1a

evliyâ'ullâh: (Ar.) Allâh'ın sevgili kulları. 5a/10, 84a/5

evrâd: (Ar.) Okunması âdet edinilmiş olan belli âyet, sûre ve duâlar. 86a/10, 113a/9a

evreng: (Far.) Taht. 97b/15a

eyâdî: (Ar.) Eller. 95b/14

eyvân: (Far.) 1. Köşk, kasır, kemerli yüksek binâ, çardak. 2. Dîvanhâne, büyük salon, sofa. 93b/5, 96a/9d

eyyâm: (Ar.) 1. Günler. 2. Zaman, devir. 35a/10, 71b/8, 96a/12c, 97a/6d, 111a/12a, 112b/10a, 113b/13a, 119b/10b, 120b/3a, 121a/10b, 126a/4a, 129b/13a,8b, 132a/16b, 137a/8a

ezel: (Ar.) Sonsuzluk. 27b/15a, 110a/7b, 116a/10, 129a/18b

ezelî: (Ar.) Ezele ilişkin. 23a/11, 116b/4

eziyyet: (Ar.) Cefâ. 83b/16a

ezkâr: (Ar.) 1. Anmalar, hatırlamalar. 2. Zikirler. 86a/10, 113a/9a, 129a/3b

ezkiyâ: (Ar.) Zekiler. 28a/3, 42b/3, 52a/11, 52b/12a

ezyâl: (Ar.) Etekler. 101a/1

F

fağfūr: (Far.) Çin işi, porselen. 106b/2b,4b

faḥr: (Ar.) Övünme, övünç, kıvanç. 23a/11, 30a/12, 79b/5, 84b/7, 94a/12e, 96a/20d, 100b/6b, 111b/10, 136a/4

faḫīḥ: (Ar.) Fıkıh âlimi, İslâmiyet'in dînî, içtimâî, medenî, hukûkî ve siyâsî bütün hükümlerini şer'î delilleriyle bilen ve bu alanda söz sâhibi olan kimse. 89a/2

faḫr-ḫāl: (Ar.) Yoksulluk durumu. 84b/2

fānî: (Ar.) Geçici. 14a/6, 83a/8, 84a/13, 96b/4d, 107a/10a, 122a/17c

fāriğ: (Ar.) 1. Vazgeçmiş, terketmiş, el çekmiş. 2. Gâile ve gürültüden uzak, rahat, âsûde. 84b/10, 113a/9a,3b, 115b/3b,17c, 117a/2a

farîza: (Ar.) Farz, Allâh'ın emri. 30a/2

faşl: (Ar.) 1. Ayrıntı, ayırma, bölüm. 2. Mevsim. 11a/10, 50b/21, 95b/20, 108a/7b, 108b/4, 109b/6a, 134b/15a, 137a/16b,19b

faṭīn: (Ar.) Zihni açık, çabuk kavrayan, fetânet sâhibi kimse, zekî. 107b/8

fâzıl: (Ar.) Fazîletli, erdemli. 2b/12, 3a/7, 8a/6, 19a/11, 20a/3,4,8,9, 21a/13,16, 22a/1a, 23a/5, 24a/3a,6a, 27a/5,6,17, 42a/14, 43a/7, 44a/4, 46a/17, 46b/2, 50b/20, 51a/2, 51b/2, 52a/8,12, 53a/17, 54a/2,11,14, 55a/2, 56a/7,10, 57a/1, 61a/4,6,13, 66a/4, 68a/5, 69a/6a, 69b/4a, 70b/2,18,21, 79a/6,12, 79b/3, 80a/6,7,9,12,14, 81a/6, 81b/14, 82a/2,14, 89a/7, 93a/13, 105a/7a, 105b/4a

fażl: (Ar.) İyilik, lutuf, kerem. 3b/14, 24a/5a, 27b/3b, 51a/3,5,6,8, 53a/12, 54a/14, 56a/10, 57a/2,6, 61a/12, 63b/8, 70b/8, 78a/8, 81a/2,12,16, 93b/17, 94a/11b, 12c,18e, 96a/8d, 17d, 96b/14b, 16b,7c,18d, 97b/11b,19b, 99b/19b,6c, 105a/3a, 109a/6a, 11a

fâzılâne: (Ar.) Fazîletli. 6a/3, 21a/6, 54a/2, 56a/13, 61a/9, 80a/12, 81b/2, 82a/12

fazîlet: (Ar.) Erdem. 9a/1, 21a/3, 22a/16b, 33a/6,12, 39a/7, 42a/17, 43a/3,4,12, 46a/16, 51a/2, 67a/2, 68a/6, 69a/2a, 78a/2, 79a/7, 80a/12, 81a/3,11, 83b/Derkenar

fazîlet-me'âb: (Ar.) Fazîlete barınak olan, fazîleti koruyan kimse. 27a/4, 33a/12,15, 35a/2, 52a/8, 56a/14, 63a/2, 66a/7, 70a/2, 81a/6,13, 81b/4,11, 82a/9, 86a/1, 89a/11

fazîlet-simât: (Ar.) Fazîletli. 26a/11, 29a/2, 50a/12

feḫâmet: (Ar.) Büyüklük, ululuk, şânı ve kadri yüce olma. 96a/20b

feh̄m: (Ar.) Anlama. 81a/19, 83b/7a, 104a/2b, 116b/6, 119b/4b, 124a/4b, 133b/13a

fenâ: (Ar.) 1. Yok olma, yokluk. 2. Kötü. 42b/13, 82a/8, 92b/5, 107a/8a, 115b/10a, 11a, 122a/14c, 143a/13

ferâğat: (Ar.) Vazgeçmek. 3a/13, 85b/14, 115b/15c, 135b/6b

ferah̄nâk: (Far.) Sevinçli, şâd, şâdân. 115a/5

ferâ'iz: (Ar.) Farz olan şeyler. 2a/7, 86a/4

ferâmîn: (Far.) Fermânlar. 21a/15

ferâmîn-i 'âlî: (Far.-Ar.) Yüce fermânlar. 21a/15

ferâmuş: (Far.) Unutma, hatırdan çıkma. 35a/7, 105a/7a

ferdâ: (Far.) Yarın. 24b/9, 85a/14, 104a/21c, 106b/17a, 117a/4b, 131b/9a

ferrec: (Ar.) Sıkıntıdan sonra gelen kolaylık, kederden sonra gelen sevinç. 129b/14a

ferhâl: (Far.) Kıvrıcık ve dolaşık olmayan saç. 125a/16a

ferîd: (Ar.) Biricik, tek. 57a/9, 80a/6, 113b/9a

ferîdü'l-âsr: (Ar.) Zamanında eşi benzeri bulunmayan (kimse). 19b/4

ferîk: (Ar.) Eskiden fırka kumandanlarına verilen unvân. 25a/7

ferîşte: (Far.) 1. Melek. 2. Çok güzel ve iyi huylu kimse. 91a/5b

ferkadân: (Ar.) Dübb-i ekber (Büyükayı) denilen yıldız kümesinin en parlak yıldızları olan “Dübb” ve “Merak” ın müşterek adı, sık sık karşı karşıya gelen iki yıldız. 123b/8a

ferruh: (Far.) Uğurlu, mübarek, mes'ûd, şâd, sevinçli. 136b/14

ferzâne: (Far.) 1. Âlim, bilgin, hakîm, feylesof. 2. Seçkin, benzerlerinden, emsâlinde farklı, mümtaz. 134a/11b

ferzend: (Far.) Oğul, erkek çocuk. 9a/9, 43b/13, 44a/5, 120b/10b, 121a/6a, 122a/2a, 130b/19b, 131a/11a

feñanet: (Ar.) Yaratılıştan gelen çabuk anlama yeteneği, zihin açıklığı, anlayış, kavrayış, sür'at-i intikal. 94a/14c

fetret: (Ar.) İki olay arasındaki zaman. 11a/1

fettâh: (Ar.) 1. Zafer kazanmış, üstün gelmiş. 2. Fetheden, açan. 3. Kullarının kapalı işlerini açan, Cenâb-ı Hak. 98b/5b

fettân: (Ar.) 1. Fitne ve fesâda teşvik eden, karıştırıcı, çok bilmiş kimse. 2. Gönlü kendine çeken, kendine hayran eden, cilveli kimse, câzibeli. 106a/9, 125b/9a

fetvâ: (Ar.) Dinî hüküm, karâr. 19b/5, 80a/13, 96b/5c, 105a/2a, 11a, 111b/2, 112a/8a, 113b/14

fetvâ: 19b/10, 27b/1a, 37a/7, 44a/3, 50a/7, 51a/5,6, 79a/16, 80a/13, 96a/10d,16d, 96b/3c,8c, 97a/15b, 100a/17a,18a,19a, 100b/25b19c

fetvâ-dâde: (Ar.) Fetvâ verilmiş. 51a/6

fevka'l-âde: (Ar.) Çok güzel, mükemmel. 3b/9, 9a/1, 21a/3, 22a/18b, 33a/16, 46a/13, 59a/6, 79a/13, 81b/15, 84a/15, 84b/18

fevka'l-had: (Ar.) Sınırsız. 6a/7

fevka'l-me'mûl: (Ar.) Umulan, emel ve ümîd olunanın üstünde. 99a/26b

fevt: (Ar.) 1. Bir şeyi bir daha ele geçmeyecek şekilde kaybetme, elden kaçırma. 2. Ölüm, mevt. 26a/7,9, 63b/12, 77b/10, 96a/4a, 97b/19b, 103b/1b, 107a/13a, 115b/4a, 121a/6a

fevvâre: (Ar.) Fıskiye. 117b/6

feyz: (Ar.) Bir kimsenin ilminden faydalanmak. 5b/6a,5b, 20a/6, 22a/10a, 33a/8, 46a/14, 50b/20, 52a/6,9, 52b/5a, 53a/14, 57a/8, 80a/7, 81a/7, 81b/17, 86b/10, 87b/4,8, 96a/9b, 97a/5c,7c, 98b/21b,28d, 101b/6, 108a/12a,16a, 113b/12a, 115a/7, 117a/15a, 117b/12, 118a/16, 121b/5a, 126b/14b, 131b/17a, 136a/10, 136b/14

feyz-bahşâ: (Ar.-Far.) Feyiz veren. 81a/7, 96a/9b

fezâ'il: (Ar.) Erdemler. 42b/11, 43b/16, 93b/18, 95b/6

fıkh: (Ar.) İslâm hukuku. 1b/1, 2a/7,15, 22a/13a, 71b/10

fıkhiyye: (Ar.) Fıkıhla ilgili. 28a/2, 28b/4, 79a/10

fısk: (Ar.) Hak yoldan çıkıp her türlü günâhı işlemeyi huy hâline getirme, sefâhata dalma, fenâlık, ahlâksızlık. 21a/8, 98a/6, 111b/3, 122b/19b, 125b/10b

fısk u fücür: (Ar.) Fenâlık, ahlâksızlık. 21a/8

fıtrî: (Ar.) Yaratılıştan gelen. 81a/8

figen: (Far.) 1. Yıkık duruma gelmiş, yıkılmış. 2. Düşkün, çâresiz, bîçâre. 3. Tutkun, âşık. 108b/21, 109b/10a

fıkr: (Ar.) Düşünce. 14a/5, 24b/9, 27b/6b, 43b/4, 95b/5,16, 96a/15c,16c, 96b/19c, 103b/10b, 104b/2b, 107b/16, 126a/2a,3a, 4a,5a,6a,7a,8a,9a,11a,13a, 126b/6a, 127a/ 8a, 127b/17b, 131b/9a,17a, 134a/11b, 137a/3a

fırâk: (Ar.) Ayrılık. 82a/17, 106b/11a, 119b/10b, 126a/3b, 126b/13a, 128a/4c, 130b/19b, 133b/9b, 137a/8a

fırâset: (Ar.) 1. Hemen anlama, çabuk kavrama, zihin uyanıklığı, anlayış, sezgi, iz'an. 2. Bir insanın ahlâkını, yeteneğini yüzünden anlama melekesi. 119b/4b

fırîstâde: (Far.) Resul, peygamber, elçi. 95b/14

fiten: (Ar.) Fitneler. 108b/18

fitne: (Ar.) Kargaşa çıkartma. 24b/20, 94a/10d, 97a/6d, 100b/33b, 106b/14a, 123b/6a,14b, 124b/16a

fî yevminâ hâzâ: (Ar.) Bugünkü günde. 22a/11a

fu'âd: (Ar.) Kalp, yürek, gönül. 87a/5, 95b/10, 113a/13b, 120b/11c

fuḥûl: (Ar.) En önde gelenler, başkalarına üstün olanlar. 1a/5, 36a/5, 42a/2, 45a/2, 46a/11, 66a/2, 70b/17, 99a/9b, 100a/3c, 121b/3a

fuḫahâ: (Ar.) Fıkıh âlimleri. 29a/3

fuḫarâ: (Ar.) Yoksullar. 27b/3a, 100b/8b, 22b

furşat: (Ar.) Fırsat, uygun an. 24b/15, 101a/13, 128a/8b, 134b/6b

fuḫâlâ: (Ar.) Erdemliler, bilginler. 2a/2, 2b/13,15, 18a/6, 19b/13, 20a/5,17, 26a/2,12, 27a/3, 28b/3, 33a/2,3,13, 36a/3,4, 38a/3, 43b/16, 44a/2, 50a/4, 52b/10a, 53a/11,16, 54a/5, 56a/9, 59a/14, 63b/14,15, 68a/3, 69a/2a, 70a/5,10, 70b/8,10, 71b/6, 79a/5, 80a/5, 81a/9, 81b/18, 85a/9, 87a/2

füc'eten: (Ar.) Ansızın. 66a/8

fûlk: (Ar.) Gemi, sandal, kayık. 96a/5b,13b,- 18b,21b,22b,7c,8c,15c,17c, 97a/6b, 113b/8a, 126a/2b, 130b/11a

fünûn: (Ar.) Fenler, bilim dalları. 34a/5, 43a/16, 50b/21, 53a/9, 56a/5,9, 57a/8, 58a/11, 80a/6, 81/10, 99b/12a, 100a/10a, 109a/9a,10a, 121b/11a

fürû': (Ar.) Şubeler. 42b/5

fütühât: (Ar.) 1. Fetihler, zaferler. 2. Mânevî feyz yolu ile erişilen Hakk'ın gizli sırları. 2a/17, 132b/11a

füyûz: (Ar.) Feyizler. 5a/14

füyûzât: (Ar.) Feyizler. 3a/6,8, 5b/6a, 9a/2,4, 80a/8, 87b/11

G/Ġ

ġabġab: (Ar.) Çenenin alt kısmı, çene altındaki ikinci gerdan. 133b/17b

ġaddâr: (Ar.) Gadreden, karşısındakine aşırı derecede haksız davranan, kıyıcı, zâlim, merhametsiz, insafsız kimse. 129b/12b

ġadr: (Ar.) Haksızlık, zulüm. 58a/8

ġafilât: (Ar.) 1. Gaflet içinde bulunan, dalgın, dikkatsiz, basîretsiz kimseler. 2. Hak'tan habersiz olan kimseler. 98b/25b

ġāhice: (Ar.) Bazen. 52a/9, 95a/6

ġā'ile: (Ar.) Uğraşı, telâş. 24b/23

ġalâ: (Ar.) Pahalılık. 98a/13

ġalebe: (Ar.) Üstün gelme. 10a/13, 42a/6

ġaleyân: (Ar.) Kaynama. 86b/7

ġamze: (Ar.) 1. Çene veyâ yanak çukuru. 2. Göz ucu ile bakma. 24b/20, 116a/11, 16, 117a/3a, 4a, 119a/19a, 124b/17a, 125a/6a, 125b/7a, 129a/3a

ġarā'ib: (Ar.) Gariplikler. 24b/6

ġaraż: (Ar.) Maksat. 24b/24, 100b/18c, 126a/8a

ġarb: (Ar.) Batı. 25a/6, 34a/11, 99a/15a

ġāret: (Ar.) Yağma. 24b/20

ġaribe: (Ar.) İşitilmemiş şey. 19a/15

ġarîk: (Ar.) Boğulmuş. 42a/14, 81b/5, 113a/7a

ġarık: (Ar.) 1. Suya batma, batırma, boğulma. 2. Bir şeyle aşırı derecede dolmuş olma, bir şeye batmış, boğulmuş halde bulunma, müstağrak. 100a/20b

ġars: (Ar.) Ağaç dikme. 126a/10a

ġavş-ı a'zam: (Ar.) En yüce mertebede olan (kimse), velî. 8a/7

ġavt: (Ar.) 1. Batma, bir nesne içine girme. 2. Derin çukur. 113b/8a

ġavvâş: (Ar.) Dalgıç. 97a/12a

ġayb: (Ar.) Gözle görülemeyen, gizli. 5b/6b, 35a/12

ġaybî: (Ar.) Göz önünde olmayan, gizli olan, görünmezlik dünyasına mensup. 5a/11, 24a/8a

ġāyet: (Ar.) 1. Nihayet, son. 2. Çok, pek, son derece. 3a/2, 24a/5a, 27b/15a, 50b/8, 52a/7, 52b/2a, 69b/13a, 93b/4, 100a/19c, 104a/16c, 104b/12d, 112a/1a, 128a/8c

ġayret: (Ar.) Çaba. 21a/2, 95b/5, 100b/8b, 107a/16a, 110b/4a, 113b/4a, 120a/6, 122b/4b, 130b/13a, 135b/20c

ġayrı: (Ar.) Başka, ayrı. 24a/5b, 15b, 37a/4, 64a/1, 97a/15b, 104a/6a, 108a/8a, 124a/7b, 129a/17b, 131b/16a, 132b/14a, 133a/13b, 137a/20b

ġayr-ı kâbil: (Ar.) Mümkün olmayan, imkânsız. 86b/7

ġāzab-ālūd: (Ar.-Far.) Aşırı hiddet ve öfkeye bulaşmış, kızgın. 114b/11a

gedâ: (Far.) Dilenci, yoksul. 30a/10, 98a/5, 130a/7

gehvâre: (Far.) Beşik. 43b/14, 50b/9, 51b/5, 10, 82a/8

gerden: (Far.) Boyun. 39a/9, 94b/4a, 123a/10b, 124b/9a, 21a, 125a/5a, 132b/11b

gerdiş: (Far.) Dönüş, dönme, devretme. 104a/13b, 113b/5a, 136b/11

gerdün: (*Far.*) 1. Dönen, devreden. 2. Dünya, semâ, felek. 107a/4a, 114a/13, 114b/7a, 115a/6, 129b/10b

germ: (*Far.*) Sıcak. 11a/3, 50b/6, 98a/4 112b/8a

geyik (*Tür.*) Çift parmaklılar takımından, erkeklerinin başında uzun ve çatallı boynuzlar bulunan, geviş getirici, memeli hayvan, âhû. 128a/4b

ğibta: (*Ar.*) İmrenme. 54a/15, 121b/9a

ğinâ: (*Ar.*) 1. Zenginlik. 2. Sâhip olduğu şeyle yetinme, fazlasını istememe, gözü tok olma, iktifâ etme. 99a/28a, 127b/8a, 135a/17b

gilmân: (*Ar.*) 1. Gulâmlar, gençler. 2. Köleler. 3. Cennette hizmet eden delikanlılar. 94b/16a

girân-behâ: (*Ar.*) Çok değerli, kıymetli. 5b/7a, 78a/3, 80a/10, 83a/5

giritâr: (*Far.*) Tutulmuş, yakalanmış. 22a/9a, 110a/20a

giryân: (*Far.*) Ağlayan. 70b/5, 126b/9a, 127b/3a, 129b/10a, 129b/18a, 135a/20a

girye: (*Far.*) Ağlama, ağlayış. 24b/6, 50b/9, 51b/6, 100a/24b, 100b/8a, 117b/16,19

gîsû: (*Far.*) Omuza dökülen saç. 39a/9, 94b/3a, 119b/14b, 124a/11b, 126b/3b, 127a/9b, 128b/15a, 129a/7a, 134a/6a,8b

gön: (*Tür.*) Terbiye edilmiş, tabaklanmış deri. 111b/17

gözgü: (*Tür.*) Ayna. 11b/4,5,6

ğubâr: (*Ar.*) Toz, ince toprak. 24a/10a, 98a/15, 114b/7a

ğufrân: (*Ar.*) Affetme, yarlıgama, merhamet etme. 117b/14, 121b/10b

ğulâm: (*Ar.*) 1. Delikanlı, genç oğlan. 2. Köle, kul, esir, bende. 109b/4a

ğurre: (*Ar.*) 1. Akıllık, parlaklık. 2. Atın alınındaki beyazlık. 3. Arabî ayların birinci günü. 47a/8b, 93a/9, 94b/17b, 119a/2a, 126b/5b

ğurûb: (*Ar.*) Gün batımı. 63b/10

ğurûr: (*Ar.*) Mağrurluk, aldanış. 24a/10b

ğuşn: (*Ar.*) Dal. 69a/14b

ğuşsa: (*Ar.*) Üzüntü, keder. 50b/21, 101a/11, 113b/13a

gûş: (*Far.*) Kulak. 24a/8a, 27b/4b, 51b/13, 97a/8c, 98a/8, 99b/2b,24b, 100a/16c, 100b/6d,10d, 104a/5a, 108a/5b, 109a/7b, 110a/5b, 110b/7a, 117a/16a, 125a/10a, 129b/7b

gûşîş: (*Far.*) Çalışma, uğraşma, çabalama. 98a/8, 99b/2b, 109a/7b

güyâ: (*Far.*) 1. Söyleyen, söyleyici. 2. Sanki, diyelim ki, sözde. 10a/14, 39a/9, 93a/20, 100a/19b, 101a/10, 105b/6a, 109b/12a, 112b/2a,11a, 115b/4b, 117b/3, 121a/12a, 13a, 122b/5a, 124b/14a,15a,17a,19a,21a, 21b, 125a/18a, 134a/15b

güftâr: (*Far.*) Söz. 24a/11a, 116b/18, 126a/14b, 128a/5b

güfte: (*Far.*) Söz, şarkı sözü. 30a/9

güher-pîrâ: (*Far.*) Gevher donatıcı, mücevrherle süsleyen, donatan. 94a/7b

gül-berg: (*Far.*) Gül yaprağı. 27b/19a

gülbün: (*Far.*) Gül ağacı. 96a/12d, 129b/6b

gülistân: (*Far.*) Gül bahçesi. 87a/7, 106b/10a, 107b/10, 124b/7a, 126b/19b

gül-‘izār: (Far.) Gül yanaklı. 116b/9, 128a/2c, 137a/5b

gülşen-tırāz: (Far.) Bahçıvan. 96a/12d

günāh: (Ar.) Suç, kabâhat. 3b/1, 24b/23, 110b/3a, 129b/7a, 130b/15a

gürisne: (Far.) Aç, fakir. 126a/20b

gürüh: (Far.) Topluluk, zümre. 35a/5, 100a/28a, 113b/10a, 130a/11

güşāyış: (Far.) Açılma, açılış. 134b/8a

güzērān: (Far.) Geçici, geçen. 5a/9

güzīn: (Far.) Seçen, seçilmiş. 36a/11, 50b/18

H/H/H

ḥabīs: (Ar.) 1. Kötü, soysuz, alçak, fesat kimse. 2. Pis, murdar. 104a/3b

ḥabl: (Ar.) İp, bağ. 24a/16b

ḥabīr: (Ar.) Haberli. 50b/7

ḥvācegān: (Ar.) Hocalar. 86a/10

ḥācet: (Ar.) Gerek duyulan, ihtiyaç. 5b/1a, 83b/2a

ḥadāšet: (Ar.) Tâzelik, yenilik. 50b/12

ḥaddād: (Ar.) Demirci. 113b/12a

ḥaddādī: (Ar.) Demircilik. 96a/17b

ḥādīm: (Ar.) Hizmet eden (kimse). 5b/9a, 11a/5

ḥadīş: (Ar.) Hz. Muhammed'in (s.a.v.) sözleri. 2a/15, 75b/2

ḥādīşe: (Ar.) Olay. 58a/17, 59a/6, 101b/3

ḥafāyā: (Ar.) Gizli şeyler, sırlar, gizlilikler. 23a/12, 122a/1a

ḥāfız: (Ar.) Kur'an-ı Kerim'i ezberlemiş olan kimse. 39a/8, 45a/2, 55a/10,15

ḥafid: (Ar.) Erkek torun. 17a/2,8, 19b/12, 55a/17, 56a/16, 63a/10,11,13

ḥafide: (Ar.) Kız torun. 69b/16a, 84a/7

ḥaftān: (Ar.) 1. Zırh üstüne giyilen bir çeşit pamuklu elbise. 2. Kaftan. 101a/1

ḥāhiş: (Far.) İstek. 8a/17

ḥāk: (Far.) Toprak. 5a/8,16, 8a/7, 24a/6b, 27b/5a,13a, 47a/12a, 52b/16a, 55a/7, 57a/4, 61a/16, 63a/8, 63b/4, 85a/15

ḥakāyık: (Ar.) Hakikatler, gerçekler. 96a/18d

ḥakikat: (Ar.) Gerçek. 86b/7

ḥalef: (Ar.) 1. Sonradan gelen ve birinin yerine geçen kimse. 2. Evlat, zürriyet. 50a/5, 51a/3, 93a/8, 94b/11b, 96b/8d, 120b/7b

ḥālet: (Ar.) Hâl, nitelik. 50b/11, 95a/12, 116a/5,17, 120b/9b, 128b/2b, 135a/9a,2b

ḥalḥāl: (Ar.) Kadınların, özellikle Arap kadınlarının ayaklarına taktıkları gümüş veya altın halka, ayak bileziği. 101a/1

ḥālī: (Ar.) Boş. 22a/9a, 78a/7

ḥalīm: (Ar.) Yumuşak huylu. 52a/7

ḥalk: (Ar.) Yaratma. 24b/9

ḥalūk: (Ar.) İyi huylu. 42a/10

ḥamāḳat: (Ar.) Ahmaklık, budalalık, humk. 95b/16, 104a/10b

ḥāme: (Far.) Kalem. 19b/6, 51b/8, 100a/15c, 109b/12b, 113b/16a, 114a/11, 120b/7c, 128b/14b,15b

hâmilân: (Ar.) Sâhip olanlar, yüklenmiş olanlar, hâizler. 97a/11b

hâmiş: (Ar.) 1. Bir mektubun altına eklenen not. 2. Bir kitabın kenarlarına yazılan açıklama ve ekleme notu, çıkma, hâşiye. 95b/13

hamkâ: (Ar.) Ahmak, akılsız ve bön (kadın). 101a/13

hammâl: (Ar.) Ücretle yük taşıyan kimse. 101a/5

hamrâ: (Ar.) Kırmızı, kızıl. 96a/14d, 111b/17, 119a/5a

hâmûn: (Far.) Geniş ova, sahrâ. 108b/19

handân: (Far.) Gülen, neşeli, şen. 93b/15, 96a/15d, 97a/6c, 105a/3a, 113b/10a, 118a/8, 123a/18b, 124a/5a, 130b/7b, 133b/9a

hânende: (Ar.) Şarkı okuyan kimse. 86a/3

hânkâh: (Ar.) Bir tarikatın, diğer tekkelerinin kendisine bağlı bulunduğu merkez durumundaki tekkesi, hangâh. 3b/11, 87b/10, 112b/6a

harâb-âbâd (Ar.-Far.) 1. Vîrânelik. 2. Dünyâ. 95a/16

harâbât: (Ar.) 1. Meyhâne. 2. Hayâtın katı gerçekleri karşısında rintlerin tesellî aradığı, neşe, zerâfet, zevk ve sanat mahalli olarak kabul edilen içkili eğlence yeri. 94b/11a

harb: (Ar.) Savaş. 42a/4

harîm: (Ar.) Avlu. 57a/4

haşâ'il: (Ar.) Hasletler, huylar, güzel huylar, hısal. 96a/8b

haşâret: (Ar.) Hasar, zarar, ziyan. 35a/6

hasen: (Ar.) Güzel. 27a/16, 93b/4, 97b/13c, 108a/10a, 109b/7a, 111b/12, 118a/4, 136a/17

hasenât: (Ar.) Hayırlı işler. 14a/7, 15a/3, 98b/23c

hâşıl: (Ar.) Ortaya çıkan, var olan. 11a/10, 27b/6a, 99a/7a, 109b/13a

haşîr: (Ar.) Hasır. 85b/19

haşîşa: (Ar.) Bir şeye mahsûs hâl. 3b/9

hasret: (Ar.) Özlem. 24a/6b, 27a/13, 95a/7, 113b/3a, 117b/19, 122a/18c, 122b/4a, 14a, 126a/7b, 128a/3c, 130b/6a, 20b, 131a/4a, 133a/9a, 133b/15a, 134b/11a, 137a/18a, 8b

hâşş: (Ar.) 1. Bir şeye veya bir kimseye âit olup başkasında bulunayan, ona mahsus olan, özgü. 2. Saf, hâlis, katışıksız şey. 3. Seçkin, temâyüz etmiş kimse, sınıf, topluluk. 5b/7a, 43b/15, 93b/2, 112b/15a

haşşâ: (Ar.) Bir şeye veya bir kimseye mahsus olan, yalnız onda bulunan hal, keyfiyet. 104b/10c, 111b/10

hâşâ: (Ar.) Asla. 30a/13, 100b/10c, 112a/4a

hâşiye: (Ar.) Bir kitap veya varağın kenârına yazılan ve içindeki bir kelimeyi veya fıkrayı îzah eden ibâre. 1b/1, 19b/10, 22a/15a, 23a/8, 26a/4, 13, 16

haşmet: (Ar.) İnsanda büyüklük duygusu uyandıran etkili görünüş, gösterişlilik, debdebe, heybet. 94a/12b

haşyet: (Ar.) Saygıyla karışık korku, ululuk karşısında duyulan gönül titremesi, yürekte duyulan ürperme, korku. 84b/11, 104b/9d

hâtır: (Ar.) Zihin, fikir, gönül, saygı. 24a/2b, 69b/18a, 95b/13, 104a/6b, 112a/3a, 124b/12b, 126a/5a, 128a/15a, 130b/13b, 135a/14b, 136b/15, 137a/2b

ḥaṭīb: (Ar.) Hutbe okumakla görevli olan (kimse). 3b/15, 80a/10

ḥatm: (Ar.) Bitirme. 11b/2, 19a/15, 86a/10, 99a/2b

ḥaṭṭ: (Ar.) Çizgi, yazı. 24b/20, 70b/15, 109a/11b, 132b/2a

ḥavāṣṣ: (Ar.) Seçkin kişiler. 2a/4,8, 46a/2, 80a/11, 87b/11

ḥavāṭır: (Ar.) Hatıralar, fikirler, düşünceler. 5a/4

ḥavāṣṣī: (Ar.) 1. Hâşiyeler, bir yazının kenarına konan açıklama ve notlar. 2. Bir kimsenin mâiyetinde bulunanlar. 99b/3a

ḥavf: (Ar.) Korku. 27a/14, 59a/7, 84b/11,12, 104b/9d

ḥavī: (Ar.) İçeren, ihtivâ eden. 43a/16,17, 106b/2b

ḥavz: (Ar.) 1. Etrâfı beton, tuğla, mermer vb. şeylerle çevrilmiş su biriktirme yeri. 2. Büyük gemilerin tâmir için alındıkları yer. 93b/12

ḥayâ: (Ar.) Utanma. 3a/18

ḥayf: (Ar.) Yazık. 26a/9, 97b/4b, 98b/7d, 101b/2, 121a/12b

ḥayfâ: (Ar.-Far.) Yazık. 24a/17b, 104b/12c, 107a/10a, 128b/4a, 137a/8a

ḥayr: (Ar.) İyilik, hayır. 11b/2, 21a/16, 27b/4a,18a, 31b/5,10, 51b/14, 94a/12c, 94b/12a,10b,11b, 96b/4d, 97a/15a, 97b/16c, 103b/3a, 105a/2a, 107a/15a, 108a/12b, 110a/8b, 112a/8a, 117b/13, 120b/7b, 134a/17b

ḥayrân: (Ar.) 1. Şaşmış, şaşa kalmış. 2. Bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyma. 3a/8, 86b/18

ḥayrât: (Ar.) Hayırlar. 14a/7, 15a/3, 31a/2,4, 39a/2

ḥayrû'l-ḥalef: (Ar.) Hayırlı evlât. 51a/3

ḥayy: (Ar.) Diri, canlı. 5b/5b

ḥayyât: (Ar.) Terzi, dikici. 129a/19b

ḥayyir: (Ar.) Devamlı ve çok iyilik eden kimse, iyilik sever. 132a/11a

ḥazân: (Far.) Güz, sonbahar. 131b/7b

ḥazarât: (Ar.) Hazretler. 36a/12

ḥazer: (Ar.) Sakınma, çekinme. 24b/15, 104a/5c

ḥazf: (Ar.) Silme, kaldırıp atma. 47a/5a

ḥazıḳ: (Ar.) Usta, mahâretli. 113b/18a

ḥazîre: (Ar.) Etrâfı çevrili yer (mezar). 52b/16a, 77a/4

ḥazırûn: (Ar.) Huzurda, meydanda, göz önünde olanlar. 42a/14

ḥazm: (Ar.) Tahammül etme, direnme. 36a/11

ḥazrâ: (Ar.) Yeşil. 96a/19b

helâhil: (Ar.) Öldürücü, zehir. 135b/15c

helâk: (Ar.) Yok olma, ölme. 27a/17, 130b/8b

hengâm: (Far.) Vâkit, zaman. 1a/4, 24a/18b, 35a/6, 119b/20a, 129b/8b

heves: (Ar.) İstek. 24b/11, 109a/4a, 113a/6a, 114b/5b, 124b/11a

heveskâr: (Ar.-Far.) Hevesli, istekli. 2a/6, 24b/4, 125b/6b

hezâr: (Far.) Bülbül. 52b/7b, 82a/3, 93b/9, 98b/22c, 99b/30b, 122a/4b, 137a/15b

hezeliyye: (Ar.) Hezl ile, latîfe, mizâh ile ilgili olan şey. 112b/2a

hıdmet: (Ar.) Bir kimsenin yapmakla sorumlu tutulduğu iş, kendisine verilen görev. 2a/Derkenar, 3b/12, 5a/18, 5b/7a, 22a/13a, 26a/3, 27b/1a, 29a/2, 58a/14, 75b/4, 79a/9,16, 80a/10,13, 85a/12,16,17, 85b/2,4, 120a/6

hıfz: (Ar.) 1. Koruma, saklama, muhafaza etme. 2. Ezberleme. 19a/15, 46a/6, 55a/12, 70b/14, 85b/13, 93b/3, 122a/11a, 134b/4b

hıdiv: (Far.) Vezir. 97a/8d

hılâl: (Ar.) Aralık. 43b/14, 86a/12

hıramân: (Far.) Salına salına, naz ile, edâ ile yürüyen. 94b/16a, 96a/13d, 106b/4a,10a, 124b/10b, 125b/5a

hışım: (Far.) Öfke. 24b/11

hıtâm: (Ar.) Son. 85b/6, 86b/12

hıtân: (Ar.) 1. Dâmatlık. 2. Sünnet etme, sünnet. 124b/17b

hıyânet: (Ar.) 1. Sonuna kadar bağlı olması gereken bir şeye karşı kendisinden beklenen sadâkatı göstermeme, güveni kötüye kullanma, ihmal ve hilekârlık göstererek sözünü ve ahdini tutmama, ihânet etme. 2. Karşısındakine eziyet eden, sözünde durmayan, vefâsız. 97b/6a

hızâne: (Ar.) Medresede verilen sütanalık dersi. 63a/5

hibe: (Ar.) Bağış. 18a/7, 83b/13a

hicret: (Ar.) Göç etme. 11a/10, 19a/7, 31b/5, 98a/15, 128a/5c

hicv: (Ar.) Yergi. 27a/12, 114a/11, 133a/9b

hidâyet: (Ar.) Doğru yolu gösterme. 85b/14, 98b/21b

hiddet: (Ar.) Öfke. 81a/18

hikâyât: (Ar.) Hikâyeler. 2b/10, 81a/2

hikemiyye: (Ar.) Hikmetli. 2a/16, 2b/8,12

hikmet: (Ar.) Sebep. 2b/6, 5a/14, 93b/9, 95a/8,13, 116b/5, 135a/12b,15b

hilâfet: (Ar.) Halîfe olma, birinin yerini tutma. 1b/9, 86a/13, 87b/6, 90a/1, 97a/14d

hil'at: (Ar.) Müzeyyen üst libası. 115b/2a

himem: (Ar.) Himmetler. 5b/3b, 22a/10a, 105a/8a, 127b/16d, 132b/11c

himmet: (Ar.) Çalışma, gayret. 5a/11, 21a/2, 51b/13, 85a/13,16, 85b/5, 87b/4

hîn: (Ar.) Zaman, vakit. 2b/14, 81a/8, 83b/2a

hod-fürüş: (Far.) Övünen, yüksekte atan (kimse). 24b/25

hoķķa: (Ar.) Cam, mâden veya topraktan yapılmış genellikle kapaklı, içine mürekkep konulan küçük kap. 94b/7a

hubûrân: (Ar.) Aşırı sevinçler, sürûrlar. 95b/5

huccet: (Ar.) Delil, vesîka senet, belge. 111b/10

hudâ-dâd: (Far.) Allâh'ın verdiği, Allâh vergisi. 87b/4

huddâm: (Ar.) Hizmet edenler, hizmetçiler, uşaklar. 112b/15a

huld: (Ar.) 1. Sürekli olma, sonsuz olma, süreklilik, ebedîlik, bâkîlik. 95b/4

hulefâ: (Ar.) Halîfeler. 71b/11,15, 83b/19a

hulk: (Ar.) Doğuştan olan huy, yaratılış, tabiat. 94a/15e, 122a/16c, 124a/5a

hulle: (Ar.) Cennette giyilecek elbise. 79a/15

hulûl: (Ar.) 1. Bir şeyin içine işleme, girme, nüfûz etme. 100b/8d

hulûş: (Ar.) Hâlis ve saf olma, kalp temizliği. 95b/10

humâr: (Ar.) İçkiden sonra gelen baş ağrısı ve sersemlik. 111b/4, 128a/3c, 137a/20b

humnâ: (Ar.) Hastalıkla gelen şiddetli ateş, nöbet. 101a/20

hûn: (Far.) Kan. 27a/13, 59a/2,6, 133b/3a, 116a/16, 117b/17, 130b/10a, 133a/9a,14a, 134b/14a

hūrâ: (Yun.) Bir nevî raks, köylü oyunu. 93b/12

hurâfât: (Ar.) Boş ve bâtıl inançlar. 2b/10

hurma: (Far.) Hurma ağacının tatlı, besleyici, etli meyvesi. 112a/3a

hurşîd: (Far.) Güneş. 97a/15a, 117a/13a, 123a/4b

hurûş: (Far.) Çoşku. 78a/4

hurûf-ı mu'cem: (Ar.) Noktalı harfler. 87a/8

hussâd: (Ar.) Hasetçiler, kıskanç kimseler. 113a/7a

huşûl: (Ar.) Hâsıl olma, peydâ olma, vücûda gelme. 97a/3a

huşûşî: (Ar.) Özel. 6a/10

huşk: (Far.) 1. Kuru. 2. Kaba, soğuk, incelmemiş, feyzsiz, ruhsuz. 98a/17, 104b/14d

huşûnet: (Ar.) Kırıcılık, kabalık, sertlik. 104a/25a

huṭbe: (Ar.) Cuma ve bayram günlerinde yapılan dinî konuşma. 3b/15, 97b/10a,18a

huṭûr: (Ar.) Hatıra, zihne gelme, doğma. 84b/4

huẓẓâr: (Ar.) Hazır bulunan (kimseler). 52b/4a

hübûb: (Ar.) Taneler. 81a/7

hücre: (Ar.) Küçük oda. 6a/10, 82a/9, 84b/13,14, 85b/19

hücre-nişîn: (Ar.-Far.) Hücrede oturan. 82a/9

hükûmet: (Ar.) Bir memlekette hüküm süren ve onu idâre eden hey'et, devlet. 1a/4, 26a/6,15

hümâyûn: (Far.) 1. Kutlu, mübârek, saâdetli. 2. Pâdişâha, pâdişahlığa âit. 46a/9, 70b/16, 90a/3, 96a/5b,22b, 120a/5

hüner: (Far.) Beceri, ustalık. 27b/12a, 51a/8, 70b/6, 94b/4a, 97a/2b, 98a/20, 104a/16a,-8b,11b, 107a/15, 107b/15, 109a/5a,6a, 113a/7a, 113b/16a, 114a/19, 114b/3a,4a,8a, 117a/11b, 122a/9a, 125b/17a, 132a/7a, 132b/12a, 135a/18b

hünûd: (Ar.) Hintliler. 109b/5a

hürmet: (Ar.) Saygı. 9a/1, 21a/4, 47a/3a,9a, 63b/17,18, 79a/13, 103b/14b, 108b/11, 111b/3, 123a/4a

hüsn: (Ar.) Güzellik. 3a/2, 10a/13, 24b/13, 27b/10a, 50b/6,8, 78a/10, 84a/9, 94a/15e, 106b/14a, 108a/11a, 109b/5b, 110b/12b, 15b, 114a/3, 116a/11, 117b/6, 119a/2a,16a, 119b/17a,19b, 120b/11b, 121a/9a, 123b/13b, 124a/13b,16b, 125a/7b,9b, 128b/4b, 132b/2a

hüsn-i hâl şâhibi: (Ar.) İyi hâl şâhibi. 3a/2

hüveydâ: (Far.) Belli, apaçık, âşikâr, zâhir. 96a/17d, 112b/2a, 119a/7a

I/İ

ıdlâl: (Ar.) Doğru yoldan sapma. 24b/24

ırgad: (Yun.) Toprak işlerinde ve yapılarda en basit ve ağır işleri yapan işçi, amele, rençber. 113a/4a

ıslâh: (Ar.) Düzeltme, iyileştirme. 21a/16, 22a/7a, 104a/15b, 113a/17b

ıslâhât: (Ar.) Düzeltmeler, iyileştirmeler. 21a/16

ışk: (Ar.) Aşk. 5a/11, 5b/9b, 29a/15, 50b/5,10,21, 59a/5, 86b/7,18, 105a/5b, 108a/11a, 113a/2a, 113b/7a, 114a/2, 114b/12a, 117a/3a,4a,11a,12a,15a, 118a/6, 10,17, 125a/13a, 126b/2a,3a,4a,5a,7a,9a, 127a/10a, 128b/14a,17a, 129a/10a, 129b/5b, 130a/15, 131a/6b, 132b/6b, 135a/18a, 136a/2,3,10

ıtlâk: (Ar.) Bırakma. 2b/15

ıyâl: (Ar.) 1. Eş, zevce. 2. Âile reisinin geçimlerini sağlamak zorunda olduğu kimse-ler, çoluk çocuk. 137a/21a

ıyşân: (Ar.) Zevk ü safâlar, hayâtın zevkini çıkarmalar. 111b/15

İ/İ/İ/İ

îâne: (Ar.) 1. Yardım. 2. Yardım için toplanan para. 27a/16, 78a/11, 107b/2

îânet: (Ar.) Yardım. 27a/16, 78a/11

îbâdât: (Ar.) İbâdetler. 42a/8

îbâdet: (Ar.) Allâh'a tapma, kulluk. 5b/9a, 100a/22c, 104b/24c

îbâre: (Ar.) Söz dizisi, cümle. 34a/6, 69b/ Derkenar, 88b/3

ibhâm: (Ar.) 1. Kapalı bırakma, açıklamama. 2. El ve ayak baş parmağı. 116a/5, 135a/9a

ibtidâ: (Ar.) Başlangıç, ilk. 23a/3, 104a/8c

ibtidâ'ıyye: (Ar.) Başlangıç, ilk ile ilgili. 20a/1, 46a/6, 70b/13, 86a/9

ibtidâr: (Ar.) Çabukça başlama. 84b/2

ibtizâl: (Ar.) Bolluğundan dolayı değerini kaybetme. 128b/9b

icâd: (Ar.) Var etme. 24a/13b

icâre: (Ar.) Kira. 14a/7

îcâz: (Ar.) Kerâmet, mucize. 27b/10a

icâzet: (Ar.) İzin, ruhsat, müsâde. 1a/6, 1b/6, 23a/5,6, 33a/5,13, 36a/6, 42b/6,7, 43a/7,9, 43b/16, 46a/12,14, 46b/3,4, 47a/12a, 50a/4, 52a/5, 52b/12a, 54a/1, 55a/13, 56a/8, 61a/5,8,12, 66a/5, 68a/4, 69a/4a, 70a/6, 70b/15,21, 71b/3, 79a/6, 80a/9, 81a/13,15, 81b/5, 82a/10

icâzet-nâme: (Ar.) Diploma. 42a/17, 42b/4, 46b/2

icrâ: (Ar.) Yürütme, uygulama. 22a/7a, 54a/9, 79a/10, 80a/13, 86a/5, 86b/6, 94a/21c, 95b/17, 100b/21c, 104a/13a, 111b/12, 131b/15b, 133b/11b

icrâ'at: (Ar.) Yapılan işler. 21a/16

ictihâd: (Ar.) 1. Gücü yettiği kadar çalışma, gayret gösterme. 2. Bir iş hakkında şahsî görüş açısına göre verilen hüküm. 96a/5c

ictimâ'a: (Ar.) Bir araya gelme, toplanma. 3a/12

îd: (Ar.) Bayram. 35a/10

îdâd: (Ar.) Sayı, hesap. 104b/11c

idbār: (Ar.) Tâlihın insana yüz çevirmesi, ters dönmesi, tâlihsizlik, bahtsızlık. 114a/5, 131b/7b

îfâ: (Ar.) Bir işi yapma, yerine getirme, iş hâline koyma, icrâ. 5b/9a,10a, 30a/2, 58a/14, 80a/11,15, 83b/11a, 85b/17, 107b/2

îfâza: (Ar.) Feyizlendirme. 52a/6

‘iffet: (Ar.) Namus. 8a/8, 56a/17

îfhâm: (Ar.) Anlatma, bildirme. 5a/6

îfk: (Ar.) Bir şeyi birine yükleme, iftirâ, bühthan. 104b/9d

îfrât: (Ar.) Aşırı gitme. 21a/9

iftâ: (Ar.) Fetvâ verme, şer’î bir meseleyi fetvâ ile halletme. 21a/11, 33a/9, 68a/6, 79a/9, 89a/15, 100b/4a, 139a/12

iftikâr: (Ar.) Muhtaç olma, ihtiyâcı bulunma, ihtiyâcı olduğunu ortaya koyma. 95b/9

iftirâk: (Ar.) Ayrılık. 84b/17, 132a/3a

igrâm: (Ar.) Ara bozma. 50b/15

igvâ: (Ar.) Baştan çıkarma, yolunu şaşırtma, ayartma. 112b/12a

îhâta: (Ar.) Geniş ve etrâflı bilgi. 9a/3

îhbār: (Ar.) Birdirme, haber verme. 24a/8a

ihdâ: (Ar.) Hediye verme, hediye gönderme. 21a/5, 90a/3, 94b/12a, 143a/8

îhdâş: (Ar.) Yeni bir şey ortaya koyma. 5b/12a

îhlâş: (Ar.) İçtenlik, dürüstlük. 24b/22, 120b/1a, 135b/16c

ihmâl: (Ar.) Önemsememe. 24b/19

îhrâm: (Ar.) Hacca veya umreye giden bir müslümanın Beytullâh’a saygı göstermek mak-

sadıyla, mübah olan şeylerden bazılarını hac veya umre müddetince kendisine haram etmesi. 116a/4, 135a/7a

îhrâz: (Ar.) Kazanma, elde etme. 21a/12, 22a/12a, 24b/3, 26a/4, 27b/8a, 44a/3, 46a/2, 50a/9, 51a/4, 58a/10, 97a/15d, 99b/11b

îhsân: (Ar.) Bağış, iyilik. 30a/11, 63b/5, 69b/14a, 78a/4, 85a/13, 94a/17e, 96a/4a,7d, 96b/7b, 97a/4a,11c, 107b/3, 110b/1a, 117b/13, 118b/5, 122a/4a, 125a/9a, 136a/17

îhtilâf: (Ar.) 1.Karşılaşp görüşme, görüşüp temas etme. 2. Karışma, katışma. 111b/5

ihtimâm: (Ar.) Özen. 22a/7a, 104a/10c

îhtirâm: (Ar.) Saygı duyma, hürmet etme. 2a/2, 29a/3, 42a/17, 42b/8, 51a/6, 51b/5, 53a/16, 70a/6, 83a/4

îhtirâmât: (Ar.) Saygılar, hürmetler. 6a/8, 51b/5

îhtiyâr: (Ar.) 1. Yaşlı kimse. 2. Seçme, tercih etme. 20a/11, 22a/5a, 59a/9, 103b/6a

îhvân: (Ar.) 1. Candan dostlar, samîmî arkadaşlar. 2. Aynı tarîkata mensup olanlar. 63b/5, 97b/16c

îhyâ: (Ar.) Diriltme, geceyi ibâdet ederek geçirme. 66a/10, 86a/8,11, 95b/11, 96b/7c, 117b/12

îhżâr: (Ar.) Hazır etme. 6a/9

îkâmet: (Ar.) Bir yerde yerleşip oturma. 6a/8,10, 20a/2,10, 33a/12, 56a/14, 70b/18

îkbâl: (Ar.) Tâlih ve baht açıklığı, mutluluk, saâdet. 5a/15, 24a/19b, 24b/18, 93b/3,17, 94a/10e, 96a/7c,14d, 97a/12b, 97b/14a, 99a/4a,

105a/6a, 108a/6a, 114a/5, 118b/9, 127a/12a, 131b/6b

ikdām: (Ar.) Bir şeyi elde etmek için sebatla ve gayretle çalışma, sürekli çaba gösterme. 21a/10, 22a/8a, 100a/3b, 107a/17a, 107b/11

ikmāl: (Ar.) Eksikliklerini tamamlayıp tam hâle getirme, tamamlama. 1b/6, 2a/3,14,16, 3a/9, 8a/12, 20a/7,17, 23a/5, 27a/2, 33a/4, 36a/9, 42a/18, 43a/5, 46a/6,7, 51b/2, 52a/5, 53a/7, 56a/7, 61a/4, 68a/3,9, 69a/4a, 72a/3, 79a/5, 80a/5,8, 81a/9, 81b/17, 82a/9, 85b/12, 89a/7, 90a/1, 121a/17b

ikrām: (Ar.) Bağış, ihsan. 21a/5, 36a/13, 100a/9b,2c, 100b/3d, 103b/5a, 119b/14

iktibās: (Ar.) Alıntı. 35a/3

iktifā: (Ar.) Yetinme. 35a/8

iktināh: (Ar.) Bir şeyin gerçeğini anlama. 87b/8

iktisāb: (Ar.) Kazanma. 22a/10a

iktizā: (Ar.) 1. Gerekme, gerektirme. 2. Lüzum, gerek. 112b/3a

i'lā: (Ar.) Yüceltme. 33a/5, 43b/13, 61a/10, 69a/5a

ilāc: (Ar.) Çâre. 29a/15, 99a/24a, 111b/18, 135b/3b

i'lām: (Ar.) Bildirme, anlatma. 43b/13, 99b/12c,16c, 119b/11b

ilāve: (Ar.) Ekleme. 2a/6, 50a/10, 87b/12

ilā yevminā hāzā: (Ar.) Bugüne kadar. 58a/16

ilgāz: (Ar.) Konuşmada maksadı gizleme, bilmece hâline sokma. 101b/1

ilhām: (Ar.) İçeride doğan şey. 5a/12, 19b/8, 99a/4a, 107b/5

ilkā: (Ar.) 1. Atma. 2. Koyma, bırakma, yerleştirme. 3. İlham etme, kalbe yerleştirme. 111b/5, 112a/5a

illet: (Ar.) Hastalık. 59a/9, 132b/12a, 135a/15b

illiyūn: (Ar.) Gökyüzünün ve cennetin en yüksek kabul edilen yeri. 121a/11a

ilm: (Ar.) Bilme, biliş. 1b/9, 2a/7,15, 10a/11, 2a/7, 2b/4, 19b/4, 20a/3, 22a/10a,11a,13a, 24a/4a,9a, 24b/5, 25a/3, 26a/3, 27b/2a,3a,11a,12a, 27b/3a,12a, 37a/7, 43a/12, 47a/2b, 52b/Derkenar, 54a/12,14, 55a/14, 56a/5, 57a/8, 61a/7, 63b/9,10, 69a/4, 70a/4,17, 70b/6,8,17, 75b/2, 77a/6, 80a/12, 81a/8,17,18, 84b/2, 87a/3, 90a/2, 93b/17, 94a/11b, 94b/16b, 97a/11a, 98a/7, 98b/20b,22b,28b, 99a/23a, 27a, 99b/13a, 100a/7a, 100b/10c, 103b/8a, 105a/3a,6a, 109a/4a,10a, 111b/13, 115b/10a, 116b/3, 117a/3b, 121b/10a, 122a/4a,9a, 124a/2b, 135a/18b

ilmiyye: (Ar.) Din bilginleri. 2a/15, 3a/6, 21a/7, 22a/11a, 29a/11, 54a/12,14, 63b/16, 81b/8, 90a/2

ilticā: (Ar.) Sığınma. 42b/12

iltifāt: (Ar.) İlgi gösterme. 81b/5, 108b/7, 110a/5a, 134a/21b

iltimās: (Ar.) Arka çıkma, kayırma. 63a/12, 78a/10, 107b/14

ilzām: (Ar.) Bir tartışmada kuvvetli delil ve fikirlerle karşısındakini cevap veremez duruma getirme, susturma, susmaya mecbur etme. 110a/10a

- imâmet:** (Ar.) İmâmlık 53a/6, 54a/1, 68a/11
- imâm-ı kebîr:** (Ar.) Büyük imâm. 8a/9
- îmân:** (Ar.) İnanma. 27b/21a, 114a/17, 122b/10b, 134b/5b
- imkân:** (Ar.) Olanak. 24a/19b, 27b/6a, 97a/3a, 119a/10a
- imrâr:** (Ar.) Geçirme. 71b/8, 85b/12
- imtiḥân:** (Ar.) Sınav. 24a/4b, 46a/9, 53a/13, 82a/10
- imtinân:** (Ar.) İyiliği başa kakma. 101a/5
- imtiyâz:** (Ar.) Ayrıcalık. 46a/10, 97b/5a
- in'âm:** (Ar.) Nîmet vermek. 104a/17c
- in'ân:** (Ar.) 1. Dizgin. 2. Zabt, kontrol, idâre. 129b/4b
- inâyet:** (Ar.) 1. Lutûf, ihsan, iyilik. 2. Gayret, dikkat. 85b/14, 95b/7
- imbîḳ:** (Ar.) Sıvıları damıtmakta kullanılan âlet, taktir âleti, imbik. 117b/11
- infişâl:** (Ar.) Ayrılma. 68a/7
- inhidâm:** (Ar.) Yıkılma. 87a/5
- inkırâz:** (Ar.) Bitip tükenip yok olma, son bulma. 1a/4
- inkisâr:** (Ar.) 1. Kırılma. 2. Gücenme, kalp kırılması. 27a/9, 126b/20a
- inşâf:** (Ar.) Acıma. 27b/12a, 63b/9, 111a/8b
- inşâ:** (Ar.) Yapma, vücûda getirme. 2b/2, 6a/2, 9a/4, 17a/6, 24a/5a, 25a/7, 39a/4, 47b/4, 101a/18, 107b/10, 119a/13a
- intâc:** (Ar.) Sonuçlandırma, sonunu alma, bitirme. 128b/6a
- intiḥâb:** (Ar.) Seçme, seçilme. 79a/9
- intikâl:** (Ar.) Göçme. 26a/4
- intisâb:** (Ar.) Bir âilenin, bir iş yerinin, bir topluluğun içinde yer alma, oraya mensup duruma gelme, oranın ferdi olma. 29a/11, 83b/ Derkenar, 89a/7
- intizâr:** (Ar.) Bekleme. 52b/3a, 95a/7, 126b/17a
- inzivâ:** (Ar.) Köşeye çekilme. 20a/11
- îrâd:** (Ar.) Gelir, vâridat. 47a/4a, 113a/10a
- irâdet:** (Ar.) 1. İrâde. 2. Gönle hâkim olan sitek, arzu. 104a/5a
- irfân:** (Ar.) Bilme, anlama. 1b/9, 5a/9, 5b/10b, 22a/10a, 27b/11a, 29a/7, 51a/3,8, 53a/12, 54a/4, 55a/3, 70b/3, 74a/3, 87a/3, 87b/5, 90a/5, 96b/14b, 97a/7a, 99a/19b, 101b/5, 104a/3a, 128a/10a, 130a/7, 132b/15b
- irsâl:** (Ar.) Gönderme, yollama. 78a/9, 95b/8
- irşâd:** (Ar.) Doğru yolu gösterme. 1b/8, 5a/10,17,18, 5b/7a, 10a/17, 21a/11, 33a/7, 71b/7, 81b/16, 82a/13, 83b/Derkenar, 84a/16, 85a/7, 86b/2, 87b/4,7, 98b/28d, 108a/11a, 123a/18a, 131a/15a
- irtiḥâl:** (Ar.) Göçme, ölüm. 9a/11, 13a/5, 14a/6, 24a/2a, 26a/14, 37a/5, 43b/17, 63b/12, 66a/10, 70b/11, 77a/3, 79a/4, 81a/14, 85a/6, 89a/8, 121a/7b
- irtiḥâl-i dâr-ı beḳâ:** (Ar.) Âhirete göçmek. 9a/11, 13a/5, 24a/2a,3a, 43b/17, 81a/14
- irtisâm:** (Ar.) Resmedilmek. 35a/6, 43b/17
- işbât:** (Ar.) Kanıtlama. 2b/13,16, 51a/3, 54a/16, 99b/10a, 130b/9b
- iskâ:** (Ar.) Su verme, sulama. 111b/11

‘işmet: (Ar.) 1. Nâmuslu olma, ahlâk kural-larına uyma, nefsi nâmusu dokunacak şeylerden uzak tutma, ırz temizliği, iffet. 2. Haramdan, kötülüklerden uzak olma, çekinme, dürüstlük. 75b/4, 121b/3b

isnâd: (Ar.) 1. Bir düşünceyi, bir konuyu bir kimse veya sebebe yükleme, ona bağlama. 2. Haksız yere yakıştırma, iftirâ. 3. Hadisle-rin kimin rivâyeti olduğunu sırasıyla bildirme. 3a/17, 52a/18, 104a/13b

işneyn: (Ar.) 1. Pazartesi. 2. İki, ikinci. 97b/4b

işr: (Ar.) İz. 81a/8, 113b/14a

isrâfât: (Ar.) Gereksiz yere harcamalar. 21a/13,14

isti‘dâd: (Ar.) Herhangi bir şeye karşı doğuş-tan gelen yatkınlık, yetenek, kâbiliyet. 81a/8, 101b/5

istidlâl: (Ar.) Delil ile hüküm çıkarma. 42a/18

istidrâc: (Ar.) Derece derece arttırma, bir şeye yaklaştırma. 113b/10a

istifâde: (Ar.) Fayda sağlama. 9a/4, 21a/1, 26a/3, 52b/11a, 54a/4

istifâza: (Ar.) Feyiz alma, feyizlenme. 21a/1, 52b/11a, 81a/12, 87b/3

istiftâ: (Ar.) Fetvâ almak için müftüye baş vurma, fetvâ isteme. 111b/2

istiğnâ: (Ar.) Elde olana kanaât edip başka bir şeye ihtiyaç duymama, tok gözlülük, gönül tokluğu. 129b/14b

istiḥbâr: (Ar.) Duyum, haber alma. 78a/4

istiḥkāk: (Ar.) Hak etme. 33a/5, 42b/4, 53a/17, 80a/8, 81a/13

istiḥsân: (Ar.) Beğenme, güzel bulma, güzel sayma. 132b/3b

istiḥbâl: (Ar.) Gelecek. 6a/8, 99b/13b, 120a/7

istiḥsâ: (Ar.) Bir şeyin aslını dikkatle araş-tırma. 111b/6

istimâ‘: (Ar.) 1. Kulak verme, dinleme. 2. Dinleyip kabul etme. 10a/13, 113a/3b

isti‘mâl: (Ar.) Kullanma. 85b/2

istimân: (Ar.) Amân dileme. 36a/12, 84b/18

istinsâḥ: (Ar.) Kopya edip bir sûretini çıkarma. 2a/5,6, 51b/4, 75b/7

istirâḥat: (Ar.) Dinlenme. 6a/8

istircâ: (Ar.) Dileme, yalvarma. 35a/9

istişâre: (Ar.) Danışma. 84b/19

işrâb: (Ar.) 1. İçirme. 2. Bir maksadı kapalı olarak îmâ yoluyla anlatma, çitlatma. 127b/15b

iştiğâl: (Ar.) Uğraşı. 42a/9, 42b/2, 50a/3, 70a/8, 70b/10, 79a/7

istiḥâr: (Ar.) Meşhûr olma, ünü yayılma. 3a/3, 47a/10a, 47b/2, 53a/12, 56a/9, 58a/14, 63a/14, 63b/14, 70b/8, 84a/18, 87b/11, 138a/19

istikâ: (Ar.) Şikâyet etme, yanıp yakılma. 95b/2

iştiḥkāk: (Ar.) Türeme. 2b/16

iştimâl: (Ar.) Kapsama. 35a/8

istirâk: (Ar.) Ortak olma, birlikte bulunma, ortaklık. 107b/14

iştiyâk: (Ar.) Büyük arzu duyma, özleme, özleyiş. 95b/8

‘işve: (Ar.) Cilve, naz. 50b/2, 94b/8a, 123b/4b, 126b/11b

i'fâ: (Ar.) Verme. 6a/14, 85b/3, 100a/27b

itâb: (Ar.) Azarlama, paylama. 126a/19a

i'tibâr: (Ar.) Saygı görme. 9a/1, 21a/4, 46a/13, 84a/10, 104b/4d

i'tikâd: (Ar.) İnanma, kalben tasdik ederek inanma, inanç. 104b/21c

i'tilâ: (Ar.) Yükselme, yukarı çıkma. 120a/7

itkân: (Ar.) 1. Sağlam kılma, sağlamlaştırma. 2. Şüpheye yer bırakmayacak şekilde bilme. 113b/15a

itmâm: (Ar.) Bitirme, tamamlama. 23a/5, 53a/12, 107a/6b

ittibâ'en: (Ar.) Tâbi olarak, uyarak. 2a/14

ittikâ: (Ar.) Dayanma. 63a/5, 64a/5

ittişâl: (Ar.) Yakınında. 4a/2,3, 6a/3, 11a/12, 31a/5, 37a/5,6, 39a/4, 63a/7, 70a/12, 84a/14, 85b/18

izâle: (Ar.) Giderme, yok etme, ortadan kaldırma. 111b/15

izâm: (Ar.) Büyükler, ulular, seçkin kimse-ler. 83a/3, 100b/18d

i'zâz: (Ar.) Saygı gösterme. 27b/9a

izdivâc: (Ar.) Evlenme. 2b/17, 54a/6, 68a/5

izhâr: (Ar.) Gösterme. 52b/4a, 79a/10, 84a/12, 85a/12,16, 86b/16, 95a/13, 99a/12a, 104a/11a,17a, 128a/9b

izz: (Ar.) Şeref, itibâr. 24a/18b, 78a/6, 93b/9, 96a/12d, 120b/7b

izzet: (Ar.) 1. Kıymet, itibar, büyüklük, yücelik. 2. Hürmet, saygı, ikram. 5a/15, 50b/13, 78a/2,3,4, 93b/3, 96b/2b, 104b/19b, 127b/6a

J

jengâr: (Far.) Pas, kir. 24a/7a

K/Ğ

ķabâhat: (Ar.) Suç, kusur. 24b/21, 104a/3b

ķabîl: (Ar.) Benzer. 29a/12,13

ķabiliyyet: (Ar.) Yetenek. 87b/4

ķabir: (Ar.) Mezar. 25a/5, 52b/5b

ķable'l-icâzet: (Ar.) İcâzetten önce. 54a/6

ķabr: (Ar.) Mezar. 3b/4,17, 4a/3,12, 11a/11, 15a/4, 25a/6, 27b/18a, 30a/11,13, 42a/4, 69b/16a, 79a/17, 84a/13,14,15, 87a/6, 97b/11b, 131a/9b, 137a/10b

ķabr-i 'âlî: (Ar.) Yüce kabir. 3b/17

ķabristân: (Ar.) Mezarlık. 4a/3, 25a/5, 42a/5, 43a/14, 47a/12a, 57a/4, 70a/12, 82a/16

ķabr-i şerîf: (Ar.) Şerefli mezar. 3b/4, 4a/12, 11a/11, 15a/4, 42a/4, 84a/13,14,15

ķadem: (Ar.) Ayak. 5b/11b, 8a/12, 39a/2, 43a/4, 51b/5, 53a/3, 56a/3, 61a/3, 74a/3, 86a/18, 94a/7b, 95a/6, 110a/2b, 117a/10a, 126a/12b, 132b/2c

ķadem-nihâde: (Ar.-Far.) Ayak basmış. 8a/12, 39a/2, 43a/4, 51b/5, 53a/3, 56a/3, 61a/3, 86a/18

ķadem-rencîde: (Ar.-Far.) Tenezzül edip, burnunu kırıp gelme. 95a/6

ķadîd: (Ar.) Çok zayıf. 35a/11

ķadr: (Ar.) Değer, şeref. 24b/25, 27b/4a,5a, 43a/13, 45a/2, 46a/16, 54a/8, 56a/13, 58a/9, 61a/10, 68a/12, 69a/5a, 78a/3, 81b/14, 89a/14, 94a/8b

kâffe: (Ar.) Tümü, hepsi. 2b/7

kâfi: (Ar.) Yeterli. 81a/17, 84a/16, 85b/17, 143a/2

kâhil: (Ar.) 1. Erişkin, olgun, yetişkin kimse. 2. Gayretsiz, tembel kimse. 104a/10c

kahr: (Ar.) 1. Zorlama. 2. Üzüntü duyma, kederlenme. 24a/10b, 93a/17, 96b/12c, 97a/13c, 123a/12, 127b/5a, 128b/19a, 129a/13a, 130a/13

Ḳahramân: (Far.) 1. Kahremân, İran mitolojisinde adı geçer. Pişdâdiyan sülâlesinden Tahmurs'un oğludur. Devlet tarafından çocukken kaçırılıp onlar arasında büyümüştür. Ergenlik çağına gelince suda aksini görüp devlere benzemediğini anlamış ve bir gergedana binerek insanların bulunduğu yere gitmiştir. Orada birçok kişiyi öldürmüştür. Rüstem pehlivanın yendiği ve Kahremân-ı kâtil lakabıyla tanınan kişidir. 2. İş buyuran hüküm sâhibi. 3. Savaşta yiğitlik ve cesâret göstererek korkusuzca dövüşen kimse, yiğit, bahadır. 97b/8a

ḳaht: (Ar.) Azlık, kıtlık, yokluk. 98a/13

ḳâ'il: (Ar.) Râzı olmuş, boyun eğmiş, kabul etmiş. 95b/15

kâ'in: (Ar.) Olan, bulunan, var olan, mevcut olan. 50a/11, 79a/2, 89a/3

kâle: (Far.) 1. Kumaş. 2. Sermâye. 123b/5b

ḳâleb: (Ar.) Kalıp. 127a/17b

kâm: (Far.) 1. Umduğuna ve istediğine erişmek. 2. Arzu, emel. 3. Lezzet, tat. 57a/6, 94a/2a, 113b/5a, 114b/8a, 119b/13a, 123a/17b, 132a/17b

kâmil: (Ar.) Tam, olgun, bilgili. 8a/6, 24a/6a, 25a/3, 84a/8, 94a/9b, 99a/8a, 100b/10b, 105a/9a, 114a/5

kâmilên: (Ar.) Tamâmen, büsbütün. 42a/5, 83b/4a

kâmrân: (Far.) Arzusuna, murâdına ermiş, bahtiyar. 104b/6d

kâm-yâb: (Far.) Mutlu. 43a/8, 56a/8, 79a/6, 80a/9, 81b/18

ḳanâ'at: (Ar.) Yetinme. 79b/4, 97b/8c, 104b/20b, 126b/14b

ḳanâ'atkâr: (Ar.-Far.) Elindeki ile yetinen. 3a/14, 42a/10, 52a/7

ḳâni': (Ar.) Yetinen, kanâat eden. 24b/8

ḳarîb: (Ar.) Yakın. 79a/12, 99a/11c

ḳarîḥa: (Ar.) Düşünüp kendiliğinden bir fikir ortaya koyabilme hassası, düşünce kuvveti. 101b/6

ḳarîn: (Ar.) 1. Yakın, karib. 2. Bir durumla nitelenen, bir şeye eren, sâhip olan. 3. Hısım, komşu, arkadaş, dost. 112a/9b

kâr u kesb: (Far.) Kâr ve kazanç. 3a/4

ḳarye: (Ar.) Köy. 10a/18, 32a/2, 33a/3, 52a/3, 53a/6, 54a/7,8, 61a/2, 68a/2, 86a/16, 89a/3, 100b/19b

ḳarz: (Ar.) Ödünç. 136a/12

ḳasâvet: (Ar.) Üzüntü, gam, keder, tasa. 104a/17b

ḳaşd: (Ar.) Kasıt. 10a/18, 27a/17, 104a/21a, 112b/3b

ḳaşr: (Ar.) Köşk, saray. 24a/11b, 93b/2,5, 103b/3a,5a

kāšāne: (Far.) Büyük, süslü köşk, mükellef ev. 104b/25c

katl: (Ar.) Öldürme. 36a/11,12, 100b/19c

kaṭre: (Ar.) Damla. 78a/4, 79b/7, 109b/8a

kaṭiyyen: (Ar.) Kuvvetli olarak, kuvvetle. 42a/17, 52b/Derkenar

kavm: (Ar.) Topluluk. 30a/10, 98a/8, 132b/14c

kay: (Ar.) Kusma, gaseyan, istifrağ. 111b/15

kayşer: (Ar.) Hükümdâr. 24a/11b, 95a/16

kazâ: (Ar.) 1. Olacağı ezelden Cenâb-ı Hak tarafından takdir olunan şeylerin vukua gelmesi. 2. İlçe. 43b/15, 68a/2,8, 86a/15, 93a/6

kazâ-zede: (Ar.) Kazaya uğramış (kimse). 82a/15

kāzib: (Ar.) Yalancı. 24b/2

kāzibe: (Ar.) Yalan söyleyen (kimse). 21a/8

kebîr: (Ar.) Büyük, ulu. 1b/7, 3b/15, 8a/9, 12a/13, 20a/16, 31a/4, 37a/7, 39a/4, 52a/12,13,15, 52b/Derkenar, 63b/17, 68a/11, 70a/9, 80a/10, 81b/15, 82a/13, 84a/6, 84b/10, 85b/18, 99a/22c

kec-rev: (Far.) Eğri gidişli, düşüncesi ve gidişi kötü, tuttuğu yol çarpık olan. 116b/6

keçkül: (Far.) Dilenci çanağı, keşkül. 96a/19d

kefil: (Ar.) Kefâlet eden. 24b/9

kelâm: (Ar.) Söz. 33a/17, 85a/12, 95b/13, 111a/9a, 117a/6a

kelimât: (Ar.) Kelimeler. 83a/7

kemâl: (Ar.) Mükemmel olma, olgunluk. 3b/14, 5b/7a, 20a/6, 24a/5a, 24b/25, 27b/2a,8a,

50b/11, 54a/15, 63b/8, 70b/12, 81a/2, 82a/14, 84b/16, 86b/15, 94a/21e, 97a/7a, 104a/9b, 109a/5a,6a,8a,11a, 110b/13b, 111a/3b, 125a/9a, 134b/4a, 136a/10

kemâlât: (Ar.) Sâhip olunan olgunluklar. 2a/15, 23a/5, 24a/4a, 36a/5, 54a/16, 56a/7,10, 57a/2, 58a/3, 61a/7,12, 66a/4, 70b/8, 79a/10, 81a/12, 81b/4,10,17, 84a/12, 90a/5, 99a/22b, 109a/8a, 132a/7a

kemân: (Far.) Yay. 94b/17a

kemend: (Far.) 1. Uzaktaki bir kimseyi veya şeyi çekip yakına getirmek için atılan ucu ilmikli ip. 2. Sevgilinin saç kıvrımı. 3. Yay kurmada kullanılan deri veya örgü kuşak. 132a/9b

kemhâ: (Far.) Düz veya desenli dokunan makbul eski bir ipek kumaş çeşidi, havsız kadife. 134a/15b

kemter: (Far.) Çok değersiz, çok aşağı, pek itibarsız, en hakir. 94b/11a

kenz: (Ar.) Hazîne, defîne. 79b/4, 94b/8a, 105b/6a

kerâmât: (Ar.) Kerâmetler. 14a/4, 29a/16, 33a/16, 52b/5a, 86b/16

kerâmet: (Ar.) Cömertlik. 24b/2, 52a/6, 83a/4, 84a/12, 96a/11d,20d, 97a/5a, 99a/12a, 105b/6a

kemter: (Far.) Değersiz. 63b/4, 94b/11a, 96b/7b, 136a/5

kerem: (Ar.) Lutuf, iyilik, ihsân. 5b/2b, 93b/11, 94a/2a,8b,17c,8e, 96a/6b, 97a/5a, 98b/15b,19b, 105a/4a,8a, 108a/8a, 109a/11a, 114b/15a, 116b/17, 122a/5b, 125b/17a, 126b/14b, 127a/18a, 127b/2b, 132b/13c

kerîme: (Ar.) Kız evlat. 2b/16, 8a/8,10, 10a/6, 17a/9, 47b/8, 51b/6, 54a/6, 55a/16, 56a/15,16, 64a/3, 68a/5, 69a/14b, 80a/3, 83b/14a,18a, 84a/8,11, 115a/14

kesb: (Ar.) Çalışarak kazanma. 3a/4, 5a/8, 27b/8a, 33a/5, 53a/12, 56a/10, 58a/14, 70b/8, 81a/13, 94a/17b

keşîre: (Ar.) Çok. 2a/9

keşfen: (Ar.) Keşif yoluyla. 20a/12

keşti: (Far.) Gemi. 75b/2, 96a/13c

ketm: (Ar.) Gizleme, saklama. 27b/1a, 108b/17, 128b/18b

kevn: (Ar.) 1. Olma, vukû bulma, ortaya çıkma. 2. Varlık, vücut, mevcûdiyet. 95b/17, 112b/11a, 119a/18a

kevineyn: (Ar.) Dünyâ ve âhiret. 30a/12, 127b/3b

kevkeb: (Ar.) Yıldız. 97a/14a

kevineyn: (Ar.) İki âlem. 127b/3b

killet: (Ar.) Azlık. 104a/6c

ķırâ'at: (Ar.) Okuma, mutâlaa. 46a/11, 64a/2, 93a/11

ķırba: (Ar.) Su tulumu. 36a/12

ķismet: (Ar.) Nasip, pay. 24b/10

ķışşa: (Ar.) Hikâye. 82a/17, 104b/18d, 114a/18

ķissîs: (Ar.) Keşiş, manastırda münzevî bir hayat yaşayan, hiç evlenmemiş hristiyan papazı, karabaş. 125a/12b

ķışriyye: (Ar.) Kışrî (kabukta kalan, derin olmayan, kışır ile ilgili) kelimesinin tamlama-

larda ortaya çıkan aynı mânâdaki müennes şekli. 111b/20

ķıtâl: (Ar.) Vuruşma, birbirini öldürme, savaş. 125a/16b

ķibâr: (Ar.) Büyük, ulu ve seçkin (kimse). 3b/8, 57a/6, 78a/5, 94a/8c, 96a/17d, 98a/11, 107b/8, 128a/4a

ķibriyâ: (Ar.) 1. Büyüklük, ululuk, azâmet. 2. Allâh, Cenâb-ı Hak. 103b/11a

ķilk: (Far.) Kamış kalem. 29a/7, 96b/3c, 108a/13a, 109a/8b, 119b/5b, 128b/17b, 129a/18b, 133b/17a, 136b/5

ķîl ü ķâl: (Ar.) Boş söz. 63b/9, 133b/14b

ķirâm: (Ar.) Soyu temiz, şerefli kimseler. 2a/9, 4a/2, 14a/4, 39a/7, 46a/11, 61a/4, 79a/5, 81a/10, 83a/3, 84a/5, 86a/12, 89a/5, 90a/5, 107b/8, 139a/12

ķirmân: (Tür.) 1. Hisar, kale. 2. Ağaçtan yün eğirecek başlı iği. 96a/17b

ķise: (Far.) Torba, kese. 86a/14, 104b/23c

ķisvet: (Ar.) Elbise, üst baş, kılık kıyafet 115b/3a

ķizb: (Ar.) Yalan. 24b/24, 125b/12b, 135a/13b

ķubh: (Ar.) Çirkinlik. 50b/6, 98b/5c, 135a/10b

ķudemâ: (Ar.) Eskiler. 83b/2a,5a, 130a/15

ķudûm: (Ar.) Uzak bir yerden, uzun bir yoldan gelme, bir yere ayak basma. 93b/16

ķudret: (Ar.) Güç. 63b/16, 100a/5c, 104b/13b, 115b/4a, 117b/20, 119a/16a, 128a/12c, 129a/18b, 133b/17a, 136b/4

kudûret: (Ar.) Tasa. 35a/7

kufl: (Ar.) Kilit. 122a/5a

kulḳul: (Ar.) Bir şeyin hareketiyle hâsıl olan sadâ, ses. 135a/5b

kulûb: (Ar.) Kalpler. 24a/7a, 35a/11

kulzüm: (Ar.) Deniz. 96a/10b

kurb: (Ar.) Yakın. 17a/6, 37a/6, 79b/6, 86a/18

kuşvâ: (Ar.) Ulaşılabilecek son nokta. 5a/10, 9a/6, 81a/13

kuṭbu'l-ʿarîfîn: (Ar.) Âriflerin en yücesi. 13a/3

kûy: (Far.) Köy. 24b/24

kuyûdât: (Ar.) Kayıtlar. 42a/17

kuzât: (Ar.) Kadılar. 84a/7

küdûrât: (Ar.) 1. Bulanıklıklar, kirler. 2. Kaygılar, tasalar, kederler. 94a/13b

küll: (Ar.) Bütün. 55a/1, 117a/12a

küllî: (Ar.) Bir şeyin bütünü, hepsi. 21a/1, 43b/9, 54a/4, 85a/14

külliyât: (Ar.) 1. Bir yazarın basılmış eserlerinin tamamı. 2. Bir şeyin bütünü, hepsi. 2b/ Derkenar

künc: (Far.) Köşe, bucak. 122a/5a, 131b/5b, 137a/2a

kürsî-nişîn: (Ar.) Tahta oturan. 50b/12

küşâd: (Far.) Açılış, açma. 75b/3, 94a/9d

küttâb: (Far.) Kâtipler, yazıcılar. 39a/1,8, 93a/3,7, 95a/2, 105b/12a, 112a/4b, 130b/8b

kütüb: (Ar.) Kitaplar. 2a/5, 39a/5,8, 43b/3, 45a/2

L

lâcerem: (Ar.) Şüphesiz, besbelli. 95b/14

lafz: (Ar.) Söz. 63b/12

laḥlaḥa: (Far.) Misk, kâfûr. 109b/3a

lâne: (Far.) 1. Yuva, ev. 2. Kuş yuvası. 52b/6b, 115a/3, 130b/6b, 134a/9b, 135b/3a

laṭîf: (Ar.) Hoş. 34a/6, 81b/1, 111a/9a

lâyık: (Ar.) Uygun. 6a/8, 21a/3, 27b/14a, 42b/10, 55a/1, 85b/16, 99b/33c, 105a/11a, 114b/14a, 118b/10, 119b/13a, 122b/8a, 132b/5b, 137a/7b

lâyü'ad: (Ar.) Adedi belli olmayan, pek çok. 115b/10b

lebbeleb: (Far.) Dudak dudağa. 109b/4a

lerze-nâk: (Far.) Titreyen. 84b/9

levḥ: (Ar.) Levha. 23a/11, 110a/7b, 131a/7a, 136a/18

leyle: (Ar.) Gece. 43a/13, 120b/5c, 133b/8b

libâs: (Ar.) Elbise. 19b/2, 115b/3a

lîk: (Far.) Ama ancak, lâkin. 51a/8, 98b/6c, 114a/12

likâ: (Ar.) 1. Yüz, çehre. 2. Kavuşma, buluşma. 93b/12, 105a/15a, 125a/17a, 134b/15b

liyâkat: (Ar.) 1. Lâyık olma, değerlilik. 2. İktidar, hüner, fazîlet. 81a/13, 128b/7b

luṭf: (Ar.) İyilik, lutuf. 24a/7a, 27b/5a, 27b/5a,9a, 30a/11, 66a/11, 93a/17, 94a/9e,15e, 96a/3a, 96b/11b,15b, 97a/5a, 5b, 97b/19a,13b, 98b/19b, 99b/26c, 105a/9a, 107a/5a, 107b/4, 108a/3b, 108b/20, 111a/9b, 111b/7,19, 112a/7a, 115a/9, 116b/17, 118b/3,5, 122b/7a, 124a/10a,

124b/3a, 127b/16b, 128a/11b, 129b/12a, 19a,
130a/14, 134b/10a, 136a/10

lûcce: (Ar.) 1. Engin deniz, umman. 2. Kala-
balık, gürûh, cemmigafir. 96a/7b

M

māʾ: (Ar.) Su, âb. 134b/20a

maʿālî: (Ar.) Yüce ve üstün dereceler. 8a/9

maʿārif: (Ar.) Bilimler. 78a/2, 94a/17b, 15e,
95b/6, 109b/11b, 113a/1a, 115a/3, 121a/2a,
135b/11b

mā-baʿd: (Ar.) Sonrası, sonu. 83b/1a, 84b/1,
85b/1, 86b/20, 87b/1, 93a/21, 93b/1, 94a/1a,
98b/29d, 99a/29a, 29b, 25c, 99b/1a, 32a, 1b, 35b,-
1c, 36c, 100a/1a, 34a, 1b, 1c, 23c, 100b/1a, 22a,-
1b, 34b, 1c, 32c, 1d, 104a/1b, 2d, 107a/2a, 107b/21,
108a/1a, 108b/22, 123a/2a, 124a/1b, 125a/1b,
126a/1b, 133b/13b

mābeyn: (Ar.) İki şeyin arası, ara. 112b/10b

mācerā: (Ar.) Serüven. 4a/12

māder: (Far.) Anne. 50b/5, 69a/14a

maʿdûde: (Ar.) Sayılı. 59a/10

maʿdûm: (Ar.) Var olmayan, yok, nâbud.
108a/6a

mağdûr: (Ar.) Haksızlığa uğramış. 59a/2

māfilhā: (Ar.) 1. Öteki dünyâ, âhîret. 2. Onun
içinde olan her şey. 119b/15b

mağfiret: (Ar.) Bağışlama. 5a/12, 35a/6,
75b/3

mağfûr: (Ar.) Affedilmiş, bağışlanmış.
10a/8, 21a/14, 23a/4, 6, 24a/2a, 27a/2, 30a/13,
34a/3, 35a/2, 36a/8, 42b/4, 5, 43b/1, 15, 46b/1,

47a/4a, 5b, 52b/8b, 61a/8, 63a/9, 63b/17, 18,
64a/1, 69a/9b, 69b/2a, 13a, 75b/6, 79a/6, 79b/7,
80a/5, 10, 81a/10, 82a/18, 83a/6, 84a/7

mağfûrun-leh: (Ar.) Allâh tarafından bağış-
lanmış. 47a/5b

mağmûm: (Ar.) Gamlı, kederli, hüznü. 108a/5a

mağrûr: (Ar.) Kendini beğenen, böbürlen, kibirli, gururlu. 93b/11, 113a/2b, 116b/5

māh: (Far.) Gökteki ay, kamer. 6a/1, 22a/6a,
50b/4, 87a/5, 93a/10, 94b/9a, 7b, 96a/14b,
96b/3b, 97b/19b, 98b/13c, 103b/13a, 105b/7b,
106a/3, 106b/8a, 108a/12a, 116a/15, 119a/3a,
124b/15a, 128a/2c, 130b/3b, 131a/2b, 133a/12a,
134b/18b

maḥabbetullāh: (Ar.) Allâh sevgisi. 10a/12

maḥall: (Ar.) Yer, mekân, mevkî. 1b/11,
22a/9a, 69b/16a, 88b/4

maḥalliyye: (Ar.) Yerel. 39a/6, 53a/8, 68a/4,
69a/2a, 80a/5

maḥbûb: (Ar.) Sevilen, sevgili. 23a/12,
83a/17, 96b/22a, 98b/11c, 103b/10a, 106a/6,
110b/3a, 123b/4a, 133a/5b

maḥbûs: (Ar.) Bir yere kapatılmış, hapsedilmiş. 107b/5

maḥcûb: (Ar.) Utanma. 47a/6a, 52b/6a,
83b/15a

maḥdûm: (Ar.) 1. Erkek evlat, oğul. 2. Ken-
disine hizmet edilen kimse, efendi. 3a/7, 17a/4,
19a/12, 19b/11, 22a/16b, 24a/2a, 27a/2, 28a/3,
32a/2, 34a/7, 35a/2, 42b/7, 46b/2, 51b/11, 12,
52a/11, 52b/12a, 58a/4, 12, 66a/11, 75b/6,
86a/18, 87b/9, 93a/11, 94a/8b, 16b, 8e, 109a/4b,
120b/8c, 139a/15

maḥfî: (Ar.) Gizli. 47a/3a,7a, 100b/5b, 123b/7a

maḥfice: (Ar.) Gizli bir şekilde, gizlice. 5b/3a, 126b/20b, 134b/14b

maḥfil: (Ar.) Konuşup görüşmek, çeşitli konularda fikir alışverişinde bulunmak vb. amaçlar için bir araya gelinen yer, toplantı yeri. 96b/5d, 111b/2,9

maḥlaş: (Ar.) Takma isim. 8a/4, 120b/8c

maḥmûr: (Ar.) 1. İçkiden sersemleşmiş, kendinden geçecek duruma gelmiş kimse. 2. Uyku sersemliğini üzerinden atamamış, uykusunu açamamış, yarı uykulu kimse. 125a/4a

maḥşûl: (Ar.) Ürün, hâsıl olan şey. 3a/16, 3b/3

maḥşûşa: (Ar.) Özel. 6a/9, 13a/6

maḥşer: (Ar.) Kıyâmet günü. 22a/5a, 115a/10, 118a/11, 131a/5a, 135b/14c

maḥtûm: (Ar.) Mühürlü. 86a/1

maḥviyet (Ar.) Alçak gönüllü olma. 79b/4

mā'ide: (Ar.) Sofra. 5b/6b

ma'îşet: (Ar.) Yaşamak için gerekli olan şeyler, geçim, dirlik. 84b/3, 124a/18a

ma'iiyet: (Ar.) Birlik, berâberlik. 87b/3

maḳâlât: (Ar.) 1. Gazete veya dergide yayımlanan yazılar, makâleler. 2. Sözler. 96a/18d

maḳâm: (Ar.) Durulacak yer, mekân. 6a/9, 9a/7,12, 21a/11, 33a/6,9, 44a/3, 50a/6, 51a/5, 52b/19b, 70a/9, 71b/7, 81b/10, 89a/15, 97b/6b, 98b/23d, 99a/24b, 100a/12b, 103b/10a, 105b/2b, 115b/18c, 134a/2b

maḳâm-ı fetvâ: (Ar.) Fetvâ makâmı. 44a/3, 51a/4

maḳâm-ı iftâ: (Ar.) Şeyhülsîlâmlık makâmı. 21a/11, 33a/9, 68a/6, 89a/15

maḳâm-ı mübârek: (Ar.) Mübârek makâm. 9a/12, 70a/9, 79a/10

maḳarr: (Ar.) Merkez. 63b/15, 85a/13, 100b/9d

maḳbere: (Ar.) Mezârlık. 13a/6, 36a/7

maḳbûl: (Ar.) Kabul edilen. 2a/8, 2b/12, 28b/4, 111a/5c, 119a/5b, 128a/10a

maḳdem: (Ar.) Gelme, geliş. 51b/8,14, 97a/8c, 105b/4a,10a

maḳşad: (Ar.) Amaç. 36a/9, 52b/7a, 81a/12, 83b/7a, 108a/9a, 116a/4

maḳşûd: (Ar.) Söylenilmek, belirtilmek istenen, kastedilen. 24b/3, 29a/8, 86b/8, 106a/20, 106b/9a, 108a/2a, 108b/11, 109a/4a, 114b/13a, 119b/19a, 135a/7a

maḳşûr: (Ar.) 1. Kısaltılmış, kasredilmiş. 2. Bir şey için ayrılmış, bir şeye hasr veya tahsis edilmiş. 107b/4

maḳtûl: (Ar.) Öldürülmüş, katledilmiş kimse. 107a/11a

maḳûd: (Ar.) 1. Bağlanmış, düğümlenmiş. 2. Akdedilmiş. 114b/10a, 115a/4

mâlik: (Ar.) Sâhip. 79b/4, 82a/3, 97b/15a, 99a/1a, 103b/3a

mā-melek: (Ar.) Mal varlığı. 83b/13a

ma'mûr: (Ar.) Gelişip güzelleşmiş. 24a/10a, 99a/18a, 99b/5c, 104b/5c, 107a/15a, 107b/7

ma'mûre: (Ar.) Mâmur (gelişip güzelleşmiş, bayındır duruma gelmiş, şenlikli) yer, şehir vb. 97a/14c

mânend: (Far.) Benzer, eş, misil. 5b/4b, 27a/13, 97a/14b,4c, 111a/3b, 119a/2a, 124b/8a, 129b/3a,10a, 137a/3b

ma'neviyye: (Ar.) İçe, öze âit olan. 1b/9

mâni': (Ar.) Engel. 83b/6a, 111b/15, 133a/3a,5a

manşib: (Ar.) Devlet hizmetinde büyük memurluk, erişilmek istenen yüksek mevkî, makam. 24b/11, 94a/15d, 104a/9b, 108a/5a, 117a/11b, 135b/18c

manzûme: (Ar.) Vezinli, kafiyele eser. 2a/7, 22a/4a, 24a/15a, 29a/5, 30a/3, 34a/5,12, 119b/7b

mâr: (Far.) Yılan. 24b/14, 95a/13, 118a/4, 134b/9a

maraz: (Ar.) 1. Hastalık, illet. 2. Kibir, gurur, benlik gibi mânevî bünyeyi rahatsız eden kusurlardan her biri. 29a/15, 99a/24a, 143a/13

ma'rifet: (Ar.) Bilme, ustalık, beceri. 51b/2, 95a/5, 97a/11a, 104b/12c, 127a/19b

ma'rûf: (Ar.) Bilinen, belli, mâlum. 10a/8, 19a/4,14, 22a/14a, 31a/3, 33a/4, 37a/2, 38a/2, 39a/6, 50a/2, 52a/14, 79a/2, 82a/14, 87a/2, 94a/12b

mâsivâ: (Ar.) 1. Bir şeyin dışında kalan ve ondan başka olan her şey. 2. Allâh'ın zâtı dışındaki bütün varlıklar. 79b/4, 103b/8b

maskaṭ-ı re's: (Ar.) Doğum yeri, dünyâya gelinen yer, vatan. 1b/9, 35a/4

maṭar: (Ar.) Yağmur 27b/19a

maṭbû': (Ar.) Basılı. 1b/17, 2a/8, 29a/14, 37a/4, 43a/16,18, 43b/11, 64a/1, 71b/11, 77a/8

mâtem: (Ar.) Yas. 42a/14

maṭla': (Ar.) İlk beyit. 11b/1

maṭlab: (Ar.) İstenilen, talep edilen şey, istek, meram. 24b/4,5, 117b/12

maṭlûb: (Ar.) İstenilen, aranılan, istek ve arzu duyulan, talep edilen şey. 109a/3a

mazhar: (Ar.) Şereflenme, nâil olma. 85a/10,13

mazhariyye: (Ar.) Erişme, nâil olma. 1b/9

mazlûm: (Ar.) Zulme uğramış. 59a/2, 108a/5a

maẓmûn: (Ar.) Kavram, ince söz. 23a/12, 113a/11a, 133a/6b

ma'zûl: (Ar.) İşten çıkarılmış, işine son verilmiş, azledilmiş. 100a/5a

ma'zûr: (Ar.) Mâzereti olan, özrü bulunan, özürlü. 95b/14

me'âcîn: (Ar.) Mâcunlar. 95a/8

mebâdî: (Ar.) Başlangıçlar, ilk devreler. 2a/18, 19a/14, 53a/7, 70b/13, 89a/4

mebâḥiş: (Ar.) Konular, bâhisler. 77a/7

mebhût: (Ar.) Şaşmış, şaşırmış, şaşkın, hayran, mütehayyir. 100b/17c

mebnî: (Ar.) Buna dayanarak. 23a/3, 70b/18

mebrûre: (Ar.) İyi olan, övülen, beğenilen, makbul kadın. 58a/14, 80a/13, 105b/13a

mebzûl: (Ar.) Bol. 24a/7a

mecebûr: (Ar.) Zorunlu. 54a/13,14

mecnûn: (Ar.) 1. Delice seven, tutkun. 2. Deli, divâne. 3. Leylâ ile Mecnûn hikayesinin erkek kahramanı. 24b/13, 95b/16, 117a/12a, 124a/10b

mecrûh: (Ar.) Yaralanmış, yaralı. 95b/10, 124b/14b, 125a/6a

medâr: (Ar.) Vesîle, vâsıta. 33a/17, 111b/9

medd: (Ar.) Uzatma, çekme. 50b/15, 96a/7c, 105a/12a, 111b/4, 130b/16a

medfûn: (Ar.) Toprağa gömülmüş, defnedilmiş ölü. 1b/11, 10b/3,4, 12a/2,3,4,5,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19, 13a/4,6, 14a/3,7, 17a/7, 21a/10, 22a/4a, 23a/13, 25a/6, 26a/6,15, 34a/11, 36a/7, 37a/6, 38a/4, 42a/3, 43a/15, 71b/2,13, 77a/4, 81b/20, 82a/16, 90a/8, 100b/21d, 121a/1b

medh: (Ar.) Övgü. 85a/11, 95b/4, 98a/12, 99b/31a, 100a/11b, 104a/19c, 105a/18a, 111a/1c, 114a/11, 135a/17b

medîd: (Ar.) Uzun. 79b/4

medîde: (Ar.) Uzun. 80a/7, 81a/11

meffâr: (Ar.) 1. Fahirlenme, övünme. 2. Övünmeye sebep olan, övünmeyi gerektiren. 30a/12, 127b/3b

mefrûşe: (Ar.) Döşenmiş. 80a/15

meftûn: (Ar.) Tutkun, vurgun olan âşık. 54a/15, 124a/4a

megesrân: (Far.) Sinek kovan, yelpâze. 109b/10b

mehâbet: (Ar.) Büyük ve heybetli kimse-ler veya şeyler karşısında duyulan çekinme ve korku hissiyle karışık saygı. 105b/3b

mehcûr: (Ar.) Uzaklaşmış, uzakta kalmış, ayrı düşmüş. 92b/6, 118b/4, 119b/8b, 128a/14c

mehd: (Far.) Beşik. 46a/5, 50a/3, 51b/6, 52a/3, 58a/2, 63a/3, 66a/3, 69a/3a, 70a/3, 71b/2, 78a/3, 79a/3, 80a/2, 81a/7, 84b/2, 85a/5, 89a/4

mehd-ârâ: (Ar.-Far.) Beşik süsleyen. 46a/5, 50a/3, 52a/3, 58a/2, 63a/3, 66a/3, 69a/3a, 70a/3, 72a/2, 79a/3, 80a/2, 81a/7, 85a/5, 89a/4

meh-rû: (Far.) Ay yüzü 50b/8, 97b/3a, 133b/14a

mekârim: (Ar.) Cömertlik, kerem, şeref. 96a/15d, 110a/11a

meknûn: (Ar.) Saklanıp korunan, saklı, gizli. 100b/20d

mekremet: (Ar.) 1. Cömertlik, el açıklığı, ihsan, kerem. 2. Saygı, hürmet, izzet. 96a/8b

mekteb: (Ar.) Okul. 24b/17, 80a/16, 86a/15

melâ'ik: (Ar.) Melekler. 43a/6, 61a/7, 70b/21, 81b/12,17

melâ'ik-enîs (Ar.) Melek gibi dost, arkadaş. 89a/6

melâlet: (Ar.) Bıkma, usanma, usanç, melâl. 137a/14a

melik: (Ar.) Padişah. 50a/7, 69b/3a

mel'ûn: (Ar.) Lânete dûçâr olan, rahmet-i Hak'dan mahrum olan. 110b/10a

memnî: (Ar.) Menedilmiş, yasaklanmış, yasak. 135b/17c

memnûn: (Ar.) Hoşnut olan (kimse). 3b/3, 81b/3, 84b/18

me'mûriyyet: (Ar.) Memurluk, devlet işi 2b/3, 82a/11

men'c: (Ar.) Yasaklama, önleme 21a/10,14,15, 125a/12b

menâfi: (Ar.) Yaralar, faydalar, kârlar, menfaatler. 2a/9, 90a/2

menâhî: (Ar.) Yasaklar. 21a/10

menâşib: (Ar.) Mansıblar, makam ve mevkiler. 24b/3

menâzil: (Ar.) Menziller. 1b/16, 29a/5,7, 30a/3,4, 87b/5

menba: (Ar.) Herhangi bir şeyin ortaya çıktığı meydâna geldiği, zuhûr ettiği yer, mebde, menşe. 22a/10a, 81a/2, 94a/9c, 100b/10c, 105a/8a

menkabet: (Ar.) Din büyüklerinin, kahramanların ve târihî şahsiyetlerin üstün vasıflarını, ahlâkî meziyetlerini, olağanüstü iş ve davranışlarını destânî-efsânevî bir üslûpla anlatan fıkra, hikâye vb. 100a/13c, 105b/6a

menkûl: (Ar.) Rivâyet edilen, anlatılan. 14a/4, 81b/15

menkût: (Ar.) Üzerine nokta konulmuş, noktası olan, noktalı. 97b/17c, 121a/18a,11b

mensî: (Ar.) Unutulmuş, hatırdan çıkmış. 10b/4

mensûb: (Ar.) Âid, bağlı. 18a/4, 86b/13

menzil: (Ar.) 1. Varılacak yer. 2. Yolcuların konakladıkları yer, konak, konak yeri. 11a/2,4, 29a/8, 96b/23e, 99a/9b,8c, 106a/20, 115b/14c

merâhim: (Ar.) Merhametler, acımalar. 96a/14d

merâsim: (Ar.) Törenler. 81b/8, 86a/9

merâtib: (Ar.) Mertebeler, rütbelere. 1b/8, 5a/10, 29a/11, 87b/5

merbû: (Ar.) Bağlı. 14a/8

mercan: (Ar.) 1. Ilık denizlerde yaşayan, ağaç gibi kök salarak büyüyen, kırmızı renkli, kalker iskeletli hayvan. 2. Bu iskeletten elde edilen ve süs eşyâlarının yapımında kullanılan kırmızı madde. 94b/7a

merci: (Ar.) Başvuru yeri. 50b/16, 105a/8a, 136a/14

merd: (Far.) Yiğit. 24a/8b, 24b/12, 27b/10a, 97b/16b,6c,14c, 99a/8a,9c, 110a/10a, 114a/10, 115b/3b, 117a/14a, 121b/18b, 125b/7b, 126b/15b, 128b/20b, 131b/3b, 134b/8b, 135a/11b, 135b/6b

merdân: (Far.) Yiğitler. 5b/6a, 109b/14b, 114a/20, 120b/6b, 131b/9a

merfû: (Ar.) Yükseltilmiş, kaldırılmış. 95a/11

mergûb: (Ar.) İstenilen, arzu edilen, rağbet gösterilen kimse veya eşya. 90a/2, 111a/5c, 125b/16b

mergûbe: (Ar.) İstenilen, rağbet gösterilen (şey veya kimse). 2b/15, 84a/5, 96a/10b,

merhamet: (Ar.) Acıma. 24a/7a, 84b/16, 97a/6a

merhûm: (Ar.) Rahmete kavuşmuş, ölü. 21a/10, 22a/4a, 23a/4,6,9, 24a/2a, 27a/2, 28b/2, 29a/5, 34a/5, 35a/2, 36a/8,11, 42b/3,5, 43a/18, 43b/13,15,20, 44a/4, 46b/1, 47a/4a,5a,6b, 51b/10, 52b/9b, 54a/13, 55a/4,10, 58a/4,17, 61a/8, 63a/9, 63b/17, 64a/1, 69a/9b, 69b/2a,12a, 75b/6, 79a/6, 79b/7, 80a/5, 81a/10, 82a/7, 18, 83a/6, 84a/2,7, 85b/8, 97b/1c, 98b/2a,3a, 13d, 100b/3b, 107a/1a, 108b/1, 112a/5c, 120a/1, 121b/16b, 139a/8

merhûn: (Ar.) Ödünç alınmış bir şeyin yerine garanti olarak verilmiş, rehin edilmiş, rehin bırakılmış. 97a/4a, 115a/10

merkad: (Ar.) Mezar. 5a/17, 121b/17b

mervî: (Ar.) Rivâyet edilen, anlatılan. 4a/13, 18a/5, 47b/6, 81b/15, 84a/16

merzûk: (Ar.) 1. Rızık verilmiş, rızıklanmış. 2. Mutlu, bahtiyar, mes'ûd. 128a/5a

mesâ: (Ar.) Akşam. 94a/11d, 98a/9, 129b/9b

mesâbe: (Ar.) Değer, ölçü. 87b/2

mes'ele: (Ar.) Konu. 36a/12, 52b/5a, 69b/10a, 83b/7a

meserret: (Ar.) Sevinç. 43a/13, 104b/15b, 105b/3a, 129b/4b, 130b/12a

mesken: (Ar.) Oturulan, ikâmet edilen yer. 87a/8, 93a/20, 98b/7b, 99a/11b, 20c, 107a/9a, 121a/10b, 131a/15b

meskûn: (Ar.) İçinde oturulan, ikâmet edilen. 107b/3

mesmû': (Ar.) Duyulmuş, işitilmiş. 96a/4a

mesrûr: (Ar.) Sevinçli, memnun kimse, mutlu. 30a/11, 93b/16, 95a/6, 95b/3, 109a/3a

meştûr: (Ar.) Yazılı. 29a/13, 30a/4, 42b/4, 69b/2a, 85b/7, 111b/11

mes'ûdiyyet: (Ar.) Saâdete ermiş, saâdetli, mutlu olma durumu. 131b/19b

meşâhîr: (Ar.) Şöhretli, meşhûr kimseler. 1b/3, 2a/9, der-kenâr, 2b/16, 3b/10, 17, 29a/10, 30a/2, 42a/2, 43a/2, 43b/15, 20, 45a/2, 52b/10a, 53a/11, 56a/2, 57a/5, 63a/5, 66a/2, 67a/2, 70b/17, 88b/4, 89a/5, 90a/8, 93a/4, 7, 98a/21

meşakkat: (Ar.) Güçlük, zorluk, sıkıntı, eziyet. 104a/23a

meşâyîh: (Ar.) Şeyhler. 1b/5, 3b/8, 4a/2, 13a/3, 14a/3, 4, 15a/2, 21a/8, 24b/22, 71b/6, 83a/3, 4, 86a/7, 12

meşgûl: (Ar.) Bir işle uğraşan. 2a/5, 10a/17, 14a/5, 23a/7, 26a/2, 54a/9, 66a/7, 67a/3, 82a/10, 87a/3

meşhûd: (Ar.) Gözle görülen, şahid olunan. 11a/17, 89a/4, 95a/9

meşhûr: (Ar.) Ünlü, şöhretli. 1b/1, 2a/4, 2b/17, 3a/4, 5a/4, 10a/9, 11b/1, 19a/12, 25a/2, 26a/12, 28a/2, 29a/13, 33a/4, 16, 36a/2, 4, 37a/2, 38a/2, 39a/6, 42a/6, 11, 43b/12, 50a/2, 51a/2, 6, 58a/17, 61a/3, 70a/6, 79a/2, 81b/7, 83b/Der-kenar, 86a/6, 87a/2, 99b/4c, 99b/17c, 104b/8c, 108a/16a

meşhûre: (Ar.) Ünlü, şöhretli. 20a/2, 34a/12, 44a/4, 46a/4, 47a/13a, 58a/11,

meşîhat: (Ar.) Şeyhlik. 25a/4, 87b/9

meşîyyet: (Ar.) Dileme, isteme, arzu, irâde. 104b/12b

meşkûre: (Ar.) Şükür ve teşekkürle lâyık olan, teşekkürle değer, övülmüş, beğenilmiş kadın. 80a/13, 105b/13a

meşşâfa: (Ar.) Eskiden gelinleri giydirip süsleyen, gelin başı yapan, düğün evleri için süsler hazırlayan kadın, bezekçi, mâşita. 121b/11a

meş'ûr: (Ar.) Anlaşılmış, idrâk edilmiş. 98b/9b

metâ': (Ar.) Kumaş, elbise, vb. giyilen, kullanılan veya herhangi bir şekilde kendisinden faydalanılan eşyâ, mal. 111a/12a, 132b/12b

meṭālib: (Ar.) İstekler. 24b/5

meṭānet: (Ar.) Dayanma, sağlam, güçlü ve metin olma, sağlamlılık, dayanıklılık. 93b/2, 94a/16c, 128b/11b

meṭvā: (Ar.) Yurt, mesken, mahal, makam. 19b/8, 91a/3b, 93b/7, 93b/10, 100b/23d, 107a/9a, 121a/19a

mevālī: (Ar.) Osmanlı devlet teşkilâtında mevleviyet pâyesine erişmiş üst düzeydeki ilim adamları, mollalar, büyük kadılar. 84a/6, 93b/19

mevce: (Ar.) Dalga. 117b/17

mevcūd: (Ar.) Var olan bulunan (şey, kimse). 1b/2, 2a/5, 6a/15,17, 11a/17, 23a/Derkenar, 26a/13, 37a/4,8,10, 50a/14, 81b/13, 83b/9a,11b, 88b/4, 112a/9b

meveddet: (Ar.) Sevme, sevgi, muhabbet. 95a/14

mevfûre: (Ar.) Mevfûr (çok, bol) kelimesinin müennesidir. 93a/5

mevlūd: (Ar.) Doğmuş. 94a/5b, 94a/5e, 94a/20e, 99a/26a, 128a/6a

mevrûş: (Ar.) 1. Miras kalmış, verâset yoluyla edinilmiş. 2. Anadan babadan geçmiş. 113a/8a, 122a/9a

mevsûm: (Ar.) İsimlendirilmiş 15a/3, 17a/6, 22a/16b, 32a/2

mevt: (Ar.) Ölüm. 5b/10a,11a, 42b/12, 111a/12b, 122a/16a, 139a/9, 143a/10

mevtâ: (Ar.) Ölmüş kimse, ölü, ölüler. 100b/13a

mev'ūd: (Ar.) Söz verilmiş, vâdedilmiş. 94a/15c

mevzûn: (Ar.) Ağırlığı ölçülmüş, tartılmış. 80a/15, 94b/2a, 119b/6b, 126a/11a

meydân: (Ar.) Alan. 29a/8, 93a/18, 111a/2c, 114a/11, 124b/21b, 132b/2b

meyl: (Ar.) Eğilim, istek. 24a/2b, 24b/14, 96a/2a, 105b/7b, 133a/7b,137a/20a

me'yûs: (Ar.) Ümîdi kalmamış, ümitsizliğe düşmüş, üzgün. 128b/11a

meyyâl: (Ar.) 1. Çok eğik olan, eğilmiş. 2. İstekli arzulu, hevesli olan kimse. 24b/21, 110a/7a

mezâk: (Ar.) Tat alma, lezzet. 133b/11b

mezâmin-pîrâ: (Ar.-Far.) Anlamlar donatan. 95b/5

mezâyâ: (Ar.) Meziyetler, üstünlükler. 50b/14, 134b/15a

mezbûr: (Ar.) Anılan, belirtilen. 43b/15, 112b/3a, 113a/9b

mezemmet: (Ar.) Kınama, yerme. 104b/9d

mezîd: (Ar.) Artma, çoğalma. 79b/6, 94a/18b, 94a/11c, 100a/24b

mezkûr: (Ar.) Adı geçen. 11a/16, 20a/11,14, 36a/11, 54a/12, 56a/13, 58a/14, 81a/20, 84b/18, 105b/11a

mezkûre: (Ar.) Adı geçen. 6a/17, 20a/10,12, 22a/3a, 35a/7, 53a/3, 63b/13, 85b/9

mezra'a: (Ar.) Tarım arazisi. 3a/16, 3b/2

mıkrâz: (Ar.) Kesecek âlet, makas. 96b/17d, 136a/13

mıkkâf: (Ar.) Gemi ve kayık küreği. 96a/11c

micmer: (Ar.) İçinde tütsü yakılan kap, buhurdan. 94b/3a, 94b/3a

- midhât:** (Ar.) Övme, methetme. 97a/12a
- mihek:** (Ar.) Mihenk (üzerine sürtülen altının ayarını ölçmeye yarayan kuvars cinsinden sert taş, mihenk taşı, denek taşı) kelimesinin eski metinlerde geçen asıl şekli. 108a/3a
- mihen:** (Ar.) Mihnetler, eziyetler, sıkıntılar. 109b/11a
- mihmân:** (Far.) Misâfir, konuk. 95b/1, 118b/3, 131a/14b, 133b/5a
- miḥnet:** (Ar.) Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. 5b/2a, 24b/12, 92b/4, 95a/14, 96b/15c, 101b/4, 104b/15b, 106a/12, 114a/13, 127a/8a, 128a/13c, 128b/19a, 129a/8b, 129a/15a, 129b/2a, 130b/12a, 131b/4b, 134b/7a, 136b/15, 137a/10a, 137a/8b
- mihter:** (Far.) Daha büyük 27b/2b
- mînâ:** (Far.) 1. Şişe, cam, sırça ve özellikle şarap şişesi. 2. Liman, iskele. 117b/8, 131b/5a, 131a/20a, 135a/5b
- min-ba'd:** (Ar.) Bundan sonra 11a/8, 97b/10a
- minḳale:** (Ar.) İletki, yarım dâire şeklinde dereceli hendese âleti. 101a/3
- mir'ât:** (Ar.) Ayna, gözgü. 24a/7a, 89a/17, 96b/12d, 108a/12a, 118a/16, 119a/6a, 125b/8a, 132b/5a
- mîr-i mîrân:** (Ar.) Beylerbeyi 17a/3, 50b/12, 107b/8
- mîşâḳ:** (Ar.) Sözleşme, antlaşma, yemin. 94a/14c
- mismâr:** (Ar.) Çivi, mih. 112b/8a
- mişmiş:** (Ar.) Kayısı, zerdâli. 98a/17
- mîve:** (Far.) Meyve. 27b/2a, 98a/17, 114a/3, 120b/11c
- miyân:** (Ar.) Meydanlar, alanlar. 2a/7, 43b/16, 93a/18, 94a/16c, 101a/2, 105b/15a, 122b/8a, 125a/16b, 126b/20a, 131b/15b, 133a/13a, 133b/13b, 135a/10b
- mizân:** (Ar.) Tartı, ölçü âleti, terâzi. 105b/6b, 109b/12b, 133a/18a
- mû** (bk. Mûy): (Far.) Kıl. 24a/9b, 101a/2, 135a/20a
- mu'âdil:** (Ar.) Denk, eşit, müsâvî. 94b/9a
- mu'âfiyyet:** (Ar.) Muâf olma. 11a/15
- mu'aḥḥaren:** (Ar.) Sonradan. 19a/7
- mu'allâ:** (Ar.) Yüksek, yüce, bülent, mürtefî. 27b/5a, 43b/3, 50a/6, 51a/4, 93b/7, 96a/9c, 108a/5b
- mu'allim:** (Ar.) Öğretmen. 70b/14, 89a/14
- mu'ammâ:** (Ar.) 1. Bilmece. 2. Anlaşılmaz, halledilmez şekilde güç, halli müşkil iş veya şey. 108b/20, 128a/2a
- mu'ammer:** (Ar.) 1. Yaşayan, hayatta bulunan kimse. 2. Çok yaşamış olan, uzun bir ömür süren, uzun ömürlü kimse. 19a/8,9, 84a/13, 94a/14b, 109a/6a, 120b/8b, 121b/13b
- mu'anven:** (Ar.) Bir unvanla tanınmış, unvanlı. 94b/17a
- mu'ârefe:** (Ar.) Karşılıklı görüşme, tanışma 20a/8
- mu'arrâ:** (Ar.) 1. Soyunmuş, çıplak. 2. Temizlenmiş, arınmış. 94b/17a
- mu'âşır:** (Ar.) Aynı devirde yaşayan. 11b/8, 43b/18, 47a/13a, 52b/9a,14b, 56a/15, 93a/7, 12
- mu'aṭṭal:** (Ar.) Bırakılmış, terkedilmiş. 21a/7, 22a/8a

mu'azzam: (Ar.) Yüce, ulu. 87b/2, 93a/8, 10, 94b/7b, 16b, 97a/14c, 97b/8a, 108b/14

mubāya'a: (Ar.) Satın alma. 3a/6

mu'cem: (Ar.) İ'câm edilmiş, noktalanmış, noktalı. 120b/12c, 121b/15b

mûceze: (Ar.) Derli toplu, özlü söz veya yazı. 26a/3

mücib: (Ar.) Sebep olan, gerektiren. 2a/9, 2b/5, 90a/2

mu'ciz: (Ar.) 1. Benzerini yapmak veya taklit etmek isteyen herkesi acze düşüren, âciz bırakan, kimsenin yapamayacağı şekilde olan. 2. Mûcize. 97a/9a, 98b/19c, 117a/6a

mudārā: (Ar.) Zâhirde dostluk gösterme, hüsn-i muamele, yüze gülme. 105a/3b, 107b/20

mufaşşal: (Ar.) Ayrıntılı. 2a/9, 13, 2b/19, 3b/5, 23a/8, 71b/3

muğ-beçe: (Far.) 1. Mecûsî tapınaklarında görevli olan çocuk. 2. Şarap dağıtan kimse, meyhâneci çırağı. 114a/17, 127a/8b, 132a/18a, 133b/10a

muğlak: (Ar.) Karmaşık. 81a/18

muḥadderāt: (Ar.) Namuslu, iffetli kadınlar. 87b/7

muḥakḳak: (Ar.) Doğru olduğu kesin olarak bilinen, doğruluğunda şüphe bulunmayan. 97a/2a

muḥakḳık: (Ar.) Araştırmacı. 42b/10

muḥallā: (Ar.) 1. Tahliye olunmuş. 2. Süslenmiş. 46a/6

muḥalled: (Ar.) Gelip geçici olmayan, sürekli, kalıcı, ebedî. 104b/12c

muḥarrer: (Ar.) Yazılı, yazılmış, tahrir edilmiş. 19a/15, 97b/2c, 127a/20a

muḥaşşal: (Ar.) Elde edilen, sonuç olarak ortaya çıkarılan, üretilen, kazanılan. 106b/3a

muḥaşşılîn: (Ar.) Meydâna getirenler. 83b/2a, 5a, 8a, 10a

muḥaşşî: (Ar.) Hâşiye yazar. 2b/17, 53a/11

muḥāvere: (Ar.) Konuşma. 80a/15

muḥtâc: (Ar.) İhtiyaç sâhibi. 83b/4a, 107b/19, 113b/5a, 126b/15b, 130a/9, 131b/3b

muḥtelif: (Ar.) Çeşitli, farklı. 51b/3

muḥtelife: (Ar.) Çeşitli, farklı. 43a/16

muḥterem: (Ar.) Saygıya lâyık olan (kimse). 8a/7, 10, 51b/5, 53a/2, 63a/4, 75b/1, 83b/9a, 84a/8, 87b/9, 97b/13c, 107a/17a

muḥtereme: (Ar.) Saygıya lâyık olan (kimse). 51b/6, 83a/4, 95a/2

muḥtevi: (Ar.) İçeren, içine alan. 51b/5

muḥyi: (Ar.) Can veren, diriltiren. 46a/2

muḥkaddem: (Ar.) Önde olan, önden giden, ileride bulunan. 52b/Derkenar, 52b/13a, 18b, 59a/11, 95b/7, 123a/9a,

muḥkaddeme: (Ar.) Önsöz. 23a/10

muḥîm: (Ar.) Yerleşik, oturan. 27b/3a, 100b/22c

muḥtedâ: (Ar.) Fikir ve davranışları ölçü olarak benimsenen, örnek alınan. 97a/16c, 2d

muḥtedir: (Ar.) Güçlü, kuvvetli (kimse). 10a/17

muḥtezâ: (Ar.) Bir şeyin gereği olan, gereken, lâzım gelen şey, gerek, îcap. 132a/14a

mûmâ ileyh: (Ar.) Adı geçen (kimse). 10a/11, 18a/3, 21a/16, 42a/18, 53a/17, 56a/7,10, 61a/4, 66a/4, 70b/12,14,18,21, 80a/7, 81a/15, 81b/14, 83b/6a, 113a/14b

munfaşıl: (Ar.) Ayrı. 86a/6

mûnis: (Ar.) Kolayca dostluk kurulabilen, sıcakkanlı, cana yakın. 115b/8a, 137a/17a

muntazam: (Ar.) Düzgün. 23a/9, 58a/12, 69b/13a, 81a/19, 127b/2a

muntazaman: (Ar.) Düzenli olarak. 81b/16

muntazır: (Ar.) Bekleyen. 85a/15

mûr: (Far.) Karınca. 105b/11b

murg: (Far.) Kuş. 39a/9, 52b/6b, 121a/11a, 123b/3a, 125a/9a, 130b/6b, 131a/2a, 131b/5b, 132b/8b, 135a/16a, 135b/2a, 137a/18b

murâ'ât: (Ar.) Hıfz etmek, göz ucuyla bakmak. 103b/14a

muraşşâ': (Ar.) 1. İki mısraî, kâfiye, iki paragrafi seci bakımından kelime kelime birbirine uyan beyit veya söz. 2. İnci, elmas, yâkut vb. kıymetli taşlarla süslenmiş, mücevherlerle bezenmiş. 107a/2b, 5b

mûriş: (Ar.) 1. Veren, kazandıran, gerektiren, sebep olan. 2. Miras bırakan. 95a/14, 104a/6c, 136a/15

muşâdif: (Ar.) Rastlayan, tesâdüf eden. 2a/17, 93b/4

muşâfaha: (Ar.) Selâmlaşma. 9a/5

muşâhabe: (Ar.) Karşılıklı konuşma, görüşme. 20a/8

muşâhabet: (Ar.) Karşılıklı konuşma, görüşme. 3b/7,9

muşahhar: (Ar.) Büyülenmiş, büyülü. 94b/10a,18a, 96a/15b

muşarraḥ: (Ar.) Açıklanmış, izah edilmiş. 2a/11

muşavver: (Ar.) Bir şekle, bir biçime konulmuş, şekil ve sûret verilmiş. 50b/17, 94b/8a,15a

muşhaf: (Ar.) Kur'ân-ı Kerîm. 23a/11, 86a/14

muşîbet: (Ar.) Belâ. 87a/5

mu'tâd: (Ar.) Alışkanlık hâline gelmiş, âdet edinilmiş. 92b/5, 95b/10

muṭâla'a: (Ar.) Görüş. 81b/1, 112a/2b

mutaraşşîd: (Ar.) Gözleyen, gözetleyen. 86b/4

muṭavaṭṭın: (Ar.) Yurt tutmuş. 70b/16

muṭavvel: (Ar.) Uzun uzadıya anlatılmış, uzun, mufassal. 99a/3c

muṭayyeb: (Ar.) Hoşa giden, gönül okşayan söz ve davranışlarla sevindirilmiş, mutlu edilmiş. 95b/3

muṭarrâ: (Ar.) 1. Tâze, körpe, tarâvetli. 2. Göz alıcı, parlak, revnaklı. 105a/18a

mu'teber: (Ar.) İtibârlı. 35a/3, 104b/17b, 111a/4c, 114b/4a, 115b/5a

mu'temed: (Ar.) Güvenilir. 23a/12

mu'terif: (Ar.) Bir suçu veya gerçeği saklamaktan vazgeçip açıklayan, açıkça söyleyen, îtiraf eden kimse. 116b/5

muteverri': (Ar.) Allâh'tan korkan (kimse). 79a/12

muṭrib: (Ar.) 1. Bir mûsikî âleti çalan kimse, sâzende. 2. İlâhî, gazel, şarkı vb. okuyan kimse, hânende. 113a/3b, 132b/7a

muttaḳî: (Ar.) Allâh'tan korkan (kimse). 79a/12, 80a/14

muttaşîf: (Ar.) Bir hal ve sıfatla nitelenmiş olan, kendisinde o hal ve sıfat bulunan. 111b/20

muttaşıl: (Ar.) Aralıksız ve yan yana olan, bitişmiş durumda bulunan, bitişik. 15a/4, 42a/8, 104a/7a

muvâfaḳat: (Ar.) Uygun görme, râzı olma. 6a/6

muvaḳḳat: (Ar.) 1. Başarı kazanmış, başarmış, başarılı. 2. Başarılmış, üstesinden gelinmiş, bitirilmiş iş. 2b/7, 21a/15, 46a/10, 55a/12, 66a/5, 93a/17, 94a/3a, 10c, 120a/6, 121b/5a

muvaḳḳaten: (Ar.) Geçici olarak. 93a/2, 6

muvâzabet: (Ar.) Bir işle dâima uğraşma. 61a/7

mûy (bk. Mû): (Far.) Tüy, kıl. 27b/7a

muẓâheret: (Ar.) Arka çıkma, destek olma, yardım etme. 95b/11

muẓîf: (Ar.) Misâfir kabul eden. 136b/15

mübâḥaşât: (Ar.) Karşılıklı konuşmalar. 54a/12, 13, 63b/16

mübeccel: (Ar.) Yüceltilmiş. 33a/5

mübeddel: (Ar.) Başka bir şekle konulmuş, değiştirilmiş, tebdil ve tağyîr edilmiş. 128a/10c

mübeşşer: (Ar.) Müjdelenmiş. 86b/9

mübtedâ: (Ar.) Başlangıç. 47a/5a

mücâz: (Ar.) İcâzet almış (kimse). 46a/17, 55a/5

müceddeden: (Ar.) 1. Yeni olarak, ilk defa. 2. Yeniden, yeni baştan, tekrar. 6a/2, 25a/7, 31a/4, 39a/4, 107b/2

müceddid: (Ar.) Yenileyen. 87b/20

mücellâ: (Ar.) Cilâlanmış, parlatılmış, cilâlı, parlak. 124b/20a, 125a/15b

mücesseme: (Ar.) Cismi olan, varlığı görünen. 2b/1

mücmel: (Ar.) Kısaltılmış, özetlenmiş, kısa, öz. 122a/14c

müdüâm: (Ar.) Devâmlı, sürekli. 87a/7, 104a/11c

müdüvâ: (Ar.) Hastayı tedâvi etme, bakıp ilâç verme, devâ arama. 95a/8

müdüvemet: (Ar.) Devâm etme. 70b/17

müdüvim: (Ar.) Devâm eden (kimse). 43a/7

müdebbir: (Ar.) Tedbirli ve ihtiyatlı davranan (kimse). 82a/14

müdeḳḳâne: (Ar.-Far.) Dikkatle inceleyerek, araştırarak. 3a/11

müderri: (Ar.) Ders veren âlim. 2b/18, 6a/3, 10a/11, 20a/12, 24b/3, 53a/14, 61a/9, 68a/11, 69b/10a, 79a/8, 137b/2, 3, 138a/5

müdevver: (Ar.) 1. Yuvarlak. 2. Devredilmiş, geçirilmiş. 94b/7a

müdde'â: (Ar.) 1. İddia edilen, ısrarla savunulan husus, görüş, maksat, fikir, düşünce. 2. Tez, sav. 130b/9b

müddet: (Ar.) Belli, sınırlı zaman. 22a/12, 26a/2, 33a/6, 42b/1, 43b/16, 50a/3, 51b/3, 54a/3, 56a/4, 58a/14, 59a/8, 66a/7, 67a/2, 68a/8, 70a/10, 70b/10, 71b/7, 79a/7, 80a/7, 10,

81a/11,14, 81b/16, 82a/10,13, 83b/17a, 84b/15,
87a/3, 89a/13, 93a/5, 113b/9a, 115a/17

mü'eccel: (Ar.) Ertelenmiş. 69a/14b

mü'ellef: (Ar.) Yazılmış, telif edilmiş. 88b/2

mü'ellif: (Ar.) Yazar. 26a/12, 33a/3

mü'ellifin: (Ar.) Yazarlar. 44a/4

mü'ellime: (Ar.) Üzücü, elem veren. 59a/1

mü'essis: (Ar.) Kurucu. 7b/3

mü'eyyed: (Ar.) Kuvvetlendirilmiş, güçlü,
sağlam. 86b/18, 96a/9b

müferrih: (Ar.) Ferahlık veren, iç açıcı.
93b/4, 96b/11b

müfessirîn: (Ar.) Açıklayan, izâh eden kim-
seler. 43a/2, 56a/2

müheyyâ: (Ar.) Hazır, âmâde. 101a/20

mühim: (Ar.) Önemli. 34a/11, 96b/8b

müjgân: (Far.) Kirpikler, kirpik. 94b/5a,
118b/2, 122b/4a, 124b/18a,15b, 125a/3a,
125b/2a, 126a/6a, 131b/13b

mükedder: (Ar.) Kederli, gamlı, üzgün,
mahzun. 105b/11b

mükerrem: (Ar.) Saygıdeğer, hürmete lâyık,
yüce, aziz, muhterem. 81a/9, 87b/9, 93b/7,
109a/5a,7a, 139a/7,

mükerreme: (Ar.) Saygıdeğer, Mekke'nin
sıfatlarından. 61a/2, 70a/8, 86a/13, 87b/2, 98b/1a

mükerreren: (Ar.) Tekrar olunmuş. 83b/6a

mülâhazât: (Ar.) Düşünceler. 2a/6

mülâkât: (Ar.) Karşılıklı konuşma. 6a/13,
7b/4,

mülâkî: (Ar.) 1. Buluşan, kavuşan. 2. Kar-
şılaşmak, görüşmek. 43a/13

mülâzemet: (Ar.) Devâm etmek. 70b/19

mülevves: (Ar.) Pis, kirli, iğrenç. 125b/21b

mülûk: (Ar.) Hükümdarlar, pâdişahlar,
melikler. 96b/25e, 97b/3a

mümâss: (Ar.) Dokunan. 35a/7

mümâşât: (Ar.) Birlikte gitme, yoldaş olma,
yoldaşlık. 132a/15b

mümeyyiz: (Ar.) Kâtip. 82a/11

mü'minîn: (Ar.) Müslümânlar. 11a/12

mümtâz: (Ar.) Seçkin. 27b/12a, 56a/17,
66a/6, 98b/28d, 115b/3b, 123b/9a

mümted: (Ar.) 1. Uzanmış, yayılmış. 2. Uzun
süren, uzun süreli. 96a/6c

münâfık: (Ar.) İçi başka dışı başka olan, özü
sözüne uymayan, iki yüzlü, ara bozucu. 104a/8a

münâsib: (Ar.) Uygun. 24b/2,3

münâzarât: (Ar.) Tartışma. 54a/12

müncelî: (Ar.) 1. Parlayan, parlak. 2. Apaçık
görünen, âşikâr. 5b/2b, 132b/8a

münderic: (Ar.) Bir şeyin içinde bulunan,
yer alan. 24a/13a

münekkıd: (Ar.) Eleştiren. 2a/6

münevver: (Ar.) Aydınlanmış. 79a/17,
86a/15, 134a/18b

münfa'il: (Ar.) Etkilenen. 21a/16

münhal: (Ar.) Boş. 79a/7

münhaşır: (Ar.) Âit, mahsus. 18a/9

münîfe: (Ar.) Yüce, ulu. 31b/2, 43a/11, 69b/2a, 93a/2, 94b/1b, 95a/2, 103b/17b, 107b/1, 109a/1a, 114b/1b, 119a/1b,

mün'im: (Ar.) Nîmet veren. 105a/8a

münîr: (Ar.) Aydınlatan, ışık veren, ışıklı, parlak. 50b/4, 78a/6, 96a/8b, 96b/4b, 99b/14b

münşiyân: (Ar.) İnşâda usta olan yazarlar, usta nâsirler. 121a/3a

müntakîl: (Ar.) 1. Bir kimseden diğerine geçen, intikal eden, naklonunan. 2. Bir yerden başka bir yere göçen, nakleden. 95b/3a

müntehâ: (Ar.) Son, nihâyet. 19a/13, 81a/13, 98b/16d

müntehî: (Ar.) Bir yere, bir şeye varıp ulaşan, son bulan. 8a/3, 16, 19a/6, 87b/21, 89a/9, 99b/11a

münteşir: (Ar.) Yayılmış, yaygın. 5b/3b

münzel: (Ar.) Yukarıdan aşağıya indirilmiş. 27b/19a

mürâca'at: (Ar.) Başvurma. 21a/14, 87b/14

mürde: (Far.) Ölü, ölmüş (kimse). 5b/4b

mürebbî: (Ar.) Eğiten, terbiye eden (kimse). 5a/3, 120b/11b

müreccah: (Ar.) Tercih edilen, üstün tutulan. 24b/5, 94a/16c

müretteb: (Ar.) Sıralı, düzenli. 11b/9, 23a/9, 37a/7, 71b/12, 76b/4

mürîd: (Ar.) Bir şeyhe bağlı olan kimse, Öğrenci. 5a/3, 8, 5b/7a, 86b/19

mürîdân: (Ar.) Öğrenciler. 3b/11, 9a/2, 4, 83a/4

mürselîn: (Ar.) Peygamberler. 30a/12

mürşid: (Ar.) Rehber, kılavuz, önder. 5b/1a, 7b/3, 5, 71b/7, 86b/5, 86b/16, 87b/2, 4, 8

mürtefi: (Ar.) Yükselmiş, yüksek, yüce. 96a/8c

mürüvvet: (Ar.) İnsanlık, iyilik. 24a/2b, 120a/10, 127b/10a

müsâ'ade: (Ar.) İzin. 59a/9, 95b/10

müsâferet: (Ar.) Konuk olma. 20a/10

müsâvî: (Ar.) Eşit. 55a/15, 123a/11a

müsellem: (Ar.) Verilmiş, teslim edilmiş, tevdi olunmuş. 94a/15d, 94a/15d, 95a/17, 134b/2b

müsemmâ: (Ar.) İsimlendirilmiş, belli bir isimle anılmış. 23a/11, 42b/10, 94a/12e

müsinne: (Ar.) Yaşlı kimse. 84a/10

müslimîn: (Ar.) Müslümanlar. 5b/13a, 14a/9, 42a/4, 123a/5a

müsrif: (Ar.) Savurgan. 63b/3

müstağnî: (Ar.) 1. İhtiyaç ve eksiklik duymayan, elinde olanla yetinen kimse, tok, doygun. 2. İlgi, alâka göstermeye tenezzül etmeyen, umursamaz, kayıtsız kimse. 128b/19b

müstaşhiben: (Ar.) Yanına alarak, berâberinde götürerek. 86a/13

müstebân: (Ar.) Açıkça ortaya konmuş olan, şüpheye yer bırakmayacak şekilde anlaşılan, açık âşikar, vâzih. 105b/14a

müsted'â: (Ar.) İstenilen, ricâ ve talep edilen şey. 100a/16a

müstedâm: (Ar.) Sürüp gitmesi istenilen, sürekli, devamlı, dâim. 94a/14b

müstefid: (Ar.) Yararlanmak. 61a/12

- müstefti:** (Ar.) Fetvâ isteyen (kimse). 19b/6
- müsteḥak:** (Ar.) Hak etmiş, hak kazanmış, lââyık. 97a/3c
- müsteḥzî:** (Ar.) Alay etmekten hoşlanan kimse, alaycı. 117a/8a
- müsteṭâb:** (Ar.) Hoşa giden, beğenilen, iyi, güzel. 87b/14, 89a/17, 96b/15b
- müstmendî:** (Ar.) Gamlı, dertli (kimse). 5b/12a
- müstevfî:** (Ar.) Eksiksiz ve tam olarak alan (kimse). 11a/10
- müşâbih:** (Ar.) Benzeyen, benzer, mümâsil. 96b/24e, 120b/10b,
- müşâhede:** (Ar.) Gözle görme. 3a/8, 67a/4
- müşâhid:** (Ar.) Gören, müşâhede eden kimse. 94a/20c, 94b/11a
- müşârün bi'l-benân:** (Ar.) Parmakla gösterilen. 1a/6, 27a/3, 44a/3, 70a/7, 120b/16b, 121a/4a, 127b/6a
- müşârün ileyh:** (Ar.) Adı geçen, sözü edilen (kimse). 2b/12, 3a/10, 52b/3a, 54a/14, 83a/6, 86a/14, 86b/3,7,12,19
- müşerref:** (Ar.) Şerefli. 5a/4, 98b/3a
- müşfîk:** (Ar.) Şefkat gösteren, şefkatli. 95a/13
- müşk:** (Ar.) Misk. 109b/7b, 112a/5a
- müşkil:** (Ar.) Zor, güç, çetin. 27b/3a, 42b/6, 95b/18, 96b/15d, 99a/4c, 111b/2,9, 143a/13
- müşkil-pesend:** (Ar.-Far.) Zor beğenen. 3a/7
- müşkîn:** (Far.) 1. Misk kokulu. 2. Misk renğinde, siyah, kara. 123b/3a
- müştehir:** (Ar.) Üne kavuşan. 19a/3
- müştemil:** (Ar.) İçine alan, kapsayan. 24a/12a
- müştereke:** (Ar.) Müşterek (birden çok kimse veya şeyi ilgilendiren, onlara has olan onların katılmasıyla meydana gelen, ortak) kelimesinin müennes şekli. 106b/1a
- müte'addid:** (Ar.) Çok sayıda. 21a/15, 22a/4a, 63b/14
- müte'abḥırîn:** (Ar.) Sonrakiler, sonra gelenler. 3b/8
- müte'akıb:** (Ar.) Ardından. 33a/6, 86b/12
- müte'allık:** (Ar.) İlgili. 77a/7
- mütebahḥir:** (Ar.) Derin bilgi sâhibi. 46a/17, 50a/4, 54a/12, 55a/2
- müte'essir:** (Ar.) Üzgün, etkilenen. 86a/3
- mütefâvit:** (Ar.) Aralarında fark bulunan, farklı, çeşitli, muhtelif. 98b/23b
- mütegayyir:** (Ar.) Değişen. 69a/13a
- müteḥallî:** (Ar.) Süslenen, süslenmiş. 8a/12
- müteḥarri:** (Ar.) Araştırmacı, araştıran. 86b/7
- müteḥayyızân:** (Ar.-Far.) Önemli, itibârlı (kimseler). 28a/2, 36a/6, 44a/2, 70b/21
- mütehevvir:** (Ar.) Öfkeli, kızgın. 86a/3
- mütekebbir:** (Ar.) Büyüklük taslayan, kendini beğenmiş kimse, kibirli. 125b/8b
- mütemâdiyen:** (Ar.) Ara vermeden. 23a/7, 86b/5
- mütemekkin:** (Ar.) Bir yere yerleşmiş, yerleşik. 9a/7
- mütenâsib:** (Ar.) Uygun. 43a/12
- mütenâvil:** (Ar.) Tenâvül eden, yiyen içen. 111b/14

mütevvî'a: (Ar.) Çeşitli. 22a/13a, 42b/1
müteraqqıb: (Ar.) Bekleyen, gözeten. 86b/5,10
mütesellî: (Ar.) Teselli bulan. 84b/14
mütesellim: (Ar.) Teslim edileni alan, vergi tahsildârı. 17a/3
müteşâ'ir: (Ar.) Kendini şâir zanneden, şâir geçinen, şâirlik taslayan. 107a/5a
müteşerri': (Ar.) Şer'at ve fıkıh alanında geniş bilgisi olan (kimse). 84a/7
mütevahhiş: (Ar.) Korkmuş. 84b/9
mütevâtirât: (Ar.) Ağızdan ağıza yayılan. 63b/19
mütevâzîr: (Ar.) Alçak gönüllü. 42a/10, 52a/7
müteveccihen: (Ar.) Bir yere gitmek üzere niyetlenerek, yola çıkma. 5a/7
mütevellid: (Ar.) Doğan. 80a/15
mütûn: (Ar.) Metinler. 50b/21
müyesser: (Ar.) Nâsip olan. 83b/17a, 109a/5a,6a, 137a/18a
müzehheb: (Ar.) Altın suyuna batırılmış. 94b/17a
müzeyyen: (Ar.) Süslenmiş, bezenmiş. 94b/4a,6a,16a, 109a/11a

N

nâ-bedîd: (Far.) Âşikâr olmayan, belli olmayan. 127a/18a
nâ-be-hengâm: (Far.) Zamansız, vakitsiz. 24a/18b

nâ-bercâ: (Far.) Münâsip olmayan. 134b/17b, 136b/11

nâdim: (Ar.) Pişman. 84b/10

nâdire: (Ar.) Benzeri nâdir olan şey veya kimse. 5a/9, 39a/5, 99b/2c, 113a/12a

nâdire-gû: (Ar.) Nükteli sözler söyleyen. 24a/11a

nâfe: (Far.) Misk âhûsu denen bir ceylan türünün göbeğindeki, içi misk denilen güzel koku ile dolu kese. 94b/2a, 126a/9a

nâfi': (Ar.) Faydalı, faydası olan, menfaatli. 2a/7, 43b/16, 94b/11b, 112a/1a,

nâgâh: (Far.) Ansızın. 24a/8a

nâgehân: (Far.) Ansızın. 47a/7a, 79b/6

naḥcîr: (Far.) Ceylan, dağ keçisi vb. av hayvanı. 96a/8c

naḥl: (Ar.) Hurma ağacı. 96a/10d, 97a/8a, 119a/17a, 124a/18b, 126a/10a, 130b/20a, 132b/9b

nâḥudâ: (Far.) Gemi kaptanı. 75b/2

naḥv: (Ar.) Söz dizimi, cümle bilgisi. 50b/15, 70b/17

nâ'ib: (Ar.) Bir makâmın sorumluluğunu asıl sâhibi yerine geçici bir zaman için yüklenen, ona vekâlet eden kimse, vekil. 63b/13, 105b/14a

naḳîb: (Ar.) Şeyh yardımcısı. 8a/14

naḳîbü'l-eşrâf: (Ar.) Hz. Peygamber (s.a.v.) soyundan gelen kimselerin işlerine bakmak için devlet tarafından görevlendirilen memur. 82a/18

naḳkâş: (Ar.) Renkli resim ve tezyinât yapan sanatkâr, kitapları resimleyen, boyayıp süsleyen. 94b/17a

naḳlen: (Ar.) Naklederek, nâkil yoluyla. 27b/8b, 30a/4, 31b/2, 93a/2, 94b/2b, 95a/2, 96b/1a, 103b/17b, 105a/1a, 105b/1a, 106a/1, 106b/1a

naḳl-i mekân: (Ar.) Yer değiştirme. 3a/3

naḳş: (Ar.) Eksik, noksan. 24b/19

nâḳûs: (Ar.) Kilise çanı. 127a/9b

nâle: (Far.) İnceleme. 52b/2b, 108b/16, 19, 110a/16a, 17a, 117b/16, 119b/10a, 122a/7a, 129a/4b,

nâ-münâsib: (Ar.) Uygunuz. 24b/2, 96b/7d

nân: (Far.) Ekmek. 96b/10d, 104b/14d, 105b/6b

nâ-puḥte: (Far.) Pişmemiş. 116a/3, 135a/5a

nâr: (Ar.) Ateş. 24a/6b, 39a/8

narḥ: (Far.) Satılık şeyin belirlenen bedeli. 96b/16d, 105b/6b, 120b/2a, 122a/18c, 122b/13a, 124a/9b, 128a/5c, 129a/2b, 130a/8, 137a/6a

nâs: (Ar.) İnsanlar. 19b/2, 35a/10, 46a/3, 89a/3, 98a/6, 99b/6c, 104b/5d, 105b/3a, 108b/21, 122a/2b, 123a/18a, 132a/10a

nařîḥat: (Ar.) Öğüt vermek. 3a/10, 11, 22a/7a, 54a/9, 61a/11, 70b/11, 86b/6, 104a/15b

naşş: (Ar.) Herhangi bir konuda kesin ve açık hüküm içeren söz, açık ve kesin hüküm. 113a/10a

nâşir: (Ar.) Yayan, dağıtan. 70b/3

nâṯıḳ: (Ar.) Konuşan, söyleyen. 3b/16, 71b/9

nâṯıḳa: (Ar.) Düşünüp söyleme hassa ve melekesi, konuşma gücü. 96b/18c, 101b/1, 109b/12a, 114a/13

nâ-tüvân: (Far.) Kuvvetsiz, güçsüz. 93a/19, 95b/11, 104b/12d, 121a/6a, 126b/10a, 129b/3a

naẓaran: (Ar.) Nispetle. 46b/2, 52b/Derkenar

naẓarî: (Ar.) Teorik. 42b/6

nâzenîn: (Far.) 1. İnce yapılı, nârin. 2. İşveli, cilveli, nazlı. 95b/5, 117b/4, 121b/4b, 128a/15c

naẓîfe: (Ar.) Temiz. 78a/6

nâz-perver: (Far.) Naz eden, nazlı. 50b/3

nâzûk: (Ar.) İnce, kibâr. 24a/11a, 27a/12, 94b/17a, 105a/18a, 117b/3, 122b/8a, 123b/18a, 126a/10a, 131a/5b, 135b/2b,

nebât: (Ar.) Bitki. 104b/5c

nebîh: (Ar.) Necîb, şerefli. 99a/9c

necâbet: (Ar.) İyi ve temiz bir soya mensup olma, soyluluk, asâlet. 27a/2, 32a/2, 58a/4, 12, 80a/2, 86a/18, 94a/14c

necîb: (Ar.) Soylu, asil. 43a/3, 43b/14, 44a/5, 51b/2, 61a/2, 63a/2, 67a/2, 69a/2a, 70a/2, 70b/9, 80a/6

necl: (Ar.) Oğul. 8a/10, 43a/3, 43b/14, 44a/5, 51a/2, 51b/2, 53a/2, 61a/2, 63a/2, 67a/2, 69a/2a, 70a/2, 70b/9, 81a/6, 121a/7a

nedîm: (Ar.) Sohbet arkadaşı. 75b/4, 116b/7

nedret: (Ar.) Az bulunma. 21a/7

neḥḥa: (Ar.) Can veren nefes. 5b/4b

neḥse: (Ar.) Beğenilen, hoşa giden güzel şey. 2a/5, 39a/5

nefsâniyyet: (Ar.) İstek ve zaaflardan meydana gelen benlik. 3b/9

nejâd: (Far.) Soy, nesil. 94a/17e

- nehî:** (Ar.) Birini bir şeyden alıkoyma, menetme, engelleme. 103b/13b, 124a/19a
- nerd:** (Far.) Basamak. (nerdubândan) 118b/17
- neseb:** (Ar.) Soy. 8a/3, 19a/5, 13, 84a/6, 96a/19d, 98b/16d
- neşât:** (Ar.) Sevinç, neşe, sürûr. 95b/7, 104b/13c
- neşîde:** (Ar.) Besteli ve güfteli eser. 27a/7
- neşr:** (Ar.) Dağıtma, yayma. 1a/5, 1b/9, 6a/10, 22a/7a, 28a/2, 42b/2, 43b/16, 54a/3, 55a/5, 56a/9, 57a/8, 63b/9, 87b/10, 90a/3, 92b/2, 93b/18, 99a/14a, 99b/22b, 136b/6
- nev-civân:** (Far.) Delikanlı, genç. 27a/5
- nevsâle:** (Far.) Genç, küçük (kimse). 50b/18
- nev-zâd:** (Far.) Yeni doğmuş. 53a/4, 113a/12a
- nezâfet:** (Ar.) Temizlik, paklık. 105b/6a, 120b/11b
- nezd:** (Far.) Yan, kat, huzur. 36a/9, 53a/5, 8, 84b/5, 107/15, 125b/17b
- nişfet:** (Ar.) 1. Yarımlik. 2. Hak ve adâlete uygun. 83b/13a
- ni'am:** (Ar.) Nimetler. 5b/7b, 127b/14b, 127b/14b, 128a/10b
- ni'amâ:** (Ar.) Nimetler. 93b/12
- nidâ:** (Ar.) Seslenme. 5b/8a, 86b/9, 122a/17c, 125a/2b
- nifâk:** (Ar.) İnsanlar arasında anlaşmazlıktan gelen ayrılık, ara bozukluğu. 118b/17, 133b/7b, 135b/13c, 14c
- nigâh:** (Far.) Bakış, bakma, nazar. 93a/20, 94b/5a, 96b/7b, 107a/5a, 108b/7, 118a/7, 124b/4a, 130a/14, 132b/3a, 4b, 134a/21b, 134b/10a
- nigâh-bân:** (Far.) Bekçi, gözcü. 86b/17
- nîgû:** (Far.) İyi, hoş. 24a/2b
- nihâd:** (Far.) Yaradılış, tabiat 52a/7
- nihâde:** (Far.) Koymuş, konulmuş. 115a/16
- nihâl:** (Far.) Fidan. 87a/7, 94b/3a, 95a/12, 123b/9b, 134a/2a
- nihâyet:** (Ar.) Sonunda. 21a/14, 63a/14, 79a/6, 80a/6, 11, 82a/15, 84b/13, 17, 93a/5, 113b/13a
- nihâyetü'l-emr:** (Ar.) İşin sonunda. 10a/12
- nikât:** (Ar.) Herkesin anlayamadığı ince manalar. 95b/5
- nikbet:** (Ar.) Tâlihsizlik, bahtsızlık, düşkünlük. 104a/8b
- nîm:** (Far.) Yarım. 24b/23, 93a/20, 104b/13d, 111a/4b
- nîmet:** (Ar.) İhsân, iyilik. 24b/12, 97a/6a, 101a/13, 105b/9a, 111a/16b, 114a/9, 127b/8a, 128b/8b
- nîreng:** (Far.) Hile, düzen, desîse. 96a/6d, 118a/16
- nişâr:** (Ar.) Saçma. 9a/2, 24a/12a, 33a/8, 42a/17, 52a/9, 80a/7, 81a/11, 83a/4, 109b/10b, 119a/10a
- nisyân:** (Far.) Unutma. 95a/8
- nîş:** (Far.) 1. İğne. 2. Diken. 3. Zehir, ağı. 108a/3a
- nişân:** (Far.) İşâret, iz. 11b/6, 119a/16a, 131a/9b, 134a/18b

niyâbet: (Ar.) Vekâlet, nâiplik. 29a/3, 124a/3b

niyâz: (Far.) Yalvarma. 5b/4a, 10a, 50b/8, 96b/19d, 99b/4b, 10b, 107b/6, 108a/5a, 119a/8a, 119b/15a

nizâm: (Ar.) Düzen. 22a/9a, 24b/4, 105a/5a

nizâr: (Far.) Zayıf. 27b/7a

noğşân: (Ar.) Eksiklik, kusur. 104a/15c, 104b/3c, 105b/7b, 121a/17b, 134b/4a

nu'fân: (Ar.) Gelincik çiçeği. 81a/10

numûne: (Far.) Örnek. 39a/8

nuşh: (Ar.) Nasihat, öğüt. 99b/20a, 103b/7a, 114b/11a, 133b/7b

nûş: (Far.) İçme. 35a/6, 93b/12, 109b/14b, 110a/11b, 116a/2, 117a/4b, 134b/21a, 135a/2a, 136a/15, 137a/20b

nuḥk: (Ar.) Nutuk, konuşma. 86b/5, 124a/11a, 125b/19b, 136a/10

nûh: (Far.) Dokuz. 52b/2b, 96a/22b, 119a/12a, 16a

nûket: (Ar.) Nükteli, ince mânâlı sözler. 24a/12a

nümâyiş: (Far.) Gösteriş. 17a/4

nüzûl: (Ar.) 1. Yukarıdan aşağıya inme. 2. Kur'ân âyetlerinin vahiy yoluyla Hz. Peygamber (s.a.v.)'e bildirilmesi. 99a/10b, 25b, 100a/4a

Ö/Ö

ömr: (Ar.) Ömür. 27b/16a, 19a, 30a/4, 36a/13, 75b/2, 87a/8, 94a/10b, 14e, 19e, 94b/10b, 96a/12c, 101a/20, 104a/16c, 105a/11a, 106b/17a, 107a/12a, 110b/15b, 115b/11b, 121a/5a, 9b, 121b/5b, 122a/14c, 128a/7a, 130b/13b, 135a/17a

P

pāk: (Far.) Temiz. 5a/17, 22a/6a, 27b/5b, 51a/2, 56a/3, 63b/11, 66a/3, 74a/2, 82a/7, 85a/5, 85b/19, 94a/16b, 13d, 14d, 96b/18b, 98a/7, 98b/12d, 100a/9c, 104a/2b, 105a/2a, 4a, 105b/4a, 10a, 108b/5, 117b/3, 13, 122a/9a, 130a/7, 132b/4a, 134b/17a, 18a

pākîze: (Far.) Temiz. 8a/10, 19b/1, 51b/7, 98a/7, 117b/3, 130a/7

pāsbān: (Far.) Gece bekçisi. 75b/4

pāy: (Far.) Ayak. 24a/19b, 96a/21b, 100a/25a, 101a/2, 105b/8a, 110b/1a, 112b/2b, 114b/13a, 124a/7a, 124a/11b, 132a/13a, 132b/11c, 134a/8a, 136a/7, 143a/8

peder: (Far.) Baba. 5a/10, 8a/9, 14, 19a/13, 24a/2a, 3a, 15a, 26a/15, 16, 27a/4, 27b/8a, 42a/17, 51a/3, 4, 53a/4, 58a/7, 63a/5, 9, 69b/1a, 70b/10, 71b/14, 79a/4, 81a/8, 85a/6, 85b/9, 89a/4, 92b/6, 98b/13d, 99a/6b, 8c, 11c, 99b/25a, 27a, 31a, -3b, 17b, 10c, 34c, 100a/4a, 7a, 3b, 22b, 27b, 29b, 100b/21b, 22b, 30b, 6c, 5d, 9d, 13d, 103b/3a, 4a, 5a, 6a, 7a, 104b/8d 113a/8a, 114b/16a, 138a/3

penāh: (Far.) Sığınma. 27a/2, 58a/4, 80a/13, 78a/2, 96a/23c, 96b/2b, 113b/14a, 117a/4a, 127b/10b

pencāh: (Far.) Elli. 100b/19a, 131a/15a

perākende: (Far.) Dağınık. 27a/15

perçem: (Far.) Kâkül. 24a/9b, 94b/9a, 105b/16b, 107b/16, 114a/3, 133b/15b, 134a/19a

perhîzkârlık: (Far.) Haram ve yasak olan şeylerden kaçınma. 3a/14

perî: (Far.) Güzel genç kız veya kadın. 24b/13, 119a/18a, 126a/2b, 13b, 134a/19b

perişân: (*Far.*) Kötü durumda olma. 24b/4, 96b/10c, 116a/9, 118b/8,18, 119b/20b, 123a/6a, 124b/12b, 127b/2a, 128a/9a, 129b/13a, 130b/2a, 131a/17a, 133b/3a, 134b/11b, 135a/20a, 14b

pertev: (*Far.*) Işık. 87a/7, 103b/12a, 108a/11a, 122a/1a

perveriş-yâb: (*Far.*) Beslenen, yetiştirilen (kimse). 53a/5, 70b/12

pervâzân: (*Far.*) Uçmalar. 97a/9c

pesendide: (*Far.*) Beğenilmiş, seçilmiş. 100a/19c, 109a/7a

pesmânde: (*Far.*) 1. Geri kalmış, geride bulunan. 2. Artmış, artık. 113b/9a

pest: (*Far.*) Değersiz, hakîr olma. 24a/11b, 24b/25

peşimân: (*Far.*) Pişman. 84b/10, 133b/7a

peyâpey: (*Far.*) Peş peşe. 87a/7

peydâ: (*Far.*) Açıkta ve meydanda olan. 10a/13, 96a/14d, 111b/7

peygüle: (*Far.*) Köşe, bucak, kenar. 95a/7, 113a/12b

peykân: (*Far.*) 1. Okun ucundaki sivri demir, temren. 2. Sevgilinin kirpiği. 118b/2

peymâne: (*Far.*) 1. İçki kadehi. 2. Şarap. 114a/14, 115a/6, 117a/12a, 134a/18a

peyrev: (*Far.*) Birinin arkasından, izinden giden, ona uyan kimse. 115a/15

-pezîr: (*Far.*) Kabul eden. 24b/19, 113a/1a, 135a/19b

pîçide: (*Far.*) Bükülmüş, dolaşmış, kıvrılmış. 118b/19, 126b/6b

pîr: (*Far.*) Bir tarîkatın kurucusu. 5a/12,17, 7b/3, 87b/10, 94a/13c, 99a/6a,13a, 104b/23c, 108a/11a, 112b/5a,10a, 114b/11a, 118b/16, 132a/6b, 134b/17a, 136a/7

pîrehen: (*Far.*) İç gömleği, gömlek. 125a/13b, 126a/8b

pîre-zen: (*Far.*) İhtiyar kadın, kocakarı. 27a/9, 110b/7a

pîş: (*Far.*) Ön, yan, huzur. 50b/22, 105b/5b

pîşe: (*Far.*) Peşine düşülen iş. 95b/2, 104a/14c, 106a/16

pîşvâ: (*Far.*) Önder, başkan, reis. 121b/2b

post-nişîn: (*Far.*) Tekke şeyhi. 83b/ Derkenar

puhte: (*Far.*) 1. Pişmiş. 2. Olgun, kâmil. 116a/3, 126a/21b, 135a/5a

pûşide: (*Far.*) Örtülü, örtünmüş. 134a/15b

pûyân: (*Far.*) Koşan, koşucu. 127b/7a

pür: (*Far.*) Dolu. 27a/14, 27b/2a, 94a/9e, 96a/9b, 97b/6c, 101a/18, 103b/8a, 105a/12b, 106a/17, 108a/4b, 114a/2, 117a/5a,16a, 119a/5a, 121a/16b, 126a/11b, 126b/4b, 129b/7a, 131a/6a, 131b/4a, 132b/3c, 133b/2b

pür-nâr: (*Far.-Ar.*) Çok kızgın. 27a/14

pür-şanâ'at: (*Far.*) Sanat dolu, mahâret dolu olan. 97b/6c

pür-takşîr: (*Far.*) Kusur dolu olan. 94a/9e

pür-tumtûrak: (*Far.*) Gösteriş, debdebe dolu. 133b/2b

püser: (*Far.*) Erkek evlat, oğul. 103b/3a, 134a/19a

R

rabṭ: (Ar.) Bağlama, bağlanma, ilişirme. 95b/16

rāciʿ: (Ar.) -e dönen, rücû eden. 109b/14a

rādde: (Ar.) Derece, mertebe. 95a/10

rağbet: (Ar.) İstek. 2b/1, 3a/12, 46a/13, 104a/13a, 104b/19b, 107a/3a, 135b/18c

rāḥat: (Ar.) Huzur. 24a/7b, 93a/19, 100b/14a, 115b/18c, 135a/9b, 135b/21c, 136b/16, 143a/11

raḥle: (Ar.) Tahta masa. 52b/1a

rāʾik: (Ar.) Sâde, saf, hâlis. 97a/10a

raḳīb: (Ar.) Rakip. 24b/24, 55a/9, 93a/12, 105a/15a, 106a/13,19, 124b/15a, 126a/2b, 126b/19a, 127a/2b,13b, 132b/2b, 134a/4a

raḳḳāş: (Ar.) Dansçı. 86a/3

rām: (Far.) İtâat eden, boyun eğen. 50b/20, 103b/9b, 106b/11a, 107a/4a, 115a/5, 119b/16a, 124b/3b, 128a/14b, 129a/14a, 134b/16b

raʿnā: (Ar.) Güzel, hoş. 23a/8, 27a/7, 30a/3, 50b/8, 51a/7, 63b/7, 75b/7, 87a/4, 97a/10a, 105a/14a,2b, 106b/16a,3b, 108a/9b, 108b/8, 110a/15a, 116b/9, 117b/3, 120b/15b, 127a/7a

rāsiḥîn: (Ar.) Bir ilim ve fende veya din ilimlerinde geniş bilgi sâhibi olan. 1b/5

ravza: (Ar.) Bahçe. 30a/13, 70b/2, 96a/10d, 103b/9a, 105a/15a, 114a/3

rāyegān: (Far.) Bol. 5b/7b

rāyet: (Ar.) Sancak, bayrak. 94a/9d, 94b/4a, 105a/9a

rāyiḥa: (Ar.) Koku, güzel koku. 109b/14a

reʿāyā: (Ar.) Bir hükümdârın yönetimi altında bulunan ve vergi veren halk. 94a/13c

rebīʿü'l-evvel: (Ar.) İlkbahar. 19a/4, 22a/6a, 31b/5, 120b/5c, 120b/15c

refʿ: (Ar.) Yüksek, yüce. 51b/14, 93b/13, 94a/19b, 98b/8b, 100a/31b, 100b/33b, 136b/18

reʿfet: (Ar.) Merhamet etme, acıma, esirgeme. 93b/10, 94a/17c, 96a/10b,17b

refîḳ: (Ar.) Arkadaş, yol arkadaşı, yoldaş. 27b/20a, 94a/8d, 99b/29a, 100a/4b, 105a/10a, 112b/6b

rehā: (Far.) Kurtulma, kurtuluş. 93b/16, 118a/14, 129b/4a

reʿîs: (Ar.) Baş. 2b/15, 8a/15, 94a/6d, 97a/6b, 115a/11, 121a/3a

remz-âşinā: (Ar.-Far.) İmâdan anlayan, anlayışlı (kimse). 50b/6

renciş: (Far.) İncitme, incinme, ızdırıp, keder. 96a/20c

reşâdet: (Ar.) Doğru yola girme. 51b/12

revāk: (Far.) Bir yapının ön kısmındaki üstü örtülü, önü açık yer. 95a/16

revân: (Far.) Yürüyen giden. 5b/3a, 66a/11, 96a/7b, 98b/22d, 99b/6a, 116a/20, 122a/19a, 123b/18b, 124b/7a, 130b/10a, 131a/3b, 135a/14a

revnaḳ: (Ar.) Parlaklık. 33a/9, 105a/2a, 108a/11b, 120b/13c, 134a/15a, 135a/4b

revzen: (Far.) Pencere. 95a/16

rîḥlet: (Ar.) Göç, sefer. 5a/6, 5b/8a, 26a/8, 42b/13, 69a/15a, 71b/9, 84a/11, 93b/10, 97b/10b,16b, 121a/11b, 135a/12a,20a

rızâ: (Ar.) Hoşnut ve memnûn olma durumu. 24b/12, 84a/9, 98a/11, 100b/24b, 104b/14d, 106a/7, 113a/9a, 131b/10b

rızık: (Ar.) Rızık. 24b/9, 104a/15c, 122a/5a, 127a/14a, 128a/4a, 136a/12

ri'âyet: (Ar.) Saygı, sayma, îtibar. 5a/17, 98a/5, 104a/12a

ribât: (Ar.) 1. Bağ. 2. Konaklama yeri, han, kervansaray vb. 3. Sağlam binâ, kasır, konak. 96b/13d, 106a/20

ricâl: (Ar.) İleri gelen devlet adamları. 13a/3, 16a/2, 18a/2, 35a/12, 52b/9a, 103b/5b

rifât: (Ar.) Yücelik. 85a/13, 95a/16, 104b/4c, 111a/5b, 132b/10c

rikâb: (Ar.) 1. Üzengi. 2. Büyük bir kimsenin önü, huzuru. 96b/25e, 120b/13b, 143a/4,8

risâle: (Ar.) Küçük kitap. 1b/1, 2a/7, 43a/16, 81b/1

rîş: (Far.) Sakal. 104a/2c,3c, 117b/10,14, 124a/6b, 131a/14a

rivâyet: (Ar.) Söylenti. 5b/5a, 100a/2a

riyâ: (Ar.) İki yüzlü. 24a/5b, 24b/22, 98a/7, 104b/17c, 106a/16, 111b/9, 113a/5a, 118a/14, 129b/15b

riyâz: (Ar.) Bahçeler. 35a/7, 96a/15d, 136b/14

riyâzet: (Ar.) Nefsi terbiye etme. 9a/6

riyâziyûn: (Ar.) Matematik bilginleri. 76b/2

rîze: (Far.) Kırıntı, ufak parça, döküntü. 118b/5

rübâh: (Far.) 1. Tilki. 2. Kurnaz, hilekâr kimse. 113a/12b, 125a/4b

ru'esâ: (Ar.) Başkanlar, reisler. 85b/10

rufeķâ: (Ar.) Refikler, arkadaşlar, dostlar. 100a/28b

rûh: (Ar.) Can. 22a/6a, 82a/18, 96b/13b, 98a/2, 99b/6a, 99b/35c, 100b/13a,15d, 103b/3b, 109b/8a, 121a/11a, 122b/5b, 125b/19b, 127a/17b, 129a/6b, 131b/18a

rûhâniyyet: (Ar.) Ruhla ilgili. 3a/6, 3b/9, 87b/17

ruşat: (Ar.) İzin, müsâade. 5b/1a,4a, 110a/6a

rumûzât: (Ar.) İşâretler, semboller. 50b/14

rûşen: (Far.) 1. Meydan, âşikar. 2. Parlak, aydınlık. 112b/3a

rûşen-zamîr: (Ar.) Hakikatleri bilen. 3a/2

rûy: (Far.) Yüz. 24a/10a, 24b/13, 96b/12d, 110a/12a,16a, 116b/11, 120b/1a, 124a/5a, 124b/15a, 125a/20a, 126a/2a, 126b/4a, 129a/2b, 133a/12a, 134a/19b, 134b/5b, 136b/18

ru'yet: (Ar.) Görme, bakış. 75b/1

rûz: (Far.) Gündüz. 27b/18a, 63b/9, 93b/4, 96b/14d, 96b/26e, 104a/13c, 105b/8b, 107a/17a, 115a/17, 116a/18, 123a/11a, 126a/12a,13b, 126b/17a, 128b/2a, 131a/5a, 133b/9b, 134b/10b

rûz-ı cezâ: (Far.-Ar.) Kıyâmet günü. 35a/9, 96b/26e, 116/18

rübûde: (Far.) Kapılan, kapılmış olan. 96a/10d

rûchân: (Ar.) Üstün olma, üstünlük. 55a/11, 107b/9

rûsûh: (Ar.) Ustalık, mahâret. 27b/10a

rûsûm: (Ar.) Vergiler. 86a/18

rûsûmât: (Ar.) Vergiler. 11a/14

rütbe: (Ar.) Sıra, basamak, derece. 1b/9, 17a/3, 27b/8a, 50b/11, 87b/6, 113b/10a,18a, 96a/8c, 96b/6b, 97a/5b, 99a/1a, 100a/12b, 113b/10a,18a, 130b/17a, 135b/18c

S/Ş/Ş

sa'âdet: (Ar.) Mutluluk. 30a/7, 97a/7d, 106b/9a, 108a/1b, 112a/1b, 115b/4a,6b, 120b/7b, 122b/18a

şa'b: (Ar.) Çetin, zor, müşkil. 96a/18d

şabâvet: (Ar.) Çocukluk, sabîlik. 50b/12, 79a/4, 81a/8, 94a/10c

şabr: (Ar.) Dayanma, katlanma, râzı olma. 24a/12b, 24b/12,20, 42a/15, 86b/8, 96b/16d, 111a/2b,10b, 112b/9a, 113b/5a, 117a/11a, 119b/3a, 122b/10a, 123b/20a, 127b/11a, 129b/6a,14a, 132b/12b, 135a/12a, 142a/3b,6b

şadâ: (Ar.) Ses. 24a/8a, 27b/4b, 47a/7a, 123b/18a, 129b/7b

şadâret: (Ar.) Osmanlı Devleti'nde sadrâzamlik makâmı, sadrâzâmın işi ve makâmı. 105b/8b

şad-berg: (Far.) Yüz yapraklı, pek çok yaprağı olan, katmerli. 94b/8a

şadef: (Ar.) Sedef. 24a/12a, 97a/16a, 99b/24b, 105b/6a

şad-hezâr: (Far.) Yüz bin. 82a/3

şadr: (Ar.) Göğüs. 50b/10, 81b/4, 93b/3,7, 95b/7,17, 96a/16d, 97a/11a, 105a/5a,6a, 105b/7a

şafâ: (Ar.) Gönül şenliği, rahat. 21a/17, 24b/17,18, 27a/15, 35a/11, 75b/1, 97b/16c,18c, 100a/33a, 101a/17,18, 104b/8c, 106a/2, 106b/6a, 108a/4b, 109b/13a, 111a/3c, 112a/7a, 116b/18,

126a/17b, 127b/22a, 128b/7a, 129b/12a,3b, 130a/3, 133b/20a, 136b/8, 143a/12

şâfi: (Ar.) Temiz, saf, katıksız, hâlis. 27b/11a

şâhib-i iktidâr: (Ar.) İktidâr sâhibi. 2b/Der-kenar

şâhib-i yed-i tûlâ: (Ar.) Alanında çok geniş bilgi sahibi olan. 2a/16

şahrâ: (Ar.) Çöl. 24b/13, 96a/11c, 123a/14a, 131b/8a,13a,15a

şâ'ib: (Ar.) İsâbetli. 24b/4

şâ'im: (Ar.) Oruç tutan (kimse), oruçlu. 9a/7

şâkıb: (Ar.) Bir şeyi delip geçen, delen. 113a/14b

sâkî: (Ar.) İçki sunan. 27b/17a, 50b/14, 110a/3b, 110a/13b, 111b/5, 115a/2,6, 117a/3a, 117a/8b, 118b/16, 122a/16a, 125b/3a, 131b/4a,20a, 132b/2c

sakîm: (Ar.) 1. Yanlış, hatalı, bozuk. 2. Hastalıkli. 100b/14d, 104b/17b, 116b/5

sâkin: (Ar.) Bir yerde oturmak, ikâmet etmek. 11a/1, 83a/3, 85a/4

sâl: (Far.) Yıl. 51b/8,11, 56a/3, 63b/12, 75b/3, 79a/16, 79b/4, 87a/5, 93b/4, 96b/13d, 99a/26a,2b, 99b/6a, 100b/8d, 109a/12a,14a,15a,17a, 112b/7a, 121a/7a, 121b/12a, 122b/2a, 138a/2, 139a/2, 140a/2, 141a/2

şalâbet: (Ar.) Katılık, sertlik, sağlamlık. 93a/18

şalâh: (Ar.) İyi olma. 10a/12, 107a/9a

şalât: (Ar.) Namaz. 86b/11, 104a/11c

sâlik: (Ar.) Tarikat mensûbu. 85a/3, 99a/2a

salṭanat: (Ar.) Hükümdârlık. 24a/10b, 97b/15a, 115b/5b, 120a/11

sāmān: (Far.) 1. Servet, zenginlik. 2. Rahat, huzur. 95b/19, 96b/16d, 115a/3, 118a/17, 127b/11a, 133b/2a, 135a/12a

şamīm: (Ar.) Asıl, iç, öz. 85a/14, 111b/11

şanavber: (Ar.) Çam fıstığı ağacı. 94b/2a, 110b/7a

şanem: (Ar.) Put kadar güzel (dilber). 50b/5, 117a/9a, 134a/15a

şānī: (Ar.) İkinci. 11b/10, 31b/5, 76b/2, 93a/16, 96b/13b,6c, 97a/7d, 97b/9c, 105b/2b, 107b/14

şāniye: (Ar.) İkinci. 27a/17

şarf: (Ar.) Dilbilgisi. 50b/15, 70b/17, 75b/2, 108a/2a, 117b/20, 121b/4a,5b

şatvet: (Ar.) Karşı konulmaz derecede zorlu ve ezici kuvvet, sindirici, boyun eğdirici güç, kuvve-i kâhire. 96a/20b, 123a/9a

şavb: (Ar.) Yön. 78a/3, 113a/9a

şavt: (Ar.) Ses, sedâ. 10a/13

şā'y: (Ar.) 1. Çalışma, çabalama, emek. 2. Geçinmek için iş işleme. 3. Koşma. 98b/25b, 99a/21a,22b,26b, 103b/6a, 107a/17a, 109a/7b, 119b/20b, 120a/6, 121b/4a, 123a/11a, 125b/18b

sāye: (Ar.) Koruyup gözetme. 5b/6a, 78a/5, 87b/4, 94a/16b, 96a/11b, 107a/15a, 108a/3b, 114b/15a, 117b/4, 124a/10a, 126a/6b, 132a/6b, 136a/2, 136b/8

şayf: (Ar.) Yaz mevsimi, yaz. 96b/12b, 98a/4, 121a/10b

şayḳal: (Far.) Cilâ. 111b/19

şayyād: (Ar.) Avcı. 113a/11a

seb'a: (Ar.) Yedi. 31b/5, 46a/11

sebbāb: (Ar.) Çok küfür eden, küfürbaz. 116a/5, 135a/9a

sebeb-i iftirāk: (Ar.) Ayrılık sebebi. 84b/17

sebīl: (Ar.) 1. Yol, tarîk. 2. Hayır maksadıyla ücretsiz olarak dağıtılan içme suyu. 100b/31b, 113a/9b

seccāde-nişīn: (Ar.-Far.) Çok namaz kılan. 42a/8, 42b/2

sedd: (Ar.) Kapama, engel olma. 24a/2b, 97a/6d

sedīd: (Ar.) Doğru. 50b/2,13

sefāhat: (Ar.) Aşırı derecede zevk ve eğlenmeye düşkün olma. 111a/17b, 124a/7b

sefālet: (Ar.) Perişânlık. 21a/8, 124a/18a

seferberlik: (Ar.) Savaş hâli. 42a/4

sefid: (Far.) Ak, beyaz. 117b/10,14, 131a/14a, 124a/6b, 131a/14a

sefihāne: (Ar.) Sefih (malını düşüncesizce harcayıp israf edecek derecede zevk ve sefāhata düşkün olan kimse) bir kimseye yakışır tarzda. 124a/15a

seḥāb: (Ar.) Bulut. 96a/16b, 124a/13b, 126a/6b

seḥāvet: (Ar.) Cömertlik, el açıklığı. 111a/15b, 125b/11b

sekr: (Ar.) Sarhoşluk. 111b/4,12,13, 112a/6a

sekrān: (Ar.) Sarhoş. 112a/6a, 118a/8

selḳuḳī: (Ar.) Selçuklu. 1a/4, 5a/14, 6a/1

selḥ: (Ar.) Her Arabî ayın son günü. 93a/9, 94b/16b

semâ: (Ar.) Gökyüzü. 9a/8, 111a/5b, 112b/10b, 130b/18a

semâhat: (Ar.) Cömertlik, eli açık olma. 96a/12d

semiyy: (Ar.) Aynı isimde olmak. 35a/10

semiyye: (Ar.) Yüce, yüksek. 8a/8

semmür: (Ar.) Samur (yumuşak ve ince tüylü çok makbul postu için avlanan, kısa kuyruklu, küçük, memeli hayvan) kelimesinin eski metinlerde rastlanan asıl şekli. 116b/11

senâ: (Ar.) Övgü. 50b/16, 97a/3b, 135a/17b

seng: (Far.) Taş. 96b/15c, 6d, 98a/15, 131a/9b, 132b/7c

serâpâ: (Far.) Baştan ayağa. 50b/20, 51a/8, 119a/5a, 127a/3a

serây: (Far.) Saray. 50b/2, 97a/12b, 113b/11a

ser-bevvâbîn: (Ar.) Baş kapıcılar. 95a/3

serd: (Far.) Soğuk. 50b/6

ser-efrâz: (Far.) Benzerlerinden üstün olan (kimse). 52b/9a, 63b/14, 93b/19, 105b/7a, 121a/3a

sergeşte: (Far.) Şaşkın (kimse). 24b/26, 119a/4a

ser-levḥa: (Far.-Ar.) Başlık. 23a/11, 93a/3, 4, 118b/13

ser-nigûn: (Far.) Baş aşağı. 52b/2a

sertâc: (Far.) 1. Taç. 2. Çok sevilen, sayılan, baş tâcı edilen kimse. 104b/10c

serv: (Far.) Servi. 27b/2a, 96a/13d, 105a/14a, 106b/4a, 10a, 110b/2a, 116a/11, 116b/10, 117b/2, 118b/18, 119a/17a, 123b/18b, 124b/7a, 10b, 125a/13a, 125b/5a, 126a/11a, 130b/5b, 131a/3b, 136b/8

serzeniş: (Far.) Sitem. 80a/16

setr-pezir: (Far.) Üstü örtülü kabul eden, gizlice alan. 135a/19b

sevâhil: (Ar.) Kıyılar, sâhiller. 137a/20a

sevgend: (Far.) Yemin, ant. 24b/24

seyr: (Ar.) Bakma, görme. 5b/6b, 24b/13, 81b/13, 96a/16b, 100b/15b, 105b/14b, 108b/2, 109a/11b, 109b/12a, 116b/10, 116b/16, 123a/2b, 123b/15b, 126b/19b, 129b/18b, 130b/4b, 134a/20a, 4b, 135a/9b

şıbyân: (Ar.) Çocuklar. 37a/5, 127b/9b

şığâr: (Ar.) Küçükler. 57a/6, 98a/11

şıklet: (Ar.) Ağırlık, yük. 98a/4, 118a/13, 133a/17a, 134a/5a, 135a/3b, 135b/17c

sırr: (Ar.) Gizli tutulan şey. 24b/8, 114a/7

şıyâm: (Ar.) Oruç. 87a/5

şıyânet: (Ar.) Koruma, muhafaza, himâye. 94a/11c

sicâl: (Ar.) İçi dolu büyük su kovaları. 96a/17b

sicillât: (Ar.) Sicil defterleri. 11a/16

sikke: (Ar.) 1. Mâdenî para. 2. Paraların üzerine vurulan resmî damga. 97b/18a, 127a/10a, 136a/3

silk: (Ar.) 1. İplik, sıra, dizi. 2. Bir kimse-nin tuttuğu yol. 1b/8, 68a/8, 70b/21, 97a/17a, 119b/6b, 127b/18b

sîne: (Ar.) Göğüs, yürek. 27a/17, 94b/18a, 95a/6, 99b/13a, 103b/13a, 108a/11a, 108b/9, 109b/4a, 110a/16a, 116a/12, 117b/17, 121a/16b, 124b/6a, 125a/6a, 126b/9b, 127a/9b, 129a/11a, 132b/4a, 133a/12a, 13a, 134b/4b, 136a/18

sinn: (Ar.) Yaş. 55a/14, 63a/4, 93a/12, 121a/7a, 128a/6a

sinnen: (Ar.) Yaşça. 52b/Derkenar 93a/12

sipîhr: (Far.) 1. Gök, semâ, âsumân. 2. Tâlih, baht, kader, felek. 24a/18b, 52b/2b, 96a/8d, 20c, 7d, 104b/14c, 108a/3a, 119a/12a

şît: (Ar.) 1. Ün, iyi şöhret. 2. Ses, sedâ, çatırtı, patırtı. 5a/14, 9a/2, 20a/5, 56a/11, 83b/Derkenar

siyâk: (Ar.) İfâde tarzı, üslûp. 101b/5, 132a/2a

su'adâ: (Ar.) Kutlu, mübârek (kimse). 84b/6

su'âl: (Ar.) Soru. 47a/4a, 81b/2, 84b/7, 18, 100a/21b, 106a/10, 111b/1, 125a/10a

sûbesû: (Far.) Her yana, her yanda, her yönde. 122a/7b, 130b/4b

şubh: (Ar.) Sabah vakti. 24b/3, 94a/11d, 122b/18a, 126a/19b, 127b/17b, 129b/9b

şuffe: (Ar.) Sofa. 50b/18, 111b/11

şûfiyye: (Ar.) Tasavvufla uğraşan (kimse). 2b/5

suhûlet: (Ar.) Kolaylık. 121b/14b

sukûti: (Ar.) Az konuşan. 84b/16

şulb: (Ar.) Nesil, soy. 10a/7, 19a/4, 8, 46a/5, 50a/3, 56a/3, 66a/3, 71b/2, 74a/2, 79a/2, 80a/2, 82a/7, 85a/5

şulehâ: (Ar.) Dînin emrettiği hususlara uygun davranan, iyi amel sâhibi kimseler, sâlihler. 9a/4, 53a/2, 63a/9, 99b/9b, 111b/19

şûret: (Ar.) Tarz, yol. 6a/9, 11a/2, 33a/9, 36a/14, 53a/14, 63a/14, 80a/16, 81b/6, 86a/6, 87b/3, 90a/2, 119b/5b, 120a/4, 131a/20a, 132b/5a, 133b/6b, 17a, 135b/4a, 13c, 136a/6, 138a/11, 139a/9

şuverî: (Ar.) Sûretler, şekiller. 5a/9

sûzân: (Far.) Yakıcı, yanııcı. 27a/14, 86b/18, 96b/16d, 113b/3a, 115a/3, 124b/6a, 127b/9a, 128a/4c

şübût: (Ar.) Gerçekliği kesin olarak ortaya çıkma, tahakkuk etme. 100b/16c

sübül: (Ar.) Yollar. 98b/8c

süfehâ: (Ar.) Sefihler, âdî, bayağı kimseler. 100b/4c

süflî: (Ar.) Alçakta bulunan, âdî, değersiz. 107b/15

sûhan: (Far.) Söz, lakırdı, kelâm. 50b/5, 94a/12d, 94b/12a, 95a/10, 95b/4, 6, 7, 97a/9b, 100a/11c, 100a/17c, 101b/1, 103b/8a, 109b/12a, 114a/12, 119a/11a

sûhandânî: (Ar.) Güzel ve düzgün söz söyleyen (kimse). 29a/7

sükkân: (Ar.) Bir yerde oturanlar, ikâmet edenler, o yerin sâkinleri. 96a/9c, 108b/10

süknâ: (Ar.) Oturma. 83b/18a

sükût: (Ar.) Susma. 47a/6a, 52b/3a, 54a/13, 14, 110a/10a

sülâle: (Ar.) Soy. 34a/9, 84a/6, 120a/11

süllem: (Ar.) Merdiven. 114a/12, 20

sülûk: (Ar.) Bir yola girme, katılma. 1b/7, 5a/18, 71b/12, 81a/8, 83a/4, 85a/8, 87b/5

sünen: (Ar.) Sünnetler. 86a/4

sünüh: (Ar.) Akla, hatıra gelme, içe doğma. 95a/10

sünühât: (Ar.) Akla, hatıra gelen, içe doğan şeyler. 101b/6, 103a/6

sürür: (Ar.) Sevinç. 50b/5, 103b/4b, 118b/3, 137a/4a

süst: (Far.) Gevşek, zayıf, güçsüz. 109b/8a

sütüde-şîfât: (Far.-Ar.) Övülmeye değer nitelikleri olan (kimse). 4a/2, 27a/3, 51b/3, 52a/7, 79a/12

sütür: (Ar.) Satırlar. 24a/6a, 29a/6, 81a/4

süvâr: (Far.) Bir binek hayvanın üzerine, özellikle ata binmiş kimse. 97a/10d, 124b/21b

Ş

şâd: (Far.) Sevinçli. 24b/6, 63b/11, 93b/16, 105a/3a, 106a/9, 117b/8, 122b/5b, 123a/18b, 127a/19a, 128a/15a, 129b/19a, 131a/3a,14b

şâdmân: (Far.) Sevinçli, şâd, mesrûr. 94a/10e, 104b/10d, 115b/16c

şâh: (Far.) Pâdişâh, hükümdâr. 11b/6, 30a/10,12, 79b/4, 96a/15b, 97a/7a, 97b/7a,19a, 103b/4a, 105a/9a, 107b/3, 110a/9b, 111a/17a, 112b/9b, 123b/16b, 131a/12a, 132b/3b, 134a/10b, 134b/2b, 136a/2, 142a/9a

şâhid: (Ar.) Bir olayı görmüş olma. 3b/14, 6a/15, 83b/12a, 98b/21c, 99b/11b, 100b/3c, 116a/6, 135a/10a,11a

şākird: (Far.) Öğrenci. 82a/3, 99b/29b,-20c,25c, 117a/11a

şakḳ-ı şefe: (Ar.-Far.) Ağız açma. 84b/16

şām: (Far.) Akşam. 24b/6, 98a/3, 137a/17b

şāriḥ: (Ar.) Şerh eden. 1b/7, 43b/14

şāyān: (Far.) Münâsib, lâyük. 1a/7, 81b/19, 97a/15b, 122b/6a, 130a/5

şāyegān: (Far.) 1. Lâyık, uygun, münâsip. 2. Bol, mebzul. 121a/1a

şāyiḥ: (Ar.) Duyulmuş, yayılmış. 33a/8, 99b/6c

şeb: (Ar.) Gece. 24b/6, 27b/18a, 63b/9, 94b/2a, 96b/14d, 104a/13c, 105b/15b, 107a/17a, 117b/19, 119a/3a,13b, 123a/11a, 124a/3a, 124b/5b, 125a/15a, 126a/12a, 13a,13b, 126b/4a,17a, 128b/2a, 129a/9a, 130b/2b, 132b/8a,8b, 133b/11a,4b, 134a/4a, 134b/18b, 142a/1a

şebâb: (Ar.) Gençlik. 19a/7, 92b/7

şebîh: (Ar.) Benzer, mûmâsil. 43a/13, 111b/4

şeb-reng: (Far.) Gece renginde, siyah, kara. 124b/5b, 126b/4a

şecâ'at: (Ar.) Yiğitlik, yüreklilik, cesâret. 93a/18, 94a/7d, 123a/10a, 125b/2b, 135a/11b

şecer: (Ar.) Ağaç. 96a/19b, 111a/5a

şefiḥ: (Ar.) Şefa'at eden, bir kimsenin affa uğraması için aracılık eden kimse. 22a/5a , 93b/10

şehâdet: (Ar.) Şâhitlik etme, tanıklık etme. 2b/6, 122b/17b

şehîd: (Ar.) Allâh yolunda ve din uğrunda savaşırken ölen (kimse). 4a/13, 16a/2, 34a/7,8, 35a/12, 59a/2, 61a/6, 122b/5b, 140a/11

şehîr: (Ar.) Ün kazanmış, meşhûr. 20a/8, 31b/6, 44a/4, 46b/2, 50a/2, 51b/2, 52a/12, 57a/1, 61a/13, 68a/5, 79a/6, 81a/6

şeh-süvâr: (Far.) Çok usta binici. 93a/18

şekâvet: (Ar.) 1. Bedbahtlık, bahtı karalık. 2. Eşkiyâlık, yol kesicilik, haydutluk. 35a/4, 94a/11d, 122b/19b

şekîb: (Far.) Sabır, tahammül. 129b/14a

şekvâ: (Ar.) Şikâyet, yakınma. 19b/7

şem': (Ar.) Mum. 24b/3, 87a/7, 96a/11d, 97a/12d, 106a/17, 115a/1, 117a/5a,13a, 125b/8b, 127b/8a, 133b/5b

şemme: (Ar.) Çok az. 24a/5b

şems: (Ar.) Güneş. 63b/10, 94b/9a, 98b/12b, 100a/6c, 119a/15a,16a

şerâr: (Ar.) Kıvılcım. 128a/5c, 136a/9

şeref-bağış: (Ar.-Far.) Şeref veren, şereflen-diren. 5a/15

şeref-efzâ: (Ar.-Far.) Şeref artıran. 8a/12, 24a/9a

şerh: (Ar.) Anlatma, îzah etme. 2a/8, 2b/5, 3b/14, 19b/13, 23a/8, 26a/13, 29a/7, 34a/6,10,12, 36a/4, 37a/3,4,9,10, 43a/10, 71b/10, 81a/19, 81b/1, 88b/2, 89a/7, 99b/5a, 119b/10b, 131b/16a

şerîf: (Ar.) Şerefli. 3a/2,7,13, 3b/4, 5b/12a, 6a/9, 8a/3,6,7, 11a/16, 14a/5, 15a/3, 20a/3, 21a/15, 34a/8, 36a/2, 42a/7, 47a/8a, 55a/13, 56a/13, 63a/10, 84a/13, 85a/15, 85b/3, 86a/5,14, 87b/11, 92b/1, 93a/9, 94b/17b, 96b/24e

şerîk: (Ar.) Ortak. 52b/13b,16b, 81b/6, 83b/15a, 89a/9

şerm: (Far.) Utanma. 110a/16a, 118a/2

şermende: (Far.) Utanılacak bir iş yapmış, mahçup duruma düşmüş olan. 124b/10b

şettâ: (Ar.) Çeşitli. 34a/5, 54a/9, 70b/19, 80a/6

şeydâ: (Far.) Çılgın, dîvâne, meczup. 24b/13, 50b/5, 95b/2, 98a/14, 105a/17a, 118a/9

şeyhûhat: (Ar.) Yaşlılık, ihtiyarlık. 121a/8b

şihâb: (Ar.) Işıklı nokta, kıvılcım, ateş parçası. 130b/16a

şikâyet: (Ar.) Durumundan yakınmak. 21a/17, 96b/11c, 104a/5b,12b, 131b/10a

şikem: (Far.) Karın. 135a/6b

şikeste-zamîr: (Far.-Ar.) Gönlü kırılmış. 95b/11

şimşîr: (Far.) Kılıç. 93a/18, 94a/6d, 97b/9a, 123a/12a, 123b/19a, 124b/20a, 125a/15b, 125b/7a, 129a/13a, 136a/13

şîr: (Far.) Aslan. 93a/17, 112a/3a, 123a/10a, 136a/16

şîrîn: (Far.) Tatlı, sevimli. 24a/5a,6a, 25a/2, 110a/19a, 123b/18a, 131a/8a,5b, 132a/17b, 134a/14b, 137a/16a

şitâ: (Ar.) Kış. 98a/4

şitâbân: (Far.) Koşan. 8a/15, 33a/8, 128a/7a, 135a/17a

şîve: (Far.) Naz. 50b/3, 100a/12c, 106a/10, 114a/11, 134b/9b, 135a/12b, 136b/2

şöhret: (Ar.) Ün, nâm. 5a/14, 20a/5, 46a/3, 13, 52b/8a, 83b/Derkenar, 89a/13, 95b/18, 96a/21d, 101a/18, 132a/14a, 135b/10b

şöhret-şî'âr: (Ar.) Şöhretle, ünle, nâm ile sıfatlanmış. 27a/7, 89a/13

şu'â': (Ar.) Işın. 87a/7, 97a/15a

şu'arâ: (Ar.) Şâirler. 19b/12, 22a/3a, 25a/3, 29a/2, 10, 30a/2, 58a/4, 59a/14, 103b/2b, 112b/2a, 3a

şüm: (Ar.) Uğursuz, meş'um, şom. 108a/6a

şürîde: (Far.) Perîşân, karışık. 111a/10b

şurta: (Ar.) 1. Önde gidip, düşmanla savaşılan asker. 2. (Yelkene) Uygun olan rügâr. 96a/12c

şu'ûr: (Ar.) Bilinç, idrak. 98b/9b, 104b/13c, 129b/13a

şühûd: (Ar.) 1. Şâhitler, tanıklar. 2. Var olma. 8a/12, 51b/6, 69a/3a, 80a/2

şükûr: (Ar.) Verdiği nîmetler için Allâh'a karşı duyulan minneti dile getirme. 24b/12

şümâr: (Far.) Sayı. 87a/8, 126b/13a

şûrb: (Ar.) İçme. 135a/7b

şürefâ: (Ar.) Şerîfler. 58a/7

şürekâ: (Ar.) Ortaklar. 47a/9a

şürû': (Ar.) Başlama. 90a/1

şüyû': (Ar.) Herkesçe duyulma, yayılma, bilinme. 36a/14, 94a/11b, 21c, 94a/18e

şüyûh: (Ar.) Şeyhler. 24a/4b

ta'allukât: (Ar.) Akribâlar, yakınlar. 59a/1

tâ'at: (Ar.) İbâdet. 42a/8, 100b/5a, 115b/12a, 116b/5, 120b/13b, 122b/17a, 142a/3a

ta'ayyün: (Ar.) Ortaya çıkma, belirme. 75b/3

tab': (Ar.) Huy. 27b/11a, 29a/8, 90a/2, 95b/17, 97a/14a, 17a, 8b, 104a/6a, 104b/14c, 105b/4b, 108a/13a, 14a, 108b/5, 109b/3b, 111b/4, 20, 112a/1a, 113a/8a, 124b/20b, 128b/19b, 131b/19a, 11b, 131b/16b, 133a/6b, 12b, 137a/18b

tâb: (Far.) Güç. 84b/4, 94a/14d, 95a/9, 10, 98b/13b, 106a/17, 114a/4, 117a/5a, 126a/11b

tab-hâne: (Far.) İmâretlerin yanında İstanbul'a gelen fakir kimselerin iş buluncaya, zayıf ve güçsüzlerin, hastânedeki çıkanların sağlığını kazanıncaya kadar barınmaları için yapılmış hayır kurumu, tavhâne. 114a/16

tabîb: (Ar.) Hekim. 24a/14b, 113b/18a, 125a/7a, 130a/9, 135b/2b

ta'bîr: (Ar.) Yorumlama. 27b/10a, 99a/16a

ta'dâd: (Ar.) Sayma, sayı. 118b/17

tafşîlât: (Ar.) Ayrıntılar. 11a/13, 84a/17, 85b/7, 87b/13

tegâfûl: (Ar.) Anlamazlıktan, bilmezlikten gelme. 108b/19, 119b/2a

tagyîr: (Ar.) Değiştirme, başka şekle sokma. 112a/6a

tahalluş: (Ar.) Takma ad kullanma. 8a/5, 19a/11, 24a/15a

tahammül: (Ar.) Katlanma, dayanma. 36a/11, 86b/8, 119b/3a, 4a

tahaşşuş: (Ar.) Bir şey ya da kimseye mahsus olma. 128b/10b

T/Ṭ

ta'accüb: (Ar.) Şaşma, hayret etme. 86b/14, 121b/7a

tâhire: (Ar.) Tâhir (temiz, pak, arı) kelimesinin tamlamalarda ortaya çıkan müennes şekli. 107b/15

taḥiyyât: (Ar.) 1. Selamlar, hayır dualar. 2. Namazda kâdelerde okunan ve “et-tahiyyâtü” sözüyle başlayan duâ. 132b/15a

taḥkîk: (Ar.) Araştırma, gerçeğini arama. 19a/13, 57a/8, 98b/15d, 103b/5b

taḥlîf: (Ar.) Yemin ettirme, şahitlerden birine hâkimin yemin ettirmesi. 104b/7d

taḥmîdât: (Ar.) Hamdetmeler. 85a/9

taḥrîr: (Ar.) Yazı yazma, kitâbet. 22a/19b, 29a/7, 79b/7, 83a/7, 95a/4, 95b/8,13, 98b/6d, 99a/21c, 99b/2c,26c, 105b/10a, 108b/13,14,

taḥşîl: (Ar.) Elde etme, öğrenim. 1b/6, 2a/3,14, 8a/12, 10a/11, 19a/15, 20a/3,4,7, 24a/4a, 27a/2, 33a/4, 36a/9, 42a/17, 43a/5, 47a/2b, 51b/2, 52a/5, 53a/9, 56a/5, 58a/3,5, 61a/4,7, 66a/4, 68a/3, 69a/4a, 70a/4, 70b/15,18, 71b/3, 79a/5, 80a/6, 81a/10, 81b/17,18, 82a/8,9, 84b/3, 98a/11, 99a/4b, 99b/28b, 104a/11b, 109a/5a,8a, 128a/11a, 131b/10b

taḥşîş: (Ar.) Ayırma. 18a/8, 116b/13

taḥşîye: (Ar.) Hâşiye yazma. 83a/5, 85a/8, 85b/8

taḥarrub: (Ar.) Yaklaşma. 24b/5

tâḳat: (Ar.) Dayanma gücü. 50b/18, 84b/4, 101b/3, 134a/5a, 135b/17c, 101b/3

tâḳat-sûz: (Ar.-Far.) Acı veren, yakıcı kuvvet. 101b/3

taḳavvûs: (Ar.) Yay gibi kavisli bir şekil alma. 105a/16a

taḳbîl: (Ar.) Öpme. 54a/16, 100a/14c

taḳdîm: (Ar.) Sunma. 81a/20, 96b/9c, 122b/6a

taḳdîr: (Ar.) Beğenme, değerlendirme. 27b/15a, 63b/16, 110a/7b

taḳḳîb: (Ar.) İzleme. 84b/12

taḳrîb: (Ar.) Yaklaştırma. 2b/ 11

taḳrîben: (Ar.) Yaklaşık olarak. 79a/3, 86a/15

taḳrîr: (Ar.) Anlatma. 47a/3a, 81b/2,4, 96b/18c, 99a/5a, 99b/9c

taḳrîz: (Ar.) Kitaba beğeni yazısı yazma. 29a/6, 30a/4

taḳvâ: (Ar.) Haramdan kaçınma. 3a/14, 8a/12,17, 9a/6, 19b/4, 25a/4, 38a/3, 42a/2,15, 42b/2, 52a/6, 75b/4, 81b/14, 82a/2

tal'at: (Ar.) 1. Yüz, çehre, 2. Güzellik. 51b/10,13, 94b/10a, 106b/16a, 119a/15a, 128a/2c, 134a/17b,27c

talebe: (Ar.) Öğrenciler. 9a/2, 21a/11, 22a/8a, 42b/3, 47a/4a,5a, 52a/11, 52b/2a,12a, 55a/9, 61a/12, 81b/17, 82a/9,13, 84b/3

tâlib: (Ar.) Öğrenci. 3b/9, 33a/7, 81a/15, 82a/4, 99b/22b

tâlibâ: (Ar.) Ey Öğrenci, Ey tâlip! 24b/3

tâlibîn: (Ar.) Öğrenciler. 33a/8

ta'likât: (Ar.) Şerh şeklinde yazılan notlar. 19b/11, 22a/14a, 34a/5,11

ta'lim: (Ar.) Öğretme. 11a/4, 89a/4, 98b/18b, 99a/22a,23a, 110b/13c, 120b/11b

talḥîf: (Ar.) Ödüllendirme, gönlünü alma. 53a/14, 58a/13

ta'mîr: (Ar.) Onarım. 31a/4, 107a/14a,16a,18a,3b,6b,12b, 109a/1b

- tanbûr:** (Ar.) Telli çalgı. 113a/3b
- tanzîf:** (Ar.) Temizleme. 107b/5
- tanzîm:** (Ar.) Düzenleme. 30a/3
- tarab:** (Ar.) Sevinçlilik, şenlik. 131a/14b
- tarāvet:** (Ar.) Tâzelik, körpelik. 108b/4, 128b/3b
- tarḥ:** (Far.) 1. Bahçelerde çiçek dikmek için ayrılmış, çiçek dikilmiş yer. 2. Kurma, tertip ve tanzim etme. 93b/2, 94b/8a, 96a/22b
- tārî:** (Ar.) Ansızın beliren. 21a/7, 59a/7
- taʿrif:** (Ar.) Etrafıyla tanıtılarak, anlatılarak. 30a/3
- tarîk:** (Ar.) Yol. 3b/6,11, 7b/3, 29a/7,11, 79b/4, 81a/8, 87b/3,5, 99b/28a, 100a/5b, 108a/11a, 111b/18
- tarîkat:** (Ar.) Allâh'a ulaşmak maksadıyla tutulan yol. 3b/12, 8a/15, 14a/5, 15a/2, 25a/4, 43b/14, 86a/16, 86b/19, 87b/11,12,18
- taşdîf:** (Ar.) Baş ağrıtmak, can sıkma, rahatsız etme. 95b/7, 97a/8b
- taşdîk:** (Ar.) Onaylama. 6a/17
- taşfiye:** (Ar.) Pâk ve temiz duruma getirme. 11a/10
- taşhîh:** (Ar.) Düzeltme, yanlış doğru hâle getirme. 84a/1, 98a/11
- taşvîb:** (Ar.) Uygun görme. 81a/20, 81b/1
- taṭyîb:** (Ar.) Birinin gönlünü hoş etme, ona karşı iyi davranma. 109b/7a
- tavaṭṭun:** (Ar.) Bir yere yerleşme, vatan edinme. 8a/5, 19a/7, 47b/3, 98a/22
- ṭavîl:** (Ar.) Uzun. 94b/10b
- taṣṣîf:** (Ar.) Vasıflarını, niteliklerini sayma. 8a/13, 69a/11a
- ṭayerān:** (Ar.) Uçma. 47a/4b
- taʿyîn:** (Ar.) Belli bir göreve yerleştirme, atama. 2b/3, 3b/15, 17a/3, 20a/12, 83b/Derkenar, 87b/9, 89a/14,15, 90a/4, 95a/3, 105b/14a, 116a/11, 120a/11, 138a/2, 139a/2,9, 140a/2, 141a/2
- taʿzîm:** (Ar.) Saygı gösterme. 52b/20b, 105b/5a
- taʿzîmât:** (Ar.) Hürmetler, saygılar. 83a/6
- taẓmîn:** (Ar.) Sebep olunan zarar ve ziyânı ödeme. 107b/14
- teʿab:** (Ar.) Yorgunluk, sıkıntı. 5a/12
- tebcîl:** (Ar.) Ululama. 79a/8
- tebrîk:** (Ar.) Kutlama. 51b/13, 120a/4,5
- teberrûk:** (Ar.) Mübârek görme. 3a/10, 3b/5
- teberrûken:** (Ar.) Mübârek görerek. 24a/6a, 33a/14, 51a/7, 63b/18, 69b/2a, 84a/3, 87b/10, 93a/14, 108b/14
- tebşîr:** (Ar.) Müjde verme. 20a/13, 86b/10
- tecdîd:** (Ar.) Yenileme, yenilenme. 100a/25b
- tecellî:** (Ar.) Görünme, belirme. 5a/11, 107b/17, 119a/6a, 135a/6b
- tecessüs:** (Ar.) Bir şeyin iç yüzünü anlamak, merâkını gidermek için kendini belli etmeden öğrenmeye çalışma. 24a/9a, 95a/15
- tecvîz:** (Ar.) Yapılmasına râzı olma, uygun görme. 95a/9
- tedârik:** (Ar.) Edinme, sağlama. 83b/4a, 85b/19

tedbîr: (Ar.) Çâre, önlem. 24b/19, 131b/8b, 136a/12

tederrûs: (Ar.) Ders alma. 80a/8, 81a/13

tedkîkât: (Ar.) İncelemeler. 23a/Derkenar, 36a/15

tedmîr: (Ar.) Yok etme, mahvetme, helâk etme. 93a/17

tedrîs: (Ar.) Ders verme, öğretim. 2a/4, 2b/14, 5a/13, 5b/6a, 23a/7, 26a/2, 33a/6,12, 26a/4, 36a/5, 42a/9, 42b/1,6, 43a/9, 46a/14, 50a/3, 52a/5, 54a/9, 61a/11, 66a/7, 67a/3, 70a/8,10, 70b/10,19, 79a/7, 80a/10, 81b/15, 82a/10,12, 89a/13,16, 99b/17a

tedrîsât: (Ar.) Öğrenim. 52a/9,10, 87a/3

tedvîm: (Ar.) 1. Teskin etmek. 2. Dili ağızda döndürmek. 3. Bâkî olmak, devam ettirmek. 105b/6a

te'eddüb: (Ar.) Utanma, çekinme. 47a/2a

te'ehhül: (Ar.) Evlenme. 47b/8, 69a/9b, 87b/7, 101a/13,19

te'essüf: (Ar.) Üzülme. 3a/18, 120a/6

tefe'ül: (Ar.) Fal tutma, fal açma, fala bakma. 94a/19c

tefekür: (Ar.) Düşünme. 52b/2a, 85b/15, 107b/5,17,

teferrüc: (Ar.) 1. Eğlenmek için yapılan gezinti. 2. Ferahlama, içi açılma. 108a/7b

teferrüd: (Ar.) Eşsiz, emsâlsiz. 58a/5

teferrüs: (Ar.) Sezme, farkına varma. 83b/7a

tefevvuhât: (Ar.) Dedikodular. 36a/10

tefevvuk: (Ar.) Üstün olma. 3a/14, 103b/11a

tefeyyüz: (Ar.) Feyiz bulma. 3b/5, 86b/2

tefriğ: (Ar.) Ayırma. 52b/Derkenar

tefriş: (Ar.) Döşeme. 83b/4a, 84b/2

tefsîr: (Ar.) Yorumlamak. 1b/7, 2a/15, 100a/23b, 127b/4b

tefvîz: (Ar.) İhâle, bir iş veya bir kimsenin üstüne bırakma. 2b/19, 6a/4, 24b/15, 94a/18c, 127a/16a

tehâlûk: (Ar.) Can atma. 3a/5

teheccî: (Ar.) Heceleme. 23a/3, 70b/13, 81a/9

tehlîl: (Ar.) Kelime-i tevhîdi ("Lâ ilâhe illal-lâh") söyleme. 100b/12a

tehiye: (Ar.) Kutlama, tebrik etme. 51b/78

tekâlîf: (Ar.) Teklifler. 11a/14

tekâpû: (Far.) 1. Dalkavukluk etme, birinin yaptığı her şeyi onaylama. 2. Öteye beriye koşarak araştırma, koşuşturma. 24a/19b, 114b/8a, 127a/14a, 132b/14a

tekdîr: (Ar.) Azarlama. 84b/5, 84b/14,15

tekellüm: (Ar.) Söyleme, lakırdı etme, konuşma. 94b/7a, 125b/16b, 132a/18b

tekemmül: (Ar.) Tamamlanma, olgunlaşma. 83b/Derkenar

teklîf: (Ar.) Görüş, öneri. 3a/10, 86b/14

tekmîl: (Ar.) Bütün, eksiksiz. 3b/12, 20a/7, 43b/17, 53a/12, 70b/14, 99b/15a,27b, 100a/13c, 109a/8a

tekrîm: (Ar.) Saygı gösterme, yüceltme. 105b/9a, 131b/2b

tekye: (Ar.) Zikir ve ibâdet evi. 4a/3, 9a/4, 14a/3,4,7, 24a/4b, 133b/5a

- tekzîb:** (Ar.) Yalanlamak. 2a/13, 113a/17b
- telaffuz:** (Ar.) Söyleyiş. 69b/9a, 11a
- telakki:** (Ar.) Anlayış, görüş. 87b/18
- telâmiiz:** (Ar.) Öğrenciler, tilmizler. 1a/7, 23a/2, 24a/3a, 28b/2, 42a/9, 52a/11, 14, 81b/18, 83a/4, 89a/10, 90a/6
- telemmüz:** (Ar.) Öğrencilik. 71b/7
- telhî:** (Far.) Acılık. 136b/17
- telh-kâm:** (Far.) Kederli. 132a/17b
- te'lif:** (Ar.) Yazılmış eserler. 23a/8, 26a/4, 12, 28b/4, 85a/8, 90a/1, 95a/14,
- te'lifât:** (Ar.) Yazılmış eserler. 2a/5, 7, 22a/14a, 43a/2, 11, 57a/1, 63b/14, 119a/6b
- te'lif-kerde:** (Ar.-Far.) Yazılmış eser. 83a/5, 87b/14
- temâşâ:** (Ar.) Bakıp seyretme, zevkle, hayranlıkla seyretme, izleme. 96a/23b, 105a/15a, 108b/2, 9, 116b/10, 122a/8a, 125b/4a, 131b/18a
- temelluk:** (Ar.) Yaltaklanma, dalkavukluk. 128b/20b
- temerrün:** (Ar.) Tekrar ettire ettire alıştırma, idman yapma. 96b/12b
- temeşşuk:** (Ar.) Meşk yazma. 70b/15
- temeyyüz:** (Ar.) Kendini gösterme. 58a/5
- te'mîn:** (Ar.) Gerçekleşme, sağlama. 87b/4, 120a/7, 131a/10b
- temkîn:** (Ar.) İhtiyatlı ve tedbirli olma. 96a/13b, 100a/17b, 126a/15b
- temlik:** (Ar.) Mülk olarak vermek. 18a/8
- temme:** (Ar.) “Bitti, tamam oldu” anlamında kitapların ve yazıların sonuna yazılan kelime. 43b/17
- tenâvül:** (Ar.) Yeme içme. 112a/1a, 6a
- tenezzül:** (Ar.) 1. İnme, nüzûl etme. 2. Gönül alçaklığı, kibirsizlik. 54a/17, 104b/10c, 119b/7a
- teng-beden:** (Far.-Ar.) Sıkıntılı, dar beden. 95b/12
- tengnâ:** (Far.) 1. Dar, sıkıntılı yer. 2. Kabir. 120a/10
- tenhâ:** (Far.) Issız. 5a/11, 5b/2a, 134b/15b, 100b/2a, 106a/7, 107a/2a, 117a/14a, 134b/15b
- tenkih:** (Ar.) Nikâhlama. 87b/3
- tenkiş:** (Ar.) Azaltma, eksiltme. 24b/25
- tennür:** (Ar.) Fırın, ocak, tandır. 11a/3, 5, 9, 113b/3a
- tensib:** (Ar.) Uygun görme. 84a/11
- tenvir:** (Ar.) Aydınlatma. 33a/7, 52a/6, 81b/16, 89a/16, 99b/15b, 108a/11a
- terâcim:** (Ar.) Tercümeler. 81a/2
- terakki:** (Ar.) İleri gitme, ilerleme. 3b/10
- terâzû:** (Far.) Terazî. 24a/13b
- terbiyet:** (Ar.) Yetiştirme, eğitim. 3b/7, 5a/7, 18, 77a/7, 96a/16b, 96b/9d
- tercîh:** (Ar.) Yeğleme. 84b/19
- tereşşuh:** (Ar.) Sızma, sızıntı yapma. 136b/16
- tergîb:** (Ar.) İsteklendirme, arzu ettirme. 99b/19a
- terhib:** (Ar.) Çok fazla korkutma, yıldırma. 99b/18a

terk: (Ar.) Bırakma, ayrılma. 24b/4,19, 95a/8, 95b/12,18,19, 98b/20d, 103b/10a, 106a/2, 107a/8a,10a, 120a/12, 124a/12b, 133a/16b, 135a/16a

termîm: (Ar.) Onarma, tâmir etme. 107a/3b,6b

tertîb: (Ar.) Düzen. 24b/10, 142a/5a

teşâdüf: (Ar.) Rastlama. 7b/5, 20a/17, 36a/10, 47b/4, 52a/15

teşânîf: (Ar.) Kitaplar, eserler. 10a/8, 22a/13a

teslîm: (Ar.) Sâhibine verme. 27b/5b, 59a/10,13, 100b/15d, 110b/4a

tesmiye: (Ar.) Adlandırma. 2a/13, 7b/5, 77a/7

tesyîr: (Ar.) Yürütme, ilerletme. 95b/9

teşa‘ub: (Ar.) Kollara ayrılma, şubelere ayrılma. 34a/9

teşekkül: (Ar.) Belli bir şekil ve hey’ete girme. 1a/4

teşkîl: (Ar.) Oluşturma. 86a/9

teşmîr: (Ar.) 1. Sıvama, sıvanma. 2. Büyük bir gayretle teşebbüs etme. 133b/3b

teşnegân: (Far.) Susamışlar, susayanlar. 42b/1, 46a/14, 52a/9, 61a/11, 112b/6b, 113a/8b

teşrîf: (Ar.) Şeref verme, şereflendirme. 5b/6a, 6a/7,12, 8a/5,17, 10a/3, 20a/7, 21a/3, 46a/8,12, 47b/2, 61a/6, 70a/5, 85a/15, 89a/5,14, 93b/19, 94a/21c, 105a/5a, 105b/5a, 126b/17a, 133b/15a, 134b/14b

teşrîn: (Ar.) Eski takvimde ekim ve kasım aylarına verilen ortak isim. 121b/16a

teşvîş: (Ar.) Karıştırma, karma karışık etme. 2b/11, 83b/6a, 116a/18, 118a/14, 137a/16b

tevağğul: (Ar.) Bir işle devamlı uğraşma. 82a/12, 87b/11

tevâlî: (Ar.) Arkası kesilmeden devam etme, birbiri ardından gelme. 96a/9b

tevâtüren: (Ar.) Tevâtür yoluyla. 36a/8, 84a/2

tevâzu‘: (Ar.) Alçak gönüllülük, kibirli olmama, gösterişsiz olma. 27b/1a, 104a/12a, 125b/9b, 135b/18c

tevbîh: (Ar.) Azarlama, paylama. 84b/5,15, 130a/5

tevcih: (Ar.) Bir kimseye rütbe verme. 2a/ Derkenar, 2b/18, 19b/12, 21a/6, 50a/12, 53a/14, 54a/2,7, 56a/13, 61a/9, 63b/18, 68a/12, 79a/8,9, 80a/12, 82a/12

tevdi‘: (Ar.) Emânet etme. 39a/8

teveccüh: (Ar.) Beğenmek, iltifat etmek. 3a/12, 47a/9a

tevekkül: (Ar.) İş Allah’a bırakıp, kadere râzı olma. 42a/15, 131b/8a

tevellüd: (Ar.) Dünyâyâ gelme, doğma. 2a/11, 19a/5,8,9,10

tev‘em: (Ar.) İkiz, eş, mümâsil. 100a/19a

tevķîr: (Ar.) Karşısındakini yüksek tutma, ululama. 42b/7, 45a/3, 53a/15, 54a/8, 56a/13, 58a/13, 68a/12, 79a/8,13, 80a/12, 89a/14

tevlîyet: (Ar.) Bir vakfın işlerine bakma vazî-fesi. 18a/9, 21a/6

tevsen: (Far.) Serkeş, dik başlı at. 107a/4a

tevsi‘: (Ar.) Genişletme. 20a/6

tevsi‘im: (Ar.) İsim koyma. 33a/15

te‘yîd: (Ar.) Sağlamaştırma, kuvvetlendirme. 97a/5d

tezebzüb: (Ar.) Karışıklık. 1a/5

tezevvüc: (Ar.) Evlenme, zevce olarak alma. 80a/4, 83b/Derkenar, 84a/9, 121b/1a,14a, 136b/5

tezkar: (Ar.) Anmâ, hatıra getirme. 1a/7, 81b/19

tezvîc: (Ar.) Evlendirme. 10a/7, 56a/16,17, 87b/3, 93a/9, 94b/18b, 136b/5

tezyîn (Ar.) Süsleme. 2a/3, 24a/6a, 29a/6, 39a/5, 56a/5, 81a/4, 93a/14,20, 120b/7c

tıfıl: (Ar.) Küçük çocuk. 50b/2,3,8, 50b/20, 53a/4, 86a/15

tıflân (Tür.) Taflan, gülgiller familyasından, yapraklarını dökmeyen, boyu altı metre kadar uzayan ağaççık. 104b/17d

tırâz: (Far.) Süsleyen, donatan. 5a/12, 96a/12d, 97a/8a, 96a/12d

tıynet: (Ar.) Yaratılış, maya, fitrat. 51b/12, 105a/4a

tığ: (Far.) Kılıç. 58a/8, 59a/3, 93a/16, 97a/13c, 101a/15, 126a/6a, 133a/4b

tılâvet: (Ar.) Kur'ân-ı Kerîm'i güzel sesle ve kurallara göre okuma. 47a/8a, 127b/9b

tilmîz: (Ar.) Öğrenci. 42b/7, 43b/15,16, 99b/32b,19c

töhmēt: (Ar.) Suçlama, suçlanma. 96a/14c, 104a/13b

tufuliyyet: (Ar.) Çocukluk. 58a/17, 63a/4, 69a/17b

tuflâb: (Ar.) Tâlipler. 47b/2a, 57a/8, 70b/4,20, 89a/16

tulûc: (Ar.) Doğma, doğuş. 94a/15b,10e

turfâ: (Ar.) 1. Görülmemiş, nâdir. 2. Garip, tuhaf. 110a/18a

tûmâr: (Ar.) Tomar. 104a/12b

turre: (Ar.) Alna düşen saç lülesi. 94b/2a, 119b/5a, 126a/13a,9b, 126b/6b, 127a/4a, 129a/9a, 134a/16b,

tûfî-zebân: (Far.) Kuş dili. 94b/7a

tuyûr: (Ar.) Kuşlar. 105b/11b

tüccâr: (Ar.) Ticâretle uğrşan (kimse). 32a/2, 128b/8a

U/ʿU/ʾU

ʿubbād: (Ar.) Âbitler, ibâdet eden kimseler. 113a/3a

ʿubūdiyyet: (Ar.) Kulluk. 85b/17

ʿūd: (Ar.) 1. Odun, ağaç. 2. Öd ağacı. 112a/5a

ʿudvân: (Ar.) Düşmanlık, haksızlık, zulüm. 123a/3a

ʿuhde: (Ar.) Bir işi üzerine alma, sorumluluk. 6a/3, 21a/6, 39a/7, 50a/12, 53a/6,14, 54a/1,7, 56a/12, 61a/9, 68a/6,11, 79a/7, 80a/12, 82a/12

ʿuqbâ: (Ar.) Öbür dünyâ, âhiret. 96a/2a, 97b/5b, 115b/14c, 121b/7b, 122a/5a,14c

ʿuqûl: (Ar.) Akıllar. 95a/9, 98b/23b

ʿulemâ: (Ar.) Âlimler, bilginler. 1a/5, 1b/6, 2a/2,8,Derkenar, 2b/12,15, 9a/4, 10a/6, 26a/2, 27a/3, 27b/1a, 28a/2, 29a/2, 30a/2, 33a/2,3,13, 36a/2,4,6, 37a/2,8, 39a/5, 42a/16, 43a/2,9, 43b/13,15, 43b/18, 44a/2,4, 45a/2, 46a/2,4,17, 47a/13a, 47b/2, 53a/8, 54a/11,16, 55a/5,13, 58a/11, 61a/4,12,14, 63a/5, 63b/14, 66a/2, 67a/2, 69a/2a,10a, 70a/5, 70b/8, 76b/2, 77a/3, 80a/5,

81a/10, 83a/3, 86a/12, 87a/2, 89a/5, 90a/5,
99b/31b, 100a/3c,4c, 100b/13b,14c, 111b/9

‘ulemā-yı meşhûre: (Ar.) Meşhûr âlimler.
20a/2, 46a/4, 47a/13a

‘ulemā vü şu‘arā: (Ar.) Âlimler ve şâirler.
19b/12, 29a/2

‘ulûm: (Ar.) İlimler. 1a/5, 1b/5, 2a/5,16,
2b/8,14, 2b/Derkenar, 5a/9, 5b/6a, 6a/10,
20a/1,26a/2, 28a/2,3, 33a/3, 36a/5, 42a/9,16,18,
42b/1,2,3,6, 43a/4,9,43b/16, 46a/2, 46a/6,7,
50a/3, 51a/2, 52a/5,9,11, 52b/12a, 53a/7,
54a/3,9, 55a/5, 56a/7,9, 57a/6, 58a/3, 61a/4,11,
63b/9, 66a/4, 67a/3, 70a/10, 70b/10, 71b/6,
76b/3, 79a/5, 80a/5,8, 81a/10, 81b/17,18, 82a/8,
84b/3, 85a/7, 89a/5,13, 94a/9c, 98a/10, 98b/14d,
99b/21b, 100a/11a,17b, 109a/8a

‘ulûm-ı mütenevvi‘a: (Ar.) Çeşitli ilimler.
42b/1

‘uluvv: (Ar.) Ululuk, büyüklük, yücelik.
104b/14c

‘ulyā: (Ar.) Çok yüksek, çok yüce. 101a/14,
119a/9a,18a, 122a/10a

‘ummān: (Ar.) Okyanus. 27b/11a

‘umrān: (Ar.) 1. Bayındırlık, māmurluk. 2.
Medeniyet, ilerleme. 107b/3

‘umûm: (Ar.) Halk. 26a/3, 107b/5

‘umûmî: (Ar.) Genel. 42a/4

umûr: (Ar.) İşler. 50b/3, 94a/10c, 127a/16a

‘unf: (Ar.) Şiddet, sertlik, kabalık, terslik.
120b/2a, 126a/17a

‘unvān: (Ar.) İsim, lakap. 8a/13, 19a/3,
22a/12a, 23a/11, 25a/2, 46a/2, 55a/9, 56a/11,
87b/12, 96b/15b, 97b/18a

‘unvān-ı ‘alî: (Ar.) Yüce unvân. 8a/13

‘urefā: (Ar.) Ârif kimseler. 11b/9, 22a/3a

‘urûc: (Ar.) Yukarı çıkma, yükselme. 114a/20

‘urûk: (Ar.) Soy, aşîret, kabîle. 93a/16

‘urvetü’l-vüşkâ: (Ar.) Tutacak yer. 87b/19

‘uryān: (Ar.) Çıplak. 99a/20b, 104a/7c,
124b/15a, 126a/5b, 133a/12a, 134a/19b

‘uşāt: (Ar.) Âsîler. 35a/6

uşûl: (Ar.) Yol, yöntem. 37a/7, 42b/5,
132b/7a

‘uşşāk: (Ar.) Âşıklar. 5b/8b, 50b/9, 94b/5a,7a,
107b/18, 108a/11a, 110a/15a, 110b/2a, 114a/15,
115a/5, 116a/12, 124b/19a, 125a/8a, 127a/6a,
128b/7b

‘uzlet: (Ar.) Bir köşeye çekilip toplumdan
uzak, yalnız başına yaşama. 20a/11, 59a/9,
93b/11, 95a/18, 115b/16c,18c, 124a/17a,
127b/15a, 132b/15a, 135b/21c

‘uzlet ü inzivā: (Ar.) Bir köşeye çekilme.
20a/11

‘uzmā: (Ar.) Büyük, çok büyük, çok yüce.
101a/13

Ü

üdebā: (Ar.) Edipler. 58a/4, 93a/4,7, 96b/1a,
104b/1a, 105a/1a, 105b/1a, 106a/1, 106b/1a

üftāde: (Far.) Düşmüş, düşkün, bî-çâre.
39a/9, 104b/4c, 108b/17,20, 114b/6a, 118a/17,
130a/14, 133b/13a

ülfet: (Ar.) 1. Alışma, kaynaşma, ünsiyet.
2. Dostluk, görüşme. 86b/14, 95a/12, 104a/2a,

104b/5d, 112b/8a, 134b/16b, 135b/21c, 136a/13, 137a/22a

ümid-vār: (Far.) Ümitli. 87a/6

üstād: (Far.) Usta, hoca. 5a/6, 11b/2,3, 24a/4a,11a, 33a/14, 47a/9a, 61a/14, 66a/6, 70a/8, 81b/3,10,11, 82a/3,9, 83b/3a,17a, 89a/8, 96b/16b, 99a/14b,21c,23c, 108a/15a, 117a/11a, 121b/2a, 143a/14

üstāz: (Far.) Üstād, hoca. 24a/5a, 47a/3a, 52a/1, 52b/18b, 83b/9a, 84b/11

üştür: (Far.) Deve. 128b/9a

üveysī: (Ar.) Vâsitasız ders ve feyiz alma. 3b/6

üzengi: (Tür.) Ata binebilmek için ayakla üzerine basılan, bir kayışla eğerin yanına asılmış, altı düz mâdenî halka. 143a/2

V

va'd: (Ar.) Söz verme, üstüne alma, taahhüt etme. 93b/10, 95a/7,9, 103b/13b, 115a/10, 127b/16b, 128a/11b, 134a/13b

vaḥdet: (Ar.) Bir ve tek olma. 3a/13, 115b/2b,6b, 116b/3, 137a/2a

vā'iz: (Ar.) Vaaz veren. 50a/2, 80a/10, 82a/13, 114a/18, 114b/11a, 116a/18, 120b/2a

vaḥ'a: (Ar.) Olay. 34a/8, 58a/8, 59a/1

vaḥār: (Ar.) Ağırbaşlılık, haysiyetli ve şerefli olma, temkin. 94a/12b, 131b/8b

vāḥrā: (Ar.) Olay. 3a/5, 11a/2,7, 50b/17, 85a/17, 108a/10b, 112b/12a, 136a/17

vāḥıf: (Ar.) Anlamak, bilmek. 23a/12, 96a/18d, 97a/17c,3d, 125a/20a, 126a/4b, 130a/6

vāḥi: (Ar.) Olan, vukû bulan. 14a/13, 99a/13a, 136a/17

vaḥūr: (Ar.) Ağırbaşlı. 55a/15, 79a/12, 80a/14, 82a/14

vālā: (Far.) İnce bir kumaş çeşidi. 5a/8, 8a/14, 58a/7, 63b/11, 94a/11c, 93b/2, 94a/3a,11c,8e, 95b/7, 95b/14, 96b/6b, 97a/6a,14a,15b, 105b/9a, 127a/19a, 134b/8b

vālīd: (Ar.) Baba. 59a/1, 63a/4, 81a/9, 98b/17d, 99a/5a,9a, 99b/22a,26a,7b, 100a/15a

vālīde: (Ar.) Anne. 8a/7, 9a/4, 55a/3, 63a/4, 69b/16a, 83b/19a,Derkenar, 85b/9, 87b/2, 94b/13b, 97b/1b, 98b/1a

varaḥa: (Ar.) 1. Bir tek yaprak. 2. Üzerinde yazı bulunan kâğıt, pusula. 95b/14

vārid: (Ar.) 1. Gelen, ulaşan, vâsıl olan. 2. Olması mümkün olan, olabilecek olan. 111b/13

vāriş: (Ar.) Mirâşçı. 51a/3

vasat: (Ar.) Orta. 14a/8

vaşf: (Ar.) Nitelik, özellik. 27b/6a, 94a/13d, 97a/7b, 100a/11c, 100a/18c, 105b/8a, 111a/15a,17a, 119a/10a, 119b/2b, 124b/20b

vāşıl: (Ar.) Ulaşma, erişme. 5a/10,13, 9a/6, 22a/11a, 50a/7, 57a/3, 70b/21, 79a/11, 79b/6, 81a/12, 83b/Derkenar, 85b/13, 87b/6

vāsi'a: (Ar.) Geniş. 85b/6

vaşl: (Ar.) Ulaşma, kavuşma. 50b/21, 63b/11, 107b/18, 113b/7a,11a, 117b/19, 119a/10a, 119b/13a,18a,20b, 123b/11a,5b, 124a/12b, 126a/7a, 127a/10b, 127b/18b, 129a/18a, 130b/13b, 133a/2a, 134b/15a, 135a/18a, 135b/3b, 137a/20b

vâşılîn: (Ar.) Hakk'a erişmiş olanlar, erenler. 1b/5, 85a/3

vaţan: (Ar.) Bir kişinin doğup büyüdüğü veya yaşadığı memleket. 1b/5, 2a/4, 14, 92b/7, 98b/20d, 99a/18b, 1c, 107a/3a, 109b/5a, 128a/6c, 130b/14a, 136b/14, 15, 16, 17, 18, 137a/5a, 20a

vāveyl: (Ar.) Yazık, eyvah. 94b/16a

vazîfe: (Ar.) İş, görev. 3a/10, 18a/9, 53a/6, 56a/12, 68a/11, 78a/6, 85b/16

vaz'iyet: (Ar.) Durum. 86a/4

vefât: (Ar.) Ölüm. 1b/10, 2a/12, 2b/18, 3b/4, 16, 10a/6, 11, 11a/11, 15a/3, 17a/7, 26a/16, 28a/3, 28b/3, 29a/12, 34a/10, 35a/11, 38a/4, 42a/11, 52b/13a, 57a/5, 59a/11, 63a/4, 66a/8, 69a/17b, 70b/18, 82a/15, 83b/17a, 84a/9, 87a/5, 87b/15, 88b/4, 93b/8, 107a/11a, 120a/14, 121b/9b, 132a/8a, 138a/17, 139a/5

vefire: (Ar.) Çok, bol. 2b/8

velâdet: (Ar.) Dünyâya gelme, doğma. 2a/12, 79a/3

velev: (Ar.) Olsa da, isterse, ise de, ise bile. 126a/18b

velî: (Ar.) Allâh'ın sevgili kulu. 11b/5, 82a/2, 95a/17, 97a/10b, 98b/12d, 99a/23b, 101a/15, 111a/16a, 112a/7a, 117a/9b, 118b/12, 119b/11b

velîme: (Ar.) Düğün merâsimi. 17a/5, 21a/13, 86a/1

verâ: (Ar.) Arka, art, öte. 95a/18, 104b/14b

vereşe: (Ar.) Mirâsçılar. 2a/8

vesîme: (Ar.) Güzel yüzlü dilber. 56a/17

vezâret: (Ar.) Vezirlik, vezirlik rütbesi. 93a/20

vezîr: (Ar.) Eskiden bakanlık görevini üstlenen kişi. 50b/13, 93b/2, 99b/7c, 100a/10b, 100b/29b, 24c, 123a/8a

vilâdet: (Ar.) Dünyâya gelme, doğma, doğuş. 107a/13b, 115a/16, 120b/17b, 120b/17c, 18c

vilâyet: (Ar.) Memleket. 10b/3, 98b/3a

vuķû: (Ar.) Olma, meydâna gelme. 3b/4, 83b/17a

vücûd: (Ar.) Meydâna getirme. 2b/15, 22a/14a, 23a/8, 27b/19a, 43b/14, 50b/17, 51b/6, 94b/9a, 15a, 95a/9, 96b/15b, 106b/15a, 121a/6a, 128a/6b

vücûh: (Ar.) 1. Yüzler, çehreler. 2. İleri gelenler. 35a/7, 55a/3, 93b/19

Y

yâbis: (Ar.) Kuru, rutûbetsiz. 111b/4, 14, 20

yâd: (Far.) Hatırlama. 24a/6b, 27b/4a, 111a/4b, 118b/13, 122a/13a, 122b/3b, 131a/11b, 137a/20a

yâdgâr: (Far.) Hâtıra. 5b/12a

yağlğ: (Tür.) Büyük mendil. 100a/25b

yâsemen: (Far.) Zeytingiller familyasından, güzel koku yapımında kullanılan, beyaz renkli (ender olarak kırmızı veya sarı) çok kokulu çiçekler açan, sarmaşık cinsinden ağaççık. 131a/3b

yaşmak: (Tür.) Müslüman kadınların sokakta ferâce giydikleri zaman yüzlerine tutundukları, gözleri açıkta bırakan, biri yukardan, biri aşağıdan gelen iki parçadan ibâret ince tülbenkten yüz örtüsü. 124b/5b

yavuz: (Tür.) Fenâ, kötü. 111a/3a
yed: (Ar.) El. 84a/8, 86b/18, 100a/23a
yed-i fûlâ şâhibi: (Ar.) Hüner ve mahâret sâhibi. 23a/9, 69a/6a
yek: (Far.) Bir. 27b/10a, 97a/8c, 99b/4b, 105a/5a, 130a/14
yek-diğer: (Far.) Birbiri. 84b/16
yeksân: (Far.) Bir, berâber, eşit. 27b/5a, 12a
yektâ: (Far.) Tek, eşsiz, benzersiz. 42a/10, 96a/17b, 119a/11a, 120b/10b
ye's: (Ar.) Ümitsizlik. 108b/16, 127b/11a
yevm: (Ar.) Gün. 22a/11a, 31b/, 47a/1a, 79b/8, 122b/16b
yevmi'l-hamîs: (Ar.) Perşembe günü. 31b/4
yevm-i sebt: (Ar.) Cumartesi günü. 69a/12b
yitmek: (Tür.) İleri götürmek, itmek. 94b/5
yosma: (?) Edâlı, işveli oynak kadın. 128a/4b
yûh: (Ar.) Güneş. 96a/13b
yübüset: (Ar.) Kuruluk. 108b/3

Z/Ẓ/Z/Ẓ

zâbıt: (Ar.) Tutma. 24a/9a, 135a/8b
zabt: (Ar.) Tutma, ele geçirme. 63b/12, 95b/17, 116a/11, 123b/13b, 135a/8b
zâf: (Ar.) Zayıflık. 21a/7, 103b/6a, 110a/20a
zâhid: (Ar.) Zühd ile uğraşan (kimse). 8a/6, 17, 9a/6, 55a/16, 80a/7, 14, 81b/14, 106a/11, 107a/2a, 108b/5, 110b/3a, 112b/5a, 8a, 113a/10b, 114a/18, 114b/10a, 118a/13, 15, 119b/6b, 130a/2, 133a/4a, 18a, 133b/7b, 19a, 135a/3b, 7b, 135b/9a

zâhir: (Ar.) Meydanda olan, görünen, açık ve belli olan (şey). 2b/1, 3b/6, 9, 52a/6, 98a/6, 104a/10a, 107b/15, 107b/15, 109a/7b, 111a/8a, 111b/7

zâhiren: (Ar.) Görünüşte. 85a/7

zâhiri: (Ar.) Görünen, meydanda olan. 3a/8, 98a/6

zaḥm-nüvâz: (Ar.-Far.) Yara okşayan. 95b/9, 95b/10

zahr: (Ar.) Sırt, arka yüz. 83b/1a, 84b/1, 20, 85b/20, 86b/20

zâ'il: (Ar.) Devamlı ve kalıcı olmayan, geçmiş olan. 95b/15, 103b/12a

zâl: (Far.) Ak sakallı ihtiyâr (kimse). 24a/9b

zâlîl: (Ar.) Gölge. 96a/10b

zânû: (Far.) Diz. 50b/17, 134a/9a

zarâfet: (Ar.) Zariflik. 35a/8, 104a/15a, 110b/3a, 124a/13a, 125b/15b

zarîf: (Ar.) Tavrı ve edâsı hoş olan (kimse). 3a/16, 69a/6a, 8a, 104a/15a, 110b/3a, 124a/13a, 125b/15b

zarîfâne: (Ar.-Far.) Zarîf bir kimseye yakışır tarzda. 3a/11

zât: (Ar.) Kimse. 2a/3, 14, 3a/2, 7, 12, 17, 3b/15, 4a/2, 5a/10, 5b/11a, 8a/6, 13, 9a/4, 11b/9, 13a/4, 14a/4, 15a/5, 19a/11, 19b/13, 22a/9a, 24a/6a, 9a, 25a/4, 26a/11, 27a/3, 7, 27b/12a, 29a/2, 10, 42a/13, 46a/17, 50a/12, 51b/3, 52a/7, 55a/16, 56a/5, 58a/9, 12, 13, 59a/14, 63b/10, 13, 67a/2, 69a/6a, 71a/6, 71b/2, 79a/12, 13, 80a/14, 81b/14, 82a/14, 85b/10, 88b/2, 93a/8, 13, 93b/18, 94a/2a, 13b, 18c, 20c, 94b/11a, 95a/2, 96a/11b, 96b/24e, 97a/8a, 12a, 14b, 15c, 97a/14d, 98b/10b,

99a/8b, 99b/16a, 100a/6b, 100b/15b, 103b/8b, 104a/13a, 16a, 3b, 105a/2a, 119b/2b, 120a/6, 121a/4a, 121b/5a, 125a/10a, 127a/19b, 138a/9

zebân: (Far.) Dil. 19b/6, 27b/7a, 36a/9, 39a/3, 95b/13, 96b/18c, 105a/5a, 123b/18a, 131a/8a, 5b, 133a/4b

zebân-zed: (Far.) Ünlü, dillerde dolaşan. 29a/14

zehâb: (Ar.) Gitme, gidiş. 2b/7

zehr: (Ar.) Zehir. 27b/17a, 96b/20c, 109b/10b

zeķan: (Ar.) Çene, zenah, zenahdan. 109b/4a, 110a/19a

zenahdân: (Ar.) Çene, zekan. 124b/10a, 127a/8b

zerf: (Ar.) Tohum ekme. 3a/15

zerķ: (Ar.) İki yüzlülük, riyâ. 24a/5b

zerre: (Ar.) En küçük parça. 24a/10a, 96b/25e, 108b/7, 109b/10a, 111b/13, 112a/2a, 133b/13a, 137a/9a

zevâl: (Ar.) Yok olma. 63b/10, 110b/13b, 119a/16a, 132a/7a, 133b/14a, 134a/10b

zevât: (Ar.) Zâtlar, saygıdeğer kimseler. 1a/6, 52a/5, 69b/11a, 81b/19, 89a/11

zevc: (Ar.) Koca. 84a/8, 10, 11, 13

zevce: (Ar.) Eş. 6a/1, 17a/8, 47b/2, 83b/19a, 84a/5, 97b/10b

zevi'l-ihtirâm: (Ar.) Saygı değer kimseler. 2a/2, 29a/3, 42a/16, 17, 53a/16, 70a/6, 83a/4

zevķ: (Ar.) Eğlence. 21a/8, 17, 24b/18, 23, 27a/15, 50b/15, 79a/15, 100a/32a, 107b/17, 108a/14b, 108b/2, 5, 109b/15a, 121b/11b, 126a/4a, 126b/19a, 127b/4a, 127b/22a, 128b/7a,

129a/8b, 129b/9b, 130a/5, 133a/5a, 134b/15a, 136b/17

zevraķ: (Ar.) Kayık. 106b/15a

zıll: (Ar.) 1. Gölge. 2. Himâye, sâhip çıkma. 95b/15, 97a/10c, 126a/6b

zındiķ: (Ar.) Allâh'a ve âhirete inanmayan kimse. 36a/10

zıyķa: (Ar.) Daralma. 10a/14, 83b/9a

zîb: (Far.) Süs. 33a/9, 43b/14, 96b/4c, 134b/9b, 135b/4a

zîbâ: (Far.) Süslü. 94b/8a, 15a, 96a/22b, 97a/17d, 105a/14a, 106b/16a, 107a/18a, 3b, -6b, 9b, 12b, 117b/4, 120b/5b, 127a/5a

zifâf: (Ar.) Gerdek. 83b/17a, 118b/16

zihi: (Far.) Ne güzel, ne hoş. 35a/10

zihn: (Ar.) Akıl, hâfıza. 2b/11

zıkr: (Ar.) Sözüünü etme, anma. 5b/9a, 14a/5, 81a/3, 84b/18, 98b/18c, 104a/9c, 105b/15a, 111b/9, 14

zillet: (Ar.) Aşağı olma, hakirlik, horluk. 113a/4b, 113b/9a, 127b/7a, 132b/12a

zînet: (Ar.) Süs. 50a/6, 96b/10b, 4c, 105a/7a, 109b/6a

zîr: (Ar.) Alt, aşağı. 6a/15, 24a/6a, 122a/10a, 122b/11b

zîruķ: (Ar.) Canlı. 130b/4a

zî-şân: (Ar.) Şanlı. 93b/2, 94a/2a

zîver-baķş: (Far.) Süs bahşeden, süs veren, süsleyici. 95b/7

ziyâ: (Ar.) Işık. 94b/9a, 10a, 18a, 103b/13a, 106a/3, 117a/13a

ziyâde: (Ar.) Fazla, çok. 3b/3, 84b/11, 98a/8

zu'afâ: (Ar.) Zayıflar. 24a/7a

zuhûr: (Ar.) Meydâna çıkma, belirme. 2a/18, 51b/7, 58a/2, 81b/15, 84a/15, 86b/5, 98b/11b, 99a/17a, 101b/3, 125a/6b

zulimât: (Ar.) Karanlıklar, zulmetler. 98b/26b

zu'm: (Ar.) Boş yere zan, batıl zan. 112b/13a

zûr: (Far.) Güç. 24a/17b, 100b/3c, 113a/2a, 131b/4a, 132b/3c, 136a/6

zurefâ: (Ar.) Zarîfler. 59a/14

zübde: (Ar.) Öz. 24a/11a, 100a/20c

zühd: (Ar.) Dünyâya rağbet etmeyip kendini ibâdete verme. 3a/14, 8a/12, 25a/4, 38a/3, 42a/2, 10, 15, 42b/2, 52a/6, 75b/4, 81b/17, 82a/2, 113a/5a, 121b/6a

zühhâd: (Ar.) Zâhidler, kaba sofular. 63a/5, 113a/3a

zülâl: (Ar.) İçilmesi güzel, tatlı, latif, saf su. 93b/12, 97b/15c, 109b/14b, 125a/5a

zûlf: (Far.) Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi. 24b/14, 21, 105a/17a, 106b/18a, 109b/7b, 116a/9, 11, 13, 118a/5, 118b/8, 118b/18, 19, 119a/4a, 119a/18a, 119b/8a, 13b, 15b, 123a/5b, 123b/3a, 6b, 123b/18b, 124a/3a, 10b, 13b, 124b/9a, 16a, 7b, 12b, 125a/14a, 125b/8a, 3b, 126a/11b, 126b/4a, 2b, 128b/16a, 6b, 129a/9b, 129b/19b, 131a/17a, 132a/7b, 9b, 132b/10b, 133b/2a, 135b/3a, 137a/4b

zümre: (Ar.) Topluluk. 3b/11, 18a/6, 21a/6, 24b/17, 69a/10a, 70b/20, 87a/3, 104a/2a, 113a/3a, 116b/17

züvvâr: (Ar.) Ziyâretçiler. 79a/17

BAŞKÂTİB-ZÂDE RÂGİB BEY
MUHTASAR MECMÛ'ASI - CİLT I

IV. DİZİN

(Şahıs, Yer, Eser İsimleri)

A/Ā/‘A/‘Ā

- ‘Abdī 111a/7a
‘Abdu’l-Başrī (Eş-şeyh) 83a/16
‘Abdullāh (Şeyh) 19a/9
‘Abdullāh Efendi (Hacı) 53a/11, 55a/16, 61a/1, 79a/6
‘Abdullāh Efendi (Kavuçcu) 97b/4c,5c
‘Abdullāh Efendi (Şeyhu’s-Sırrī) 19a/4
‘Abdullāh Hüsnī Efendi (Es-seyyid) 84a/7
‘Abdullāh İbn Maḥmūd El-Akşehrī 46a/4
‘Abdullāh Ṭālī‘ü’l-Buḥārī 54a/11,17
‘Abdu’l-Muḥsin Efendi (Muḥsin-i Kayşerī) 1b/1, 2a/1,2
‘Abdu’r-Raḥīm Efendi (Şeyh) 10a/5
‘Abdu’r-Raḥmān (Es-seyyid) 83a/17
‘Abdu’r-Raḥmān Belīğ Efendi 27a/Derkenar
‘Abdu’r-Raḥmān Ḥilmī Efendi Bin ‘Alī Nişārī Efendi (Belīğ Efendi) 24a/1a,2a,14a
‘Abdü’l-‘Azīz 69b/3a
‘Abdü’l-‘Azīz Ḥan 120a/1,14
‘Abdü’l-Ḥālīm Efendi (Söylemez-zāde) 76b/1
‘Abdü’l-Ḥālīm İbn Mevlānā 78a/12
‘Abdü’l-Ḥamīd (Ḥan) 97a/10c, 17d, 97b/15a, 97b/19a
‘Abdü’l-Ḥamīd Ḥan-ı Şānī 120a/15
‘Abdü’l-Ḳādir Ağa 62b/5
‘Abdü’l-Ḳādir-i Geylānī 86a/16
‘Abdü’l-Mecīd Ḥan 120a/12
‘Acem 134a/15a,7b
‘Acemistān 36a/8
Adana 99a/1c
Ādem 93b/10, 98b/20b, 104b/23d, 123b/5a, 142a/3a
‘Aden 109b/9a
‘Ādil Efendi (Şarı ‘Abdullāh Efendi-zāde) 42b/3,7, 83b/18a, 84a/9,10,11,17
‘Adnī Nişārī 98a/2, 100b/23d
Afşar 112b/9a
Ağça Şarlı Hacı Zekerıyyā Efendi 54a/5
Ağırnas 89a/3,4
Ağırnaslı Mes‘ūd Efendi 1b/18, 89a/11
Aḥmed 93b/9, 94a/12d, 16e, 98a/5, 98b/11c, 105a/18a
Aḥmed (Es-seyyid) 83a/17
Aḥmed Ağa 63a/4, 97b/15b
Aḥmed ‘Ākif (Müftī Es-seyyid) 30a/8,14, 31b/1,6, 106b/1a
Aḥmed Behçetī (Şarı Ḥāfız-zāde) 83b/19a, 87b/16
Aḥmed Dede (Hoca) 11a/5
Aḥmed Efendi 53a/8
Aḥmed Efendi (Hacı Bağçeci-zāde) 58a/11
Aḥmed Fātiḥ Efendi 106b/1a
Aḥmed Lebīb 94a/5b,6b, 5e,6e, 19b, 105b/12a
Aḥmedī 63b/4
Aḥmed-i Cürcānī (Mekkī Mevlānā Ḥvāce)

- 87b/19
Aḥmed-i Fārūḳī Es-Serhendī (Şeyḥ) 87b/21
Aḥmed-i Rıfā'ī (Es-seyyid) 8a/9
Aḥmed-i Şemse'd-dīn (Es-seyyid) 8a/9,11,14
Aḥmed Remzī Efendi (Gönci-zāde, Şeyḥ) 77b/4,9, 83a/6, 85b/8
Aḥmed Sa'īd Efendi Hacı (Muḥaddis-zāde) 56b/9
Aḥmed Tūrānī (Rāzānī) (Şeyḥ) 12a/19
'Āiše (r.a.) 31b/3
'Āiše Hanim 121b/7b
'Āiše Hatun 10a/6
Ak Baba 1a/7 (Zahriyye), 4a/11
Akbiyık Oğlu Hasan Ağa 34a/7,8, 35a/5, 58a/7
Ak Hasan Efendi 20a/4, 99a/17b
Akşaray 3a/13, 3b/4, 19a/14, 3b/17, 19a/5,7, 20a/1, 98b/24d
Akşehir 46a/4,5,6,7,10,11, 47b/2, 52a/16
Akşehirli 'Osmān Efendi (Hāfız El-ḥāc) 1b/4 (Zahriyye), 46a/1, 47a/5b,6b, 47b/1, 50a/5, 52a/14, 52b/12b, 56a/4, 81a/14,15,16, 81b/1,3,4,9, 81b/7
Akşehirli Şeyḥ Muştafā Emīn 'Alī Efendi 71b/12
Akşehirli-zāde 52b/13a, 81a/19
Ak Şemse'd-dīn 10a/15,17, 10b/1,11a/2 46a/1, 50a/5, 47b/1, 81a/14,15,16
Ak Yayı 12b/7, 17,18
'Alā'a'd-dīn-i Selçukī (Sultān) 6a/1
Alay Begi 97b/15b
Allāh 94a/2a
'Ālī 106b/2a,6a
'Alī Ağa (Hacı) 32a/2, 69b/20b
'Alī Efendi (Hāce) 11a/14, 17a/8, 23a/3, 70b/16
'Alī Efendi (Müftī Şarmışaklı Hacı Aḥmed Efendi maḥdūmı) 139a/15
'Alī Efendi (Paşa İmāmı) 23a/3
'Alī Efendi Müdekkik (İnce Boyun) 38a/1,2
'Alī Erdebīl[ī] (Şeyḥ, Hoca) 3b/6,13
'Alī Ferdī Efendi (Zahriyye) 1a/4, 26a/12,15
'Alī Ferdī-yi Kayserī 26a/10
'Ālim 105b/10b
'Ālim Efendi (Gönci-zāde) 55a/17, 56a/16, 56b/8, 61a/13
'Ālim Efendi (Müderriş-zāde) 56a/17, 58a/2, 67a/2
'Alī Nişārī Efendi (Belīg Efendi) 1a/19 (Zahriyye), 19a/1,3,10,14, 21a/10, 22a/1a,3a,7a, 23a/2,4,6, 24a/1a, 27a/2,4, 28b/2, 33a/4,6, 34a/7, 46a/2
Āl-i 'Osmān 105a/6a
'Alī Sultān, 12a/15
'Alī Tağı Tepesi 12a/19
'Allāme Celāle'd-dīn-i Devvānī 19a/5,6
Amasya 10a/4, 53a/9, 94a/8c
Āmid 99a/19c
Āminā 31b/3
'Amr 105a/11a
Anatolı 2a/17, 9a/3, 10b/3, 82a/11, 119a/4b
'Ankā 95a/18, 96a/10c, 113a/11a, 118a/6, 127a/15a, 131b/7a
Ankara 7b/2, 53a/9
Ankara Şolfaşıl Zū'l-faẓl Köyü 7b/2
Ankaravī Sarı 'Abdullāh Efendi-zāde (Muḥammed 'İlmī Efendi) 43b/18
'Anşe Hanim 56b/9

- ‘Arab 92b/3
‘Arab Bekr 80a/17
‘Arabistân 2a/15
‘Arab-zâde 100a/14b
Arıcı-zâde 26a/11
‘Ârif Ağa 107a/8a,10a
‘Ârif Efendi-zâde Emrullâh Efendi 1a/11 (Fihrist)
Arkıncık 12b/8
Âşaf 93a/16
‘Aseldökdi (Baldökdi) 85a/4
Âstâne 110b/16c
Âstâne-yi ‘Aliyye 98b/3a
‘Âşık-ı Hâkîkî Baba Şâdîkî 25a/2
‘Âşir Efendi Kütüb-hânesi 1b/2
Aţana 20a/6
Aţana Çeçeli kazâsı 68a/2
‘Aţâ’ullâh Efendi (Şeyh) 77b/6,12
Avanoslı Hacı Zekerıyyâ Efendi 72a/3
‘Avnî ‘Abdu’l-Kâfî Efendi 23a/4
‘Ayıntâbî ‘Abdullâh Efendi 139a/10
Âyîne-yi Seyyid-i Sırdân 5b/12b
‘Ayne’r-Rahmetü’n-Nûr 77a/7
‘Aynî 118a/10, 125b/13a,17a
Ayvalı Karyesi 86a/16
‘Azîzi 94a/3a,4a, 105a/2a,12a 107b/7
‘Aziziyye 68a/8
- B**
Bâbilî 134a/17a
Bâbü’s-selâm 103b/13a, 132a/13b
Bağçeci-zâde Hacı Ahmed Efendi 58a/11
Bağçeci-zâde Muhammed Efendi 1b/3 (Zahriyye), 39a/7, 45a/1
Bağcıvânî Mağallesi 12b/1, 17
Bağdâd 13a/4, 103b/7a
Bağdâdî İsmâ‘îl Paşa 37a/8
Bahâ’ü’-d-dîn Efendi (Şeyh) 71b/14
Bahâ’ü’-d-dîn-i Sivâsî 20a/14,15
Bahâ’ü’-d-dîn-i Veled 5a/5,6,12
Bahâ’ü’-d-dîn-zâde Muhyi’-d-dîn Muhammed Efendi 71b/5
Bakırcı-zâdeler 15a/5
Baldökdi (‘Aseldökdi) 83b/10a, 85a/4, 85b/9
Balıkesir 71b/14
Balta[cı] Hacı Nûh Efendi 1a/14 (Fihrist)
Baltaçı Oğlu ‘Alî Efendi 1a/13 (Fihrist)
Başârî Ağa 31b/4
Başra 103b/2a,7a
Başrî Beg hânesi 12a/14
Başkâtib-zâde Hüsnî 84a/16
Başkâtib-zâde Muhammed Efendi 84a/16
Başkâtib-zâde Râğıb 22a/20b,21b, 94b/20b,21b, 142a/10b
Baţţâl Câmî‘-i Şerîf 12b/2,4
Baţţâl Gâzî (Tavîl/ Devâbil Baţţâl), 12b/2
Baţţâl Hâfîbî (Hasan Efendi) 1a/14 (Zahriyye), 37a/1
Bâyezîd 79a/5
Bâyezîd Câmî‘-i Şerîfî 86b/6,11
Bâyezîd-i Bistâmî 3b/7
Bâyezîdiyye 3b/11
Bayrâm Beg Mescidi 12a/4
Bayrâmiyye 71b/15
Bayrâmiyye Tarîkı 7b/2
Behçetü’l-Elbâb 76b/4
Behişti El-Ahmedî 85a/4
Behrâm 129a/13a

Bekdaşı 130a/2
Bekîr Nu'mân Efendi 31b/6,9
Bekr Bin 'Alî Ferdî-yi Kayserî 26a/10
Bekr Efendi-zâde 77a/1, 80a/16
Belîğ 98a/22, 98b/2a,8d, 109b/2a,15a,
106b/1a
Belîğ Efendi (Ebû Muhammed 'Alî
Nişârî Efendi) 19a/10, 19b/8,12, 22a/17b,
24a/1a,15a, 24a/1b,18b, 24b/1,6,15,26,
27b/15a,6b
Belîğ Nişârî 98a/12
Bermekî 105a/4a
Beşiktaş 90a/8
Beşiktaş Yahyâ Efendi Türbesi 82a/15,16,
83b/9b
Beşiktaş Yahyâ Efendi Türbesi Kütüb-hânesi
83b/8b,9b,10b
Beytû'l-Harâm 119b/20b
Bihzâd 93a/20, 131a/7a
Binâ-yı Tefsîr 43a/1
Bişâmî 121b/6a
Bosna 29a/10,12
Boyacı Kapısı 12a/9, 33a/11
Bozatlî Dede 12a/5
Boz-zâde 70b/17,18
Buḥârî-yi Şerîf Şerḥi 26a/13
Bulḡar 123b/15a
Bursa 3a/3,9,11
Bursa Câmî'-i Kebîr 3b/15
Burûsevî Mehmed Tâhir 77a/8
Bürhâne'd-dîn (Seyyid) 5b/8a, 6a/15,
12b/14,15
Büyük Hüseyin Efendi
Medresesi 68a/10

Büyük Hüseyin Efendi 1b/7 (Zahriyye),
42a/Derkenar, 43a/6,7, 43b/16, 47a/13a,
52a/2, 13, 52b/1a,8a,9a,13a,15a,4b,9b, 52b/
Derkenar, 81a/11,12,14, 81b/8,11

C

Cabbâr-zâde 'Osmân Beg 113a/13b
Câmî'-i Hâvand 66a/10
Câmî'-i Kebîr (Kayserî) 3b/17, 12a/13, 31a/4,
39a/4, 52a/13,15, 68a/11, 80a/10, 107a/14a
Cânâz-zâde Hacı Bekr Efendi 1a/20 (Fihrist)
Cânibî 104a/1a,16b
Cem 94a/15c, 116b/19, 134a/6b
Cemâl (Kürd(e)) 12a/9
Cemâle'd-dîn Beg 121a/17a,19a
Cemâle'd-dîn Sulṭân, (Kürd) 4a/1,3
Cennetü'l-Firdevs 96a/4a
Cibrîl 117a/7a
Cihangirli Deli Muhammed Paşa 25a/7

Ç

Çınar Dibi 1b/10
Çifteler Medresesi 82a/12
Çifte Öñi 25a/5
Çîn 98a/16
Çömlek Oğlu Aḥmed Efendi 1a/10 (Fihrist)
Çukurkuyı kurbı 12a/8
Çukurlı Oğlu Mescidi 38a/4
Çukırlı-zâde 62b
Çukurlı-zâde Mehmed Ağa 63a/2

D

Dadağı kıyasesi 53a/6
Dādār 96a/6b
Dāmād El-hāc Nūrī Efendi (Şeyh) 87b/15
Dāmād Emīn Efendi 70b/8
Dāmād Halīl Efendi 1b/16 (Zahriyye),
61a/13, 68a/1,
Dārā 126b/11b
Dārendeli Hacı Şālih Efendi 70b/19
Dārū's-selām 107a/9a
Dāvūd 99a/27b, 104b/26d,27d
Dāvūd Hāzretleri, Şeyh (Kayseriyyeli) 2a/13
Dāvūd-ı Kayserī 1a/5 (Zahriyye), 1b/4, 2a/10,
2b/17, 2b/Derkenar, 12b/4
Dāvūd İbn Maḥmūd İbn Muḥammed 2a/11
Debbāğlar Maḥallesi 85a/4
Deli 'Alī Cāmi'-i Şerīfi 53a/2
Delikli Taş Cāmi'-i Şerīfi 70b/13
Deli Muhammed Paşa (Cihangirli) 25a/7
Dellāk-zāde Nazīf Efendi 55a/3,4
Demir Ayağ (El-hāc Hilmī Efendi) 82a/6,14
Der-sa'ādet 21a/14,17, 22a/1a, 29a/11
Dertli (Âşık Dertli) 118b/13
Derviş Efendi Hāfız (Ağa-zāde Hacı) 72a/1
Derviş Faḫīh 20a/11, 99a/10c
Devellü 59a/8
Devlet-i 'Osmāniyye 2a/18
Dımışk 3b/11, 100a/5a
Dilāver Paşa 1a/15 (Zahriyye), 17a/1
Divrik 70b/16
Divrikli Hāfız Muştafā Efendi 70a/2, 70b/8,9
Divrikli Meḥmed Emīn Efendi 1b/18
(Zahriyye), 70a/1
Diyārbekr 20a/16, 29a/3,12, 99a/19c

Dizdār-zāde 97b/13c
Dülger Çarşusu 12a/18
Dürer'i ve Ferā'iz 2a/7
Dürerü'l-Bihār (Mültekā şerhi) 37a/8
Dürri-zāde 96a/21d
Dürri'l-Bihār 37a/3
Düstür (Hüseyn) 100b/32b

E

Ebī 'Ābid El-hāc Şālih El-Kayserī 42b/8
Ebī Bekr (Muḥammed Sa'īd Efendi Eş-şeyh)
85a/3
Ebī Bekr Ağa 85a/5
Ebū 'Alī Sīnā 12b/8
Ebū Bekri's-Şiddīk 19a/6
Ebū İshāk 'Alī Kāzerūnī 12a/10
Ebu'l-Fazā'il Es-seyyid Muḥammed Nā'il
(Hişārcıklı-zāde) 69b/3a
Ebū Maṣṣūr-ı Mātūrīdī (Şeyh) 30a/6
Ebū Muḥammed 'Alī Niḡārī Efendi 19a/10
Ebū Sa'īd Muḥammed Efendi (Hādim
Müftisi) 43b/15, 46b/3, 52b/10b
Ebū Şālih Hüseyn El-Kayserī (Eş-şeyh)
42a/18, 42b/5, 52b/9a
Ebū's-Sa'īd Muḥammed 56a/6
Ebu's-Su'ūd bin Şeyh Sa'dullāh Efendi 11b/8
Ebū Yūsuf Aḥmed Mes'ūd bin Ḥasan Efendi
89a/2
Edhem 114a/11
Edibe Hanım 51b/7
Edirne/ Edrine 63b/14, 71b/13, 99b/4c,13c,
100a/6b, 100b/8c,23c, 119a/5b
Edirne Kapısı 98b/4a
Eflātūn 117a/15a

Ekber-i Yemānī 12a/1

Ekmekci Baba 3a/3,8

Ekrād 92b/3, 113a/5a

El-Ecvibe 'Ani's-Su'ālāti Cāmi'ü'l-Fuṣūleyn
10a/9

El-ḥāc Emīn Efendi-zāde Rāṣid Efendi
51b/10

El-ḥāc Es-seyyid Sa'īd Efendi (Eş-şeyḥ)
85a/1, 85b/1,3,11,15

El-ḥāc Ḥvāce Ḥilmī Efendi (Demirayaḳ)
82a/6,18

El-ḥāc Ḥalīl Efendi 35a/8

El-ḥāc Kāsım 56b/2

El-ḥāc Maḥmūd El-Fā'ıḳ (Eş-şeyḥ) 83a/1,
83a/15, 84a/5

El-ḥāc Muḥammed Enver Efendi (Eş-şeyḥ)
83a/10

El-ḥāc Muḥammed Nūrī (Şeyḥ) 86a/18

El-ḥāc Muṣṭafā (Eş-şeyḥ) 83a/14, 86a/12,14

El-ḥāc Nūrī Şemse'd-dīn Efendi (Şeyḥ)
86b/7, 87b/13,14,15

El-ḥāc 'Oṣmān Efendi İbn Muṣṭafā Efendi
(Akşehirli) 46b/1, 47a/5b,6b

El-Ḥāc Şālīḥ Efendi (Vaḥdī-zāde), 42a/1

El-ḥāc Sa'īd Efendi (Şeyḥ) 30a/5, 31b/2,
86a/13, 87b/3,8

El-ḥāc Süleymān 97b/10b

El-ḥāc Ṭorun Efendi(Muḥammed Şālīḥ
Efendi Bin İbrāhīm Efendi) 62b/8, 63a/1

El-Ḳayşerī El-'Arif Külāhcı-zāde 83a/16

Elmalı (Ḳayşerī) 74a/2

Elmās Ḥanım 80a/4

Emīn (Ḥvāce) 70b/6

Emīn (Zıllī-zāde Ḥacı Emīn Efendi) 75b/6,

79a/8,9, 119a/1a,13a, 120b/4b,6b,14b,7c,12c,

121a/13a,18a,11b,19b, 121b/12a,6b,15b,

122a/14a, 122a/18a, 122b/10a, 123a/14a,14b,

123b/10a,10b,17b, 124a/10a,7b,17b,

124b/12a,11b,16b,20b, 125a/11a,6b,17b,

125b/1a,10a,18b, 126a/1a, 12a,17b,

126b/1a,10a,10b,20b, 127a/1a,19a,12b,19b,

127b/1a,14a,10b,18a, 128a/1a,14a,14b,14c,

128b/1a,10a,11b,19b, 129a/1,10,10,17,

129b/14a,14b, 130a/14, 130b/19a,10b,

131a/15a,10b,17b, 131b/10a,16b,

137a/20a,10b

Emīne 97b/10b

Emīn Efendi (Muḥammed) 56a/7

Emīn Efendi-zāde (Rāṣid Efendi) 51b/10

Emīne Ḥatun 69b/16a, 87b/7

Emīr Efendi 12a/8, 20a/9

Emīrlar Ḳabristānı 25a/5

Emīr-zāde Es-seyyid Ḥüseyn Efendi 86a/17

Emrullāh Efendi-zāde 'Ārif Efendi 1a/10
(Fihrist)

En-Niṣārī Eş-şehīr El-fāzılū's-Şānī
(Muḥammed Bin Es-seyyid) 27a/11

Enver Efendi (Müftī Ḥacı) 63b/18, 83b/19a,
109a/4b

Enverī 115a/15

Erciyes 98a/16, 108b/6

Erkilet 100b/19b

Erkilet Ḳaryesi 32a/2

Ermeni 79a/13, 123a/6b,
123b/12a,13a,14a,16a, 18a,20a,14b,16b,18b

Er-Risāletü'l-Ḥüccet fī'l-Manṭıḳ 57a/2

Erzincānī Ḥacı Süleymān Efendi 53a/17

Es'ad 106a/15,20

- Es-seyyid ‘Abdullāh Hüsni Efendi 1a/14
(Fihrist), 84a/7, 93a/12, 96a/1a, 105b/11a
Es-seyyid ‘Abdu’r-Raḥmān 83a/17
Es-seyyid Aḥmed 83a/17
Es-seyyid Aḥmed ‘Ākif 30a/8,14, 31b/1,6,
109b/Derkenar,16a,15b, 139a/8
Es-seyyid Aḥmed-i Rıfā‘ī 8a/9
Es-seyyid Aḥmed-i Şemse’d-dīn 8a/9
Es-seyyid Hüseyn Efendi (Emīr-zāde) 79a/4,
86a/17
Es-seyyid Hüsni ‘Abdullāh Efendi 93a/7,8
Es-seyyid ‘İzze’d-dīn Ḥasan-ı Rıfā‘ī 8a/8
Es-seyyid Meḥmed Bin Nişārī Efendi (Fāzıl
Efendi) 27a/1,6
Es-seyyid Muḥammed Bin En-Nişārī Eş-
şehīr El-fāzılü’s-Sānī 27a/11
Es-seyyid Muḥammed El-Ḳayşerī 103b/7b
Es-seyyid Muḥammed Emīn—Efendi Ağa
84a/7
Es-seyyid Muḥammed ‘İlmī Efendi 52a/12,
82a/1
Es-seyyid Muḥammed Ḳāsım Efendi 56a/2
Es-seyyid Muḥammed Nūr-ı ‘Işık 12a/5
Es-seyyid Muḥammed Sa‘īd Efendi 83a/11
Es-seyyid Muḥammed Sa‘īd-i Medenī (Şeyḥ)
46b/3
Es-seyyid Muḥammed Sālim 69b/4a, 113b/2a
Es-seyyid Muḥammed Zāhid bin Feyzullāh
31b/9
Es-seyyid Süleymān Efendi İbn Es-seyyid
Aḥmed Efendi İbn Es-seyyid Süleymān
Efendi İbn Es-seyyid Muḥammed Necīb
Efendi İbn Es-seyyid Süleymān Efendi İbn
Es-seyyid ‘Oşmān Efendi 94b/3b,4b,5b,6b
Es-seyyid Zeyne’l-‘Ābidīn El-Ḳayşerānī 1a/9
(Zahriyye), 8a/1
Eş-şeyḥ ‘Abdu’l-Başrī 83a/16
Eş-şeyḥ Ebī Bekr 85a/3
Eş-şeyḥ Ebū Şālīḥ Hüseyn El-Ḳayşerī 42b/5
Eş-şeyḥ El-ḥāc Es-seyyid Sa‘īd Efendi 85a/1,
85b/1
Eş-şeyḥ El-ḥāc Maḥmūd El-Fā’ik 83a/1,
83a/15, 84a/5
Eş-şeyḥ El-ḥāc Muḥammed Enver Efendi
83a/10
Eş-şeyḥ El-ḥāc Muştafā 83a/14
Eş-şeyḥ İbrāhīm-i Tennūrī 10b/4
Eş-şeyḥ Kızıklı Hacı Ḳāsım Efendi İbn
Aḥmed Efendi 90a/6
Eş-şeyḥ Muḥammed Neş’et 83a/16
Eş-şeyḥ Muḥammed Sa‘īd Efendi İbn
Eş-şeyḥ Şemse’d-dīn Nūrī Efendi 83b/20a
Evḥadü’d-dīn bin Kirmānī (Şeyḥ) 12a/1
Evliyā-zāde İsmā‘īl Ḥaḳḳī Efendi 71b/1
Eynihānī-zāde Muḥammed ‘Ālim Efendi
(Müftī) 61a/13, 78b/1, 79a/1,2
Eyyüb 142a/6b
- F**
Faḥr-ı ‘Ālem 100b/6b, 111b/10
Faḥru’l-Mürselīn-i Seyyidü’l-Kevneyn
30a/12
Faḳīhü’l-Ḥāc Muḥammed 1a/6 (Zahriyye),
28a/1
Fāris 105a/6a
Fārsī 58a/5, 69a/5a
Fāṭıma Hānım (Başkātib-zāde) 1b/13
(Zahriyye), 84a/6,18

Fâtıma Monlâ Hanım 83b/18a
Fâtih 129b/18b
Fâzıl Efendi (Es-seyyid Mehmed Bin Nişârî Efendi) 27a/1,6
Fâzıl Emîn Efendi 121a/7b
Fehîm 117a/1a,6a,11a,16a, 118a/12,17
Fehmî 42b/12
Fekâhetü'r-Rıfkıyyet 28b/4
Felâṭun 94a/9b
Fenârî 53a/11, 81a/18, 99a/13b
Ferâzatü'l-Fıkhiyye 28b/4
Ferdî Efendi 26a/7,8
Ferhâd 110b/4a, 113a/4a, 118b/12, 131a/9a
Ferhunde (Müftî Nâ'îl Efendi'nin kızı) 109a/3a
Feride-yi 'Aşâm Hâşiye-yi Cedide 63b/19
Fethî 104b/9c,18d
Fethullâh Efendi (Şeyh) 10a/5
Fevâ'idü'l-'Aliyye 19b/10
Fevâ'idü'l-Hişârîyye fî Şerhi Mefâtihî'd-Dürriyye Fi'l-Emsileti'l-Fârsiyye 88b/2,3
Fevzî 63b/12
Fevziyye 109a/2a
Feyzî Efendi 139a/7
Feyzî Efendi-zâde (Fethullâh Efendi) 58a/6,16
Feyzî Efendi-zâde Hilmî Efendi 1b/10 (Zahriyye), 58a/1
Fezâ'il-i Kıra'atü ve'l-mücâhidîn 11b/10
Fezâ'il-i Râkibi Erbâbü'd-dünyâ ve'd-dîn 11b/11
Firâvân 131a/16b
Firdevs 93b/13, 121a/19a,12b, 121b/3b
Firdevs-i 'Ulyâ 82a/4

Firengistân 134a/7a
Fîrûz Sulṭân 12a/3
Fıṭnat 116b/14,19, 118a/1,10
Fransızca 125b/16b
Furḳânî 96b/19b
Fuşûşu'l-Hikem 1b/8
Fünûn-ı Şettâ 34a/5

G/Ġ

Ġâlib Efendi (Re'isü'l-küttâb) 112a/4b
Ġazâlî 96b/8c
Ġâzî Orhan 2b/1
Genc 'Alî 99b/4c
Germir 33a/11
Germir Karyesi 33a/3
Ġıyâşe'd-dîn-i Keyhüsrev-i Şânî (Sulṭân) 6a/13
Ġıyâşiye Medresesi 20a/9, 21a/5
Göçükli Bekr Efendi 1a/17 (Fihrist)
Gök Medrese 70b/18
Gölgeci-zâde Hacı 'Alî Efendi 1a/10 (Fihrist)
Gönci-zâde Aḥmed Remzî Efendi 83a/6
Gönci-zâde 'Âlim Efendi 56a/16
Gönci-zâde Kâsım Efendi Hıvâce (Zahriyye) 1b/9, 56a/1, 56b/6, 57a/1, 89a/6
Gönci-zâde Muḥammed Maḥmûd Efendi 56a/2
Göyneksiz Çeşme 12a/9
Gözibüyük-zâde 122a/13b, 143a/14
Gözibüyük-zâde İbrâhîm Efendi 1a/18 (Zahriyye), 39a/6,7, 43a/1, 43b/1,12,13, 44a/4 52a/1, 52b/11a, 85a/9
Gözibüyük-zâde Şâbit Efendi (Zahriyye) 1a/19, 44a/1

Ğuryetü'l-Tübâ 63b/19
Gülük Mahallesi 12a/5
Gülşen-i Tevhîd 97b/1c
Gülzâr-ı Ma'nevî 11b/1
Güpgüp-zâde 107a/8a, 121b/2b
Güpgüp-zâde 'Osmân 'Ârif Ağa bin Dervîş
Efendi bin Hacı Bekir Ağa 107a/7a
Gürci Hamâmı 21a/5

H/H/H

Habeş 94b/4a
Habeşî 109b/4a
Habîb 93b/12,13, 98b/24c
Habîbe Hanım 69a/15b
Habîb-i Kibriyâ 103b/11a
Habîbullâh 94a/13e
Hâbil 101a/16
Hvâce 'Alî Efendi 70b/16
Hvâce 'Alî Nişârî Efendi 19a/1
Hvâce Emîn 70b/6
Hvâce Mehmed Remzî-yi Kayşerî 23a/1
Hvâce Muhammed Ma'sûmü'l-Fârûkî 87b/20
Hvâce Nefes İbni Ya'qûb (Şeyh) 19a/8,9
98b/3a,7a, 18d
Hacerü'l-esved 105b/14b
Hvâce Şâlih Efendi 121b/15a
Hacı 'Abdullâh Efendi 1b/11 (Zahriyye),
55a/16, 61a/1, 79a/6
Hacı Aḥmed Efendi (Bağçeci-zâde) 58a/11
Hacı 'Alî Ağa 32a/2
Hacı 'Alî Efendi (Köse Halil-zâde) 43b/19
Hacı 'Alî Efendi-zâde Emîn Efendi Hvâce
121a/1b
Hacı Bayrâm-ı Ankaravî 3b/10

Hacı Bayrâm-ı Velî (Nu'mân) 7b/1, 87b/8
Hacı Bektaş-ı Velî Dergâhı 83b/20a
Hacı Bulâm İbni Velîyü'd-dîn 1a/12
(Zahriyye), 14a/1
Hacı Büm? (Şeyh Şerâfe'd-dîn) 12b/9
Hacı Dervîş Efendi (Hâfız Ağa-zâde) 72a/1
Hacı Emîn Efendi (Zıllî-zâde) 75b/6, 79a/8,9,
120a/1, 120b/4c, 121a/1a, 121b/2a, 122b/2a,
123b/2a, 124a/2a 124b/1, 129b/1a, 130a/1,
130b/1a, 131b/1a, 137a/1a,1b
Hacı Enver Efendi 1b/12 (Zahriyye), 83b/19a
Hacı Hâfız Efendi (Küçük) 74a/1
Hacı Hamza Çeşmesi 42a/8
Hacı Halil Efendi (Müftî Şehîd) 31a/1, 34a/7,
35a/1
Hacı Hasan Ağa Konağı 42a/12
Hacı İbrâhîm 105b/10a
Hacı İbrâhîm Ağa 47b/8
Hacı Kılıç Câmî'-i Şerîfi 43a/14
Hacılar 63a/5
Hacılarlı-zâde El-hâc Muhammed Efendi
139a/12
Hacı Muhammed Efendi 80a/5
Hacı Muhsin Efendi 122a/19a
Hacı Muştafâ Efendi 53a/8,9
Hacı Muştafâ Efendi (Yaḥyâlı-zâde) 43b/20
Hacı Niyâzî Efendi (Kavuçcı-zâde) 1b/8
(Zahriyye), 43b/18,19
Hacı Nûrî Şemse'd-dîn Efendi
86b/3,4,12,13,18
Hacı 'Ömer Efendi-zâde Keşşâf 'Ömer
Efendi 87a/2
Hacı Sa'îd Efendi (Şeyh) 83a/2,4,11,
83b/5a,9a,13a,15a, 84a/2, 84b/17, 85b/9,

- 86a/1,8
Hacı Şâlih Efendi (Dârendeli) 70b/19
Hacı Seyyid Muhammed Ağa 25a/5
Hacı Süleymân Efendi (Erzincânî) 53a/17
Hacı Torun Efendi (H̱vâce) 1b/12 (Zahriyye), 63b/4,8,16, 64a/1, 70a/6,8, 70b/20, 89a/10, 12
Hacı Vaḥdî (Şâlih Efendi) 1a/17 (Zahriyye), 39a/6, 42a/1,6,7, 43b/18
Hacı Zekerıyyâ Efendi 1b/3 (Zahriyye), 73a/9
Hacı Zekerıyyâ Efendi (Avanoslı) 72a/3
Hacı Zühdî Efendi H̱vâce 91a/1a, 2b
Ḥaddādî 96b/17b
Ḥādım 43a/5, 56a/6
Ḥādımî-zâde Muhammed Emîn 56a/6
Ḥādım Müftîsi Ebû Sa'îd Muhammed Efendi 43b/15, 46b/3, 52b/10b,16c
Ḥādım Müftîsi Ḥâfız Muştafâ-yı Sinobî 46a/11, 47a/1a
Ḥâfız Ağa-zâde Hacı Dervîş Efendi (Zahriyye) 1b/19, 72a/1
Ḥâfız El-ḥâc 'Osmân Efendi (Akşehirli) 46a/1, 47b/1, 50a/5, 81a/14,15,16
Ḥâfız Muhammed Efendi 70b/10,13
Ḥâfız Muhammed Kâzî 6a/16
Ḥâfız Muştafâ Efendi (Divrikli) 70a/2, 70b/8,9
Ḥâfız Muştafâ Efendi (Ḥādım müftîsi) 47a/1a
Ḥâfız Muştafâ-yı Sinobî (Ḥādım Müftîsi) 46a/11
Ḥafîd Muhammed Efendi (Mekke-yi Mükerrreme Kâzısı) 98b/1a
Ḥafîze Fâtıma Monlâ Hanım 84a/11,12
Ḥaḳḳî (Yozgadı İsmâ'îl Ḥaḳḳî Efendi) 107a/13b, 107b/14,15, 108a/13a,14a, 108b/13,15
Ḥālîd Efendi 77b/9, 86a/11
Ḥalîl Efendi (Dâmâd) 61a/13, 68a/1
Ḥalîl Efendi (Maṭbaḥ Emîni) 112b/5b,7b, 113a/6b, 8b
Ḥalîl Efendi (Müftî Şehîd) 28a/3, 34a/5, 35a/1
Ḥalîl-i Germîrî 1a/11 (Zahriyye), 33a/1, 33a/2,16, 34a/10
Ḥalîl-i Yûsuf 24a/12b
Ḥalîl Paşa (Şadr-ı Esbak) 1a/14 (Zahriyye), 16a/1
Ḥalîşıyye 99a/23c
Ḥallâc Oğlu 80a/3
Ḥalvetıyye 13a/3
Ḥâmid 100a/14a, 100a/6a
Ḥâmid-i Kayserî (Ḥamîdü'd-dîn İbn Mûsâ El-Kayserî) 3a/10,14,15, 3b/8,7b/4
Ḥamîdü'd-dîn-i Akşarayî 3b/14
Ḥâmûn 108b/19
Ḥamûrcı Köyi 52a/3
Ḥamurcılı-zâde 'Osmân Efendi 1a/18 (Fihrist)
Ḥanefî 99b/19a
Ḥanefıyyü'l-mezheb 99b/21a
Ḥân-ı Gâzî Ḥazret-i 'Abdü'l-Mecîd 107a/15a
Ḥanîfe Binti Şeyḥ Aḥmed 97b/2b
Ḥarputlı 'Ömer 1b/13 (Zahriyye), 52b/13b
Ḥvarzem Şâh Sultân 12b/17
Ḥasan (Şeyḥ) 12b/15
Ḥasan Ağa 59a/1
Ḥasan Efendi 20a/6, 37a/2, 89a/4
Ḥasan Efendi (Kara Hacı) 43b/20

- Hasan Paşa (Şeh-zâdeler) 18a/4
Hasan Şehîd (Şeyh) 12b/5
Hasbek Mahallesi 53a/2
Hâşircı-zâde 132a/14a
Hasîb Efendi 105b/3a, 105b/10a
Hasinli Câmî'-i Şerîfi 37a/5
Hâşim Ahmedî (Seyyid) 8a/16
Hâşim Efendi 95a/2, 95a/18
Hâşiye-yi 'Ale'l-Hayâlî 19b/13
Hâşiye-yi 'Ale'l-Hüseyniyye 19b/13
Hâşiye-yi Gâyet'ül-beyân 1b/1
Hâtemü'l-Evliyâ2b/6
Hâtif 96a/4a
Hâtimetü'l-Fetâvâ 37a/4
Havâşş Şerhi ('Arûz-ı Endelüsî üzerine) 2a/8
Havvâ 93b/10, 93b/13, 96a/4a
Haydar Beg Köşki 12b/3, 12b/5
Hayretâ 57a/9
Hayrî 121a/18b
Hazret-i 'Abdü'l-'Azîz Han 107b/3
Hazret-i Âdem 101a/15
Hazret-i Âlim Efendi İnehan-zâde 79a/15
Hazret-i Bahâ'ü'd-dîn-i Veled 5a/8,10
Hazret-i Edhem 35a/10
Hazret-i Fâtîmatü'z-Zehrâ 8a/3
Hazret-i Hâce Emîn 70b/2
Hazret-i Kâdir 109a/4a
Hazret-i Kanğırivî 61a/4
Hazret-i Kâsım Efendi 57a/6
Hazret-i Lokmân 111a/11b, 124a/8a
Hazret-i Mevlâ 94a/6c
Hazret-i Mevlânâ Celâle'd-dîn 5a/17, 5b/2a, 6a/6
Hazret-i Şâlih 107a/17a
Hazret-i Seyyid Bürhâne'd-dîn 5a/18, 5b/1b,2b,3b,5b,7b,9a,9b,11b, 6a/13
Hazret-i Sultân-ı Hürâ 93b/11
Hazret-i Sultân Muşafâ 94a/15b
Hazret-i Şâh Bahâ'ü'd-dîn-i Nakş-bendî 87b/17,21
Hazret-i Ya'kûb 103b/4a
Helvâyî 'Ömer Hazretleri 2a/2
Hengâmî 119b/12a,21a
Hızr 'Aleyhi's-selâm 3b/7, 9a/5, 87b/17, 94a/10b, 98a/21, 105a/10a, 117b/11
Hicâz 5a/12
Hicâzî 101a/19
Hilmî 107b/6, 108a/13b 136a/18, 136b/1,6,8,12,18
Hilmî Efendi (El-hâc Demirayağ) 82a/6,18
Hilmî Efendi (Feyzî Efendi-zâde) 58a/1, 17, 59a/2,4,6,7
Hilmî Muhammed Paşa 107b/2, 108a/1b
Hilmî-yi Trabzonî 136a/11
Hindü 119b/17b
Hişârcık 6a/14
Hişârcıklı-zâde Mes'ûd Efendi 51b/1, 112b/1a, 113a/1a, 113b/1a, 114a/1, 114b/1a, 115a/1
Hişârcıklı-zâde Muhammed Sâlim Efendi 1b/6 (Zahriyye), 51a/1
Hişârcıklı-zâde Muşafâ Efendi 1b/5 (Zahriyye), 35a/2, 43b/19, 47a/13a,14a, 50a/1, 51a/2
Hişârcıklı-zâde Müftî Nâ'il Efendi 1b/17 (Zahriyye), 109a/1a
Hoca Ahmed Dede 11a/5
Hoca 'Alî Erdebilî (Şeyh) 3b/6,13

Horasan 5a/4

Hoşegâni 12a/10

Hoten 134a/14a

Hudâ 5b/6

Hurdacı-zâde Hacı Şadık Efendi 1a/14
(Fihrist)

Hürşid 27b/5a

Huvând Câmi'-i Şerîfi (Huvând Hatun
Câmi'-i Şerîfi) 6a/2,3, 31a/5, 57a/3, 59a/10,
63a/7,8, 66a/7, 70a/11, 137b/2

Huvând Medresesi 10a/11, 12a/10, 100a/22a
Hüdhüd 116a/15

Hülâgû 24a/11b

Hüsâme'd-dîn Efendi (Şeyh) 77b/9

Hüseyin Ağa 62b/4

Hüseyin Beg Hamâmı 13a/5

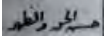
Hüseyin Beg Mağallesi 12a/2,3

Hüseyin Düstür 100b/16b, 100b/9c

Hüseyin Efendi (Es-seyyid Emîr-zâde) 79a/4,
86a/17

Hüseyin Sivaslı (Şarrâf-zâde) 10a/3

Hüseyniyye 26a/16

Hüsne'l-Haqq ve'z-Zahr 64a/3

Hüsni Efendi (Başkâtib-zâde) 84a/8,16

Hüsni Efendi-zâde Es-seyyid Muhammed
Emîn Efendi 112a/8b

Hüsni-yi Kayşerî 96a/1a

I

İrâk 134a/2b

Işfahân 124a/7a, 134a/2b,4b

İ/İ/İ/İ

İblikci Medresesi 20a/1

İbn-i Fârîz 1b/12, 2b/13

İbn-i Hâcib 96a/9d

İbrâhîm 104b/24d,25d, 139a/10

İbrâhîm Ağa 18a/2

İbrâhîm Ağa (Hacı) 47b/8

İbrâhîm Efendi (Gözibüyük-zâde) 39a/6,7,
43a/1, 43b/1,12,13, 44a/4 52a/1, 52b/11a,
53a/6, 85a/9

İbrâhîm El-Halîl 142a/5b

İbrâhîm-i 'Arabî 105b/Derkenar 13a

İbrâhîm Beg 107a/16b, 107a/17b,18b

İbrâhîm-i Tennûrî (Şeyh) 10a/1, 10b/4,
11a/15, 11b/1, 17a/8, 47b/8, 56a/12

İbrâhîm Menâ'î 12b/10

İbrâhîm Na'im Efendi 50a/8,12, 69a/13c

İçeri Şar Hacı Hamza Çıkmaç Şokağı 47b/6

İçeri Şehir Hacı Hamza Mağallesi 42a/16

İç İlli 'Abdullâh Efendi 1a/12 (Fihrist)

İlbaşı (Kayşerî) 74a/2

'İlmî Efendi (Muhammed) 46b/2, 52a/15,18,
52b/6a,12a, 80a/7,8,9, 81a/5,15,18,
81b/2,7,10,15

İmâm-ı Rabbânî 87b/20

İmâmî 111a/11a

İmâm Sultân Medresesi 9a/12

İrân 134a/13a

'İsâ 104b/27d,28d, 132b/10c, 142a/7b

İsâguci 99a/12b

İşhak Efendi 34a/5

İşhâk-ı Tokat 100a/7b

İşhâk-ı Zencânî 12b/11

İskender 126b/10b

- İskender-i Şânî 97a/7d
İskilib 10a/18
İskilib Evlek Karyesi 10a/18
İslâm 123a/3a, 124a/15a
İslimye 100b/26c
İsmâ'îl 100b/30b, 127b/7b, 142a/5b
İsmâ'îl Ağa (Kalaycı Oğlu) 21a/4, 95a/3
İsmâ'îl Beg 17a/4, 70a/4, 70b/16
İsmâ'îl Efendi Ankaravî (Şarî 'Abdullâh Efendi bin İsmâ'îl Efendi) 81a/6
İsmâ'îl Hakkî Efendi (Evliyâ-zâde) 71b/1
İsmâ'îl Paşâ 97b/14c
İspirî 100b/10d
İstanbul 37a/10, 46a/9, 53a/10,11,13, 82a/8,9,15, 86a/17, 87b/10, 89a/13, 90a/4, 100b/23c,7d,9d, 127b/17a, 133a/16b
İstanbul Mercân 86a/17
İsti'âre-yi 'Aşâmî Şerhi 43a/10
İzmir 20a/2
İzniç 1b/10, 2a/17
İzniç Medresesi 2b/2,18
'İzze'd-dîn Hasan-ı Rıfâ'î (Es-seyyid) 8a/8
'İzzet 109b/13b
- K/Ḳ**
Ka'be 19b/2, 29a/8, 69b/5a, 105b/13b, 107b/18, 116a/4, 119a/9a,18a, 119b/19b, 132b/15b, 134a/15b, 135a/6a
Ḳâbil 98b/22b, 101a/16
Ḳâbilî 134a/17a
Ḳâdiriyye 15a/2
Ḳâdî-yi Urmevî 2b/Derkenar
Ḳâf 95a/18, 99b/20b, 127a/15a
Ḳahramân 97b/8a, 120b/12b
Ḳal'a Ḳapısı 12b/11
Ḳalaycı Oğlu İsmâ'îl Ağa 21a/4
Ḳalaycı-zâde 96a/2a
Ḳalaycı-zâde Havvâ Hanım 93b/8
Ḳalender-zâde Muḥammed Ağa 107a/11a
Ḳâmûs-ı A'lâm 2a/9, 29a/12,13
Kangırivî 53a/12
Kânî 116a/1,6, 135a/1a,10a
Ḳara Aḥmed-zâde 1b/19 (Zahriyye)
Ḳara 'Alâ'a'd-dîn 2b/19
Ḳarabaş 19a/17, 19b/2
Ḳara Hacı Hasan Efendi 1b/17 (Zahriyye), 43b/20
Ḳara Halîl 2b/17
Ḳara Han Efendi 12a/11
Ḳaraḥişâr 46a/7, 93a/2,6
Ḳara Kimseli Hacı Efendi 1a/16 (Fihrist)
Ḳaraman 2a/11,12
Ḳaraman Oğlu 11a/1
Ḳara Mercân-zâde Muḥarrem Efendi 1a/13 (Fihrist)
Ḳara Muḥammed Efendi 20a/8
Ḳara Şâlih-i Ankaravî 53a/10
Ḳara Seyyid Efendi 1b/3 (Zahriyye)
Ḳârî-yi Buḥârî-yi Şerîf Halîl-i Germîrî 33a/2
Ḳarşlı 'Osmân Efendi 36a/6
Ḳâsım Efendi (Gönci-zâde) 10a/6, 55a/10,13,17, 56a/1,15,16, 56b/4,6, 57a/1, 58a/12, 66a/4, 89a/8,9
Ḳâsım-ı 'Allâme 56a/10
Ḳâsım-ı Ḳayseriyye 105b/2a
Ḳâsımî 55a/9
Ḳaşıde-yi Bür'e Şerhi 26a/12,13
Ḳaşıde-yi Ḥamriyye Şerhi 1b/17

- Kaşîde-yi Tâ'îyye 2b/13
Kaşîde-yi 'Ulyâ 63b/19
Kaşr-ı Kayşer 95a/16, 96b/25e
Kâşân 134a/5b
Katır Oğlu Çıkmaz Şokağı 47b/6
Kâtibî 110b/5a
Kavâ'id-i Külliye 43a/17
Kavaklı Ev Hâne 53a/3
Kavuçkı 'Abdullâh Efendi 97b/4c
Kavuçkı-zâde Hacı Niyâzî Efendi 43b/18,19
Kavuncı-zâde 56a/8
Kays 118b/12
Kayşerî 1a/5, 2a/2, 5b/11a, 6a/2, 9a/1, 20a/14, 22a/3a,7a,9a, 23a/7, 26a/4,6,12, 27a/4, 28b/2,3, 33a/4,9, 34a/9, 37a/2, 42a/16, 43a/4, 43b/13,20, 46a/13,15, 47a/11a, 50a/9, 52a/5, 55a/5, 58a/4,7,10, 63a/2, 63b/15,16, 68a/7, 69a/4a,10b, 70a/2, 70b/20, 71b/2, 77a/3, 79a/9,16, 80a/12, 82a/12,18, 84a/2,6, 86a/12, 89a/15, 93a/19, 95a/17, 99a/22a, 99b/30a, 100a/18a,24a, 100b/11b,18b,23c, 105b/14a, 107a/16a, 107b/6,12, 108b/10, 121b/2b, 122a/8b, 138a/1, 139a/1, 140a/1, 141a/1
Kayşerî Vâlî Konağı 108a/11b
Kayşeriyye 1a/5, 1b/5, 2a/13, 3a/2, 5b/1a,5a, 6a/7,12,16, 8a/5,17, 10a/16,3, 10b/3,11a/11, 17a/3,18a/4, 19b/5, 20a/7,8, 21a/1,2,6, 23a/2, 26a/14, 28b/3, 31b/9, 32a/2, 35a/4, 36a/2, 42a/16, 43a/6, 46a/8,12, 47b/2, 52a/3, 53a/13,16, 54a/11, 56a/2, 61a/6, 63b/13, 68a/3,9, 69b/7a, 70a/5, 70b/10,13, 70b/20, 71b/9, 74a/2, 76b/2, 77a/3, 79a/2, 83a/3,11, 83b/19a, 85a/4,10, 87a/2, 89a/2,5, 93a/3,4, 95a/3,4, 98a/2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22, 98b/2a, 99a/5c, 105b/2a, Derkenar, 5a,12a, 107a/14a, 107b/2, 108a/1b, 108b/13, 112b/4b, 113a/6b, 113b/2a, 122a/1b, 138a/13, 139a/12
Kayşeriyyeli Şeyh Ahmed Behcetî Efendi 87b/16
Kayşeriyyeli Şeyh Dâvûd Hazretleri 2a/13
Kayşeriyyeli Şeyh El-hâc Sa'îd Efendi 87b/15
Kayşeriyyeli Şeyh Muştafâ Efendi 87b/15
Kazancılar Kapısı 12b/11
Kazgancılar Çarşusu (Kayşerî) 50a/11
Kâzım 125b/1b,18b
Kâzî-Mîr 19b/10, 22a/14a, 26a/16, 34a/11
Kaz Ovası 112b/7a
Keçeci-zâde Muḥarrem Efendi 1a/19 (Fihrist)
Keçeci-zâde Muştafâ Efendi 1a/18 (Fihrist)
Kemâl Beg 2b/Derkenar
Kemâloğlu 139a/8
Kemâl Paşa-zâde Monlâ Şemse'd-dîn Ahmed 119a/2b,3b
Kemâlî'd-dîn-i Kâşânî 1b/8
Kerbela 100b/9c, 122b/3b
Kerîmî 125b/15a,16a,18a, 137a/12b,19b
Kerîm-i Ḥasenî 96b/22e
Kermelik Karyesi 54a/7,8
Kermelikli Ya'kûb Efendi 1a/14 (Fihrist)
Keseli Ḥafız Efendi Ḥânesi 12a/14
Keşfü'l-Eşbâh 37a/3
Keşfü'l-İştibâh (Eşbâh şerḥi) 37a/9
Keşmîr 134a/14a
Keşşâf 'Ömer Efendi ('Ömer Efendi-zâde) 43b/19, 87a/1,2
Kible 100b/10a, 119a/8a
Kırım 98b/23d, 114b/6b

- Ƙızıklı Hacı Ƙâsım Efendi 1a/17 (Fihrist)
Ƙiçi Ƙapu 12a/18
Ƙiçi Ƙapu Mescidi 12a/9
Ƙifâyetü'l-‘Uḳûl Ve’n-Nuḳûl (Mültekâ Şerhi) 19b/14
Ƙilimli Ağa-zâde Hacı Bekr Efendi 1a/15 (Fihrist)
Ƙirâmen Kâtibeyn 118b/10
Ƙirmânî 96b/17b
Ƙitâb-ı Ma‘ârif-nişâb 113a/1a
Ƙoca Beg Câmî‘-i Şerîfi 63b/17
Ƙoca Nişârî Efendi 19a/3, 24a/2a
Ƙonya 98b/24d,25d, 99a/10b,15b
Ƙoştantiniyye 104b/20d
Ƙöse Halîl-zâde Hacı ‘Alî Efendi 1b/15 (Zahriyye), 43b/19
Ƙöşk Medresesi 12a/17
Ƙur‘ân 98b/16c, 99a/2b, 103b/12b,15b, 125b/20b
Ƙureyş 96b/22e
Ƙurrâ Seyyid Efendi 73a/1
Ƙurşunlu Câmî‘-i Şerîfi 52b/16a, 55a/7, 61a/15, 77a/3,4
Ƙurûn-ı Cedîde 2a/13
Ƙuşaṭası Kütüb-hânesi 26a/13, 88b/3
Ƙuşcı ḥarmânı 12b/9
Ƙuṭbe‘d-dîn Sincânî (Sübḥânî) 12b/3
Ƙuṭlu Tegin 12b/12
Ƙüçük Ayaşofya Medresesi 82a/8
Ƙüçük Hacı Hâfız Efendi 1b/4 (Zahriyye), 74a/1, 89a/11
Ƙüçük Ḥasan Efendi 1a/16 (Zahriyye), 18a/1, 43b/19
Ƙülâḥcı-zâde Maḥmûd Fâ‘îḳ Efendi (Ƙayseriyyeli, Şeyh) 1b/13 (Zahriyye), 83b/19a 84a/8,13,14, 85a/7,10, 87b/16,17
Ƙülşüm 128a/8a
Ƙülşüm Ḥanım 80a/3, 120b/17c
Ƙünûzu‘l-Ḥaḳâyıḳ fî Sülûk 83a/5, 83b/2b
Ƙünûzu‘r-Rümûz 23a/7
Ƙürd Cemâle‘d-dîn 4a/3
Ƙürd(e) Cemâl 12a/9
Ƙürdler Maḥallesi 12a/2,6 12b/16
Ƙürdler Seyfullâh Câmî‘-i Şerîfi 54a/1
Ƙütahya 71b/2
- L**
- Lala Paşa Maḥallesi 18a/2
Lala Sirâcü‘d-dîn Medresesi 138a/5
Lârende 5a/13
Lârî 19b/10, 22a/14a
Laṭîfe Ḥanım 120b/18c
Lebîb (Aḥmed Lebîb) 93b/5,7,13, 94a/4a, 14d, 94b/12a
Leylâ 108b/19, 124a/10b
Luṭfullâh Efendi (Şeyḥ Şâmî Evlâdından), 12a/7,15, 71b/14
Lüleci-zâde Hacı Muştafâ Efendi 1a/20 (Fihrist)
Lüleci-zâde Hacı Zühdi Efendi 1a/19 (Fihrist)
- M**
- Maḥmûd (Sulṭân) 83b/20a
Maḥmûd Fâ‘îḳ Efendi (Külâḥcı-zâde) 83a/1,15, 84a/5,8,13,14, 85a/7, 87b/16,17
Maḥmûd Ƙâzî 10a/7
Mâh-perî Ḥatun 6a/1

Malatıyevî Sultân (Malatıyalı) 12a/2
Mânî 93a/20, 94b/8a, 131a/7a
Mar'asî 99b/31a
Matbağ Emîni Hâlîl Efendi 112b/5b, 113a/6b
Mâverâ'ü'n-nehir 54a/11,17
Mecdü'd-dîn Efendi 1a/3,5, 2a/3
Mecmû'atü'l-Kavâ'id 43b/2
Mecmû'atü'n-Nefâsiyye 19b/14
Mecmû'a-yı Eş'âr 112b/1a, 130b/16b
Mecmû'a-yı Münîfe 103b/16b, 107a/1,
109a/1a, 114b/1b, 119a/1b
Mecmû'a-yı Nefîse 43b/12
Mecmû'a-yı Şeyh El-hâc Sa'îd Efendi
109b/1a, 110a/1a
Mecmû'a-yı Üdebâ 104b/1a, 105a/1a,
105b/1a 106a/1, 106b/1a
Mecnûn 95b/15, 117a/12a, 124a/10b
Medîne 69b/7a
Medîneli Sa'îd Efendi 52b/13,4b
Medîne-yi Münevvere 8a/11,14, 9a/10
Medrese-yi Çifte 99a/7c
Medrese-yi İblikçi 99a/11b
Medrese-yi Zincirli 99a/20c
Mefharü'l-kevneyn 30a/12
Meḥmed Bin Nişârî Efendi (Fâzıl Efendi)
27a/1,6
Meḥmed Remzî (Kayşerî, Hıvâce) Efendi
1a/18 (Zahriyye), 23a/1,6, 24a/3a,13a
Meḥmed Tâhir Burûsevî 26a/10, 37a/11,
43a/18, 64a/9
Mekke-yi Mükerreme 98b/1a
Mekkî Mevlânâ Hıvâce Aḥmed-i Cürcânî
87b/19
Melik Eradna Medresesi 12a/17

Melikgâzî Medresesi 79a/8
Melik-i Mennân 50a/7
Melik Meḥmed Gâzî Sâlişî 12a/13
Melik Muhammed Gâzî El-Danişmendî
Medresesi 85b/18
Menâkıb-ı Evliyâ 3b/13,17, 5b/13a, 11a/12
Menâzil-i Cem' 29a/5
Merâtibü't-Tevhîd 1b/13
Merkez-zâde Nürî Efendi 1a/17 (Fihrist)
Merkez-zâde Şükrî Efendi 16 (Fihrist)
Mermerli Mescid Maḥallesi 12a/14
Mermerli Sultân Seyyid 'Ömerli 12b/1
Mermer Sultân 12a/14
Mesâ'il-i Rebî'-i Mucîb 76b/3
Mesîḥ 115b/4b, 116b/15
Mes'ûd Efendi (Ağırnaslı) 89a/11
Mes'ûd Efendi (Hişârcıklı-zâde) 35a/3,12,
50a/8, 50b/1,8,11,13, 101a/11, 101b/6,
112b/1a,15a, 113a/12a, 113b/14a, 114a/13,20,
114b/8a,16a, 115a/7,15,19
Meşâhîr-i 'Osmâniyye 1b/3,17, 11b/11,
19b/15, 23a/13, 26a/11, 28b/5, 34a/12,
36a/16, 57a/5, 64a/9, 71b/3,15, 76b/5, 77a/8,
83b/12b, 88b/4, 90a/8
Meşâhîr-i 'Ulemâ 7b/7
Meşâmî 106a/9,13
Meşâyıḥ-ı Bayrâmiyye 71b/6
Mevlânâ Bahâ'ü'd-dîn-i Veled 5a/3,5
Mevlânâ Celâle'd-dîn-i Rûmî 5a/7, 6a/12
Mevlânâ Dâvûd Ḥazretleri (Kayşerî) 2b/3
Mevlânâ Kestelî 71b/6
Mevlevî 108a/11a
Mevleviyye 14a/3,86a/17
Mısbâḥ 132b/9a

- Mısır 1b/6, 2a/15, 24a/9a, 103b/4a
Miftāhü'l-‘Adāle 11b/9
Miftāhü'l-Ḳulüb 86a/12, 87b/14
Miftāhü'l-Hayāt 64a/9
Miftāhü't-Tefāsīr 71b/3
Mir‘āt-ı Mecelle 89a/17
Mir‘ätü'l-Hāmidīyye fī Keşfi Esrāri'l-
Muḥakḳıķın (Fātiḥa-yı Şerife Tefsīri) 77a/5
Miyās Oğlu Hacı ‘Alī Efendi 1a/11 (Fihrist)
Miyās Oğlu Nūḥ Muḥammed Efendi 1a/12
(Fihrist)
Miyās-zāde Hacı Zekerīyyā Efendi 1a/16
(Fihrist)
Monlā (Mevlānā Celāle’d-dīn-i Rūmī)
5a/8,10
Monlā Cāmī 99a/13b
Monlā Şemse’d-dīn Aḥmed (Kemāl Paşa-
zāde) 119a/2b,3b
Muḥaddiṣ Muştafā Efendi 1b/5 (Zahriyye),
75a/1, 75b/5
Muḥaddiṣ-zāde ‘Ālim Efendi 1b/6 (Zahriyye)
Muḥaddiṣ-zāde Hacı Aḥmed Sa‘īd Efendi
56b/9
Muḥaddiṣ-zāde Hacı Vahdī Efendi 1b/7
(Zahriyye)
Muḥakḳıķ İshāķ[u’l]-Erzincānī 20a/15
Muḥammed 94a/4a, 94a/12e, 97b/22b,
104b/28d, 112a/5b,7b, 120b/8c, 142a/7b
Muḥammed (Dāvūd İbn Maḥmūd İbn) 2a/11
Mehmed Ağa (Çukurlı-zāde) 61a/2, 63a/2
Muḥammed Ağa (Hacı Seyyid) 25a/5, 84a/7
Muḥammed Ağa (Sungırlı) 60b/3
Muḥammed ‘Ālim Efendi (Eynihānī-zāde
Müfti) 79a/1
Meḥmed ‘Ālim Efendi (Müderriş-zāde)
66a/1
Muḥammed Bāhir Efendi 109a/4b,5b,
109a/8b
Muḥammed Baṭṭāl 12a/12
Muḥammed Belīg Efendi 1a/27 (Zahriyye),
19b/12
Muḥammed Bin En-Niṣārī Eş-şehīr El-
fāzılū’s-Şānī (Es-seyyid) 27a/11
Muḥammed Bin Naşrullāh (El-ḥāc) 137b/2
Muḥammed Efendi (Başkātib-zāde) 84a/16
Muḥammed Efendi (Eynihān-zāde) 79a/2
Muḥammed Efendi (Hacı) 80a/5
Muḥammed Efendi (Hāfız) 70b/13
Muḥammed Efendi (Kara) 20a/8
Muḥammed Efendi (Muḥammed Belīg
Efendi) 19a/12, 19b/13, 43b/13, 53a/2, 62b/7,
79a/4, 81b/12
Muḥammed Efendi (Muştafā İbn) 36a/2
Muḥammed Efendi (Mu‘īd Efendi-zāde)
43a/3, 66a/2
~~Muḥammed Efendi (Trabzonlı)~~ 55a/16
Muḥammed Efendi Müfti (Zıllī-zāde) 80a/1
Muḥammed Efendi Şeyḥ (Hüseyn El-
Enşārī) 50a/2, 72a/2-
Muḥammed Emīn 112a/10b
Muḥammed Enver Efendi (El-ḥāc Eş-şeyḥ)
83a/10
Muḥammed Fā’iķ Efendi 84a/2
Muḥammed İbn Ebūbekr El-Halebī El-
Ḳayşerī El-Ḥiṣārī 88b/1
Muḥammed ‘İlmī Efendi (Es-seyyid) 46b/2,
52a/12,15,18, 52b/6a,12a, 14, 80a/7,8,9,
81a/5,15,18, 81b/2,7,10,15, 82a/1

- Muhammed Kâsım Efendi (Es-seyyid) 56a/2
Muhammed Kâzî (Hâfız) 6a/16
Muhammed Ma'sûmü'l-Fârûkî (H'âce) 87b/20
Muhammed Muştafâ 97b/10c
Muhammed Müftî 99b/9a
Muhammed Nâ'il, Hişârcıklı-zâde (Ebu'l-Fazâ'il Es-seyyid) 69a/1a, 69b/1a,3a
Muhammed Nâ'il Sâlim Efendi-zâde 107a/14a
Muhammed Nâşır Efendi 69a/18c
Muhammed Nâzım Efendi 69b/10a,11a
Muhammed Neş'et (Eş-şeyh) 83a/16
Muhammed Nûr-ı 'İşk (Es-seyyid) 12a/5
Muhammed Nürî (Seyyid) 12b/16
Muhammed Nürî Şemse'd-dîn Efendi (Şeyh) 86a/18, 87b/9
Muhammed Nûrullâh Efendi 93a/11
Muhammed Paşa (Şehîd) 16a/2
Muhammed Ra'ûf Efendi (Müderriş-zâde) 67a/1
Muhammed Rif'at 51b/14
Muhammed Sa'îd Efendi (Es-seyyid) 43a/5, 46b/3, 52b/16c, 83a/11, 85a/3
Muhammed Şâlih Efendi (El-hâc Torun Efendi) 62b/8, 143a/14
Muhammed Zâhid bin Feyzullâh (Es-seyyid) 31b/9
Muhammed Zîver Efendi 120b/14c
Muhibbî 115b/17c
Muhsin-i Kayserî ('Abdu'l-Muhsin Efendi) 1a/7, 1b/1, 2a/1,2
Muhyi'd-dîn-i 'Arabî 2b/4
Muhyi'd-dîn Muhammed Efendi (Bahâ'ü'd-dîn-zâde) 71b/5
Muhyi-yi Kayserî (Koca Nişârî) 19a/3, 22a/11a,12a
Mu'îd Efendi 43b/13
Mu'îd Efendi-zâde Muhammed Efendi 43a/3, 66a/2
Mu'inü'l-Musta'îr 77a/6
Murâd Efendi 56b/10
Murâd-ı Şâliş (Sultân) 11b/8
Mūsâ 104b/25d,26d, 142a/7b
Mūsâ Efendi 63a/5,9
Muşhaf-ı Şerîf 70b/15
Muştafâ 93b/10, 96a/20d, 101a/17, 103b/10a
Muştafâ (El-hâc Eş-şeyh) 83a/14
Muştafâ Ağa 31b/4
Muştafâ Efendi 46a/5, 47b/2, 50a/12, 51b/2, 69b/9a
Muştafâ Efendi (Akşehirli El-hâc 'Osmân Efendi İbn) 46b/1, 47a/5b,6b
Muştafâ Efendi (Hacı) 53a/8,9
Muştafâ Efendi (Hâdim Müftisi Hâfız) 47a/1a, 70b/10
Muştafâ Efendi (Hâfız Divrikli) 70a/2, 70b/8,9
Muştafâ Efendi (Hişârcıklı-zâde, Müftî) 35a/2, 43b/19, 47a/13a,14a, 50a/1, 51a/2
Muştafâ Efendi (Kayseriyyeli, Şeyh) 87b/15
Muştafâ Efendi (Muḥaddiṣ) 75a/1, 75b/5
Muştafâ Efendi (Yahyâlı-zâde Hacı) 43b/20
Muştafâ Efendi Şeyh (El-hâc) 86a/12,14
Muştafâ İbn Muhammed Efendi 36a/2
Muştafâ-yı Sâni (Sultân) 76b/2
Muştafâ-yı Sinobî (Hâdim Müftisi Hâfız) 46a/11

Muzaffer-i Lârendevî 3b/10	Nûh Efendi 'Âlî İbn El-hâc Muştafâ Efendi
Müdâfa'a-nâme fî Hakkı Şeyh-i Ekber 71b/11	141a/8,10
Müdekkik 'Alî Efendi (İnce Boyun) 1a/15	Müftî Gözibüyük-zâde Şâbit Efendi 140a/17
(Zahriyye), 38a/1,2	Müftî Hacı Enver Efendi 63b/18
Müderriş-zâde 'Âlim Efendi 1b/14	Müftî Hacı Necmî oğlu Hacı Nûh Efendi
(Zahriyye), 1a/15 (Fihrist), 56a/17, 58a/2,	141a/9
67a/2	Müftî Halîl-i Germirî 138a/16
Müderriş-zâde Mehmed 'Âlim Efendi 66a/1	Müftî Haşib-zâde Hasan Efendi 139a/9
Müderriş-zâde Mehmed Ra'ûf Efendi 1b/15	Müftî Hişârcıklı-zâde Muştafâ Efendi 140a/4,
(Zahriyye), 67a/1	140a/7, 140a/10, 140a/12
Müftî Ağırnaslı Mes'ûd Efendi 89a/1, 141a/4	Müftî Hişârcıklı-zâde Nâ'il Efendi 141a/6
Müftî Ahmed Efendi 138a/5	Müftî Hişârcıklı-zâde Sâlim Efendi
Müftî Akşehirli Hâfız 'Osmân Efendi 140a/3,	140a/14,16,18
140a/5, 140a/9	Müftî 'Înâyetullâh Efendi 138a/3
Müftî 'Alî Ferdî Efendi 139a/5	Müftî Kâra Muhammed Efendi 138a/7
Müftî 'Alî Nişârî Efendi-zâde Muhammed	Müftî Kavuçcı-zâde Hacı Niyâzî Efendi
Efendi 138a/17, 138a/11, 138a/15	140a/13, 140a/15
Müftî Bağçeci-zâde Hacı Ahmed Efendi	Müftî Miyâsoğlu Nûh Muhammed Efendi
139a/7	141a/11
Müftî Bozoklu Şeyh Muhammed Efendi	Müftî Muhammed Remzî Efendi 139a/3
139a/19	Müftî Müfîd Buğârî Hacı Halîl Efendi
Müftî Çoraçcı-zâde Hacı Hüseyin Efendi	140a/11
141a/13	Müftî Nâ'il Efendi (Hişârcıklı-zâde) 107a/1a,
Müftî Dâmâd Halîl Efendi 141a/5	107b/1, 108b/1, 113a/1b
Müftî Divrikli Fâzıl 'Osmân Efendi 138a/19	Müftî Sarı 'Abdullâh Efendi-zâde Hacı Enver
Müftî Erzincanlı Hacı Süleymân Efendi	Efendi 141a/7
140a/8	Müftî Şarmısaklı Hacı Ahmed Efendi 139a/13
Müftî Es-seyyid Ahmed 'Âkif Efendi 31b/1	Müftî Şarmısaklı-zâde 'Abdullâh Efendi
Müftî Evrekli 'Abdullâh Efendi 141a/12	140a/6
Müftî Eynihânî-zâde (İnehanî-zâde) 'Âlim	Müftî Seyyid Muştafâ Efendi İbn Muhammed
Efendi 141a/3	137b/2
Müftî Gönci-zâde Ahmed Remzî Efendi	Müftî Şa'bân Efendi-zâde Muhammed Efendi
85b/8	138a/9,13
Müftî Gönci-zâde Ahmed Remzî Efendi Bin	Müftî Vânî Şeyh Abdu'r-Rahmân Efendi

139a/11,17

Müftî Ya'qûb Efendi 138a/16

Müftî-yi Sâbık Hacı Halîl Efendi 139a/9

Müftî Zıllî-zâde Hacı Muhammed Efendi
80a/1, 140a/19

Mültekâ'l-Ebhur (Fıkıh kitâbı) 36a/3

Münîre Hanım 69a/14c

Mürîd-zâde 'Alî Efendi Hâzretleri 1a/15
(Fihrist)

N

Nâbî 103b/9a,14a,3b,5b,8b, 116a/14,20,
117b/15,21, 103b/2b,10b, 108b/15

Nâfîz Efendi 121b/17b

Nâ'il (Hişârcıklı-zâde Müftî Nâ'il Efendi)
109a/1a,106b/1b, 107a/6a,10a,13a,18a,
2b, 5b,8b,11b,15b, 107b/12, 15,
108a/14a,15a,14b, 108b/11, 109a/4a,
11a,14a,15a,17a,2b,11b

Nâ'il Efendi 1b/6 (Zahriyye), 69a/1a,14b,9c

Nâ'ile Hatun Hanım, 87b/2

Na'im 142a/7a

Nâşır 109a/4a,7a,9a,10a,11a

Nâşır Efendi (Muhammed) 69a/18b

Nâşîre'd-dîn-i Aḥmed 99b/4a

Naşrullâh 137b/2

Nâşûḥ 110b/14c,15c,18c,

Nâzım Efendi 113a/12a

Naẓîf Efendi (Beg), 23a/13, 36a/15, 43b/20,
121a/4a

Naẓîf Efendi (Dellâk-zâde) 55a/3,4

Nebî 96b/21e,26e

Necîb 103b/10b

Necîb-zâde Aḥmed Lebîb Efendi 1a/12

(Fihrist)

Necîb-zâde Es-seyyid Aḥmed Lebîb Efendi
1a/12 (Fihrist), 93a/1,2,4,15, 93b/1, 106b/1a

Necme'd-dîn-i 'Îmâd 1a/11 (Zahriyye),
12a/3, 13a/4

Necme'd-dîn-i Kübrâ 13a/4

Necmî 119b/1b,10b

Nedîm 105a/1b,6b, 117b/1,8

Nefes (Şeyḥ) 19a/8,9

Nefî 116a/7,13, 119b/1a,10a, 132a/1b

Nemrûd 122a/12a, 122b/14a

Nerîmân 97a/9d

Nesîbe Hanım, 51b/8

Nesîmî 106b/ 14a,18a

Nigde 19a/3, 99a/15b, 104b/9c

Nihâyetü'l-Beyân 1b/13

Nişârî 19b/4

Nişârî 'Alî Efendi 98b/2a, 98a/10, 98a/20,
98b/13d, 99a/19a, 100a/21a, 11c,17c

Nişârî Efendi (Es-seyyid Meḥmed Bin),
27a/1,6

Nişârî Efendi (Koca) 19a/3, 24a/2a

Nişârî-zâde Belîğ Efendi 98a/1

Niyâzî Efendi (Hacı Kavukçı-zâde) 26a/7,
43a/19, 43b/18,19

Nûh 104b/23d,24d

Nu'mân (Hacı Bayrâm-ı Velî) 7b/1, 87b/8

Nu'mân Efendi-zâde 31b/6,9

Nu'mânî 96b/4c

Nûr-ı 'Oṣmâniyye Kütüb-hânesi, 23a/dekenâr

Nûrî 97b/12b

Nûrî Beg Medresesi, 20a/4, 99a/18b

Nûrî Efendi Şeyḥ (Dâmâd El-hâc) 87b/4,
87b/15

Nürî Şemse'd-dîn Efendi (El-hâc, Şeyh) Ören Şar (Virân Şehir) 52a/3
86a/12, 86b/3,4,7,12,13,18, 87b/9, 13,14,15
Nürullâh 94a/21e

O/Ö

Orhan Gâzî 2a/9,13,17
Orta Anadolu 2a/12
‘Osmân 97a/3c, 99a/14b, 138a/19
‘Osmân Beg 56b/11
‘Osmân Efendi 20a/2, 47a/7a
‘Osmân Efendi (Karabaş) 19a/14
‘Osmân Efendi (Karşılı) 36a/6
‘Osmân Efendi (Tarsuslu) 42a/9
‘Osmân Efendi İbn Muştafâ Efendi (Akşehirli
El-hâc) 46b/1, 47a/5b,6b, 52a/14, 52b/12b,
56a/4, 81b/1,3,4,9
‘Osmâniyân 97b/2a
‘Osmânlı Meşâhîri 37a/11
‘Osmânlı Mü’ellifleri 43a/18
‘Osmânlı Tarihî 2b/Derkenar
‘Osmân Seyfî Beg 58a/4
‘Osmân-zâde Şâbit Ahmed Efendi 112a/4c

Ö/Ö

‘Ömer 87a/6, 94a/8c
‘Ömer Efendi-zâde Keşşâf ‘Ömer Efendi
(Hacı) 1b/15 (Zahriyye), 87a/2
‘Ömer Fevzî Efendi 63b/13
‘Ömer Gâzî Helvâcî: (Kalender-hâne
‘â’ilesinden) 12a/4
‘Ömer-i Harpûî 46b/2
‘Ömer-i Mar’âşî 99b/29a
‘Ömer Şeyh (Seyyid) 12b/17

P

Paçacı Oğlu Kabristânı 4a/2
Paşa İmâmı ‘Alî Efendi 23a/3
Perdâ’î (Perdâyi/Perde’î) 110a/13a,19a
Pertev 116b/8,13, 126a/14a,20b
Pervâne Beg (Kazancılar Medresesi)
50a/11,12, 53a/13,14, 137b/3
Piñar Başı 68a/8

R

Râfîzî 36a/10,11
Râğîb 95a/1, 100b/28d, 103b/17b, 105b/15a,
135a/15b,17b
Râğîb (Başkâtib-zâde) 22a/20b,21b
Râğîb Paşa 127a/15b, 135a/1b
Ramazân Dede 78a/7
Râsih 118b/1,6
Râşid 110a/3a,11a, 112a/6b, 120b/17b
Râşid Efendi 45a/2, 51b/10,12
Ra’ûf Efendi Müderris-zâde (Meḥmed) 67a/1
Ravza-yı Muṭahhara 103b/9a
Receb[ü’l]-Kebîr 20a/16
Refîk 112b/6b, 113a/7b
Refu’l-Müşebbehü’l-‘Âmme 71b/13
Re’îsü’l-küttâb Gâlib Efendi 112a/4b
Re’îsü’l-Küttâb Râşid Efendi 1a/16
(Zahriyye), 39a/1,8
Remzî 105a/11b, 137a/16a,17a, 122a/14a
Remzî Efendi 23a/9
Remzî Molla 124b/17b
Reşâd Efendi 51b/11

- Reşid 107a/11a,13a,14a
Rıfî Muştâfâ Efendi (Şeyh Hüsrev-zâde) 28b/1
Rızâ 118b/19, 119a/1a,13a, 132a/5b,17b
Rızvân 97b/7b
Risâle fî Ahvâli Hızr 'Aleyhi's-selâm 1b/17
Risâle fî Hakkî'l-Merfû'ât 43a/16,17
Risâle fî Ta'rifi'l-Ahkâmî's-Şer'iyye 64a/8
Risâletü fi'l-Fıkh 1b/1
Risâletü'l-İndirâciyye 64a/2
Risâletü'l-Vücûd 71b/10
Risâletü Sırrü'l-Kader 71b/10
Risâletü't-Tevhîd 71b/10
Risâle-yi Uşturlâb 76b/3,4
Ruhâ 116a/20
Rûhî 116b/1,7
Rûm 5a/13, 82a/11, 98b/21d, 105a/5a, 122b/9b, 123b/1b, 2b,3b, 125b/5a
Rûs 123a/9a
Ruscuk 122b/1b, 123a/14a,1b, 12b, 123b/13a, 131a/15b
Rûmûzu'l-Künûz 23a/8
Rûstem 97a/9d, 120b/12b, 123a/10a
Rüşdiyye-yi 'Azîziyye 89a/14
- S/Ş/Ş**
- Sâbık Taḥsîn Beg-zâde İbrâhîm Beg 113a/13b
Şâbit Ahmed Efendi ('Osmân-zâde) 112a/4c
Şâbit 'Alâ'a'd-dîn Efendi 1a/7 (Zahriyye), 29a/1, 30a/4
Şâbit Efendi (Gözibüyük-zâde) 44a/1
Şâbit Muhammed Efendi 77a/2
Şabûr 129b/15a
Şaçmacı-zâde Süleymân Efendi 1a/11
- (Fihrist)
Şâdık Baba 1a/3 (Zahriyye), 25a/1
Şâdık Efendi 1b/8 (Zahriyye), 61a/6,8
Şâdıkî Baba 27a/7
Sa'd-i Tefâzânî 57a/7
Şadr-ı Esbak Muhammed Paşa 1a/10 (Zahriyye), 32a/1
Şadrü'd-dîn-i Konevî (Şeyh-i Kebîr) 1b/7
Şadrü's-Şerî'a 10a/10
Sa'dullâh Efendi (Ebu's-Su'ûd bin Şeyh) 11b/8
Sa'dü'd-dîn 121b/8a
Şahâbiyye Medresesi 61a/9
Şâhib Tatar Han 12a/16
Sa'îd Efendi (El-ḥâc Es-seyyid) 1b/12 (Zahriyye), 30a/5, 31b/2, 43a/5, 83a/2, 83b/5a,9a,13a,15a, 84a/2, 84b/17, 85a/1, 85b/1,3,5,9, 86a/1,8,13, 86b/1,3,11,15, 87b/3,8,15, 127a/20a
Sa'îd Efendi (Medîneli) 52b/13,4b
Saḳız 116b/9, 133b/17b
Şâlih Efendi (Dârendeli Hacı) 70b/19
Şâlih Efendi (El-Hâc Vahdî-zâde) 42a/1, 52b/ Derkenar
Şâlih-i Ankaravî (Kara) 53a/10
Şâlih 'Osmân Efendi 137b/3
Sâlim Efendi 43b/19, 50a/8,12, 50b/1, 69a/2a, 69b/9a,13a, 113b/14a
Saltanat-ı 'Osmâniyye 120a/11
Sâm 97a/9d
Şaman Viren Câmî-i Şerîfi 86a/18
Sâmî 135a/12a,21a
Şarî 'Abdullâh Efendi (Ankaravî) 42b/3,7, 46b/1, 47a/13a, 52b/12a, 52b/15b, 56a/4,

- 80a/6, 81a/1,6, 82a/7,
Şarı 'Abdullâh Efendi-zâde 'Âdil Efendi
1b/12 (Zahriyye), 84a/9,17
Şarı 'Abdullâh Efendi-zâde Muhammed 'İlmî
Efendi 1b/12 (Zahriyye), 52b/14a
Şarı Hâfız-zâde Aḥmed Behçetî 1b/14
(Zahriyye), 83b/19a
Şarı Ya'qûb 10a/10
Şarrâf-zâde Hüseyn (Sivaslı) 10a/3
Sebâ 116a/15
Sekkâkî 134b/16a
Semerkand 98b/19d
Semḥatü'l-Ebrâr fî Beyânî Gamûzi'l-Esrâr
(Fetvâ) 37a/7
Serçe Öñi 13a/5, 52a/16,19
Serçe Öñi Câmî'-i Şerîfî 52a/9,10, 54a/3,
61a/11
Serçe Öñi Maḥallesi 52a/8,12
Seyfullâh Efendi 12a/6
Seyyid 121b/8a
Seyyid Aḥmed Mes'ûd 106b/6b
Seyyid Bürhâne'd-dîn 1a/8 (Zahriyye),
6a/1,5, 81b/20
Seyyid Bürhâne'd-dîn Maḥberesi 5b/12a,
36a/7, 47a/12a, 84a/13
Seyyid Bürhâne'd-dîn Türbesi
34a/10,11,12a/16, 23a/13, 59a/11, 121a/2b,3b
Seyyide Şerîfe binti Es-seyyid 'Oşmân Efendi
93a/9, 94b/14b,15b
Seyyid Hâşim Aḥmedî 8a/16
Seyyid İbrâhîm 105b/7a
Seyyid-i Cürcânî 57a/7
Seyyid-i Sırdân (Seyyid Bürhâne'd-dîn)
5a/16, 5a/4, 5a/1
Seyyid Muhammed Nürî 12b/16
Seyyid 'Ömer Şeyḥ 12b/17
Şıddîk 98b/16d
Şıddîk Ḥabîbullâh 104b/21d
Şıdkî 119a/14a,19a
Şıfâhân 124a/7a
Sidret 96b/23e
Sivas 20a/14, 70b/11,18, 99a/16c
Sivâsî 99a/17c, 99b/14c,17c,31c, 100a/4b,
18b
Sivas Kapısı 12a/3, 12b/12
Sivas Kapısı Çıkamaz Şokağı 47b/7
Sivaslı Şarrâf-zâde Hüseyn 10a/3
Sivastopol 123a/9a
Siyer-i Sülûk 71b/12
Şomuncı Baba 3a/4
Şomunlu Karyesi 68a/2
Söylemez-zâde 'Abdü'l-Ḥâlim Efendi 76b/1
Şu İçmez Efendi 1a/13 (Zahriyye),
36a/1,2,4,14
Sultân Aḥmed 105a/13a
Sultân 'Alâ'a'd-dîn-i Selçukî 6a/1
Sultân Bâyezîd Medresesi 119a/5b
Sultân Cemâle'd-dîn 1a/7 (Zahriyye), 4a/1
Sultân Ğıyâse'd-dîn-i Keyḥüsrev-i Şânî 6a/13
Sultân Ḥamâmı 109a/1b,3b
Sultân Ḥamîd Ḥan 97b/2a
Sultân Ḥamîd İbn Sultân Aḥmed Ḥan Ğâzî
104b/11b
Sultân Maḥmûd 83b/20a
Sultân Murâd 4a/12,13
Sultân Murâd-ı Râbi' 120a/4,13
Sultân Murâd-ı Şâliḡ 11b/8
Sultân Muştafâ-yı Şânî 76b/2

Sultân Selîm 111a/6b
Sungurlı Muhammed Ağa 60b/3
Sungur Gözi Kızıl Karyesi 61a/2
 Şâh Suţân 12b/6
Süleymân 93a/10, 94a/20b, 97a/4d,
105b/3b,11b, 111a/18a, 131a/18b
Süleymân Dede 78a/8
Süleymân Efendi (Hacı Erzincânî) 53a/17
Süleymân Efendi (Süleymānek) 10a/7,8
Süleymân Efendi (Şeyh) 77b/2, 86a/7
Süleymân Efendi (Tamburcı-zāde) 43b/20
Süleymân El-Kürdî 87b/18,19
Süleymāniyye 98b/3a, 100a/31a
Şüreyyā 122a/6a
Sürürî 135b/1a,10a,1b,11b

Ş
Şa'bân (Şeyh) 98b/17d, 99a/8a, 99b/10b
Şa'bân Beg Efendi 58a/5
Şa'bānū'l-Aksarāyî (Şeyh) 19a/3
Şāfi'î 99b/20a
Şāh Efendi-zāde 'Abdu'l-Bākî Efendi 138a/3
Şāh Muhammed Efendi 18a/5,6,7,8,9
Şāh-zāde 34a/9
Şā'ir-i Hākikî Şādıkî Baba 27a/7
Şākir Efendi 82a/7
Şām 2a/3,4,15, 8a/7, 24b/6, 132a/14b
Şāmî (Şeyh) 12a/7
Şehîd Muhammed Paşa 16a/2
Şehîd Müftî Hacı Halîl Efendi 1a/12
(Zahriyye), 35a/1
Şehirli-zāde 99b/20c
Şehrî Süleymân Nāzım Efendi 113a/1a

Şeh-zādelar 18a/4
Şemse'd-dîn Efendi (Şeyh) 77b/9
Şemā'i'l-i Nebeviyye 77a/7
Şemse'd-dîn Efendi 87b/2
Şemse'd-dîn-i Fenārî 3a/7
Şemse'd-dîn-i Tebrîzî 5b/4a,5a
Şemse'd-dîn Nakş-bendî 86b/1
Şemse'd-dîn Nürî Efendi (Eş-şeyh) 83b/20a
Şemsî Paşa 111a/9b
Şerefe'd-dîn-i Kāyserî (Şeyh Dāvūd-ı
Kāyserî) 12b/4
Şerh-i Ādāb-ı Birgivî 19b/13
Şerh-i 'Aḳā'id 34a/11, 99b/5a
Şerh-i 'Arūz-ı Endelüsî 1b/14,15
Şerh-i Enmūzecü'l-'Ulūm 57a/1
Şerh-i Esmā-yı Hüsna 71b/10
Şerh-i Fıkh-ı Ekber 71b/10
Şerh-i Fuşuşu'l-Hikem 1b/11,16
Şerh-i Hadîş-i Erba'în 1b/12, 3b/14
Şerh-i Kaşîde-yi Şerhu Ekberü'l-Mişî Bi-
kurreti 'Ayne's-Şuhūd 1b/14
Şerh-i Kaşîde-yi Tā'iyye 1b/12
Şerh-i Manzūme-yi İshāḳ Efendi 34a/12
Şerh-i Menāzilü's-Sā'irîn 1b/16
Şerhü'n-Necdiyyāt 1b/2
Şeyh 'Abdullāh 19a/9
Şeyh 'Abdu'r-Rahîm Efendi 10a/5
Şeyh 'Abdu'r-Rahmān El-Vānî 30a/7
Şeyh 'Abdu's-Şamed Efendi 10a/6
Şeyh Aḥmed Behcetî Efendi (Kāyseriyyeli)
87b/16
Şeyh Aḥmed Remzî Efendi 77b/4,9
Şeyh Aḥmed Tūrānî (Rāzānî) 12a/19
Şeyh Aḳ Şemse'd-dîn Hāzretleri 10b/1

- Şeyh 'Aṭā'ullāh Efendi 77b/6
Şeyh Bahā'ü'd-dīn Efendi 71b/14
Şeyh Cāmi'-i Şerīfī 11a/12, 12a/14,15
Şeyh Dāmād El-hāc Nūrī Efendi 87b/15
Şeyh Dāvūd-ı Kayşerī (Şerefe'd-dīn-i Kayşerī) 12b/4
Şeyh Ebū Manşūr-ı Mātūrīdī 30a/6
Şeyh El-hāc Muḥammed Nūrī 86a/18
Şeyh El-hāc Muṣṭafā Efendi 86a/12,14
Şeyh El-hāc Nūrī Şemse'd-dīn 87b/13,14
Şeyh El-hāc Sa'īd Efendi 30a/5, 31b/2, 86a/13, 87b/3,8
Şeyh Es-seyyid Muḥammed Sa'īd-i Medenī 46b/3
Şeyh Evḥadü'd-dīn bin Kirmānī 12a/1
Şeyh Fethullāh Efendi 10a/5
Şeyh H'āce Nefes 19a/8,9
Şeyh Hacı Sa'īd Efendi 1b/14 (Zahriyye), 86a/1,8
Şeyh Hāmid-i Kayşerī (Şeyh Hāmid İbni Mūsā El-Kayşerī) 1a/6 (Zahriyye), 3a/10,14,15, 3b/8
Şeyh Ḥasan (Şehīd) 12b/5,15
Şeyh Hoca 'Alī Erdebīlī 3b/6
Şeyh Hüsāme'd-dīn Efendi 77b/9
Şeyhī (Kayserili Şeyh İbrahim Efendi) 117b/9,14
Şeyh İbn el-Müşilī 12b/14
Şeyh İbrāhīm-i Tennūrī 1a/10 (Zahriyye), 10a/1, 11a/15, 11b/1, 17a/8, 47b/8,56a/12
Şeyh İbrāhīm-i Tennūrī Cāmi'-i Şerīfī 69a/7a,8a
Şeyh-i Kebīr Şadrü'd-dīn-i Konevī 1b/7
Şeyh Kāsım Efendi 10a/6
Şeyh Luṭfullāh Efendi 12a/15, 71b/14
Şeyh Muḥammed Efendi (Hüseyn El-Enşārī) 50a/2, 72a/2
Şeyh Muḥammed Nūrī Şemse'd-dīn Efendi 87b/9
Şeyh Necme'd-dīn Ḥazretleri 12a/3
Şeyh Nūrī Şemse'd-dīn Efendi 86a/12
Şeyh Sa'dullāh Efendi (Ebu's-Su'ūd bin) 11b/8
Şeyh [redacted] Süleymān Efendi 77b/2, 86a/7
Şeyh Şa'bānū'l-Aḳsarāyī 19a/3
Şeyh Şāmī 12a/7
Şeyh Şemse'd-dīn Efendi 77b/9
Şeyh Şerāfe'd-dīn (Hacı Büm? [redacted]) 12b/9
Şeyh Şerefe'd-dīn 12b/5
Şeyh Tāce'd-dīn-i İbrāhīm 1a/13 (Zahriyye), 15a/1
Şeyhu's-Sırrī 'Abdullāh Efendi 19a/4
Şeyh Yavşī 71b/7
Şifā-yı Şerīf 77a/6
Şirāz 134a/14a
Şirīn 110b/4a
Şücā'ü'd-dīn 99a/21b
Şücā'ü'd-dīn-i Karamānī 3b/10
Şükürli Hatun 17a/9
Şütürbān Maḥallesi 18a/7
- T/Ṭ**
Tāce'd-dīn-i İbrāhīm (Şeyh) 15a/1
Tāce'd-dīn Maḥallesi 15a/4
Tācū'd-dīn-i Kürdī 2b/16,18
Tāhā 100a/22b

Tahkik-i Mâ'il-i Hayât ve Keşf-i Esrârî'z-
Zulemât 1b/13
Taḥmîs Öñi 4a/12
Taḥmîs Öñi Çeşmesi 4a/2
Taḥsîn Beg 113a/13b
Taḫrîrû'l-İsti'âre bi-Lisâni't-Türkî 43a/17
Tamburcı-zâde Süleymân Efendi 43b/20
Ṭarakcı-zâde Ḥacı 'Alî Efendi 1a/13 (Fihrist)
Ṭaraklı 10b/3
Ṭarîkat-ı Muḥammediyye 23a/Derkenar
Ṭarsus 68a/3
Ṭarsuslu 'Osmân Efendi 1b/17 (Zahriyye),
42a/9
Ṭaşkıncık 112b/4b, 113a/6b
Ṭaş Köpri Każâsı 86a/15
Tâtâr 98b/22d, 114b/6b
Tefsîr-i Cüz'i Binâ 43a/16
Tefsîr-i Sûre-yi ve'l-'Âdiyyât ve'd-Ḍuḥâ
83b/3b,4b,5b
Tehzîb 99b/2a
Tekfur Oğlu Ḥanı 33a/11
Tekye Öñi 14a/3,4,7
Tekye Öñi Çarşusu 14a/8
Terceme-yi Sûre-yi Zamme 43a/17
Terceme-yi Şakâyık 2a/11
Tîmûrçin-zâde Süleymân Efendi 1b/15
(Zahriyye)
Tirmizî 5a/3,4,5,813,16
Toḳad 11a/1, 20a/15, 70b/17
Toḳatî 100a/18b
Ṭopkapu 98b/4a, 100b/20d
Ṭorun 'Alî Ağa 69b/15a
Ṭorun Efendi (Meḥmed Şâlih Efendi) 62b/8,
14,16, 63a/1, 63b/4,8, 64a/1, 70a/6,8, 70b/20

Ṭabzonlu Muḥammed Efendi 55a/16, 89a/12
Ṭübâ 96b/24e, 97b/7b
Ṭuna 131a/16b
Ṭutak maḥallesi (Ḳayşerî) 83a/3
Türk 92b/3

U/ʾU

Ulu Câmî' 107a/16a
'Uryânî 99a/20b
Uziçe (Bosna) 29a/10

Ü

Üftâde 22a/13a
Ümmühânî Medresesi 9a/12
Ürgüb 53a/7
Ürgüblî Dervîş Muḥammed Ağa Câmî'-i
Şerîfi 37a/6
Üsküdâr 114b/3b

V

Vaḥdî 42b/13
Vaḥdî Şâlih Efendi (Ḥacı) 39a/6, 42a/1,6,7,
43b/18
Vaḥdî-zâde 42a/1,6,13
Vâ'iz İbrâhîm Efendi 139a/10
Van/Vân 20a/17, 99b/7a,24a
Vânî Efendi 1a/8 (Zahriyye), 29a/5,8,
30a/1,9, 139a/8
Vâşîf (Enderunlu) 130b/13b,15b,
134b/13b,19b, 135b/13c,22c, 136a/1,10
Vehbî (Vehbiyyü'l-Ḳayşeriyye) 98a/2,
103b/1a,8a, 105b/12b, 120b/1a, 132a/18a,

132b/2a, 14a, 1b, 14b, 1c, 11c, 133a/1a, 6a, 129b/11a, 134b/3b, 109a/10b
19a, 1b, 13b, 16b, 133b/1a, 10a, 1b, 11b, 13a, Yûsuf Paşa 99b/23a
18b, 134a/11a, 11b, 21b, 134b/10a, 21a, 11b
Velîyü'd-dîn Efendi Kütüb-ḥānesi 37a/10

Velîyyetullāh Ḥatun 8a/8

Veysel'l-Ḳaranî 96b/23e

Veysî Beg 56b/11

Veysî Efendi 56b/9

Y

Yahūdî 123b/1a, 2a

Yaḥyâ 106b/8a, 12a, 142a/6b

Yaḥyâ Çelebi 62b/3

Yaḥyâ Efendi Dergâhı 90a/8

Yaḥyâ Efendi Kütüb-ḥānesi 88b/4

Yaḥyâ Efendi Türbe-dârlığı 83b/20a

Yaḥyâ Ḥalîl Efendi 1a/15 (Fihrist)

Yaḥyâli-zâde Ḥacı Muştafâ Efendi 1b/16

(Zahriyye), 43b/20

Ya'kûb 43a/13, 129b/10a

Ya'kûb (Şeyḥ) 98b/19d

Ya'kûb-ı Semerkandî 19a/5, 7

Yanıkoglı Câmî'î Şerîfî 138a/9

Yārân Beg/ Yaranlı? 12b/7

Yârenler Ḥazretleri 12b/18

Yavşî (Şeyḥ) 71b/7

Ye'cûc 97a/6d

Yemen 96b/25e, 109b/3a

Yezdânî 93a/17, 96b/11b, 97a/9c

Yılanlı Baba 12b/10

Yıldırım Bâyezîd Ḥan 3a/9, 9a/11

Yigen-zâde 'Ömer Pâşâ 94a/15d

Yogunburç 12a/8

Yûsuf 43a/13, 96b/14c, 103b/4a, 109a/11b,

Z/Zİ/Zİ/Zİ

Zamantı 95a/2

Zamantılı Ḥasan Efendi 1a/12 (Fihrist)

Zekerîyyâ Efendi (Ḥacı) 73a/9, 142a/6b

Zemzem 105b/14b, 112b/7b, 113a/8b, 114a/2

Zeyd 105a/11a

Zeyne'l-'Âbidîn bin Es-seyyid Aḥmed-i

Şemse'd-dîn 8a/1, 11

Zıllî-zâde 120a/1, 120b/6b

Zıllî-zâde Ḥacı Muḥammed Efendi (Müftî)

1b/10 (Zahriyye), 80a/1

Zihnî 119b/12b, 21b

Zuhûrî 106a/2, 7

BAŞKÂTİB-ZÂDE RÂGİB BEY
MUHTASAR MECMÛ'ASI - CİLT I

V. BİBLİYOGRAFYA

1. KİTAPLAR

AHMET BİN HANBEL, *El-müsned* (Tahkik: Şu'âyib El-Arnâvut İbrahim Ez-zeybak), Mü'essetü'r-risâle, Beyrut H.1420/M.1999.

AK, Coşkun, *Bağdatlı Rûhî Dîvânı (Karşılaştırmalı Metin)*, Uludağ Üniversitesi Yayınları, Bursa 2001, 1. C.

ANDREWS, Walter G., *Şiirin Sesi Toplumun Şarkısı*, İletişim Yay., İstanbul 2000.

ATEŞ, Ahmed, "Metin Tenkidi Hakkında (*Dasitân-ı Tevârih-i Mülûk-i Âl-i Osman Münasebeti ile*)", *Türkiyat Mecmû'ası*, C. VII-VIII, 1, 1942, s. 253-267.

BAŞKÂTİPZÂDE Ragıp Bey, *Tarih-i Hayatım, Tahsil-Harp-Esaret-Kurtuluş Anıları*, Kebikeç Yayınları, Ankara 1996.

BİLGEGİL, M. Kaya, *Edebiyat Bilgi ve Teorileri*, Atatürk Üniversitesi, Yay., Ankara 1980.

BİLKAN, Ali Fuat, *Nâbî Dîvânı II*, MEB Yay., İstanbul 1997.

BUHÂRÎ, *Kitâbü't-târihi'l-kebîr*, (Basım yeri ve târihi bulunmaktadır.)

ÇANKIRILI Ahmed Talat, *Âşık Dertli Hayâtı, Dîvânı*, Vilâyet Matba'ası, Bolu 1928.

ÇAVUŞOĞLU, Mehmed, *Yahyâ Bey Dîvan (Tenkidli Basım)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul 1977.

ÇAYIRDAĞ, Mehmet, *Kayseri Tarihi Araştırmaları*, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Yay., Kayseri 2001.

DİLÇİN, Cem, *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 2000.

Dîvân-ı Enderunlu Vâsıf, (Basım yeri ve târihi bulunmamaktadır.) (Prof. Dr. Atabey Kılıç Husûsî Kütüphanesi)

Dîvân-ı Râğib, (*Koca Râğib Paşa Dîvânı*), 1235, (Basım yeri bulunmamaktadır.) (Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kütüphanesi)

GİBB, E. J. W., *Osmanlı Şiir Tarihi*, (Terc. Ali Çavuşoğlu), Akçağ Yay., Ankara 1999.

GÜREL, Rahşan, *Enderunlu Vâsıf Dîvanı*, Kitabevi Yay., İstanbul, (Basım tarihi bulunmamaktadır.)

GÜVEN, Ahmet Emin, *Kayserili Mehmet Emin Efendi (Rûzî)*, Kayseri Yakın Tarihinden Kültürel Araştırmalar III, Ankara 1993.

_____, Müfti Zâde Mehmed Sa'id Efendi (Sa'id-Kâmi), Kayseri Yakın Tarihinden Kültürel Araştırmalar II, Ankara 1993.

_____, *Zillî Zâde Hacı Emin Efendi*, Kayseri Yakın Tarihinden Kültürel Araştırmalar I, Erciyes Üniversitesi, Yay., Kayseri 1994.

_____, *Şâir Hisarcıklızâdeler*, Kayseri Yakın Tarihinden Kültürel Araştırmalar VI, Erciyes Üniversitesi, Yay., Kayseri 1999.

_____, *Kayseri'de Yazma Mecmûalar, (ve muhtevalarından seçmeler)*, Kayseri Yakın Tarihinden Kültürel Araştırmalar VII, Erciyes Üniversitesi Yayınları No: 125, Kayseri 2000.

_____, *Şâir Belîğ Abdurrahman Hilmi Bin Ali Nisârî Kayserili*, Erciyes Üniversitesi, Yay., Kayseri 2001.

_____, *Yaşam Öyküm (Kayserili, Başkâtipzade Teğmen Ragıp Bey'in Eğitim-Savaş-Tutsaklık-Kurtuluş Anıları)*, II. c. Baskı, Baskı Dizayn Ofset, Ankara 2003.

_____, *Kayserili Hoca-Talebe İki Şâirimiz Müderris-zâde Âlim Fevzî Efendi Zâde Hilmi*, Erciyes Üniversitesi, Yay, Kayseri 2006.

_____, *Kayserili Şeyh İbrahim Efendi ve Mecmû'a-i Eş'ârı*, Kayseri Yakın Tarihinden Kültürel Araştırmalar XI, Kayseri Enstitüsü Derneği Yayınları Genel Yayın Nu: 11, İzmir 2009.

_____, *Kayserili Çağdaş Üç Şairimiz Kâmî-Remzî-Gâlib*, KBB Yay., İzmir 2010.

_____, *Şâir Âşık Seyrânî*, Kayseri Yakın Tarihinden Kültürel Araştırmalar XIII, İzmir 2011.

_____, *Sâdikî Şâir-Vâiz Kayserili Şeyh Mustafa Sâdik Baba Şiirleri-Va'zleri*, Kayseri Yakın Tarihinden Kültürel Araştırmalar XIV, İzmir 2013.

HOLBROOK, Victoria R., *Aşkın Okunmaz Kıyıları*, İletişim Yay., İstanbul 1998.

İBİK, Hasan, *“İstanbul'un Fethi Hadisi, Hadis İlmi Açısından ve Tarihî Perspektiften Bir Değerlendirme”* Avrasya Yay., Ankara 2004.

İPEKTEN, Halûk, *Enderunlu Vâsıf*, Kültür Bakanlığı Yay. 1041, Ankara 1989.

İSEN, Mustafa, *Tezkireden Biyografiye*, Kapı Yayınevi, Ankara 2010.

İSEN, Mustafa, *Sehî Bey Tezkiresi “Heşt Behişt”*, Akçağ Basım Yayınevi, 1. Baskı, Ankara 1998, 5. s.

- İZ, Fahir, *Eski Türk Edebiyatında Nazım I*, Akçağ Yay., Ankara 2008.
- KARABULUT, Ali Rıza, *Mevlâna'nın Hocası Seyyid Burhaneddin Hazretleri ve Kayseri İlmiye Tarihinde Meşhur Mutasavvıflar*, Seyyid Burhaneddin Hizmet Vakfı Nu:1, Kayseri 1994.
- KARAHAN, Abdülkadir, *Nef'î Divanı'ndan Seçmeler*, Kültür Bakanlığı, Ankara 1992.
- KAVAKÇI, Yusuf Ziya, *İslâm Araştırmalarında Usûl*, Diyanet İşleri Bakanlığı Yayınları, 1982.
- KILIÇ, Atabey, *Eski Türk Edebiyatı Üzerine Yazılar*, Laçın Yay., Kayseri 2001.
- _____, Klâsik Türk Edebiyatı Üzerine Makaleler, Turkish Studies, Ankara 2007.
- _____, "Manzum Sözlük Mecmuası (Konya Mevlânâ Müzesi Kütüphanesi 4026) Tuhfe-i Vehbî-Tuhfe-i Şâhidî-Sübha-ı Sıbyân", Laçın Yay., Kayseri 2007.
- KILIÇ, Filiz, *XVII. Yüzyıl Tezkirelerinde Şâir ve Eser Üzerine Değerlendirmeler*, Akçağ Yay., Ankara 1998.
- KOÇER, Mehmet Zeki, *Kayseri Uleması*, Ahmet Sait Matbaası, İstanbul 1972.
- KORTANTAMER, Tunca, *Eski Türk Edebiyatı Makaleler*, Akçağ Yay., Ankara 1993.
- KURNAZ, Cemal, *Dîvân Şiiri Yazılar*, Akçağ Yay., Ankara 1997.
- KUTLU, Mustafa Hikmet, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, Dergâh Yay., İstanbul 1981.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, Kubbealtı Yay., İstanbul 1998.
- LEVEND, Agâh Sırrı, *Türk Edebiyatı Tarihi*, TTK Basımevi, Ankara 1998.
- MAZIOĞLU, Hasibe, *Ahmed Remzi Akyürek ve Şiirleri*, Sevinç Matbaası, Ankara 1987.
- MENGİ, Mine, *Dîvân Şiiri Yazıları*, Akçağ Yay., Ankara 2000.
- Muallim Nâcî, *Osmanlı Şâirleri*, (Hzl. Cemal Kurnaz) KTB Yay., Ankara 1986.
- NAZÎF, Ahmed, *Kayseri Meşhurları (Kayseriyye Meşâhiri)*, Hazırlayan: Prof. Dr. Meserret Diriöz-Haydar Ali Diriöz, Kayseri 1991.
- ONAN, Necmettin, *İzahlı Divan Şiiri Antolojisi*, MEB Yay., İstanbul 1989.
- ÖZTÜRK, Abdülvehhab, *Satır Arası Kelime Kelime Kur'an-ı Kerim Meali*, Kahraman Yayınları, 2006.
- PALMER, Alan, *Son Üç Yüz Yıl Osmanlı İmparatorluğu*, (Çev. Belkıs Çorakçı Dışbudak) TİB Kültür Yay., İstanbul 2002.
- SATOĞLU, Abdullah, *Başlangıçtan Günümüze Kadar Kayseri Şâirleri*, As Matbaası, Ankara 1970.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Târihi*, 6 Cilt, TTK Yay., Ankara 1988.

ÜZGÖR, Tahir, *Fehîm-i Kadîm, Hayatı, Sanatı, Dîvân'ı ve Metnin Bugünkü Türkçesi*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yay., Ankara 1991.

YAZAR, İlyas, *Kânî Dîvâm* (Tenkidli Metin ve Tahlil), Libra Yay., İstanbul 2010.

YAZAR, İlyas, *Kânî Dîvânı*, Ankara 2012. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR,78379/kani-di-vani.html>

2. MAKALELER, BİLDİRİLER, ANSİKLOPEDİ MADDELERİ

ABDULKADİROĞLU, Abdülkerim, “Edebiyatta Metodoloji Açısından El Yazmaları ve Nadir Eserler Üzerine Notlar-I” Gazi Üniversitesi, Gazi Eğt. Fak. Dergisi, C. 3, S. 1, Ankara 1987, s. 1-48.

AÇIKGÖZ, Namık, “Klasik Türk Şiirinde İnsanî Değerler”, Türk Şiirinde İnsanî Değerler Paneli, Altay Vakfı, Ankara 17.5.1997.

AKPINAR, Şerife, “Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi 3469 Numarada Kayıtlı Bir Şiir Mecmû'ası”, Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 10/8 Spring 2015, p. 341-384 DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8180> ISSN: 1308-2140.

AKSOYAK, İsmail Hakkı “Tezkirelerden Kefeli Hüseyin'in Sevânih Adlı Fal Kitabına Osmanlı Yazılı Kaynaklarında Biyografi Tutkusu”, Prof. Dr. Mustafa İsen Adına Uluslararası Klasik Türk Edebiyatında Biyografi Sempozyumu Bildirileri Kitabı, Grafiker Yayınları, Ankara 2011.

AYAN, Hüseyin, “Bir Şiir Mecmû'asında Ahmet Yesevî”, Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 3, 79-84, 1997.

AYDEMİR, Yaşar, “Metin Neşrinde Mecmû'aların Rolü Ve Karşılaşılan Problemler”, Turkish Studies / Türkoloji Araştırmaları Volume 2/3 Summer 2007.

_____, “Şiir Mecmû'aları ve Metin Teşkilinde Mecmû'aların Rolü”, Bilig, s.19, s. 147-155, Güz 2001.

_____, “Biyografi Kaynağı Olarak Mecmualar”, Prof. Dr. Mustafa İsen Adına Uluslararası Klasik Türk Edebiyatında Biyografi Sempozyumu Bildirileri Kitabı, s. 87-100, Ankara 2011.

BAHADIR, Savaşkan Cem, “Bâkî'nin Pervane Bey Mecmû'ası'nda Yer Alan Yayınlanmamış Gazelleri”, Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/1, Winter 2013, p. 187-213.

BUZOV, Snjezana, “Osmanlı'da Karışık İçerikli Mecmû'alar: Bir Başka Arşiv”, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII: Mecmû'a: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, (Hazırlayan: Hatice

Aynur, Müjgân Çakır, Hanife Koncu, Selim S. Kuru, Ali Emre Özyıldırım), Turkuaz, İstanbul 2012, s. 33-42.

ELÇİN, Şükrü, “Cönkler ve Mecmû’alar Üzerine”, Halk Edebiyatı Araştırmaları I, Akçağ Yayınları, Ankara 1997.

ELİAÇIK, Muhittin, “Osmanlıda Manzum Fetvâlar ve Edebî Değerleri”, Turkish Studies, International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/1 Winter 2012, p.41-56, Turkey.

_____, “Şeyhülislam Hoca Sadeddîn Efendi ve Manzum Fetvâları”, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl:1, Sayı:1, Aralık 2013, s. 276-285.

GÜNAYDIN, Yusuf Turan, “Başkâtîpzâde Râgıp Güven”, Kayseri Ansiklopedisi, C. 2, KBB Kültür Yay. No:76, Kayseri 2010, s. 454-455.

GÜRBÜZ, Mehmet, “Şiir Mecmû’aları Üzerine Bir Tasnif Denemesi”, (Haz. Hatice Aynur vd.), Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmû’a: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Turkuaz Yayınları, (s. 99-113), İstanbul 2012.

_____, “Şiir Mecmû’alarının Kaynakları Üzerine”, International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/1 Winter 2013, p. 315-322, Ankara-Turkey.

_____, “Biyografik Değer Bakımından Şiir Mecmuaları”, Nevşehir Üniversitesi “Prof. Dr. Mustafa İsen Adına Uluslararası Klasik Türk Edebiyatında Biyografi Sempozyumu (6-7 Mayıs 2010 - Nevşehir), bildiriler, (editör: Filiz Kılıç), Atatürk Kültür Merkezi Yay., Ankara 2011, s. 315-328. <http://www.academia.edu/2087597/>

HAKSEVER, H. İbrahim, “Münşe‘ât Mecmû’aları ve Edebiyat Tarihimiz İçin Önemi” İlmî Araştırmalar, S. 10, İstanbul 2000, s. 65-76.

İSEN, Mustafa, “Türkçenin Biyografi Kaynakları”, http://www.turkedebiyatisimlersonzlugu.com/turkceinin_biyografi_kaynaklari.pdf

İSEN, Mustafa “Tezkire”, Ötelerden Bir Ses–Divan Edebiyatı ve Balkanlarda Türk Edebiyatı Üzerine Makaleler, Ankara 1997/2, s. 28-36.

KAPLAN, Yunus, “Millî Kütüphane Yz. A7521 Numaralı Şiir Mecmû‘ası Üzerine”, Türkiye Araştırmaları Dergisi, Sayfa 89-114. [https://www.selcuk.edu.tr/dosyalar/files/303/7%20Yunus%20KAPLAN\(1\).pdf](https://www.selcuk.edu.tr/dosyalar/files/303/7%20Yunus%20KAPLAN(1).pdf)

KILIÇ, Atabey, “Manzum Sözlüklerimizden Manzûme-i Keskin”, Kayseri ve Yöresi Kültür, Sanat ve Edebiyat Bilgi Şöleni, 12-13 Nisan Kayseri 2001.

_____, “Ege Üniversitesi Merkez Kütüphanesi El Yazmaları Alfabetik Kataloğu I (Türkçe-Arapça-Farsça)”, Laçın Yay., Kayseri 2001.

_____, “Günümüzde Metin Neşri ve Problemleri Üzerine Düşünceler”, I. Kırşehir Kültür Araştırmaları Bilgi Şöleni, 8-10 Ekim 2003, Kırşehir, I. Kırşehir Kültür Araştırmaları Bilgi Şöleni, 8-10 Ekim 2003, Bildiriler, (Hızl. Yard. Doç. Dr. Ahmet Günşen) Kırşehir 2004, s. 331-345.

_____, “Sultan Veled'in Türkçe Şiirlerinde Aruz Kullanımı”, Uluslararası Mevlânâ, Mesnevî, Mevlevîhâneler Sempozyumu, Manisa Türkiye 19-21 Aralık 2005, s.181-196.

_____, “Manzum Sözlüklerimizden Sübha-i Sıbyân Şerhi Hediyeetü'l-İhvân”, Celal Bayar Üniversitesi II. Uluslar arası Türk Tarihi ve Edebiyatı Kongresi, Manisa 11-12-13 Kasım 2005, “Manzum Sözlüklerimizden Sübha-i Sıbyân Şerhi Hediyeetü'l-İhvân”, Turkish Studies, C. 1. S. 1, Temmuz- Ağustos- Eylül 2006, s.19-28.

_____, “Mevlânâ Müzesi Kitaplığı 4026'da Kayıtlı Manzum Sözlük Mecmû'ası Hakkında”, Mevlânâ, Mesnevi, Mevlevihaneler Sempozyumu, Manisa 2006.

_____, “Manzum Sözlük Mecmû'ası (Konya Mevlânâ Müzesi Kütüphanesi 4026) Tuhfe-yi Vehbî - Tuhfe-yi Şâhidî - Sübha-yı Sıbyân”, Laçın, Kayseri 2007.

_____, “Süleymaniye Kütüphanesi Reşid Efendi 977'de Kayıtlı Manzum Sözlük Mecmû'ası Hakkında”, Uluslararası Türklük Bilgisi Sempozyumu, Erzurum 2007, s.663-676.

_____, “Mevlânâ Müzesi Kütüphanesi 2095'te Kayıtlı Mevlevî Mecmû'ası Hakkında”, (Okt. Zehra Gümüş ile birlikte) Uluslararası Türk Tasavvuf Kültürü ve Mevlana Sempozyumu, Manisa 29-30 Eylül 2007.

_____, AVŞAR, Ziya, DAĞLAR, Abdülkadir, TANYILDIZ, Ahmet, GÜMÜŞ, Zehra, “Mecmua-i Kasâid-i Türkiye (Süleymâniye Kütüphanesi, Halet Efendi Bölümü, No: 3418)”, Erciyes Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projesi, Kayseri 2008.

_____, “Aruz İmlâsı Üzerine Notlar”, II. Klâsik Türk Edebiyatı Sempozyumu (Prof. Dr. İsmail ÜNVER Adına), Kayseri Türkiye 15-16 Mayıs 2008, Cilt.1, No.181, s. 258-274.

_____, “Abdullah Hüsnî Efendi”, Kayseri Ansiklopedisi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Cilt.1, s.22, 2009.

_____, “Emin Efendi (Zillîzade Hacı Emin)”, Kayseri Ansiklopedisi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Cilt.2, s.145-146., 2010.

_____, “Göncüzâde Kâsım Efendi”, Kayseri Ansiklopedisi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Cilt.2, s.391-392., 2010.

_____, “*Mecmû’a Tasnifine Dair*”, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmû’a: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, (Haz. Hatice Aynur vd.), Turkuaz Yayınları, s. 75-96, İstanbul 2012.

_____, “*Hisarcıklızâde Nâil Efendi*”, Kayseri Ansiklopedisi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Cilt.3, s.197, 2013.

_____, “*Hisarcıklızâde Mesud Efendi*”, Kayseri Ansiklopedisi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Cilt.3, s.195-196, 2013.

_____, “*Hüsni*”, Kayseri Ansiklopedisi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Cilt.3, s.241, 2013.

_____, “*Mecmua-i Eş’ârlar (Şiir Mecmuaları)*”, Kayseri Ansiklopedisi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Cilt.4, s.344-347, 2015.

_____, “*Lebîb (Necîb-zâde Ahmed Lebîb Efendi)*”, Kayseri Ansiklopedisi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Cilt.4, s.317-318, 2015.

_____, “*Mehmed Râşid Efendi*”, Kayseri Ansiklopedisi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Cilt. 4, s., 356-358, 2015.

_____, “*Hacı Hilmi Efendi*”, Kayseri Ansiklopedisi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Cilt. 3, s., 2-3, 2013.

_____, “*Hilmî (Feyzî Efendi-zâde)*”, Kayseri Ansiklopedisi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Cilt. 3, s., 186-187, 2013.

_____, “*Hacı Saîd Efendi (Kâmî)*”, Kayseri Ansiklopedisi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Cilt. 3, s., 14-15, 2013.

_____, “*İnhânîzâde Muhammed Âlim Efendi*”, Kayseri Ansiklopedisi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Cilt. 3, s., 337-338, 2013

_____, “*Enver (Sarıabduallah Efendizâde Enver Efendi)*”, Kayseri Ansiklopedisi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Cilt. 2, s., 171-172, 2010.

_____, “*Feyzî*”, Kayseri Ansiklopedisi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Cilt. 2, s., 300, 2010.

_____, “*Faik (Akçakayalızâde Hüseyin Fâik Bey)*”, Kayseri Ansiklopedisi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Cilt. 2, s., 288, 2010.

_____, “*Enver (Hisarcıklızâde Enver Efendi)*”, Kayseri Ansiklopedisi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Cilt. 2, s., 171, 2010.

_____, “*Dâmâd Halîl Efendi*”, Kayseri Ansiklopedisi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Cilt. 1, s., 416, 2009.

_____, “*Ali Nisârî Efendi*”, Kayseri Ansiklopedisi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Cilt.1, s., 105, 2009.

_____, “*Ali Nisârîzâde Hilmi Efendi*”, Kayseri Ansiklopedisi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Cilt. 1, s., 106, 2009.

_____, “*Arıcızâde Ali Ferdî Efendi*”, Kayseri Ansiklopedisi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Cilt. 1, s., 134, 2009.

_____, “*Akşehirli Hafız Osman Efendi*”, Kayseri Ansiklopedisi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Cilt. 1, s., 80, 2009.

_____, “*Belîğ*”, (Abdurrahman Hilmî Efendi), Kayseri Ansiklopedisi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Cilt.1, s., 244, 2009.

KOÇ KESKİN, Neslihan, *Tâhirü'l-Mevlevî'nin Hilye'sine Göre Mevlânâ*, Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi, Doğumunun 800. Yılında Mevlana Özel Sayısı, 50. sayı, 2008. <http://www.akmb.gov.tr/userfiles/files/EskiErdem%20pdf/Erdem%2050.pdf> 31.08.2017/11:07

KONCU, Hanife, ÇAKIR, Müjgân, “*Şairleri Yetiştiren Bir Kaynak Olarak Mecmûa*”, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmû'a: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, (haz. Hatice Aynur vd.), Turkuaz Yayınları, s. 75-96, İstanbul Nisan 2012.

KORTANTAMER, Tunca, “*Genç Edebiyat Araştırmacısının Yanlışları*”, Türklük Araştırmaları Dergisi C, VII, İstanbul 1993, s. 337-365.

KÖPRÜLÜ, Fuad, “*Türk Edebiyatı Tarihi'nde Usûl*”, Edebiyat Araştırmaları, TTK, Ankara 1999, s. 47.

KURNAZ Cemal, AYDEMİR, Yaşar, “*Mecmû'alara Sorulması Gereken Sorular*”, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/1, Ankara Winter 2013, p. 51-64.

KUT, Günay, “*Mecmû'a*” Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, VI. Cilt, Dergâh Yay., İstanbul 1986, s. 170-173.

KÜRKÇÜOĞLU, Kemal Edip, “*Münşe'ât Mecmû'alarının Osmanlı Diplomatiği Bakımından Ehemmiyeti*”, Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri-Bildiriler, 30 Nisan-2 Mayıs, İstanbul Üniversitesi, Yay., İstanbul 1986, s. 169-176.

MAZIOĞLU, Hasibe, “*Türk Edebiyatı-Eski*”, Türk Ansiklopedisi, C, XXXII, Ankara 1982, s. 80-134.

MENGİ, Mine, “Metin Çalışmaları Terimleri ve Bunlardan Biri: Metin Tahlili”, II. Kayseri ve Yöresi Kültür, Sanat ve Edebiyat Bilgi Şöleni, Kayseri 10-12 Nisan 2006.

_____, “Bir Şiir Mecmû’ası Hakkında”, Ankara Üniversitesi Dergisi, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/12/840/10630.pdf>.

MERMER, Ahmet, “XV. Yüzyılda Yazılmış Bilinmeyen Bir Nazire Mecmû’ası ve Aydınlı Visâlî’nin Bilinmeyen Şiirleri”, Millî Folklor, 56, 2002, s. 75–94.

MORKOÇ ERTEK, Yasemin, “İzmir Millî Kütüphane’de Kayıtlı Bulunan (1467/14) Bir Mecmû’a-i Eş’âr’ın Düşündürdükleri”, Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 8/1, Winter 2013, p. 267-297, Ankara-Turkey.

SARIÇİÇEK, Ramazan, “Diyarbakır İhtisas Kütüphanesi’nde Bir Şiir Mecmû’ası” Çizgili Defterden Notlar-I-II”, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 8/1 Winter 2013, p. 429-483.

SARIKAYA, Mahmut, “Türkçede neçe>niçe>néce “ne kadar?” ve neçe>nice>néce “nasıl?” Gelişmesi” Turkish Studies, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 3/6 Fall 2008, 548-562. s.

SERGEN, Semih, *Mevlevîlikte San’at ve San’atkâr*, Selçuk Üniversitesi 2. Millî Mevlânâ Kongresi (Tebliğler), Selçuklu Üniversitesi Yayınları 28, Konya 3-5 Mayıs 1986. <http://www.selcuk.edu.tr/dosyalar/files/323/kongreler/2MMK.pdf> 31.08.17/11:03

TANYILDIZ, Ahmet, “Süleymaniye Kütüphanesi’ndeki 1211 Numaralı Na’t ve Mi’râciyye Mecmû’ası”, Turkish Studies-Türkoloji Araştırmaları (Prof. Dr. Amil Çelebioğlu Armağanı), Volume 8/1, s. 525-547, Winter 2013.

_____, “Şiir Mecmû’alarının Neşri Hakkında”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, The Journal of International Social Research, C 5, S 21, Bahar 2012, s. 224-239.

TARLAN, Ali Nihad, “Şiir Mecmû’alarında XVI ve XVII. Asır Dîvân Şiir: Ubeydî-Aşkî-Şem’î-İşretî”, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1948.

_____, “Şiir Mecmû’alarında XVI ve XVII. Asır Dîvân Şiiri: Rahmî ve Fevrî”, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1948.

_____, “Şiir Mecmû’alarında XVI ve XVII. Asır Dîvân Şiiri: Revanî-Hayretî-Haverî-Ahî-Peyamî-Sanî”, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1949.

_____, “Şiir Mecmû’alarında XVI ve XVII. Asır Dîvân Şiiri: Ubeydî-Aşkî-Şem’î-İşretî”, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1948.

_____, “Şiir Mecmû’alarında XVI ve XVII. Asır Dîvân Şiiri: Ulvî-Me’âlî-Nihânî - Feyzî-Kâtibî”, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1948.

_____, “Mecmû’alar Arasında”, Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, 1/2, 122–137, 1946.

TUĞLUK, İbrahim Halil, “Bir Mecmû’ada Bâkî, Nevî (Yahya) Ve Nefî İle İlgili Bazı Latifeler”, Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 4/2 Winter 2009.

TUNÇ, Semra, “Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Revan 1985 Numaralı Şiir Mecmû’ası”, Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, s. 18, 11- 87, 2005.

TOLASA, Harun, “Dîvân Nesri”, Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, C, 2, Dergâh Yay., İstanbul 1977, s. 340.

UZUN, Mustafa, “Dîvân Edebiyatı”, Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, Dergâh Yay., İstanbul 1977.

_____, “Mecmû’a”, TDVİA, C, 28, Ankara 2003, s. 265-268.

ÜNVER, İsmail, “Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler”, Türkoloji Dergisi, C, 10, S. 4, Ankara 1993, s. 53-89.

YILMAZ, Ozan, “Metin Te’sisinde Şiir Mecmû’alarının Katkısına Bir Örnek: Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Koleksiyonu 5214 Numaralı Mecmû’a ve Muhtevası”, Dîvân Edebiyatı Araştırmaları Dergisi1, İstanbul 2008, s. 255-280.

3. TEZLER:

AÇIKGÖZ, Cenk, *Süleymaniye Kütüphanesi Hamidiye Kitaplığı 1186’da Kayıtlı Mecmû’a-i Eş’âr (Vr. 50b-120a) (İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Doç. Dr. Üzeyir Aslan) Marmara Üniversitesi, İstanbul 2012.

AK, Coşkun, *Muhibbi Divanı*, Doktora Tezi, (Danışman: Prof. Dr. M. Kaya BİLGEGİL) Atatürk Üniversitesi, İslâmî İlimler Fakültesi, Erzurum 1977.

AK, Murat, “Na’tlerin Tasavvufî Temelleri ve Na’t Mecmû’aları (Süleymaniye Kütüphanesi Hamidiye Bölümü 1210, 1211-Tenkidli Metin) Doktora Tezi (Danışman: Doç. Dr. Semra Tunç, Prof. Dr. Emine Yeniterzi) Selçuk Üniversitesi, Konya 2013.

AKAR, Betül, *Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi’ndeki R.1965 Numaralı Şiir Mecmû’ası (90b-176b)nın Transkripsiyonlu Metni*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Semra Tunç) Selçuk Üniversitesi, Konya 2011.

AKBULUT, Hatice, “18. Yüzyıla Ait Bir Tekke Şiiri Mecmû’ası Üzerine Tetkik”, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Doç. Dr. Gülgün Yazıcı) Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale 2011.

AKDAĞ, Ahmet, *Çorum Hasan Paşa İl Halk Kütüphanesi'ndeki 19 Hk 2207 Numaralı Şiir Mecmû'ası (İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Yrd. Doç Dr. Özer Şenödeyici) Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon 2013.

AKDAĞ, Ülkü, *Millî Kütüphane'deki 06 Hk 436 Numaralı Şiir Mecmû'ası*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Semra Tunç) Selçuk Üniversitesi, Konya 2011.

AKDÜZEN, Abdurrahman, *Millet Kütüphanesi Ali Emiri Kitaplığı Manzum 560 Numaralı Şiir Mecmû'ası (vr. 1-20) (İnceleme, Metin, Sözlük, İndeks)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Arzu Erdoğan Öztürk) Marmara Üniversitesi, İstanbul 2011.

ALDIRMAZ, Volkan, *Millî Kütüphane'deki 06 Hk 578 Numaralı Şiir Mecmû'ası (103b-233a, İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Ahmet Sevgi) Selçuk Üniversitesi, Konya 2013.

ALİ, Mohsin, *Mecmû'a-yı Kasâ'id ve Hikâyât (İBB Atatürk Kitaplığı Bel_Yz K.001604) (İnceleme-metin-sözlük-tıpkıbasım)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Doç. Dr. Turgut Koçoğlu) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2016.

ALKAN, Mustafa, *"Mecmû'a", Milli Kütüphane 2727 [Sübha-yı Sıbyân Tuhfe-yi Vehbî, Aruz Risalesi vs.] (İnceleme-Metin-Sözlük-Tıpkıbasım)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Atabey Kılıç) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2008.

ANBAR, Elif Nur, *Milli Kütüphane 06 Hk 3655 numaralı mecmuanın (6-55) çeviri yazımı ve incelemesi*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Ahmet Mermer), Gazi Üniversitesi, Ankara 2016.

ARIKAN, Fatma Betül, *Ali Emîrî Manzum 718 Numaralı Lugaz Mecmû'asının (50a- 90b) Çeviriyazımı ve İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Doç. Dr. Üzeyir Aslan) Marmara Üniversitesi, İstanbul 2011.

ATALAY, Asiye, *Nuruosmaniye Kütüphanesi 4968 numaralı şiir mecmuası (vr:65a-125a) (İnceleme-metin-nesre çeviri)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Nihat Öztoprak), Marmara Üniversitesi, İstanbul 2015.

ATEŞOĞLU, Lokman, *Mecmû'a-yı Kasâid-i Türkiyye (1-107, Varaklar)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Nevin Gümüş) Niğde Üniversitesi, Niğde 2003.

AYAR, Nurgül, *Millet Kütüphanesi Ali Emiri Manzum 567'deki Lugaz Mecmû'ası (Vr. 245-280 Metin-İnceleme)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Doç. Dr. Üzeyir Aslan) Marmara Üniversitesi, İstanbul 2011.

AYDIN, Esra Gülnur, *Millet Kütüphanesi Ali Emîrî Manzum 674 Numarada Kayıtlı 16. Yüzyıla Ait Bir Şiir Mecmû'ası (vr. 50b/100b) (Transkripsiyonlu Metin-İnceleme)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Sebahat Deniz) Marmara Üniversitesi, İstanbul 2014.

AZAP, Samet, *Koyunoğlu Müzesi Kütüphanesi'ndeki 13461 Numaralı Şiir Mecmû'ası (İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Semra Tunç) Selçuk Üniversitesi, Konya 2010.

ATİLA, Mustafa, *Nu'ût-ı Nebeviyye Mecmû'ası (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ahmet Tanyıldız) Dicle Üniversitesi, Diyarbakır 2012.

BAHADIR, Savaşkan Cem, *Pervâne Beg Nazîre Mecmû'ası Mecmû'atü'n Nezâ'ir (415-440) Transkripsiyonlu Edisyon Kritikli Metin*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Nihat Öztoprak) Marmara Üniversitesi, İstanbul 2004.

BAYRAM, Şemseddin, *Manastırlı Mehmet Rıf'at, Kavâ'id-i İlm-i İnşâ 'Usûl-i İnşâ ve Funûn-ı İnşâ'*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Atabey Kılıç) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2016.

BELLİBAŞ, Ahmet, *Milli Kütüphane 06 Hk 319/1 No'lu Şiir Mecmû'ası (İnceleme-Metin-Dizin)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Doç. Dr. Bahir Selçuk) Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman 2014.

BERBER, Ayşen, *06 Mil Yza 2327 Nolu Mecmua Çeviri ve İncelemesi*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Ahmet Mermer), Gazi Üniversitesi, Ankara 2017.

BOYSAK, Nail, *Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'ndeki 1479, 1591,2752, 3005 Numaralı Şiir Mecmû'alarının Tanıtımı ve 2752, 3005 Numaralı Mecmû'aların Metni*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Semra Tunç) Selçuk Üniversitesi, Konya 2007.

BOZKURT, Firuze, *XV. Yüzyıla Ait Bir Şiir Mecmû'ası*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Nevin Gümüş) Niğde Üniversitesi, Niğde 2007.

ÇAKIROĞLU, Yeliz, *Manisa İl Halk Kütüphanesi 45 Ak Ze 202 Numaralı Şiir Mecmû'ası (İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Doç. Dr. M. Esat Harmancı), Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli 2013.

ÇAYLAK, Özkan, *Mecmû'a-yı Eş'âr (Hamidiye 1186) 1b-50a Yapraklarının Tenkitli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Doç. Dr. Ömer Zülfe) Marmara Üniversitesi, İstanbul 2010.

ÇELİK, Mehmet Furkan, *Michigan Üniversitesi 416 Numaralı Şiir Mecmû'ası (İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Doç. Dr. M. Esat Harmancı) Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli 2013.

ÇETİNKOL BAŞ, Fatma, *Pervâne Beg Nazîre Mecmû'ası Mecmû'atü'n Nezâ'ir (415- 440) Transkripsiyonlu Metin-Giriş-İnceleme-Dizin*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Orhan Bilgin) Marmara Üniversitesi, İstanbul 2004.

ÇOLAK, Esra, *Ali Emîrî Manzum 674'teki Şiir Mecmû'ası (Vr. 151a-200b) (İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Doç. Dr. Üzeyir Aslan) Marmara Üniversitesi, İstanbul 2014.

DAĞLAR, Abdülkadir, *Şeyhülislâm Ebussuûd Efendi'nin Türkçe Mektupları*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Tunca Kortantamer) Ege Üniversitesi, İzmir 2001.

_____, *Şem'i Şem'ullâh Şerh-i Mesnevî (I. Cilt) (inceleme-tenkitli metin-sözlük)*, Doktora Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Atabey Kılıç) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2009.

DEMİR, Salih, *Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Kitaplığı Manzum 719'daki Lugaz Mecmû'ası (vr. 1b-39a, İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Doç. Dr. Hakan Taş) Marmara Üniversitesi, İstanbul 2012.

DEMİRBAĞ, Ömer, *Koca Râgıb Paşa ve Dîvân-ı Râgıb*, Doktora Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Birol Emil), Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van 1999.

DEMİRKAZIK, H. İbrahim, *Pervâne Beg Nazîre Mecmû'ası (165a-199b) Transkripsiyonlu ve Edisyon Kritikli Metin*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Rahşan Gürel) Marmara Üniversitesi, İstanbul 2002.

DEVECİ, Nurullah, *Mecmû'a-yı Eş'âr (İnceleme-Metin-Tıpkıbasım) Milli Kütüphane Yz. A 4022*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ziya Avşar) Bozok Üniversitesi, Yozgat 2010.

DONUK, Suat, *Süleymaniye Kütüphanesi Ali Nihat Tarlan Bölümü 59 Numarada Kayıtlı Mecmû'a-yı Eş'âr İsimli Şiir Mecmû'ası (1a-70b) (Çeviriyazılı, Tenkitli Metin)*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Yrd. Doç. Dr. H. İbrahim Yakar) Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep 2006.

DOPDOĞRU, İrem, *Mecmû'a-yı Eş'âr-ı Mevlevîyân*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Doç. Dr. Gülgün Yazıcı), Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale 2011.

DUMAN, Ali, *Hatay Kütüphanesi 1049 Numaralı Şiir Mecmuası*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Muhittin Eliaçık), Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale 2016.

DURAN, Ramazan, *Pervâne Beg Nazîre Mecmû'ası (230a-260b) (İnceleme-Metin-Sözlük-Tıpkıbasım)*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Doç. Dr. Ziya Avşar) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2008.

DURKAYA, Hayriye, *Mecmû'atü'n-Nezâ'ir'in Yeni Bir Nüshası*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Prof. Dr. Turgut Karabey) Atatürk Üniversitesi, Erzurum 2011.

DUYAR, Hidayet, *Koyunoğlu Müzesi Kütüphanesi'ndeki 11452, 12548 ve 13596 Numaralı Mecmû'aların Tanıtımı*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Emine Yeniterzi) Selçuk Üniversitesi, Konya 2007.

DÜZENLİ, Aygül, *Oğuz Ergeç Koleksiyonu Mecmû'ası (İnceleme- 1a-80a Transkripsiyonlu Metin-Tıpkıbasım)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Doç. Dr. Nuran Öztürk) Çukurova Üniversitesi, Adana 2015.

EKİCİ, Aysegül, *Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'ndeki E.H. 1470 Numaralı Şiir Mecmû'ası*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Prof. Dr. Emine Yeniterzi) Selçuk Üniversitesi, Konya 2010.

ERGİN, Sebahat, *Mecmu'atü'l-Eş'ar (İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Yasemin Ertek Morkoç) Celal Bayar Üniversitesi, Manisa 2010.

ERPİK, Arzu, *Süleymaniye Kütüphanesi Fatih 3849 Numarada Kayıtlı Mecmû'a-yı Eş'âr'ın 40b-80a Yapraklarının Tenkitli Metni*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Doç. Dr. Ömer Zülfe), Marmara Üniversitesi, İstanbul 2009.

EVECEN, Doğan, *17. Yüzyıldan Üç Mecmû'a-yı Eş'âr*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Doç. Dr. Gülgün Yazıcı), Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale 2011.

FİDAN ÖZTÜRK, Gülşah Gaye, *Mevlânâ Müzesinde Bir Mevlevî Şiirleri Mecmû'ası (Mecmû'a-yı Eş'âr)*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Doç. Dr. Fatma Sabiha Kutlar Oğuz) Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep 2006.

GENEL, Bahar, *Millî Kütüphane Ankara-Adnan Ötügen İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonunda 06 HK 578 arşiv numarası ile kayıtlı Mecmû'a-yı Eş'âr (Metin- İnceleme-Tıpkıbasım)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Atabey Kılıç), Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2015.

GÖKÇE, Recep, *Eski Türk Edebiyatında Mektup ve Bir Mecmû'a-i Münşe'ât*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ziya Avşar) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2007.

GÜLER, Gökhan, *Millet Kütüphanesi'nde AEMNZ587 numarayla kayıtlı olan Mecmu'a-ı Eş'ar ve Gazeliyyat isimli şiir mecmuasının transkripsiyonu ve incelemesi*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Yard. Doç. Dr. Tülay Demircioğlu) Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul 2016.

GÜLER, Mehmet, *Süleymaniye Kütüphanesi Tercüman Koleksiyonunda 020 numara ile kayıtlı şiir mecmuasının çeviri yazılı metni ve incelemesi*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. İsmail Hakkı Aksoyak), Gazi Üniversitesi, Ankara 2015.

GÜLER, Saim, *Pervâne Beg Nazire Mecmû'ası (230b - 261a) Transkriptli, Edisyon Kritikli Metin*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Doç. Dr. Sebahat Deniz) Marmara Üniversitesi, İstanbul 2006.

GÜLER, Ömer Faruk, *Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 3810 Numaralı Şiir Mecmû'asının Mecmû'aların Sistematik Tasnifi Projesi'ne (Mestap) Göre Tasnifi*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Prof. Dr. Gencay Zavatçı) Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli 2015.

GÜLERYÜZ SEÇKİN, Özlem, *Süleymaniye Kütüphanesi Fatih Bölümü 4078 Numarada Kayıtlı 16. Yüzyıla Ait Bir Şiir Mecmû'ası (51a-100b) (Çeviriyazılı Metin)*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Dr. Üzeyir Aslan), Marmara Üniversitesi, İstanbul 2008.

GÜMÜŞ, Zehra, *Pîrî Paşa-zâde Celâlî Mehmed b. Abdülbâkî, Tuhfe-i Mir [Tuhfe-i Şâhidî Şerhi], (inceleme-tenkitli metin-sözlük-tıpkıbasım)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Doç. Dr. Atabey Kılıç) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2006.

GÜNER, Duygu, *Mecmua-i Mehmed İrfan Paşa'da yer alan manzum bölümler (İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Doç. Dr. Muhammet Kuzubaş), Ordu Üniversitesi, Ordu 2015.

GÜNDÜZ, Emrah, “*Koyunoğlu Müzesi Kütüphanesi'ndeki 13461 Numaralı Mecmû'anın Transkripsiyonlu Metni*”, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Prof. Dr. Emine Yeniterzi) Selçuk Üniversitesi, Konya 2010.

GÜRBÜZ, Mehmet, “*Kâbilî'nin Sultân-ı Hûbâna Münâsib Eş'âr Adlı Şiir Mecmû'ası*”, Doktora Tezi (Danışman: Prof. Dr. İsmail Hakkı Aksoyak) Gazi Üniversitesi, Ankara 2011.

GÜRBÜZ ATİK, İncinur, “*Mecmû'a-yı Letâ'if*”, Doktora Tezi (Danışman: Prof. Dr. İsmail Hakkı Aksoyak) Gazi Üniversitesi, Ankara 2013.

HAMZA, Adem, “*Türk Edebiyatında El Yazması Bir Lûgaz ve Mu'ammâ Mecmû'asının Transkripsiyonlu Olarak Latin Harflerine Çevirilmesi*”, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ayşegül Mine Yeşiloğlu) Trakya Üniversitesi, Edirne 2011.

HATUNOĞLU, Ömer, *Millet Kütüphanesi Ali Emirî Manzum 567'deki Lugaz Mecmû'ası (Vr.334b-383b) (İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Doç. Dr. Üzeyir Aslan) Marmara Üniversitesi, İstanbul 2013.

İLHAN, Oğuz, *Nuruosmaniye Kütüphanesi 4966 numarada kayıtlı şiir mecmuası (vr. 1b-60b) (İnceleme-metin)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Sebahat Deniz) Marmara Üniversitesi, İstanbul 2015.

KARACA, Ümran, *İBB Atatürk Kitaplığı OE YZ 0321'de Kayıtlı Tasavvuf Mecmû'ası (İnceleme-Metin-Sözlük-Tıpkıbasım)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Doç. Dr. Turgut Koçoğlu) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2017.

KARADAĞ, Selman, *Millî Kütüphane 2860 Numaralı Şiir Mecmû'ası (İnceleme-Transkripsiyonlu Metin)*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Erol Çöm) Selçuk Üniversitesi, Konya 2011.

KARADENİZ, Mustafa Uğur, *Süleymaniye Kütüphanesi, 34 Sü-Tarlan 67/1 Numaralı Şiir Mecmû'ası (1a-54a Varak) (İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Prof. Dr. M. Esat Harmancı) Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep 2014.

KARASİOĞLU DOĞANER, Elif, *Hâcî İsmâ'il Zühdi B. 'Ömer Şerh-i Sübha-yı Sıbyân (inceleme-metin-sözlük-tıpkıbasım)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Atabey Kılıç) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2011.

KARAKOÇ, Ülkü, *Münşe'ât mecmuası Konya Mevlana Müzesi Kütüphanesi 7068 (İnceleme-Metin-Tıpkıbasım)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Doç. Dr. Atabey Kılıç), Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2006.

KAVAKLIYAZI, Ahmet, *Koyunoğlu Müzesi Kütüphanesi'ndeki 13450 Numaralı Mecmû'a-nın Transkripsiyonlu Metni*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Prof. Dr. Emine Yeniterzi) Selçuk Üniversitesi, Konya 2010.

KAYA, Emir, *Mecmû'a-i Eş'âr [University Of Michigan Isl. Ms. 416] (Metin- İnceleme)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Ömür Ceylan), İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul 2006.

KAYA, Hasan, *Pervâne Beg Nazîre Mecmû'ası (165a-199b) Transkripsiyonlu ve Edisyon Kritikli Metin*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Prof. Dr. Hikmet Özdemir) Marmara Üniversitesi, İstanbul 2002.

KAYA, Tufan, *Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'ndeki 13467 Numaralı Mecmû'anın Metni*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Semra Tunç) Selçuk Üniversitesi, Konya 2007.

KAYAPINAR, Zeynep, *Milli Kütüphane Ankara-Adnan Ötügen İl Halk Kütüphanesi koleksiyonunda 06 Hk 460 arşiv numarası ile kayıtlı Mecmû'a-yı Eş'âr ve Fevâid (İnceleme-metin-söz-lük-tıpkıbasım)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Doç. Dr. Turgut Koçoğlu) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2016.

KEKLİK, Selahattin, *Pervâne Beg Nazîre Mecmû'ası (340b-368a), Transkripsiyonlu, Edisyon Kritikli Metin*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Doç. Dr. Mustafa Demirel) Marmara Üniversitesi, İstanbul 2003.

KILIÇ, Atabey, *Üskübi'nin 'Şerh-i Telhis'i*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Tunca Kortantamer) Ege Üniversitesi, İzmir 1990.

_____, *Ahmed Neyli Divanı, Doktora Tezi*, (Danışman: Prof. Dr. Tunca Kortantamer) Ege Üniversitesi, İzmir 1994.

KILIÇ, Muzaffer, *Millet Kütüphanesi Ali Emîrî Kitaplığı Manzum 568 Numaralı Şiir Mecmû'ası (İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Doç. Dr. Sebahat Deniz) Marmara Üniversitesi, İstanbul 2015.

KİP, Nevres, *Millet Kütüphanesi Ali Emîrî Kitaplığı Manzum 719 Numaralı Lugaz Mecmû'a-sının (80b-121b), Çeviriyazımı Ve İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Doç. Dr. Hakan Taş) Marmara Üniversitesi, İstanbul 2011.

KOÇ, Munise, *Nuruosmâniye Kütüphanesi 4962 Numaralı Mecmû'a (164a- 247a, Transkripsiyonlu Metin-İnceleme)*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Yard. Doç. Dr. Ahmet Ölmez) Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas 2012.

KOÇOĞLU, Turgut, *Şefik-nâme, Şefik-nâme Şerhi ve Edhem ü Hü mâ Mecmû'ası, (İnceleme-Tenkitli Metin- Sözlük-Tıpkıbasım)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Doç. Dr. Atabey Kılıç), Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2004.

_____, *Şem'î Şem'ullâh Şerh-i Mesnevî (II. Cilt) (inceleme-tenkitli metin-sözlük)*, Doktora Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Atabey Kılıç) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2009.

KOYUNCU, Fatih, *Nuruosmâniye Kütüphanesi 4962 Numaralı Mecmû'a (1b-83a, Transkripsiyonlu Metin-İnceleme)*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Prof. Dr. Hüseyin Akkaya) Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas 2012.

KÖLEMEN, Sema, *Nuruosmâniye Kütüphanesi 4962 Numaralı Mecmû'a (247a – 324b, Transkripsiyonlu Metin-İnceleme)*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Prof. Dr. Mehmet Arslan) Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas 2011.

KÖPÜR, Âdem, *Ali Emîrî Efendi'nin Osmanlı Tarih ve Edebiyat Mecmuası (319- 637 Arası Sayfalar)*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Prof. Dr. Kenan Erdoğan) Celal Bayar Üniversitesi, Manisa 2013.

KRUEZI, Meryem, *XVIII. Yüzyıla Ait Bir Mecmua (Makedonya Milli Kütüphanesi MST II/25)* Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Yaşar Aydemir), Gazi Üniversitesi, Ankara 2016.

KÜÇÜK, Serhat, *XVI. Yüzyıla Ait Bir Tezkiretü'l-Evliyâ Tercümesi (Giriş-Metin-Sözlük-Tıpkıbasım)*, Doktora Tezi (Danışman: Prof. Dr. Zuhal Kültüral) Marmara Üniversitesi, İstanbul 2011.

LAÇİN, Hava, *Millet Kütüphanesi Ali Emirî Kitaplığı Manzum 719 Numaralı Lugaz Mecmû'asının (39b-80a) Çeviriyazımı ve İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Doç. Dr. Hakan Taş), Marmara Üniversitesi, İstanbul 2011.

MACİT, Muhsin, *Nedim Divanı (İnceleme-Tenkidli Metin)*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, (Danışman: Doç. Dr. Mustafa İsen), Ankara 1994.

MORKOÇ ERTEK, Yasemin, *“Eğirdirli Hacı Kemal'in Câmiü'n-nez'âir'i: Metin ve Mecmû'a Geleneği Üzerine Bir İnceleme”*, 1. Cilt, Doktora Tezi (Danışman: Doç. Dr. Nezahat Öztekin) Ege Üniversitesi, İzmir 2003.

METEHIU, Akter, *Süleymaniye Kütüphanesi, Atıf Efendi bölümü, 02254 numarada kayıtlı bir şiir mecmuası: Mecmuati'l-Kasaidi'l-Mergube (İnceleme-metin-transkripsiyon)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Doç. Dr. Abid Nazar Mahdum) İstanbul Üniversitesi, İstanbul 2016.

ORDU, Fatih, *Mecmû'a-yı Ebuzziyâ (İnceleme, Tahlilli Fihrist, Seçilmiş Yazılar) 1- 71 Sayılar*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ali Yıldız) Kültür Üniversitesi, İstanbul 2004.

OYTUN, Elif, *Nurosmaniye Kütüphanesi 4968 No.lu Şiir Mecmû'ası vr. 1a-64b (İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Prof. Dr. Nihat Öztoprak, Dr. Ümran Ay), Marmara Üniversitesi, İstanbul 2014.

ÖZDEMİR, Fadime, *Abdü'l-Bâkî bin Mehmed er-Rodosî Mecmû'a-i Eş'âr ve Fevâ'id (TDK A. 390)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Doç. Dr. Atabey Kılıç) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2004.

ÖZTÜRK, Mustafa, *Münşe'ât-ı Nâbî (İnceleme-Tenkitli metin) ve Münşe'ât-ı Nâbî'de XVII. yüzyıl yansımaları*, Doktora Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Atabey Kılıç), Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2015.

ÖZTÜRK, Sibel, *Mecmû'a-yı Eş'âr (İnceleme-Metin-Tıpkıbasım)*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ziya Avşar), Bozok Üniversitesi, Yozgat 2010.

ÖZVEREN, Sedat, *Süleymaniye Kütüphanesi Es'ad Efendi bölümü 3424 numaralı şiir mecmuası (Mecmû'a-i Kasâ'id)(91b-126a varak)* (Transkripsiyonlu metin-inceleme), Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Mehmet Arslan) Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas 2015.

PAKSOY, Kezban, *Mecmû'a-yı Fevâid Konya Mevlana Müzesi Kütüphanesi 2254 (İnceleme-Metin-Sözlük-Tıpkıbasım)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Doç. Dr. Atabey Kılıç), Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2006.

_____, *Bursevî İsmâil Hakkî Şerh-i Pend-nâme-yi Attâr (I-II. Ciltler): İnceleme-metin-sözlük*, Doktora Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Atabey Kılıç) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2012.

SARIHAN, Orhan Çağrı, *Ali Emîrî Manzum 718 Numaralı Lugaz Mecmû'asının (01b- 50a) Çeviriyazımı ve İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Dr. Üzeyir Aslan) Marmara Üniversitesi, İstanbul 2011.

SEZGİN, Birgül, *Erzincan İl Halk Kütüphanesindeki 1492 numaralı Nazire Mecmuası (İnceleme-metin)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Doç. Dr. Semra Tunç) Konya 2015.

SOYDAR, Emine, *Sırât-ı Müstakîm Mecmû'ası'ndaki (1908-1912) Siyer Bilgilerinin Tespiti*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Prof. Dr. Levent Öztürk) Sakarya Üniversitesi, Sakarya 2011.

SÜER, Fatih Ramazan, *Sivas Ziya Bey Yazma Eserler Kütüphanesi'ndeki 6457 Numaralı Şiir Mecmû'ası (İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Prof. Dr. Âlim Yıldız) Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas 2012.

ŞAHİN, Oğuzhan, *Mecmu'a-i Münşe'ât-TDK Ktp. A.363/1 (İnceleme-Metin-Tıpkıbasım)*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Doç. Dr. Atabey Kılıç) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2005.

_____, *Şem'i Şem'ullah, Şerh-i Mesnevi (III-IV. Ciltler) (inceleme-tenkitli metin-sözlük)* Doktora Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Atabey Kılıç) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2012.

ŞAHİN, Özlem, *Mecmû'a-yı Eş'âr ve Fevâid Türk Dil Kurumu Kütüphanesi A/418 (inceleme-metin-sözlük-tıpkıbasım)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Atabey Kılıç) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2008.

_____, *Ahmed Hayâtî-yi Elbistânî'nin Şerh-i Tuhfe-yi Vehbî adlı eseri 'Şerhü Tuhfeti'l-Manzûmeti'd-Dürriyye fi-Lügati'l-Fârisiyye ve'd-Deriyye' (İnceleme-tenkitli metin-sözlük-tıpkıbasım)*, Doktora Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Atabey Kılıç) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2016.

ŞİRİN, Sezgin, *Süleymaniye Kütüphanesi Fatih Kitaplığı 3849 Numarada Kayıtlı Mecmû'a-yı Eş'ârın (80a-120a) Yapraklarının Tenkitli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Dr. Hakan Taş) Marmara Üniversitesi, İstanbul 2008.

TANYILDIZ, Ahmet, *İsmâîl Rusûhî-yi Ankaravî – Şerh-i Mesnevî (Mecmû'atu'l-Letâyif ve Matmûratu'l-Ma'ârif) (I. Cilt) (inceleme-metin-sözlük)*, Doktora Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Atabey Kılıç) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2010.

TEKİN, Cumaali, *Süleymaniye Kütüphanesi 5790 No'lu Şiir Mecmû'ası (İnceleme-Metin-Dizin)*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Doç. Dr. Bahir Selçuk) Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman 2014.

TILFARLIOĞLU, Musa, *Süleymaniye Kütüphanesi Ali Nihat Tarlan Bölümü 59 Numarada Kayıtlı Mecmû'a-yı Eş'âr İsimli Şiir Mecmû'ası*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Yrd. Doç. Dr. H. İbrahim Yakar) Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep 2011.

TEMUR, Zühal, *Süleymaniye Kütüphanesi Ali Nihat Tarlan Bölümü 59 Numarada Kayıtlı Mecmû'a-yı Eş'âr İsimli Şiir Mecmû'ası (141a-214a) (Çeviriyazılı, Tenkitli Metin)*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Yrd. Doç. Dr. H. İbrahim Yakar) Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep 2013.

TOPTAŞ, Emine Sıdika, *Süleymaniye Kütüphanesi Ali Nihat Tarlan Koleksiyonu 80/5 Numarada Kayıtlı Bir Şiir Mecmû'ası: Mecmû'a-yı Eş'âr ve Fevâ'id (52a-128b) (İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Prof. Dr. Fatma Sabiha Kutlar Oğuz) Hacettepe Üniversitesi, Ankara 2014.

TURGUT, Elif, *16. Yüzyıla Ait Bir Şiir Mecmû'asının İncelenmesi (1b-50a)*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Türkan Alvan) Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, İstanbul 2013.

TÜRK BEN, Hakan, *Fahrî Dede ve Mecmû'ası (İnceleme ve Seçme Metinler)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Ahmet Sevgi) Selçuk Üniversitesi, Konya 2008.

UZKUÇ, Süleyman, *Büyük Mecmû'a Tahlilli Fihrist, İnceleme Metin*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ali Gür) Selçuk Üniversitesi, 2004.

ÜNLÜ, Dilek, *Münşe'ât Mecmû'ası (İBB Atatürk Kitaplığı-T 816 T 816 1) (İnceleme-Metin-Sözlük-Tıpkıbasım)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Atabey Kılıç) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2017.

VURAL, Emre, *Michigan Üniversitesi 356 Numaralı Şiir Mecmû'ası (İnceleme-Metin)*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Doç. Dr. M. Esat Harmancı) Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli 2013.

YALÇIN, Ömer, *Mecmû'a-yı Eş'ârın Süleymaniye Kütüphanesi Fatih Kitaplığı 3849 Numarada (vr. 121b-156a) Metin ve İnceleme*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Doç. Dr. Hakan Taş) Marmara Üniversitesi, İstanbul 2010.

YAVAŞ, Serap, *Nâdide Ahmet Efendi Şerh-i Tuhfe-yi Şâhidî: İnceleme-metin-sözlük-tıpkıbasım*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Atabey Kılıç) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2013.

YAVUZ, Mehmet Sait, *Süleymaniye Kütüphanesi Fatih Bölümü 4078 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmû'asının (vr. 1-30) İnceleme ve Metin*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Dr. Üzeyir Aslan) Marmara Üniversitesi, İstanbul 2010.

YAVUZ, Seyit, *Marmara Üniversitesi nâdir eserler koleksiyonu 811 arşiv numarası ile kayıtlı şiir mecmûası (İnceleme-metin-tıpkıbasım)*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Prof. Dr. Atabey Kılıç) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2016.

YAZICI, Ebru, *Süleymaniye Kütüphanesi Atıf Efendi Bölümü 2254 Numaralı Şiir Mecmuası (1b-54b Varakları Arası Transkripsiyonlu Metin ve İnceleme)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Mehmet Arslan), Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas 2017.

YILDIRIM, Sinem, *Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu'nda 06 mil. Yz. A 2133 arşiv numarası ile kayıtlı Mecmû'a-yı İlâhiyyât (İnceleme-metin-sözlük-tıpkıbasım)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Atabey Kılıç) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2016.

YILDIZOĞLU, M. Abdülkerim, *Süleymaniye Kütüphanesi 34 Sü-Tarlan/182 No'lu Şiir Mecmû'ası (İnceleme-Çevriyazı-Sözlük)*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Nazmi Özerol) Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman 2015.

YILMAZ, Bahar, *Süleymaniye Kütüphanesi Atıf Efendi bölümü 2254 numaradaki şiir mecmuası (99b-144a varakları arası transkripsiyonlu metin ve inceleme)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Doç. Dr. Mehtap Erdoğan), Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas 2017.

YILTER, Sait, *Mecmu'a-yı Kasa'id ve Gazeliyyat (Mecmu'a-i Devavin) (Halet Efendi Mülhâkı, Süleymaniye ktp. no: 245) (İnceleme-Metin-Tıpkıbasım)*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Doç. Dr. Ziya Avşar) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2010.

_____, *Şem'î Şem'ullâh Şerh-i Mesnevî (VI. Cilt) (İnceleme-tenkitli metin-sözlük)*, Doktora Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Atabey Kılıç) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2016.

YORULMAZ, Neslihan, *Şem'î Mecmû'ası (Çeviriyazılı Metin-İnceleme)*, Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Yrd. Doç. Dr. H. İbrahim Yakar) Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep 2006.

ZARARSIZ, Şeyma Nur, *Tuhfetü'l-Mülûk (Tuhfe-yi Şâhidî Şerhi): İnceleme-tenkitli metin-sözlük-tıpkıbasım*, Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. Atabey Kılıç) Erciyes Üniversitesi, Kayseri 2015.

4. SÖZLÜKLER

Abdürrezzak Kâşânî, *Tasavvuf Sözlüğü*, (Çev. Dr. Ekrem Demirli), İz Yay., İstanbul 2004.

Ahterî-i Kebir, (Nâşiri Sahhâf Kırîmî Yûsuf Ziyâ), Dersââdet, 1322.

Ahmet Vefîk Paşa, *Lehçe-i Osmânî*, (Hız. Recep Toparlı), TDK Yay., Ankara 2000.

AKAY, Hasan, *İslâmî Terimler Sözlüğü*, İşaret Yay., Ankara 1995.

AMÎD, Hasan, *Ferheng-i Amîd*, 2 Cilt, Tahran, 1374.

BAHAEDDİN, Mehmed, *Yeni Türkçe Lûgat*, Akçağ Yay., Ankara 1997.

CEBECİOĞLU, Ethem, *Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü*, Anka Yay., İstanbul 2004.

DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi, Ankara 2000.

DİLBERİPUR, Asgar, *Türkçe-Farsça Ortak Kelimeler Sözlüğü*, Ankara 1995.

DİLÇİN, Cem, *Yeni Tarama Sözlüğü*, TDK Yay., Ankara 1983.

ERDOĞAN, Abdüllatif, *Mevlâna Sözlüğü*, Lamure Yay., İstanbul 2006.

GÖLPINARLI, Abdülbaki, *Tasavvuftan Dilimize Geçen Deyimler ve Atasözleri*, İnkılap Yay., İstanbul 2004.

Hüseyin Kâzım Kadîrî, *Büyük Türk Lugatı*, İstanbul 1943.

İlyas A. İlyas, *El-Kâmûsü'l-Asrî Arapça-Farsça Sözlük*, Kahire 1970.

_____, *El-Kâmûsü'l-Asrî Arapça-İngilizce Sözlük*, Kahire 1972

İPEKTEN, Haluk vd., *Tezkirelere Göre Divân Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, KTB Yay., Ankara 1988.

KANAR, Mehmet, *Büyük Farsça-Türkçe Sözlük*, Birim Yay., İstanbul 1998.

KILIÇ, Neslihan, *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*, Üç Harf Yay., İstanbul 2004.

MERMER, Ahmet, KOÇ KESKİN, Neslihan, *Eski Türk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü*, Akçağ Yay., Ankara 2005.

Muallim Nâcî, *Lugat-ı Nâcî*, Çağrı Yay., İstanbul 1987.

MUTÇALI, Serdar, *Arapça-Türkçe Sözlük*, Dağarcık Yay., İstanbul 1995.

Mütercim Asım Efendi, *El-Okyanusu'l-Basît fi Tercemeti'l-Kâmûsü'l-Muhît*, Matbaa-i Âmire, İstanbul 1272.

_____, *Burhân-ı Katı*, (Hız. Prof. Dr. Mürsel Öztürk - Dr. Derya Örs), TDK Yay., Ankara 2000.

OLGUN, İbrahim-DİRAHŞAN Cemşid, *Ferheng-i Fârsî-Türkî/Farsça Türkçe Sözlük*, Ankara 1984.

PAKALIN, Mehmed Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü 1-3*, MEB Yay., İstanbul 1993.

REDHOUSE, Sir James, *Turkish and English Lexicon*, Çağrı Yay., İstanbul 1992.

SARI, Mevlit, *El-Mevârid*, Türkçe-Arapça Lügat, Gonca Yay., İstanbul.

SERTOĞLU, Midhat, *Osmanlı Tarih Lügatı*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1986.

STACHOWSKI, Stanisław, *Osmanlı Türkçesinde Yeni Farsça Alıntılar Sözlüğü*, Simurg Yay., İstanbul 1998.

Şemseddin Sâmî, *Kâmûs-ı Türkî*, Çağrı Yay., İstanbul 1996.

_____, *Kâmûsü'l-A'lâm*, VI Cilt, Kaşgar yay., İstanbul 1996.

ŞÜKÛN, Ziya, *Farsça-Türkçe Lügat Gencine-i Güftâr Ferheng-i Ziya*, 3 Cilt MEB Yay., İstanbul 1984.

Tâhirü'l-Mevlevî, *Edebiyat Lügatı*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1973.

Tarama Sözlüğü, VI Cilt, TDK Yay., Ankara 1972.

ULUDAĞ, Süleyman, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, Marifet Yay., İstanbul 1991.

YILMAZ, Mehmet, *Edebiyatımızda İslâmî Kaynaklı Sözler*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1992.

5. İNTERNET UZANTILARI

Dîvân-ı Hazînedar-zâde Fîḫnât, Tasvîr-i Efḫâr Matbaası, 1286. <http://www.biligbitig.com/2014/05/divan-hazinedarzade-fitnat-osmanlca.html> 31.08.2017/11:37.

Dîvân-ı Nâbî, İstanbul 1875, <https://archive.org/details/divannabi00nabiuoft> 31.08.2017/11:37.

Dîvân-ı Pertev Paşa, 1256 İstanbul, 74. s.

<https://acikerisim.tbmm.gov.tr/xmlui/bitstream/handle/11543/990/197307870.pdf?sequence=1&isAllowed=y> 31.08.2017/11:35.

<http://www.ttk.gov.tr/genel/tarih-cevirme-kilavuzu/> 31.08.2017/10:58

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=552>
31.08.2017/10:58

<https://www.turkeyarena.net/konu/salat-i-tefriciye-ve-anlami.9458/> 31.08.2017/12:01

26-27 Temmuz 2017 İzmir Bozyaka görüntüleri için bk. https://www.youtube.com/channel/UCzubWWkjlV4nysA03UXcNsA?view_as=subscriber 06.10.2017 13:12

BAŞKÂTİB-ZÂDE RÂGİB BEY
MUHTASAR MECMÛ'ASI - CİLT I

VI. EKLER

25 Mayıs 1341/1925
İhtilal ve harekât-ı askeriye günlerinin bir hâtırası

BAŞKÂTİB-ZÂDE RÂGİB BEY
MUHTASAR MECMÛ'ASI - CİLT I

BAŞKÂTİB-ZÂDE RÂGİB BEY
MUHTASAR MECMÛ'ASI - CİLT I

BAŞKÂTİB - ZÂDE RÂGİB BEY
MUHTASAR MECMÛ'ASI - CİLT I

BAŞKÂTİB-ZÂDE RÂGİB BEY
MUHTASAR MECMÛ'ASI - CİLT I

